

Gränser i havet

Betänkande av Havsgränsutredningen

Stockholm 2015

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2015:10

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst.
Beställningsadress: Fritzes kundtjänst, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Webbplats: fritzes.se

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför.

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02)

En kort handledning för dem som ska svara på remiss. Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remiss.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet.

Omslag: Elanders Sverige AB.

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2015.

ISBN 978-91-38-24236-0

ISSN 0375-250X

Till statstrådet och chefen för Utrikesdepartementet

Regeringen beslutade den 5 maj 2011 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över de svenska baslinjerna och de olika jurisdiktionsgränserna till havs i syfte att ge dessa den precision som modern teknik medger, lägga fram förslag till en angränsande zon runt Sveriges kuster samt lämna förslag till författningsändringar som översynen kan ge anledning till (dir. 2011:41). Den 31 oktober 2013 och den 18 december 2014 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv där utredningstiden förlängdes till den 28 februari 2015.

Utredningen har antagit namnet Havsgränsutredningen.

Den 15 juni 2011 förordnades hovrättslagmannen Magnus Göransson som särskild utredare.

Som sakkunniga till utredningen förordnades den 17 oktober 2011 ambassadören Marie Jacobsson, Utrikesdepartementet, kanslirådet Magnus Hermansson, Justitiedepartementet, departementssekreteraren Sofia Karlsson, Näringsdepartementet, departementssekreteraren Claes Pile och kanslirådet Karin Sjökvist, båda dåvarande Miljödepartementet och ämnesrådet Jacob Wichmann, dåvarande Landsbygdsdepartementet. Samma dag förordnades som experter i utredningen avdelningsdirektören och kartografen Hans Aurell, Lantmäteriet, byrådirektören och geodetiske experten Lars Jakobsson, Sjöfartsverket, kommandörkaptenen Björn Nilsö, Forsvarsmakten, enhetschefen Berit Petterson Havs- och vattenmyndigheten, verksamjuristen Martin Ratcovich, Kustbevakningen och utredaren Martin Rydgren, Havs- och vattenmyndigheten.

Sofia Karlsson, Karin Sjökvist, Claes Pile och Berit Petterson entledigades den 20 december 2013. Samma dag förordnades kanslirådet Magnus Oldenburg, Näringsdepartementet, departements-

sekreteraren Martin Ratcovich, Försvarsdepartementet, departementssekreteraren Sten Jerdenius och departementssekreteraren Anna Josefsson, båda dåvarande Miljödepartementet som sakkunniga i utredningen. Vidare förordnades samma dag oceanografen Thomas Hammarklint, SMHI, brottsbekämpningschefen Kristina Falk Strand, Kustbevakningen och utredaren Joacim Johannesson, Havs- och vattenmyndigheten som experter.

Martin Ratcovich och Sten Jerdenius entledigades den 24 juni 2014 och i stället förordnades departementssekreteraren Mikael Wolfbrandt, Försvarsdepartementet och departementssekreteraren Linnea Rosenlöf, dåvarande Miljödepartementet som sakkunniga.

Som sekreterare i utredningen anställdes fr.o.m. den 1 juli 2011 kanslirådet Monica Lagerqvist Nilsson och ambassadören Helena Ödmark.

Sjöfartsverket, Lantmäteriet och SMHI har haft regeringens uppdrag att bistå utredningen och lämna utredningen det underlag som begärs för genomförandet av utredningsuppdraget (UF2011/27212/UD/FMR och UF2012/33209/UD/FMR).

Betänkandet är skrivet i formen ”utredningen anser”. Det betyder inte nödvändigtvis att utredaren och sakkunniga och experter är överens om betänkandets innehåll i alla delar.

Utredningen överlämnar härmed betänkandet *Gränser i havet* (SOU 2015:10). Med detta är uppdraget slutfört.

Stockholm i februari 2015

Magnus Göransson

/Monica Lagerqvist Nilsson
Helena Ödmark

Innehåll

Sammanfattning	15
Summary	21
1 Författningsförslag.....	25
1.1 Förslag till lag om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner	25
1.2 Förslag till lag om Sveriges angränsande zon	27
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.....	28
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	33
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden.....	35
1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning.....	36
1.7 Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387).....	39
1.8 Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950).....	40
1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.....	41
1.10 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)	42
1.11 Förslag till lag om ersättning för minskat vattenområde	43

1.12	Förslag till förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315)	44
1.13	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1966:320) om upplåtelse från staten av rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden	45
1.14	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon	46
1.15	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:782) med instruktion för Tullverket.....	47
1.16	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen.....	48
1.17	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation	50
2	Grundläggande begrepp och allmänna förutsättningar för avgränsning av Sveriges sjöterritorium och maritima zoner	51
2.1	Havs rätt.....	51
2.1.1	FN:s havsrättskonvention (UNCLOS)	52
2.1.2	Avgränsning av territorialhav och maritima zoner	53
2.1.3	Sjöterritorium och maritima zoner	62
2.1.4	Nuvarande lagstiftning om svenskt sjöterritorium och svenska maritima zoner	65
2.1.5	Kuststaternas skyldighet att offentliggöra information.....	67
2.2	Geografiska referenssystem	68
2.2.1	Standardisering och internationellt samarbete	69
2.2.2	Pågående harmonisering inom EU-samarbetet.....	71
2.2.3	Strandlinjen.....	72
2.3	Vattenståndsnivåer	74
2.3.1	Lågvattenlinjen	74
2.3.2	Medelvattenstånd	75
2.3.3	Högsta och lägsta uppmätta vattenstånd.....	79
2.3.4	Vattenstånd och höjdsystem	79

2.3.5	Effekter av den globala havsnivåhöjningen	81
2.3.6	Pågående internationell översyn av referensnivå- och vattenståndsrelaterade begrepp.....	82
2.3.7	Beräkning av låga vattenstånd	84
2.3.8	Jämförelse mellan 2015 års vattenståndsnivåer och de låga vattenstånden i 1965 års betänkande.....	87
2.3.9	Markering av lågvattenskar i sjökorten efter övergången till RH 2000	90
3	Översyn av svenska baslinjer och baslinjepunkter	93
3.1	1965 års betänkande och 1966 års lagstiftning	93
3.1.1	Betänkandets bilaga med tabellförteckning	94
3.1.2	Förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium	96
3.2	Långsiktigt stabila baslinjepunkter och baslinjer	98
3.2.1	Entydiga geografiska koordinater.....	98
3.2.2	Lågvattenlinje.....	100
3.2.3	Identifiering av öar och lågvattenskar	103
3.2.4	Sammanhållen lagstiftning om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner	105
3.3	Myndigheternas analys- och fältmättningsarbete	109
3.4	Förslag till uppdaterade svenska baslinjer	116
3.4.1	Förslag till uppdaterade baslinjer längs fast land och Öland.....	121
3.4.2	Förslag till uppdaterade baslinjer runt Gotland inklusive Fårö och Lilla Karlsö	174
3.4.3	Förslag till uppdaterade baslinjer vid Stora Karlsö... ..	186
3.4.4	Förslag till uppdaterade baslinjer runt Gotska Sandön	187
3.4.5	Förslag till uppdaterade baslinjer vid Märket	188
3.4.6	Förslag till baslinjer vid Ven	194
4	Den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium	197
4.1	Avgränsning av Sveriges sjöterritorium mot andra staters inre vatten, territorialhav eller maritima zoner	197
4.2	Territorialgräns	198

4.3	Riksgräns.....	201
4.4	Avgränsning av Sveriges sjöterritorium	202
4.5	Förslag till anpassade avgränsningslinjer för Sveriges sjöterritorium.....	206
4.5.1	Förslag till territorialgräns runt fast land och Öland	210
4.5.2	Förslag till territorialgräns runt Gotland och Gotska Sandön	222
4.6	Närmare genomgång av överenskommelser med Norge, Danmark och Finland.....	225
4.6.1	Sveriges riksgräns på land mot Norge.....	225
4.6.2	Sveriges territorialgräns och riksgräns i havet mot Norge	227
4.6.3	Sveriges territorialgräns och riksgräns i havet mot Danmark	238
4.6.4	Sveriges riksgräns på land mot Finland.....	242
4.6.5	Sveriges territorialgräns och riksgräns i havet mot Finland	244
5	Inrättande av en svensk angränsande zon.....	249
5.1	Behovet av en svensk angränsande zon.....	249
5.1.1	Kort historik.....	250
5.2	Regler om angränsande zon i UNCLOS	251
5.2.1	Rätt till omedelbart förföljande.....	255
5.3	Förutsättningar för inrättande av en svensk angränsande zon.....	256
5.3.1	Gällande ordning för svensk sjöövervakning och gränskontroll till havs	256
5.3.2	Andra staters lagstiftning om angränsande zon	257
5.4	Omfattningen av en Svensk angränsande zon	259
5.4.1	Avgränsning av Sveriges angränsande zon.....	260
5.5	Förslag till avgränsningslinjer för Sveriges angränsande zon.....	263

5.6	Myndigheter som berörs av förslaget om att inrätta en angränsande zon.....	275
5.6.1	Kustbevakningens rätt till omedelbart förföljande...	277
5.7	Behov av författningsändringar.....	277
5.7.1	Tullar	278
5.7.2	Skatter.....	280
5.7.3	Inresebestämmelser	280
5.7.4	Hälsoskydd	281
5.7.5	Skydd av den marina kulturmiljön.....	283
6	Avgränsningslinjer för den svenska kontinentalsockeln och för Sveriges ekonomiska zon.....	287
6.1	Regelverket i UNCLOS.....	289
6.2	Svenska författningstexter.....	290
6.2.1	Kontinentalsockellagen	290
6.2.2	Lagen om Sveriges ekonomiska zon.....	291
6.2.3	Kontinentalsockelförordningen	292
6.2.4	Förordningen om Sveriges ekonomiska zon	293
6.2.5	Författningstexternas konstruktion.....	294
6.3	Internationella överenskommelser som begränsar den geografiska omfattningen av den svenska kontinentalsockeln och/eller Sveriges ekonomiska zon.....	297
6.3.1	Jämförelse mellan gällande internationella avtal och förordningen om Sveriges ekonomiska zon	300
6.4	Utredningens överväganden.....	313
6.4.1	Förslag till yttre avgränsningslinje för den svenska kontinentalsockeln.....	317
6.4.2	Förslag till yttre avgränsningslinjer för Sveriges ekonomiska zon.....	338
7	Allmänt vattenområde.....	355
7.1	Vad är allmänt vattenområde?	355
7.1.1	Gränsen mellan allmänt och enskilt vatten	356
7.1.2	Hur gränsen mot allmänt vatten har hanterats historiskt	359

7.2	Förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten.....	362
7.2.1	Inre vatten.....	362
7.2.2	Finns det någon koppling mellan inre vatten och enskilt vatten?.....	364
7.3	Förslag till modernisering av lagen (1950:595) om allmänt vattenområde	368
7.3.1	Otydligheter i lagen om gräns mot allmänt vattenområde	368
7.3.2	Vattenstånd.....	376
7.3.3	Allmänt vatten i Idefjorden	388
7.3.4	Ersättning för minskat vattenområde	390
8	Äganderätt till allmänt vatten.....	393
8.1	Vem äger allmänt vatten?	393
8.1.1	Begreppet äganderätt i detta sammanhang	395
8.1.2	Kuststaternas suveränitet över haven.....	397
8.1.3	Kan staten anses ha äganderätt till allmänt vatten? ..	400
8.2	Statens rätt till allmänt vatten.....	410
8.2.1	Vad har staten för rätt till allmänt vattenområde? ...	410
8.2.2	Även andra beslut än rådighet krävs för att få utnyttja allmänt vatten.....	414
8.2.3	Kammarkollegiets roll.....	415
8.2.4	Sjöfartsverkets roll	417
8.3	Framtida hantering av allmänt vatten.....	419
8.3.1	Verksamheter i allmänt vattenområde	419
8.3.2	Regel om rådighetsmedgivande.....	423
8.3.3	Rätt att ta ut avgift	426
8.3.4	Sammanställning över upplåtna dispositionsrätter ..	431
9	Internationell havsgränsdatabas	433
9.1	Bakgrund.....	434
9.1.1	Inspiredirektivet och geografisk miljöinformation	434
9.1.2	Internationellt samarbete för att tillgängliggöra sjökort m.m.	435
9.2	Frågan om att inrätta en internationell havsgränsdatabas...	437

10	Konsekvenser.....	441
10.1	Uppdaterade baslinjer, anpassad territorialgräns i havet och mer precisa avgränsningslinjer för Sveriges maritima zoner	441
10.2	Inrättande av en angränsande zon.....	444
10.3	Utvidgad befogenhet för Kustbevakningen att uppta omedelbart förföljande	446
10.4	Uppdrag till Lantmäteriet att redovisa gränsen mellan enskilt och allmänt vatten på karta	447
10.5	Övergång till RH 2000 som referensnivå vid bestämmande av gränsen mellan enskilt och allmänt vatten	448
10.6	Formalisering av upplåtelse av allmänt vatten till enskild ...	451
10.7	Införande av rätt för staten att ta ut avgift för användningen av allmänt vattenområde.....	453
10.8	Upprättande av en databas över upplåtelser i allmänt vattenområde.....	453
11	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	455
11.1	Ikraftträdande	455
11.2	Övergångsbestämmelser.....	455
12	Författningskommentar	457
12.1	Förslag till ny sammanhållen lag om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner	457
12.2	Förslag till ny lag om Sveriges angränsande zon.....	466
12.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.....	467
12.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	471

12.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden	473
12.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning	473
12.7 Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)	475
12.8 Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950) ..	476
12.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	477
12.10 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)	477
12.11 Förslag till ny lag om ersättning för minskat vattenområde	477
Referenser	481

Bilagor

Bilaga 1	Kommittédirektiv 2011:41	489
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2013:98	497
Bilaga 3	Kommittédirektiv 2014:156	499
Bilaga 4	Koordinatlista föreslagna svenska baslinjer	501
Bilaga 5	Koordinatlista föreslagna gräns för Sveriges territorialhav	517
Bilaga 6	Koordinatlista föreslagna yttre avgränsningslinjer för Sveriges angränsande zon	557
Bilaga 7	Koordinatlista föreslagna yttre avgränsningslinje för den svenska kontinentalsockeln	587

Bilaga 8	Koordinatlista föreslagna yttre avgränsningslinjer för Sveriges ekonomiska zon	617
Bilaga 9	Förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten	643
Bilaga 10	Äganderätten till allmänt vattenområde.....	661

Elektroniskt publicerad bilaga

Bilaga 11	Kartskisser och ortofoton	
-----------	---------------------------	--

Sammanfattning

Uppdraget

Utredningen har enligt sina direktiv haft i uppdrag att se över den nuvarande lagstiftningen om den svenska sjögränsen och ekonomiska zonen, bl.a. mot bakgrund av 1982 års havsrättskonvention och andra länders gränslagstiftningar och ta fram förslag till en reviderad havsgränslagstiftning. Vidare har utredningen haft i uppdrag att se över de svenska baslinjerna och, bl.a. utifrån lämpligt geografiskt underlag, föreslå en optimal reviderad baslinjesträckning. Mot bakgrund av det nya förslaget till baslinjesträckning ska en anpassning ske av den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium. Utredningen har härutöver haft i uppdrag att lägga fram förslag om inrättande av en angränsande zon i hela eller delar av det område som gränsar till svenskt territorialhav och i samband med detta utreda vilken verksamhet som kan tänkas uppkomma för relevanta myndigheter när en sådan zon inrättas.

Uppdaterade baslinjer och en anpassad territorialgräns i havet

I betänkandet läggs fram förslag till uppdaterade baslinjer längs Sveriges kust (kapitel 3) och en anpassad territorialgräns i havet (kapitel 4). De nya baslinjerna liksom territorialgränsen har dragits i enlighet med folkrätten, inklusive bestämmelserna i FN:s havsrättskonvention (UNCLOS). Till övervägande del skiljer sig de nya baslinjerna endast marginellt från de i dag gällande baslinjerna. Förhållandet mellan andelen normala baslinjer och andelen räta baslinjer är i princip detsamma som i dag. Som en konsekvens av detta avviker den föreslagna territorialgränsen i havet endast marginellt från dagens territorialgräns.

Baslinjerna dras mellan baslinjepunkter lokaliserade på lågvattenlinjen längs kusten, på öar och på vissa lågvattenskar. Punkter på vissa andra lågvattenskar utanför baslinjerna har också använts för att beräkna bredden på Sveriges territorialhav.

Den yttre gränsen för Sveriges territorialhav har beräknats i enlighet med folkrätten, inklusive UNCLOS bestämmelser.

Alla baslinjepunkter, punkter på lågvattenskar etc. anges som geografiska koordinater i latitud och longitud uttryckta i det svenska referenssystemet SWEREF 99. Höjder och djup är uppmätta och angivna i det svenska referenssystemet RH 2000. Utredningen har utgått från en genomsnittlig lågvattenlinje längs hela den svenska kusten på nivån -0,5 meter i RH 2000. Havsvattennivån har beräknats av SMHI på basis av kontinuerliga observationer från 23 mareografer (mätstationer) längs Sveriges kust under en trettioårsperiod. Vid beräkningarna har hänsyn tagits till landhöjningen.

De geografiska koordinaterna har bestämts efter geodetiska mätningar i fält av Sjöfartsverket av ett stort antal potentiella punkter vilka identifierats av Lantmäteriet med hjälp av flygfotografier tagna på 3 000 meters höjd samt annat bakgrundsmaterial.

Inrättandet av en svensk angränsande zon

I betänkandet (kapitel 5) föreslås en ny lag genom vilken en angränsande zon inrättas längs Sveriges kust utanför territorialhavet i enlighet med artikel 33 i UNCLOS. Den angränsande zonen sträcker sig maximalt 24 nautiska mil utanför baslinjerna, dvs. i huvudsak 12 nautiska mil utanför territorialhavets gräns. I vissa havsområden begränsas emellertid zonens bredd på grund av närheten till intilliggande och motstående staters territorialhav eller maritima zoner.

Syftet med att inrätta den angränsande zonen är att göra det möjligt för Sverige att utöva nödvändig kontroll inom den angränsande zonen för att förhindra och bestraffa överträdelser inom svenskt territorium av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd. Sverige får vidare rätt att skydda det marina kulturarvet inom det havsområde som omfattas av den angränsande zonen, en skyddsmöjlighet som saknas i dag.

Avgränsningslinjer för kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon

I betänkandet föreslås uppdaterade geografiska koordinater för de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges kontinentalsockel och ekonomiska zon (kapitel 6). Koordinaterna i gällande avtal med intilliggande och motstående stater om avgränsning av kontinentalsockeln och/eller den ekonomiska zonen har transformerats till SWEREF 99.

En ny sammanhållen lagstiftning

I betänkandet görs en genomgång av bakgrunden till de i dag gällande författningarna avseende avgränsningslinjerna för svenskt inre vatten, territorialhav, kontinentalsockel och ekonomisk zon. En ny sammanhållen lag avseende avgränsningen av Sveriges sjöterritorium och maritima zoner föreslås ersätta den nuvarande lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium samt delar av lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och delar av lagen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon (avsnitten 3.2.4, 4.5 och 6.2.5).

Det övergripande målet med den nya lagen är att samla alla bestämmelser angående omfattningen av svenskt inre vatten, territorialhav, angränsande zon, kontinentalsockel och ekonomisk zon i ett sammanhållet rättsligt instrument i syfte tydligare kunna överblicka bestämmelserna och för att underlätta och förbättra implementeringen av dessa bestämmelser. De geografiska koordinaterna för de yttre avgränsningslinjerna för respektive havsområde redovisas i fem separata bilagor till den nya lagen.

Enligt den nya lagen ska baslinjerna, territorialgränsen i havet och de yttre avgränsningslinjerna för de maritima zonerna markeras i sjökort och alla geografiska koordinater ska tillhandahållas i elektroniskt format för kostnadsfri nedladdning.

Vidare förslås ett antal ändringar i andra författningar som en konsekvens av den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner och den nya lagen om Sveriges angränsande zon.

Framtida förvaltning och administration

Utredningen konstaterar att det finns behov av att förbättra förmågan hos berörda statliga myndigheter att hantera och administrera frågor relaterade till Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. I betänkandet föreslås därför att ansvaret för alla författningar avseende den geografiska utbredningen av Sveriges sjöterritorium och maritima zoner liksom alla frågor som rör uppdatering och implementering av författningsändringar ska ligga hos Utrikesdepartementet.

Även det tekniska stödet till Regeringskansliet behöver stärkas. I dag tillhandahåller Sjöfartsverket och Lantmäteriet stöd, men detta är till övervägande del oreglerat och uppdrag till myndigheterna ges oftast *ad hoc* inför varje förhandling eller gränsöversyn. Detta har inneburit att vissa tekniska revisioner och de gemensamma översyner av riksgränsen som ska genomföras inom vissa fastlagda intervaller enligt gällande avtal inte har inletts. Utredningen lyfter fram problematiken, men har valt att inte lämna några förslag i frågan (kapitel 3).

Förslag relaterade till allmänt vatten/enskilt vatten

Betänkandet innehåller också en analys av den historiska bakgrunden till statens dispositionsrätt till allmänt vatten i havet och i Vänern, Vättern, Hjälmaran och Storsjön i Jämtland (kapitel 8). Vidare analyseras lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde och vilka regler som gäller för att bestämma gränsen mellan enskilt och allmänt vatten (kapitel 7).

I betänkandet föreslås att dagens rättsläge ska klargöras genom att i lag slå fast att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, beslutar om rätten att använda allmänt vatten. Vidare föreslås att statens möjlighet att ta ut avgift vid upplåtelse av rätten att använda allmänt vattenområde läggs fast i lag (kapitel 8).

Som en konsekvens av den pågående övergången till ett nytt svenskt referenssystem för höjd- och djupangivelser, RH 2000, föreslås ett antal ändringar i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde (kapitel 7). Enligt förslaget ska gränsen mellan fastigheter och allmänt vatten i havet utgå från nollnivån i RH 2000. I de fyra sjöarna anges specifika referensnivåer i RH 2000. I anslut-

ning till detta föreslås vidare en ny lag som ger rätt till ersättning från staten för den som lider ekonomisk skada till följd av övergången till en ändrad referensnivå.

Summary

Remit

The Inquiry's remit was as follows:

- to review the present Swedish legislation on maritime boundaries;
- to review the baselines;
- to propose a revised outer limit of Swedish territorial waters;
- to propose the establishment of a contiguous zone in all or part of the waters adjacent to the Swedish territorial sea; and
- to propose any legislative amendments that may result from the inquiry.

Updated baselines and revised territorial boundary

This report presents proposals for updated baselines along the Swedish coast (chapter 3) and a revised territorial boundary at sea (chapter 4). All baselines have been determined in accordance with generally accepted international law, including the provisions of the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS). Most proposed baselines differ only marginally from the present baselines. The ratio between normal baselines and straight baselines is almost identical to the present ratio. Consequently, the proposed revised Swedish territorial boundary at sea is closely aligned to the present boundary. In several instances the breadth of the territorial sea is considerably less than 12 nautical miles due to the proximity of territorial waters or maritime zones of neighbouring States.

The baselines are drawn between base points located on the low water line along the coast, on islands and on certain low-tide elevations. Points on some low-tide elevations outside the baselines have also been used to calculate the breadth of the Swedish territorial sea.

The outer limit of the Swedish territorial sea has been calculated in accordance with generally accepted international law, including the provisions of UNCLOS.

All points are identified by geographical coordinates expressed in the Swedish reference system SWEREF 99. Heights and depths are measured in the Swedish reference system RH 2000. An average low water line has been established at the level of -0,5 meters along the whole of the Swedish coast. This sea level has been calculated by the Swedish Meteorological and Hydrological Institute (SMHI) on the basis of continuous observations at its 23 permanent measuring stations along the coast over a period of 30 years, taking into account the rate of land rise.

The geographical coordinates for each point have been determined after geodetic field surveys by the Swedish Maritime Administration covering a large number of potential sites identified from aerial photographs taken at an altitude of 3 000 metres by Lantmäteriet¹ and other available material.

Establishment of a contiguous zone

The report also proposes an act that will establish a contiguous zone outside the Swedish territorial sea limit in accordance with article 33 of UNCLOS (chapter 5). The zone extends no more than 24 nautical miles from the baselines, i.e. no more than 12 nautical miles beyond the territorial sea limit. In several places its breadth is less than 12 nautical miles due to the proximity of territorial waters or maritime zones of neighbouring States. The purpose of the new zone is to enable Sweden to exercise the control necessary to prevent and punish infringement of its customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations within its territory as well as to protect archaeological and historical objects found at sea within that zone.

---

¹ The Swedish mapping, cadastral and land registration authority.

Continental shelf and economic zone

The report presents updated geographical coordinates for the outer limits of Sweden's continental shelf and economic zone respectively (chapter 6). These coordinates have, when necessary, been converted into SWEREF 99 from the various other reference systems used in agreements with neighbouring States on the delimitation of the continental shelf and/or the economic zone.

A new comprehensive act

The report reviews some of the background to the existing legislation on the lines of delimitation of Sweden's internal waters, territorial sea, continental shelf and economic zone. It is proposed that a new comprehensive act on Sweden's territorial waters and maritime zones replace the present Act concerning the Territorial Waters of Sweden (1966:374) as well as certain sections of the Act on the Continental Shelf (1966:314) and the Swedish Economic Zone Act (1992:1140), (sections 3.2.4, 4.5 and 6.2.5).

The main objective of the new act is to unite all provisions on the geographical extent of Sweden's internal waters, territorial sea, contiguous zone, continental shelf and economic zone in a single comprehensive legal instrument, so as to provide a concerted view of these provisions and to facilitate and improve their implementation. The geographical coordinates of the lines of delimitation of the respective sea areas are listed in five separate annexes to the new act.

Under the new act, the baselines, the territorial boundary and the lines of delimitation of the maritime zones will be shown on nautical charts and all geographical coordinates will be freely available to download from an official website.

Furthermore, the report proposes a number of amendments to other Swedish laws to take into account consequences and effects of the new comprehensive act on Sweden's territorial waters and maritime zones and the new act on the establishment of a contiguous zone.

Future management and administration

The report notes a need to improve the capacity of relevant government bodies to manage and administer issues related to Sweden's maritime boundaries. It is therefore proposed that the responsibility for all legislation on the geographical extent of Sweden's territorial waters and maritime zones, and all issues related to updating and implementing that legislation shall be assigned to the Ministry for Foreign Affairs.

The necessary technical support to the Ministry also requires strengthening. At present, the Swedish Maritime Administration and Lantmäteriet each provide such support on an *ad hoc* basis. As a result, certain technical revisions and the regular joint reviews of the entire Swedish-Norwegian and Swedish-Finnish borders have not been conducted in a timely fashion in accordance with agreed schedules. The report highlights this problem but does not present any proposals (chapter 3).

Proposals related to property law

The report also provides an analysis of the historical background to the Swedish State's present rights as regards 'common water' at sea and in Sweden's four largest lakes (chapter 8). It reviews the legislation on how to distinguish 'common water' from privately or publicly owned water property, as well as the issue of the State's right of ownership/right of disposal over 'common water' (chapter 7).

The report proposes to clarify the present legal position by providing legislation that explicitly lays down the Swedish State's right of disposal over 'common water' as well as its right to charge a fee when it decides to grant the right to use 'common water' for economic or other activities to a private or public entity.

As a consequence of the ongoing implementation of the new Swedish reference system for heights and depths, RH 2000, certain other amendments are proposed to the legislation on how to distinguish 'common water' from privately or publicly owned water property at sea and in the four lakes.

A new act is also proposed to provide compensation to those who suffer financial loss due to the amended rules is.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner

Häri genom föreskrivs följande.

1 § Sveriges sjöterritorium omfattar inre vatten och territorialhav. Det avgränsas mot andra staters sjöterritorium av riksgränsen.

2 § Sveriges maritima zoner utgörs av angränsande zon, kontinentalsockel och ekonomisk zon.

3 § Sveriges baslinjer dras i enlighet med folkrättens regler och bestämmelserna i Förenta nationernas havsrättskonvention 1982 samt enligt en lågvattenlinje utmed kusten på nivån -0,5 meter uttryckt i höjdsystemet RH 2000. Baslinjerna har den sträckning som framgår av bilaga 1¹ till denna lag.

4 § Sveriges inre vatten omfattar alla vattenområden i havet och på land innanför baslinjerna. Det avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater.

5 § Sveriges territorialhav sträcker sig högst 12 nautiska mil räknat från baslinjerna. Det avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Territorialhavet omfattar de havsområden utanför baslinjerna som framgår av bilaga 2 till denna lag.

---

¹ Av redaktionella skäl redovisas inte de bilagor som föreslås i denna lag i anslutning till lagförslaget. Däremot finns koordinatlistor som motsvarar lagens bilagor redovisade i bilagorna 4–8 till detta betänkande.

6 § Sveriges angränsande zon sträcker sig högst 12 nautiska mil utanför territorialhavets gräns och högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Den avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Zonen omfattar de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av bilaga 3 till denna lag.

7 § Den svenska kontinentalsockeln avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Den omfattar havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde i havet samt inom de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av bilaga 4 till denna lag.

8 § Sveriges ekonomiska zon avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Den omfattar de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av bilaga 5 till denna lag.

9 § Råta baslinjer, riksgrens, territorialhavets gräns och de maritima zonernas yttre avgränsningslinjer ska utmärkas i sjökort som är tillgängliga för allmänheten. De geografiska koordinater som framgår av bilagorna 1–5 till denna lag ska kostnadsfritt tillhandahållas i digital form i enlighet med lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

Genom lagen upphävs lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium och förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium.

1.2 Förslag till lag om Sveriges angränsande zon

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Sveriges angränsande zon sträcker sig högst 12 nautiska mil utanför territorialhavets gräns och högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Zonen omfattar de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av lagen (201x:xxx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om åtgärder för att utöva nödvändig kontroll inom Sveriges angränsande zon för att förhindra eller bestraffa överträdelser inom svenskt territorium av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd samt åtgärder som i enlighet med folkrätten får vidtas för att skydda arkeologiska och historiska föremål i zonen eller på dess botten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde

dels att 5 § ska upphöra att gälla,

dels att 1–4 och 6–8 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Vattenområde i havet är allmänt (allmänt vatten), där det *ej* ingår i fastigheterna (enskilt vatten).

Vattenområde i havet *inom Sveriges sjöterritorium* är allmänt (allmänt vatten), där det *inte* ingår i fastigheterna (enskilt vatten).

I annat vattenområde än havet finns allmänt vatten endast i Vänern, Vättern, Hjälmarén och Storsjön i Jämtland.

2 §

Till fastigheterna *hänföres i havet*

1. allt vatten inom trehundra meter från fastlandet eller från *ö av minst etthundra meters längd ävensom, på de ställen där den stranden följande kurvan för högst tre meters djup går längre ut, allt vatten inom denna djupkurva; samt*

2. allt vatten, som har förbindelse med öppna havet *allenast* över vatten som *nu sagts;*

dock *att ej på grund av vad under 2 upptagits* vatten vid Bohusläns kust från och med Gull-

Till fastigheterna *hör*

1. allt vatten inom trehundra meter från fastlandet eller från *en ö som är minst etthundra meter lång,*

2. allt vatten inom den längs stranden följande kurvan för högst tre meters djup på de ställen där denna går längre ut än vad som följer av punkten 1, samt

3. allt vatten som har förbindelse med öppna havet *endast* över sådant vatten som omfattas av punkterna 1 eller 2. Detta gäller dock *inte* för vatten vid Bohusläns kust från och med Gull-

marsfjorden till och med *Hakefjorden* må hänföras till fastigheterna.

marsfjorden till och med *Hakefjord*.

Första stycket 3 gäller även för vatten i Idefjorden som avgränsas av territorialgränsen så att det därutöver har förbindelse med öppna havet endast över sådant vatten som omfattas av punkterna 1 eller 2.

3 §

Vid rikets östra och södra kuster från gränsen mot Finland till Listershuvud i Blekinge hänföres till fastigheterna *tillika* allt vatten, som *väl* har annan förbindelse med öppna havet än i 2 § 2 *angives* men *ej* av större bredd än en kilometer räknat från fastlandet eller från *ö* av minst etthundra meters längd.

Denna bestämmelse skall dock ej äga tillämpning beträffande vatten vid Gotland eller Öland eller vid andra öar, *vilka från fastlandet helt skiljas* av vatten som har förbindelse med öppna havet av större bredd än en kilometer räknat på sätt i första stycket sägs.

Vid *kuststräckan* från gränsen mot Finland *i norr* till Listershuvud i Blekinge *hör* till fastigheterna allt vatten som har annan förbindelse med öppna havet än vad som *anges* i 2 § 3 men *där förbindelsen inte är* av större bredd än en kilometer räknat från fastlandet eller från *en ö som är* minst etthundra meter lång.

Första stycket gäller inte beträffande vatten vid Gotland eller Öland eller vid andra öar, *som helt skiljs från fastlandet* av vatten som har förbindelse med öppna havet av större bredd än en kilometer räknat på *det sätt som anges* i första stycket.

4 §

I Norrbottens och Kalmar län *hänföras* till fastigheterna även följande vattenområden i havet:

I Norrbottens län vid *Torneälv*s mynning allt vatten innanför en linje från gränsen mot Finland vid 65 grader 35 minuter nordlig bredd västerut till

I Norrbottens och Kalmar län *hör* till fastigheterna även följande vattenområden i havet:

I Norrbottens län vid *Torneälv*s mynning allt vatten innanför en linje från gränsen mot Finland *innanför följande begränsningslinjer; från en punkt på grän-*

23 grader 40 minuter ostlig längd från Greenwich, *därifrån* norrut till 65 grader 45 minuter nordlig bredd och *därifrån* österut till Seskarö; *samt*

i Kalmar län

allt vatten innanför en linje mellan de södra uddarna av Sladö Ask och Äskeskär, Idöfjärden och Björkskärsdjupet innanför en linje mellan de sydöstra uddarna av Örskär, Idö Stångskär och Bussan,

allt vatten innanför linjen Ljungskärs sydspets – *Vinö Bredhäll* – Boskärs nordöstra udde – *Örskärens östra uddar* – Logen – *Lilla (Södra) Ljusklabb* – Soen,

allt vatten innanför linjen Tjudö sydöstra udde – Trätällarnas huvudö – Långgrunds norra udde – Slobbsudden – Oxlenäs – Sandö nordspets – Taktö nordspets – Taktö ostspets – *Eneskärs yttre både* – Eneskärs sydöstra udde – Vällöromps nordöstra udde – Vällöromps sydspets – Stora Sillekroks ostspets – Gåsö ostspets, *samt*

allt vatten innanför linjen Stångskärs sydspets – Pata *Eneskärs* nordöstra udde – Pata *Eneskärs* sydspets – Lilla Millgrund – *Eneskärskläppens* ostspets – *Ryssby Eneskärs* ostspets – Långskärs sydöstra udde – *Stånggrund* – sydöstra udden av Ryggås –

sen mot Finland vid 65 grader 35 minuter nordlig bredd västerut till 23 grader 40 minuter ostlig längd från Greenwich, *vidare* norrut till 65 grader 45 minuter nordlig bredd och *därifrån* österut till Seskarö; *och*

i Kalmar län

allt vatten innanför en linje mellan de södra uddarna av Sladö Ask och Äskeskär, Idöfjärden och Björkskärsdjupet innanför en linje mellan de sydöstra uddarna av Örskär, Idö Stångskär och Bussan,

allt vatten innanför linjen Ljungskärs sydspets – Bredhäll – Boskärs nordöstra udde – *Lilla Örskären* – *Stora Örskären* – Logen – *Lilla Ljusklubben* – Soen,

allt vatten innanför linjen Tjudö sydöstra udde – Trätällarnas huvudö – Långgrunds norra udde – Slobbsudden – Oxlenäs – Sandö nordspets – Taktö nordspets – Taktö ostspets – *Yttre Eneskärsbåde* – Eneskärs sydöstra udde – Vällöromps nordöstra udde – Vällöromps sydspets – Stora Sillekroks ostspets – Gåsö ostspets, *och*

allt vatten innanför linjen Stångskärs sydspets – Pata *Eneskärs* nordöstra udde – Pata *Eneskärs* sydspets – Lilla Millgrund – *Eneskärskläppens* ostspets – *Eneskärs* ostspets – Långskärs sydöstra udde – *Stånggrundet* – sydöstra udden av Ryggås – Stora

Stora Rocknekalvens ostspets – *Skäggenäs* nordspets. Rocknekalvens ostspets – *Skäggenäs* nordspets.

6 §

I Hjälmarens och Storsjöns *hänföras* till fastigheterna även följande vattenområden:

i *Hjälmarens* allt det vatten som begränsas i norr av skärgården mellan *Vraklandet och Vinöns nordvästra udde* samt i öster av Vinön och linjen Vinöns sydvästra udde – Fåran – *Ramberget* – Djurnäsudde; och

i *Storsjön* allt det vatten som mot Storsjöflaket begränsas av räta linjer Andersöns nordvästra udde – Norderöns nordspets – *Värköns nordspets* – *sydöstra udden av Hammarnäslandet*.

I Hjälmarens och Storsjöns *hör* till fastigheterna även följande vattenområden:

i *Hjälmarens* allt det vatten som begränsas i norr av skärgården mellan *Biskopsvrak – Lindholmsbergen – Äspholmens norra udde* – Vinöns nordvästra udde samt i öster av Vinön och linjen Vinöns sydvästra udde – *Inre Fåran och Yttre Fåran – Rönnberget* – Djurnäsudde, och

i *Storsjön* allt det vatten som mot Storsjöflaket begränsas av räta linjer Andersöns nordvästra udde – Norderöns nordspets – *Verköns nordspets* – *Hammar-näsudden*.

7 §

Finnes allmänt vatten vid ö, vilken *utgör fastighet eller del därav*, skall gränsen mot det allmänna vattnet anses följa strandlinjen bestämd *på sätt nedan sägs*.

Om det finns allmänt vatten vid en ö, som är *fastighetsindelad*, ska gränsen mot det allmänna vattnet anses följa strandlinjen bestämd *enligt 8 §*.

8 §

Strandlinjer och vattendjup *skola* vid tillämpningen av denna lag *bestämmas efter förhållandena vid följande vattenstånd*:

i havet *normalt medelvattenstånd*;

i Vätern 3,60 meter över *nedre*

Strandlinjer och vattendjup *ska* vid tillämpningen av denna lag *refereras till nivåer i höjdsystemet RH 2000 enligt följande*:

i havet 0,00 meter,

i Vätern 44,22 meter,

i Vättern 88,76 meter,

*slusströskeln vid Sjötorp; i Hjälmarens 22,40 meter, och
i Vättern 2,97 meter över i Storsjön 293,25 meter.
västra slusströskeln vid Motala;
i Hjälmarens 2,77 meter över
södra slusströskeln vid Notholmen;
samt
i Storsjön 292,45 meter över
nollplanet i det höjdsystem, som
ligger till grund för sjöns reglering.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 2 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Med kontinentalsockeln förstås i denna lag havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde samt inom *det havsområde* utanför Sveriges territorialgräns som regeringen bestämmer i enlighet med den i Genève den 29 april 1958 dagtecknade konventionen om kontinentalsockeln.

Med kontinentalsockelns naturtillgångar avses i denna lag mineraliska och andra icke levande naturtillgångar på havsbotten och i dess underlag samt sådana levande organismer som i det utvecklingsskede, då de *kunna* bli föremål för fångst, *äro* antingen orörliga på havsbotten eller därunder eller oförmögna till rörelse annat än i ständig beröring med havsbotten eller dess underlag.

Inom allmänt vattenområde *äger* denna lag *ej tillämpning* på fångst av sådana levande natur-

Med kontinentalsockeln förstås i denna lag havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde *i havet* samt inom *de havsområden* utanför sjöterritoriet som *framgår av lagen (201x:xxx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.*

Med kontinentalsockelns naturtillgångar avses i denna lag mineraliska och andra icke levande naturtillgångar på havsbotten och i dess underlag samt sådana levande organismer som i det utvecklingsskede, då de *kan* bli föremål för fångst, antingen *är* orörliga på havsbotten eller därunder eller *är* oförmögna till rörelse annat än i ständig beröring med havsbotten eller dess underlag.

Inom allmänt vattenområde *i havet är* denna lag *inte tillämplig* på fångst av sådana levande

tillgångar som omfattas av svensk lagstiftning *angående* fiske. naturtillgångar som omfattas av svensk lagstiftning *om* fiske.

2 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om rätten att använda allmänt vatten i havet. Ett sådant beslut får förenas med villkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om avgifter för en rätt enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2 b § andra stycket gäller inte för ärenden där ansökan har gjorts före ikraftträdandet.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden
dels att den nuvarande lagtexten ska betecknas som § 1,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 2 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om rätten att använda allmänt vatten. Ett sådant beslut får förenas med villkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om avgifter för en rätt enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

2 § andra stycket gäller inte för ärenden där ansökan har gjorts före ikraftträdandet.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning
dels att 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 2 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag tillämpas när Kustbevakningen bedriver övervakning till havs och i kustvattnen samt i Väneren och Mälaren för att hindra brott mot föreskrifter i lagar och andra författningar som gäller

1. skyddsobjekt och militära skyddsområden, 2. jakt, 3. fiske, 4. bevarande av den marina miljön och annan naturvård, 5. trafikregler och säkerhetsanordningar för sjötrafiken, 6. åtgärder mot vattenföroreningar från fartyg, 7. dumpning av avfall i vatten, 8. kontinentalsockeln, 9. fornminnen <i>och sjöfynd</i>, 10. fartygs registrering och identifiering, 11. skydd för den marina miljön mot andra förorenande åtgärder än sådana som avses i 6 och 7, 12. märkning och användning av oljeprodukter, 13. utlänningars inresa till och utresa från eller vistelse i Sverige, 14. åtgärder beträffande djur och växter som tillhör skyddade arter och 15. sjöfartsskydd.	9. fornminnen <i>samt arkeologiska och historiska föremål</i>, 10. <i>sjöfynd</i>, 11. fartygs registrering och identifiering, 12. skydd för den marina miljön mot andra förorenande åtgärder än sådana som avses i 6 och 7, 13. märkning och användning av oljeprodukter, 14. utlänningars inresa till och utresa från eller vistelse i Sverige, 15. åtgärder beträffande djur och växter som tillhör skyddade

Lagen tillämpas i fråga om övervakning enligt punkterna 2–8, 10–12 och 14 även inom Sveriges ekonomiska zon.

Lagen tillämpas även när Kustbevakningen till havs och i kustvattnen, i Väneren och Mälaren samt inom den ekonomiska zonen bedriver övervakning för att hindra brott mot lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Vidare tillämpas lagen när Kustbevakningen till havs och i kustvattnen, i Väneren och Mälaren samt i hamnar bedriver övervakning för att hindra brott mot lagen (2006:263) om transport av farligt gods eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen. Lag (2006:264).

arter, och

16. sjöfartsskydd.

Lagen tillämpas i fråga om övervakning enligt punkterna 2–8, 11–13 och 15 även inom Sveriges ekonomiska zon.

Lagen tillämpas även när Kustbevakningen bedriver övervakning inom Sveriges angränsande zon avseende punkterna 9 och 13–14.

2 b §

Kustbevakningen har rätt att tillgripa omedelbart förföljande av utländska fartyg då det finns goda skäl att tro att fartyget har brutit mot föreskrifter i lagar och andra författningar som avses i 1 §. Omedelbart förföljande måste påbörjas då det utländska fartyget eller någon av dess båtar befinner sig i svenskt inre vatten, territorialhav eller Sveriges angränsande zon och får endast fortsätta utanför territorialhavet eller den angränsande zonen om förföljandet inte har avbrutits.

Omedelbart förföljande enligt första stycket som påbörjas i den angränsande zonen får endast avse överträdelser av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring, hälsoskydd eller skydd av arkeologiska och historiska föremål.

Rätten till omedelbart förföljande upphör när fartyget kommer in på en annan stats territorialhav.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.7 Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

Härigenom föreskrivs att det i polislagen (1984:387) ska införas en ny paragraf, 29 a §, av följande lydelse.

29 a §

Denna lag tillämpas även inom Sveriges angränsande zon för att förhindra att överträdelser begås eller för att bestraffa överträdelser som begåtts inom svenskt territorium av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd.

Lagen tillämpas vidare för att skydda arkeologiska och historiska föremål i zonen eller på dess botten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.8 Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

Härigenom föreskrivs att det i kulturmiljölagen (1988:950) ska införas en ny paragraf, 1 kap. 5 §, samt närmast före 1 kap. 5 § en ny rubrik av följande lydelse.

1 kap.

Tillämpning i Sveriges angränsande zon

5 §

I lagen (201x:xx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner finns bestämmelser om Sveriges angränsande zon.

Bestämmelserna i 1–2 kap. och 5–7 kap. ska tillämpas även i den angränsande zonen.

Tillämpningen av denna lag samt de föreskrifter och andra beslut som meddelas med stöd av lagen får inte medföra någon inskränkning av de enligt folkrätten gällande rättigheterna till fri sjöfart i den angränsande zonen och till överflygning av zonen och inte heller av några andra rättigheter som följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatser.

Det som sägs om länsstyrelsen i de bestämmelser som anges i andra stycket, ska avse länsstyrelsen i det län inom sjöterritoriet som är närmast det berörda området.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Sveriges ekonomiska zon omfattar *det havsområde utanför territorialgränsen som regeringen föreskriver. Zonen får dock inte utsträckas över den avgränsningslinje som överenskommits med annan stat eller, i avsaknad av sådan överenskommelse, över mittlinjen i förhållande till den andra staten.*

Med mittlinje förstås en linje, på vilken varje punkt är belägen på lika stort avstånd från de närmaste punkterna på de baslinjer varifrån bredden av Sveriges och den andra statens territorialhav räknas.

Sveriges ekonomiska zon omfattar *de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av lagen (201x:xxx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.10 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att det i tullagen (2000:1281) ska införas en ny paragraf, 1 kap. 3 a §, av följande lydelse.

1 kap.

3 a §

Bestämmelserna i 6 kap. om övervaknings- och kontrollverksamhet 1–27 §§, 7 kap. om tullkontroll beträffande intrång i vissa immateriella rättigheter och 7 a kap. om tullkontroll av kontanta medel gäller även i Sveriges angränsande zon.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.11 Förslag till lag om ersättning för minskat vattenområde

Häri genom föreskrivs följande.

1 § Om övergången till en ny referensnivå för bestämmande av gräns mot allmänt vattenområde enligt 8 § lagen (1950:595) om allmänt vattenområde medför att en fastighets vattenområde minskar så att ekonomisk skada uppkommer, har fastighetens ägare och andra rättighetshavare rätt till ersättning av staten.

2 § Ersättningen ska bestämmas enligt 4 kap. expropriationslagen (1972:719).

3 § Kammarkollegiet beslutar för statens räkning om ersättningsfrågor enligt denna lag.

Ett ersättningsanspråk ska framställas hos Kammarkollegiet före utgången av år 2020. Annars är rätten till ersättning förlorad. Kollegiet ska i första hand genom förhandlingar söka träffa överenskommelse med den som har framställt anspråket.

Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

4 § Om den som har framställt anspråk på ersättning inte är nöjd med Kammarkollegiets beslut i en ersättningsfråga, får talan väckas mot staten vid den mark- och miljödomstol inom vars område fastigheten är belägen. Sådan talan ska väckas inom tre månader från den dag då kollegiets beslut delgavs sökanden. Annars är rätten till talan förlorad.

5 § Kammarkollegiet företräder staten vid talan inför domstol om ersättning enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.12 Förslag till förordning om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315)

Härigenom föreskrivs i fråga om kontinentalsockelförordningen (1966:315)

dels att 1 § ska upphöra att gälla,

dels att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 2 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 b §

Rätten att använda allmänt vatten samt avgifter enligt 2 b § lagen om kontinentalsockeln beslutas av Kammarkollegiet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

1.13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1966:320) om upplåtelse från staten av rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (1966:320) om upplåtelse från staten av rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden ska införas en ny paragraf, 3 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Rätten att utöver vad som framgår av 1 § använda allmänt vatten samt avgifter enligt 2 § lagen om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden beslutas av länsstyrelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

1.14 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs att 1–2 §§ och 5 § i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon ska upphöra att gälla.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

1.15 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:782) med instruktion för Tullverket

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2007:782) med instruktion för Tullverket ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

Tullverket har även till uppgift att inom Sveriges angränsande zon utöva nödvändig kontroll för att förhindra eller bestraffa överträdelser inom svenskt territorium av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring och hälsoskydd samt till att skydda arkeologiska och historiska föremål.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

1.16 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen

Härigenom föreskrivs att 1 § och 5 § i förordningen (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Kustbevakningen har till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss. Kustbevakningen ska också ha förmåga att förebygga, motstå och hantera krissituationer inom sitt ansvarsområde. Verksamheten bedrivs inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon samt på land i anslutning till dessa vatten. Vad gäller sjöar, kanaler och vattendrag omfattar verksamheten enbart Väneren och Mälaren samt i fråga om miljöräddningstjänst också Vättern.

Kustbevakningen har till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss. Kustbevakningen ska också ha förmåga att förebygga, motstå och hantera krissituationer inom sitt ansvarsområde. Verksamheten bedrivs inom Sveriges sjöterritorium, *angränsande zon* och ekonomiska zon samt på land i anslutning till dessa vatten. Vad gäller sjöar, kanaler och vattendrag omfattar verksamheten enbart Väneren och Mälaren samt i fråga om miljöräddningstjänst också Vättern.

Kustbevakningen får med stöd av särskilda föreskrifter eller beslut bedriva verksamhet även utanför de områden som anges i första stycket.

Kustbevakningen ska samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter. Förordning (2010:525).

5 §

Kustbevakningen ska i den utsträckning det följer av föreskrifter, och i förekommande fall efter överenskommelse med annan myndighet, bedriva tillsyns- och kontrollverksamhet i fråga om bl.a.

1. sjötrafik, sjösäkerhet och transport av farligt gods,
2. fartygs registrering och identifiering,
3. personers inresa i, utresa från och vistelse i Sverige,
4. in- och utförsel av varor,
5. fiske och därtill anknuten verksamhet,
6. jakt och annat ianspråktagande av naturresurser,
7. skydd av miljö- och natur-
vårdsintressen, *och* 7. skydd av miljö- och natur-
vårdsintressen,
8. skyddsobjekt, militära
skyddsområden och tillträde för
utländska statsfartyg. 8. skyddsobjekt, militära
skyddsområden och tillträde för
utländska statsfartyg, *och*
9. hälsoskydd.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § i förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

För administrativa enheter på lokal, regional och nationell nivå som är åtskilda av administrativa gränser ska informationsansvar fullgöras av

1. Lantmäteriet i fråga om riksgräns samt läns- och kommungränser, och

2. Sjöfartsverket i fråga om de baslinjer och landområden som ligger till grund för beräkningen av *territorialhavet, territorialgränsen och gränsen för Sveriges ekonomiska zon.*

Föreslagen lydelse

4 §

För administrativa enheter på lokal, regional och nationell nivå som är åtskilda av administrativa gränser ska informationsansvar fullgöras av

1. Lantmäteriet i fråga om riksgräns samt läns- och kommungränser, och

2. Sjöfartsverket i fråga om de baslinjer och landområden som ligger till grund för beräkningen av *territorialhavets bredd och i fråga om territorialhavets gräns, avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon och Sveriges ekonomiska zon samt den yttre avgränsningslinjen för kontinentalsockeln.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2016.

2 Grundläggande begrepp och allmänna förutsättningar för avgränsning av Sveriges sjöterritorium och maritima zoner

2.1 Havsrätt

Haven har alltid haft stor betydelse för transporter och ekonomisk utveckling. Principen om ”det fria havet” är den grundläggande folkrättsliga princip som reglerar alla staters verksamhet till havs. Havsrätten har emellertid utvecklats under århundradena. I takt med de tekniska framstegen har kuststaternas önskan om utvidgad kontroll över allt större havsområden utanför de egna kusterna ökat. Staters och kustsamhällens behov av havens fiske- och andra resurser för överlevnad och ekonomisk utveckling har växt. De stora sjöfartsnationerna har samtidigt fortsatt att hävda rätten till fritt tillträde till och bruk av alla havsområden utanför andra staters innersta kustvatten. Ekonomiska krafter och handelsintressen har verkat i samma riktning.

En annan grundläggande princip är att land dominerar hav. En stat har rätt att etablera maritima zoner i havet utanför det egna landområdet i kraft av att den har en kust. Stater som saknar kust har inte rätt till maritima zoner, däremot har de rätt att bruka internationella havsområden och att färdas genom kuststaternas territorialhav.

De ansträngningar att kodifiera havsrätten som gjordes under 1900-talet handlade till stor del om att uppnå en acceptabel balans mellan å ena sidan kuststaternas växande önskan att kontrollera allt större havsområden utanför de egna kusterna och å andra sidan alla staters politiska och ekonomiska intresse av att säkerställa rätten

till fortsatt fritt tillträde för alla staters fartyg till de havsområden som traditionellt hade använts för transport och fredlig genomfart.

Vid Förenta Nationernas havsrättskonferens i Genève år 1958 antogs fyra internationella överenskommelser. En av dem, konventionen angående territorialhavet och tilläggszonen¹, innehöll regler för bestämmande av baslinjer, baslinjepunkter, territorialhav och angränsande zoner men löste inte den känsliga frågan om hur brett en stats territorialhav fick vara eller hur breda staternas maritima zoner skulle tillåtas vara eftersom staterna inte kunde enas i dessa frågor. Alla fyra Genève-konventionerna har trätt i kraft men många stater, däribland Sverige, har inte anslutit sig till territorialhavskonventionen.

2.1.1 FN:s havsrättskonvention (UNCLOS)

FN:s tredje havsrättskonferens sammanträdde under åren 1974–1982 och kunde efter nio års förhandling enas om en text som ansågs utgöra en rimlig kompromiss mellan de deltagande staternas olika intressen. Texten utformades som en enda sammanhållen konvention och omfattade alla relevanta aspekter som krävdes för att nå enighet om ett övergripande havsrättsligt regelverk vilket kunde accepteras av FN:s dåvarande medlemsstater.

Havsrättskonventionen, ”United Nations Convention on the Law of the Sea” (UNCLOS), undertecknades i Montego Bay, Jamaica, den 10 december 1982 och trädde i kraft den 16 november 1994. Konventionen har hittills² tillträtts av 167 stater samt Europeiska unionen. Sverige ratificerade UNCLOS år 1996 och regeringen upprepade då den förklaring angående reglerna för genomfart i Öresund och vid Åland³ som man avgivit i samband med undertecknandet år 1982. Riksdagsbehandling m.m. framgår av prop. 1995/96:140 om Havsrättskonventionen och tillämpningsavtalet, bet. 1995/96:UU17, rskr. 1995/96:271. Konventionen trädde i kraft för Sverige den 25 juli 1996.

Havsrättskonventionen innehåller 320 artiklar, fördelade på 17 kapitel och 9 annex samt ett tillämpningsavtal. Den reglerar bl.a.

---

¹ Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone, Geneva 29 April 1958.

² Per den 7 januari 2015.

³ http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/convention_declarations.htm#Sweden

sjöterritoriets omfattning, vilka och hur stora maritima zoner en kuststat får inrätta samt vilken folkrättslig regim som gäller inom respektive havsområde.

2.1.2 Avgränsning av territorialhav och maritima zoner

Bredden på det territorialhav och de maritima zoner (angränsande zon, exklusiv ekonomisk zon och kontinentalsockel) som en stat enligt UNCLOS har rätt att etablera i havet utanför den egna kusten ska beräknas från statens *baslinje*. Denna linje dras mellan de *baslinjepunkter* som kuststaten identifierar längs den egna kusten.

Baslinje och baslinjepunkter

En kuststats baslinje består antingen av *normala baslinjer* som ska utgöras av lågvattenlinjen utmed kusten, av *räta baslinjer* som under vissa förutsättningar får dras mellan lämpliga punkter på statens yttersta öar, av punkter på låga skär utanför baslinjerna, så kallade lågvattenskar, eller av en *kombination* av normala och räta baslinjer och lågvattenskar (se principskiss figur 2.1).

Baslinjen har en central roll inom havsrätten och i UNCLOS. Den utgör utgångspunkt för att beräkna territorialhavets bredd och för att bestämma de yttre avgränsningslinjerna för statens maritima zoner. Baslinjen utgör även utgångspunkt för att fastställa avgränsningslinjer inom vatten- och havsmiljöförvaltningen på basis av EU-direktiv, bland annat för att identifiera de havsområden som ska bli föremål för svensk statlig havsplanering (prop. 2013/14:186).

4 § lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium definierar den baslinje som ska läggas till grund för beräkning av det svenska territorialhavets bredd. Huvudregeln i UNCLOS att en stats baslinje ska utgöras av lågvattenlinjen utmed kusten, alltså normal baslinje, motsvaras i den svenska lagstiftningen av uttrycket ”strandlinjen vid lågt vattenstånd”.

I områden där kustlinjen är mycket oregelbunden och djupt inskuren eller där en rad öar ligger utmed kusten i dess omedelbara närhet, kan en stat enligt UNCLOS dra räta linjer mellan lämpliga punkter på öar och uddar vid lågt vattenstånd, alltså räta baslinjer. Räta baslinjer får också dras över hamninlopp, flodmynningar och

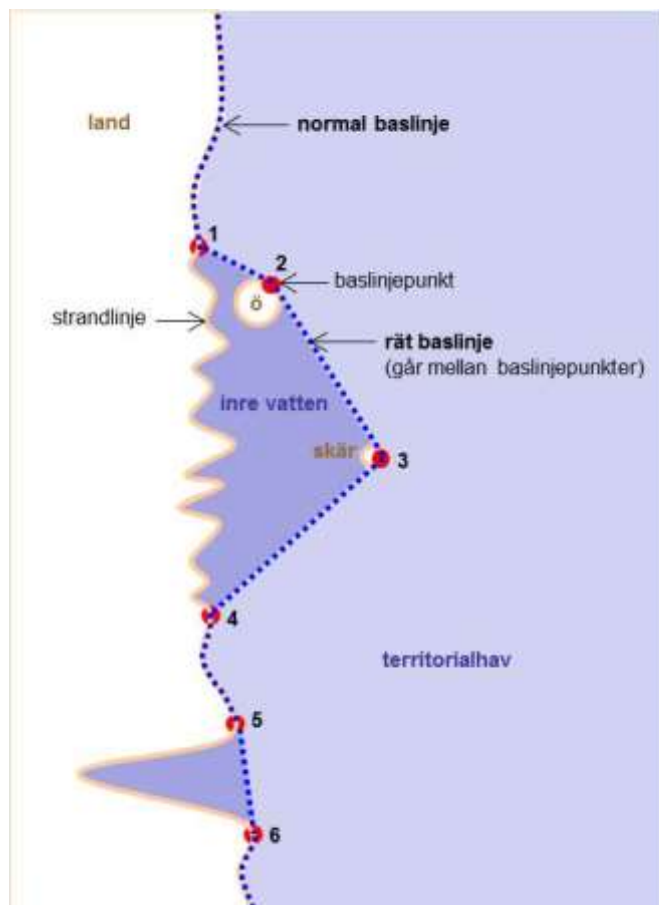
bukter. Havsområden innanför de räta baslinjerna klassificeras som inre vatten. Kuststaten har full suveränitet över sitt inre vatten. Suveräniteten baseras på sedvanerätt och grundas på den hävdvunna folkrättsliga principen att inre vatten är juridiskt jämställt med land.

Sverige tillämpar normal baslinje kombinerat med rät baslinje utmed kusten i Skåne och Blekinge samt på Öland och Gotland. Längs övriga delar av den svenska kusten används enbart rät baslinje, med några få undantag. Baslinjen längs Sveriges kust består således av ett stort antal normala och/eller räta baslinjer som är sinsemellan sammanbundna.

Vilka enskilda sträckor längs kusten som har normal respektive rät baslinje anges i den förteckning över baslinjepunkter som är bifogad förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium.

Till stöd främst för sjöfarten ålägger förordningen Sjöfartsverket att utmärka de räta baslinjerna på sjökort som är tillgängliga för allmänheten. Denna information finns emellertid inte tillgänglig i digitalt format utan enbart i de tryckta sjökorten.

De nu gällande svenska baslinjepunkterna härstammar från den analys som gjordes av 1965 års baslinjeutredning. Topografiska förändringar som landhöjning och erosion har emellertid lett till att baslinjerna på vissa ställen numera sammanbinder punkter vars koordinater enligt gällande författningstext inte längre markerar de öar och uddar där punkterna ursprungligen var belägna.

Figur 2.1 Principskiss över normal respektive rät baslinje⁴

Normal baslinje

UNCLOS artikel 5 definierar den normala baslinjen:

Om inte annat föreskrivs i denna konvention, utgörs den normala baslinjen för beräkning av territorialhavets bredd av lågvattenlinjen utmed kusten sådan den angivits i av kuststaten officiellt erkända storskaliga sjökort.

⁴ Exempel ur skissen: Normal baslinje till 1, mellan 4 och 5 samt från 6. Rät baslinje mellan 1 och 2, 2 och 3, 3 och 4 samt 5 och 6.

Sverige tillämpar normal baslinje längs vissa delar av södra Sveriges kust. Utanför dessa kustområden finns således inget inre vatten i havet. 4 § 1 i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium anger att

[v]id landområden utgörs baslinjen för beräkning av territorialhavet av strandlinjen vid lågt vattenstånd.

I de svenska författningstexterna sägs inget om att de normala baslinjerna, alltså strandlinjen vid lågt vattenstånd, ska utmärkas på sjökort.

Den internationella folkrättsliga sammanslutningen International Law Association, ILA, tillsatte i november 2008 en expertkommitté, den så kallade baslinjekommittén, med uppgift att ”identifiera gällande rätt avseende normala baslinjer” samt att ”bedöma om det behövs ytterligare klargörande eller utveckling av denna rätt”. Kommittén, som bestod av 36 medlemmar, bl.a. UD:s folkrättsrådgivare, ambassadör Marie Jacobsson som också är sakkunnig i havsgränsutredningen, har grundligt analyserat UNCLOS artikel 5 och förhandlingarna inför dess tillkomst, inklusive de diskussioner under 1900-talet som föregick överenskommelsen om hur dess föregångare, artikel 3 i 1958 års territorialhavskonvention, skulle formuleras. Kommittén har även granskat hur UNCLOS artikel 5 har uttolkats i relevanta rättsfall i Internationella domstolen i Haag, FN:s havsrättstribunal i Hamburg, särskilda *ad hoc*-havsrättstribunaler och internationella skiljedomsförfaranden samt vissa domar som avkunnats av nationella domstolar.

Kommittén analyserade två tänkbara alternativa uttolkningar av artikel 5:

- den normala baslinjen är den lågvattenlinje som markerats i statens officiella sjökort,
- den normala baslinjen är den faktiska lågvattenlinjen längs statens kust uttryckt i det höjdsystem som anges i sjökortet.

Slutsatsen i kommitténs rapport, ”Baselines under the International Law of the Sea”, var att den normala baslinjen ska utgöras av den faktiska lågvattenlinjen längs kusten uttryckt i det höjdsystem som anges i statens officiellt erkända sjökort. Sjökortet ansågs vara relevant av tre skäl:

- 1) det anger vilket höjdsystem (och vilken epok) staten valt för sina mätningar,
- 2) den lågvattenlinje som är inritad på sjökortet är i de flesta fall och för de flesta ändamål en korrekt återgivning av den faktiska lågvattenlinjen, och
- 3) sjökortet har en ”strong presumption of accuracy” som bevismaterial vid tvist men det kan åsidosättas om parterna lägger fram annan mer relevant bevisning.

ILA:s konferens i augusti 2012 ställde sig bakom kommittérapportens slutsatser och beslutade att rapporten skulle skickas till FN:s generalsekreterare med begäran om att den delges FN:s samtliga medlemsstater.

Rät baslinje och inre vatten

Baslinjerna längs Sveriges kust i längd räknat består till största delen av räta baslinjer. 4 § 2 i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium anger att

[v]id inre vatten utmed kusterna beräknas territorialhavet från dessa vattenområdets yttergränser (räta baslinjer), såvida inte annat för-
anleds av att ett landområde ligger utanför en rät baslinje.

De svenska räta baslinjerna är av historisk karaktär och föregår såväl 1958 års havsrättskonventioner som UNCLOS. De räta baslinjerna, och som en följd av detta också det inre vattnet i havet, kan gå mycket långt utanför strandlinjen på fast land där skärgården är vidsträckt. I Luleå skärgård ligger till exempel den yttersta baslinjepunkten⁵ på ett avstånd av cirka 34 km från fast land. I andra havsområden med långt ut belägna ensliga öar kan det finnas territorialhav mellan fastlandets inre vatten och öarnas egna inre vatten. Ett sådant exempel är Gotland, där det till och med finns internationellt vatten mellan fastlandets territorialhav och öns eget territorialhav.

Sveriges inre vatten definieras i 2 § lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

---

⁵ Baslinjepunkt 100 på Marakallen.

Till inre vatten räknas:

- 1 insjöar, vattendrag och kanaler;
- 2 vid kusterna belägna hamnar, bukter och vikar samt vattenområden innanför och mellan öar, holmar och skär och intill räta linjer som regeringen bestämmer.

I Öresund mellan Klagshamns fyr och Kullen räknas dock endast hamnar till inre vatten.

1965 års Baslinjeutredning ansåg det nödvändigt att klargöra den väsentliga innebörden av de svenska principer som låg till grund för de räta baslinjer man föreslog. Utredningen skrev i sitt betänkande bl.a. att

[d]et mest framträdande draget är ... de geografiska kriteriernas utslagsgivande betydelse för vad som är att hänföra till inre vatten.

Utredningen framhöll att inre vatten är en rent geografisk företeelse som kan observeras i naturen. Den svenska "kustlinjen" går av hävd vid ytterkanten av de yttersta öarna och skären. Allt vatten innanför och mellan dessa öar och skär utgör inre vatten. Det svenska territorialhavet börjar där det inre vattnet slutar. Reta baslinjer ska följaktligen dras där det inre vattnet upphör.

Sverige har i flera hundra år haft denna syn på de kustnära vattnens juridiska status utan att detta har ifrågasatts. Baslinjeutredningen var därför väldigt tveksam till vissa skrivningar i 1958 års territorialhavskonvention som man menade vände på logiken genom att på teoretiska grunder definiera inre vatten i havet som det vattenområde som låg på fastlandssidan av en rät baslinje. Man menade att konventionen bortsåg från det i sammanhanget mest centrala kriteriet nämligen att inre vatten är en av naturen skapad geografisk företeelse som antingen förekommer eller inte förekommer.

Baslinjeutredningen ifrågasatte också vissa andra bestämmelser avseende de räta baslinjerna i 1958 års konvention. Det gällde bl.a. baslinjernas längd och det faktum att räta baslinjer kunde dras över öppet hav. Dessa bestämmelser hade sitt ursprung i den fisketvist mellan Storbritannien och Norge som år 1951 hade avgjorts av den Internationella domstolen i Haag, och vars dom fick stort genomslag på formuleringen av territorialhavskonventionens artikel 5 om räta baslinjer.

Under förhandlingarna om UNCLOS accepterades emellertid texten från artikel 5 i 1958 års konvention utan nämnvärda änd-

ringar i de avseenden som tidigare hade kritiserats från svensk sida. UNCLOS artikel 8 om inre vatten befäste ytterligare det nya synsättet att havsområden innanför en stats baslinjer ska utgöra del av statens inre vatten. Samtidigt skapades den juridiska konstruktionen arkipelagstat för stater som består av enbart öar.

Enligt UNCLOS artikel 7 får en stat använda sig av räta, i stället för normala, baslinjer i områden där kustlinjen är mycket oregelbunden och djupt inskuren eller där en rad öar ligger utmed kusten i dess omedelbara närhet. I sådana havsområden får staten dra räta linjer mellan lämpliga punkter längs strandlinjen vid lågt vattenstånd på öar, skär och uddar under förutsättning att ett antal ytterligare villkor är uppfyllda. De räta baslinjerna får inte avsevärt avvika från kustens huvudriktning (artikel 7.3). De får inte heller dras till och från skär som enbart befinner sig över vattenytan vid lågt tidvatten, såvida det inte har uppförts en fyr eller liknande anläggning som ständigt ligger ovanför vattenytan (artikel 7.4). Undantag från villkoret i artikel 7.4 är dock möjligt om en "baslinje till eller från sådana skär har vunnit allmänt internationellt erkännande".

Samtliga nuvarande svenska räta baslinjer har tillämpats sedan lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium antogs av riksdagen. Merparten av dem har också utgjort avgränsningslinjer för svenskt inre vatten under lång tid dessförinnan. De nuvarande svenska räta baslinjerna uppfyller därmed utan tvekan kravet på "allmänt internationellt erkännande" i UNCLOS artikel 7.4.

UNCLOS innehåller även bestämmelser om hur räta baslinjer får dras över flodmynningar (artikel 9) och bukter (artikel 10).

ILA gav år 2012 sin baslinjekommitté i uppdrag att analysera rättsläget avseende räta baslinjer på motsvarande sätt som man gjort i rapporten om normala baslinjer.

Baslinjepunkter, cirkelbågemedelpunkter och lågvattensskär

Territorialhavets bredd ska beräknas från baslinjerna. De punkter som en stat använder för att konstruera avgränsningslinjen för sitt territorialhav kallas baslinjepunkter. Vid normal baslinje måste kuststaten identifiera ett lämpligt antal geografiska punkter längs strandlinjen vid lågt vattenstånd. Från varje sådan punkt dras en cirkelbåge med territorialhavets bredd som radie. Den linje i havet som

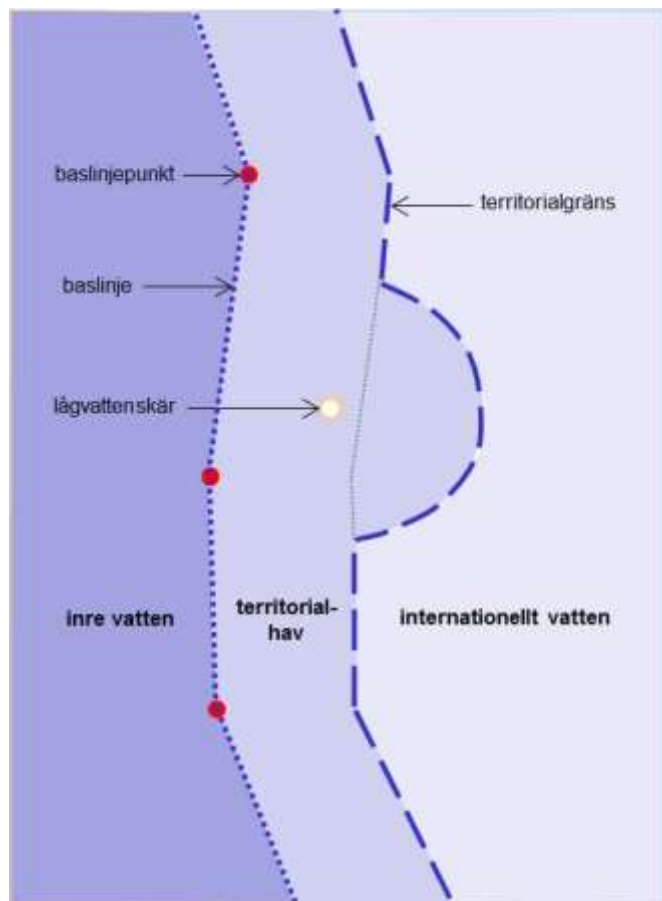
bildas av den samlade mängden yttersta punkter på dessa cirkelbågar utgör territorialhavets yttre avgränsningslinje. Förfarandet har liknats vid att rulla ett fiktivt hjul längs strandlinjen. Det kan krävas ett stort antal sådana cirkelbågemedelpunkter längs strandlinjen för att säkerställa att territorialhavets yttre avgränsningslinje troget följer strandlinjens form. Ju bredare territorialhavet är desto färre punkter behövs eftersom allt fler cirkelbågemedelpunkter i konkava strandformationer trängs ut och kommer att sakna betydelse. Punkter på utstickande uddar får på motsvarande sätt större genomslag när territorialhavsbredden ökar.

Vid rät baslinje krävs endast att staten identifierar lämpliga ytterpunkter vid lågt vattenstånd på berörda öar. En rät linje dras sedan mellan varje par av sådana baslinjepunkter och territorialhavets bredd beräknas från denna räta baslinje.

Öar har eget territorialhav, oavsett hur långt ut i havet de ligger. En ö definieras i UNCLOS artikel 121 som ett av naturen bildat landområde som förblir ovan vatten vid flod (högt tidvatten). Inom havsrätten har öns höjd således betydelse men dess storlek spelar ingen roll.

Om det finns låga skär som ligger utanför baslinjerna får en stat även använda sådana skär som utgångspunkt för beräkning av territorialhavets bredd (artikel 13). En förutsättning är dock att den aktuella landformationen är ett naturligt bildat landområde som är beläget ovanför vattenytan vid lågt tidvatten och att den ligger på ett avstånd som inte överstiger territorialhavets bredd, alltså för Sveriges del 12 nautiska mil, från fast land eller från en ö. Effekten av förekomsten av sådana skär utanför baslinjerna blir att det bildas en utbuktning på territorialhavets yttre avgränsningslinje (se figur 2.2).

Figur 2.2 Schematisk skiss över effekten av ett lågvattenskär

Dessa landformationer kallas på engelska "low-tide elevations". I den svenska versionen av UNCLOS har detta begrepp översatts med lågvattenupphöjningar⁶. I 1965 års utredning och i 1966 års lagstiftning om Sveriges sjöterritorium används uttrycket "skär som vid lågt vattenstånd men ej vid medelvattenstånd höjer sig över vattenytan"⁷. I tidigare svensk lagstiftning användes uttrycket "öar, holmar och skär som icke ständigt översköljas av havet"⁸.

⁶ Jfr artikel 13 i (SÖ 2000:1).

⁷ Jfr 4 § i (SFS 1966:374).

⁸ Jfr 1 § tullstadgan (SFS 1927:391).

Utredningen har valt att använda sig av det kortare begreppet lågvattenskår.

När Sverige år 1979 utvidgade territorialhavets bredd från 4 till 12 nautiska mil kan vissa öar och skär som tidigare påverkade beräkningen av territorialhavets avgränsningslinje ha förlorat sin betydelse. Nya relevanta lågvattenskår bör dock ha tillkommit. Utredningen har emellertid inte kunnat finna någon dokumentation som bekräftar att den eventuella förekomsten av potentiella nya lågvattenskår utanför baslinjerna beaktades i det sammanhanget.

2.1.3 Sjöterritorium och maritima zoner

En kuststats *territorialhav*⁹ får enligt UNCLOS utsträckas till högst 12 nautiska mil från baslinjerna.

Kuststatens inre vatten i havet utgör tillsammans med territorialhavet en del av statens suveräna *sjöterritorium*¹⁰. Utländska fartyg saknar rätt till så kallad oskadlig genomfart i inre vatten. Inom territorialhavet däremot måste kuststaten acceptera rätten för andra staters fartyg till oskadlig genomfart. Det inre vattnet har alltså ett bättre skydd mot intrång än den del av sjöterritoriet som utgör territorialhav.¹¹ Kuststaten får till exempel införa lotsplikt i inre vatten.

Statens *angränsande zon* får utsträckas till högst 24 nautiska mil, dess *exklusiva ekonomiska zon* till högst 200 nautiska mil och dess *kontinentalsockel* till högst 200 nautiska mil från baslinjerna. Kuststaternas kontinentalsocklar kan under vissa omständigheter sträcka sig ännu längre. Stater som består av enbart öar eller ögrupper får inrätta så kallade arkipelaghav.

I den *angränsande zonen* får staten utöva vissa begränsade polisiära kontrollfunktioner. I den *ekonomiska zonen* har staten exklusiva och suveräna rättigheter och skyldigheter vad gäller utvinning och bevarande av naturresurser och miljöskydd. Även på *kontinentalsockeln* har staten exklusiva och suveräna rättigheter och skyldigheter avseende naturresurser och miljöskydd.

---

⁹ Eng. "territorial sea".

¹⁰ Eng. "territorial waters".

¹¹ Grundbestämmelsen om oskadlig genomfart finns i UNCLOS artikel 17. En undantagsbestämmelse finns i artikel 8.2 för sådana inre vattenområden som tidigare inte betraktades som inre vatten; där gäller fortsatt rätt till oskadlig genomfart.

Sjöterritoriets och de svenska maritima zonernas bredd illustreras i figur 2.3.

Begreppet *internationellt vatten* tillhör havsrätten och omfattar alla havsområden utanför staternas territorialhav.

Begreppet *fritt hav*, eller *det fria havet*, tillhör också havsrätten och avser de havsområden som inte ingår i någon stats territorialhav eller maritima zon.

Begreppen *allmänt vatten* och *enskilt vatten* tillhör den svenska fastighetsrättsliga lagstiftningen, men förekommer inte inom havsrätten. Innebörden av dessa två begrepp och deras förhållande till de havsrättsliga begreppen inre vatten och territorialhav behandlas närmare i kapitel 7.

Begreppen *kustvatten*¹² och *marina vatten*¹³ tillhör EU-rätten. Inte heller dessa begrepp förekommer inom havsrätten.

---

¹² I artikel 2.7 i EU:s vattendirektiv (2000/60/EG), som fokuserar på vattenkvalitet finns följande definition:

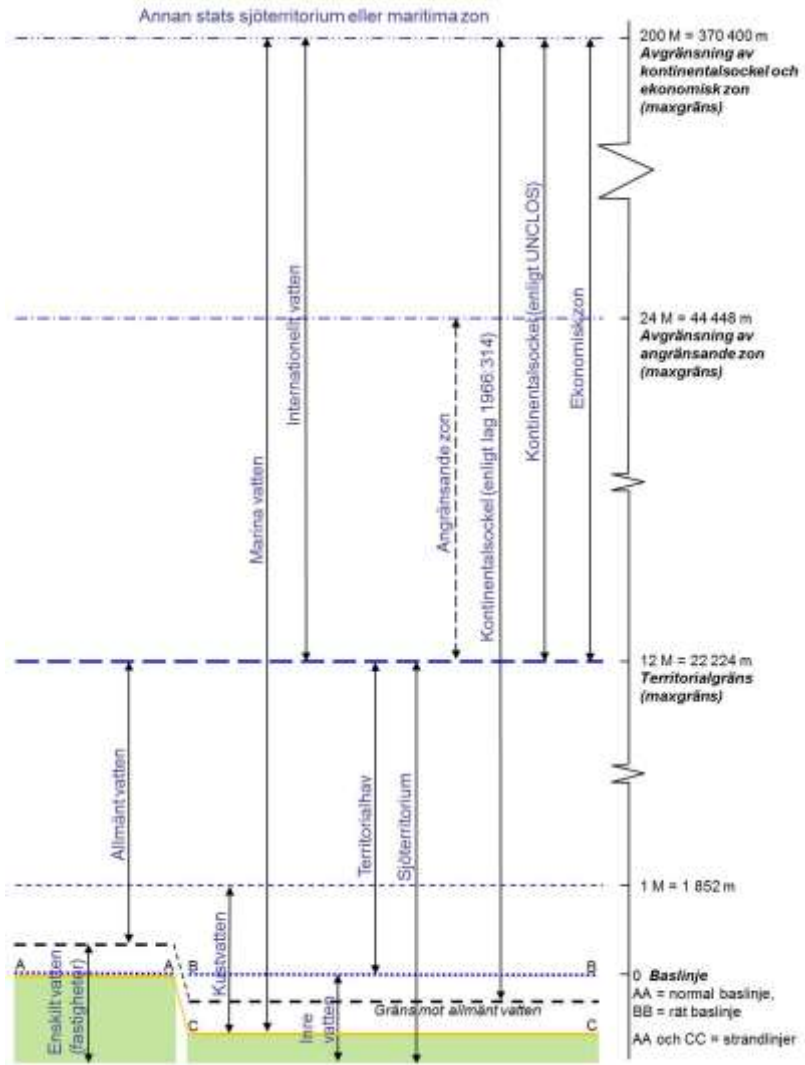
”kustvatten: ytvatten som finns innanför den linje på vilken varje punkt befinner sig på ett avstånd av en sjömil från närmaste punkt på den baslinje från vilken bredden av territorialvattnet mäts och som, när det är lämpligt, sträcker sig till den yttre gränsen för vatten i övergångszon.”

¹³ I artikel 3 i EU:s ramdirektiv om en marin strategi (2008/56/EG) finns följande definition:

”1. marina vatten:

- a) vatten, havsbotten och underliggande jordlager som ligger på havssidan av den baslinje som används för att beräkna territorialvattnets utsträckning, ut till den yttersta gränsen av det område där en medlemsstat har och/eller utövar jurisdiktion i enlighet med FN:s havsrättskonvention, (...),
- b) kustvatten enligt direktiv 2000/60/EG (EU:s vattendirektiv), inbegripet deras havsbotten och deras underliggande jordlager, såvida särskilda aspekter av den marina miljöns miljöstatus inte redan behandlas i det direktivet eller i annan gemenskapslagstiftning.”

Figur 2.3 Schematisk skiss över Sveriges sjöterritorium och maritima zoner m.m.

2.1.4 Nuvarande lagstiftning om svenskt sjöterritorium och svenska maritima zoner

Riksdagen har lagstiftat om omfattningen av Sveriges *inre vatten, territorialhav, ekonomiska zon* respektive *kontinentalsockel* i

- lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium,
- lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, och
- lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Sverige har däremot inte lagstiftat om att inrätta någon angränsande zon. Det framgår emellertid av prop. 1995/96:140 om havsrättskonventionen och tillämpningsavtalet att regeringen redan i samband med ratificeringen av UNCLOS gjorde bedömningen att övervägande skäl talar för att en angränsande zon bör inrättas och att man avsåg att återkomma till riksdagen med ett sådant förslag. Detta bekräftades senare av dåvarande utrikesministern Carl Bildt i svar på en skriftlig fråga i riksdagen (2007/08:523).

Riksdagen har beslutat om koordinater för delar av territorialhavets avgränsningslinje i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

Regeringen har beslutat om koordinater för baslinjer och baslinjepunkter längs den svenska kusten i förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium.

Regeringen har även beslutat om koordinater för de punkter som bestämmer de maritima zonernas yttre avgränsningslinjer i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon. Kontinentalsockelförordningen (1966:315) innehåller en hänvisning till koordinaterna i förordningen om Sveriges ekonomiska zon.

Närheten till andra staters kuster gör att delar av det svenska sjöterritoriet måste avgränsas gentemot andra staters sjöterritorium och/eller maritima zoner. Sverige har därför ingått avtal med Norge, Danmark och Finland om riksgränsen i havet samt om avgränsningslinjer mellan svenskt territorialhav och internationellt vatten i vissa havsområden.

Sverige har också ingått överenskommelser med Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Norge, Polen, Ryssland och Tyskland om avgränsningslinjer gentemot berörda staters maritima zoner för den svenska kontinentalsockeln och/eller Sveriges ekonomiska zon eller, i förekommande fall, Sveriges dåvarande fiske-

zoner. Flera av dessa överenskommelser träffades innan Sverige hade inrättat en ekonomisk zon.

Avgränsningslinjerna illustreras i figur 2.4.

Figur 2.4 Översiktlig skiss över avgränsningslinjer för sjöterritorier och maritima zoner längs Sveriges kust

2.1.5 Kuststaternas skyldighet att offentliggöra information

Enligt UNCLOS artikel 16 ska kuststaten ange de baslinjer som dragits enligt artikel 7 (räta baslinjer), artikel 9 (över flodmynningar) och artikel 10 (över bukter), eller den gräns för territorialhavet som följer av dessa baslinjer, i sina officiella sjökort. Staten ska också ange de gränslinjer som dragits vid eventuella redder (artikel 12) och för att avgränsa det egna territorialhavet mot en stat med motstående eller intilliggande kust (artikel 15) i sjökorten. Kortens skala ska vara tillräcklig för att linjernas läge ska kunna fastställas. Alternativt kan sjökorten ersättas av en förteckning över koordinater för geografiska punkter med angivande av geodetiskt datum. Kuststaten ska vederbörligen offentliggöra sådana sjökort och förteckningar och deponera ett exemplar av varje hos FN:s generalsekreterare.

UNCLOS artikel 75 och 84 innehåller motsvarande förpliktelser för kuststaterna att offentliggöra och deponera information om avgränsningslinjerna för sina exklusiva ekonomiska zoner och kontinentalsocklar.

Det finns inget krav i UNCLOS att kuststaten ska deponera information om normala baslinjer eller om territorialhavets gräns utanför en kust med sådan baslinje.

Lågvattneskär utanför baslinjerna som enligt artikel 13 kan användas för beräkning av territorialhavets bredd torde emellertid omfattas av deponeringsskyldigheten även i de fall då sådana punkter ligger utanför en normal baslinje.

Sverige har deponerat information om koordinaterna för de svenska räta baslinjerna och om att det svenska territorialhavets bredd uppgår till 12 nautiska mil hos FN:s generalsekreterare genom att överlämna kopior på lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium inklusive de lagändringar som genomfördes 1978 och 1979 samt förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium inklusive dess bilagda tabellförteckning där baslinjepunkterna är numrerade från 1 till 124.¹⁴ Även 1966 års tillträdesförordning har överlämnats.¹⁵ Sverige tycks emellertid inte ha överlämnat några sjökort till FN. Kontinentalsockellagen och kontinentalsockelför-

---

¹⁴ <http://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/STATEFILES/SWE.htm>.

¹⁵ Kungl. Maj:ts kungörelse om utländska örlogsfartygs och militära luftfartygs tillträde till svenskt territorium m.m. (SFS 1966:366) Denna förordning har ersatts av 1992 års tillträdesförordning (SFS 1992:118).

ordningen samt lagen respektive förordningen om Sveriges ekonomiska zon har också deponerats. Däremot förefaller Sverige inte ha informerat om ändringar i dessa lagar och förordningar.

Med anledning av andra åtaganden har Sverige också överlämnat kopior till FN på tre avtal med Danmark, ett avtal med Estland, ett avtal med Estland och Lettland, fyra avtal med Finland, ett avtal med Finland och Estland, två avtal med Tyskland, två avtal med Norge, ett avtal med Polen, två avtal med Ryska federationen samt ett avtal med Polen och Ryska federationen.¹⁶

2.2 Geografiska referenssystem

Som framgått ovan har baslinjerna en avgörande betydelse för utformningen av en stats sjöterritorium och maritima zoner. Staten måste emellertid fastställa sina baslinjer och beräkna bredden på sina havsområden enligt vedertagna geodetiska och hydrografiska metoder med bästa möjliga precision för att kunna påräkna att andra stater ska erkänna och acceptera dess territorialhav och maritima zoner. Korrekt fastställda baslinjer är en förutsättning för att en stat fullt ut ska kunna tillgodogöra sig sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt UNCLOS och andra internationella förpliktelser.

Förr angavs positioner för punkter på land och vid kusterna i förhållande till någon allmänt välkänd referenspunkt på land vars position hade mätts in och bestämts. Positioner för punkter långt ute till havs fastställdes med hjälp av stjärnorna vars lägen har dokumenterats av astronomerna sedan uråldrig tid. Under senare år har stora framsteg gjorts vad gäller geografisk positionsbestämning. Modern geodetisk forskning har utvecklat metoder som tillåter mycket stor noggrannhet. Inom ramen för ett referenssystem som baseras på de geografiska positionssatelliternas matematiskt stabila banor i rymden kan alla punkter på jordklotet definieras entydigt genom att relateras till ett enhetligt globalt geocentriskt referenssystem, "International Terrestrial Reference System" (ITRS). Det kan liknas vid ett stabilt yttre skal runt jorden som gör det möjligt att räkna om positionsangivelsen för varje enskild punkt som bestämts inom ett lokalt höjd- och/eller plansystem och att koppla

---

¹⁶ <http://www.un.org/depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/STATEFILES/SWE.htm>

samman olika referenssystem som utvecklats för olika ändamål, förutsatt att erforderliga transformationssamband kan etableras.

Jordytan är i ständig rörelse på grund av att kontinentalplattorna sakta rör sig i både höjd- och sidled, i förhållande till varandra och inom sig. En punkt på land som har mätts in och märkts ut i den fysiska verkligheten kan förflytta sig i höjd- och/eller sidled efter mättillfället på grund av t.ex. erosion, uppgrundning, landhöjning eller rörelser i jordskorpan. Havsytan är dessutom i ständig rörelse. Den exakta positionsbestämningen av en punkt på en viss lågvattenlinje är därför bara helt korrekt vid själva inmätningstillfället. Punkten kan ha förflyttat sig något när den mäts in noggrant igen vid ett senare tillfälle. Positionsangivelser för punkter på land och i havet har med nödvändighet också en viss inbyggd approximation som gör att verkligheten kan skilja sig från kartan, eller sjökortet, på grund av objektets storlek eller den generalisering som valts för att märka ut det i en viss skala.

2.2.1 Standardisering och internationellt samarbete

Ny teknik har gjort bättre mätinstrument tillgängliga för allt fler användare. Nya tjänster baserade på geografisk information utvecklas kontinuerligt. Kraven har därmed ökat på standardisering av de referenssystem som används för officiella geografiska positionsangivelser för olika ändamål i skilda länder.

I Sverige pågår sedan år 2005 en övergång inom myndigheter och kommuner till att ange alla höjd- och djupvärden i det nya nationella höjdsystemet Rikets Höjdsystem år 2000 (RH 2000). RH 2000 utgör tillsammans med SWEREF 99 grunden för den moderna svenska geodetiska infrastrukturen.

SWEREF 99 är den svenska realiseringen av "European Terrestrial Reference System 1989" (ETRS 89). På motsvarande sätt är RH 2000 den svenska realiseringen av "European Vertical Reference System" (EVRS). Det innebär att RH 2000 kan betraktas som en del av det europeiska höjdsystemet European Vertical Reference Frame 2007 (EVRF 2007). Nollnivån i RH 2000 definieras av Normaal Amsterdams Peil (NAP), en standardiserad havsnivå i Amsterdam som mättes in år 1684 och som numera används som nollnivå även

av andra europeiska länder.¹⁷ Med införandet av RH 2000 har det för första gången skapats möjligheter för alla lokala användare i Sverige att ansluta sina lokala höjdnät till ett enhetligt nationellt höjdsystem som håller en mycket hög kvalitet både regionalt och lokalt.

På global nivå pågår ett omfattande standardiseringsarbete inom ramen för bland annat Internationella Hydrografiska Organisationen (IHO), Internationella Associationen för Geodesi (IAG), Världsmeteorologiorganisationen (WMO) och dessas olika specialiserade underorgan. För att stödja staternas tekniska tillämpning och uttolkning av olika bestämmelser i FN:s havsrättskonvention har IHO och IAG också bildat ett gemensamt internationellt rådgivande expertorgan, ABLOS¹⁸, som utarbetar riktlinjer för geodetiska och hydrografiska beräkningar och tekniska uttolkningar av konventionens begrepp.

Inom ramen för IHO samarbetar medlemsstaternas hydrografiska myndigheter och de myndigheter som ansvarar för produktion av sjökort. Man utformar gemensamma rekommendationer som förväntas följas av berörda stater om bland annat tekniska standarder, beräkningsmodeller och specifikationer för framställande av officiella sjökort och för samordnad elektronisk datahantering. För att underlätta harmonisering och ömsesidig förståelse rekommenderar IHO medlemsstaterna att relatera sina observationer vid höjd- och djupmätningar till ett geocentriskt referenssystem, företrädesvis ITRS eller något system genom vilket ITRS har implementerats, till exempel ”World Geodetic System 1984” (WGS 84) som är ett globalt anpassat referenssystem. I Europa används ofta EUREF 89 som är ett äldre namn för det europeiska referenssystemet, ETRS 89. Skillnaden till SWEREF 99 är försumbar, maximalt några cm, varför ETRS 89 i sjökortssammanhang betraktas som identiskt med SWEREF 99.

IHO arbetar även med att samordna produktionen av internationella sjökort, så kallade INT-kort. Dessa avses i första hand ersätta nationella sjökort över områden som berör flera länder.

Produktionen av elektroniska sjökort är uppdelad mellan olika staters sjökortsmyndigheter. Var och en har publiceringsansvar för

---

¹⁷ Tillsammans med några andra punkter som valts ut för att ge en robust referensnivå.

¹⁸ Advisory Board on the Law Of the Sea. Även FN-sekretariatets havsrättsavdelning och UNESCO:s havsforskningsexperter deltar.

ett visst antal geografiska områden, så kallade ENC-celler. Den standardiserade informationen i respektive cell lagras i regionala datacentra och kan laddas ner därifrån av sjöfarten och andra abonnenter mot en avgift och användas i det elektroniska sjökorts- och informationssystem för navigering som är godkänt av den Internationella sjöfartsorganisationen (IMO). De elektroniska sjökorten har officiell status och kan fullt ut ersätta tryckta sjökort.

2.2.2 Pågående harmonisering inom EU-samarbetet

Genomförandet av EU:s så kallade Inspiredirektiv har påskyndat medlemsstaternas samarbete för att underlätta uppbyggnaden av samordnade geografiska informationssystem. EU:s vattendirektiv (2000/60/EG) fokuserar på vattenkvalitet i medlemsstaternas ”*kustvatten*” som man definierar som ytvattnet i havsområdet mellan strandlinjen och en linje som dras en nautisk mil räknat från baslinjerna. Kustvattnet löper således som en remsa med varierande bredd och omfattar medlemsstaternas inre vatten och territorialhav ut till en nautisk mil utanför baslinjerna.

EU:s ramdirektiv om en marin strategi (2008/56/EG) omfattar medlemsstaternas ”*marina vatten*”, vilket definieras som kustvatten samt havsområden från baslinjerna ut till den yttersta gränsen för de havsområden där en medlemsstat har suveränitet och/eller utövar jurisdiktion i enlighet med UNCLOS. För Sveriges del omfattar detta direktiv således alla havsområden som betecknas som inre vatten, territorialhav, ekonomisk zon och kontinentalsockel.

Havsplaneringsutredningen föreslog i betänkandet ”Planering på djupet” (SOU 2010:91) ett system för havsplanering som skulle omfatta havsområdena längs den svenska kusten räknat från en linje en nautisk mil utanför de svenska baslinjerna. Regeringen föreslog i proposition (2013/14:186) om hushållning med havsområden att statliga havsplaner ska omfatta Sveriges ekonomiska zon och de områden som inte ingår i fastigheter inom svenskt territorialhav från en nautisk mil utanför baslinjen. Även kontinentalsockeln i berörda havsområden ska omfattas av planerna. I miljöbalken och förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön anges en nautisk mil utanför baslinjen som avgränsning av vattendistriktet. En nautisk mil utanför baslinjen används även i

havsmiljöförordningen (2010:1341) som avgränsning mellan så kallat kustvatten och annat vatten i havet.

Mot denna bakgrund och för att möta förväntade framtida behov har utredningen övervägt om det vore lämpligt och ändamålsenligt att inom ramen för sitt arbete även föreslå geografiska koordinater för en avgränsningslinje som löper en nautisk mil utanför de svenska baslinjerna. Utredningen har emellertid kommit fram till att detta skulle kräva en tätare inmätning av punkter än vad som behövs för utredningens övriga arbete och att ett sådant extra inmätningensarbete varken ryms inom utredningens budget eller dess tidsplan.

Riksdagen antog regeringens proposition (2013/14:186) om hushållning med havsområden den 10 juni 2014.¹⁹ Den föreslagna ändringen av hushållningsreglerna i miljöbalkens 4 kap. trädde i kraft den 1 september 2014. Arbetet med detaljerade föreskrifter pågår för närvarande²⁰.

2.2.3 Strandlinjen

Strandlinjen utgör skiljelinje mellan land och vatten. Den är per definition rörlig i tid och rum eftersom havsytan aldrig är helt stilla. Strandlinjen påverkas av vågrörelser och dygnsvariationer i tidvatten, väder och vind liksom av längre tidvattencykler och av erosion eller uppgrundning när lättroligt material förflyttas av vattenströmmarna. Långsiktigt påverkas strandlinjen även av den globala havsnivåhöjningen när klimatförändringar leder till ökad havstemperatur och avsmältning från glaciärer och inlandsisar. Vid jordskalv kan plötsliga förändringar av strandlinjen ske. I Sverige tillkommer landhöjning på grund av att landet fortfarande långsamt reser sig efter att ha varit nedtyngt av inlandsisen.

Lantmäteriet och Sjöfartsverket genomför för närvarande ett projekt för att fastställa en gemensam nationell strandlinje i plan och höjd för hela den svenska kusten (Gemensam Nationell Strandlinje, NSL). Syftet med NSL-projektet är bl.a. att strandlinjens läge på Lantmäteriets kartor och på Sjöfartsverkets sjökort ska bygga på samma karteringsunderlag, baserat på en gemensamt utvecklad

---

¹⁹ 2013/14:MJU24, rskr. 2013/14:310.

²⁰ Januari 2015.

standard, något som hittills inte har varit fallet. I NSL-projektet används nollnivån i RH 2000 som referensyta för strandlinjen och övriga objekt som karteras och märks ut i sjökort och på kartor.

Den gemensamma digitala strandlinjen redovisas enligt läget i de flygbilder som har använts vid karteringen. Avvikelsen från nollnivån i RH 2000 på grund av variationer i vattenståndet vid fototillfället får vara högst +0,2/-0,5 meter. Även bränningar och övervattenstenar karteras enligt samma kriterier. Man skiljer mellan öar och skär enbart på basis av landformationernas storlek. För en landformation som är större än 20 m² karteras strandlinjen med en kontur. Landformationer som är mindre än 20 m² karteras som ett punktobjekt med en symbol. På Lantmäteriets kartor redovisas öar med strandlinjer och mindre landformationer, övervattenstenar och bränningar med symboler.

Sjöfartsverket använder NSL-data som underlag för svenska officiella sjökort och har följande beteckningar på sjökorten för landformationer i havet med olika höjd:

• = övervattensten eller ö, högre än 0,2 meter

⊞ = bränning, mellan +0,2 meter och -0,5 meter

⊕ = undervattensten, lägre än -0,5 meter

En ö markeras antingen med en symbol, som ett punktobjekt, eller med konturer beroende på öns storlek och skalan i sjökortet.

Det är inte ovanligt att sjökortets redovisning av strandlinje, öar och bränningar avviker från verkligheten med upp till 50 meter. Även ännu större fel förekommer i såväl papperssjökort som elektroniska sjökort. Arbetet har hittills resulterat i att strandlinjen nu är korrigerad längs kuststräckan mellan norska gränsen och Karlskrona i de sjökort, båtsportkort och ENC-celler som utkommit efter våren 2013. Under 2014 pågick arbetet med förbättring av strandlinjen i sjökort över Stockholms norra skärgård samt i området kring Gävle.

NSL-specifikationerna anger att det nationella referenssystemet SWEREF 99 med koordinatsystemet SWEREF 99 TM för kartprojektion ska användas för mätningar och beräkningar i plan. I höjd ska RH 2000 användas. Nuvarande arbetsplan sträcker sig till och med år 2018 men även efter den tidpunkten återstår fortfarande några kustavsnitt.

2.3 Vattenståndsnivåer

Den nivå som kuststaten väljer att använda som normerande för vattenståndet längs kusten vid ett visst havsområde har avgörande betydelse vid bestämning av strandlinjens geografiska läge. Staten måste välja en viss vattennivå som referensnivå för vattenståndet, en så kallad *referensyta*. Referensytan för de djup- och höjdnivåer som är markerade i statens officiella sjökort ska anges i korten.

För att kunna fastställa den yttre avgränsningslinjen för sitt territorialhav måste kuststaten som tidigare nämnts identifiera ett lämpligt antal baslinjepunkter längs en lågvattenlinje. Punkter på fast land, öar och skär som ligger över denna lågvattennivå kan användas som utgångspunkt för beräkning av territorialhavets bredd.

2.3.1 Lågvattenlinjen

Begreppet *lågvattenlinje*, "low water line", i UNCLOS²¹ uttolkas i internationella sammanhang och av de flesta kuststater som regel som den referensnivå för havsvattenståndet som utgörs av den lägsta beräknade tidvattennivån, LAT ("lowest astronomical tide"), för respektive havsområde.

I det stora flertalet av världens kuststater förekommer tidvatten. Dessa stater använder som regel LAT för respektive havsområde som referensyta för vattenståndet i sjökorten. LAT är en framräknad referensnivå som anger lägsta havsnivå vid lägsta tidvatten på en viss plats, utan hänsyn tagen till väder- och vindförhållanden. Detta är en teoretisk nivå som beräknats på basis av långa observationsserier och som inträffar med 18,6 års mellanrum, dvs. periodiciteten för den tidvattencykel då de mest extrema tidvattnen före-

---

²¹ Jfr t.ex. UNCLOS artikel 5 om definitionen av normal baslinje.

kommer i stater med tidvatten. Som regel publicerar dessa stater detaljerade tidvattenstabeller för olika havsområden, t.ex. hamninlopp och farleder för sjöfarten, där man anger vattenståndets dygns- och timvariationer i förhållande till områdets LAT-nivå.

Längs den svenska kusten är tidvattnet emellertid svagt eftersom det dämpas över Nordsjön. Inne i Östersjön är tidvattnet nästan obefintligt.

Utredningen konstaterar därför att det fordras en annan metodik än den etablerade LAT-beräkningen för att avgöra vilken lågvattennivå som är mest lämplig att använda för att identifiera baslinjepunkter och baslinjer längs Sveriges kust. Utredningen har också undersökt om det vore mest ändamålsenligt att använda en enhetlig lågvattenlinje längs hela kusten eller om det är lämpligare att fortsätta att ta hänsyn till att nivåerna för lågt vattenstånd är olika i olika havsområden längs Sveriges kust.

2.3.2 Medelvattenstånd

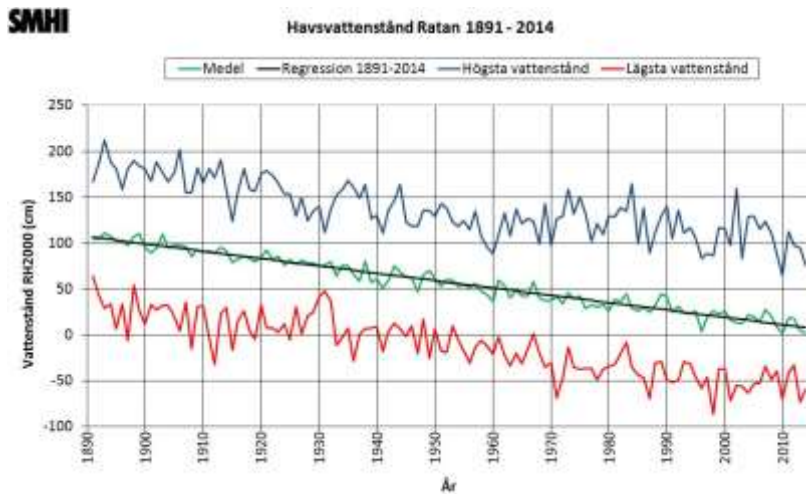
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI, mäter i dag variationerna i havsvattenståndet på 23 platser längs den svenska kusten och fastställer ett beräknat värde för medelvattenståndet varje år vid respektive mätstation. Mätstationerna benämns mareografer. Årsmedelvärdena baseras normalt på observerade timvärden, men för vissa mätstationer och perioder baseras de på dygnsvärden. SMHI observerar vattenståndet i ett lokalt höjdsystem, som är unikt för varje mätstation.

Genom att analysera långa mätserier kan en referensnivå som brukar kallas ”årets medelvattenstånd” bestämmas för varje enskild station. Beräkningen görs med hjälp av linjär regressionsanalys på basis av alla årsmedelvärden sedan mätningarna startade vid en viss station. Detta *beräknade medelvattenstånd*, *MW*, är således unikt för varje mätstation och avser enbart den station som analyseras.

Figur 2.5 visar ett exempel på en sådan analys för mätstationen Ratan norr om Umeå, där SMHI och dess föregångare har observerat vattenståndet sedan år 1891. Grön linje visar hur årsmedelvärdena har varierat över tid vid Ratans mätstation uttryckt i RH 2000. Den svarta räta linjen visar det beräknade medelvattenståndet (*MW*). I diagrammet visas också årliga högsta observerade

vattenstånd (HHW), blå linje, och årliga lägsta observerade vattenstånd (LLW), röd linje. HHW och LLW bestäms genom att analysera avvikelserna från det beräknade medelvattenståndet för respektive år.

Figur 2.5 Diagram som illustrerar en bestämning av medelvattenståndet med hjälp av regressionsanalys

Det krävs minst trettio årsmedelvärden för att någorlunda väl kunna bestämma regressionslinjen för MW. Med linjens hjälp kan SMHI sedan ange det beräknade medelvattenståndet framåt eller bakåt i tiden och ange avvikelser från ett visst års medelvattenstånd, t.ex. de aktuella vattenståndsuppgifter som dagligen meddelas av Sveriges Radio i anslutning till sjöväderrapporterna.

Av SMHI:s 23 mätstationer ligger 5 stycken på Västkusten, 4 i Öresundsområdet och övriga 14 längs Östersjökusten (figur 2.6). I hela området runt Sveriges kust finns det sammanlagt cirka 100 sådana stationer, varav således ungefär en fjärdedel är svenska. Hälften av stationerna ligger längs de danska och tyska kusterna. Den återstående fjärdedelen ligger på den södra och östra sidan av Östersjön.

De nio Östersjöstaterna samarbetar sedan år 1997 med att samla in, bearbeta och presentera mätdata inom Baltic Operational

Oceanographic System, BOOS.²² Man strävar bl.a. efter att uttrycka nationella oceanografiska mätvärden i förhållande till ett gemensamt harmoniserat referenssystem för djup- och höjdangivelser.

Figur 2.6 Stationskarta och stationslista som visar var SMHI observerar havsvattenstånd (2014)

²² www.boos.org.

STATION	LATITUD	LONGITUD	STARTÅR
KUNGSVIK	58° 59' 48"	11° 07' 38"	1973
SMÖGEN	58° 21' 13"	11° 13' 04"	1910
STENUNGSUND	58° 05' 36"	11° 49' 57"	1962
GÖTEBORG-TORSHAMNEN	57° 41' 05"	11° 47' 26"	1967
RINGHALS	57° 14' 59"	12° 06' 45"	1967
VIKEN	56° 08' 32"	12° 34' 45"	1976
BARSEBÄCK	55° 45' 23"	12° 54' 12"	1937
KLAGSHAMN	55° 31' 20"	12° 53' 37"	1929
SKANÖR	55° 25' 00"	12° 49' 47"	1992
SIMRISHAMN	55° 33' 27"	14° 21' 28"	1982
KUNGSHOLMSFORT	56° 06' 19"	15° 35' 22"	1886
OSKARSHAMN	57° 16' 30"	16° 28' 41"	1960
ÖLANDS NORRA UDDE	57° 21' 58"	17° 05' 50"	1851
VISBY	57° 38' 21"	18° 17' 04"	1916
MARVIKEN	58° 33' 13"	16° 50' 14"	1964
LANDSORT	58° 44' 32"	17° 51' 55"	1886
STOCKHOLM	59° 19' 27"	18° 04' 55"	1889
FORSMARK	60° 24' 31"	18° 12' 39"	1975
SPIKARNA	62° 21' 48"	17° 31' 52"	1968
SKAGSUDE	63° 11' 26"	19° 00' 45"	1982
RATAN	63° 59' 10"	20° 53' 42"	1891
FURUÖGRUND	64° 54' 57"	21° 13' 50"	1916
KALIX	65° 41' 49"	23° 05' 46"	1974

2.3.3 Högsta och lägsta uppmätta vattenstånd

SMHI noterar också det högsta respektive lägsta vattenstånd som förekommit vid en viss mätstation vid någon tidpunkt under en viss mätperiod. Nivåerna bestäms efter analys av observerade vattenstånd i relation till det beräknade medelvattenståndet, MW. För exemplet Ratan i figur 2.5 har det högsta observerade vattenståndet bestämts till 142 cm över medelvattenstånd (år 2002) och det lägsta till 122 cm under medelvattenstånd (år 1912).

Hur låga vattenstånden kan bli runt den svenska kusten varierar från en plats till en annan. De allra lägsta nivåerna har observerats i Öresund, längs sydkusten och i norra Bottenviken och orsakas främst av meteorologiska faktorer som vind och lufttryck. Låga vattenstånd inträffar ofta under perioder med högtrycksbetonat väder med förhärskande nordostliga vindar som driver ut vatten ur Östersjön vilket gör att den totala vattenmängden i Östersjön minskar. I Öresund och runt kusterna i södra Östersjön inträffar de lägsta nivåerna också i samband med s.k. stormflod, då djupa lågtryck med kraftiga vindar pressar vatten norrut i Östersjön varvid vattennivåerna i dess södra delar sjunker.

2.3.4 Vattenstånd och höjdsystem

Som tidigare nämnts observerar SMHI vattenståndet vid varje mätstation i ett lokalt höjdsystem. Det beräknade vattenståndet, MW, kan sedan relateras till olika nationella höjdsystem som utnyttjas av olika användare för olika ändamål. SMHI har med hjälp av Lantmäteriets avvägningar av mätstationerna relaterat sina observationer till fasta, landbaserade höjdsystem såsom RH 00, RH 70 och det nya nationella höjdsystemet RH 2000.

Det beräknade medelvattenståndet för år 2015 för alla SMHI:s mätstationer uttryckt i bland annat RH 2000 redovisas i figur 2.7. Som framgår av tabellen blir medelvattenståndet för exemplet Ratan 7,2 cm uttryckt i RH 2000.

Inom SMHI pågår en övergång till att presentera alla vattenståndsvärden uttryckta i RH 2000.

ny enhetlig referensyta i sjökorten för alla havsområden längs hela kusten. Nollnivån i RH 2000 blir då normgivande för alla djup- och höjdgivnelser liksom för redovisning av strandlinjen i de officiella svenska sjökorten. Bytet av höjdsystem medför att markeringarna av vissa öar, skär, övervattenstenar, bränningar och undervattenstenar i sjökorten kan påverkas. Det första sjökortet med den nya gemensamma referensytan publicerades sommaren 2014.

Sjöfartsverkets definition av begreppet ”bränning”

Sjöfartsverket har sedan lång tid tillbaka definierat en bränning som ett naturligt bildat landområde i havet som ligger på en nivå mellan +0,2 meter och -0,5 meter i förhållande till medelvattenytan i det havsområde där bränningen i fråga är belägen.

Efter övergången till en ny enhetlig referensyta definierar verket en bränning som ett naturligt bildat landområde som ligger på en nivå mellan +0,2 meter och -0,5 meter i RH 2000 oavsett hur detta intervall förhåller sig till de observerade vattenståndsnivåerna eller nivåerna för SMHI:s beräknade medelvattenstånd, MW, i olika havsområden längs den svenska kusten.

2.3.5 Effekter av den globala havsnivåhöjningen

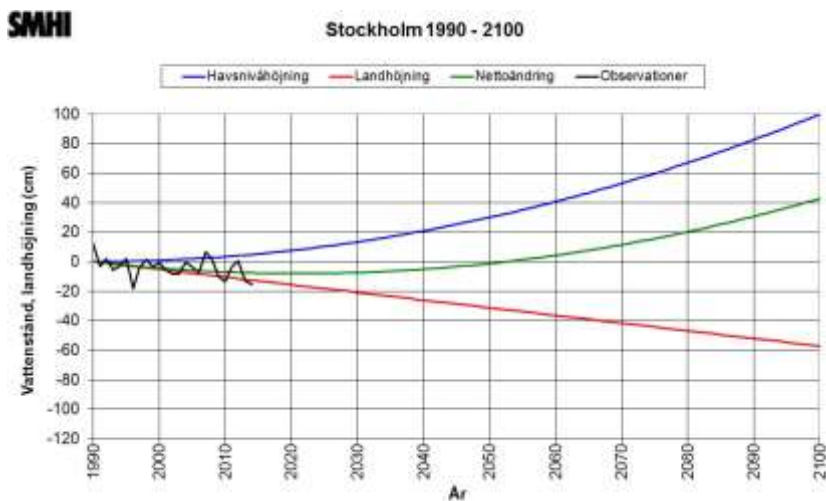
Sedan SMHI:s kontinuerliga mätningar av havsvattenstånd startade år 1886 har havsnivån längs den svenska kusten höjts med ungefär 20 cm, vilket motsvarar 1,5 mm per år. Den senaste 30-årsperioden har höjningen varit cirka 3 mm per år. Under 2000-talet förväntas en eskalerande havsnivåhöjning, som kommer att höja det beräknade medelvattenståndet. SMHI har utifrån rapporter från FN:s klimatpanel, den holländska Delta-kommissionen, andra forskarrapporter och egna analyser angett cirka en meter som ett rimligt övre värde för den förväntade havsnivåhöjningen längs Sveriges kust fram till sekelskiftet 2100.

På många håll i Sverige där landhöjningen är stor, exempelvis i Västerbottens kustland, kommer det i praktiken inte att märkas att havsnivån stiger, medan man utmed kusten i Götaland tydligt kommer att uppleva allt högre havsnivåer. Nettoeffekten för Stockholmsområdet visas i figur 2.8. Det beräknade medelvatten-

ståndet i Stockholm förväntas komma att höjas med ungefär 40 cm fram till år 2100 jämfört med år 1990.

Figur 2.8 visar medelvattenståndets förändring åren 1990–2100 i Stockholm baserat på +1,0 m havsnivåhöjning fram till år 2100, varav +0,2 m höjning fram till år 2040. Effekten av havsnivåhöjningen (blå linje) dämpas av den absoluta landhöjningen (röd linje). Resultatet blir en nettoändring av medelvattenståndet (grön linje) som först förväntas sjunka något och ligga under 1990 års nivå fram till några år efter år 2050 men därefter stiga i allt snabbare takt. Observerade årsmedelvärden från 1990 och framåt visas också i diagrammet (svart linje).

Figur 2.8 Medelvattenståndets förändring 1990–2100 i Stockholm fram till 2100

2.3.6 Pågående internationell översyn av referensnivå- och vattenståndsrelaterade begrepp

Sedan några år pågår en internationell översyn inom IHO²³ av riktlinjerna för vilka vattenståndsnivåer som bör användas som normerande havsvattenstånd vid framställning av officiella sjökort och av inbörden i de begrepp som används för att definiera sådana referens-

²³ Internationella hydrografiska organisationen (IHO), se avsnitt 2.2.1.

nivåer och vattenstånd.²⁴ Inom den arbetsgrupp²⁵ som ansvarar för frågan har enighet uppnåtts om ett förslag om vad som bör gälla avseende havsområden där intervallet mellan högsta och lägsta tidvatten överstiger 30 cm ("tidal height"). Man är bland annat ense om att fortsätta att utgå från LAT som referensyta i dessa havsområden. Referensytor som avviker med en viss nivåskillnad från LAT får användas när de lokala lågvattenförhållandena motiverar detta.

En arbetsgrupp inom Östersjöstaternas hydrografiska kommission²⁶ har ombetts att se över den del av förslaget som avser havsområden där tidvattenintervallet understiger 30 cm. Gruppen har föreslagit att medelvattenstånd bör användas som normerande vattennivå för djupdata och annan information till sjöfarten. Medelvattenstånd betyder i det här sammanhanget antingen en väldefinierad referensnivå som används inom lantmäteriverksamheten för höjdangivelser på land eller ett lokalt medelvärde beräknat på basis av vattenståndnivåer som observerats under en lång tidsperiod. För andra havsrättsliga ändamål, t.ex. uttolkning av bestämmelserna i UNCLOS, har gruppen föreslagit att medelvärdet av årliga högsta/lägsta vattenståndsnivåer som observerats under en lång tidsperiod ska kunna användas. Om detta förslag accepteras av medlemsstaterna i IHO, anser Sjöfartsverket att man kan använda nollnivån i RH 2000 som referensyta i officiella svenska sjökort samtidigt som Sverige använder en lågvattenlinje baserad på SMHI:s observationer för att identifiera lämpliga baslinjepunkter längs den svenska kusten.

Inom EU-samarbetet har man börjat diskutera frågan om lämplig referensnivå för högupplösta djupdata men det arbetet uppges ännu inte ha tagit fart.

---

²⁴ IHO resolution 3/1919 as amended.

²⁵ Tidal Water Level Working Group (TWLWG).

²⁶ Chart Datum Working Group, CDWG, och dess överordnade organ Baltic Sea Hydrographic Commission, BSHC.

2.3.7 Beräkning av låga vattenstånd

SMHI har på uppdrag av utredningen beräknat två nivåer för låga vattenstånd längs Sveriges kust; *lägsta lågvattenstånd, LLW*, och *medel-lågvattenstånd, MLW*, se figurerna 2.9–2.11.

De analyser som ligger till grund för bestämmandet av LLW och MLW baseras på timobservationer under en 30-årsperiod 1984–2013 vid SMHI:s mätstationer²⁷. Observationer av låga vattenstånd som är äldre har inte tagits med för någon av stationerna. Mätperioden är vald med utgångspunkt i utredningens önskemål att observationerna ska vara så aktuella som möjligt och avspegla nuvarande klimatförhållanden. Perioden ska samtidigt vara tillräckligt lång så att de oceanografiska förhållandena och de framräknade värdena för LLW och MLW vid respektive mätstation ger en representativ bild av de låga vattenstånden vid varje station. Värdena för LLW och MLW vid alla mätstationer baseras således på samma trettioårsperiod.

LLW är det lägsta vattenstånd som observerats vid en viss station under mätperioden. I den bemärkelsen är LLW den svenska lågvattennivå som bäst motsvarar LAT för stater med tidvatten, men värdena beror på helt olika faktorer och ska därför inte jämföras.

MLW är medelvärdet av alla års lägsta vattenstånd vid en viss station under perioden.

I figurerna 2.9–2.11 jämförs värdena för LLW och MLW med nivån för det beräknade medelvattenståndet, MW, för ett visst år vid varje mätstation. Detta årtal kallas *epok*. För utredningen har SMHI valt epokerna 2000, 2015 och 2040.

Nivåerna för MW baseras på alla observationer vid respektive station sedan mätningarna startade vid just den stationen. De är beräknade enligt den metod som illustreras i figur 2.5. Värdet för MW blir därmed jämförbart med andra tillämpningar där SMHI:s värden för det beräknade medelvattenståndet används, t.ex. klimatanalyser.

För epoken 2040 (figur 2.11) har SMHI använt sig av tillgänglig information om hur det framtida medelvattenståndet förväntas komma att förändras enligt figur 2.8.

---

²⁷ Vid några av mätstationerna startade de timvisa mätningarna senare än 1984 (Barsebäck 1992, Skanör 1992 och Skagsudde 1988).

Alla nivåer i figurerna nedan uttrycks i RH 2000. SMHI har i illustrativt syfte även lagt in Sjöfartsverkets nya gränsnivåer för definition av bränning i figurerna.

Färgförklaringar till diagrammen i figurerna:

MW = beräknat medelvattenstånd för respektive år, baserat på hela den tillgängliga mätserien för respektive mätstation.

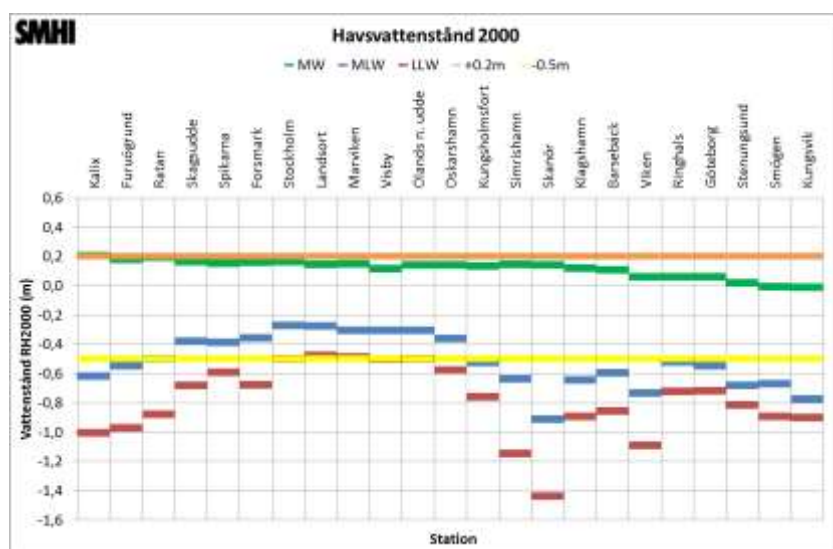
MLW = medellågvattenstånd, baserat på mätningar 1984–2013.

LLW = lägsta lågvattenstånd, baserat på mätningar 1984–2013.

+0,2 m = ny övre gräns för bränning i sjökort, +0,2 m i RH 2000.

-0,5 m = ny undre gräns för bränning i sjökort, -0,5 m i RH 2000.

Figur 2.9 Havsvattenstånd för epoken 2000

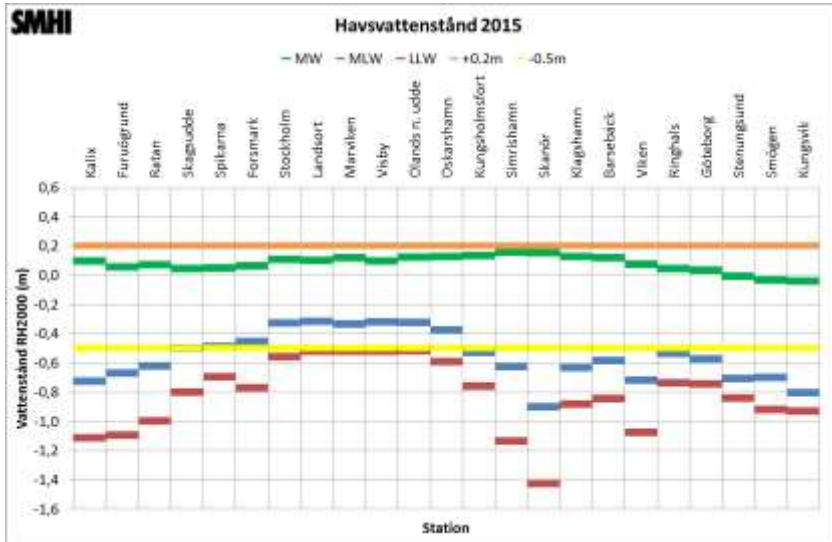

År 2000 ligger det beräknade medelvattenståndet, MW, vid SMHI:s mätstationer längs Västkusten på eller strax över nollnivån. Vid mätstationerna i Öresundsområdet varierar MW kring något högre värden. Vid mätstationerna inne i Östersjön ligger MW mellan 0,1 och 0,2 meter.

Lägsta lågvattenstånd, LLW, ligger mellan cirka -0,7 och -0,9 meter vid mätstationerna längs Västkusten. I Öresundsområdet ligger LLW mellan strax under -0,8 och -1,4 meter. Inne i Östersjön varierar LLW ungefär lika mycket men på litet högre nivåer, mellan cirka -0,5 och -1,1 meter.

Medellågvattnenståndet, MLW, vid mätstationerna längs Västkusten varierar mellan cirka -0,5 och -0,8 meter. I Öresundsområdet varierar MLW mellan cirka -0,6 och -1,0 meter. Vid mätstationerna inne i Östersjön varierar MLW från strax under -0,2 till -0,6 meter.

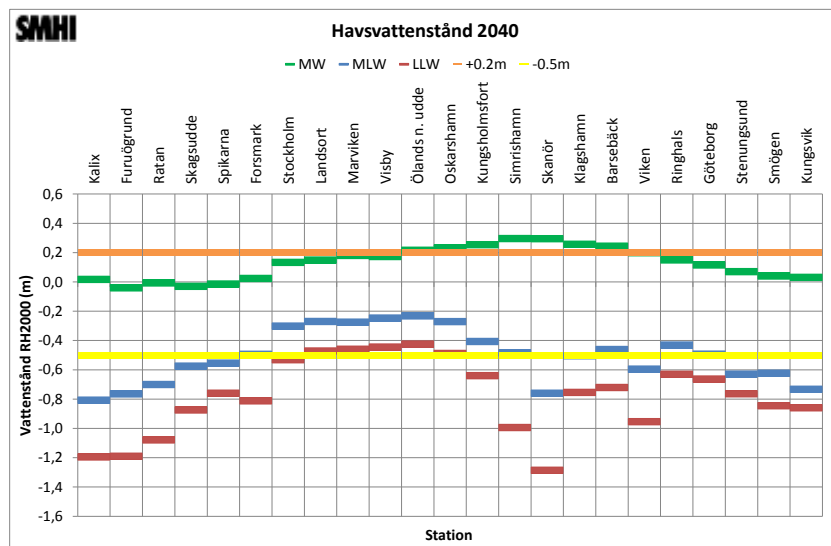
Figur 2.10 Havsvattenstånd för epoken 2015

Figur 2.10 visar att nivåerna för år 2015 genomgående ligger något lägre än för år 2000. Vid mätstationerna längs Västkusten ligger MW kring nollnivå. Detsamma gäller MW i Öresundsområdet. Vid mätstationerna inne i Östersjön pendlar MW runt 0,1 meter. Både LLW och MLW ligger inom samma intervaller som år 2000, med något lägre värden för vissa enskilda stationer.

SMHI har även analyserat den förväntade framtida utvecklingen av vattenståndsnivåerna längs Sveriges kust och prognostiserat värden för år 2040 då den globala havsnivån väntas ha stigit ytterligare.

Figur 2.11 Havsvattenstånd för epoken 2040

Som framgår av figur 2.11 börjar MW stiga längs Västkusten, i Öresundsområdet och längs Östersjökusten söder om Stockholm. Höjningen är störst längs Skånes sydkust där MW förväntas stiga till 0,3 meter år 2040. Samtidigt fortsätter MW att sjunka, till ungefär lika med nollnivån, vid alla mätstationerna längs Norrlandskusten främst som en effekt av landhöjningen.

Samma utveckling är tydlig även för LLW och MLW. Värdena för LLW och MLW fortsätter att sjunka längs Norrlandskusten men stiger i alla andra kustområden.

2.3.8 Jämförelse mellan 2015 års vattenståndsnivåer och de låga vattenstånden i 1965 års betänkande

I 1965 års Baslinjeutredning presenterades värden för det man då kallade "lägsta observerade vattenstånd" och "normalt lågt vattenstånd" längs den svenska kusten. Dessa nivåer motsvarar ungefär dagens lägsta lågvattenstånd, LLW, och medellågvattenstånd, MLW. En jämförelse mellan de värden som presenterades i 1965 års utredning och de data för motsvarande platser som finns i SMHI:s nuvarande databas visar en god överensstämmelse.

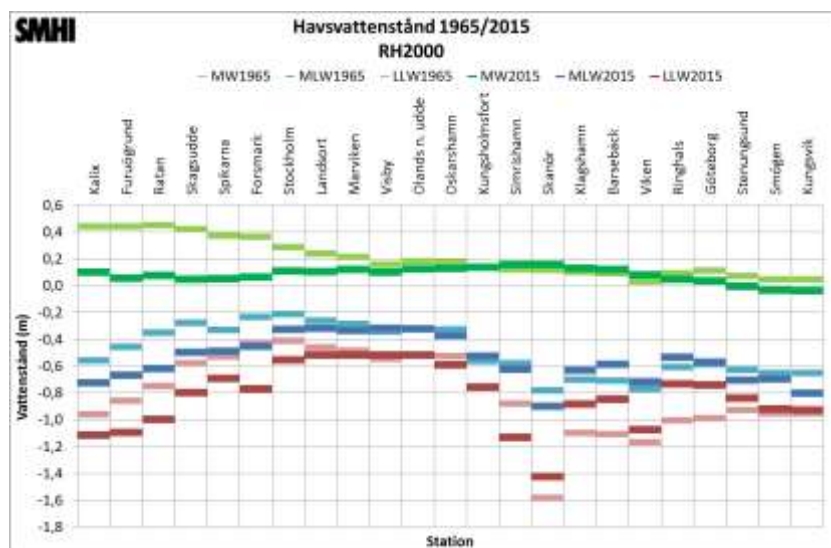
På den tiden fanns tio aktiva mareografer där mätningar hade påbörjats mellan åren 1886–1916. För de platser där observationer saknades år 1965 har baslinjeutredningen troligen uppskattat nivåerna empiriskt. Exakt hur detta har gått till finns emellertid inte dokumenterat. Det är inte heller känt hur gamla uppgifter om lägsta observerade vattenstånd man kan ha beaktat. Uppgifterna kan ha erhållits från hamnkaptener eller kustbor som kunde ange hur lågt vattenståndet hade varit vid extrema förhållanden eller ha uppskattats från näraliggande platser. Som exempel kan nämnas området kring Kalix, där 1965 års utredning angav -1,4 meter som lägsta observerade lågvattenstånd. SMHI påbörjade sina mätningar i Kalix först år 1974. Dock finns mätningar i SMHI:s databaser från det näraliggande Furuögrund sedan 1916 och från dessa mätningar kan en uppskattning ha gjorts som verkar rimlig. Man kan också ha använt finska observationer som stöd.

I figur 2.12 presenteras en jämförelse mellan SMHI:s värden för år 2015, som är desamma som i figur 2.10, och SMHI:s beräknade nivåer för år 1965 uttryckta i RH 2000, som motsvarar de värden som redovisades i 1965 års utredning. SMHI har använt en linjär interpolation mellan befintliga stationer för att kunna presentera sannolika dåtida nivåer även för de platser som saknade observationer år 1965.

Värdena för LLW och MLW presenteras i förhållande till respektive års medelvattenstånd (MW). Ljusare färger avser 1965 års värden, mörkare färger avser 2015 års värden.

Figur 2.12 Jämförelse mellan 2015 års värden för lägsta lågvattenstånd (LLW) och medellågvattenstånd (MLW) samt SMHI:s rekonstruktion av motsvarande värden för år 1965

Som framgår av figur 2.12 har den stora landhöjningen i norr sänkt det beräknade medelvattenståndet, MW, längs Norrlandskusten från år 1965 till år 2015. Förändringen av MW-nivåerna är mindre i söder där en långsammare landhöjning har kompenserats helt eller delvis av den pågående havsnivåhöjningen.

Detta resulterar i lägre lågvattenståndsnivåer, LLW och MLW, längs Norrlandskusten och inne i Östersjön år 2015 jämfört med år 1965, men högre eller nästan oförändrade nivåer för de låga vattenstånden vid mätstationerna i Öresund och längs Västkusten.

Det vore därför rimligt att förvänta sig att vissa av de punkter längs Norrlandskusten och inne i Östersjön som 1965 års baslinjeutredning identifierade som lämpliga att använda som baslinjepunkter, eller andra cirkelbågemedelpunkter, för beräkning av territorialhavets bredd numera ligger betydligt högre än den nuvarande strandlinjen vid lågt vattenstånd. I dessa havsområden skulle det också efter år 1965 kunna ha tillkommit nya punkter som numera når upp över havsytan vid lågt vattenstånd och som är belägna längre ut till havs än de punkter som identifierades år 1965.

I Öresund och längs Västkusten är sannolikheten lägre för att nya punkter som når upp över havsytan vid lågt vattenstånd kan ha tillkommit som en följd av ändrade oceanografiska förhållanden eller på grund av landhöjning.

Nya mätinstrument och mer precisa mätmetoder gör också att resultaten från de fältmätningar som utförts av Sjöfartsverket, med hjälp av underlag från Lantmäteriet och SMHI, under 2012 och 2013 års mätsäsonger torde vara betydligt mer tillförlitliga än de uppgifter som 1965 års utredning hade tillgång till. Dessa mer exakta mätresultat förväntas därför i många fall leda till ändrade koordinater för punkter som ligger på samma landformationer som vissa av de punkter som identifierades i 1965 års betänkande, även om punkterna i princip är desamma.

En annan viktig skillnad jämfört med år 1965 är att den maximala bredden på det svenska territorialhavet har utökats från 4 till 12 nautiska mil. UNCLOS tillåter kuststaten att vid beräkning av territorialhavets yttre avgränsningslinje beakta lågvattensskär som ligger inom ett avstånd av högst territorialhavets bredd från fast land eller från en ö. Sådana lågvattensskär fick även beaktas enligt 1958 års territorialhavskonvention, men när 1965 års baslinjeutredning gjorde sina analyser var det svenska territorialhavet endast högst fyra nautiska mil brett. Det är således rimligt att förvänta sig att det kan finnas ett antal lågvattensskär längs den svenska kusten som ligger längre än fyra nautiska mil från fast land eller från en ö, och som alltså inte fick beaktas år 1965 men som numera kan användas för beräkning av territorialhavets bredd.

2.3.9 Markering av lågvattensskär i sjökorten efter övergången till RH 2000

Lågvattensskär markeras som bränningar eller undervattenstenar i Sjöfartsverkets officiella sjökort. Verket definition av en bränning är ett grund vars högsta punkt ligger mellan -0,5 och +0,2 meter. En undervattensten definieras som ett grund vars högsta punkt ligger djupare än -0,5 meter.

Under perioden fram till år 2040 kommer vissa bränningar längs Norrlandskusten att behöva omdefinieras till övervattenstenar i sjökorten när havsbotten lyfts upp av landhöjningen. Samtidigt kommer tidigare undervattenstenar att kunna definieras som bränningar. I

södra Sverige försvinner i stället bränningar när havsnivån höjs och vissa övervattenstenar kommer att periodvis täckas av vatten och behöva omdefinieras till bränningar. Strandlinjen i havsområden utan stark landhöjning kommer successivt att förskjutas inåt landet. Effekterna blir störst i långgrunda havsområden. Denna förväntade utveckling är oberoende av Sjöfartsverkets övergång till RH 2000 som ny enhetlig referensyta.

Däremot förväntas vissa ytterligare bränningar tillkomma och vissa tidigare bränningar försvinna i havsområdena utanför flertalet mätstationer på grund av att Sjöfartsverket byter referensyta i sjökorten.

År 2000 är MW vid mätstationerna i Smögen och Kungsvik cirka 0,0 meter uttryckt i RH 2000. Detta innebär att i havsområdet utanför dessa två stationer kommer samma landformationer som Sjöfartsverket markerar som bränningar i sjökorten när man använder medelvattenståndet år 2000 som referensyta, att också definieras som bränningar efter verkets övergång till RH 2000.

I havsområdena utanför alla andra mätstationer, där MW år 2000 är högre än 0,0 meter i RH 2000, kommer vissa tidigare bränningar att ligga högre än 0,2 meter i RH 2000 och dessa bränningar torde följaktligen komma att markeras som övervattenstenar i de nya sjökorten. Samtidigt tillkommer rimligen andra nya bränningar eftersom vissa undervattenstenar som tidigare låg lägre än -0,5 meter under referensytan torde komma att markeras som bränningar efter övergången till RH 2000.

Nettoeffekten av tillkommande och bortfallande bränningar i ett visst havsområde till följd av övergången till det nya nationella höjdsystemet RH 2000, för att ange höjd- och djupnivåer i sjökorten, beror på de lokala havsbottenförhållandena.

Mest markant torde effekten av övergången till en ny enhetlig referensyta i sjökorten bli utanför mätstationerna vid Kalix och Ratan, där MW är 0,2 meter år 2000.

3 Översyn av svenska baslinjer och baslinjepunkter

3.1 1965 års betänkande och 1966 års lagstiftning

Sveriges nuvarande baslinjer och baslinjepunkter identifierades av 1965 års Baslinjeutredning i dess betänkande Sveriges sjöterritorium (SOU 1965:1). Utredningen såg som sin främsta uppgift att

föreslå ett system av räta baslinjer, som – inom ramen för gällande folkrättsliga regler – ger till resultat en klar och enkel territorialgräns utmed de delar av den svenska kusten, där de geografiska förhållandena föranleder användning av ett dylikt system.¹

Man utgick i sitt resonemang från att inre vatten var en geografisk företeelse vars förekomst bestämdes av kustens naturliga beskaffenhet. En uttalad huvudprincip i utredningens betänkande var därför att enbart geografiska hänsyn skulle bestämma de räta baslinjernas uppdragande och att dessa linjer skulle sammanfalla med yttergränserna för vid kusten belägna inre vatten.

Baslinjepunkterna identifierades på grundval av hävdvunna svenska regler för hur baslinjer skulle dras och med hänsyn till den folkrättsliga utveckling som ägt rum samt med visst hänsynstagande till bestämmelserna i 1958 års territorialhavskonvention, även om Sverige inte hade anslutit sig till konventionen. Detta kombinerades med tillgängliga sjömättningsdata och uppgifter om nivåer för lågt vattenstånd på vissa platser längs den svenska kusten baserade på historiska mätdata från de tio mareografer som då var i bruk för mätning av vattenståndet och ”kompletterade i vissa fall med observationer på platsen”².

---

¹ SOU 1965:1, sid. 35.

² Prop. (1966:119) med förslag till lag om Sveriges sjöterritorium, sid. 10.

3.1.1 Betänkandets bilaga med tabellförteckning

Baslinjeutredningens betänkande innehöll förslag till

- lag om Sveriges sjöterritorium, och
- kungörelse med närmare bestämmelser om territorialhavets beräkning, samt
- lag om ändring av 1 § i 1927 års tullstadga.

Till kungörelsen var fogad en bilaga med rubriken ”Förteckning över baslinjepunkter och cirkelbågemedelpunkter”.

Figur 3.1 Förteckningens tabellhuvud i Baslinjeutredningens betänkande (SOU 1965:1)

Bilaga

Förteckning över baslinjepunkter och cirkelbågemedelpunkter

1	2	3	4	5
Baslinjepunkt	Cirkelbågemedelpunkt	Beteckning och beskrivning	Ungefärlig position	
1		Gränsboj 2. Enligt traktat med Norge.	58°56,5' N	10°55,3' O
2*		Stora Drammen. N-punkten	58°55,8' N	10°57,7' O
3*		Stora Drammen. V. V-punkten	58°55,8' N	10°57,6' O
4	4	Kilönings-—Mörholmen. V-punkten	58°53,3' N	10°57,5' O
5	5	Segelskären. V-punkten	58°46,7' N	10°58,7' O
6	6	Troflesbåren. V-punkten	58°32,5' N	11°01,5' O
7		Yttre Brottet. SV-punkten	58°19,7' N	11°12,4' O
8	8	Måseskärs. V-punkten	58°06,7' N	11°18,7' O
9	9	Dynan. V-punkten	57°53,7' N	11°26,3' O
10	10	Vinga Ungar. V-punkten	57°38,3' N	11°35,5' O
11	11	Klockfoten. SV-punkten	57°17,8' N	11°53,8' O
12	12	Kildöck. SV-punkten	57°09,1' N	12°06,6' O
13		Rödsöck. SV-punkten	57°02,8' N	12°14,6' O
14		Lindbåden. V-punkten	56°55,1' N	12°21,5' O
		Bränning	56°55,1' N	12°21,4' O
15	14:1	Marsten. SV-punkten	56°49,8' N	12°31,3' O

Tabellförteckningens första kolumn angav baslinjepunkter numrerade från 1–103 i löpnummerordning från gränsen mot Norge till gränsen mot Finland. Därefter följde en baslinjepunkt med nummer (104) som betecknades som ”Selkäsarvi. Den finska baslinjepunkten närmast gränsen”. Denna punkt låg på finskt territorium. Kolumn ett angav också baslinjepunkterna 141–161 som avsåg Gotland.

Förteckningens andra kolumn angav om en viss baslinjepunkt samtidigt även utgjorde en så kallad cirkelbågemedelpunkt³. Kolumn två i förteckningen innehöll förutom de löpnumrerade baslinjepunkterna i kolumn ett även ett antal ytterligare cirkelbågemedelpunkter längs olika delar av kusten, både vid normala och vid räta baslinjer. Även för dessa cirkelbågemedelpunkter angavs beteckning och beskrivning på samma sätt som för baslinjepunkterna. De löpnumrerade punkterna 111–112 i kolumn två avsåg ön Märket i Ålands hav. Punkterna 121–135 avsåg Gotska Sandön. Övriga cirkelbågemedelpunkter var numrerade från väst till öst med samma nummer som föregående baslinjepunkt följt av ett kolon och därefter ett löpnummer som varje gång började om från 1. Många av dem betecknades som bränningar.

Tre av cirkelbågemedelpunkterna i kolumn två skiljde sig från de övriga genom att deras platsnamn var kursiverade vilket, enligt en fotnot till förteckningen, betydde att utredningen ansåg att också dessa punkter utgjorde baslinjepunkter.⁴

Den tredje kolumnen angav beteckning och beskrivning, oftast i form av geografiska platsnamn. Kolumnerna fyra och fem angav ungefärlig position för varje punkt uttryckt i grader och minuter nord (N) respektive ost (O) med en decimals noggrannhet. Mellan varje par av baslinjepunkter skulle räta baslinjer dras utom i de fall där en asterisk i tabellförteckningen markerade övergång till eller från normal baslinje.

1965 års utredning angav i sitt förslag till förordningstext att territorialhavets bredd skulle beräknas från alla koordinatsatta punkter i betänkandets tabellförteckning, såväl baslinjepunkter som de ytterligare cirkelbågemedelpunkter som var medtagna i kolumn två. Betänkandets förslag till lagtext var också formulerat på ett sätt som visar att baslinjeutredningens avsikt var att samtliga punkter skulle beaktas vid beräkning av territorialhavets bredd.

Kungl. Maj:ts proposition (prop. 1966:119) med förslag till lag om Sveriges sjöterritorium innehöll inte någon information om betänkandets tabellförteckning. Förteckningen redovisades inte heller på något annat sätt inför riksdagens behandling av propositionen.

---

³ Punkt på lågvattenlinjen som utgör medelpunkt för en cirkelbåge med territorialhavets bredd som radi. Cirkelbågens yttersta punkt tangerar territorialhavets yttergräns.

⁴ 37:1 Klotet samt 125 Hamnudden och 130 Kyrkudden på Gotska Sandön. Dessa tre cirkelbågemedelpunkter var samtidigt också betecknade som bränningar.

Propositionens förslag till text i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium avvek något från betänkandets förslag. Det framgår av lagförslaget att det var regeringens avsikt att vid räta baslinjer skulle territorialhavet beräknas enbart från dessa linjer, utan beaktande av eventuella lågvattenskår som var belägna utanför baslinjerna.⁵ Vid normala baslinjer skulle lågvattenskären däremot beaktas vid beräkning av territorialhavets bredd.

3.1.2 Förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium

I anslutning till lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium utfärdade Kungl. Maj:t kungörelsen (1966:375) med närmare bestämmelser om beräkningen av Sveriges sjöterritorium. Denna förordning har, i likhet med förslaget till kungörelse i Baslinjeutredningens betänkande, en bilaga som innehåller en tabellförteckning. Förordningens förteckning har rubriken ”Förteckning över baslinjepunkter” och omfattar endast de punkter som angivits som baslinjepunkter i kolumn ett i betänkandets förteckning. Ingen av de ytterligare cirkelbågemedelpunkter som var inkluderade i kolumn två i betänkandets förteckning finns med i förordningens förteckning.

Även förordningstexten är ändrad i förhållande till betänkandets förslag. Den direkta referensen till ”cirkelbågemedelpunkterna enligt bifogade förteckning” som fanns i betänkandets förslag till förordning har exempelvis strukits.

Förordningens förteckning anger baslinjepunkterna 1–103 längs den svenska kusten i löpnummerordning från väst till öst och uppgifterna för dessa punkter överensstämmer helt med uppgifterna för motsvarande punkter i betänkandets förteckning. Den sista baslinjepunkten i betänkandets förteckning, med löpnummer (104), är däremot inte medtagen.⁶

---

⁵ Departementschefen anför på sid. 23 ”Bla. förordar jag att man när det gäller beräkningen av territorialhavet vid inre vatten uttryckligen hänför sig till de räta linjer som bildar yttergränserna för de inre vattnen (räta baslinjer).”

⁶ I stället görs en hänvisning till ”det sydligaste skäret vid ön Selkäsarvi” i 1 § andra stycket.

Baslinjepunkterna 104–124 i förordningens förteckning ligger runt Gotland och motsvarar baslinjepunkterna 141–161 i betänkandets förteckning.

Utöver den ändrade numreringen av baslinjepunkterna runt Gotland är den stora skillnaden mellan de två förteckningarna alltså att hela kolumnen två i betänkandets tabellförteckning är utelämnad i förordningens förteckning. Betänkandets cirkelbågemedelpunkter vid Märket, Gotska Sandön och Stora Karlsö, liksom alla andra cirkelbågemedelpunkter som fanns med i kolumn två i förteckningen saknas i förordningens förteckning. Varför dessa punkter utelämnades framgår inte av vare sig förordningstexten eller den ovan nämnda propositionen.

En möjlig förklaring kan vara att Sverige år 1966 inte var bundet av några formella internationella förpliktelser att offentliggöra information om territorialhavets yttre avgränsningslinjer. I 1958 års territorialhavskonvention, som Sverige inte hade anslutit sig till, ålades staterna endast att markera sina räta baslinjer i sjökort och att offentliggöra dessa sjökort. Det fanns således inget åtagande att identifiera de cirkelbågemedelpunkter som ingick i kolumn två i betänkandets tabellförteckning, och som utgjordes av lågvattenskår som kunde påverka beräkningen av territorialhavets bredd men som inte hade någon inverkan på dragningen av de räta baslinjerna.

Eftersom de utelämnade punkterna däremot påverkar beräkningen av det svenska territorialhavets yttre avgränsningslinje omfattas de, enligt utredningens uppfattning, rimligen av kraven i artikel 16 i FN:s havsrättskonvention (UNCLOS) om att kuststaten ska offentliggöra tillräcklig information om sina baslinjer för att fastställa territorialhavets bredd. För att möta kraven i UNCLOS artikel 16 borde förordningens tabellförteckning därför ha kompletterats med relevanta lågvattenskår när Sverige tillträdde konventionen.

Av underlagsmaterial som Havsgränsutredningen erhållit från Sjöfartsverket, bland annat en kopia på kartskissen över baslinjepunkter i 1965 års betänkande med ett vidhängande dokument från dåvarande Lantmäteriverket ”Skisser över baslinjepunkter och cirkelbågemedelpunkter” daterat 1977-09-19, framgår att svenska myndigheter efter år 1965 tycks ha arbetat vidare på basis av betänkandets tabellförteckning, både vad gäller de utelämnade cirkelbågemedelpunkterna i kolumn två och numreringen av

baslinjepunkter runt Gotland, alltså inte på basis av numreringen i den tabellförteckning som är bilagd 1966 års förordning.

En konsekvens av detta tillvägagångssätt är att Sveriges nuvarande baslinjepunkter vid Gotland inte har samma nummer i svenska myndigheters dokumentation som i gällande förordning, eller i den information som Sverige har lämnat till FN:s generalsekreterare. En annan konsekvens är att det inte är möjligt för någon att utifrån enbart författningstexterna härleda den territorialgräns i havet som är markerad i svenska officiella sjökort. Det går således inte att beräkna den svenska territorialgränsen utan att ha tillgång till Sjöfartsverkets databas eftersom de lågvattenskär som påverkar beräkningen varken är medtagna i lagstiftningen eller särskilt markerade i sjökorten.

3.2 Långsiktigt stabila baslinjepunkter och baslinjer

Utredningens överväganden har på ett avgörande sätt påverkats av det faktum att det pågår en övergång inom svenska myndigheter till att ange höjder och djup i det nya nationella höjdsystemet, RH 2000. Lantmäteriet och Sjöfartsverket markerar den nationella strandlinjen, NSL, längs hela Sveriges kust på kartor och i sjökort på nollnivån i detta höjdsystem. SMHI anger numera också vattenståndsdata i RH 2000.

3.2.1 Entydiga geografiska koordinater

Utredningens förslag: De geografiska koordinater för fastställande av svenska baslinjer som anges i författningstext ska gälla vid rättsskipning i Sverige och i svenska myndigheters övriga arbete.

Koordinaterna och kartmaterial som redovisar baslinjernas sträckning vid tidpunkten för lagens ikraftträdande ska finnas allmänt och kostnadsfritt tillgängliga i digitalt format.

Som framgått av tidigare avsnitt återger de inmätta geografiska koordinaterna för en viss punkt punktens geografiska läge endast vid en bestämd tidpunkt och under ett antal givna förutsättningar.

Dessa förutsättningar måste vara kända för att koordinaterna ska kunna uttolkas på ett entydigt sätt av alla användare.

Avgränsningslinjer i havet kan inte märkas ut i den geografiska verkligheten. Linjerna måste i stället identifieras med hjälp av de två punkter som utgör varje linjes början respektive slut. Utredningen anser därför att det bör framgå av författningstexten om det är en punkts läge i verkligheten eller dess position på en bestämd landformation i en viss utgåva av sjökortet som ska gälla vid lagens tillämpning. Författningstexten bör även ange vilken linjetyp som ska användas för att dra räta baslinjer och vilket kartmaterial som ska användas för att identifiera den lågvattenlinje som utgör normal baslinje.

För svensk inomstatlig rättskipning och annan svensk myndighetsutövning anser utredningen att det är mest ändamålsenligt att i lag ange att det är de geografiska koordinater och linjetyper samt det kartmaterial som definieras i författningstext som ska gälla för att identifiera punkternas läge och baslinjernas sträckning. Lagen bör även ange att koordinaterna och det kartmaterial som redovisar punkternas och baslinjernas läge på berörd landformation (bränning, udde etc.) vid tidpunkten för lagens ikraftträdande ska finnas allmänt tillgängliga i digitalt format. Därmed undviks onödiga oklarheter och eventuell osäkerhet i myndigheternas arbete och vid annan verksamhet i havet. Denna kartredovisning ska inte förväxlas med Sjöfartsverkets uppdrag att redovisa baslinjernas sträckning i vid varje tidpunkt gällande sjökort.

Detta förfarande innebär att en viss svensk punkt, baslinje eller annan avgränsningslinje i havet ska anses ha det läge som koordinaterna anger tills författningstexten har ändrats även om berörd udde eller bränning skulle ha förflyttat sig sedan koordinaterna mättes in. Koordinater i officiella myndighetsdokument kan ändras först när tillämpliga lagar och/eller förordningar har ändrats. Ett liknande tillvägagångssätt tillämpas redan beträffande riksgrensens sträckning i gränsälvarna mot Finland och därmed också för den officiella avgränsningen av enskilt vatten där. Som framgår av kapitel 4 ändras den koordinatbestämda riksgränsen i älvarnas mittfåra endast etappvis i samband med de regelbundna gemensamma svensk-finska gränsöversyner som genomförs vart 25:e år.⁷

---

⁷ Se förordning (2010:241) om riksgränsen mellan Sverige och Finland.

Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att vid mellanstatliga havsrättsliga tvister eller förhandlingar om var avgränsningslinjen ska gå mellan två intilliggande eller motstående staters sjöterritorier eller maritima zoner anses det enligt folkrättspraxis numera vara baslinjepunkternas verkliga lägen som ska vara utgångspunkt för geodetiska beräkningar, om det inte föreligger full överensstämmelse med tidigare inmätta koordinater eller dessas inritade läge i tidigare publicerade sjökort. Vid en internationell tvist eller ett annat internationellt skiljeförfarande kan domstolen i sina överväganden även komma att ta hänsyn till annat bevismaterial än de koordinatangivna punkter och det kartmaterial som anges i svensk författningstext. Vid förhandlingar med andra stater kan Sverige naturligtvis också gå till väga på motsvarande sätt.

3.2.2 Lågvattenlinje

Utredningens förslag: En enhetlig lågvattenlinje på nivån -0,5 meter i RH 2000 längs hela den svenska kusten ska utgöra referensnivå för att identifiera baslinjepunkter och andra punkter som påverkar beräkningen av det svenska territorialhavets bredd och andra avgränsningslinjer i havet.

I enlighet med utredningens direktiv ska de geografiska koordinaterna anges i referenssystemet SWEREF 99. Ett av syftena med övergången till RH 2000 är att alla höjd- och djupangivelser i svenska myndigheters dokument ska anges i samma höjdsystem. Utredningen har därför baserat sina överväganden på SMHI:s vattenståndsuppgifter uttryckta i det nya höjdsystemet. Som framgår av avsnitt 2.3 visar SMHI:s analys av observerade data för låga vattenstånd längs den svenska kusten att värdena för lägsta lågvattenstånd, LLW, ligger mellan -0,5 och -1,4 meter år 2015 vid de 23 mätstationerna. Värdena för beräknat medelvattenstånd, MW, vid respektive station ligger samma år mellan 0,0 och 0,2 meter.

Lantmäteriet och Sjöfartsverket använder emellertid nollnivån i RH 2000 som referensyta längs hela den svenska kusten för den nationella strandlinjen, NSL, som kommer att ligga till grund för den strandlinje som verket markerar i sjökorten. Som framgår av UNCLOS artikel 5

utgörs den normala baslinjen för beräkning av territorialhavets bredd av lågvattenlinjen utmed kusten sådan den angivits i av kuststaten officiellt erkända storskaliga sjökort.

Utredningen anser att det är nödvändigt att identifiera de svenska baslinjepunkterna på en vattenståndsnivå som bättre motsvarar SMHI:s värden för lägsta lågvattenstånd längs den svenska kusten än vad som skulle bli fallet om punkterna identifierades på basis av NSL-data, alltså på nollnivån i RH 2000.

Utredningen har noga övervägt möjligheten att använda SMHI:s LLW-värde vid varje enskild mätstation som referensnivå för att definiera baslinjepunkter och lågvattenskar i respektive närmast liggande havsområde. Teoretiskt sett är det möjligt att gå till väga på detta sätt för att identifiera de baslinjepunkter och lågvattenskar som skulle vara mest lämpliga för att bestämma den yttre avgränsningslinjen för territorialhavets bredd i enlighet med kraven i UNCLOS. I praktiken krävs det emellertid mycket stora resurser i form av tid, personal och utrustning för att genomföra ett systematiskt sökande efter användbara punkter i förhållande till olika referensnivåer för lägsta lågvattenstånd och utföra den noggranna inmätning av alla potentiella punkter det i så fall skulle bli fråga om i stora havsområden. Utredningen har inte haft tillräckliga resurser till sitt förfogande för att kunna gå till väga på ett så detaljerat sätt.

Lantmäteriet och Sjöfartsverket har i stället använt sedvanliga metoder för kartering från flygfotografier kombinerat med aktuella uppgifter i sjökortsdatabasen för att avgöra var man borde göra fältmätningar. Möjligheterna att genom kartering från flygfotografier upptäcka okända landformationer i havet som är belägna djupare än en halv meter under den havsnivå som rådde vid fototillfället har visat sig kräva alltför omfattande resurser och har därför valts bort. Myndigheterna har i stället utarbetat vissa standardiserade riktlinjer för det analysarbete och de fältmätningar man utfört åt utredningen. Detta beskrivs närmare i avsnitt 3.3.

Som framgår av figurerna 2.9 och 2.10 i kapitel 2 är SMHI:s värden för LLW lika med eller lägre än -0,5 meter både år 2000 och år 2015 vid alla de 23 mätstationerna längs Västkusten, i Öresundsområdet och inne i Östersjön. Inget av de observerade värdena är högre än -0,5.

Även värdena för MLW vid alla mätstationer längs Västkusten och i Öresundsområdet är lägre än -0,5 meter båda åren. Inne i Östersjön

är MLW för fem av de fjorton mätstationerna lägre än -0,5 meter år 2000 och sju av fjorton år 2015.

Detta innebär att om man drar en enhetlig svensk lågvattenlinje längs hela Sveriges kust på nivån -0,5 meter kommer värdena för LLW att ligga lika med eller lägre än en sådan lågvattenlinje vid samtliga SMHI:s mätstationer för de studerade åren 2000 och 2015. Även flertalet MLW-värden skulle ligga under en sådan nivå. Utredningen kan således konstatera att vid en enhetlig svensk lågvattenlinje på nivån -0,5 meter som referensnivå skulle samtliga punkter som kan användas för att beräkna det svenska territorialhavets bredd ligga högre eller lika med de observerade LLW-värdena för alla mätstationer oberoende av var längs den svenska kusten en viss punkt är belägen.

År 2040 är de prognostiserade värdena för LLW fortfarande lägre än eller lika med -0,5 meter vid alla mätstationer utom vid Landsort, Marviken och Visby. Även knappt hälften av de prognosticerade värdena för MLW är lägre än -0,5 meter.

En svensk lågvattenlinje på -0,5 meter är således realistisk i den bemärkelsen att den underskrids vid alla SMHI:s mätstationer runt den svenska kusten, oavsett om det förekommer extrema eller mindre extrema låga vattenstånd vid en viss mätstation. Nivån är enhetlig så till vida att den väl representerar det vattenstånd som förväntas inträffa år efter år. Medelvärde för alla de 23 mätstationernas medellågvattenstånd (MLW) är -0,56 meter⁸.

En enhetlig lågvattenlinje på nivån -0,5 meter ligger alltså på en nivå som förväntas underskridas vid alla mätstationer oberoende av varandra från år till år. En sådan nivå är också mindre beroende av observationsseriens längd, lokala förhållanden och vilken beräkningsmetod som används. Den är inte heller beroende av hur representativ en viss mätstation verkligen är för ett visst havsområde. Näraliggande stationer i södra och norra Sverige och längs Västkusten uppvisar till exempel stora skillnader vid extrema väderhändelser. Denna referensnivå är också representativ och robust i ett framtida klimatperspektiv då medelvärdet för alla stationers MLW förväntas ligga kring -0,5 meter även år 2040.

Utredningen föreslår därför att en enhetlig lågvattenlinje på nivån -0,5 meter i RH 2000 längs hela den svenska kusten ska användas

---

⁸ Beräknat på SMHI:s data för perioden 1984–2013.

som referensnivå vid identifiering av lämpliga baslinjepunkter och andra punkter som påverkar beräkningen av territorialhavets bredd.

För havsområden där normal baslinje tillämpas innebär en enhetlig lågvattenlinje att territorialhavets bredd ska beräknas från en fiktiv strandlinje på fast land och på öar på nivån -0,5 meter i RH 2000. Utredningen skulle gärna ha sett att en strandlinje på nivån -0,5 meter, som markerar den normala baslinjen, kunde ritas in i sjökorten tillsammans med, men skild från, den strandlinje på nollnivån som Sjöfartsverket avser använda efter övergången till RH 2000. Verket har emellertid låtit förstå att man inte kan rita in en sådan linje eftersom man inte har tillräckligt detaljerade djupdata avseende grunda havsområden närmast fast land. En sådan fiktiv strandlinje på nivån -0,5 meter skulle inte heller kunna särskiljas från strandlinjen på nollnivån i flertalet havsområden i de skalor som är aktuella för verkets sjökort.

Utredningen föreslår vidare att geografiska koordinater bestäms på nivån -0,5 meter för de punkter som behövs för att identifiera de normala baslinjernas sträckning liksom för de punkter som behövs på eventuella lågvattenskräslor som ligger utanför dessa baslinjer och som påverkar beräkningen av territorialhavets bredd.

För havsområden med räta baslinjer innebär utredningens förslag att geografiska koordinater bestäms på nivån -0,5 meter för alla punkter på fast land och på öar som behövs för att fastställa sådana baslinjer liksom för de punkter som behövs på eventuella lågvattenskräslor som ligger utanför räta baslinjer och som påverkar beräkningen av territorialhavets bredd.

3.2.3 Identifiering av öar och lågvattenskräslor

Förekomsten av lågvattenskräslor har betydelse för avgränsningen av det svenska territorialhavet eftersom sådana landformationer får beaktas vid beräkning av territorialhavets bredd enligt UNCLOS artikel 13. Vissa förutsättningar måste emellertid vara uppfyllda. Den aktuella landformationen ska vara ett naturligt bildat landområde som är beläget över vattenytan vid lågt tidvatten men under denna vid högt tidvatten. Det ska också vara beläget på ett avstånd som inte överstiger territorialhavets bredd, alltså i Sveriges fall

12 nautiska mil, från fast land eller från en svensk ö. En ö ska enligt UNCLOS artikel 121 förbli över vattenytan vid högt tidvatten.

Eftersom tidvatten inte förekommer i Östersjön och tidvattenrelserna är mycket begränsade längs Västkusten samlas tidvattenbaserade vattenståndsdata inte in av svenska myndigheter. Som framgått tidigare har SMHI emellertid en omfattande databas med uppgifter om vattenstånd längs den svenska kusten i relation till referensnivåer på land. I avsaknad av tidvattendata har SMHI på basis av observerade data från perioden 1984–2013 vid de 23 mätstationerna beräknat ett genomsnittligt värde för varje relevant typ av vattenstånd för hela den svenska kusten för år 2015. Följande svenska genomsnittliga vattenståndsvärden är rimliga motsvarigheter till de tidvattenvärden som åsyftas i UNCLOS. Utredningen har använt sig av dessa genomsnittsvärden för att bedöma vilka öar och lågvattenskrar som kan användas för beräkning av det svenska territorialhavets bredd:

högsta högvattenstånd (HHW) = 1,38 meter
medelhögvatten (MHW) = 0,97 meter
beräknat medelvattenstånd (MW) = 0,08 meter
medellågvatten (MLW) = -0,56 meter
lägsta lågvattenstånd (LLW) = -0,82 meter

Med utgångspunkt i dessa värden kan en svensk landformation vars höjd uppgår till minst 1,38 meter betraktas som en ö enligt UNCLOS artikel 121. När höjden överstiger 0,97 meter bör landformationen rimligtvis också, enligt utredningens uppfattning, kunna betraktas som en ö. Öar har eget territorialhav.

En landformation vars höjd överstiger -0,82 meter skulle kunna betraktas som ett lågvattenskrar enligt UNCLOS artikel 13. Men eftersom utredningen valt nivån -0,5 meter som normerande nivå för lågvattenslinjen längs Sveriges kust bör samma nivå även användas vid bedömning av vilka kobbar och skär som betraktas som lågvattenskrar.

Utredningen är medveten om att en effekt av valet av en enhetlig lågvattenslinje på nivån -0,5 meter blir att det längs hela Sveriges kust kommer att kunna finnas skär, stenar och uppgrundningar som är synliga över havsytan vid lågt vattenstånd men som inte har beaktats som lågvattenskrar vid beräkningen av det svenska terri-

torialhavets bredd. Sådana landformationer omfattas inte heller av Sjöfartsverkets definition av bränning. Dessa landformationer skulle ha kunnat betraktas som lågvattenskar och därmed också ha påverkat beräkningen av det svenska territorialhavets bredd om utredningen hade valt en djupare liggande referensnivå för lågvattenslinjen i det aktuella havsområdet. I vissa havsområden har landformationer på djup ner till -1,4 meter⁹ tidvis varit belägna över vattenytan.

3.2.4 Sammanhållen lagstiftning om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner

Utredningens förslag och bedömning: En ny sammanhållen lag om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner ersätter lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium och förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium. Den nya lagen anger den geografiska omfattningen av Sveriges inre vatten, territorialhav, angränsande zon, kontinentalsockel och ekonomiska zon. Lagen anger också hur baslinjerna har identifierats och hur de yttre avgränsningslinjerna för sjöterritoriet och de maritima zonerna har fastställts.

Till lagen bifogas fem separata tabellförteckningar med geografiska koordinater för de svenska baslinjerna, den svenska territorialgränsen och de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon, den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon.

Hänvisningar till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner ersätter befintlig text om omfattningen av berörda havsområden i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

Hänvisningarna till omfattningen av berörda havsområden utgår ur kontinentalsockelförordningen (1966:315) och förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

En ny svensk baslinjeöversyn bör genomföras om 30 år.

⁹ Utanför mareografen vid Skanör.

Utredningen föreslår att en ny sammanhållen lag om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner ska ersätta lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium och den tillhörande förordningen. Den nya lagen bör ange den geografiska omfattningen av:

- Sveriges sjöterritorium, både inre vatten och territorialhav,
- Sveriges angränsande zon som utredningen föreslår ska inrättas, se kapitel 5,
- den svenska kontinentalsockeln, samt
- Sveriges ekonomiska zon.

Av lagen bör framgå hur de svenska baslinjerna har fastställts och hur territorialgränsen och de yttre avgränsningslinjerna för de maritima zonerna har identifierats. De avgränsningslinjer för inre vatten, territorialhav, angränsande zon, kontinentalsockel och ekonomisk zon som är fastställda i överenskommelser med intilliggande eller motsstående stater, inklusive de delar som sammanfaller med Sveriges riksgrens i havet mot Norge, Danmark och Finland, kommer därmed att anges i en och samma lag.

Förslaget har flera fördelar. Svenska myndigheter måste vid varje tidpunkt kunna ha en korrekt uppfattning om den geografiska omfattningen av Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. Avgränsningslinjerna har mättekniska, juridiska och politiska aspekter av mycket speciell natur. Det är viktigt att ansvariga myndigheter kan upprätthålla en kontinuerlig och uppdaterad kompetens avseende förvaltning, administration och tolkning av lagstiftningen om gränsernas och avgränsningslinjernas exakta sträckning. En rättssäker hantering av frågorna kräver ett kontinuerligt ansvar av berörda myndigheter. Utredningen har funnit att detta arbete under långa perioder har varit en nedprioriterad verksamhet hos berörda myndigheter. Det har bland annat visat sig genom att författningstexter inte snabbt har uppdaterats när Sverige har ingått nya överenskommelser med annan stat och genom att Sjöfartsverket har ändrat de geografiska koordinater man använder för att visualisera gränser och avgränsningslinjer i sjökort utan föregående ändring av författningstexterna. Sverige tillhandahåller inte heller avgränsningslinjerna i digitalt format vilket numera efterfrågas i många sammanhang, inte minst inom EU-samarbetet. Genom att skapa en

sammanhållen lagstiftning för sjöterritoriets och de maritima zoner-
nas geografiska omfattning och samtidigt frikoppla denna lagstift-
ning från de regelverk som avser villkoren för verksamheter inom
sjöterritoriet och i de maritima zonerna anser utredningen att
Regeringskansliets och övriga berörda myndigheters kompetens i
frågor som rör gränsernas och avgränsningslinjernas exakta sträck-
ning bör kunna stärkas betydligt. Det underlättar för alla berörda
att hanteringen av alla frågor om sjöterritoriets och de maritima
zonernas geografiska omfattning hanteras samlat inom Regerings-
kansliet. Ansvar för lagstiftningen om den svenska territorial-
gränsen och de svenska avgränsningslinjerna i havet bör följaktligen
också samordnas med ansvaret för lagstiftningen om Sveriges
riksgräns och ligga hos Utrikesdepartementet. Berörda fackdeparte-
ment bör även fortsättningsvis ansvara för de materiella bestäm-
melseerna i kontinentalsockellagen (1966:314), lagen (1992:1140) om
Sveriges ekonomiska zon och den nya lagen om Sveriges angränsande
zon.

Även det tekniska stödet till Regeringskansliet behöver stärkas
för att upprätthålla en rättssäker hantering. I dag tillhandahåller
Sjöfartsverket stöd när det gäller frågor som rör territorialgränsen
och avgränsningslinjerna i havet och Lantmäteriet ansvarar för riks-
gränserna på land. Av Sjöfartsverkets instruktion framgår att verket
ska redovisa och dokumentera Sveriges gränser till havs samt svara
för skötsel och tillsyn av dessa gränser utmärkning¹⁰. Lantmäteriet
ska enligt myndighetens instruktion ansvara för redovisning, tillsyn
och skötsel av Sveriges riksgräns på land mot Finland¹¹. För hela
riksgränsen mot Norge, riksgränsen mot Finland i havet, det stöd
som Regeringskansliet behöver inför förhandlingar samt för de
gemensamma översyner av riksgränserna mot Norge respektive
Finland som regelbundet ska genomföras är myndigheternas ansvar
däremot inte reglerat. Uppdrag till myndigheterna ges oftast *ad hoc*
inför varje förhandling eller gränsöversyn. Detta har bl.a. inneburit
att den tekniska revision som ska göras av punkterna i 1972 års
överenskommelse med Finland ännu inte har ägt rum och att de
regelbundna gemensamma översyner av riksgränsen mot Norge

---

¹⁰ 2 § 8 förordning (2007:1161) med instruktion för Sjöfartsverket.

¹¹ 5 § 8 förordning (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

respektive Finland som enligt gällande avtal ska genomföras inom vissa fastlagda intervaller inte har inletts i tid.

För att förbättra den nu beskrivna situationen skulle man kunna överväga att samla ansvaret hos en enda myndighet för alla tekniska aspekter på Sveriges gränser på land och i havet samt för avgränsningslinjerna för de svenska maritima zonerna. Utredningen har dock stannat för att inte föreslå någon ändring i den rollfördelning mellan Lantmäteriet och Sjöfartsverket som gäller för närvarande och som i huvudsak förefaller sakligt motiverad. I det sammanhanget har utredningen förutsatt att uppgifterna i fråga ges den uppmärksamhet och prioritet som är nödvändig både för att förvalta resultatet av utredningens arbete och för att leva upp till Sveriges åtaganden i internationella avtal. Det är dock utredningens uppfattning att den nuvarande situationen skulle vinna på om Lantmäteriet får ett mer uttalat uppdrag att ansvara för Sveriges riksgrens, oavsett om denna ligger på land eller i havet.

Information om de geografiska koordinaterna för de punkter på lågvattenlinjen längs normala baslinjer samt på lågvattenskår utanför dessa baslinjer som utgör underlag för beräkning av territorialgränsen ska inkluderas i en tabellförteckning som bifogas den nya lagen. Geografiska koordinater för samtliga punkter som krävs för de räta baslinjerna och de punkter på lågvattenskår utanför dessa baslinjer som påverkar beräkningen av territorialgränsen ska också tas med i förteckningen.

Uppgifterna i förteckningen ska, enligt UNCLOS artikel 16, deponeras hos FN:s generalsekreterare. Sverige ska också deponera information om baslinjer som dras över floder, bukter och hamnar i havsområden med normal baslinje.

Utredningens förslag innebär att alla baslinjer samt avgränsningslinjerna för sjöterritoriet och de maritima zonerna ligger fast tills riksdag och/eller regering finner behov att besluta om en ändring av lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner eller av någon av lagens bilagda tabellförteckningar. Detta kan bli aktuellt efter nästa svenska baslinjeöversyn, i samband med gränsförhandlingar eller av någon annan anledning. Om stora förändringar vid normala baslinjer skulle inträffa kan det vidare efter förslag från Sjöfartsverket, Lantmäteriet eller annan berörd myndighet finnas skäl att överväga ändring i någon eller några av lagens tabellförteckningar.

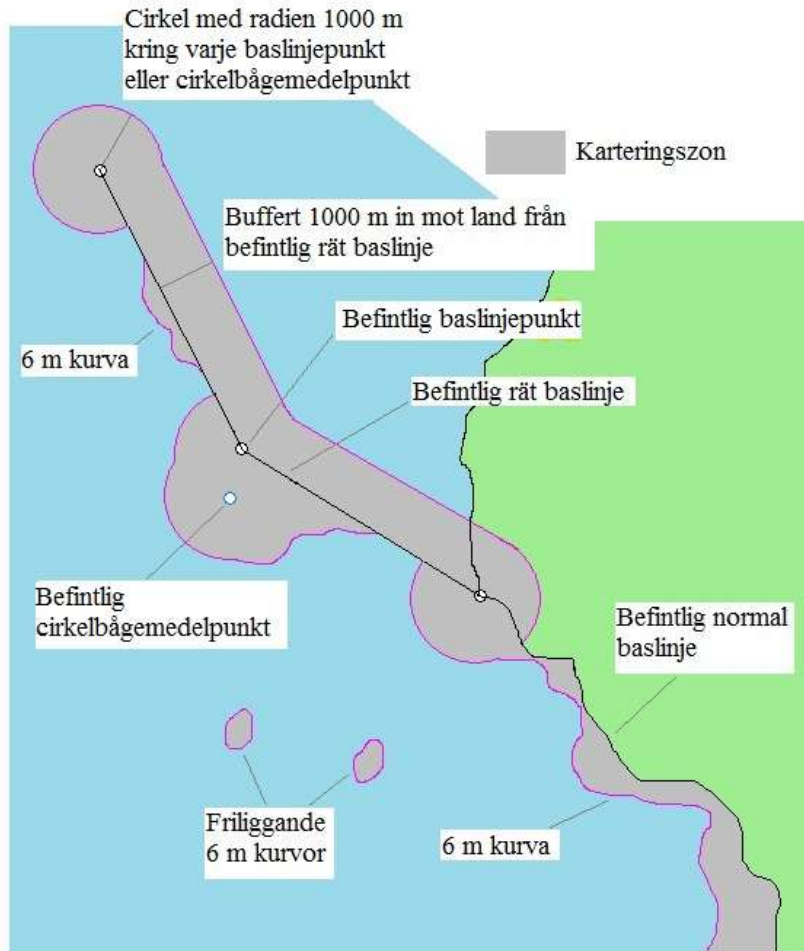
Med hänsyn till effekterna av den förväntade globala havsnivåhöjningen i kombination med fortsatt landhöjning, främst i norra Sverige, bör de svenska baslinjepunkterna mätas om med jämna mellanrum. Utredningen anser att en ny svensk baslinjeöversyn bör genomföras om 30 år.

3.3 Myndigheternas analys- och fältmättningsarbete

Fältmättningsarbetet inleddes med att Lantmäteriet och Sjöfartsverket gjorde en fullständig genomgång av befintligt bildmaterial över den svenska kusten med avseende på bland annat aktualitet, vattenstånd och höga vågor i bilderna. Man konstaterade att befintligt material inte uppfyllde de kvalitetskrav som måste ställas och att det därför krävdes kompletterande flygfotografering på 3 000 meters höjd. Flygbilderna borde tas vid lågt vattenstånd. De kunde bara tas vid bra väder med låga vågor och hög solhöjd för att man med stor säkerhet skulle kunna kartera de landformationer som kunde tänkas ha betydelse för att bestämma uppdaterade baslinjer.

En utgångspunkt för arbetet var att den nya baslinjesträckningen i allt väsentligt förväntades komma att följa den befintliga sträckningen. En särskild karteringszon drogs därför upp längs de befintliga svenska baslinjerna. Zonen omfattade ett område på 1 000 meter från baslinjerna in mot land samt dessutom en cirkelyta med radien 1 000 meter omkring varje befintlig baslinjepunkt och varje cirkelbågemedelpunkt som var omnämnd i den tabellförteckning som var bilagd 1965 års betänkande. Om 6-metersdjupkurvan i sjökortet avvek från denna yta utökades karteringszonen till att även omfatta området ut till denna kurva. Även friliggande områden med 6-meterskurvor utanför området inkluderades i karteringszonen.

Figur 3.2 Principskiss över karteringszonen

Tack vare gynnsamma väderförhållanden kunde flygfotografering påbörjas i mitten av mars år 2012 längs med karteringszonen. Vanligtvis räckte det med tre stråk för att få stereotäckning. Inför varje flygning gjordes en noggrann kontroll, med hjälp av information från SMHI, av att kriterierna för vattenstånd, våghöjd, vindriktning med mera var uppfyllda. Totalt togs cirka 9 000 flygbilder.

Under cirka ett års tid arbetade två till tre operatörer mer eller mindre heltid med att kartera objekt inom karteringszonen. För att komma igång tidigt påbörjades karteringen med hjälp av Lant-

mäteriets befintliga normalhöjdsbilder och kompletterades sedan med kartering i 3 000-metersbilderna. Alla 2,5-kilometersrutor som på något sätt berördes av karteringszonen karterades fullständigt. Stereokarteringen tog längre tid än planerat. Längs Ölands östra sida karterades till exempel nästan 20 000 bränningar och cirka 6 000 övervattenstenar. Å andra sidan fanns det på andra håll flera långa raksträckor över öppet hav utan några objekt alls att kartera.

Särskilt intresse ägnades åt uppgrundningar långt ute till havs. Bland annat flygfotograferades och karterades Finngrundens som ligger cirka 50 km öster om Gävle. Den högst karterade punkten i området, Västra Finngrundsbanken, visade sig emellertid ha höjdvärdet -0,6 meter vilket var för djupt för att kunna komma i fråga.

Efter utförd kartering skickades materialet till Sjöfartsverket för korrekturläsning. Därefter gick korrekturet tillbaka till Lantmäteriet för rättning av originaldatabasen.

Alla objekt som karterats av Lantmäteriet (strandlinjer, övervattenstenar, bränningar och undervattenstenar) betraktades som en första bruttolista över potentiella punkter för de uppdaterade baslinjerna.

Nästa steg var att kontrollera den karterade informationen i fält (se figur 3.3). Fältmätningarna utfördes under perioden maj till oktober 2012 och april till oktober 2013 med vissa kompletterande mätningar under hösten 2014 av mätteam från Sjöfartsverket som besökte och mätte in de punkter som bedömdes vara mest intressanta. Som mest hade verket två team ute samtidigt. Två vattenskotrar inköptes för ändamålet som komplement till verkets ordinarie sjömätningsskutor.

Figur 3.3 Foto från mätningen Högbonden (fotograf Johan Riismark, Sjöfartsverket)

Mätteamen började med att mäta in det ytterst belägna karterade objektet i närheten av en viss befintlig baslinjepunkt eller cirkelbågemedelpunkt. Om objektet inte uppfyllde kriterierna fortsatte man in mot land till nästa objekt. Varje objekt som uppfyllde kriterierna skulle om möjligt mätas in på tre nivåer 0,0, -0,3 och -0,5 meter. Noggrannhetskravet på mätningarna var $\pm 0,1$ meter (95 % tillförlitlighet). De inmätta punkterna analyserades, kvalitetssäkrades och indelades i fyra grupper:

- punkter högre än -0,1 meter.
- punkter mellan -0,1 och -0,4 meter.
- punkter mellan -0,4 och -0,6 meter.
- punkter djupare än -0,6 meter.

Materialet sammanställdes i ett omfattande arbetsdokument som i detalj redovisade alla inmätta punkter tillsammans med befintliga punkter, och i förekommande fall befintliga baslinjer, utplacerade

på en kartskiss över det aktuella kustavsnittet, ortofoto över området samt foton från mättilfället. Även skoterspår från fältmätningarna redovisades för att ange var mätteamen hade sökt efter karterade punkter.

Materialet utvärderades tillsammans med utredningens sekretariat. Vid utvärderingen bedömdes om objektet uppfyllde de krav som ställs upp i UNCLOS för att ett visst objekt ska kunna definieras som baslinjepunkt, punkt på lågvattenlinjen, lågvattenskar respektive ö samt om övriga tillämpliga bestämmelser om hur och till vilka punkter räta baslinjer får dras var uppfyllda. Ett antal inmätta punkter sorterades bort.

Sjöfartsverket avgjorde därefter vilka av de kvarvarande punkterna som gav utslag vid beräkning av det svenska territorialhavets gräns och avgränsningslinjerna för den nya svenska angränsande zonen. I beräkningsarbetet segmenterade verket långa linjer och cirkelbågar för att få fram det antal ytterligare geografiska koordinater som behövs i varje enskilt fall för att en viss linje ska kunna visualiseras så korrekt som möjligt vid användande av olika kartprojektioner. Man använde olika långa segment för olika långa räta linjer och olika cirkelbågar. Segmentlängden varierar också beroende på vilken linje det rör sig om (baslinje, territorialhavets gräns, avgränsningslinje för angränsande zon etc.).

Med segmentering menas här att räta linjer eller cirkelbågar delas upp i flera delinjer för att underlätta entydig redovisning, lagring och grafisk visualisering. Om dessa linjer ska redovisas rätt på en karta måste formen på linjen deformeras enligt reglerna (algoritmerna) för den enskilda kartprojektion. Få datorbaserade kartverktyg kan hantera långa linjer och cirkelbågar korrekt. Genom segmentering delas linjerna upp i kortare segment och kan visualiseras med godtyckligt verktyg och med acceptabla avbildningsfel.

Räta linjer kan delas in tre huvudgrupper: geodetisk linje, loxodrom och rät linje i viss kartprojektion.

En linje som böjer längs med jordkrökningen på den ellipsoidformade (tredimensionella) yta som utgör geodetisk modell för jordklotet och som dessutom följer den närmaste vägen mellan linjens ändpunkter är en geodetisk linje.

En loxodrom är en väldigt speciell linje. Loxodromen skär alla longituder med samma vinkel, kompasskursen är alltså densamma

hela vägen. Geodetiska linjer blir krökta i Mercators projektion medan loxodromer förblir raka. Detta är bakgrunden till att Mercators projektion blivit standard för tryckta sjökort, även om det finns sjökort baserade på andra kartprojektioner. En loxodrom beskriver inte den närmsta vägen mellan två punkter. Därför används inte loxodromen för ruttplanering inom sjöfarten om det är fråga om längre sträckor. GPS-navigators funktioner som visar vägen mellan två punkter behöver inte baseras på en loxodrom, utan kan basera beräkningen på en geodetisk linje i stället.

En rät linje i godtycklig kartprojektion får de egenskaper som den enskilda kartprojektionen har. För Sverige är Transversal Mercator, även kallad Gauss, lämplig för andra kartor än sjökort då den avbildar områden med nordsydlig utbredning utan att orsaka uppenbara deformationer. För digitala sjökort väljs kartprojektion genom aktuella systeminställningar. Den i direktiven påbjudna kartprojektionen SWEREF 99 TM är en Gaussprojektion, med alla parametrar definierade.

De föreslagna räta baslinjerna är definierade som geodetiska linjer. Sjöfartsverket bedömer att segmentlängderna för räta linjer inte bör överstiga 4,5 km. Utredningen har valt att använda den segmentering som genereras automatiskt i beräkningsprogrammet CARIS-LOTS (10 segment per linje) kompletterad med manuell urglesning av punkter som ligger onödigt tätt. Denna segmentering har även tillämpats på de räta linjer som är parallella med räta baslinjer som har beräknats i LOTS-programmet, nämligen delar av territorialhavets gräns (12 nautiska mil) och av avgränsningslinjerna för den angränsande zonen (24 nautiska mil).

Några av de föreslagna baslinjerna är längre än 45 km, vilket innebär att den maximala segmentlängden kommer att överskridas. Dessa baslinjer har analyserats och felen är beräknade. Maximalt fel vid presentation i Gauss projektion blir en dryg cm medan maximalt fel vid presentation i Mercators projektion blir cirka 67 cm.

Segmentering av en cirkelbåge innebär att cirkelbågen delas upp i flera segment. Programmet LOTS genererar automatiskt en brytpunkt för varje grad på cirkelbågen vilket gör att segmentlängden blir beroende av cirkelns radie. Genom att glesa ut segmentpunkterna kan alternativa segmentlängder väljas. För cirkelbågar med radien 4 nautiska mil har punkterna glesats ut så att segmentlängden är högst 422 meter. För cirkelbågar med radien 12 nautiska

mil är segmentlängden högst 776 meter. För cirkelbågar med radien 24 nautiska mil är segmentlängden högst 1 033 meter.

Räta linjer som är fastställda i överenskommelser med andra stater har också delats upp i 4,5 km långa segment, antingen som geodetiska linjer eller som loxodromer beroende på vad som anges i respektive avtal. Överenskomna linjer som är definierade som geodetiska linjer har segmenterats i programmet LOTS med segmentlängden 1 852 meter på grund av en teknisk begränsning i LOTS, vilken ger kortare segmentlängd än för andra långa linjer. För kontinentalsockelns avgränsningslinjer erhålls cirka 700 ”segmentpunkter”.

Överenskomna linjer som är definierade som loxodromer har segmenterats i programmet Radius Vision och i Mercators projektion. Segmentlängden 1 000 meter har valts för dessa segment. Med den kortare segmentlängden blir kartprojektionens felbidrag acceptabelt.

Beräknade avgränsningslinjer gentemot andra stater har behandlats på samma sätt som långa (geodetiska) linjer.

De punkter och linjer som definierar avgränsningslinjerna för kontinentalsockeln och/eller för Sveriges ekonomiska zon har också använts för att definiera territorialhavets gräns och avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon i de fall då dessa linjer når ut till en avgränsningslinje som är överenskommen med en annan stat.

Skärningspunkter mellan beräknade respektive överenskomna gränser och/eller avgränsningslinjer har beräknats i planet, SWEREF 99 TM.

3.4 Förslag till uppdaterade svenska baslinjer

Utredningens förslag: Räta baslinjer dras i form av räta geodetiska linjer mellan två inmätta eller beräknade punkter på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter i RH 2000, samt över hamninlopp, flodmynningar och bukter.

Havsområden innanför räta baslinjer utgör inre vatten.

Baslinjepunkter anges i löpnummerordning. Numreringen börjar vid riksgränsen mot Norge och fortsätter till riksgränsen mot Finland i norra Bottenviken. Numreringen går vidare med nya nummerserier runt Gotland, vid Stora Karlsö, runt Gotska Sandön, vid Märket och vid Ven.

Normala baslinjer dras längs kustens strandlinjer på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter i RH 2000. De punkter på lågvattenlinjen som påverkar beräkningen av territorialhavets bredd anges med föregående baslinjepunkts nummer följt av kolon och siffran 1 (1:1). Finns det fler än en punkt på lågvattenlinjen innan nästa baslinjepunkt används löpnummer efter kolonet (1:2, 1:3 osv.).

Punkter på lågvattenskår som påverkar beräkningen av territorialhavets bredd anges också med föregående baslinjepunkts nummer följt av kolon och siffran 1 (1:1). Finns det fler än ett lågvattenskår eller en punkt på lågvattenlinjen innan nästa baslinjepunkt löpnumreras punkterna efter kolonet i den ordning som de kommer (1:2, 1:3 osv.).

Baslinjepunkterna och de punkter som ligger på lågvattenlinjen längs normal baslinje eller på lågvattenskår som påverkar beräkningen av territorialhavets bredd förtecknas i bilaga 1 till den av utredningen föreslagna nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. Även de brytpunkter som är ett resultat av segmentering av cirkelbågar och långa linjer inkluderas i bilagan. Samtliga punkter anges med geografiska koordinater med positioner i latitud och longitud uttryckta i SWEREF 99. Koordinaterna skrivs i kompakt form med grader, minuter och sex decimaler på minuten.

Baslinjepunkterna betecknas med Orts- eller platsnamn om sådant finns.

1966 års lagstiftning innehöll regler för hur baslinjer och territorialgräns skulle beräknas. Utredningens ansats innebär i stället att i en ny lag fastställa resultatet av de mätningar, beräkningar och bedömningar som utredningen har gjort i enlighet med gällande havs rätt.

Utredningen har analyserat resultatet från fältmätningarna mot bakgrund av annat tillgängligt material och föreslår att uppdaterade svenska baslinjer ska dras från riksgränsen mot Norge fram till riksgränsen mot Finland i norra Bottenviken, runt Gotland, runt Gotska Sandön och vid Märket i Ålands hav mellan de punkter och på det sätt som beskrivs nedan. Vidare föreslås att normal baslinje ska dras vid Stora Karlsö, och för ordningens skull också vid Ven, på de sidor som vetter mot territorialhavets gräns.

Varje baslinje har dragits mellan två inmätta eller beräknade punkter. Normala baslinjer har dragits längs kustens strandlinjer på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000. Räta baslinjer har dragits i form av räta geodetiska linjer.

För varje baslinjepunkt redovisas löpnummer, Orts- eller platsnamn, punktens inmätta eller beräknade position uttryckt med geografiska koordinater i latitud och longitud i SWEREF 99 med grader och minuter med sex decimaler på minuten, samt uppgift om huruvida normal eller rät baslinje har dragits fram till nästa baslinjepunkt. Punkter som ligger på lågvattenlinjen eller på lågvattenskar och som behövs för beräkning av territorialgränsen redovisas på liknande sätt.

Koordinaterna skrivs i kompakt form med grader, minuter och sex decimaler på minuten (11-11,123456N och 99-99,123456E). Därmed minimeras risken för missförstånd vid elektronisk hantering.

De namn som åsatts baslinjepunkter samt vissa lågvattenskar och punkter på lågvattenlinjen har granskats av Ortnamnsenheten vid Lantmäteriet. Detta har lett till att vissa befintliga baslinjepunkter och lågvattenskar har fått ändrade namn i förhållande till 1965 års betänkande. Oftast har endast stavningen ändrats, men det förekommer även att öar och skär har nya namn i förhållande till vad som gällde år 1965. En generell förändring som gjorts i utredningens förslag är att punkter som är lokaliserade på öar med fyror (men vars koordinater inte markerar fyrens mittpunkt) har fått öns namn i stället för fyrens. I de fall en punkts namn ändrats helt, redovisas även det tidigare namnet.

För varje baslinjepunkt anges även de geografiska och eventuella andra särskilda förhållanden som karaktäriserar punkten. Vidare anges om den inmätta eller beräknade punktens position innebär något mer än en marginell förändring av den föreslagna baslinjens sträckning fram till nästa baslinjepunkt i förhållande till motsvarande befintlig baslinje. Med marginell förändring avses att den uppdaterade baslinjen har flyttats mindre än 100 meter inåt eller utåt i förhållande till land. Utredningen har valt 100 meter som rimlig förflyttning marginal därför att osäkerheten har uppskattats vara åtminstone ± 100 meter hos de geografiska koordinater som anges i gällande förordningstext. I förordningstexten anges koordinaterna med ”ungefärligt läge” uttryckta i grader och minuter med en decimal på minuten, vilket ger en osäkerhet motsvarande 185 meter i latitud och cirka 100 meter i longitud i upplösning.

När denna osäkerhet har eliminerats med hjälp av modern mätteknik kan baslinjerna förflyttas i storleksordningen ± 100 meter enbart på grund av att positionen för en av utredningen inmätt eller beräknad punkt anges med större precision än vad som är möjligt att uppnå för samma punkt med hjälp av de geografiska koordinater som anges i 1966 års förordning. De punkter som mätts in under utredningsarbetet har en osäkerhet på ± 10 cm.

En komplicerande faktor i arbetet med att utvärdera skillnaderna mellan utredningens förslag till uppdaterade baslinjer och befintliga svenska baslinjer är emellertid att det under utredningens gång har framkommit att de geografiska koordinater som anges i gällande författningstext inte överensstämmer med de koordinater som Sjöfartsverket numera har lagrade i sin sjökortsdatabas för motsvarande punkter. Verket gjorde nämligen år 2010 en intern översyn av de koordinater för baslinjepunkter och cirkelbågemedelpunkter som fanns i sjökortsdatabasen. De då aktuella koordinaterna jämfördes med tidigare sammanställt material från år 1977, som sannolikt hade utgjort underlag för utvidgningen av det svenska territorialhavet från 4 till 12 nautiska mil. Dessutom jämförde man med tillgängliga ortofoton. I de fall då tydliga objekt i ett ortofoto stämde överens med 1977 års material justerades koordinaterna i sjökortsdatabasen. Inga helt nya punkter skapades dock. Samtidigt ersatte verket de tidigare produktberoende havsgränsdatalagren¹²,

---

¹² Uppgifter om Sveriges havsgränser i Sjöfartsverkets databas.

som var organiserade för översiktskort, kustkort, skärgårdskort och specialkort, med ett enda skaloberoende havsgränslager i databasen. Den havsgräns i respektive havsområde som redovisades i ”bästa skala” valdes ut till det nya skaloberoende gränslagret. De övriga produktberoende havsgränslagren kasserades. De tidigare produktberoende havsgränslagren hade digitaliserats i början av 1990-talet från analoga tryckoriginal i samband med att verket etablerade den digitala sjökortsdatabasen.

Någon motsvarande uppdatering av de geografiska koordinaterna i gällande förordningstext gjordes emellertid inte, varken i början av 1990-talet eller i samband med Sjöfartsverkets interna översyn av koordinaterna i databasen år 2010.

I de befintliga officiella svenska sjökort som Sjöfartsverket publicerar presenteras således baslinjer, och territorialgränser, som är baserade på andra, mer precisa, geografiska koordinater än vad som anges i gällande svensk författningstext. Detta missförhållande bör snarast rättas till.

Ovanstående innebär också att utredningen endast har kunnat analysera de inmätta eller beräknade punkterna i förhållande till de befintliga punkter och baslinjer vars geografiska koordinater Sjöfartsverket numera har lagrade i sjökortsdatabasen. De baslinjer som olika alternativa punkter skulle kunna generera har därför inte kunnat jämföras med baslinjer mellan de punkter vars geografiska koordinater anges i gällande förordningstext. Detta förhållande har försvårat utredningens ansträngningar att avgöra hur stor skillnaden verkligen är mellan utredningens förslag till uppdaterade baslinjer och baslinjer baserade på de koordinater som anges i gällande författningstext. Eller uttryckt med andra ord, hur stor förändring av Sveriges inre vatten i havet längs olika delar av kusten som utredningens förslag innebär i jämförelse med det inre vatten som är definierat i gällande lagstiftning.

Utredningen har således endast kunnat jämföra de föreslagna baslinjerna med de befintliga baslinjer som tagits fram av Sjöfartsverket på basis av nu tillgängliga uppgifter i verkets sjökortsdata-bas. Denna osäkerhet i jämförelsematerialet tillkommer utöver den relativt stora osäkerhetsmarginal som finns hos förordningstextens koordinater.

Med reservation för ovanstående har utredningen analyserat alla inmätta eller beräknade punkter och valt ut de punkter som bör

användas för att uppnå en optimal uppdatering av de svenska baslinjerna. Utredningen har strävat efter att så långt som det har bedömts möjligt med hänsyn till nuvarande faktiska geografiska förhållanden behålla de enskilda baslinjernas huvudsakliga sträckning.

Längs merparten av kusten har baslinjepunkter identifierats på samma ställe eller i nära anslutning till de baslinjepunkter som anges i 1966 års förordning. Utredningen har i några fall valt att flytta en baslinjepunkt eller lägga till en ny baslinjepunkt.

En ny baslinjepunkt vid Grundkallens fyr har tillkommit. Denna punkt ligger mindre än 12 men mer än 4 nautiska mil från närmaste svenska ö. 1965 års Baslinjeutredning kunde inte ta med denna punkt som baslinjepunkt eftersom punkten då låg längre från närmaste ö än det dåvarande territorialhavets bredd.

I Bottenviken har några enstaka baslinjepunkter flyttats närmare land eftersom inga punkter har kunnat mätas in på den tillämpade lågvattenlinjen. Utredningens antagande att många nya baslinjepunkter och lågvattenskår skulle tillkomma längs Norrlandskusten på grund av landhöjningen har inte fullt ut bekräftats vid mätningarna där. Det torde delvis bero på att den valda enhetliga lågvattenlinjen på nivån -0,5 meter längs hela den svenska kusten ligger högre än de nivåer för lägsta vattenstånd som 1965 års utredning använde som referensnivåer i dessa områden, men det kan också hänga samman med djupförhållanden och bottenstruktur.

Kartering och fältmätning har också gjorts avseende Kopparstenarna (norr om Gotska Sandön) samt Finngrundan (öster om Gävle), men inga användbara punkter påträffades.

Längs kuststräckor med normal baslinje har ett stort antal nya punkter identifierats och mätts in på lågvattenlinjen. Territorialhavets bredd beräknas från dessa punkter eftersom de normala baslinjerna inte är identiska med strandlinjen i sjökorten utan ligger på nivån -0,5 meter. Utredningen har kallat de nya punkterna för punkter på lågvattenlinjen. Ett stort antal lågvattenskår som påverkar beräkningen av territorialhavets och/eller den angränsande zonens bredd har också identifierats både i anslutning till befintliga lågvattenskår och på andra ställen.

Utredningens val av inmätta eller beräknade baslinjepunkter, punkter på lågvattenlinjen och punkter på lågvattenskår som på-

verkar beräkningen av territorialhavets bredd samt förslag till uppdaterade baslinjer beskrivs nedan punkt för punkt.

Utredningen föreslår att uppgifterna redovisas i tabellform i en förteckning som utgör bilaga 1 till den föreslagna lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. I bilagan bör även koordinaterna för de brytpunkter som har använts vid segmentering av cirkelbågar och långa linjer redovisas. En sådan koordinatförteckning redovisas i bilaga 4 till detta betänkande.

3.4.1 Förslag till uppdaterade baslinjer längs fast land och Öland

Referenserna till ”befintliga” punkter i detta avsnitt avser den numrering som berörda punkter har i den tabellförteckning som är bilagd Baslinjeutredningens betänkande (SOU 1965:1).

En beskrivning i form av kartskisser över alla föreslagna baslinjepunkter samt punkter på lågvattenlinjen och punkter på lågvattenskar som påverkar beräkningen av territorialhavets bredd finns i bilaga 11 till detta betänkande. Bilaga 11 finns endast i elektronisk form på regeringens hemsida (www.regeringen.se) I förekommande fall redovisas även befintliga punkter och baslinjer i kartskissen. I figur 3.4 presenteras en översiktlig karta med de föreslagna baslinjerna. Räta baslinjer anges som gröna linjer längs kusten. Normala baslinjer följer strandlinjen i kartbilden och är inte markerade på annat sätt.

Figur 3.4 Översiktlig karta över de föreslagna baslinjerna längs Sveriges kust

Baslinjepunkt 1: Gränsboj 2

Gränsboj 2 behålls som baslinjepunkt 1. Gränsboj 2 markerar den punkt XX på riksgränsen mellan Sverige och Norge som har fastställts genom internationell skiljedom. Punkten utgörs av en gulmålad plastboj som är fäst på havsbotten med en 80 meter lång kätting. Den ägs och förvaltas av Sverige och Norge gemensamt. Bojen med förankring kontrollerades av Sjöfartsverket senast den 6 juni 2012 utan anmärkning. Läget för Gränsboj 2 har beräknats baserat på inmätta koordinater för punkterna m och l¹³ och är

1. 58-56,536503N och 10-55,074803E.

Från baslinjepunkt 1 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 2.

Baslinjepunkt 2: Stora Drammen, V-punkten

Det finns för närvarande två baslinjepunkter på Stora Drammen, punkterna 2, Stora Drammen N-punkten och 3 Stora Drammen V. V-punkten, med en kort normal baslinje dem emellan. På grund av geografiska förändringar de senaste femtio åren, bland annat landhöjningen, anser utredningen att det endast behövs en baslinjepunkt på Stora Drammen. Utredningens förslag innebär att de två befintliga baslinjepunkterna ersätts med en enda punkt, den uppdaterade baslinjepunkten 2, och att den befintliga normala baslinjen utgår.

Den inmätta punktens position ligger på ön Stora Drammens lågvattenlinje, cirka 47 meter söder om den befintliga punkten 3. Den inmätta positionen har koordinaterna

2. 58-55,754900N och 10-57,445290E.

Från baslinjepunkt 2 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 3.

Ändringen resulterar i en mindre utflyttning av baslinjerna till och från Stora Drammen, men detta påverkar inte avgräns-

---

¹³ Enligt 1909 års skiljedom ska punkten XX utgöra mittpunkten på linjen mellan en punkt (m) på skäret Hejeknubb i Norge och en punkt (l) på det nordligaste skäret som tillhör Stora Drammen. Punkterna m och l är markerade med koppardubb.

ningslinjen för det svenska territorialhavet eftersom riksgränsen är reglerad i en överenskommelse med Norge.

Baslinjepunkt 3: Klövningen – Mörholmen, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Klövningen – Mörholmen har löpnummer 4.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen av en ö, cirka 3 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

3. 58-53,245020N och 10-57,679310E.

Från baslinjepunkt 3 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 4.

Baslinjepunkt 4: Segelskären, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Segelskären har löpnummer 5.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en ö, cirka 6 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

4. 58-46,633410N och 10-58,590700E.

Från baslinjepunkt 4 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 5.

Baslinjepunkt 5: Trolleskären, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Trolleskären har löpnummer 6.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak, som består av flera öar och skär inom 3-meterskurvan, cirka 6 meter nordväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

5. 58-32,217860N och 11-01,124440E.

Från baslinjepunkt 5 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 6.

Baslinjepunkt 6: Yttre brottet, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Yttre brottet har löpnummer 7.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak, som består av en ö och flera skär inom 3-meterskurvan, cirka 9 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

6. 58-19,646030N och 11-12,283420E.

Från baslinjepunkt 6 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 7.

Baslinjepunkt 7: Måseskär, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Måseskär har löpnummer 8.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en ö, cirka 1 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

7. 58-05,661320N och 11-19,542430E.

Från baslinjepunkt 7 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 8.

En punkt har mätts in på lågvattennivån på ett grundflak, som består av flera skär inom 3-meterskurvan, cirka 20 meter väster om den befintliga baslinjen. Punkten kan användas som ett lågvattensskär och resulterar i en utbuktning på territorialhavets avgränsningslinje. Den inmätta positionen har koordinaterna

7:1. 58-04,708280N och 11-20,044410E.

Baslinjepunkt 8: Dynan, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Dynan har löpnummer 9.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak, som består av en ö och flera skär inom 3-meterskurvan, cirka 8 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

8. 57-53,700590N och 11-26,124070E.

Från baslinjepunkt 8 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 9.

Baslinjepunkt 9: Vinga ungar, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Vinga ungar har löpnummer 10.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak, som består av flera öar och skär inom 3-meterskurvan, cirka 6 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

9. 57-38,190960N och 11-35,350420E.

Från baslinjepunkt 9 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 10.

Baslinjepunkt 10: Klockfoten, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Klockfoten har löpnummer 11.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en grusrevel, som har samband med ett grundflak bestående av flera öar och skär inom 3-meterskurvan, på samma position som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

10. 57-17,794710N och 11-53,649860E.

Från baslinjepunkt 10 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 11.

En punkt har mätts in på nollnivån, cirka 40 meter väster om den befintliga baslinjen. Punkten kan definieras som ett lågvattenskar men påverkar inte territorialgränsen eftersom territorialhavets

bredd är reglerad i 1979 års skriftväxling med Danmark, som beskrivs i kapitel 4. Punktens inmätta position har koordinaterna

10:1. 57-09,071080N och 12-06,402970E.

Baslinjepunkt 11: Lille Balken, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Lille Balken (tidigare namn Klåbäck) har löpnummer 12.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak, som består av två öar och flera skär inom 3-meterskurvan, cirka 2 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

11. 57-09,031050N och 12-06,512890E.

Från baslinjepunkt 11 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 12.

Baslinjepunkt 12: Rödsjär, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Rödsjär har löpnummer 13.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en ö, cirka 4 meter norr om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

12. 57-03,823470N och 12-14,501010E.

Från baslinjepunkt 12 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 13.

Baslinjepunkt 13: Lindbådan, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Lindbådan har löpnummer 14.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en grus-revel, som har samband med ett grundflak bestående av flera öar och skär inom 3-meterskurvan, cirka 65 meter väster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

13. 56-55,139010N och 12-21,321920E.

Från baslinjepunkt 13 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 14.

Någon punkt som skulle kunna motsvara det befintliga lågvattensskäret 14:1 cirka 30 meter sydväst om den inmätta punkten har inte påträffats.

Baslinjepunkt 14: Marsten, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Marsten har löpnummer 15.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ön Marsten, cirka 10 meter väster om den befintliga baslinjen och cirka 70 meter söder om den befintliga baslinjepunkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

14. 56-49,763840N och 12-31,147760E.

Från baslinjepunkt 14 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 15.

Den befintliga baslinjepunkten på Busörsrevet har löpnummer 16. Ingen punkt som uppfyller UNCLOS krav har påträffats vid fältmätningarna. Baslinjepunkten på Busörsrevet måste därför utgå. Det innebär att den uppdaterade baslinjen flyttas cirka 40 meter inåt land. Den uppdaterade baslinjen blir cirka 23 km lång.

En punkt har mätts in på nollnivån, cirka 20 meter söder om det befintliga lågvattensskäret 16:1. Punkten kan definieras som lågvattensskär men påverkar inte territorialgränsen eftersom territorialhavets bredd är reglerad i 1979 års skriftväxling med Danmark. Punktens inmätta position har koordinaterna

14:1. 56-43,757060N och 12-37,215400E.

Baslinjepunkt 15: Tylön, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Tylön har löpnummer 17.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en ö, cirka 2 meter väster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

15. 56-38,854450N och 12-42,480240E.

Från baslinjepunkt 15 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 16.

Den uppdaterade baslinjen, liksom den befintliga baslinjen, som är allmänt internationellt erkänd, går över en bukt (Laholmsbukten) som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 10.6.

En punkt har mätts in på nollnivån cirka 80 meter utanför den befintliga baslinjen och cirka 1 km norr om Hallands Väderö. Punkten kan definieras som ett lågvattenskar men den påverkar inte territorialgränsen eftersom territorialhavets bredd är reglerad i 1979 års skriftväxling med Danmark. Punktens inmätta position har koordinaterna

15.1. 56-27,588270N och 12-32,768400E.

Baslinjepunkt 16: Hallands Väderö, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Hallands Väderö har löpnummer 18.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en ö, cirka 20 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

16. 56-27,063920N och 12-32,402790E.

Från baslinjepunkt 16 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 17.

Den uppdaterade baslinjen liksom den befintliga baslinjen, som är allmänt internationellt erkänd, går över en bukt (Skälderviken) som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 10.6.

Baslinjepunkt 17: Kullen, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Kullen har löpnummer 19.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på fast land cirka 2 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

17. 56-18,153720N och 12-26,732540E.

Från baslinjepunkt 17 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 fram till baslinjepunkt 18 (Klagshamn).

Längs denna sträcka förekommer inre vatten i havet endast i hamnarna, i likhet med vad som anges i nuvarande lagstiftning.

Ett antal punkter har mätts in som stöd för bestämning av den normala baslinjen i Öresund mellan Kullen och Klagshamn eller för andra beräkningar avseende avgränsningslinjer i detta havsområde. Flertalet inmätta punkter motsvarar de cirkelbågedelpunkter som finns angivna i den tabellförteckning som är bilagd 1965 års betänkande. Dessa punkter påverkar inte territorialgränsen eller andra överenskomna avgränsningslinjer i havet mellan Sverige och Danmark. Eventuella ändringar av dessa linjer kan endast göras efter överenskommelse med Danmark.

Enligt UNCLOS artikel 5 ska kuststaterna ange normala baslinjer i sjökort i en skala som är tillräcklig för att linjernas läge ska kunna fastställas och offentliggöra sådana sjökort. De svenska normala baslinjerna på nivån -0,5 meter i RH 2000 kan inte särskiljas från sjökortens strandlinje med de skalor som används av Sjöfartsverket i officiella svenska sjökort. Det finns emellertid inget krav i UNCLOS att stater ska deponera information om geografiska koordinater för punkter på den normala baslinjen hos FN:s generalsekreterare. Geografiska koordinater för dessa punkter ska också inkluderas i bilaga 1 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Utredningen föreslår också att uppgifterna görs tillgängliga i digital form för användning i elektroniska sjökort och inkluderas i det material som presenteras inom ramen för den nationella geodataportalen, www.geodata.se i enlighet med gällande lagstiftning om geografisk miljöinformation.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen sydost om Kullen har mätts in:

- 17:1. 56-18,114490N och 12-26,758190E,
- 17:2. 56-18,091730N och 12-26,800800E,
- 17:3. 56-17,864300N och 12-27,034930E, och
- 17:4. 56-17,720300N och 12-27,315480E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 55 meter öster om den befintliga punkten 19:5. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:5. 56-16,055580N och 12-30,253100E.

Ytterligare ett lågvattenskår har mätts in cirka 25 meter öster om den befintliga punkten 19:6. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:6. 56-14,906850N och 12-30,974320E.

Ytterligare en inmätt punkt på lågvattenlinjen är

- 17:7. 56-14,913450N och 12-31,561340E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 90 meter väster om den befintliga punkten 19:7. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:8. 56-13,836760N och 12-31,268780E.

Ett lågvattenskår (Långören) har mätts in cirka 120 meter öster om den befintliga punkten 19:8. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:9. 56-12,468590N och 12-32,108950E.

Ytterligare en inmätt punkt på lågvattenlinjen är

- 17:10. 56-10,606690N och 12-33,218900E (Lerberget).

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 440 meter sydost om den befintliga punkten 19:9. Den inmätta positionen har koordinaterna

17:11. 56-10,509940N och 12-33,136950E.

Ett lågvattenskår har mätts in drygt 2 km söder om den befintliga punkten 19:9. Den inmätta positionen har koordinaterna

17:12. 56-09,304370N och 12-32,963350E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen är

17:13. 56-08,726160N och 12-33,972640E (Viken),

17:14. 56-08,633300N och 12-34,076830E (Viken), och

17:15. 56-08,598410N och 12-34,104020E (Viken).

Ett lågvattenskår (Domstensrevet) har mätts in cirka 6 400 meter sydost om den befintliga punkten 19:9. Den inmätta positionen har koordinaterna

17:16. 56-07,546190N och 12-35,252300E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen är

17:17. 56-06,982540N och 12-36,152990E (Domsten),

17:18. 56-06,018110N och 12-37,322060E (Hittarpsrevet), och

17:19. 56-05,930040N och 12-37,410770E (Hittarpsrevet).

Ett lågvattenskår (Hittarpsrevet) har mätts in cirka 10 300 meter sydost om den befintliga punkten 19:9. Den inmätta positionen har koordinaterna

17:20. 56-05,851730N och 12-37,621200E.

Inmätta respektive beräknade punkter på lågvattenlinjen är

17:21. 56-05,535230N och 12-38,452810E (Hittarp),

17:22. 56-05,351130N och 12-38,694980E,

17:23. 56-04,928530N och 12-39,293570E (Sofiero),

- 17:24. 56-04,877040N och 12-39,385670E (Sofiero),
17:25. 56-04,670790N och 12-39,719350E (Tinkarpsgården),
17:26. 56-04,652090N och 12-39,738260E (Tinkarpsgården),
17:27. 56-04,633340N och 12-39,767050E (Tinkarpsgården),
17:28. 56-04,593200N och 12-39,812110E (Tinkarpsgården),
17:29. 56-04,567500N och 12-39,840410E (Tinkarpsgården),
17:30. 56-04,530860N och 12-39,868370E (Tinkarpsgården),
17:31. 56-04,431280N och 12-39,945950E (Tinkarpsgården),
17:32. 56-04,306360N och 12-40,066650E (Tinkarpsgården),
17:33. 56-04,213060N och 12-40,210010E (Tinkarpsgården),
17:34. 56-04,140110N och 12-40,319830E (Tinkarpsgården),
17:35. 56-04,074180N och 12-40,407340E (Tinkarpsgården),
17:36. 56-03,984900N och 12-40,502350E (Tinkarpsgården),
17:37. 56-03,348405N och 12-40,816296E (från NSL¹⁴),
17:38. 56-02,916120N och 12-40,962580E (Helsingborg, N
Nordhamnen),
17:39. 56-02,461980N och 12-41,065930E (Helsingborg, S
Nordhamnen),
17:40. 56-01,932100N och 12-41,348700E (Helsingborg,
Västhamnen),
17:41. 56-01,659720N och 12-41,355230E (Helsingborg,
Västhamnen),
17:42. 56-01,132170N och 12-41,806060E (Helsingborg,
Sydhamnen),
17:43. 56-00,459590N och 12-42,245340E (Helsingborg,
Bulkhamnen),
17:44. 56-00,288390N och 12-42,441530E (Helsingborg,
Bulkhamnen),
17:45. 55-59,451350N och 12-44,452980E (Råå hamn),
17:46. 55-59,317410N och 12-44,621650E (Råå hamn),
17:47. 55-58,078930N och 12-45,336950E (Rydebäck),
17:48. 55-57,499320N och 12-45,339620E (Fortuna),
17:49. 55-57,221500N och 12-45,421420E (Nytorp),
17:50. 55-57,140500N och 12-45,464380E (Nytorp),
17:51. 55-57,093950N och 12-45,536590E (Nytorp),
17:52. 55-57,066540N och 12-45,587680E (Nytorp),

---

¹⁴ Punkter som anges med "från NSL" eller "NSL-data" har identifierats med hjälp av den nationella strandlinjen i tillgängligt kartmaterial, ortofoton etc.

- 17:53. 55-56,380160N och 12-46,281820E (Ålabodarna),
17:54. 55-55,551040N och 12-47,418740E (Rustningshamn),
17:55. 55-53,667120N och 12-47,960750E (Borstahusen),
17:56. 55-52,555410N och 12-48,401030E (Lindshamn),
17:57. 55-51,695360N och 12-47,669520E (Gräsrännan), och
17:58. 55-51,098640N och 12-48,819700E (Gipsön).

Ett lågvattenskår (Skabbrevet) har mätts in cirka 1 450 meter nordost om den befintliga punkten 19:10. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:59. 55-50,529260N och 12-49,494650E.

Ett lågvattenskår (Kulorna) har mätts in cirka 15 meter nordväst om den befintliga punkten 19:11. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:60. 55-45,128150N och 12-53,468690E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 140 meter sydost om den befintliga punkten 19:11. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:61. 55-45,060090N och 12-53,556230E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen är

- 17:62. 55-44,549200N och 12-55,095440E (Barsebäck),
17:63. 55-43,766250N och 12-57,074580E,
17:64. 55-43,686260N och 12-57,137680E,
17:65. 55-43,631520N och 12-57,314810E,
17:66. 55-43,409330N och 12-57,986790E,
17:67. 55-38,243480N och 12-59,806480E, och
17:68. 55-37,972840N och 12-59,407740E.

Ett lågvattenskår (Malmö hamn, inloppet) har mätts in cirka 9 meter väster om den befintliga punkten 19:15. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 17:69. 55-37,492780N och 12-58,556520E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen är

17:70. 55-35,876710N och 12-55,787810E (Limhamn N),
17:71. 55-35,576340N och 12-55,241290E,
17:72. 55-34,999010N och 12-54,593320E (Limhamn S),
17:73. 55-34,332110N och 12-53,632660E, och
17:74. 55-33,867180N och 12-53,365210E (Skälören).

Baslinjepunkt 18: Klagshamn, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten vid Klagshamn har löpnummer 20.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på spetsen av en hamnpir cirka 20 meter nordväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

18. 55-31,147000N och 12-53,092790E.

Från baslinjepunkt 18 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 19.

Den uppdaterade baslinjen liksom den befintliga baslinjen, som är allmänt internationellt erkänd, går över en bukt (Höllviken) som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 10.6.

Enligt 1965 års betänkande ska ett lågvattenskår (med beteckningen 20:1 Bredgrund) ligga cirka 3,8 km utanför den befintliga baslinjen. En punkt i direkt anslutning till ett gjutet betongfundament har mätts in cirka 140 meter sydväst om den befintliga punkten. Utredningen anser emellertid inte att denna punkt uppfyller kraven på lågvattenskår i UNCLOS artikel 11.

Baslinjepunkt 19: Västra Haken, NV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten Västra Haken har löpnummer 21.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en sandrevel i ett mycket grunt område cirka 60 meter nordväst om den befintliga punkten. Sandreveln fortsätter söderut och ökar successivt i bredd och höjd. Punkten har mätts in bredvid en gjuten betongkloss som uppges ha placerats på platsen i samband med att en exploatör beviljades tillstånd att utvinna sand i området på villkor att man inte förstörde den baslinjepunkt till vilken det går en

allmänt internationellt erkänd baslinje. Den inmätta positionen har koordinaterna

19. 55-27,142640N och 12-50,569380E.

Från baslinjepunkt 19 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 20.

Enligt 1965 års betänkande ska ett lågvattenskår (med beteckningen 21:1) ligga cirka 840 meter utanför den befintliga baslinjen. Detta skär har inte påträffats.

Baslinjepunkt 20: Skanör, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten i Skanör har löpnummer 22.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på spetsen av samma hamnpir som år 1965. Den inmätta positionen har koordinaterna

20. 55-25,026270N och 12-49,516200E.

Från baslinjepunkt 20 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 21.

Baslinjepunkt 21: Falsterbo, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten i Falsterbo har löpnummer 23.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen i ett långgrunt område med rörliga långsmala sandbankar längs kusten cirka 60 meter väster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

21. 55-22,699150N och 12-48,525570E.

Från baslinjepunkt 21 dras en normal baslinje cirka 1,2 km längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 fram till baslinjepunkt 22.

Baslinjepunkt 22: Måkläppen, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Måkläppen har löpnummer 24.

Strandlinjen är fortsatt diffus och består av lättörliga sandbankar. Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på fast land cirka 130 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

22. 55-22,048960N och 12-48,423040E.

Från baslinjepunkt 22 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 23.

Den befintliga baslinjepunkten på sydvästra Måkläppen med löpnummer 25 har inte påträffats.

De befintliga lågvattenskären 24:1 och 25:1 har inte heller påträffats.

Baslinjepunkt 23: Falsterborev, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten Falsterborev har löpnummer 26.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen av ett lågvattenskärl med en flera meter hög påbyggnad, ett sjömärke med radarreflektor, som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 7.4 på samma position som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

23. 55-20,242010N och 12-48,638500E.

Från baslinjepunkt 23 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 24.

Den uppdaterade baslinjen liksom den befintliga baslinjen, som är allmänt internationellt erkänd, går över en bukt (Falsterbobukten) som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 10.6.

Baslinjepunkt 24: Själahundaskäret, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Själahundaskäret (tidigare namn Segelskären) har löpnummer 27.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en mindre ö inom 3-meterskurvan i ett långgrund område, cirka 60 meter

sydväst om den befintliga punkten och cirka 800 meter från kustens strandlinje. Den inmätta positionen har koordinaterna

24. 55-22,695440N och 12-55,781750E.

Från baslinjepunkt 24 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 25.

Den uppdaterade baslinjen liksom den befintliga baslinjen, som är allmänt internationellt erkänd, går över en bukt (Kämpingebukten) som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 10.6.

Baslinjepunkt 25: Skåre, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten vid Skåre har löpnummer 28.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på en pir på samma position som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

25. 55-22,456380N och 13-03,265790E.

Från baslinjepunkt 25 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 26.

Det befintliga lågvattenskäret 28:1 har inte återfunnits.

En punkt har mätts in på samma position som det befintliga lågvattenskäret 28:2 (Stavstensudden, bränning SV). Den inmätta positionen har koordinaterna

25:1. 55-21,814410N och 13-04,153530E.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen som påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

25:2. 55-21,572170N och 13-09,025100E (Trelleborg, pirnock),

25:3. 55-21,567800N och 13-09,127710E (Trelleborg, pir S-punkten),

25:4. 55-20,629760N och 13-16,195720E (Simremarken), och

25:5. 55-20,582300N och 13-16,453930E (Simremarken).

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 375 meter sydväst om den befintliga punkten 28:9. Den inmätta positionen har koordinaterna

25:6. 55-20,427770N och 13-17,689450E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen:

25:7. 55-20,226780N och 13-20,620050E,

25:8. 55-20,223200N och 13-20,688110E,

25:9. 55-20,201550N och 13-21,503790E (Smygehuk, pirnock),
och

25:10. 55-20,273670N och 13-22,008870E.

Ett lågvattenskår (Beddingestrand) har mätts in drygt 80 meter sydost om den befintliga punkten 28:14. Den inmätta positionen har koordinaterna

25:11. 55-21,204020N och 13-25,432340E.

Inmätt punkt på lågvattenlinjen (Hörte udde):

25:12. 55-22,992650N och 13-33,831890E.

Ett lågvattenskår (sydost om Kåsågården) har mätts in cirka 270 meter sydväst om den befintliga punkten 28:20. Den inmätta positionen har koordinaterna

25:13. 55-23,200480N och 13-35,547720E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen:

25:14. 55-23,235670N och 13-35,818460E (Haken),

25:15. 55-25,003620N och 13-49,097640E (Ystad hamn, pirnock),

25:16. 55-22,926810N och 14-03,113900E (Kåsehuvud V),

25:17. 55-22,832080N och 14-03,375600E (Kåsehuvud S),

25:18. 55-22,623070N och 14-09,007840E,

- 25:19. 55-22,640030N och 14-10,371920E (sydost om Sandhammaren)¹⁵,
25:20. 55-22,834840N och 14-11,298100E (Sandhammaren),
25:21. 55-23,022280N och 14-11,804700E (Sandhammaren), och
25:22. 55-23,302570N och 14-12,263720E (Sandhammaren).

Ett lågvattenskår har mätts in på samma position som den befintliga punkten 28:46. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 25:23. 55-26,863830N och 14-16,078840E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen:

- 25:24. 55-27,342590N och 14-16,643660E (Långeören), och
25:25. 55-29,199510N och 14-19,208310E (Gislövshammar).

Ett lågvattenskår (Brantevik) har mätts in på samma position som den befintliga punkten 28:49. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 25:26. 55-30,461560N och 14-20,814530E.

Ytterligare ett lågvattenskår (Brantevik) har mätts in på samma position som den befintliga punkten 28:50. Den inmätta positionen har koordinaterna

- 25:27. 55-30,636270N och 14-20,964100E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen:

- 25:28. 55-30,805950N och 14-21,043910E (Brantevik),
25:29. 55-32,144470N och 14-21,426830E,
25:30. 55-32,305280N och 14-21,475570E,
25:31. 55-32,548260N och 14-21,519050E,
25:32. 55-33,288640N och 14-21,654150E (Simrishamn),

---

¹⁵ De punkter på lågvattenlinjen samt lågvattenskår som är inmätta mellan punkten 25:19 och punkten 25:33 påverkar inte beräkningen av territorialgränsen då denna är reglerad i avtal den aktuella sträckan.

25:33. 55-33,470500N och 14-21,592560E (Simrishamn),
25:34. 55-33,521100N och 14-21,539090E (Simrishamn, pirnock),
25:35. 55-35,013080N och 14-20,125310E (Knäcken),
24:36. 55-35,312810N och 14-19,846420E (Svingeln),
25:37. 55-39,853140N och 14-16,733060E (Stenshuvud),
25:38. 55-39,944920N och 14-16,684350E (Stenshuvud), och
25:39. 55-40,215150N och 14-16,494180E (söder om Hällevik).

Ett lågvattenskår (norr om Rosendal) har mätts in cirka 35 meter nordväst om den befintliga punkten 28:65. Den inmätta punkten har koordinaterna

25:40. 55-40,400310N och 14-16,361740E.

Baslinjepunkt 26: Revhaken, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten Revhaken har löpnummer 29.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 40 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

26. 55-54,437030N och 14-18,227140E.

Från baslinjepunkt 26 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 27.

Den uppdaterade baslinjen liksom den befintliga baslinjen, som är internationellt erkänd, går över en bukt som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 10.6.

Baslinjepunkt 27: Kråkenabben, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten Kråkenabben har löpnummer 30.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 70 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

27. 55-59,591500N och 14-43,241690E.

Från baslinjepunkt 27 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 28.

Baslinjepunkt 28: Hanö syd, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Hanö har löpnummer 31.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 35 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

28. 55-59,969660N och 14-50,574340E.

Från baslinjepunkt 28 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 29.

Ett lågvattenskår (Hanö) har mätts in cirka 40 meter sydväst om den befintliga punkten 31:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

28:1. 56-00,030040N och 14-50,857810E.

Ytterligare ett lågvattenskår (Hanö) har mätts in cirka 220 meter sydväst om den befintliga punkten 31:2. Den inmätta positionen har koordinaterna

28:2. 56-00,167260 N och 14-51,261600E.

En punkt på lågvattenlinjen som påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

28:3. 56-00,262700N och 14-51,419490E (Hanö).

Baslinjepunkt 29: Hanö sydost, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Hanö har löpnummer 32.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 35 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

29. 56-00,298540N och 14-51,450650E.

Från baslinjepunkt 29 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 30.

Baslinjepunkt 30: Tärnö, SSO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Tärnö har löpnummer 33.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på spetsen av en udde cirka 20 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

30. 56-06,567910N och 14-58,222790E.

Från baslinjepunkt 30 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 31.

Baslinjepunkt 31: Vitabåden, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Vitabåden har löpnummer 34.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen intill en ö på samma position som den befintliga punkten. På ön finns ett, som utredningen bedömer det, äldre sjömärke. Den inmätta positionen har koordinaterna

31. 56-04,820210N och 15-28,509560E.

Från baslinjepunkt 31 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 32.

Baslinjepunkt 32: Utklippan sydväst, SV-punkten på det sydvästligaste skäret i ögruppen

Den befintliga baslinjepunkten på sydvästra Utklippan har löpnummer 35.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak, som består av en samling öar och skär inom 3-meterskurvan, cirka 25 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

32. 55-56,777960N och 15-41,967410E.

Från baslinjepunkt 32 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 33.

Baslinjepunkt 33: Utklippan

En ny punkt har mätts in på lågvattenlinjen på ovan nämnda grundflak, cirka 80 meter nordost om den befintliga punkten 35. Den inmätta positionen har koordinaterna

33. 55-56,803950N och 15-42,043570E.

Från baslinjepunkt 33 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 34.

Baslinjepunkt 34: Utklippan sydost, SO-punkten på det sydostligaste skäret i ögruppen

Den befintliga baslinjepunkten på sydöstra Utklippan har löpnummer 36.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen på ovan nämnda grundflak, cirka 7 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

34. 55-56,870690N och 15-42,172920E.

Från baslinjepunkt 34 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 35.

Baslinjepunkt 35, Utlängan

Den befintliga baslinjepunkten på Utlängan har löpnummer 37.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 5 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

35. 56-00,721040N och 15-47,403670E.

Från baslinjepunkt 35 dras en rät baslinje åt nordost till baslinjepunkt 36 på Öland.

Ett lågvattenskar har mätts in cirka 50 meter söder om den befintliga punkten 37:2. Den inmätta positionen har koordinaterna

35:1. 56-11,126880N och 16-23,118640E.

Baslinjepunkt 36: Ölands södra udde, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Ölands södra udde har löpnummer 38.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 45 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

36. 56-11,645470N och 16-24,233090E.

Från baslinjepunkt 36 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 37.

Ett lågvattenskår (öster om Ölands södra udde) har mätts in cirka 60 meter sydost om den befintliga punkten 38:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:1. 56-11,738330N och 16-24,952740E.

Ett lågvattenskår (öster om Sandviksreveln) har mätts in cirka 30 meter nordost om den befintliga punkten 38:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:2. 56-13,195620N och 16-27,884720E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 30 meter söder om den befintliga punkten 38:4. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:3. 56-14,070290N och 16-28,927240E.

Det befintliga lågvattenskäret 38:5 (Össbygrund) har inte påträffats vid fältmätningarna. Det gör att territorialhavets yta minskar med cirka 4 km².

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 630 meter utanför strandlinjen och cirka 1 215 meter nordväst om den befintliga punkten 38:5. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:4. 56-17,325380N och 16-31,188720E.

Ett lågvattenskår (bränning Gräsgårds fiskehamn) har mätts in cirka 400 meter utanför strandlinjen och cirka 45 meter sydost om den befintliga punkten 38:6. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:5. 56-18,908860N och 16-32,398200E.

Ett lågvattenskår (Gammalsbyören) har mätts in cirka 180 meter utanför strandlinjen och cirka 160 meter sydväst om den befintliga punkten 38:7. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:6. 56-19,450020N och 16-32,757730E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 320 meter utanför strandlinjen och cirka 640 meter sydväst om den befintliga punkten 38:8. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:7. 56-20,732660N och 16-33,455530E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 300 meter utanför strandlinjen och cirka 120 meter sydväst om den befintliga punkten 38:10. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:8. 56-21,735430N och 16-34,167570E.

Ett lågvattenskår (öster om Segerstad) har mätts in cirka 200 meter utanför strandlinjen och cirka 160 meter sydost om den befintliga punkten 38:11. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:9. 56-22,083340N och 16-34,346920E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen som påverkar beräkningen av territorialgränsen:

36:10. 56-27,172110N och 16-36,564060E (Södra ören, S-punkten), och

36:11. 56-27,224970N och 16-36,593910E (Södra ören, O-punkten).

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 1 175 meter nordost om den befintliga punkten 38:18. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:12. 56-28,702400N och 16-37,237690E.

Inmätt punkt på lågvattenlinjen som påverkar beräkningen av territorialgränsen:

36:13. 56-30,359920N och 16-38,133330E (Stenåsa ör).

Ett lågvattenskär (bränning öster om Jonsstrand) har mätts in cirka 50 meter nordväst om den befintliga punkten 38:21. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:14. 56-31,556790N och 16-38,820800E.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 305 meter nordväst om den befintliga punkten 38:24. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:15. 56-35,094350N och 16-41,952450E.

Ett lågvattenskär (öster om Gjussten) har mätts in cirka 50 meter sydväst om den befintliga punkten 38:25. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:16. 56-35,624260N och 16-42,346110E.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 10 meter sydost om den befintliga punkten 38:26. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:17. 56-35,888020N och 16-42,544980E.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 350 meter sydost om den befintliga punkten 38:28. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:18. 56-38,247510N och 16-43,046370E.

Inmätt punkt på lågvattenlinjen som påverkar beräkningen av territorialgränsen:

36:19. 56-40,164700N och 16-43,924520E (Båden O).

Ett lågvattenskår (sydost om Arons sten) har mätts in cirka 1 085 meter nordost om den befintliga punkten 38:30. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:20. 56-40,659810N och 16-44,225140E.

Ett lågvattenskår (Stenboudd) har mätts in cirka 470 meter sydost om den befintliga punkten 38:31. Den inmätta positionen har koordinaterna

36:21. 56-41,256130N och 16-44,557420E.

Baslinjepunkt 37: Gjusgrundet, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten vid Gjusgrundet (tidigare namn Långlöt ostligaste skäret, OSO om Långlöts kyrka) har löpnummer 39.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 40 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

37. 56-44,012810N och 16-45,828780E.

Från baslinjepunkt 37 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 38.

Det befintliga lågvattenskåret 39:1, Knösgrund, har inte påträffats.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 525 meter söder om den befintliga punkten 40. Den inmätta positionen har koordinaterna

37:1. 56-48,858570N och 16-50,751320E.

Baslinjepunkt 38: Kapelludden

Den befintliga baslinjepunkten vid Kapelludden har löpnummer 40.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 60 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

38. 56-49,129220N och 16-50,838710E.

Från baslinjepunkt 38 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 39.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 210 meter söder om den befintliga punkten 41. Den inmätta positionen har koordinaterna

38:1. 56-50,636920N och 16-52,129690E.

Baslinjepunkt 39: Långöreudd, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten vid Långöreudd har löpnummer 41.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 80 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

39. 56-50,745330N och 16-52,207820E.

Från baslinjepunkt 39 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 40.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 5 800 meter sydväst om den befintliga punkten 42. Den inmätta positionen har koordinaterna

39:1. 57-07,682560N och 17-02,646200E.

Ett lågvattenskär (Kesnäsudden) har mätts in på ett större grundflak cirka 210 meter sydost om den befintliga punkten 42. Den inmätta positionen har koordinaterna

39:2. 57-10,549050N och 17-04,533850E.

Baslinjepunkt 40: Kesnäsudden, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten vid Kesnäsudden har löpnummer 42.

En punkt på lågvattenlinjen har identifierats med hjälp av NSL-data cirka 60 meter sydväst om den befintliga punkten. Punktens position har de beräknade koordinaterna

40. 57-10,684307N och 17-04,500794E.

Från baslinjepunkt 40 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 41.

Baslinjepunkt 41: Strandtorp, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten öster om Strandtorp har löpnummer 43.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 60 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

41. 57-13,633950N och 17-04,941260E.

Från baslinjepunkt 41 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 42.

Den uppdaterade baslinjen liksom den befintliga baslinjen, som är allmänt internationellt erkänd, går över en bukt (Bödabukten) som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 10.6.

Baslinjepunkt 42: Ängjärnsudden, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten vid Ängjärnsudden har löpnummer 44.

Den inmätta punktens position ligger på lågvattenlinjen cirka 30 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

42. 57-18,550180N och 17-09,062360E.

Från baslinjepunkt 42 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 43.

Ett lågvattenskår (Brännabben) har mätts in cirka 60 meter nordost om den befintliga punkten 44:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

42:1. 57-20,995340N och 17-07,755670E.

En punkt på lågvattenlinjen vilken påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

42:2. 57-21,331570N och 17-07,575820E (Ölands nordöstra udde).

Baslinjepunkt 43: Ölands nordöstra udde, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Ölands nordöstra udde har löpnummer 45.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 40 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

43. 57-21,347600N och 17-07,562370E.

Från baslinjepunkt 43 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 44.

Baslinjepunkt 44: Lilla båden, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Lilla båden har löpnummer 46.

En punkt på en ö som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 121 har mätts in på lågvattenlinjen, cirka 4 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

44. 57-35,678040N och 16-49,815940E.

Från baslinjepunkt 44 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 45.

Den uppdaterade baslinjen liksom den befintliga baslinjen, som är allmänt internationellt erkänd, uppfyller kraven i UNCLOS artikel 7.4.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 25 meter sydväst om den befintliga punkten 47. Den inmätta positionen har koordinaterna

44:1. 57-41,089660N och 16-54,179280E.

Baslinjepunkt 45: Kungsgrundet, fyren

Den befintliga baslinjepunkten på Kungsgrundet har löpnummer 47.

Den identifierade punkten utgör mittpunkt på en fyr på ett lågvattenskår som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 7.4 och ligger på samma position som den befintliga punkten. Punktens position i Sjöfartsverkets POSEIDON-system har de ungefärliga koordinaterna

45. 57-41,100610N och 16-54,183030E.

Från baslinjepunkt 45 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 46.

Baslinjepunkt 46: Storkläppen, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Storkläppen har löpnummer 48.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på samma position som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

46. 57-50,550150N och 16-50,921380E.

Från baslinjepunkt 46 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 47.

Baslinjepunkt 47: Sandsänkan, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Sandsänkan har löpnummer 49.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak med flera skär med en fast påbyggnad i form av en fyr som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 7.4, cirka 4 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

47. 58-18,623480N och 17-09,853360E.

Från baslinjepunkt 47 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 48.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 10 meter söder om den befintliga punkten 49:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

47:1. 58-18,723420N och 17-10,088730E.

Baslinjepunkt 48: Torsken, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Torsken har löpnummer 50.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak med flera skär och åtminstone en ö, cirka 130 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

48. 58-32,083000N och 17-13,163150E.

Från baslinjepunkt 48 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 49.

Ett lågvattenskar (Skeppsgrund) har mätts in cirka 20 meter söder om den befintliga punkten 51:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

48:1. 58-42,539390N och 17-57,905460E.

Baslinjepunkt 49: Yttre Karvasen, SSO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Yttre Karvasen har löpnummer 51.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak med flera öar och skär, cirka 10 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

49. 58-42,691990N och 17-58,164840E.

Från baslinjepunkt 49 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 50.

Baslinjepunkt 50: Yttre Karvasen, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Yttre Karvasen har löpnummer 52.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på samma grundflak som baslinjepunkt 49 på samma position som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

50. 58-42,744040N och 17-58,329580E.

Från baslinjepunkt 50 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 51.

Baslinjepunkt 51: Roxen, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Roxen har löpnummer 53.

En punkt på lågvattenlinjen på spetsen av samma ö som den befintliga punkten har identifierats med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

51. 58-43,892649N och 18-01,192043E.

Från baslinjepunkt 51 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 52.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 30 meter nordost om den befintliga punkten 53:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

51:1. 58-43,899660N och 18-01,267770E.

Ett lågvattenskär (Grundhällorna) har mätts in cirka 10 meter norr om den befintliga punkten 53:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

51:2. 58-57,240580N och 18-34,899400E.

Baslinjepunkt 52: Västerbommen, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Västerbommen har löpnummer 54.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen cirka 10 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

52. 58-57,495640N och 18-35,175930E.

Från baslinjepunkt 52 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 53.

Baslinjepunkt 53: Stora Ivarn, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Stora Ivarn har löpnummer 55.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på samma position som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

53. 58-58,258720N och 18-36,853040E.

Från baslinjepunkt 53 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 54.

Baslinjepunkt 54: Sjalberget, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Sjalberget har löpnummer 56.

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på spetsen av samma ö som den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

54. 59-03,935717N och 18-48,161051E.

Från baslinjepunkt 54 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 55.

Ett lågvattenskar har mätts in cirka 60 meter nordost om den befintliga punkten 53:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

54:1. 59-03,957300N och 18-48,205910E.

Baslinjepunkt 55: Österskär, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Österskär har löpnummer 57.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på spetsen av samma ö och cirka 10 meter sydost som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

55. 59-18,344930N och 19-11,363970E.

Från baslinjepunkt 55 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 56.

Baslinjepunkt 56: Söderbådan, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Söderbådan har löpnummer 58.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak, cirka 6 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

56. 59-25,013350N och 19-29,913960E.

Från baslinjepunkt 56 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 57.

Ett lågvattenskar (Piskan) har mätts in cirka 20 meter sydost om den befintliga punkten 58:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

56:1. 59-25,126780N och 19-30,716730E.

Baslinjepunkt 57: Ytterberget, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Ytterberget har löpnummer 59.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på ett grundflak med flera skär och åtminstone en ö, cirka 45 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

57. 59-37,189460N och 19-38,502970E.

Från baslinjepunkt 57 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 58.

Baslinjepunkt 58: Ytterberget, NO-punkten

En ny punkt har identifierats på lågvattenlinjen på nordostpunkten av det under baslinjepunkt 57 nämnda grundflaket, cirka 30 meter väster om den befintliga punkten, med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

58. 59-37,217788N och 19-38,488380E.

Från baslinjepunkt 58 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 59.

Baslinjepunkt 59: Längden, NNO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Längden har löpnummer 60.

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen cirka 5 meter norr om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

59. 59-44,268444N och 19-27,567538E.

Från baslinjepunkt 59 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 60.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 25 meter sydväst om den befintliga punkten 60:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

59:1. 59-44,314120N och 19-27,821060E.

Den befintliga punkten 60:2 på Olof Larssonsgrund har inte påträffats vid fältmätningarna och måste därför utgå. Den låg cirka 420 meter utanför den befintliga baslinjen.

Baslinjepunkt 60: Tjärven, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Tjärven har löpnummer 61.

Den inmätta punkten ligger på lågvattenlinjen på en ö, cirka 5 meter väster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

60. 59-47,563860N och 19-22,200610E.

Från baslinjepunkt 60 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 61.

Baslinjepunkt 61: Ytterbådan, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Ytterbådan (tidigare namn Björkarbådan) har löpnummer 62.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 3 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

61. 59-53,547310N och 19-05,626050E.

Från baslinjepunkt 61 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 62.

Baslinjepunkt 62: Bysholmen, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Bysholmen har löpnummer 63.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 30 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

62. 60-02,291570N och 18-51,546440E.

Från baslinjepunkt 62 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 63.

Baslinjepunkt 63: Halsaren, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Halsaren har löpnummer 64.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 5 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

63. 60-13,268030N och 18-54,763130E.

Från baslinjepunkt 63 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 64.

Baslinjepunkt 64: Travarbulten, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Travarbulten har löpnummer 65.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 20 meter nordost om den befintliga punkten. Det innebär att baslinjen flyttas ut cirka 14 meter. Den inmätta positionen har koordinaterna

64. 60-14,330680N och 18-55,000370E.

Från baslinjepunkt 64 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 65.

Baslinjepunkt 65: Understen, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Understen har löpnummer 66.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 10 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

65. 60-16,533360N och 18-55,319700E.

Från baslinjepunkt 65 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 66.

Baslinjepunkt 66: Grundkallen, fyren

Baslinjepunkten är ny.

Punkten utgörs av en kasunfyr byggd år 1959 (uppgift om grundläggningsnivå saknas) som ligger cirka 4,2 nautiska mil från närmaste svenska ö. Detta är samma typ av fyr som Hällgrund och Norra Långrogrundet som utgör de befintliga baslinjepunkterna 72 och 83. 1965 års baslinjeutredning kunde inte ta med Grundkallens fyr som baslinjepunkt eftersom punkten då låg längre från närmaste svenska ö än territorialhavets dåvarande bredd (fyra nautiska mil). I Sjöfartsverkets POSEIDON-system har fyrens position de ungefärliga koordinaterna

66. 60-29,761870N och 18-50,989190E.

Från baslinjepunkt 66 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 67.

Baslinjepunkt 67: Östergrund, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Järngrund har löpnummer 69.

Den punkten uppfyller inte utredningens kriterier för en baslinjepunkt.

En ny punkt har identifierats på lågvattenlinjen på en ö (Östergrund), cirka 850 meter sydväst om den befintliga punkten, med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

67. 60-38,172233N och 18-00,257275E.

Från baslinjepunkt 67 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 68.

Det innebär att baslinjen förflyttas inåt land med cirka 770 meter vid punkten och att inre vatten minskar. Effekten på territorialhavets gräns blir emellertid mer begränsad eftersom ett lågvattenskår (Järngrund) har mätts in cirka 35 meter väster om den befintliga baslinjepunkten på Järngrund. Lågvattenskärets inmätta position har koordinaterna

67:1. 60-38,372690N och 18-01,125900E.

Baslinjepunkt 68: Lövgrunds rabbarna, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Lövgrunds rabbarna har löpnummer 70.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 50 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

68. 60-49,173900N och 17-31,201600E.

Från baslinjepunkt 68 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 69.

Baslinjepunkt 69: Storskvalpet, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Storskvalpet har löpnummer 71.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 25 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

69. 61-10,415780N och 17-20,401720E.

Från baslinjepunkt 69 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 70.

Baslinjepunkt 70: Hällgrund, fyren

Den befintliga baslinjepunkten på Hällgrund har löpnummer 72.

En kasunfyr byggd år 1952 på grundläggningsnivån -3,5 meter utgör den befintliga punkten. Fyren ligger numera 4,8 km från närmaste ö. I Sjöfartsverkets POSEIDON-system har fyrens position de ungefärliga koordinaterna

70. 61-16,576770N och 17-23,823620E.

Från baslinjepunkt 70 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 71.

Baslinjepunkt 71: Agön, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Agön har löpnummer 73.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 75 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

71. 61-32,472580N och 17-28,085080E.

Från baslinjepunkt 71 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 72.

Baslinjepunkt 72: Gåshällan, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Gåshällan har löpnummer 74.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 100 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

72. 61-43,329850N och 17-33,471080E.

Från baslinjepunkt 72 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 73.

Ett lågvattenskräsl har mätts in cirka 145 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

72:1. 61-43,342940N och 17-33,516480E.

Baslinjepunkt 73: Gran, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Gran har löpnummer 75.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 15 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

73. 62-00,981130N och 17-38,543660E.

Från baslinjepunkt 73 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 74.

En punkt har mätts in cirka 80 meter sydväst om det befintliga lågvattenskräsl 75:1 (Lillgrund). Den inmätta positionen har koordinaterna

73:1. 62-02,680490N och 17-39,640090E.

Ett lågvattenskräsl har mätts in cirka 990 meter sydväst om den befintliga punkten 76. Den inmätta positionen har koordinaterna

73:2. 62-12,566390N och 17-44,505870E.

Baslinjepunkt 74: Brämön, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Brämön har löpnummer 76.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 30 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

74. 62-13,071920N och 17-44,747940E.

Från baslinjepunkt 74 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 75.

Baslinjepunkt 75: Svenskäret, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Svenskäret har löpnummer 77.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 20 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

75. 62-30,645580N och 17-53,592660E.

Från baslinjepunkt 75 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 76.

Baslinjepunkt 76: Härnöklubb, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Härnöklubb har löpnummer 78.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 5 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

76. 62-35,911640N och 18-03,359850E.

Från baslinjepunkt 76 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 77.

Baslinjepunkt 77: Guldgrundet, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Guldgrundet har löpnummer 79.

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på en ö, cirka 75 meter nordost om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

77. 62-51,271665N och 18-28,032756E.

Från baslinjepunkt 77 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 78.

Baslinjepunkt 78: Gnäggen, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Gnäggen har löpnummer 80.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 35 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

78. 62-56,673390N och 18-37,181560E.

Från baslinjepunkt 78 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 79.

Baslinjepunkt 79: Skags Flasor, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Skags Flasor har löpnummer 81.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 10 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

79. 63-12,225130N och 19-05,160300E.

Från baslinjepunkt 79 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 80.

Baslinjepunkt 80: Själbådan, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Själbådan har löpnummer 82.

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på en ö, cirka 16 meter öster om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

80. 63-15,106383N och 19-11,788812E.

Från baslinjepunkt 80 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 81.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 100 meter sydost om den befintliga punkten 83. Den inmätta positionen har koordinaterna

80:1. 63-19,220640N och 19-40,689900E.

Baslinjepunkt 81: Norra Långrogrundet, fyren

Den befintliga baslinjepunkten på Norra Långrogrundet har löpnummer 83.

En kasunfyr byggd år 1962 på grundläggningsnivån -4,0 meter utgör den befintliga punkten. Fyren ligger 11 km från närmaste svenska ö. I Sjöfartsverkets POSEIDON-system har fyrens position de ungefärliga koordinaterna

81. 63-19,268770N och 19-40,650960E.

Från baslinjepunkt 81 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 82.

Baslinjepunkt 82: Sydvästbrotten, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Sydvästbrotten har löpnummer 84.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö på samma position som den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

82. 63-24,739260N och 20-01,573720E.

Från baslinjepunkt 82 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 83.

En punkt har mätts in cirka 150 meter öster om det befintliga lågvattenskäret 84:1 (Södra Sydostbrotten). Den inmätta positionen har koordinaterna

82:1. 63-21,713780N och 20-04,593310E.

Baslinjepunkt 83: Sönnerstgrundkallen, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Sönnerstgrundkallen har löpnummer 85.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 80 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

83. 63-34,484160N och 20-44,339390E.

Från baslinjepunkt 83 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 84.

Ett lågvattenskärl har mätts in cirka 100 meter söder om den befintliga punkten 86. Den inmätta positionen har koordinaterna

83:1. 63-35,172670N och 20-46,843700E.

Baslinjepunkt 84: Svartbådahällan, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Svartbådahällan har löpnummer 86.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 25 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

84. 63-35,196930N och 20-46,851120E.

Från baslinjepunkt 84 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 85.

Baslinjepunkt 85: Svartbådahällan, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Svartbådahällan har löpnummer 86.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 25 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

85. 63-35,227050N och 20-46,915750E.

Från baslinjepunkt 85 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 86.

Baslinjepunkt 86: Malgrundet

En ny punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 1 290 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

86. 63-35,754470N och 20-47,785410E.

Från baslinjepunkt 86 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 87.

Ett lågvattenskrä har mätts in cirka 40 meter sydväst om den befintliga punkten 86:2. Den inmätta positionen har koordinaterna

86:1. 63-38,605150N och 20-54,193760E.

Baslinjepunkt 87: Jägarstenen

Den befintliga baslinjepunkten på Jägarstenen har löpnummer 87.

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på en ö, cirka 4 meter öster om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

87. 63-40,331080N och 20-55,256470E.

Från baslinjepunkt 87 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 88.

En punkt har mätts in på samma position som det befintliga lågvattenskäret 87:2. Den inmätta positionen har koordinaterna

87:1. 63-40,640200N och 20-55,711300E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 50 meter söder om den befintliga punkten 88. Den inmätta positionen har koordinaterna

87:2. 63-40,870410N och 20-55,886060E.

Baslinjepunkt 88: Idmanskallen, N-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Idmanskallen har löpnummer 88.

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på en ö, cirka 310 meter norr om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

88. 63-41,069754N och 20-55,879406E.

Från baslinjepunkt 88 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 89.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 2 045 meter norr om den befintliga punkten 88:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

88:1. 63-42,436980N och 20-57,005550E.

En punkt har mätts in på samma position som det befintliga lågvattenskäret 86:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

88:2. 63-45,805750N och 21-00,841230E.

Baslinjepunkt 89: Stor-Fjäderägg ost, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Stor-Fjäderägg har löpnummer 89.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 255 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

89. 63-48,498040N och 21-01,220010E.

Från baslinjepunkt 89 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 90.

Det innebär att det befintliga lågvattenskäret 89:1 ligger väster om baslinjepunkt 89 och därmed utgår. Även den befintliga baslinjepunkten med löpnummer 90 på nordöstra Stor-Fjäderägg ligger väster om den uppdaterade baslinjen och utgår.

Baslinjepunkt 90: Blankhällan, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Blankhällan har löpnummer 91.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 10 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

90. 63-58,908840N och 20-54,687050E.

Från baslinjepunkt 90 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 91.

Baslinjepunkt 91: Stor-Grosseskäret, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Stor-Grosseskäret (tidigare namn Yttre Vänskär) har löpnummer 92.

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på en ö, cirka 43 meter söder om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

91. 64-09,610660N och 21-07,851466E.

Från baslinjepunkt 91 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 92.

Baslinjepunkt 92: Blacken, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Blacken (tidigare namn Blackkallen) har löpnummer 93.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 40 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

92. 64-20,109350N och 21-30,958320E.

Från baslinjepunkt 92 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 93.

Baslinjepunkt 93: Grundskatan, OSO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Grundskatan har löpnummer 94.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 80 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

93. 64-25,880000N och 21-36,861450E.

Från baslinjepunkt 93 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 94.

Baslinjepunkt 94: Kapargrundet, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Kapargrundet har löpnummer 95.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 50 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

94. 64-27,235700N och 21-37,133780E.

Från baslinjepunkt 94 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 95.

Ett lågvattenskär har mätts in cirka 80 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

94:1. 64-27,267280N och 21-37,123320E.

Det befintliga lågvattenskåret 95:1 (Bredgrund) cirka 1 km utanför den befintliga baslinjen har inte påträffats vid fältmätningarna och måste därför utgå. Detta innebär att territorialgränsen flyttas som mest cirka 1 100 meter inåt land.

Baslinjepunkt 95: Skötgrönnan, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Skötgrönnan har löpnummer 96.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 100 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

95. 64-35,649870N och 21-30,466810E.

Från baslinjepunkt 95 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 96.

Ett nytt lågvattenskår har mätts in cirka 160 meter nordost om den befintliga baslinjepunkten 96. Den inmätta positionen har koordinaterna

95:1. 64-35,639540N och 21-30,567120E.

Baslinjepunkt 96: Storgundet, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Storgundet har löpnummer 97.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 50 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

96. 64-52,122630N och 21-18,019880E.

Från baslinjepunkt 96 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 97.

Baslinjepunkt 97: Rönnskär, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Rönnskär har löpnummer 98.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 40 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

97. 65-01,917860N och 21-33,909190E.

Från baslinjepunkt 97 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 98.

Baslinjepunkt 98: Södra Bondökallarna, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Södra Bondökallarna har löpnummer 99.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 20 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

98. 65-07,782140N och 21-53,187370E.

Från baslinjepunkt 98 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 99.

Baslinjepunkt 99: Rödkallen-Storgrundet, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Marakallen har löpnummer 100.

Den befintliga punkten ligger inte på lågvattenlinjen på en ö. Närmaste ö som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 121, Storgrundet söder om Rödkallen, ligger cirka 11 km närmare land. En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på Storgrundets sydostpunkt med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

99. 65-18,450887N och 22-23,333285E.

Från baslinjepunkt 99 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 100.

En punkt har mätts in cirka 260 meter nordväst om det befintliga lågvattenskäret 100:1 (Marakallen). Den inmätta positionen har koordinaterna

99:1. 65-16,789910N och 22-36,826550E.

Baslinjepunkt 100: Månshällorna, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Månshällorna har löpnummer 101.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 20 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

100. 65-27,750790N och 22-45,967720E.

Från baslinjepunkt 100 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 101.

Baslinjepunkt 101: Malören, SSO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Malören har löpnummer 102.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 50 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

101. 65-31,254680N och 23-33,405000E.

Från baslinjepunkt 101 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 102.

En punkt har mätts in cirka 100 meter nordost om det befintliga lågvattenskäret 102:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

101:1. 65-31,256820N och 23-34,146430E.

En punkt har mätts in cirka 50 meter norr om det befintliga lågvattenskäret 102:2 (Kjukan). Den inmätta positionen har koordinaterna

101:2. 65-31,894960N och 23-37,709610E.

Baslinjepunkt 102: Letto, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Letto har löpnummer 103.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 95 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

102. 65-35,166110N och 23-56,988460E.

Från baslinjepunkt 102 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 103.

Det befintliga lågvattenskåret 103:3 har påträffats på -1,1 meters djup vid fältmätningarna och måste därför utgå.

Baslinjepunkt 103: Riksgränsen mot Finland

Den befintliga baslinjepunkten på Selkäsarvi, som ligger i Finland, har löpnummer (104).

En ny punkt har beräknats där den räta baslinjen från baslinjepunkt 102 korsar riksgränsen mot Finland. Punkten har fastställts med hjälp av det riktmärke på ön Selkäsarvi som i 1965 års utredning betecknades som den finska baslinjepunkten närmast gränsen. Riktmärkets koordinater har hämtats från aktuellt finskt elektroniskt sjökort för området (65-36,204000N och 24-11,845000E). Riksgränspunktens position har de beräknade koordinaterna

103. 65-36,033096N och 24-09,373035E.

3.4.2 Förslag till uppdaterade baslinjer runt Gotland inklusive Fårö och Lilla Karlsö

Baslinjepunkt 201: Nyrevsudde, SV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Nyrevsudde har löpnummer 141.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 675 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

201. 57-31,696090N och 18-06,205840E.

Från baslinjepunkt 201 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 202.

Ett lågvattenskär har mätts in på Scharlakansgrund, cirka 135 meter sydväst om det befintliga lågvattenskåret 141:2 respektive nordost om det befintliga lågvattenskåret 141:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

201:1. 57-28,081390N och 18-05,007960E.

Baslinjepunkt 202: Utholmen, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Utholmen har löpnummer 142.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en ö, cirka 127 meter väster om den befintliga punkten och cirka 30 meter sydväst om det befintliga lågvattenskåret 142:1. Den inmätta positionen har koordinaterna

202. 57-25,906140N och 18-05,015710E.

Från baslinjepunkt 202 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 203 på Lilla Karlsö.

Baslinjepunkt 203: Lilla Karlsö, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Lilla Karlsö har löpnummer 143.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 310 meter norr om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

203. 57-18,874320N och 18-03,134020E.

Från baslinjepunkt 203 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på Lilla Karlsö på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 204.

Baslinjepunkt 204: Lilla Karlsö, VSV-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Lilla Karlsö har löpnummer 144.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 100 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

204. 57-18,513200N och 18-03,181450E.

Från baslinjepunkt 204 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 205 på Gotland.

Baslinjepunkt 205: Hammarudd, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Hammarudd har löpnummer 145.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 135 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

205. 57-15,506740N och 18-05,365860E.

Från baslinjepunkt 205 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 206.

Baslinjepunkt 206: Auren, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Auren (tidigare namn Näsrevet) har löpnummer 146.

En punkt har mätts in på ön Aurens lågvattenlinje cirka 103 meter väster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

206. 57-03,308580N och 18-09,216390E.

Från baslinjepunkt 206 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 207.

Baslinjepunkt 207: Hoburgen, V-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Hoburgen har löpnummer 147.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 100 meter norr om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

207. 56-55,195730N och 18-07,351960E.

Från baslinjepunkt 207 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på Gotlands sydspets på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 208.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen vilka ger utslag på beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

207:1. 56-55,138330N och 18-07,340040E,

207:2. 56-54,884590N och 18-07,336550E,

207:3. 56-54,665890N och 18-07,368160E, och

207:4. 56-54,609470N och 18-07,386220E.

Ett lågvattenskrä (sydsydväst om Rivet) har mätts in cirka 235 meter sydväst om den befintliga punkten 147:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

207:5. 56-54,329050N och 18-07,486750E.

Ytterligare ett lågvattenskrä (söder om Rivet) har mätts in cirka 235 meter söder om den befintliga punkten 147:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

207:6. 56-54,270460N och 18-07,614090E.

Ett lågvattenskrä har mätts in cirka 90 meter norr om den befintliga punkten 147:5. Den inmätta positionen har koordinaterna

207:7. 56-54,047650N och 18-11,528460E.

Baslinjepunkt 208: Barshageudd, S-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Barshageudd har löpnummer 148.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 80 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

208. 56-54,291500N och 18-11,449600E.

Från baslinjepunkt 208 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 209.

Baslinjepunkt 209: Heligholmen, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Heligholmen har löpnummer 149.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 100 meter sydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

209. 56-55,303910N och 18-17,089510E.

Från baslinjepunkt 209 dras en kort rät baslinje till baslinjepunkt 210.

Ett lågvattenskar har mätts in cirka 15 meter öster om den befintliga baslinjepunkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

209:1. 56-55,339690N och 18-17,180520E.

Baslinjepunkt 210: Heligholmen, NO-punkten

Baslinjepunkten är ny. Tidigare fanns endast en baslinjepunkt på Heligholmen.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 50 meter nordost om den befintliga baslinjepunkten 149. Den inmätta positionen har koordinaterna

210. 56-55,352570N och 18-17,203750E.

Från baslinjepunkt 210 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 211.

Det befintliga lågvattenskäret 149:1, Lillgrund, har inte återfunnits. Lantmäteriet och Sjöfartsverket har utfört kompletterande kartering och fältmätning på platsen under hösten 2014. Den grundaste punkt som uppmättes låg på -1,074 meter. Punkten på Lillgrund, som påverkade beräkningen av territorialgränsen, måste därför utgå.

Baslinjepunkt 211: Raude hunden, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Raude hunden har löpnummer 150.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 12 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

211. 56-57,639310N och 18-21,139670E.

Från baslinjepunkt 211 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 212.

Det befintliga lågvattenskäret 150:1, Espebådan, har inte återfunnits. Lantmäteriet och Sjöfartsverket har utfört kompletterande kartering och fältmätning på platsen under hösten 2014. Den grundaste punkt som uppmättes låg på -1,2 meter. Punkten på Espebådan, som påverkade beräkningen av territorialgränsen, måste därför utgå.

Baslinjepunkt 212: Faludden, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Faludden har löpnummer 151.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 130 meter ostsydost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

212. 56-59,607060N och 18-24,014630E.

Från baslinjepunkt 212 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 213.

Baslinjepunkt 213: Närsholmen, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Närsholmen har löpnummer 152.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 200 meter söder om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

213. 57-13,275840N och 18-41,815990E.

Från baslinjepunkt 213 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 214.

Baslinjepunkt 214: Östergarnsholm, S-punkten

Den befintliga punkten på Östergarnsholm har löpnummer 153.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 100 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

214. 57-25,798140N och 18-59,162230E.

Från baslinjepunkt 214 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 215.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen vilka ger utslag på beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

214:1. 57-26,080050N och 18-59,346410E,

214:2. 57-26,325720N och 18-59,421670E, och

214:3. 57-26,696420N och 18-59,450560E.

Baslinjepunkt 215: Östergarnsholm, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Östergarnsholm har löpnummer 154.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 10 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

215. 57-26,760250N och 18-50,387520E.

Från baslinjepunkt 215 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 216.

Baslinjepunkt 216: Kyrkebingegrund, O-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Kyrkebingegrund har löpnummer 155.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 75 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

216. 57-33,652410N och 18-49,120210E.

Från baslinjepunkt 216 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 217.

Baslinjepunkt 217: Rute Mislaper, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Rute Mislaper har löpnummer 156.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 25 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

217. 57-45,854390N och 19-05,365830E.

Från baslinjepunkt 217 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 218 på Fårö.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 40 meter söder om den befintliga baslinjepunkten på Fårö. Den inmätta positionen har koordinaterna

217:1. 57-45,843280N och 19-05,387840E.

Baslinjepunkt 218: Holmudden, SO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Holmudden, Fårö, har löpnummer 157.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 55 meter nordost om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

218. 57-57,533620N och 19-21,032260E.

Från baslinjepunkt 218 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 219.

Baslinjepunkt 219: Holmudden, NO-punkten

En ny punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 190 meter norr om den befintliga baslinjepunkten 157. Den inmätta positionen har koordinaterna

219. 57-57,611413N och 19-21,046518E.

Från baslinjepunkt 219 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 220.

En punkt på lågvattenlinjen vilken påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

219:1. 57-57,817960N och 19-21,034020E.

Ett lågvattenskår har mätts in cirka 1 730 meter sydväst om den befintliga punkten 157:3. Den inmätta positionen har koordinaterna

219:2. 58-00,789350N och 19-20,737550E.

Baslinjepunkt 220: Skärsändan, N-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Skärsändan har löpnummer 158.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 20 meter sydväst om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

220. 57-59,305520N och 19-18,323470E.

Från baslinjepunkt 220 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 221.

Baslinjepunkt 221: Norsholmen, N-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Norsholmen har löpnummer 159.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 10 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

221. 58-00,007200N och 19-14,421820E.

Från baslinjepunkt 221 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 222.

Baslinjepunkt 222: Langhammarshammaren, NO-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Langhammarshammaren har löpnummer 160.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 55 meter öster om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

222. 57-59,999020N och 19-11,351720E.

Från baslinjepunkt 222 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 223.

Baslinjepunkt 223: Langhammarshammaren, NV-punkten

En ny punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 410 meter väst-sydväst om den befintliga punkten 160. Den inmätta positionen har koordinaterna

223. 57-59,982490N och 19-10,885290E.

Från baslinjepunkt 223 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 224 på Gotland.

Baslinjepunkt 224: Hallshuk, N-punkten

Den befintliga baslinjepunkten på Hallshuk har löpnummer 161.

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen cirka 115 meter norr om den befintliga punkten. Den inmätta positionen har koordinaterna

224. 57-55,894400N och 18-43,535510E.

Från baslinjepunkt 224 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 225.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen vilka påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

224:1. 57-55,866560N och 18-43,393550E (Hallshuk),

224:2. 57-55,514520N och 18-42,092080E (nordost om

Hasselriv),

224:3. 57-55,483300N och 18-42,001100E (norr om Hasselriv),

224:4. 57-53,777590N och 18-38,236650E,

224:5. 57-53,572100N och 18-37,842460E,

224:6. 57-53,386080N och 18-37,522890E,

224:7. 57-49,801280N och 18-29,235230E (Stuklint),

224:8. 57-49,315680N och 18-27,786090E (norr om

Stenkyrkehuk),

224:9. 57-49,180720N och 18-27,554110E (Stenkyrkehuk),

224:10. 57-48,917820N och 18-27,192860E (söder om

Stenkyrkehuk),

224:11. 57-48,708090N och 18-26,955650E (Allstädar),

- 224:12. 57-48,655380N och 18-26,916500E (Allstädar),
224:13. 57-47,410570N och 18-25,884650E (norr om Storbrut),
224:14. 57-47,142220N och 18-25,660060E (söder om
Storbrut),
224:15. 57-46,883870N och 18-25,466310E (norr om Lunds
klint),
224:16. 57-46,172130N och 18-25,001040E, och
224:17. 57-42,901250N och 18-22,191610E (Brissund).

Baslinjepunkt 225: Strandviken, N-punkten

En ny punkt har mätts in på lågvattenlinjen vid Själso på nordsidan av en bukt (Strandviken). Den inmätta positionen har koordinaterna

225. 57-41,558490N och 18-20,958160E.

Från baslinjepunkt 225 dras en rät baslinje över bukten till baslinjepunkt 226.

Baslinjepunkt 226: Strandviken, S-punkten

En ny punkt har tagits fram med hjälp av NSL-data på lågvattenlinjen vid Själso på sydsidan av en bukt (Strandviken). Den beräknade positionen har koordinaterna

226. 57-41,365170N och 18-20,846728E.

Från baslinjepunkt 226 dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 till baslinjepunkt 201.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen vilka påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in:

- 226:1. 57-41,153900N och 18-20,508840E (Skansudd),
226:2. 57-39,459870N och 18-18,391290E,
226:3. 57-38,100240N och 18-16,184420E (Visby hamn, norra
pirnocken),
226:4. 57-36,044460N och 18-12,039370E (Högklint),

- 226:5. 57-35,134090N och 18-10,222070E (Korpklint N),
226:6. 57-34,841460N och 18-09,778490E (Korpklint S),
226:7. 57-33,978040N och 18-08,494420E (Stavklint,
N-punkten),
226:8. 57-33,818680N och 18-08,269090E (Stavklint),
226:9. 57-32,512800N och 18-06,740600E,
226:10. 57-32,401370N och 18-06,605410E,
226:11. 57-32,201050N och 18-06,390990E,
226:12. 57-32,082500N och 18-06,279080E (Nyrevsudde,
N-punkten),
226:13. 57-32,055600N och 18-06,265480E (Nyrevsudde,
N-punkten), och
226:14. 57-31,788010N och 18-06,207070E (Nyrevsudde,
S-punkten).

3.4.3 Förslag till uppdaterade baslinjer vid Stora Karlsö

I förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium förekommer inga baslinjepunkter vid Stora Karlsö. Däremot angavs fem cirkelbågemedelpunkter i kolumn två i den tabellförteckning som var bilagd det förordningsförslag som presenterades av 1965 års Baslinjeutredning. De fem punkterna betecknades där med nummer 143:1, 143:2, 143:3, 143:4 och 143:5 och behandlades som om de var punkter på lågvattenskar utanför Gotlands kust.

Utredningen anser det mer korrekt att vid Stora Karlsö dra en egen normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 längs öns västra sida som vetter mot territorialgränsen.

Två punkter på lågvattenlinjen vilka påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in respektive beräknats med hjälp av NSL-data. De har koordinaterna

- 301:1. 57-17,482360N och 17-57,546200E, och
301:2. 57-17,424218N och 17-57,451647E (från NSL).

Ett lågvattenskår har beräknats med hjälp av NSL-data. Den inmätta positionen har koordinaterna.

301:3. 57-17,268496N och 17-57,387946E.

Ytterligare inmätta punkter på lågvattenlinjen vilka påverkar beräkningen av territorialgränsen:

301:4. 57-17,096190N och 17-57,358020E,

301:5. 57-17,028740N och 17-57,356050E,

301:6. 57-16,799410N och 17-57,473120E, och

301:7. 57-16,760870N och 17-57,519640E.

3.4.4 Förslag till uppdaterade baslinjer runt Gotska Sandön

I förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium förekommer inga baslinjepunkter runt Gotska Sandön. Däremot angavs 15 stycken cirkelbågemedelpunkter runt ön i kolumn två i den tabellförteckning som var bilagd det förordningsförslag som presenterades av 1965 års Baslinjeutredning. De 15 punkterna be-tecknades där med egna heltalsnummer från 121 till 135 men be-handlades i övrigt som cirkelbågemedelpunkterna i kolumn två.

Utredningen anser det mer korrekt att dra en egen normal bas-linje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda låg-vattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 runt Gotska Sandön.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen vilka påverkar beräkningen av territorialgränsen har mätts in respektive beräknats:

401:1. 58-23,769900N och 19-10,416110E (Bredsandsudden, SV-punkten),

401:2. 58-23,501790N och 19-10,588480E,

401:3. 58-23,012780N och 19-10,949170E (Torpstugan),

401:4. 58-22,649250N och 19-11,213320E,

401:5. 58-22,173195N och 19-11,637543E (från NSL),

401:6. 58-20,302180N och 19-12,895250E (Hamnudden),

401:7. 58-20,445200N och 19-17,556050E (Tärnudden),

401:8. 58-20,530730N och 19-17,670390E (Tärnudden) och

401:9. 58-21,855506N och 19-19,438517E (från NSL)
(Kyrkudden).

Ett lågvattenskär har mätts in (Kyrkudden). Lågvattenskärets inmätta position har koordinaterna

401:10. 58-21,964230N och 19-19,487870E.

Inmätt punkt på lågvattenlinjen vilken påverkar beräkningen av territorialgränsen:

401:11. 58-23,062980N och 19-17,252360E (Säludden).

Ett lågvattenskär (Stora Beckrevet) har mätts in. Lågvattenskärets inmätta position har koordinaterna

401:12. 58-23,572710N och 19-14,756750E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen vilka påverkar beräkningen av territorialgränsen:

401:13. 58-23,871830N och 19-11,379870E (Stenrevet),

401:14. 58-23,895380N och 19-10,650150E (Bredsandsudden,
N-punkten), och

401:15. 58-23,873620N och 19-10,435260E (Bredsandsudden,
NV-punkten).

3.4.5 Förslag till uppdaterade baslinjer vid Märket

I förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium förekommer inga baslinjepunkter vid Märket, Märkeshällarna eller Märketskallen. Däremot angavs två cirkelbågemedelpunkter i kolumn två i den tabellförteckning som var bilagd det förordningsförslag som presenterades av 1965 års Baslinjeutredning. De två punkterna betecknades där med nummer 111 (Märketskallen) och 112 (Märket S).

Utredningen anser med hänsyn till kustens beskaffenhet att det är mer korrekt att dra räta baslinjer mellan inmätta respektive

beräknade punkter längs den svenska delen av ön Märkets kust och att göra detsamma runt ögruppen Märkeshällarna. Innanför dessa räta baslinjer finns svenskt inre vatten.

Baslinjepunkt 501: Märket, S-punkten

En punkt har mätts in på riksgränsen mot Finland på lågvattenlinjen cirka 10 meter söder om den befintliga cirkelbågedelpunkten 112. Den inmätta positionen har koordinaterna

501. 60-18,014790N och 19-07,915663E.

Från baslinjepunkt 501 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 502.

Baslinjepunkt 502: Märket, SSV-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen cirka 55 meter sydväst om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

502. 60-17,991606N och 19-07,893822E.

Från baslinjepunkt 502 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 503.

Baslinjepunkt 503: Märket, SV-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen cirka 250 meter väst-nordväst om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

503. 60-18,075834N och 19-07,666276E.

Från baslinjepunkt 503 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 504.

Baslinjepunkt 504: Märket, V-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen cirka 300 meter nordväst om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

504. 60-18,118762N och 19-07,654776E.

Från baslinjepunkt 504 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 505.

Baslinjepunkt 505: Märket, VNV-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen cirka 215 meter nordväst om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

505. 60-18,117095N och 19-07,790283E.

Från baslinjepunkt 505 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 506.

Baslinjepunkt 506: Märket, NV-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen cirka 170 meter nordnordväst om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

506. 60-18,106643N och 19-07,858074E.

Från baslinjepunkt 506 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 507.

Baslinjepunkt 507: Märket, NNV-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen cirka 135 meter norr om den befintliga punkten med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

507. 60-18,092702N och 19-07,914066E.

Från baslinjepunkt 507 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 508.

Baslinjepunkt 508: Märket, N-punkten

En punkt har mätts in på riksgränsen mot Finland på lågvattenlinjen. Den inmätta positionen har koordinaterna

508. 60-18,082280N och 19-07,941203E.

I baslinjepunkt 508 slutar de räta baslinjerna vid Märket. Havsområdena innanför dessa baslinjer utgör svenskt inre vatten.

Baslinjepunkt 509: Märketshällarna, S-punkten

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på en landformation som uppfyller kraven i UNCLOS artikel 121 på en ö. Den inmätta positionen har koordinaterna

509. 60-18,431710N och 19-06,849190E.

Från baslinjepunkt 509 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 510.

Baslinjepunkt 510: Märketshällarna, SO-punkten

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på ovan nämnda ö. Den inmätta positionen har koordinaterna

510. 60-18,467780N och 19-06,958670E.

Från baslinjepunkt 510 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 511.

Baslinjepunkt 511: Märketshällarna, O-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på ovan nämnda ö med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

511. 60-18,477284N och 19-06,960012E.

Från baslinjepunkt 511 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 512.

Baslinjepunkt 512: Märketshällarna, ONO-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på ovan nämnda ö med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

512. 60-18,514508N och 19-06,951394E.

Från baslinjepunkt 512 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 513.

Baslinjepunkt 513: Märketshällarna, N-punkten

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på ovan nämnda ö. Den inmätta positionen har koordinaterna

513. 60-18,537690N och 19-06,893490E.

Från baslinjepunkt 513 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 514.

Baslinjepunkt 514: Märketshällarna, NV-punkten

En punkt har identifierats på lågvattenlinjen på ovan nämnda ö med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

514. 60-18,554727N och 19-06,837235E.

Från baslinjepunkt 514 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 515.

En punkt har mätts in cirka 45 meter nordväst om det befintliga lågvattenskäret 111 (Märketskallen). Den inmätta positionen har koordinaterna

514:1. 60-18,871540N och 19-06,137650E.

Ytterligare ett lågvattenskår (Märketskallen) har identifierats cirka 60 meter nordväst om den befintliga punkten 111 med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

514:2. 60-18,886701N och 19-06,133665E.

Ett tredje lågvattenskår (Märketskallen) har identifierats cirka 75 meter nordväst om den befintliga punkten 111. Punktens position har de beräknade koordinaterna

514:3. 60-18,881470N och 19-06,108280E.

Ett fjärde lågvattenskår (Märketskallen) har identifierats cirka 60 meter nordväst om den befintliga punkten 111 med hjälp av NSL-data. Punktens position har de beräknade koordinaterna

514:4. 60-18,867862N och 19-06,122225E.

Baslinjepunkt 515, Märketshällarna, V-punkten

En punkt har mätts in på lågvattenlinjen på ovan nämnda ö. Den inmätta positionen har koordinaterna

515. 60-18,509940N och 19-06,796190E.

Från baslinjepunkt 515 dras en rät baslinje till baslinjepunkt 509. Havsområdena innanför de räta baslinjerna runt Märketshällarna utgör svenskt inre vatten.

3.4.6 Förslag till baslinjer vid Ven

I förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium förekommer inga baslinjepunkter vid ön Ven. Inte heller i den tabellförteckning som var bilagd det förordningsförslag som presenterades av 1965 års Baslinjeutredning omnämndes Ven.

Utredningen har emellertid för ordningens skull identifierat de punkter mellan vilka baslinjer även skulle kunna dras vid Ven, trots att detta inte påverkar de gränser och avgränsningslinjer i Öresund som är fastställda i överenskommelser med Danmark.

Vid Ven dras en normal baslinje längs kustens strandlinje på den av utredningen valda lågvattennivån -0,5 meter uttryckt i RH 2000 mellan inmätta respektive beräknade punkter längs den del av öns kust som vetter mot territorialgränsen.

Ett antal punkter på lågvattenlinjen vilka kan påverka beräkningen av territorialgränsen eller mittlinjen i Öresund har mätts in:

601:1. 55-55,255760N och 12-40,167180E, och
601:2. 55-55,245860N och 12-40,091920E.

Ett lågvattenskr har mätts in. Den inmätta positionen har koordinaterna

601:3. 55-55,237600N och 12-40,059480E.

Inmätt punkt på lågvattenlinjen vilken kan påverka beräkningen av territorialgränsen eller mittlinjen:

601:4. 55-55,210320N och 12-40,008320E.

Ytterligare två lågvattenskr har mätts in. De inmätta positionerna har koordinaterna

601:5. 55-55,171560N och 12-39,934880E, och
601:6. 55-55,065680N och 12-39,791080E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen vilka kan påverka beräkningen av territorialgränsen eller mittlinjen:

601:7. 55-55,066520N och 12-39,960670E,
601:8. 55-54,884880N och 12-40,028480E, och
601:9. 55-54,850810N och 12-40,042450E.

Ett lågvattenskär har mätts in. Den inmätta positionen har koordinaterna

601:10. 55-54,696390N och 12-40,007950E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen vilka kan påverka beräkningen av territorialgränsen eller mittlinjen:

601:11. 55-54,588790N och 12-40,256300E,
601:12. 55-54,563840N och 12-40,285950E,
601:13. 55-54,547050N och 12-40,344480E,
601:14. 55-54,264330N och 12-41,028280E,
601:15. 55-54,103810N och 12-41,232450E,
601:16. 55-54,072540N och 12-41,315000E,
601:17. 55-53,845110N och 12-41,603170E,
601:18. 55-53,549770N och 12-41,761430E,
601:19. 55-53,533690N och 12-41,761320E,
601:20. 55-53,503300N och 12-41,782640E,
601:21. 55-53,463720N och 12-41,850430E,
501:22. 55-53,446730N och 12-41,975780E,
601:23. 55-53,439410N och 12-42,070830E,
601:24. 55-53,394770N och 12-42,363460E, och
601:25. 55-53,385940N och 12-42,431180E.

Ytterligare två lågvattenskär har mätts in. De inmätta positionerna har koordinaterna

601:26. 55-53,403790N och 12-42,482430E, och
601:27. 55-53,444310N och 12-42,704300E.

Inmätta punkter på lågvattenlinjen vilka kan påverka beräkningen av territorialgränsen eller mittlinjen:

601:28. 55-53,498030N och 12-43,006700E, och
601:29. 55-53,517210N och 12-43,075710E.

4 Den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium

Kuststaterna reglerar allt fler aktiviteter inom sitt sjöterritorium och i sina maritima zoner. Eftersom olika rättsliga regler gäller i olika havsområden blir det allt viktigare i många sammanhang att enkelt och snabbt kunna ta reda på exakt var avgränsningslinjerna går mellan staters sjöterritorium och olika maritima zoner för att kunna veta var en viss maritim aktör befinner sig vid ett visst givet tillfälle.

Samtidigt ökar användningen av elektroniska sjökort och digitala sjökortsapplikationer för navigering liksom behovet av öppen tillgång till datalager i digitala format för kartunderlag och en mångfald andra ändamål. Det ligger i Sveriges intresse att utan kostnad ge alla som behöver det, oavsett ändamål, snabb och enkel tillgång till korrekta och fullständiga uppgifter om Sveriges territorialgräns och avgränsningslinjerna för de svenska maritima zonerna.

4.1 Avgränsning av Sveriges sjöterritorium mot andra staters inre vatten, territorialhav eller maritima zoner

En kuststat får utsträcka sitt territorialhav till högst 12 nautiska mil räknat från baslinjerna förutsatt att storleken på havsområdena utanför statens kust och andra geografiska omständigheter medger det.

I vissa havsområden längs Sveriges kust är det av utrymmesskäl inte möjligt att utsträcka det svenska territorialhavet till 12 nautiska mil. Sverige har därför ingått avtal om avgränsning av det svenska sjöterritoriet med tre intilliggande eller motstående stater: Norge, Danmark och Finland. Avtalen reglerar den yttre avgränsningslinjen för det svenska territorialhavets bredd i berörda havsområden. Överenskommelserna innehåller koordinater för start-, bryt- och

slutpunkter mellan vilka linjer ska dras. Som regel handlar det om räta geodetiska linjer. Ett undantag är mittlinjen mellan Sverige och Danmark i den norra delen av Öresund som är avtalad men inte koordinatsatt. De avtalsbundna koordinatangivna punkterna kan inte ändras utan föregående överenskommelse med berörd grannstat.

Detta innebär att en utflyttning av de svenska baslinjerna inte automatiskt medför att den yttre avgränsningslinjen för det svenska territorialhavet kan flyttas ut i motsvarande utsträckning. Det är bara när det svenska territorialhavet gränsar till Sveriges ekonomiska zon som en utflyttning av de svenska baslinjerna gör det möjligt för Sverige att även flytta ut territorialhavets yttre avgränsningslinje. En inflyttning av baslinjerna medför av samma skäl inte heller att territorialhavets yttre avgränsningslinje alltid måste flyttas närmare den svenska kusten.

4.2 Territorialgräns

Utredningens förslag: Territorialgränsen ska anges i författningstext och ska gälla vid rättsskipning och annan myndighetsutövning liksom i det löpande arbetet inom svenska myndigheter.

Den linje som avgränsar en stats land- eller sjöterritorium mot en annan stats land- eller sjöterritorium eller mot internationellt vatten kallas territorialgräns. Territorialgränsen avgränsar även statens luftrum mot andra staters luftrum eller internationellt luftrum. Begreppet territorialgräns har använts sedan början av 1900-talet i svenska officiella dokument för att ange hur långt ut i havet som den svenska staten hävdar suveränitet över territorium. Hela den svenska gränsen på land och till havs utgör Sveriges territorialgräns. En territorialgräns i havet benämns ibland även territorialhavsgräns eftersom den avgränsar statens territorialhav.

De avtal om avgränsning av det svenska sjöterritoriet som Sverige har ingått med Norge, Danmark och Finland avser havsområden där:

- svenskt inre vatten eller territorialhav angränsar direkt till berörd intilliggande grannstats sjöterritorium,
- havsområdet inte räcker till för att fullt ut utsträcka det svenska territorialhavet till maximalt tillåtna 12 nautiska mil från de svenska baslinjerna i förhållande till berörd motstående grannstat, eller
- det av andra skäl har funnits anledning att begränsa det svenska territorialhavets bredd.

Nedan uppräknade internationella avtal är i kraft och innehåller bestämmelser om den svenska territorialgränsen i havet. Även den skiljedom om Grisbådarna som beslutades i Haag den 23 oktober 1909¹ och den konvention angående Ålandsöarnas icke-befästande och neutralisering som antogs i Genève den 20 oktober 1921 (SÖ 1921:26) innehåller sådana bestämmelser.

- Överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln, Stockholm den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3).
- Överenskommelse med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund, Stockholm den 30 januari 1932 (SÖ 1932:1).
- Överenskommen svensk-dansk note-växling angående genomfarten i sunden mellan Sverige och Danmark, Köpenhamn den 25 juni 1979 (prop. 1979/80:43) (SÖ saknas).
- Överenskommelse med Danmark om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark, Köpenhamn den 9 november 1984 (SÖ 1985:54).
- Avtal med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1), Köpenhamn den 28 juni och 3 juli 1995 (SÖ 1995:54).
- Överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, Stockholm den 29 september 1972 (SÖ 1973:1).

---

¹ Cour permanente d'Arbitrage, Affaire des Grisbådarna: Sentence, La Haye, 23 octobre 1909.

- Överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon, Stockholm den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18).
- Överenskommelse med Finland om ändring av riksgränsen mellan Sverige och Finland, Helsingfors den 3 och 25 mars 2010 (SÖ 2010:2).

I flera fall baseras dessa överenskommelser på äldre avtal eller fördrag som fortfarande är i kraft. Vissa gränsavtal har sitt ursprung i fredsfördrag från 1600-, 1700- eller 1800-talen och i konventioner eller en skiljedom från 1900-talets början.

Överenskommelserna har ingåtts vid olika tidpunkter och de geografiska koordinater som är fastställda i respektive avtal för punkter som reglerar olika avsnitt av avgränsningslinjerna är angivna med olika stor noggrannhet och uttryckta i olika referenssystem. Enligt utredningens direktiv ska de svenska havsgränserna uttryckas i latitud och longitud i det svenska referenssystemet SWEREF 99.

En kuststat är enligt UNCLOS artikel 16 ålagd att offentliggöra detaljerad information om gränserna för sitt territorialhav och att deponera relevanta uppgifter hos FN:s generalsekreterare. Utredningen anser att de koordinater som fastställs för den yttre avgränsningen av det svenska territorialhavet ska gälla vid rättsskipning och annan myndighetsutövning liksom i det löpande arbetet inom svenska myndigheter så länge berörda författningar är i kraft. Utredningen understryker därför vikten av att berörda författningstexter ändras, och att information om de nya koordinaterna deponeras hos FN utan onödigt dröjsmål när Sverige ingår överenskommelse med en grannstat om ändrade koordinater för territorialgränsen.

Sedan Sverige den 1 januari 1993 inrättade en ekonomisk zon utanför det svenska territorialhavet gränsar svenskt sjöterritorium inte längre till det fria havet. Staters exklusiva ekonomiska zoner, liksom deras angränsande zoner, utgör inte fritt hav (eng. "high seas") men har i allt väsentligt status som internationellt vatten. Avgränsningslinjen mellan svenskt sjöterritorium och närmast utanförliggande maritima zon utgör således avgränsningslinje mellan svenskt sjöterritorium och internationellt vatten, utom i de fall där

svenskt sjöterritorium direkt ansluter till en annan stats sjöterritorium. I sistnämnda fall utgör avgränsningslinjen riksgräns mellan de båda staterna.

4.3 Riksgräns

Begreppet riksgräns har för svensk del sina rötter i en tid då Svea rikets gränser omslöt rikets landterritorium, inklusive alla öar, holmar och skär längs kusten samt vattnen mellan och innanför dem där svensk lag gällde. Alltså långt innan begrepp som baslinjer, inre vatten och territorialhav hade fått den internationella rättsliga och praktiska innebörd de har i dag.

Begreppet riksgräns har också använts länge i nordisk statsrättslig terminologi² och avser den del av en stats territorialgräns som direkt sammanfaller med en annan stats territorialgräns på land, i sjöar, i vattendrag eller i havet. Sverige har riksgräns mot Norge, Danmark och Finland. För att en gränslinje ska kunna anses som riksgräns ställer folkrätten vissa krav på enighet mellan de berörda staterna avseende gränsens sträckning, dokumentation osv. De nordiska riksgränserna uppfyller dessa krav.

Utredningen anser inte att det finns någon anledning att bryta med traditionen genom att föreslå att detta begrepp inte ska användas längre, även om det ibland kanske kan uppstå osäkerhet om en viss del av Sveriges territorialgräns bör benämnas riksgräns eller territorialgräns. Utredningen anser inte att detta är något egentligt problem – i synnerhet inte folkrättsligt. De delar av den svenska territorialgränsen som direkt sammanfaller med en grannstats territorialgräns på land, i sjöar, i vattendrag eller i havet bör även fortsättningsvis benämnas riksgräns.

---

² Ett exempel är "Charta öfver den delen av RIKSGRÄNSEN Emillan SWERIGE och NORRIGE" som rörlagdes år 1752.

4.4 Avgränsning av Sveriges sjöterritorium

Utredningen har studerat bland annat de avtal som nämns i avsnitt 4.2 och som innehåller bestämmelser som reglerar det svenska territorialhavets avgränsning gentemot intilliggande och motstående stater. En närmare redovisning av genomgången återfinns i avsnitt 4.6.

Nedan följer en sammanfattning som redovisar de delar av det svenska territorialhavets gräns som är reglerade i överenskommelser med Norge, Danmark och Finland. Punkter på territorialhavets gräns som är fastställda i internationella avtal kan inte ändras av Sverige utan föregående överenskommelse med berörd grannstat. Avtalsreglerade delar av gränsen påverkas således inte av utredningens förslag att vissa av de innanför liggande svenska baslinjerna ska ändras.

De delar av territorialhavets gräns som inte är föremål för reglering i internationella avtal behöver däremot anpassas till följd av utredningens förslag att vissa svenska baslinjer ska ändras. Det gäller de delar av gränsen som sträcker sig

- från riksgränsen mot Norge till en punkt utanför Orust och Tjörn (öster om Skagen),
- från Falsterbo längs Skånes sydkust fram till Bornholms-gattet,
- från norr om Bornholms-gattet upp till söder om Norrtälje,
- runt Gotland och Gotska Sandön,
- mellan Öregrund och Örnsköldsvik, samt
- mellan Umeå och Luleå.

Riksgränsen mot Norge på land och i havet är överenskommen i bilaterala avtal. Den senaste gemensamma översynen genomfördes 1984–1987 men avsåg endast riksgränsen på land. Översynen fastställdes 1989. En gemensam svensk-norsk översyn av riksgränsen i havet genomfördes 1979–1981. Då koordinatbestämde Sjöfartsverket tillsammans med dåvarande Norges Geografiske Oppmåling alla gränsmärken i och utanför Idefjorden.³ Översynen fastställdes

³ Rapport till Regeringarna i Norge och Sverige från Gränskommissionen Norge-Sverige 1979–1981: Rapport från granskning av sjögränsen mellan Norge och Sverige, daterad

emellertid inte eftersom översynskommissionen hade konstaterat betydande diskrepanser mellan befintliga gränsmarkeringar i terrängen och på kartan.

Sveriges territorialhav börjar vid Gränsboj 2 som utgör den svenska baslinjepunkten 1. Från Gränsboj 2 in mot land avgränsas Sveriges inre vatten mot norskt sjöterritorium av riksgränsen via riksgränspunkterna XIX–I fram till strandkanten inne i Idefjorden.

Från gränsboj 2 ut mot havet avgränsar riksgränsen svenskt territorialhav från norskt sjöterritorium fram till punkten 3 i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3).

Från punkten 3 går den svenska territorialgränsen i havet söderut högst 12 nautiska mil från de svenska räta baslinjerna tills den utanför Orust och Tjörn (öster om Skagen) möter den första av de elva begränsningspunkter för det svenska territorialhavets bredd som Sverige har beslutat med anledning av den svensk-danska noteväxling angående genomfarten i sunden mellan Sverige och Danmark som genomfördes den 25 juni 1979 (prop. 1979/80:43). Territorialgränsen i havet går sedan vidare mellan resterande åtta svenska begränsningspunkter längs Västkusten fram till den tionde och elfte punkten, som båda ligger 4 nautiska mil utanför Kullen.

Därifrån ansluter territorialgränsen till den gränslinje i Öresund som överenskomms i den Deklaration med Danmark om vissa gränsförhållanden i Öresund som ingicks den 30 januari 1932 (SÖ 1932:1). Någon regelbunden gemensam översyn av den svensk-danska riksgränsen tycks inte förekomma. Sverige och Danmark kom år 1995 överens om transformerade geografiska koordinater enligt det europeiska referenssystemet EUREF 89 för brytpunkterna utmed gränsen i den södra delen av Öresund.⁴

När demarkationslinjen upphör fortsätter den svenska territorialgränsen via ytterligare två begränsningspunkter 4 nautiska mil utanför Falsterbo, som Sverige har beslutat i enlighet med 1979 års noteväxling, till en tredje begränsningspunkt varifrån territorialgränsen sedan går vidare österut högst 12 nautiska mil från de

---

Oslo/Norrköping den 1 mars 1982 och undertecknad av utsedda gränskommissarier, registrerad av Justitiedepartementet 82.04.20 Dnr 1101-82.

⁴ Avtal med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1), Köpenhamn den 28 juni och 3 juli 1995 (SÖ 1995:54).

svenska baslinjerna längs Skånes sydkust. I Bornholms-gattet finns också en begränsningslinje mellan ytterligare två punkter som beslutats av Sverige enligt 1979 års note-växling.

Territorialgränsen i havet fortsätter sedan högst 12 nautiska mil från de svenska baslinjerna öster om Öland och vidare norrut i Östersjön upp mot Ålands hav. Gotland och Gotska Sandön har eget territorialhav.

I Norra Östersjön söder om Norrtälje ansluter territorialgränsen till den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som anges i den överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon som ingicks den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18). Koordinaterna för den punkt där territorialgränsen ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln kan bestämmas av Sverige. Längre norrut ansluter även Finlands territorialgräns till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt som utgör början på ett avsnitt av den svensk-finska riksgränsen, en så kallad riksgränspunkt. Punktens koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Därefter sammanfaller riksgränsen och territorialgränsen med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till södra stranden på ön Märket. Från Märkets norra strand sammanfaller riksgränsen och territorialgränsen med den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som anges i den överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön som ingicks den 29 september 1972 (SÖ 1973:1) fram till en punkt där Finlands territorialgräns lämnar avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. I denna riksgränspunkt upphör således riksgränsen mot Finland i Ålands hav. Punktens koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Den svenska territorialgränsen fortsätter att sammanfalla med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till en punkt utanför Öregrund där territorialgränsen lämnar avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige.

Territorialgränsen fortsätter norrut högst 12 nautiska mil från de räta baslinjerna till en punkt utanför Örnköldsvik där den åter ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. Territorialgränsen sammanfaller sedan med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln

genom Kvarken upp till en punkt utanför Umeå där territorialgränsen åter lämnar avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Även koordinaterna för denna punkt kan bestämmas av Sverige.

Den svenska territorialgränsen fortsätter norrut högst 12 nautiska mil från de räta baslinjerna till en punkt utanför Luleå där den åter ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. Territorialgränsen sammanfaller sedan med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till punkten 2 i 1972 års överenskommelse, där riksgränsen mot Finland börjar igen. Koordinaterna för denna punkt bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Territorialgränsen sammanfaller sedan med riksgränsen fram till en punkt öster om den befintliga svenska baslinjepunkten 103 där gränsen korsar baslinjen och svenskt territorialhav upphör. Punktens koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Riksgränsen fortsätter norrut och avgränsar svenskt inre vatten i Haparanda skärgård och upp genom gränsälvarna.

Den svenska riksgränsen mot Finland på land och i havet ut till högst 12 nautiska mil från de svenska baslinjerna är överenskommen i bilaterala avtal och är föremål för regelbunden gemensam översyn. Den senaste översynen genomfördes 2004–2007 och fastställdes genom överenskommelse med Finland den 3 och 25 mars 2010 (SÖ 2010:2). Riksgränsen har sedan den 1 maj 2010 den sträckning man enades om vid översynen (SFS 2010:241).

I de fall det skulle förhålla sig så att vissa koordinater som har fastställts i avtal kan anses tveksamma i något avseende, eller inte tillräckligt noggrant inmätta, redovisas detta förhållande i den mer detaljerade genomgången av avtalen i avsnitt 4.6 nedan.

4.5 Förslag till anpassade avgränsningslinjer för Sveriges sjöterritorium

Utredningens förslag: Den anpassade gränsen för det svenska territorialhavet dras som räta geodetiska linjer mellan ett antal brytpunkter som har beräknats från de uppdaterade svenska baslinjerna, eller som cirkelbågar med radien 12 nautiska mil från lågvattenskar utanför baslinjerna, eller i förekommande fall som den i avtal specificerade linjetyp mellan punkter vars geografiska koordinater har transformerats eller överförts oförändrade från gällande internationella avtal.

Punkterna benämns territorialpunkter. De numreras i löpnummerordning från riksgränsen mot Norge till riksgränsen mot Finland söder om Haparanda. Territorialpunkterna runt Gotland och Gotska Sandön numreras separat.

Territorialpunkternas geografiska koordinater anges i SWEREF 99.

De geografiska koordinater som redovisar territorialgränsens sträckning i havet ska finnas allmänt tillgängliga i digitalt format utan kostnad så att gränsen kan markeras på elektroniska sjökort och märkas ut i andra sammanhang med stöd i författningstext.

I dagens värld krävs att kuststaterna kan ange sina territorialgränser i havet i digitalt format. Koordinatsatta gränser i digital form är en förutsättning för att svenska myndigheter, t.ex. Försvarsmakten, ska kunna använda informationen som beslutsunderlag och inte endast som beslutsstöd vilket för närvarande är fallet. Geografiska koordinater som redovisar territorialgränsens sträckning i havet bör finnas allmänt tillgängliga utan kostnad så att gränsen kan markeras på elektroniska sjökort och märkas ut i andra digitala sammanhang. Koordinaterna för brytpunkterna i utredningens förslag till anpassad gräns för det svenska territorialhavet har beräknats med utgångspunkt i de baslinjer som konstruerats på basis av de baslinjepunkter, punkter på lågvattenlinjen och punkter på lågvattenskar som har mätts in eller beräknats under utredningsarbetet eller har i förekommande fall transformerats eller överförts oförändrade från gällande överenskommelser med Norge,

Danmark och Finland. Utredningen föreslår att dessa brytpunkter benämns territorialpunkter och att de numreras i löpnummerordning från baslinjepunkt 1 på riksgränsen mot Norge till den punkt på riksgränsen mot Finland söder om Haparanda där svenskt inre vatten tar vid. Territorialpunkterna runt Gotland och Gotska Sandön bör numreras separat. Koordinaterna för territorialpunkterna ska enligt utredningens direktiv anges i latitud och longitud i SWEREF 99.

Utredningen har valt att i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritimas zoner fastställa geografiska koordinater för territorialgränsen i havet från baslinjepunkt 1 till baslinjepunkt 103 samt runt Gotland och Gotska Sandön men inte för riksgränsen från baslinjepunkt 1 in mot land i Idefjorden respektive från baslinjepunkt 103 in mot land via Torne älv.

Från baslinjepunkt 1 in mot land avgränsas Sveriges inre vatten mot norskt sjöterritorium av riksgränsen via den i 1909 års skiljedom fastställda gränspunkten XIX och de år 1904 markerade gränspunkterna XVIII–I fram till strandkanten inne i Idefjorden, i form av räta (geodetiska) linjer enligt Sjöfartsverkets bedömning.

Punkterna XIX–I mättes senast in av den svensk-norska gränskommission som var sammankallad åren 1979–1982 men av skäl som beskrivits tidigare fastställdes inte de inmätta koordinaterna. Sjöfartsverket har därför transformerat koordinater uttryckta i ED 77 UTM zon 32 i informellt arbetsmaterial⁵ från mätningarna till SWEREF 99 TM och fått fram nedanstående koordinater uttryckta i SWEREF 99 (WGS 84) för dessa punkter. För punkten XX anges de geodetiskt beräknade koordinaterna för baslinjepunkt 1:

XX.	58-56,536503N och 10-55,074803E,
XIX.	58-57,626872N och 10-58,991490E,
XVIII.	58-58,643460N och 11-03,984681E,
XVII.	58-59,508118N och 11-05,542546E,
XVI.	59-00,903356N och 11-07,028585E,
XV.	59-04,755319N och 11-09,210274E,
XIV.	59-05,256689N och 11-13,491544E,
XIII.	59-05,574148N och 11-14,767565E,

---

⁵ Examensarbete ”Bestämning av sjögränsen mellan Sverige och Norge” utfört inom ramen för 1979-1982 års gemensamma svensk-norska gränskommission.

XII.	59-05,765948N och 11-15,497363E,
XI.	59-05,860248N och 11-16,259511E,
X.	59-05,974625N och 11-17,342546E,
IX.	59-06,372765N och 11-18,150146E,
VIII.	59-06,705756N och 11-19,574492E,
VII.	59-06,898737N och 11-20,394729E,
VI.	59-05,906173N och 11-22,104621E,
V.	59-04,628858N och 11-23,360014E,
IV.	59-02,381692N och 11-24,851935E,
III.	59-01,674213N och 11-25,870727E,
II.	59-00,812824N och 11-26,556402E, och
I.	58-59,470144N och 11-27,877294E.

I framtiden, när en gemensam svensk-norsk översyn har genomförts av riksgränsen i Idefjorden och på land och denna gräns har blivit koordinatsatt, bör hela riksgränsen mot Norge fastställas i form av en sammanhållen lagstiftning. För riksgränsen mot Finland finns redan en lagstiftning av det slaget som fastställer resultatet av den senaste gemensamma gränsöversynen, både på land och i havet i förordningen (2010:241) om riksgränsen mellan Sverige och Finland. Så snart som möjligt bör de geografiska koordinaterna för Sveriges riksgräns både mot Norge och Finland samlas i en gemensam lag som anger hela riksgränsens sträckning.

Det svenska territorialhavets gräns dras 12 nautiska mil utanför baslinjerna och följer lågvattenlinjens huvudsakliga riktning i havsområden med normala baslinjer. Gränsen dras 12 nautiska mil utanför baslinjerna i form av räta geodetiska linjer mellan varje par av territorialhavspunkter i havsområden med räta baslinjer. I havsområden där lågvattenskar förekommer utanför baslinjerna dras gränsen i form av en cirkelbåge vars radie är 12 nautiska mil räknat från det berörda lågvattenskäret. I havsområden där territorialhavets gräns är reglerad i internationella avtal dras gränsen mellan transformerade koordinater för de punkter som är reglerade i berört avtal och med den linjetyp som anges i avtalet. I vissa fall har de avtalsreglerade koordinaterna inte transformerats utan överförts oförändrade till utredningens förslag. I något fall där linjetypen inte anges i avtalet har Sjöfartsverket bedömt vilken linjetyp som bör användas.

En koordinatförteckning med samtliga territorialpunkter samt de mellanliggande punkter som är ett resultat av segmenteringen av långa linjer och cirkelbågar redovisas i bilaga 5 till detta betänkande. Samtliga dessa koordinater ska ingå i koordinatbilaga 2 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. I figur 4.1 anges territorialgränsens sträckning i havet.

Figur 4.1 Territorialgränsens sträckning

4.5.1 Förslag till territorialgräns runt fast land och Öland

Utredningen utgår från att Sveriges anpassade territorialgräns i havet ska börja vid baslinjepunkt 1 på riksgränsen mot Norge där svenskt inre vatten upphör. Territorialpunkt 1 utgörs således av Gränsboj 2 som markerar den punkt XX som fastställdes i en internationell skiljedom mellan Sverige och Norge den 23 oktober 1909. Territorialpunkt 1 har de beräknade koordinaterna

1. 58-56,536503N och 10-55,074803E.

Därifrån sammanfaller territorialgränsen med riksgränsen mot Norge i form av räta linjer (kompasslinjer) till punkterna 1 och 2 i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3). Dessa två punkter ligger på den linje som enligt skiljedomen ska dras västerut i 19 graders sydlig riktning från punkten XX ut till öppet hav för att avgränsa svenskt och norskt territorialhav. På den tiden var de båda staternas territorialhavsbredd 4 nautiska mil. Punkten 1 är den punkt där Sveriges dåvarande territorialgräns mötte 19-graderslinjen. Punkten 2 är den punkt där Norges dåvarande territorialgräns mötte 19-graderslinjen. Territorialpunkt 2 och 3 har de transformerade koordinaterna

2. 58-54,806429N och 10-45,386357E, och

3. 58-53,536297N och 10-38,334538E.

Territorialgränsen fortsätter att sammanfalla med riksgränsen i riktning mot punkten 3 i 1968 års överenskommelse i form av en rät linje (kompasslinje). Enligt Sjöfartsverkets beräkningar ligger skärningspunkten mellan den överenskomna avgränsningslinjen och en linje 12 nautiska mil från närmaste svenska baslinje 137 meter nordnordost om punkten 3. I denna nya skärningspunkt upphör riksgränsen mellan Sverige och Norge. Territorialpunkt 4 har de beräknade koordinaterna

4. 58-45,730378N och 10-35,610148E.

Territorialgränsen fortsätter söderut i form av räta geodetiska linjer via åtta beräknade brytpunkter 12 nautiska mil från de svenska baslinjerna. Territorialhavspunkterna 5–12 har de beräknade koordinaterna

5. 58-45,503830N och 10-35,648249E,
6. 58-31,096014N och 10-38,337545E,
7. 58-27,122597N och 10-40,432933E,
8. 58-15,482219N och 10-50,883377E,
9. 58-02,477398N och 10-57,763414E,
10. 58-02,263510N och 10-57,879828E,
11. 58-01,840967N och 10-58,117893E, och
12. 58-00,785156N och 10-58,712361E.

Territorialgränsen fortsätter därefter söderut i form av en rät geodetisk linje tills den utanför Orust och Tjörn möter den första av de elva brytpunkter som fastställts av Sverige med anledning av den överenskomna svensk-danska note-växling angående genomfarten i sunden mellan Sverige och Danmark som ingicks den 25 juni 1979. Gränsen fortsätter (i form av räta geodetiska linjer) mellan dessa brytpunkter fram till och med den tionde befintliga punkten, förutom längs de delar av sträckan som ligger längre ut från de uppdaterade svenska baslinjerna än 12 nautiska mil. Där har den anpassade territorialgränsen dragits närmare land än tidigare så att det svenska territorialhavets bredd ingenstans ska överstiga 12 nautiska mil. Utredningens förslag till anpassad territorialgräns har därför tretton brytpunkter vilket är fler än den befintliga territorialgränsen längs motsvarande sträcka. De befintliga brytpunkterna har transformerats från RT 38 till SWEREF 99. Territorialpunkterna 13–25 har de transformerade respektive beräknade koordinaterna

13. 57-58,823854N och 10-59,815011E,
14. 57-50,078674N och 11-08,854189E,
15. 57-40,479868N och 11-12,153844E,
16. 57-27,181573N och 11-31,251376E,
17. 57-22,982104N och 11-35,150895E,
18. 57-10,383676N och 11-41,050254E,
19. 56-58,385229N och 12-00,347797E,

20. 56-39,663843N och 12-16,578750E (ny brytpunkt),
21. 56-39,106676N och 12-17,162777E (ny brytpunkt),
22. 56-38,219758N och 12-17,925039E (ny brytpunkt),
23. 56-37,787399N och 12-17,559257E (ny brytpunkt),
24. 56-22,989601N och 12-07,047402E, och
25. 56-18,150293N och 12-19,552496E (ny brytpunkt).

Territorialgränsen fortsätter sedan i form av en cirkelbåge på ellipsoiden⁶ längs den av Sverige i riksdagsbeslut⁷ år 1979 fastställda begränsningslinje som ska gå 4 nautiska mil utanför den normala baslinjen, via territorialhavspunkterna 26–28, fram till den elfte brytpunkten där begränsningslinjen skär den linje mellan Kullen i Sverige och Gilbergshoved i Danmark som markerar den norra begränsningen av Öresund. De beräknade koordinaterna för punkterna 26–28 och för skärningspunkten med Öresunds norra begränsningslinje, territorialpunkt 29, är

26. 56-16,770386N och 12-19,999424E,
27. 56-15,897181N och 12-20,790595E,
28. 56-14,858345N och 12-22,314087E, och
29. 56-14,411147N och 12-23,303580E.

Territorialgränsen sammanfaller därefter med Öresunds norra begränsningslinje tills denna skär den mittlinje som fastställts i den överenskommelse med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund som ingicks den 30 januari 1932 (SÖ 1932:1). Skärningspunkten ska även utgöra punkten G i den överenskommelse med Danmark om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark som ingicks den 9 november 1984 (SÖ 1985:54). Sjöfartsverket anser emellertid att den punkt som anges med de transformerade koordinaterna för punkten G inte ligger på den norra begränsningslinjen för Öresund. Verket har därför förlängt den räta geodetiska linjen mellan punkterna F och G i 1984 års överenskommelse med cirka 200 meter i sydostlig

---

⁶ Ellipsoiden är den modell av jorden som används för ett visst geodetiskt referenssystem och vid en viss kartprojektion. En cirkelbåge utgörs av en linje som ligger på samma avstånd (radie) från referenspunkten (cirkelns centrum) på ellipsoidens yta.

⁷ Prop. 1979/80:43, UU 1979/80:16, rskr 1979/89:129 om lagen (1979:1140) om ändring av lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

riktning för att få fram en ny skärningspunkt på Öresunds norra begränsningslinje, en så kallad ”hjälpunkt”. De beräknade koordinaterna för hjälpunkten, territorialpunkt 30, är

30. 56-12,888047N och 12-21,911683E.

Territorialgränsen sammanfaller sedan med mittlinjen i Öresund i enlighet med den deklaration med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund som ingicks den 30 januari 1932 (SÖ 1932:1) och som anger att gränsen mellan Sverige och Danmark ska följa mittlinjen i Öresund mellan de svenska och danska kusterna, utan hänsyn till den svenska ön Ven, från Öresunds norra begränsningslinje fram till lys- och ljudbojen Lous Flak. Mittlinjen utgör således riksgräns mellan Sverige och Danmark.

Mittlinjen anges i bilaga 2 till utredningens lagförslag med de koordinater som den 27 november 2014 utgjorde redovisning av denna gränslinje i Sjöfartsverkets sjökortsdatabas⁸. Mittpunktsnoden är den punkt sydost om territorialhavspunkt 30 där mittlinjen enligt sjökortsdatabasen skär förlängningen av linjen F–G. Punkten har de beräknade koordinaterna

31. 56-12,837593N och 12-22,069501E.

Territorialgränsen fortsätter från lys- och ljudbojen Lous Flak i form av räta geodetiska linjer vidare via övriga sju koordinatangivna punkter i den överenskommelse med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1) som ingicks den 28 juni och 3 juli 1995 (SÖ 1995:54). Den sista av dessa punkter, punkten 6, som även utgör punkten H i 1984 års överenskommelse med Danmark, skär den linje mellan Falsterbo udde i Sverige och Stevns fyr i Danmark som markerar den södra begränsningen av Öresund. Territorialpunkterna 32–39 har de avtalade koordinaterna

32. 55-49,596000N och 12-42,446000E (Lous flak),

33. 55-41,915000N och 12-50,745000E (Salholm flak),

34. 55-38,615000N och 12-53,643000E (punkt 1),

35. 55-36,814000N och 12-52,812000E (punkt 2),

---

⁸ Den nya lagens koordinatbilaga 2 framgår av bilaga 5 till detta betänkande.

- 36. 55-32,416000N och 12-43,697000E (punkt 3),
- 37. 55-29,316000N och 12-42,847000E (punkt 4),
- 38. 55-25,867000N och 12-36,565000E (punkt 5), och
- 39. 55-20,200000N och 12-38,448000E (punkt 6).

Territorialgränsen sammanfaller därefter med Öresunds södra begränsningslinje tills denna skär den av Sverige i 1979 års riksdagsbeslut fastställda begränsningslinje som ska gå 4 nautiska mil utanför de svenska baslinjerna. De beräknade koordinaterna för denna skärningspunkt, territorialpunkt 40, är

- 40. 55-20,986241N och 12-41,667842E.

Gränsen fortsätter sedan längs den av Sverige i 1979 års riksdagsbeslut fastställda begränsningslinje som ska gå 4 nautiska mil från baslinjen fram till territorialhavspunkten 42. Denna samt mellanliggande nya punkt har de beräknade koordinaterna

- 41. 55-20,878876N och 12-41,722729E, och
- 42. 55-17,781845N och 12-43,124616E.

Gränsen fortsätter därefter i enlighet med 1979 års riksdagsbeslut som en rät geodetisk linje till territorialpunkt 43 där territorialhavets bredd får uppgå till högst 12 nautiska mil. Territorialpunkt 43 har de beräknade koordinaterna

- 43. 55-08,902215N och 12-55,378470E.

Territorialgränsen fortsätter sedan i form av räta geodetiska linjer och cirkelbågar mellan nitton territorialpunkter högst 12 nautiska mil från baslinjerna. Territorialpunkterna 44–62 har de beräknade koordinaterna

- 44. 55-09,981700N och 12-59,456899E,
- 45. 55-10,098210N och 12-59,795850E,
- 46. 55-09,842277N och 13-04,782064E,
- 47. 55-09,624952N och 13-07,532877E,
- 48. 55-09,607987N och 13-07,987570E,
- 49. 55-09,204264N och 13-09,903351E,

50. 55-08,809704N och 13-12,591554E,
51. 55-08,464578N och 13-16,662830E,
52. 55-08,297077N och 13-18,747405E,
53. 55-08,249986N och 13-20,122499E,
54. 55-08,618115N och 13-26,837261E,
55. 55-09,966538N och 13-32,690062E,
56. 55-11,134978N och 13-36,793073E,
57. 55-11,390192N och 13-39,042647E,
58. 55-11,539988N och 13-40,344731E,
59. 55-13,087737N och 13-46,971009E,
60. 55-13,083611N och 13-51,152320E,
61. 55-12,762224N och 13-52,009531E, och
62. 55-10,883899N och 14-04,842750E.

Gränsen fortsätter sedan fram till den territorialpunkt där den av Sverige fastställda begränsningslinjen i Bornholms-gattet börjar, territorialpunkt 63. I Bornholms-gattet sammanfaller territorialgränsen i form av en rät geodetisk linje med den begränsningslinje som fastställts av Sverige i 1979 års riksdagsbeslut. Sjöfartsverket har emellertid räknat om koordinaterna för de punkter som utgör linjens början respektive slut. Territorialpunkterna 63 och 64 har de beräknade koordinaterna

63. 55-10,662276N och 14-10,110020E, och
64. 55-36,376993N och 14-42,103583E.

Öster om Bornholms-gattet fortsätter territorialgränsen i form av räta geodetiska linjer och cirkelbågar via 79 territorialpunkter högst 12 nautiska mil från baslinjerna öster om Öland och vidare norrut i Östersjön till territorialpunkt 144 söder om Norrtälje i norra Östersjön. Där ansluter territorialgränsen till den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som anges i den överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon som ingicks den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18). Koordinaterna för territorialpunkt 144 kan bestämmas av Sverige. Territorialpunkterna 65–144 har de beräknade koordinaterna

65. 55-39,635106N och 14-39,733400E,
66. 55-39,894625N och 14-39,454180E,
67. 55-40,723650N och 14-38,734482E,
68. 55-41,799231N och 14-37,648560E,
69. 55-43,311854N och 14-37,033633E,
70. 55-44,481042N och 14-36,313943E,
71. 55-44,768772N och 14-36,113286E,
72. 55-45,300033N och 14-35,719833E,
73. 55-47,807813N och 14-47,936188E,
74. 55-48,058703N och 14-52,797847E,
75. 55-48,801733N och 14-58,274336E,
76. 55-49,850805N och 15-02,093297E,
77. 55-52,056448N och 15-06,959830E,
78. 55-53,893652N och 15-09,495650E,
79. 55-53,376728N och 15-18,393788E,
80. 55-48,585119N och 15-26,427771E,
81. 55-46,539388N och 15-53,015332E,
82. 55-46,565260N och 15-53,091198E,
83. 55-47,974599N och 15-56,435980E,
84. 55-48,041108N och 15-56,565365E,
85. 55-49,600495N och 15-59,107059E,
86. 55-51,381004N och 16-01,535887E,
87. 55-59,737476N och 16-29,739867E,
88. 56-01,158472N och 16-34,994614E,
89. 56-03,553065N och 16-40,605029E,
90. 56-06,993625N och 16-46,247060E,
91. 56-11,398448N och 16-49,875171E,
92. 56-13,422361N och 16-51,528345E,
93. 56-15,005156N och 16-52,751361E,
94. 56-16,604080N och 16-53,679838E,
95. 56-16,819351N och 16-53,818816E,
96. 56-18,586573N och 16-54,968095E,
97. 56-21,855919N och 16-55,919135E,
98. 56-23,603809N och 16-57,190955E,
99. 56-25,131693N och 16-57,876970E,
100. 56-26,081920N och 16-58,340867E,
101. 56-27,310505N och 16-59,060936E,
102. 56-28,113060N och 16-59,556826E,
103. 56-30,791896N och 17-02,184902E,

104. 56-31,131070N och 17-02,446065E,
105. 56-35,650204N och 17-04,247676E,
106. 56-36,257305N och 17-04,465570E,
107. 56-36,588756N och 17-04,664921E,
108. 56-37,418656N och 17-05,152039E,
109. 56-39,412837N och 17-06,048677E,
110. 56-41,941337N och 17-08,545420E,
111. 56-44,993738N och 17-11,397906E,
112. 56-45,208073N och 17-11,581458E,
113. 56-46,226573N och 17-12,423180E,
114. 56-46,916253N och 17-12.894302E,
115. 57-03,491348N och 17-23,250489E,
116. 57-04,170226N och 17-23,678177E,
117. 57-05,574567N och 17-24,563727E,
118. 57-10,373950N och 17-26,575631E,
119. 57-10,556281N och 17-26,604642E,
120. 57-13,566790N och 17-29,157866E,
121. 57-23,049137N och 17-29,587413E,
122. 57-24,457828N och 17-28,975837E,
123. 57-26,255421N och 17-27,791847E,
124. 57-27,948134N och 17-26,073449E,
125. 57-36,898756N och 17-15,098058E,
126. 57-38,785218N och 17-16,103373E,
127. 57-43,236038N och 17-16,189383E,
128. 57-49,536866N och 17-14,081652E,
129. 58-13,351742N och 17-30,391766E,
130. 58-18,779713N och 17-32,836091E,
131. 58-23,938869N och 17-34,156702E,
132. 58-31,101164N och 18-04,672895E,
133. 58-33,558940N och 18-13,084148E,
134. 58-34,021734N och 18-14,240460E,
135. 58-34,865046N och 18-16,338165E,
136. 58-46,812403N och 18-46,245751E,
137. 58-49,319766N och 18-52,237189E,
138. 58-49,676448N och 18-52,979503E,
139. 58-55,297068N och 19-04,218552E,
140. 58-56,579603N och 19-06,477903E,
141. 59-09,466726N och 19-27,328503E,
142. 59-14,378921N och 19-41,026161E,

143. 59-23,873522N och 19-54,066093E, och
144. 59-32,847516N och 20-00,503008E.

Från punkten 144 sammanfaller territorialgränsen med den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som är fastställd i 1994 års överenskommelse med Finland. Längre norrut ansluter även Finlands territorialgräns till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt som utgör början på ett avsnitt av den svensk-finska riksgränsen, en så kallad riksgränspunkt. Den betecknas nr 129 i 2006 års gemensamma svensk-finska gränsöversyn. Punktens koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Denna territorialpunkt har de beräknade koordinaterna

145. 59-35,703833N och 19-56,438832E.

Därefter sammanfaller den svenska territorialgränsen med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln och riksgränsen via punkterna 146–148 fram till territorialpunkt 149 som är samma punkt som baslinjepunkt 501 vid den södra stranden på ön Märket. Territorialpunkterna 146–149 har de transformerade koordinaterna

146. 59-47,501000N och 19-39,497000E,
147. 60-11,501000N och 19-04,992000E,
148. 60-14,115000N och 19-06,162000E, och
149. 60-18,014790N och 19-07,915663E.

Riksgränsen fortsätter sedan på land över ön Märket i enlighet med vad som avtalats med Finland i 2006 års gemensamma gränsöversyn (SÖ 2010:2). Gränsen för territorialhavet däremot följer de räta baslinjerna vid Märket via baslinjepunkterna 502–508. Territorialpunkterna 150-156 har de inmätta/beräknade koordinaterna

150. 60-17,991606N och 19-07,893822E,
151. 60-18,075834N och 19-07,666276E,
152. 60-18,118762N och 19-07,654776E,
153. 60-18,117095N och 19-07,790283E,
154. 60-18,106643N och 19-07,858074E,
155. 60-18,092702N och 19-07,914066E, och
156. 60-18,082280N och 19-07,941203E.

Från territorialpunkt 156 vid Märkets norra strand, baslinjepunkt 508, sammanfaller territorialgränsen norrut, i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, med riksgränsen och med den linje som anges i den överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön som ingicks den 29 september 1972 (SÖ 1973:1) fram till en riksgränspunkt, som ska motsvara brytpunkten 10 i överenskommelsen. I denna punkt lämnar Finlands territorialgräns avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Därmed upphör denna del av den svenska riksgränsen mot Finland. Punktens koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Den svenska territorialgränsen fortsätter att sammanfalla med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln via punkten 9 i 1972 års överenskommelse med Finland, i riktning mot punkten 8 i samma överenskommelse fram till en ny punkt utanför Öregrund, territorialpunkt 157, vars koordinater kan bestämmas av Sverige. Gränsen norr om territorialpunkt 156 (baslinjepunkt 508) ska sammanfalla med en rät linje från Märkets mittpunkt, som betecknas som punkten 16 i Ålandskonventionen och som nr 1 i 2006 års gemensamma gränsöversyn, till punkten 8 i 1972 års överenskommelse. Eftersom de transformerade koordinaterna för punkterna 10 och 9 enligt Sjöfartsverkets beräkningar inte ligger på denna räta linje anser verket att utredningen bör bortse från dessa punkter. Utredningen anser emellertid att koordinater för punkten 10 bör fastställas vid den tekniska översyn av riksgränspunkterna norr om Märket enligt 2006 års gemensamma översyn som fortfarande återstår att göra. Territorialpunkt 157 har de beräknade koordinaterna

157. 60-35,344171N och 19-12,475726E.

Territorialgränsen fortsätter sedan norr högst 12 nautiska mil från de räta baslinjerna till en punkt utanför Örnsköldsvik där den återigen ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt, territorialpunkt 184, vars koordinater kan bestämmas av Sverige. Territorialpunkterna 158–184 har de beräknade koordinaterna

158. 60-41,074706N och 18-58,926414E,

159. 60-41,935096N och 18-53,847048E,

160. 60-49,406337N och 18-10,586807E,
161. 60-56,079755N och 17-53,027048E,
162. 61-10,265721N och 17-45,988826E,
163. 61-13,441144N och 17-47,795585E,
164. 61-15,020901N och 17-48,463002E,
165. 61-30,293483N och 17-52,757154E,
166. 61-39,925096N och 17-57,661516E,
167. 61-42,376763N och 17-58,645651E,
168. 61-58,514144N och 18-03,502762E,
169. 62-01,411564N och 18-04,972715E,
170. 62-09,297025N och 18-09,131828E,
171. 62-10,154840N och 18-09,586535E,
172. 62-10,229509N och 18-09,626154E,
173. 62-10,324067N och 18-09,675348E,
174. 62-25,049923N och 18-17,278804E,
175. 62-28,096802N och 18-22,972662E,
176. 62-28,817697N och 18-24,221614E,
177. 62-44,029101N och 18-48,832631E,
178. 62-49,220284N och 18-57,685397E,
179. 63-04,074607N och 19-24,572319E,
180. 63-04,565700N och 19-25,705874E,
181. 63-07,529434N och 19-46,304784E,
182. 63-09,481500N och 19-56,095493E,
183. 63-10,082745N och 19-58,387139E, och
184. 63-09,986073N och 20-09,814008E.

Territorialgränsen sammanfaller sedan med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln genom Kvarken, i form av räta linjer, (loxodromer) enligt Sjöfartsverket, via brytpunkterna 6, 5 och 4 i 1972 års överenskommelse. Territorialpunkterna 185–187 har de transformerade koordinaterna

185. 63-20,009955N och 20-23,772381E,
186. 63-29,110895N och 20-41,572047E, och
187. 63-31,311429N och 20-56,172564E.

Territorialgränsen fortsätter norrut längs avgränsningslinjen för kontinentalsockeln till en punkt utanför Umeå där den åter lämnar avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Punkten, vars koordinater kan bestämmas av Sverige, har de beräknade koordinaterna

188. 63-38,014813N och 21-22,042939E.

Den svenska territorialgränsen fortsätter norrut i form av räta geodetiska linjer alternativt cirkelbågar 12 nautiska mil från de räta baslinjerna till en punkt utanför Luleå, territorialpunkt 212, vars koordinater kan bestämmas av Sverige, där den åter ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Territorialpunkterna 189–212 har de beräknade koordinaterna

189. 63-38,768163N och 21-22,647363E,
190. 63-46,371935N och 21-27,837952E,
191. 63-51,636410N och 21-27,361866E,
192. 63-57,434276N och 21-23,823890E,
193. 64-02,490521N och 21-30,127929E,
194. 64-11,788838N och 21-50,723437E,
195. 64-15,238641N och 21-56,112702E,
196. 64-20,992296N och 22-02,086064E,
197. 64-24,803257N och 22-04,418524E,
198. 64-26,158110N och 22-04,713422E,
199. 64-28,880387N och 22-04,585334E,
200. 64-31,420671N och 22-03,132969E,
201. 64-38,569655N och 21-57,585485E,
202. 64-40,147174N och 21-56,392245E,
203. 64-50,167328N och 21-49,008358E,
204. 64-53,412913N och 21-54,332663E,
205. 64-58,048493N och 22-09,641352E,
206. 64-58,651497N och 22-11,480104E,
207. 65-05,186058N och 22-29,937422E,
208. 65-17,067409N och 23-05,385011E,
209. 65-19,334771N och 23-36,394987E,
210. 65-20,614503N och 23-47,252992E,
211. 65-21,354077N och 23-51,284883E, och
212. 65-21,924865N och 23-54,721613E.

Territorialgränsen följer sedan avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 2 i 1972 års överenskommelse, där riksgränsen mot Finland börjar igen. Punkten, vars koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt, har de transformerade koordinaterna

213. 65-30,922429N och 24-07,965170E.

Territorialgränsen, och riksgränsen, fortsätter att sammanfalla med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln, i form av en rät geodetisk linje fram till baslinjepunkt 103, territorialpunkt 214, där gränsen korsar den svenska räta baslinje som går mellan baslinjepunkt 102 och det sydligaste skäret vid den finska ön Selkäsarvi. Skärets koordinater har hämtats från aktuellt finskt elektroniskt sjökort. Punkten är samtidigt en riksgränspunkt, vars koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Territorialpunkten har de beräknade koordinaterna

214. 65-36,033096N och 24-09,373035E.

I denna punkt upphör den yttre avgränsningslinjen för det svenska territorialhavet. Riksgränsen fortsätter norrut och avgränsar svenskt inre vatten i Haparanda skärgård och upp genom gränsälvarna.

4.5.2 Förslag till territorialgräns runt Gotland och Gotska Sandön

Den svenska territorialgränsen i havet runt Gotland, Gotska Sandön och Karlsöarna går 12 nautiska mil utanför baslinjerna och följer lågvattenlinjens huvudsakliga riktning i havsområden med normala baslinjer. Gränsen går 12 nautiska mil utanför baslinjerna i form av räta geodetiska linjer mellan varje par av territorialhavspunkter i havsområden med räta baslinjer. Där lågvattenskår förekommer utanför baslinjerna dras territorialgränsen i form av en cirkelbåge vars radie är 12 nautiska mil räknat från den inmätta punkten på berört lågvattenskår.

Territorialpunkterna har de beräknade koordinaterna

301. 57-58,065494N och 19-43,556773E,
302. 57-59,899505N och 19-43,228723E,
303. 58-11,184875N och 19-31,953718E,
304. 58-13,579772N och 19-36,176982E,
305. 58-14,310802N och 19-37,095461E,
306. 58-19,099831N och 19-41,594097E,
307. 58-31,219856N och 19-33,968979E,
308. 58-34,451305N och 19-24,298132E,
309. 58-35,492706N och 19-16,872158E,
310. 58-35,830706N och 19-12,421558E,
311. 58-35,638184N och 19-06,203523E,
312. 58-24,944122N och 18-47,717436E,
313. 58-19,777756N och 18-48,939253E,
314. 58-18,904683N och 18-49,559786E,
315. 58-18,532792N och 18-49,833512E,
316. 58-17,309251N och 18-50,841559E,
317. 58-17,233272N och 18-50,906851E,
318. 58-10,702951N och 18-59,323416E,
319. 58-07,400244N och 18-37,298430E,
320. 58-07,110970N och 18-35,645865E,
321. 58-06,349896N och 18-32,497055E,
322. 58-05,551226N och 18-29,795768E,
323. 58-03,677936N och 18-25,564451E,
324. 58-02,212476N och 18-22,248513E,
325. 58-01,542239N och 18-21,034636E,
326. 58-00,612527N och 18-19,568986E,
327. 57-59,680138N och 18-16,526977E,
328. 57-57,323868N och 18-11,075089E,
329. 57-56,106747N och 18-09,222944E,
330. 57-54,975240N och 18-07,814500E,
331. 57-53,059633N och 18-06,036457E,
332. 57-52,842756N och 18-05,881111E,
333. 57-52,134887N och 18-05,262398E,
334. 57-51,436097N och 18-04,714379E,
335. 57-50,443836N och 18-04,049013E,
336. 57-49,450662N och 18-03,435039E,
337. 57-47,476254N och 18-01,495193E,

- 338. 57-46,948944N och 18-00,921338E,
- 339. 57-46,599200N och 18-00,430465E,
- 340. 57-45,779647N och 17-59,027702E,
- 341. 57-44,314744N och 17-55,882211E,
- 342. 57-42,527443N och 17-52,657523E,
- 343. 57-41,855401N och 17-51,684672E,
- 344. 57-41,121875N och 17-50,584785E,
- 345. 57-39,505438N och 17-48,637405E,
- 346. 57-38,975280N och 17-47,968580E,
- 347. 57-38,248849N och 17-47,150302E,
- 348. 57-37,610473N och 17-46,505142E,
- 349. 57-37,534697N och 17-46,434631E,
- 350. 57-35,184424N och 17-44,762013E,
- 351. 57-33,286538N och 17-44,115597E,
- 352. 57-32,601736N och 17-43,995659E,
- 353. 57-31,726141N och 17-43,824036E,
- 354. 57-27,016124N och 17-42,880293E,
- 355. 57-26,378692N och 17-42,715653E,
- 356. 57-25,347993N och 17-40,842884E,
- 357. 57-19,904658N och 17-35,804985E,
- 358. 57-18,268900N och 17-35,347601E,
- 359. 57-17,224882N och 17-35,247849E,
- 360. 57-13,691941N och 17-36,137715E,
- 361. 57-10,212703N och 17-39,038246E,
- 362. 57-06,602561N och 17-45,843067E,
- 363. 57-03,007181N och 17-47,010267E,
- 364. 56-56,652105N och 17-45,612819E,
- 365. 56-56,484079N och 17-45,578198E,
- 366. 56-55,068654N och 17-45,446648E,
- 367. 56-53,802386N och 17-45,539821E,
- 368. 56-52,542031N och 17-45,835935E,
- 369. 56-52,133150N och 17-45,982207E,
- 370. 56-45,122554N och 17-53,520510E,
- 371. 56-42,296950N och 18-07,327785E,
- 372. 56-43,650256N och 18-22,357716E,
- 373. 56-43,920708N och 18-23,867894E,
- 374. 56-45,613641N och 18-29,924607E,
- 375. 56-46,868234N och 18-32,626221E,
- 376. 56-47,134854N och 18-33,100824E,

377. 56-49,413320N och 18-37,038420E,
378. 56-50,155147N och 18-38,220952E,
379. 56-52,116310N och 18-41,101262E,
380. 56-52,683491N och 18-41,885959E,
381. 57-06,201867N och 18-59,598280E,
382. 57-18,577271N och 19-16,840477E,
383. 57-21,931476N och 19-20,152771E,
384. 57-24,218710N och 19-21,268365E,
385. 57-25,977150N och 19-21,614135E,
386. 57-32,326872N och 19-19,074301E,
387. 57-34,044642N och 19-17,040817E,
388. 57-38,361425N och 19-22,846694E,
389. 57-39,382551N och 19-24,220029E,
390. 57-50,529929N och 19-39,270706E,
391. 57-56,343831N och 19-43,438721E, och
392. 57-56,421587N och 19-43,453731E.

4.6 Närmare genomgång av överenskommelser med Norge, Danmark och Finland

4.6.1 Sveriges riksgräns på land mot Norge

Den senaste gemensamma svensk-norska gränsöversynen genomfördes 1984–1987 och godkändes genom regeringsbeslut den 13 juli 1989 (SÖ 1989:50). I förordningen (1989:809) om riksgränsen mellan Sverige och Norge anges att

[i] enlighet med skriftväxling mellan Sverige och Norge den 1 september 1989 har riksgränsen enligt de år 1661 och 1751 träffade gränsöverenskommelserna den sträckning som har föreslagits av den svenska och den norska gränskommission som under åren 1984–1987 genomfört en gemensam översyn av riksgränsen.

De av gränskommissionerna upprättade tekniska beskrivningarna över gränsen (Band I–VII) utgör från och med den 1 september 1989 officiella gränsdokument. De ska förvaras hos Regeringskansliet (Utrikesdepartementet)⁹ och Lantmäteriet.

---

⁹ Regeringskansliets exemplar finns nu på Riksarkivet.

Vid översynen gjordes ingen inmätning av riksrösen eller av gränsen i övrigt. Resultatet blev således inte några officiellt fastställda koordinater för riksgrensens sträckning på land mot Norge från Riksgränsröse 1 vid Idefjordens strandkant upp till Treriksröset.

Översynen 1984–1987 avsåg enbart landgränsen från Riksgränsröse 1 och norrut. Närmast föregående översyn genomfördes 1959–1962. Översyn av riksgrensens mot Norge ska göras vart 25:e år av en för ändamålet särskilt förordnad gemensam svensk-norsk gränskommission. Mellan översynerna ska gränsen skötas gemensamt av båda parter enligt ett bilateralt avtal om riksgrensens skötsel som ingicks den 7 februari 1933 genom utväxling av ministeriella noter angående tidsintervallerna mellan gränsröjningarna vid svensk-norska gränsen (SÖ 1933:5).

För att åtgärda problemet med avsaknad av gemensamma koordinater i Sverige och Norge för riksgrensens och för så kallade konnektionspunkter¹⁰ längs gränsen genomförde Lantmäteriet och dess norska motpart, Statens kartverk, projektet ”GITS Geografisk informationsanpassning Norge-Sverige” under 2002–2004. Projektet innebar inte en nymätning av riksgrensens utan bestod till stor del av att värdera befintliga koordinatuppgifter på svensk och norsk sida och att nå enighet om de gemensamma koordinater som skulle tillämpas i respektive lands databaser både för riksgrensens och för konnektionspunkter som vägar, broar, ledningar, strandlinjer och liknande, bland annat på de två Svinesundsbroarna.¹¹ Informationen förvaltas och uppdateras till exempel vid nya vägar över gränsen. Som information till allmänheten finns också så kallade anvisningsskyltar på öar på vardera sidan om gränsen i Idefjorden.

Lantmäteriet har inte något stående uppdrag från regeringen att ansvara för skötsel av riksgrensens på land mot Norge mellan gränsoversynerna, vilket man däremot har när det gäller riksgrensens mot Finland. Sedan översynen 1984–1987 har myndigheten inte heller tilldelats särskilda medel för detta ändamål i de årliga regleringsbrev.

---

¹⁰ En konnektionspunkt är en punkt, utöver de officiella gränsmarkeringarna, vars koordinater har bestämts gemensamt av båda länders lantmäterimyndigheter för att markera bäckar, vägar, broar, ledningar eller annat som korsar gränsen så att deras läge stämmer överens när de markeras på respektive lands kartor eller läggs in i samordnade databaser.

¹¹ Den primära arbetsskalan var 1:5 000–1:10 000 men man tog även fram generaliserade databaser i skala 1:250 000 och 1:1 000 000. Arbetsnamnet var DRG, digital riksgrens.

4.6.2 Sveriges territorialgräns och riksgräns i havet mot Norge

Den svenska riksgränsen i havet mot Norge sträcker sig från Stenbodalsens nedre ände vid Idefjordens strand (58° 59,3'N och 11° 27,7'O), där landgränsen börjar vid Riksröse ¹², genom Idefjorden och Svinesund samt vidare mellan Koster och Hvaler.¹³ Havsgränsen, liksom landgränsen, har sitt ursprung i den gränstraktat mellan Sverige och Danmark-Norge som ingicks den 26 oktober 1661¹⁴ efter freden i Roskilde år 1658 då Danmark-Norge avträdde bl.a. Bohuslän till Sverige. Undertecknandet av gränstraktaten hade föregåtts av en utredning, då en gemensam kommission rekognoserat gränsområdet på land från Idefjorden till Hisön i Norra Kornsjön och fört protokoll över de stenar eller framträdande terrängformer som var kända gränsmärken.

Traktaten och dess bilagda kartor var emellertid inte lika entydiga beträffande den exakta gränsdragningen i havet som beträffande gränsdragningen på land. Gränsdragningen i havet blev därför en tvistefråga mellan Sverige och Norge under 1800-talet när hummerfisket i gränsområdena ökade i ekonomisk betydelse för de lokala kustsamhällena samtidigt som de norska självständighetssträvandena tilltog. En svensk-norsk gränskommission tillsattes den 12 juli 1897 med uppdrag att

verkställa undersökning angående rätta sträckningen af riksgränsen mellan Sverige och Norge från det inre af Idefjorden ut i hafvet samt afgifva förslag till gränslinjens bestämmande.

Kommissionen konstaterade i sin rapport den 18 augusti samma år att kartor och gränstraktat var bristfälliga och motsägelsefulla. Kommissionärerna kunde trots detta enas om hur och var gränsen skulle dras i en del av det omtvistade havsområdet

från det inre af Idefjorden, punkt I i kommissionens förslag äfvensom å den därtill hörande kartan, till en punkt XVIII¹⁵

---

¹² 58-59,314509N och 11-27,642009E enligt Sjöfartsverkets inmätning 2009-09-01.

¹³ Översynen av Riksgränsen mellan Sverige och Norge 1984-1987, sid. 41.

¹⁴ Nasselbacka-traktaten.

¹⁵ Sveriges Officiella Statistik 1901-1905, Göteborgs och Bohus Län.

Denna del av gränsen fastställdes av Kungl. Maj:t i sammansatt norskt och svenskt statsråd den 15 mars 1904. Kungl. Maj:t beslutade då att

1. godkänna den föreslagna gränsdragningen från det inre av Idefjorden till punkten XVIII,
2. föreskriva att ”utmärkandet af denna gränslinje skulle verkställas af därtill utsedda kommissarier, en från hvardera riket”, och
3. förordna att frågan om gränslinjen från punkten XVIII ut i havet skulle hänskjutas till avgörande av särskild skiljedomstol.

Den av båda parter godkända delen av gränslinjen, från punkten I till punkten XVIII, utmärktes av utsedda kommissarier enligt en förrättningsakt upprättad den 3 december 1904.

Verkställande av beslutet om att gå till skiljedomstol förutsatte att respektive rikets representationer gav sitt samtycke. Så skedde emellertid inte när den svenska riksdagen behandlade Kungl. Maj:ts prop. (1904:70) angående bestämmande af sträckningen af viss del af sjögränsen mellan Sverige och Norge. Först efter unionsupplösningen undertecknade Sverige och Norge den 14 maj 1908 en konvention om hänskjutande till skiljedom af frågan om viss del af sjögränsen mellan Sverige och Norge ”för slutligt avgörande” (SFS 1908:55). I konventionen uppdrog parterna åt domstolen att

fastställa gränslinjen i vattnet från punkt XVIII ... (enligt markering på kartbilagan till 1897 års kommissionsrapport, vars läge parterna var eniga om) ... ut i hafvet intill territorialgränsen.

Skiljedomstolen avgav sitt utslag den 23 oktober 1909.¹⁶ Beslutet innebar att havsgränsen mellan Sverige och Norge ska bestämmas genom att en rät linje dras från punkten XVIII till en (ny) punkt XIX som ska utgöra mittpunkt på en rät linje från det nordligaste skäret på Röskär i Sverige till det sydligaste skäret, där det står en fyr, på Svartskär i Norge. Från punkten XIX dras sedan en rät linje till en (ny) punkt XX som ska utgöra mittpunkt på en rät linje från det nordligaste av skären i Stora Drammen i Sverige till skäret Hejeknubb sydost om ön Heja i Norge. Från punkten XX dras slutligen en rät linje västerut i 19 graders sydlig riktning som passerar mitt

---

¹⁶ Cour permanente d'Arbitrage, Affaire des Grisbådarna: Sentence, La Haye, 23 octobre 1909.

emellan Grisbådarna i Sverige och Södra Skjöttegrund i Norge och fortsätter vidare i samma riktning tills den når öppet hav ("... jusqu'à ce qu'elle aura atteint la mer libre").

Domstolen anförde i sitt resonemang bl.a. att den beslutade gränslinjen resulterade i en rättvis fördelning av hummerfisket genom att hänvisa till att svenska fiskare hade fiskat vid Grisbådarna i större utsträckning än de norska och att norska fiskare hade fiskat mer effektivt vid Skjöttegrund än vid Grisbådarna.

Efter skiljedomstolens utslag utfärdades den 4 juli 1910 en Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående tillämpningen av 1871 års fiskekungörelse i det aktuella området (SFS 1910:75). I 1910 års kungörelse heter det bl.a. att det havsområde på Sveriges västkust där fisket är förbehållet uteslutande rikets inbyggare sträcker sig

utåt hafvet en geografisk mil från land eller ytterst från svenska kusten belägna skär, som icke ständigt av hafvet överskjöljes, eller från den svenska delen av ofvännämnda, i skiljedomen återopade linje, som sammanbinder skären Stora Drammen och Hejeknubb.

En geografisk mil (7 420 meter) i citatet ovan motsvarar i dag ungefär fyra nautiska mil (7 408 meter) och var den territorialhavsbredd som Sverige hade på den tiden. Det framgår tydligt av skrivningarna i kungörelsen att Sverige utgick från att skiljedomen innebar ett godkännande av att det svenska territorialhavets bredd skulle beräknas från en rät linje mellan punkten XX och en punkt på det nordligaste av skären i Stora Drammen. Dessa två punkter har sedan 1910 års kungörelse utgjort svenska baslinjepunkter i havsområdet närmast Norge.

Motsvarande bestämmelser infördes också, genom en kungörelse den 21 augusti 1924, i då gällande tullstadga för att ange omfattningen i havsområdet närmast Norge av vad som i stadgan benämndes "svenskt farvatten".¹⁷ Bestämmelserna upprepades i 1927 års tullstadga¹⁸ som angav omfattningen av det havsområde som ingick i det dåvarande svenska så kallade tullområdet. De två punkterna och gränsdragningen dem emellan ritades även in på de år 1934 utfärdade så kallade tullkortet.

Linjen mellan punkten XX och det nordligaste av skären i Stora Drammen har således sedan 1910 utgjort rät baslinje för beräkning

¹⁷ SFS 1924:397.

¹⁸ SFS 1927:391.

av det svenska territorialhavets bredd i havsområdet närmast Norge. I Baslinjeutredningens betänkande (SOU 1965:1) Sveriges sjöterritorium anges punkten XX som baslinjepunkt 1 och det nordligaste av skären i Stora Drammen som baslinjepunkt 2.

Utrikesdepartementets folkrättsakkunnige, professor Torsten Gihl anförde i sin folkrättsliga utredning¹⁹ i betänkandets bilaga 2 angående just denna baslinje att

Bestämmelsen (i skiljedomen) är märklig därför att baslinjen i detta fall är dragen mellan punkter belägna i två olika länder, något som torde vara minst sagt ovanligt men som i detta fall måhända kan motiveras av att ifrågavarande kuststräcka en gång tillhört samma land.

Havsgränsutredningen noterar att det inte är den svenska baslinjen som ”är dragen mellan punkter i två olika länder” utan den ursprungliga linje som användes av skiljedomstolen för att identifiera en brytpunkt på gränsen mellan Sverige och Norge, punkten XX. Den svenska baslinje som föreslogs i 1965 års betänkande från baslinjepunkt 1 (punkten XX) till baslinjepunkt 2 är dragen från en punkt i havet, inte från en punkt i Norge. Punkten i havet är utmärkt med en flytboj, kallad Gränsboj 2.

Professor Gihl nämner också i anslutning till sin analys av artikel 4 i 1958 års Genève-konvention att

ILC²⁰ ... säger, att de punkter mellan vilka baslinjerna dras måste tillhöra en och samma stat. Enligt detta förbehåll som dock icke är utsatt i konventionstexten, skulle den vid svensk-norska gränsen dragna linjen Stora Drammen – Hejeknubb icke vara tillåten enligt art. 4.²¹

Som Gihl emellertid själv noterade fanns inget sådant förbehåll i 1958 års konvention, som Sverige för övrigt inte har anslutit sig till. Det togs inte heller in något förbehåll med denna innebörd i motsvarande artikel i 1982 års havsrättskonvention (UNCLOS). Enligt Havsgränsutredningens uppfattning ligger halva Gränsboj 2, som utgör svensk baslinjepunkt 1, på svenskt sjöterritorium. Den befintliga svenska baslinjen är således dragen mellan två punkter som båda tillhör Sverige, nämligen en svensk ”halv” gränsboj i havet,

---

¹⁹ Utgångspunkten för territorialhavets beräkning, Bilaga 2 till Baslinjeutredningens betänkande (SOU 1965:1).

²⁰ United Nations International Law Commission, FN:s folkrättskommission.

²¹ SOU 1965:1 sid. 87. Gihls kommentar är snarare av akademisk natur. Det folkrättsligt relevanta är vad staterna kom fram till i 1958 års konvention.

vars placering är fastställd genom internationell skiljedom, och ett svenskt skär.

1965 års Baslinjeutredning, där professor Gihl ingick som sakkunnig, föreslog trots hans ovanstående påpekanden att i havsområdet närmast rikets gräns mot Norge skulle territorialhavet sträcka sig intill en linje på ett avstånd av fyra nautiska mil från och parallell med den räta linjen genom det nordligaste bland de med namnet Stora Drammen betecknade skären och den sydost om ön Heja belägna undervattenstenen Hejeknubb. Man anförde i specialmotiveringen till 4 § i betänkandets lagförslag att

[a]vvikelsen från huvudregeln innebär, att territorialhavet, istället för att beräknas från en rät linje, som förbinder två på svenskt territorium belägna öar eller skär, beräknas från den i (skilje-)domen angivna linjen mellan ett skär på svensk sida, Stora Drammen, och ett skär på den norska sidan, Hejeknubb.

Man påpekade också att den föreslagna territorialgränsen inte avviker från vad som då redan gällde enligt 1934 års tullkort. 1965 års utredning fann således ingen anledning att ifrågasätta den svenska baslinje som hade tillämpats i havsområdet närmast Norge sedan 1910 även om man ansåg att baslinjen gick från det norska skäret Hejeknubb, och inte från gränsboj 2, till Stora Drammen.

Både Kungl. Majt. och riksdagen instämde i betänkandets förslag till beskrivning av hur det svenska territorialhavet skulle beräknas i havsområdet närmast Norge. I lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium 3 § a stipulerades att det svenska territorialhavet sträcker sig

i området närmast gränsen mot Norge intill en linje på ett avstånd av fyra nautiska mil från och parallell med den räta linjen genom det nordligaste bland de med namnet Stora Drammen betecknade skären och den sydost om ön Heja belägna övervattenstenen Hejeknubb.

I den åtföljande kungörelsen (1966:375) med närmare bestämmelser om beräkningen av Sveriges sjöterritorium angavs att baslinjepunkt 1 betecknades och beskrevs som ”Gränsboj 2. Enligt traktat med Norge.”. Baslinjepunkt 2 betecknades och beskrevs som ”Stora Drammen, N-punkten”.

Av betänkandetexten i övrigt framgår att vid bestämmandet av dessa svenska baslinjepunkter, liksom alla övriga baslinjepunkter som föreslogs i betänkandet, utgick utredningen från punkternas

belägenhet i naturen²². Deras geografiska koordinater härleddes därefter med hjälp av tillgängliga sjökort för att markera punkternas ungefärliga positioner i latitud och longitud. Dessa koordinater angavs i den tabellförteckning som bilades betänkandets lagförslag. Koordinaterna var 58°56,5'N och 10°55,2'O för baslinjepunkt 1 och 58°55,8'N och 10°57,7'O för baslinjepunkt 2.

När lagen om Sveriges sjöterritorium ändrades år 1978 för att utvidga Sveriges territorialhav från 4 till högst 12 nautiska mil från baslinjerna utelämnades den geografiska beskrivning av baslinjens respektive territorialgränsens sträckning närmast Norge som tidigare hade ingått i lagens 3 § 2 a. I den ändrade lagtexten angavs i stället att territorialhavet inte sträcker sig utöver den fastställda gränsen mot Norge och inte heller utöver en rät linje (kompasslinje) mellan två koordinatangivna punkter i Skagerack²³. Koordinaterna för dessa två punkter angavs till 58°53'34,0"N och 10°38'25,0"O respektive 58°45'41,3"N, 10°35'40,0"O uttryckta i ED 50. Punkterna utgör brytpunkt respektive slutpunkt på den förlängda riksgränsen mot Norge från fyra till 12 nautiska mil utanför baslinjerna. Sistnämnda punkt överensstämmer med punkten 3 i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3). Man övergick således från att beskriva den linje från vilken territorialhavets bredd skulle beräknas till att ange att territorialhavet inte fick utsträckas över riksgränsen mot Norge.

När kungörelsen (1966:375) ändrades år 1978²⁴ för att ta hänsyn till utökningen av territorialhavets bredd behölls koordinaterna för de svenska baslinjepunkterna 1 och 2 oförändrade, liksom koordinaterna för alla andra svenska baslinjepunkter.

I och med 1978 års lagändring ersattes således den text i 3 § 2 a i 1966 års lag som angav att det svenska territorialhavets bredd i havsområdet närmast Norge skulle beräknas från en baslinje som definierades genom en geografisk beskrivning av kustens beskaffenhet i det aktuella området med en text som angav att det svenska territorialhavet inte fick sträcka sig utöver dels den fastställda gränsen mot Norge, dels en rät linje mellan två punkter

---

²² SOU 1965:1 sid. 48–49.

²³ Lagen (1978:959) om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

²⁴ Förordningen (1978:961) om ändring i kungörelsen (1966:375) med närmare bestämmelser om beräkningen av Sveriges sjöterritorium.

vilkas koordinater angavs i lagtexten. Begränsningen innebar i praktiken att det svenska territorialhavets bredd i området närmast gränsen mot Norge blev något mindre än 12 nautiska mil.

Anledningen till denna begränsning var att Sverige i en svensk-norsk deklaration den 5 april 1967 angående Sveriges och Norges sjöterritorier i nordöstra Skagerack hade åtagit sig att inte utvidga sitt sjöterritorium utöver just denna linje. I deklarationen benämndes de två punkterna A och C. Den gemensamma deklarationen hade antagits av Sverige och Norge samma dag som parterna också träffade en överenskommelse om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack (SÖ 1967:14)²⁵. Norge påtog sig i deklarationen en motsvarande förpliktelse att inte utvidga sitt territorialhav utanför två koordinatangivna punkter (punkterna A och B). De tre punkterna A, B och C härstammade från fiskeöverenskommelsen som hade till syfte att reglera fisket på ett rättvist sätt i vissa havsområden som skulle ändra status om/när Sverige och/eller Norge skulle utvidga sitt territorialhav från 4 till högst 12 nautiska mil, vilket antogs kunde komma att ske. Punkterna ritades in på norskt sjökort nr 202 som bilades överenskommelsen. Punkterna definierades i relation till ED 50. Osäkerheten vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår till cirka 10 meter. Sverige utvidgade sitt territorialhav den 1 juli 1979. Norge utvidgade sitt territorialhav till högst 12 nautiska mil den 1 januari 2004²⁶.

Ytterligare ett avtal mellan Sverige och Norge har betydelse för avgränsningslinjerna för Sveriges territorialhav, nämligen den överenskommelse som ingicks den 24 juli 1968 om avgränsning av kontinentalsockeln (SÖ 1969:3) och som reglerar gränsdragningen mellan Sverige och Norge ”i fråga om utforskande och tillgodogörande av naturtillgångar”. Artikel 1 stipulerar att i princip ska mittlinjen räknat från staternas baslinjer utgöra avgränsningslinje dem emellan för detta ändamål. Artikel 2 identifierar dock fem specifika punkter mellan vilka avgränsningslinjen ska dras i syfte att uppnå ”en praktisk och ändamålsenlig sträckning av gränslinjen”. De fem punkterna är:

---

²⁵ Överenskommelse med Norge om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack. Oslo den 5 april 1967 (SÖ1967:14).

²⁶ Lag nummer 57 av den 27 juni 2003.

1. Den västligaste punkten på den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium ($58^{\circ}54'50,2''\text{N}$ och $10^{\circ}45'28,1''\text{O}$). Det svenska territorialhavets bredd var då fyra nautiska mil.
2. Punkten där 1909 års skiljedomslinje möter Norges territorialhavets yttre gräns en geografisk mil från den norska baslinjen enligt norsk förordning den 18 juli 1952 ($58^{\circ}53'34,0''\text{N}$ och $10^{\circ}38'25,0''\text{O}$). Punkten motsvarar punkt A enligt 1967 års fiskeöverenskommelse. Det norska territorialhavets bredd var då fyra nautiska mil.
3. Skärningspunkten mellan en linje tolv nautiska mil ut från den norska baslinjen och en linje tolv nautiska mil ut från den svenska baslinjen ($58^{\circ}45'41,3''\text{N}$ och $10^{\circ}35'40,0''\text{O}$). Punkten motsvarar punkt C enligt 1967 års fiskeöverenskommelse.
4. Punkten $58^{\circ}30'41,2''\text{N}$ och $10^{\circ}08'46,9''\text{O}$.
5. Punkten $58^{\circ}15'41,2''\text{N}$ och $10^{\circ}01'48,1''\text{O}$.

Punkterna uttrycktes i ED 50. Enligt artikel 2 i avtalet ska avgränsningslinjen på havsbotten dras mellan punkterna 1, 2 och 3 i form av räta linjer (kompasslinjer) och mellan punkterna 3, 4 och 5 i form av storcirkelbågar. Avgränsningslinjen ritades in på ett norskt sjökort nr 305 som bilades överenskommelsen. Osäkerheten vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår till cirka 10 meter.

Hela den svenska riksgränsen i havet mot Norge är således fastställd i internationella avtal. Från Idefjordens strand, via de 1904 markerade punkterna I–XVIII, till de i 1909 års skiljedom fastställda punkterna XIX och XX och sedan i rät linje via punkten 1 i 1968 års kontinentalsockelöverenskommelse till brytpunkten 2 i samma överenskommelse, som motsvarar punkten A i 1967 års fiskeöverenskommelse, och vidare till punkten 3 i kontinentalsockelöverenskommelsen (som motsvarar punkten C i fiskeöverenskommelsen). I punkten 3 upphör numera riksgränsen i havet mot Norge.

Havsgränsutredningen vill särskilt understryka att Gränsboj 2 (punkten XX enligt 1909 års skiljedom) fortsätter att utgöra svensk baslinjepunkt 1 vid gränsen mot Norge. Det är en folkrättslig grundprincip att gränser och avtal om gränser ligger fast.

Punkten tillkom för över hundra år sedan genom en internationell skiljedom som uttryckligen var baserad på hänsyn till kustens flikiga beskaffenhet med en mångfald vikar och med en omfattande skärgård bestående av ett stort antal öar, holmar och skär. Vattenområdena mellan och innanför dessa öar, holmar och skär betraktades både på svensk och på norsk sida av hävd som inre vatten. Skiljedomstolen lade i sina överväganden stor vikt vid lokalbefolkningarnas vid den tiden sedan gammalt väl etablerade ekonomiska aktiviteter i det aktuella området i syfte att åstadkomma en rättvis gränsdragning mellan Sverige och Norge. Baslinjepunkterna 1 och 2 och den räta baslinjen mellan dem införlivades i svensk författningstext första gången genom 1910 års kungörelse och har inte ändrats sedan dess.

I den norska förordningen av den 14 juni 2002, ändrad den 10 oktober 2003, anges koordinaterna för den norska baslinjepunkten NM103 på gränsen mot Sverige (Landgrense Norge/Sverige, Grensepunkt XX (G.B.2. boye)) till 58°56'32,18"N och 10°55'04,47"E uttryckta i EUREF 89. Koordinaterna för skärningspunkten mellan den yttre avgränsningsgränslinjen för det norska territorialhavets bredd och gränsen mot Sverige²⁷ anges i en norsk note till FN:s generalsekreterare den 3 december 2003 till 58°45'39,8596"N och 10°35'35,2818"E.²⁸ Dessa norska koordinater är uttryckta i EUREF 89, gränsen mot Sverige har transformerats från ED 50 i 1968 års överenskommelse. Sjöfartsverket har under sommaren 2013 gjort en geodetisk inmätning av de gränsmärken på land som används för att beräkna positionen för den svenska baslinjepunkten 1 (Gränsboj 2, punkten XX). Enligt uppgift från verket stämmer koordinaterna för den svenska baslinjepunkten 1 och den norska baslinjepunkten NM103 överens så när som på 0,5 meter.

Den senaste gemensamma översynen av riksgränsen i havet mot Norge slutfördes inte. Sverige saknar därför gemensamt fastställda koordinater för riksgränsen i havet mot Norge från Idefjordens strand ut till Gränsboj 2 och vidare till punkten 3 i 1968 års överenskommelse där riksgränsen i havet mot Norge upphör.

---

²⁷ Punkten 3 i 1968 års kontinentalsockelöverenskommelse (SÖ 1969:3) och punkten C i 1967 års fiskeöverenskommelse (SÖ 1967:14).

²⁷ SFS (1966:374) 3 § a1 och a2.

²⁸ <http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/STATEFILES/NOR.htm>

I lagen om Sveriges sjöterritorium anges begränsningslinjer för det svenska territorialhavet. Det får i Skagerack inte utsträcka sig utöver den fastställda gränsen mot Norge och inte heller utöver en rät linje (kompasslinje) från en punkt 58°53'34,0"N och 10°38'25,0"O till en punkt 58°45'41,3"N och 10°35'40,0"O. Dessa punkter överensstämmer som tidigare nämnts med punkterna 2 och 3 i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3).²⁹

Den inre delen av havsgränsen, från punkten I till punkten XVIII, märktes ut direkt efter det att parterna kommit överens om sträckningen år 1904. Den yttre delen, från punkten XVIII till punkten XX (Gränsboj 2), märktes ut första gången sommaren 1911 och 1912 och då såg man också över märkena vid den inre delen. Nya gemensamma översyner gjordes åren 1922, 1937, 1952 och 1967. Dessutom har granskningar av märken och bojar samt underhållsarbeten genomförts vart femte år. Enligt det överenskomna schemat för gemensamma gränsöversyner vart 15:e år skulle en ny översyn ha gjorts år 1982, men vid 1977 års granskning fann man att två större kummel inne i Idefjorden var så skadade att de borde repareras snarast möjligt. Nästa gemensamma översyn kom därför att påbörjas redan år 1979. En gemensam svensk-norsk översyn av riksgränsen i havet genomfördes under åren 1979–1981. Då koordinatbestämde Sjöfartsverket tillsammans med Norges Geografiske Oppmåling alla gränsmärken i och utanför Idefjorden.³⁰ Översynen fastställdes emellertid inte eftersom översynskommissionen hade konstaterat betydande diskrepanser mellan befintliga gränsmarkeringar i terrängen och på kartan. Rapporten innehöll också förslag om att en permanent gemensam översynskommission skulle inrättas för att åtgärda detta och avsluta resterande översynsarbete. Översynsrapporten överlämnades till Utrikesdepartementet efter det att frågor om gränsansvar hade flyttats dit från Justitiedepartementet år 1989. Något svenskt beslut om förslagen i kommissionens rapport har hittills inte fattats.

---

²⁹ SFS (1966:374) 3 §.

³⁰ Rapport till Regeringarna i Norge och Sverige från Gränskommissionen Norge-Sverige 1979–1981: Rapport från granskning av sjögränsen mellan Norge och Sverige, daterad Oslo/Norrköping den 1 mars 1982 och undertecknad av utsedda gränskommissarier, registrerad av Justitiedepartementet 82.04.20 Dnr 1101-82.

Under femårsperioden fram till den 1 januari 2013 ansvarade Sjöfartsverket för kontroll av de fyra plastbojar längs riksgränsen som ägs och förvaltas av Sverige och Norge gemensamt. Bojarna med förankringar kontrollerades senast den 6 juni 2012. Koordinaterna för Gränsboj 2 uppgavs då vara 58-56,5380N och 10-55,0854E uttryckta i SWEREF 99. Från den 1 januari 2013 ansvarar Sjöfartsverkets norska motpart Kystverket för kontroll av gränsbojarna under innevarande femårsperiod.

Sjöfartsverket har inte något stående uppdrag från regeringen att ansvara för skötsel av riksgränsen i havet mot Norge mellan de gemensamma gränsöversynerna.

Figur 4.2 Foto över gränsboj 4 (fotograf Dennis Stigson, Sjöfartsverket)

4.6.3 Sveriges territorialgräns och riksgräns i havet mot Danmark

Sverige och Danmark undertecknade den 30 januari 1932 en gemensam deklaration om dragningen av den linje som utgör gräns mellan ländernas territorialhav i Öresund.³¹ Deklarationen omfattar gränsdragningen i ett område som i norr begränsas av en linje mellan Gilberghoved i Danmark och Kullen i Sverige, genom punkten 56° 14,4'N och 12° 23,6'O³², och i söder av en linje mellan Stevns fyr i Danmark och Falsterbo udde i Sverige, genom punkten 55° 20,87'N och 12° 41,32'O³³.

I deklarationen åtog sig de båda regeringarna att avhålla sig från att uppföra fyror, sjömärken eller överhuvudtaget några fasta anläggningar av vad slag det vara må utanför det egna territorialhavet. Vidare angavs att linjen ska utgöra gräns för respektive stats rätt att utmärka och bärga vrak i området. Deklarationen, som ska ses även mot bakgrund av 1857 års Öresundstraktat (se nedan), innebar ingen ändring i gällande regler för lotsning i sundet. I en anslutande note-växling samma dag åtog sig den svenska regeringen också att hålla genomfarten vid Flintrännen och öster om Ven öppen för alla danska fartyg, inklusive handels- och örlogsfartyg, för fri genomfart utan att de belades med avgift eller i övrigt i något avseende behandlades mindre gynnsamt än svenska eller andra staters fartyg. Sverige förbehöll sig dock rätten att

vidtaga sådana temporära försvarsåtgärder, som det finner erforderliga i händelse av internationella militära förvecklingar, vari det indrages.

Den svenska regeringen erkände även den danska regeringens rätt att fastställa gränserna för Köpenhamns redd på samma sätt som dittills och att behandla dessa vatten som inre danskt vatten.

Den i 1932 års deklaration överenskomna gränslinjen i Öresund drogs mitt emellan Själlands kust och det svenska fastlandet, utan hänsyn till ön Ven, ner till lys- och ljudbojen Lous Flak, och därifrån vidare i rät riktning till lysbojen Saltholm Flak N. O. Demarkationslinjen drogs sedan söderut i räta linjer mellan fyra

---

³¹ SÖ 1932:1 Deklaration med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund. Stockholm den 30 januari 1932.

³² SFS (1966:374) 3 §.

³³ SFS (1966:374) 3 §.

angivna punkter (punkterna 1–4) och därefter vidare till punkterna 5 och 6 enligt motsvarande regler som för norra delen av Öresund, alltså mitt emellan den danska kusten och det svenska fastlandet. Samtliga åtta angivna punkter uttrycktes med dåtidens koordinater N och O i grader, minuter och sekunder. Den 28 juni och 3 juli 1995 avtalade Sverige och Danmark genom skriftväxling om revidering av de åtta punkter som utgör demarkationslinjen i södra Öresund.³⁴ Koordinaterna för de åtta punkterna i 1932 års deklaration transformerades via ED 50 till EUREF 89 och uttrycktes i grader och minuter med tre decimaler. I 1995 års avtal angavs också att gränsen mellan punkterna utgörs av räta geodetiska linjer. Osäkerheten vid transformering av dessa koordinater till SWEREF 99 är mycket liten och uppgår till endast cirka tre centimeter.

När Sverige beslutade att utvidga sitt territorialhav från fyra till högst 12 nautiska mil från och med den 1 juli 1979³⁵ aktualiserades vissa frågor med anledning av de regler för passage i internationella sund som förväntades bli resultatet av de då pågående FN-förhandlingarna om en havsrättskonvention. De folkrättsliga förhållandena avseende passagerättigheter i Öresund har sin bakgrund i bland annat 1857 års Öresundstraktat.³⁶ På initiativ av Danmark, som vid denna tidpunkt ännu inte hade beslutat att utvidga sitt territorialhav, slöts därför en överenskommelse om genomfarten i sunden mellan Sverige och Danmark genom note-växling den 25 juni 1979. Överenskommelsen innebär att Sverige och Danmark i sunden mellan den svenska kusten och den danska kusten vid Skagen, Laesö och Anholt, som ligger nordväst om Öresund, samt i Bornholms-gattet, som ligger sydost om Öresund, begränsar sina respektive territorialhav så att det på vardera sidan av mittlinjen mellan de svenska och danska baslinjerna finns ett område av fritt hav som är minst tre nautiska mil brett. Avtalet anger att båda stater ska

---

³⁴ SÖ 1995:54 Avtal med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1). Köpenhamn den 28 juni och 3 juli 1995.

³⁵ Prop. (1978/79:27) om utvidgning av Sveriges sjöterritorium.

³⁶ Öresundstraktaten om rätten till avgiftsfri passage genom Öresund, "Traité pour l'abolition des droits du Sund et des Belts", ingicks den 14 mars 1857 mellan å ena sidan Danmark och, å den andra Sverige-Norge, Österrike-Ungern, Belgien, Frankrike, Storbritannien, Nederländerna, Ryssland och ett antal då fristående tyska stater. Ett bilateralt avtal mellan Danmark och USA om motsvarande frågor ingicks samma år.

tillämpa en ordning som gör det möjligt för främmande fartyg och luftfartyg att passera genom och över fritt hav i områdena omedelbart norr och söder om Öresund.

I den svenska noten anges inga koordinater för begränsningslinjernas brytpunkter. Där stipuleras endast att Sverige avser begränsa det svenska territorialhavet i sunden mellan den svenska kusten och den danska kusten vid Skagen samt vid Laesö, Anholt och Bornholm i syfte att vidmakthålla oförändrade passagemöjligheter i dessa vatten så att det på den svenska sidan av mittlinjen mellan de svenska och danska baslinjerna finns ett område av fritt hav som är minst tre nautiska mil brett. Sverige åtar sig också att ge Danmark tolv månaders varsel om man i ett senare skede skulle besluta att utvidga det svenska territorialhavet utöver det omnämnda området. Det sägs uttryckligen att Sverige avser tillämpa en ordning som gör det möjligt för främmande fartyg och luftfartyg att passera genom och över fritt hav i områdena omedelbart norr och söder om Öresund i syfte att möjliggöra fortsatt fritt tillträde till Öresund, förutsatt att det danska territorialhavet i de omnämnda vattnen begränsas på motsvarande sätt. Innehållet i den svenska noten godkändes i en svars-note samma dag från den danska regeringen. Inte heller den danska noten innehöll några koordinater.

Såväl Sverige som Danmark har förklarat att passage genom Öresund regleras av en "sedan gammalt gällande" konvention och att passagereglerna genom Öresund inte ändras genom tillträdet till UNCLOS.³⁷

Regeringen utfärdade den 14 juni 1979 en förordning (1979:549) om tillfälliga passagezoner inom svenskt territorium och föreskrev att inom vissa koordinatangivna områden öster om territorialgränsen i Skagerack och Kattegatt samt nordväst om territorialgränsen i Bornholms-gattet får främmande makts örlogsfartyg och militära luftfartyg passera utan tillstånd eller föranmälan. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 1979 och skulle gälla till och med den 31 december samma år. Samtidigt utvidgades det svenska territorialhavet till 12 nautiska mil. Under hösten 1979 lade regeringen fram prop. 1979/80:43 om ändring av Sveriges sjöterritorium. I propositionen föreslogs att samma koordinater som tagits in i förordningen om tillfälliga passagezoner skulle föras in i lagen om

---

³⁷ http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/convention_declarations.htm#Sweden

Sveriges sjöterritorium. Riksdagen antog lagförslaget som alltså lade fast geografiska koordinater för de begränsningslinjer som den svenska territorialgränsen inte får sträcka sig utöver i Skagerack, Kattegatt, Öresund, södra Östersjön och Bornholms-gattet. Koordinaterna är med största sannolikhet angivna i RT 38. Osäkerheten vid transformering till SWEREF 99 uppgår till cirka 5 meter.

I Skagerack och Kattegatt dras territorialgränsen som räta linjer förbi Skagen, Laesö och Anholt mellan tio brytpunkter från punkten $57^{\circ}59,0'N$ och $10^{\circ}59,8'O$ till punkten $56^{\circ}18,1'N$ och $12^{\circ}19,7'O$ enligt 3 § lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. Från sistnämnda punkt dras territorialgränsen fyra nautiska mil från den svenska normala baslinjen till punkten $56^{\circ}14,4'N$ och $12^{\circ}23,6'O$ som ligger på Öresunds norra begränsningslinje. Från denna punkt dras territorialgränsen i sydvästlig riktning till punkten G i den överenskommelse med Danmark om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark som ingicks den 9 november 1984 (SÖ 1985:54). Punkten G har koordinaterna $56^{\circ}12'58,9''N$ och $12^{\circ}21'48,0''O$ enligt ED 50. Från punkten G sammanfaller riksgränsen, territorialgränsen och avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i Öresund med begränsningslinjerna enligt 1932 års deklaration fram till punkten 6 i denna och i 1995 års överenskommelse. Riksgränsen mot Danmark upphör i punkten 6 som har koordinaterna $55^{\circ}20'14,2''N$ och $12^{\circ}38'31,1''E$ i ED 50 enligt SÖ 1995:54. Territorialgränsen fortsätter från punkten H i 1984 års överenskommelse, som har koordinaterna $55^{\circ}20'14,2''N$ och $12^{\circ}38'31,0''O$ i ED 50. Punkterna 6 och H borde vara samma punkt men det är en skillnad på 0,1" i östlig riktning mellan koordinaterna i 1984 års och 1995 års överenskommelser. Skillnaden uppgår till cirka 1,5 meter.

Från punkten H sammanfaller territorialgränsen i nordostlig riktning med den södra begränsningslinjen för Öresund till punkten $55^{\circ}20,87'N$ och $12^{\circ}41,32'O$ som Sverige fastställt enligt 1979 års riksdagsbeslut. Gränsen fortsätter sedan i södra Östersjön fyra nautiska mil från de svenska baslinjerna till punkten $55^{\circ}17,70'N$ och $12^{\circ}43,32'O$ och därifrån vidare i rät linje i sydostlig riktning till punkten $55^{\circ}08,9'N$ och $12^{\circ}55,7'O$ som ligger 12 nautiska mil från baslinjen.

Territorialgränsen fortsätter sedan österut 12 nautiska mil från den normala baslinjen längs Skånes sydkust tills den möter den begränsningslinje i Bornholms-gattet som Sverige beslutat om i enlighet med 1979 års note-växling med Danmark. I Bornholms-gattet dras begränsningslinjen som en rät linje från punkten 55° 10,6'N och 14° 10,2'O till punkten 55° 36,4'N och 14° 42,3'O.

Koordinaterna för ovanstående punkter är inte överenskomna med Danmark i note-växlingen den 25 juni 1979. Punkterna fastställdes i 1979 års riksdagsbeslut och torde ha bestämts ensidigt av Sverige, med undantag för de koordinater längs riksgränsen, territorialgränsen och avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i Öresund som är överenskomna i 1932 års deklaration samt punkterna G och H som härstammar från 1984 års överenskommelse.

I havsområdena öster om Bornholms-gattet fortsätter den svenska territorialgränsen i Östersjön 12 nautiska mil utanför baslinjerna upp till Ålands hav.

4.6.4 Sveriges riksgrens på land mot Finland

Riksgränsen mellan Sverige och Finland härstammar från artikel V i fredsöverenskommelsen i Fredrikshamn år 1809 då Sverige avträdde Finland till Ryssland.³⁸ En demarkationsakt upprättades år 1810.³⁹ Den angav bland annat att gränsen i huvudsak ska följa gränsälvarnas mittfåra och att Åland ska tillhöra Ryssland. I anslutning till demarkationsakten upprättades en topografisk beskrivning av sjögränsen.⁴⁰ Efter Finlands självständighet upprättades nya gränsdokument och gränskartor vid en gemensam svensk-finsk gränsöversyn 1926–1927. En principiell ändring gjordes av riksgränsen i Haparanda-Torneå skärgård och det bestämdes att gränsen i området från Røyttä hamn till de yttersta skären skulle följa fyra räta linjer (mellan punkterna I–IV) i stället för som tidigare en kurvlinje. De nya gränsmarkeringarna i skärgården inmättes geodetiskt genom sjökarteverkens försorg. I samband med godkännandet av denna gränsöversyn överenskom de svenska och finska regeringarna att gemensamma översyner av

³⁸ Traité de paix. Frédéricshamn le 17 (5) septembre 1809.

³⁹ N:o 426. Acte de démarcation des frontières. Torneå den 20 (8) novembre 1810.

⁴⁰ Undertecknad den 19 (7) januari 1811.

riksgränsen skulle göras vart 25:e år.⁴¹ Positionsangivelserna för gränsmarkeringarna i älvfåran revideras vid varje gränsöversyn. Vid 1956 års gemensamma gränsöversyn upprättades en fotokarta över hela gränsen från Treriksröset till territorialgränsen utanför Haparanda-Torneå. I samband med godkännandet av denna översyn överenskomms även att fortsättningsvis ska positionsangivelserna i älvfåran ligga fast fram till nästa gemensamma översyn.⁴² Den fastighetsrättsliga regleringen av enskilt vatten under hela perioden mellan två gemensamma översyner baseras således på den i författningstext fastställda gränsdragning mellan Sverige och Finland som överenskommits vid den senaste gemensamma gränsöversynen.

Den senaste gemensamma översynen av riksgränsen genomfördes år 2006.⁴³ Skriftväxling mellan Sverige och Finland om att riksgränsen från den 1 maj 2010 ska ha den sträckning som föreslagits i översynskommissionernas rapport ägde rum den 3 och 25 mars 2010 (SÖ 2010:2).⁴⁴ De inom ramen för översynen upprättade tekniska beskrivningarna över gränsen i form av ett huvuddokument och 49 riksgränskartor gäller som officiella svenska gränsdokument enligt förordningen (2010:241) om riksgränsen mellan Sverige och Finland.

Gränsdokumenten anger överenskomna och fastställda geografiska koordinater för riksgränsens sträckning från Treriksröset på land, längs gränsälvarna, i inre vatten och ut till den punkt där riksgränsen upphör och svenskt sjöterritorium inte längre möter finskt sjöterritorium i norra Bottenviken samt för riksgränsen på den svensk-finska ön Märket i Ålands hav. Samtliga gränsmärken som definierar gränsens läge på marken är inmätta och redovisade i ett enhetligt geodetiskt datum, ETRS 89. Gränslinjens brytpunkter är redovisade på samma sätt. Till stöd för tolkning av gränskartorna finns koordinater för riksgränsen uttryckta i EUREF 89 bifogade till gränshandlingarna. Samtliga koordinater har uppmätts och överens-

---

⁴¹ Svenskt regeringsbeslut den 14 juni 1928. Finskt regeringsbeslut den 15 april 1929. SÖ saknas.

⁴² Ministeriella noter rörande den svensk-finska riksgränsen. Helsingfors den 18 februari 1961, (SÖ 1961:6).

⁴³ Riksdagsbehandling; Prop. 2008/09:188, bet. 2009/10:UU8, rskr. 2009/10:15.

⁴⁴ Förordning (2010:241) om riksgränsen mellan Sverige och Finland.

kommits mellan Lantmäteriet och dess finska motsvarighet, Lantmäteriverket.

Det nya avtal som ska reglera skötseln av riksgränsen mellan Sverige och Finland fram till nästa gemensamma översyn godkändes genom regeringsbeslut den 19 juni 2013.⁴⁵ Lantmäteriet har ett stående uppdrag från regeringen att ansvara för redovisning, tillsyn och skötsel av riksgränsen mot Finland på land mellan de gemensamma gränsöversynerna.⁴⁶ Underhållskostnaderna finansieras inom ramen för Lantmäteriets ordinarie anslag.

4.6.5 Sveriges territorialgräns och riksgräns i havet mot Finland

En överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och den nordligaste delen av Östersjön ingicks i Stockholm den 29 september 1972.⁴⁷ Överenskommelsen anger att gränslinjen mellan de områden av kontinentalsockeln över vilka respektive stat utövar suveräna rättigheter i fråga om utforskning och utvinning av naturtillgångar i princip ska vara en mittlinje mellan staternas baslinjer. Vissa avvikelser från principen gjordes för att beakta de begränsningslinjer som fastställts dels i 1811 års topografiska gränsbeskrivning, dels i Ålandskonventionen.⁴⁸ För att ge avgränsningslinjen en praktisk och ändamålsenlig sträckning utformades den som räta linjer mellan ett antal punkter som anges med koordinater i överenskommelsen. Vissa av punkterna överensstämmer med punkter som även är definierade i Ålandskonventionen.

Efter det att Sverige år 1979 hade utvidgat det svenska territorialhavet till högst 12 nautiska mil och från och med år 1993 hade inrättat en ekonomisk zon⁴⁹ ingicks en överenskommelse med

---

⁴⁵ Överenskommelsen mellan Konungariket Sveriges regering och Republiken Finlands regering om skötseln av riksgränsen mellan de båda länderna. Avtalet är undertecknat och har trätt i kraft, Lantmäteriet Dnr 2014/03553.

⁴⁶ 3 § 8 förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

⁴⁷ Överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, Stockholm den 29 september 1972 (SÖ 1973:1).

⁴⁸ Konventionen angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering. Genève den 20 oktober 1921.

⁴⁹ Lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon och förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

Finland den 2 juni 1994 om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön som ersatte de delar av 1972 års överenskommelse som avsåg avgränsningslinjerna söder om ön Märket i Ålands hav.⁵⁰ Även 1994 års överenskommelse innehåller vissa punkter som överensstämmer med punkter vilka är definierade i Ålandskonventionen. Finland utvidgade sitt territorialhav till högst 12 nautiska mil från baslinjerna år 1995.

Den svenska territorialgränsen i havet ansluter söderifrån till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln mot Finland i en punkt som ligger norr om brytpunkten 4 i 1994 års överenskommelse. Anslutningspunkten kan bestämmas av Sverige. Gränsen sammanfaller med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln och fortsätter norrut till en punkt där Finlands sjöterritorium också ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln.⁵¹ Denna riksgränspunkt bör fastställas i samverkan med Finland. Riksgränsen går vidare via punkterna 3 och 2 i 1994 års överenskommelse till punkten 1 som har koordinaterna 60°14,115'N och 19°06,162'O. Denna punkt ligger i havet söder om Märket och var den riksgränspunkt där Sveriges och Finlands sjöterritorier upphörde att gränsa till varandra innan staterna utvidgade sina territorialhav till högst 12 nautiska mil. Linjerna mellan de fem punkter söder om Märket som är koordinatbestämda i 1994 års överenskommelse utgörs av räta geodetiska linjer. Koordinaterna har angetts i enlighet med WGS 84. Osäkerheten vid transformering till SWEREF 99 uppgår till cirka tre meter. Punkterna 4, 3 och 2 motsvarar punkterna 13, 14 och 15 i Ålandskonventionen.

Från punkten 1 i 1994 års överenskommelse följer riksgränsen ett antal räta linjer mellan punkten 12, som är markerad med mässingsdubb på Märkets södra strand, till punkten 11, som är markerad med mässingsdubb på öns norra strand, och fortsätter sedan i samma räta linje till punkten 10 i 1972 års överenskommelse där Finlands sjöterritorium lämnar avgränsningslinjen för kontinentalsockeln och riksgränsen därmed upphör. Punkten är en riksgränspunkt och dess koordinater bör bestämmas i samverkan med Finland.

---

⁵⁰ Överenskommelse mellan Konungariket Sverige och Republiken Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon. Stockholm den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18).

⁵¹ Punkten har nr 129 enligt rapporten från 2006 års gemensamma gränsöversyn.

Från punkten 10 fortsätter territorialgränsen att sammanfalla med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till punkten 9 i 1972 års överenskommelse. Denna punkt utgjorde brytpunkt på den svenska territorialgränsen när Sveriges territorialhav uppgick till 4 nautiska mil men fyller numera ingen sådan funktion.

Den svenska territorialgränsen fortsätter att sammanfalla med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln norrut fram till en punkt, vars koordinater kan bestämmas av Sverige, söder om punkten 8 i 1972 års överenskommelse. Punkten 8 motsvarar punkten 17 i Ålandskonventionen. Territorialgränsen lämnar därefter avgränsningslinjen för kontinentalsockeln och fortsätter norrut 12 nautiska mil från de svenska baslinjerna tills den återigen ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en ny brytpunkt öster om Örnsköldsvik. Koordinaterna för denna punkt kan bestämmas av Sverige. Gränsen sammanfaller därefter med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln via punkterna 6, 5 och 4 i 1972 års överenskommelse norrut till en ny brytpunkt i Norra Kvarken utanför Umeå där den återigen lämnar avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige.

Territorialgränsen fortsätter sedan norrut 12 nautiska mil från baslinjerna tills den åter ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en ny brytpunkt öster om Luleå. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. Därefter sammanfaller territorialgränsen med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till den i 1972 års överenskommelse angivna punkten 2 där även det finska sjöterritoriet ansluter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Koordinaterna för denna punkt, som är en riksgränspunkt, bör bestämmas i samverkan med Finland.

Från punkten 2 fortsätter riksgränsen i rät linje via punkten 1 i 1972 års överenskommelse till brytpunkten IV. I den punkt där riksgränsen korsar den svenska räta baslinje som går mellan den svenska baslinjepunkten 103 och det sydligaste skäret vid den finska ön Selkäsarvi upphör det svenska territorialhavet och svenskt inre vatten tar vid. Detta framgår av 1 § i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

2006 års gemensamma svensk-finska gränsöversyn anger att riksgränsen fortsätter norrut från brytpunkten IV mellan öarna Sarvenkataja i Sverige och Linnanklupu i Finland i räta linjer enligt gränskartorna 44–48 till gränsälvens djupfåra norr om Svensarö.

Ingen av de svensk-finska riksgränspunkterna i havet norr om Märket är koordinatbestämd i 2006 års gränsöversyn. Dokumenten innehåller emellertid principer för den tekniska revision som återopas i protokollet till 1994 års överenskommelse med Finland och som ska avse punkterna 10–1 i 1972 års överenskommelse med Finland. Överenskomna koordinater för dessa punkter krävs för att också kunna bestämma koordinater för de riksgränspunkter i havet som sammanfaller med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln norr om Märket och i norra Bottenviken.

Koordinaterna för punkterna i 1972 års överenskommelse är redovisade i ett finskt referenssystem som kan omräknas via EUREF 89 till SWEREF 99. Sjöfartsverket har tillgång till parametrar för transformation från det finska systemet. Osäkerheten blir i storleksordningen 3 meter.

5 Inrättande av en svensk angränsande zon

Enligt FN:s havsrättskonvention (UNCLOS) får en kuststat inrätta en så kallad angränsande zon utanför sitt territorialhav i ett område ut till högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Den angränsande zonen kan således för Sveriges del, med ett territorialhav om högst 12 nautiska mil, i princip inte vara bredare än 12 nautiska mil. En angränsande zon ger kuststaten rättigheter men inga formella skyldigheter. Zonen kan karaktäriseras som en "poliszon". Dess primära syfte är att ge kuststaten rätt att skydda sitt territorium, inklusive sitt territorialhav, genom att utöva nödvändig kontroll inom zonen för att förhindra och bestraffa "överträdelser av dess lagar och andra författningar rörande tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd"¹. Kuststaten har även rätt att skydda det marina kulturarvet på botten inom det havsområde som omfattas av den angränsande zonen. Det är en rättighet som Sverige för närvarande inte utnyttjar.

5.1 Behovet av en svensk angränsande zon

Regeringen gjorde i proposition 1995/96:140 om Sveriges ratificering av FN:s havsrättskonvention bedömningen att

en angränsande zon bör inrättas runt Sveriges kuster utanför det svenska sjöterritoriet.

Regeringen ansåg då att övervägande skäl talar till förmån för att en angränsande zon bör inrättas men anförde samtidigt att detta för-

---

¹ Eng. "infringement of its customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations".

anleder författningsändringar, bland annat avseende Kustbevakningens roll, samt att frågan om koordinatbestämning av zonen kräver ytterligare överväganden. Därefter konstaterades att regeringen avsåg att återkomma med förslag om inrättande av en angränsande zon.

Utredningen ska enligt direktiven föreslå inrättande av en angränsande zon i hela eller delar av det område som gränsar till svenskt territorialhav och i samband med detta utreda vilken verksamhet som kan tänkas uppkomma för relevanta myndigheter vid inrättande av en sådan zon. Vidare ska utredningen på basis av detta underlag och med beaktande av vad Havsplaneringsutredningen föreslagit lägga fram förslag till nödvändiga författningsbestämmelser om svensk jurisdiktion och annan verksamhet i en sådan zon.

5.1.1 Kort historik

Regeringen har således redan i proposition 1995/96:140 gjort bedömningen att det föreligger behov av en svensk angränsande zon. Till grund för propositionen låg en promemoria som även innehöll ett förslag till lag om angränsande zon. Promemorian utgick från att en svensk angränsande zon skulle inrättas i samband med att Sverige ratificerade FN:s havsrättskonvention. De tio remissinstanser som uttalade sig tillstyrkte att en sådan zon skulle inrättas (Riksåklagaren, Kalmar tingsrätt, Stockholms tingsrätt, Kungl. Örlogsmannasällskapet, Kustbevakningen, Generaltullstyrelsen, Riksskatteverket, Göteborgs universitet, Stockholms universitet och Länsstyrelsen i Stockholms län).

Som redovisats ovan innehöll propositionen emellertid inte något förslag om inrättande av en angränsande zon. Frågan har senare varit föremål för riksdagsfrågor. År 2008 uttalade dåvarande utrikesministern Carl Bildt att inrättande av en angränsande zon i icke obetydliga avseenden skulle utvidga möjligheterna för tillsyn av överträdelser av svenska lagar och förordningar. Han noterade att juridiska och tekniska skäl talade för att frågan hanteras som en del av en på sikt nödvändig översyn av den svenska havsgränslagstiftningen.² Även tidigare miljöministern Andreas Carlgren har ut-

---

² Svar på skriftlig fråga 2007/08:523.

talat sig i samma riktning. Olika myndigheter, däribland Kustbevakningen, Sjöfartsverket, Riksantikvarieämbetet³ och andra intressenter, har vid flera tillfällen understrukit vikten av att inrätta en angränsande zon.

Havsplaneringsutredningen framhöll i betänkandet Planering på djupet – fysisk planering av havet (SOU 2010:91) att Sverige bör utnyttja den möjlighet som havsrätten ger att inrätta en angränsande zon för att kunna skydda kulturarv även i området närmast utanför det svenska territorialhavet. På havsbotten inom internationellt vatten utanför Sveriges territorium, inte minst i Östersjön, finns, enligt betänkandet, ett unikt kulturarv.

5.2 Regler om angränsande zon i UNCLOS

Kuststatens rätt att inrätta en angränsande zon kodifierades i en internationell konvention, ”Convention on the Territorial Sea and Contiguous Zone”, som antogs vid FN:s första havsrättskonferens i Geneve år 1958. Sverige anslöt sig dock aldrig till denna konvention. UNCLOS bekräftar kuststatens rätt att inrätta en angränsande zon samtidigt som zonens maximala bredd i förhållande till vad som föreskrivits i 1958 års konvention utökades från 12 till 24 nautiska mil från baslinjerna.

Inom en angränsande zon får kuststaten utöva nödvändig kontroll för att *förhindra* överträdelser från att begås inom dess territorium, samt *bestraffa* överträdelser av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd som har begåtts inom dess territorium. Kuststaten kan själv välja i vilken utsträckning den vill utnyttja de rättigheter som zonen ger upphov till. Kuststaten behöver inte utöva tillsyn eller övervaka zonen för att till exempel uppfylla några förpliktelser.

En angränsande zon utanför territorialhavet får sträcka sig högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Artikel 33 i UNCLOS anger att

---

³ Bl.a. genom skrivelsen 2013-06-17 till Kulturdepartementet Skydd av regalskeppet Svärdet (UD 2011:01/2013/1), som överlämnats till utredningen.

1. Inom ett område som gränsar till dess territorialhav, benämnd angränsande zonen, får kuststaten utöva nödvändig kontroll för att
  - a) hindra överträdelser av dess lagar och andra författningar rörande tullar, skatter, invandring eller hälsovård inom dess territorium eller territorialhav,
  - b) bestraffa de överträdelser av ovan nämnda lagar och andra författningar som begåtts inom dess territorium eller territorialhav.
2. Den angränsande zonen får inte sträcka sig utöver 24 nautiska mil från de baslinjer varifrån territorialhavets bredd beräknas.

Den formulering som används i artikel 33 i UNCLOS, "territoriy or territorial sea", och i den svenska översättningen som återges ovan, "territorium eller territorialhav" (SÖ 2000:1), är olycklig eftersom territorialhavet är en del av kuststatens territorium.

I den engelska texten används begreppet "prevent" i punkten a), vilket i den svenska versionen översatts med "hindra". Utredningen har valt att använda begreppet *förhindra* i syfte att ännu tydligare spegla det engelska begreppets betydelse som även innefattar att förebygga.

Begreppet "sanitary" översattes i SÖ 2000:1 och prop. 1995/96:140 med "hälsovård". Utredningen anser att "hälsoskydd" är ett mer ändamålsenligt svenskt begrepp och använder därför detta i stället.

En angränsande zon ger också kuststaten utökade möjligheter att skydda arkeologiska och historiska fynd på havsbotten inom zonen. Genom artikel 303 i UNCLOS utsträcks kuststatens rättigheter och skyldigheter till att även skydda arkeologiska och historiska föremål på havsbotten inom det område som omfattas av en angränsande zon. Kuststaten har rätt att utgå från att flyttning av sådana föremål utan dess tillstånd är att betrakta som ett brott mot de lagar och andra författningar som omfattas av artikel 33. Artikel 303 anger att

1. Staterna är skyldiga att skydda föremål av arkeologiskt och historiskt intresse som påträffas i havet och att samarbeta i detta syfte.
2. För att kontrollera handel med sådana föremål får en kuststat, då den tillämpar artikel 33, utgå ifrån att ett avlägsnande utan dess tillstånd av föremålen från havsbotten inom den zon som avses i nämnda artikel skulle leda till överträdelse inom dess territorium eller territorialhav av de lagar och andra författningar som avses i artikeln.
3. ...
4. ...

Kuststaten får även upprätta en angränsande zon runt friliggande öar, som t.ex. Gotland, enligt UNCLOS artikel 121.2.

En angränsande zon bör inte i första hand betraktas som en zon där kuststaten utsträcker sin jurisdiktion i syfte att ta tillvara tillgångar eller rättigheter kopplade till havsområdet som sådant. Därmed skiljer sig begreppet angränsande zon från begrepp som fiskezon, ekonomisk zon och kontinentalsockel i havsrätten.

Inom den angränsande zonen får kuststaten utöva nödvändig kontroll dels av *ingående fartyg i förebyggande* syfte för att förhindra att överträdelser begås inom statens territorium, dels av *utgående fartyg i beivrande* syfte för att bestraffa överträdelser som har begåtts inom territoriet eller vid misstanke om sådana brott. Den utökade jurisdiktionen i zonen gäller alltså verkställighet. Den är vidare, som har redovisats i det föregående, begränsad till att avse överträdelser inom statens territorium av regelverk på specifikt angivna rättsområden. Fartyg som passerar genom den angränsande zonen utan att vara på väg in till eller ut från kuststatens territorialhav får inte kontrolleras på annat sätt än vad som annars gäller.

Kuststatens utökade jurisdiktion i den angränsande zonen är emellertid både föreskrivande och verkställande när det gäller skydd av arkeologiska och historiska föremål på havsbotten.

Frågan om skydd av arkeologiska och historiska fynd under havsytan behandlas även i UNESCO:s konvention om skydd för kulturarv under vatten⁴ som antogs år 2001 och trädde i kraft den 2 januari 2009. Sverige har inte ratificerat denna konvention. I dess artikel 8 sägs följande om den angränsande zonen⁵:

... , och i enlighet med artikel 303, paragraf 2, i Förenta Nationernas havsrättskonvention, får de fördragsslutande staterna reglera och auktorisera⁶ aktiviteter som avser under vatten beläget kulturarv inom deras angränsande zon.

Begreppet ”nödvändig kontroll” i UNCLOS artikel 33 kan således omfatta både övervakning i brottsbekämpande syfte och kontroll- eller tillsynsverksamhet.

---

⁴ Protection of the Underwater Cultural Heritage.

⁵ Utredningens översättning.

⁶ Eng. ”authorize”.

Av det internationella förberedelsearbete som föregick 1958 års konvention och UNCLOS framgår tydligt att staterna enades om formuleringen ”customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations” i artikel 33 efter noggranna överväganden. Syftet var att genom varje begrepp för sig, eller flera av begreppen i olika kombinationer, täcka in alla rimliga intressen som en kuststat kunde anses ha legitim rätt att skydda genom att vidta kontrollåtgärder i sin angränsande zon.

Referensen till ”customs” avser alla regler som är tillämpliga vid import eller export, inte enbart de tullar och andra avgifter som stater kan ta ut vid utförsel eller införsel av varor inom traditionell varuhandel. Enligt utredningens uppfattning omfattar begreppet varor i artikel 33 alla varor och tjänster som är föremål för laglig handel vid varje given tidpunkt, även handel med jordbruksvaror inklusive levande djur och växter. Hela det svenska regelverk som är tillämpligt vid införsel eller utförsel av jordbruksvaror omfattas således av artikel 33, även sanitära bestämmelser och växtskyddsbestämmelser (fytosanitära) liksom djurskyddsbestämmelser.

Av förhandlingshistorien framgår också att det även förekom förslag om att inkludera en explicit referens till lagar och andra författningar för skydd av kuststatens säkerhet i artikel 33, men att dessa förslag inte fick tillräckligt stöd eftersom begreppet ”security” ansågs vara för vagt och kunna öppna för missbruk. Möjligheten att säkerställa efterlevnad av en stats kombinerade regler för tullar och hälsoskydd förmodades vara tillfyllest i de flesta fall för att upprätthålla erforderligt skydd för kuststatens säkerhet.

UNCLOS ålägger inte kuststaten att anmäla inrättandet av en angränsande zon till FN:s generalsekreterare, till skillnad från den plikt att deponera information som råder för staten avseende dess baslinjer samt dess avgränsningslinjer för territorialhav, exklusiv ekonomisk zon och kontinentalsockel. Många stater har ändå informerat FN:s generalsekreterare när de inrättat en angränsande zon.

5.2.1 Rätt till omedelbart förföljande

UNCLOS innehåller bestämmelser om rätt till så kallat omedelbart förföljande (eng. "hot pursuit"). Bestämmelserna innebär en utsträckning av kuststatens verkställande jurisdiktion till utländska fartyg som misstänks ha brutit mot kuststatens lagar och andra författningar. En angränsande zon ger kuststaten en vidgad rätt att inleda sådant förföljande.

Enligt UNCLOS kan kuststaten tillgripa omedelbart förföljande av ett utländskt fartyg då statens behöriga myndigheter har goda skäl att tro att fartyget har brutit mot kuststatens lagar och andra författningar. Omedelbart förföljande måste påbörjas när det utländska fartyget eller någon av dess båtar befinner sig i kuststatens inre vatten, arkipelagvatten, territorialhav eller angränsande zon och får endast fortsätta utanför territorialhavet eller den angränsande zonen om det inte har avbrutits (UNCLOS artikel 111.1).

Om det utländska fartyget befinner sig i den angränsande zonen när försök till kontroll av fartyget inleds, får förföljande endast upptas om brott har ägt rum mot de lagar och andra författningar för vilkas skydd den angränsande zonen har inrättats. Rätten till omedelbart förföljande gäller i tillämpliga delar även vid överträdelser i den ekonomiska zonen eller på kontinentalsockeln av kuststatens lagar och andra författningar som i överensstämmelse med havsrättskonventionen är tillämpliga på den ekonomiska zonen eller kontinentalsockeln. Rätten till omedelbart förföljande upphör när det förföljda fartyget kommer in på den egna statens eller annan stats territorialhav (UNCLOS artikel 111.3).

5.3 Förutsättningar för inrättande av en svensk angränsande zon

5.3.1 Gällande ordning för svensk sjöövervakning och gränskontroll till havs

De avsnitt av Sveriges territorialgräns i havet som bildar riksgrens mot Finland eller Danmark, utgör del av EU:s inre gräns⁷. Övriga avsnitt av Sveriges territorialgräns i havet utgör del av EU:s yttre gräns. Inom EU pågår ett kontinuerligt arbete med att utveckla medlemsstaternas samverkan om sjöövervakning och gränskontroll. Detta arbete påverkas inte av att Sverige inrättar en angränsande zon, men det havsområde där svenska myndigheter kan utöva tillsyn och övervakning av vissa regler som är överenskomna på EU-nivå kommer att öka.

Polismyndigheten och Tullverket har huvudansvar för den svenska gränskontrollen till havs. Polismyndigheten har huvudansvar för kontroll av personer. Tullverket har huvudansvar för kontroll av varor. Det är dock Kustbevakningen som i praktiken genomför dessa uppgifter eftersom Polismyndigheten respektive Tullverket har mycket begränsad förmåga att själva genomföra ingripanden till havs. Kustbevakningen ansvarar för kontroll av sjötrafiken avseende såväl varor som personer och har visst självständigt ansvar för utlänningskontroll och varukontroll. Kustbevakningens befogenheter följer av bl.a. tullagen (2000:1281) och utlänningslagen (2005:716).

Kustbevakningen har till uppgift att bedriva sjöövervakning och utföra räddningstjänst till sjöss enligt 1 § förordningen (2007:853) med instruktion för Kustbevakningen. I uppgiften att bedriva sjöövervakning ingår att förebygga och ingripa mot störningar av ordningen i sjötrafiken samt att, i enlighet med särskilda föreskrifter, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet, ingripa vid misstanke om brott samt utreda och beivra brott eller bistå med utredningen av brott (3 §).

Geografiskt omfattar Kustbevakningens ordinarie övervakningsområde Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon samt landområden i anslutning till dessa vatten (1 §).

---

⁷ Även riksgränsen mot Norge betraktas i många avseenden på samma sätt.

Försvarsmakten övervakar det svenska sjöterritoriet med rörliga och fasta sensorer och ska enligt sin instruktion (2007:1266) med myndighetens befintliga förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet samt värna Sveriges nationella intressen utanför det svenska territoriet.

Det är således endast Kustbevakningen och under vissa omständigheter Försvarsmakten, Polismyndigheten och Tullverket som har förutsättningar att självständigt med egna resurser eller i samverkan utföra den typ av verkställande kontrolluppgifter som kan komma i fråga i en svensk angränsande zon.

5.3.2 Andra staters lagstiftning om angränsande zon

Danmark, Finland, Litauen, Norge och Ryssland har beslutat inrätta angränsande zoner av varierande bredd utanför sina territorialhav. Såvitt utredningen känner till har Estland, Lettland, Polen och Tyskland hittills inte inrättat någon angränsande zon.

Danmark har infört en angränsande zon vars yttre avgränsning sträcker sig högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Den danska lagen nr 589, Lov om tilstødende zone, beslutades den 24 juni 2005 och trädde i kraft den 1 juli 2005. Zonen utgår från de vid varje tidpunkt gällande danska baslinjerna. Avgränsningen mot grannstater eller motstående stater vars kuster ligger mindre än 48 nautiska mil från den danska kusten överensstämmer med avgränsningen av den danska exklusiva ekonomiska zonen och utgörs av den s.k. mittlinjen om inget annat har fastställts i avtal. Inom den angränsande zonen får Danmark utöva nödvändig övervakning för att förhindra och bestraffa överträdelser av danska lagar och regler som rör tullar, skatter, inresa till eller hälsoskydd inom danskt territorium. Inrättandet av en angränsande zon påverkar inte den danska lagstiftningen om övervakning av arkeologiska och historiska föremål. Den angränsande zonens yttre avgränsning anges på danska sjökort. Sjökortet ska enligt lagstiftningen lämnas in till FN:s generalsekreterare.

Finland har en så kallad "tullzon" vars yttre avgränsning sträcker sig högst 14 nautiska mil räknat från baslinjerna och högst 2 nautiska mil utanför territorialhavet. Tullzonen definieras och de finländska myndigheternas befogenheter regleras i Finlands Tulllag av den

29 december 1994. Zonen omnämns inte i Lagen om gränserna för Finlands territorialvatten (senast ändrad med Lag 981 den 3 mars 1995).

Litauen har beslutat införa en angränsande zon vars yttre avgränsning sträcker sig högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna (definierad med koordinater och inritad på kartbild i material inlämnat till FN-sekretariatet). I "Resolution of the Government of the Republic of Lithuania No. 1597 on the Approval of the Limits of the Territorial Sea, Contiguous Zone, Exclusive Economic Zone and Continental Shelf of the Republic of Lithuania", av den 6 december 2004 uppdrog regeringen åt berörda ministerier att utarbeta erforderlig kompletterande lagstiftning. Såvitt utredningen känner till har något förslag till lagstiftning avseende den angränsande zonen eller de litauiska myndigheternas befogenheter i zonen hittills inte utarbetats.⁸

Norge har infört en angränsande zon vars yttre avgränsning sträcker sig högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Zonens omfattning och syfte regleras i lag, Lov om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone (territorialfarvannsloven)⁹. Zonens yttre avgränsning utgörs av en linje där varje punkt ligger 24 nautiska mil från närmaste punkt på baslinjerna. Avgränsningen mot en annan stats områden regleras genom avtal med den staten och, i avsaknad av avtal, av mittlinjen gentemot denna stat. Inom den angränsande zonen kan kontroll utövas på samtliga de områden som innefattas i UNCLOS rättighetskatalog. Lagstiftning om bortförande av arkeologiska eller historiska föremål som gäller för det norska territorialhavet är också tillämplig på den norska angränsande zonen.

Ryssland har infört en angränsande zon vars yttre avgränsning sträcker sig högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna genom lagen "Federal Act on the internal maritime waters, territorial sea and contiguous zone of the Russian Federation" av den 17 juli 1998. Avgränsningen mot intilliggande eller motstående stater ska fastställas i enlighet med allmänt erkända principer och regler i internationell rätt och internationella fördrag som Ryssland anslutit sig till. Inom zonen ska Ryssland utöva nödvändig kontroll för att förhindra och bestraffa överträdelser av ryska lagar och regler som

---

⁸ <http://www.un.org/Depts/los/LEGISLATIONANDTREATIES/STATEFILES/LTU.htm>

⁹ LOV-2003-06-27-57.

rör tullar, skatter, inresa till eller hälsoskydd inom ryskt territorium. I zonen ska Ryssland vidta nödvändiga åtgärder, inklusive omedelbart förföljande, stopp ("halting"), inspektion och kvarstad ("arrest"), mot alla överträdande utländska fartyg, utom krigsfartyg och andra icke-kommersiella statsfartyg, för att förhindra överträdelser och gripa överträdare.

5.4 Omfattningen av en Svensk angränsande zon

Utredningens förslag: En angränsande zon inrättas längs den svenska kusten utanför territorialhavet genom en ny lag om Sveriges angränsande zon. Zonen sträcker sig högst 24 nautiska mil räknat från de vid varje tidpunkt gällande svenska baslinjerna men inte utöver de avgränsningslinjer för den svenska kontinentalsockeln som överenskommit med andra stater.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges befogenhet att fullt ut utnyttja de rättigheter till nödvändig kontroll inom den angränsande zonen som följer av UNCLOS.

Utredningen har inte funnit någon anledning att inskränka Sveriges angränsande zon i förhållande till vad som medges i UNCLOS artikel 33, vare sig geografiskt eller avseende befogenheter för svenska myndigheter att utöva nödvändig kontroll.

En angränsande zon bör inrättas längs hela den svenska kusten där det finns tillräckligt omfattande havsområden utanför territorialhavet. Sverige bör utnyttja möjligheten att utsträcka zonen maximalt så att dess yttre avgränsningslinje ligger högst 24 nautiska mil räknat från de vid varje tidpunkt gällande baslinjerna.

Det är nödvändigt att zonen inrättas genom lag eftersom syftet är att utöka svensk jurisdiktion i vissa specifika avseenden. En ny lag om Sveriges angränsande zon föreslås. I lagen anges att nödvändig kontroll får utövas inom zonen för att förhindra eller bestraffa överträdelser inom svenskt territorium av lagar och andra författningar på vissa angivna rättsområden. Vidare anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om åtgärder för att utöva sådan nödvändig kontroll. Zonens geografiska omfattning är direkt avhängig av de svenska baslinjerna och av avgränsningslinjerna för territorialhavet. Utredningen föreslår

därför att bestämmelser om den angränsande zonen exakta bredd bör införas i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Utredningen anser att berörda svenska myndigheter bör i författningstext ges befogenhet att utöva nödvändig kontroll för att förhindra och bestraffa överträdelser inom svenskt territorium av svenska lagar och andra författningar som rör alla de rättsområden som UNCLOS medger.

Den nödvändiga kontroll som kuststaten, enligt UNCLOS artikel 33, har rätt att utöva i sin angränsande zon kan ta sig olika uttryck över tid. Beroende på omständigheterna kan svenska myndigheter behöva ges både befogenheter att genomföra övervakande uppgifter för att ingripa mot eller förhindra brott och befogenheter att genomföra kontroll- eller tillsynsverksamhet.

Inrättandet av en angränsande zon påverkar inte de miljömässiga aspekter som Sverige bevakar i den ekonomiska zonen med stöd av lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon eller tillämpningen i övrigt av denna lag eller lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

Andra gällande regelverk för fiske, sjöfart m.m. i det aktuella havsområdet påverkas inte heller av att en angränsande zon inrättas.

5.4.1 Avgränsning av Sveriges angränsande zon

Utredningens förslag och bedömning: Geografiska koordinater för de punkter som markerar avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon fastställs i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner och ska finnas allmänt tillgängliga i elektronisk form utan kostnad. Linjerna ska även redovisas i sjökort.

Sverige bör informera FN:s generalsekreterare när den angränsande zonen har inrättats.

De havsområden där svenska myndigheter genom den av utredningen föreslagna nya lagstiftningen ges befogenhet att utöva nödvändig kontroll för att tillvarata Sveriges rättigheter enligt artikel 33 i UNCLOS måste kunna definieras entydigt och anges med geografiska koordinater.

Utredningen har utarbetat en lista över koordinater för de punkter som behövs för att avgränsa den föreslagna svenska angränsande zonen. Koordinaterna avgränsar fyra havsområden utanför territorialhavet som sträcker sig högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Gentemot intilliggande och motstående grannstater följer avgränsningslinjerna de vid varje tidpunkt gällande avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln. I övriga havsområden anger koordinaterna de punkter som markerar zonen avgränsningslinjer 24 nautiska mil utanför baslinjerna, se karta figur 5.1.

Koordinatlistan bör tas in som bilaga 3 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner för att ge rättssäkerhet och transparens. De yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon bör även markeras i svenska sjökort.

Koordinaterna bör redovisas på samma sätt som koordinaterna för övriga svenska avgränsningslinjer i latitud och longitud i SWEREF 99 och vara lätt tillgängliga för alla i elektronisk form utan kostnad.

Sverige bör informera FN:s generalsekreterare när den angränsande zonen har inrättats samt deponera koordinatlista och relevant lagstiftning.

Koordinatlistan med samtliga brytpunkter på den angränsande zonen yttre avgränsningslinje samt de mellanliggande punkter som är ett resultat av segmenteringen av långa linjer och cirkelbågar redovisas i bilaga 6 till detta betänkande.

Figur 5.1 Kartskiss över Sveriges angränsande zon

5.5 Förslag till avgränsningslinjer för Sveriges angränsande zon

Utredningens förslag till geografiska koordinater för de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon listas nedan. De havsområden där Sverige enligt utredningens förslag kan inrätta en angränsande zon är begränsade, dvs. zonen kan endast inrättas där det finns utrymme mellan territorialhavets gräns och en motstående eller intilliggande stats sjöterritorium eller maritima zoner. Sveriges angränsande zon består av fyra från varandra åtskilda havsområden. I Östersjön, mellan fastlandet och nordvästra Gotland, finns ett havsområde som ligger mer än 24 nautiska mil från baslinjerna och som således inte kan ingå i zonen. Även detta område måste avgränsas. Avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon består därför av fem avsnitt (se figur 5.1):

- längs Västkusten,
- i Östersjön,
- kring det havsområde mellan fastlandet och nordvästra Gotland som ligger utanför Sveriges angränsande zon,
- i Bottenhavet, och
- i Bottenviken.

Det första avsnittet av de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon, längs Västkusten

Den yttre avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon börjar i den skärningspunkt där territorialgränsen avviker söderut från den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som fastställts i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3), territorialpunkt 4. Punkten har de beräknade koordinaterna

1. 58-45,730378N och 10-35,610148E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje (kompasslinje) till brytpunkten 3 i 1968 års överenskommelse med Norge. Punkten har de transformerade koordinaterna

2. 58-45,657642N och 10-35,584811E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (storcirkelbåge) längs kontinentalsockelns avgränsningslinje fram till en punkt 24 nautiska mil utanför de svenska baslinjerna. Punkten har de beräknade koordinaterna

3. 58-34,063213N och 10-14,758771E.

Därefter fortsätter avgränsningslinjen 24 nautiska mil utanför baslinjerna, som cirkelbåge (räknad från baslinjepunkt 5, Trolleskären, V-punkten) och som räta geodetiska linjer mellan tre brytpunkter som har de beräknade koordinaterna

4. 58-29,906862N och 10-15,575624E,

5. 58-21,971862N och 10-19,841425E, och

6. 58-11,258860N och 10-29,567341E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje 24 nautiska mil utanför baslinjerna tills den skär den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som framgår av den överenskommelse med Danmark som ingicks den 9 november 1984 (SÖ 1985:54). Skärningspunkten har de beräknade koordinaterna

7. 58-08,297040N och 10-31,170740E.

Linjen följer sedan avgränsningslinjerna för kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon i form av räta geodetiska linjer i enlighet med 1984 års överenskommelse med Danmark mellan följande punkter, vilka har de transformerade koordinaterna

8. 58-07,969569N och 10-32,466375E (punkt B),

9. 57-48,977584N och 11-02,848060E (punkt C),

10. 57-26,967047N och 11-23,879572E (punkt D),

11. 56-30,504369N och 12-08,795802E (punkt E),

12. 56-18,200226N och 12-05,192452E (punkt F), och
13. 56-12,946810N och 12-21,727850E (punkt G).

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje till den nya så kallade "hjälpunkt" som konstruerats av Sjöfartsverket (se kapitel 4). Hjälpunkten sammanfaller med territorialpunkt 30 och har de beräknade koordinaterna

14. 56-12,888047N och 12-21,911683E.

I denna punkt avslutas det första avsnittet av avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon.

Det andra avsnittet av de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon, i Östersjön

Avgränsningslinjen för det andra avsnittet av Sveriges angränsande zon börjar i brytpunkt 6 i 1995 års överenskommelse med Danmark (SÖ 1995:54), som ska vara samma punkt som punkten H i 1984 års överenskommelse med Danmark (SÖ 1985:54). Punkten 6 sammanfaller även med territorialpunkt 39 och har de avtalade koordinaterna

15. 55-20,200000N och 12-38,448000E.

Avgränsningslinjen för den angränsande zonen följer sedan avgränsningslinjerna för kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon, i form av räta geodetiska linjer, genom de brytpunkter som avtalats i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkterna har de transformerade koordinaterna

16. 55-18,463327N och 12-38,263495E (punkt I),
17. 55-14,963194N och 12-40,563694E (punkt J),
18. 55-09,963037N och 12-47,624076E (punkt K),
19. 55-03,861339N och 13-03,264857E (punkt L), och
20. 55-00,549847N och 13-08,681274E (punkt M).

Enligt 2 § 1 a i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon går avgränsningslinjen från punkten M i 1984 års överens-

kommelse med Danmark direkt till punkten 1 i den överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln jämte protokoll som ingicks den 22 juni 1978 (SÖ 1978:42). Enligt motsvarande danska lagstiftning¹⁰ ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Tyskland och Danmark. I 1978 års överenskommelse anges också att väster om punkten 1 ska linjen sträcka sig till en punkt som ska överenskommas med ifrågasvarande tredje stat. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts. Här finns således en oklarhet i avtalsläget. Utredningen anser att den existerande sträckningen bör behållas i svensk lagstiftning tills dess att en överenskommelse om trestatspunkten har träffats. Avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon fortsätter således i form av en rät geodetisk linje, enligt Sjöfartsverkets bedömning, från punkten M i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten 1 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken. Denna punkt har de transformerade koordinaterna

21. 55-00,599978N och 13-09,273862E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 2 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken. Koordinaterna för punkterna 1 och 2 har transformerats från det svenska sjökort 83 som anges i överenskommelsen via RT 90 till SWEREF 99. Punkten har de transformerade koordinaterna

22. 55-01,250118N och 13-46,969006E.

Linjen lämnar den i 1978 års överenskommelse avtalade avgränsningslinjen i en punkt 24 nautiska mil utanför baslinjerna. Punkten har de beräknade koordinaterna

23. 54-59,686354N och 13-52,582565E.

---

¹⁰ Bekendtgørelse om Danmarks eksklusive økonomiske zone (BEK nr 584 af 24/06/1996).

Avgränsningslinjen fortsätter sedan i form av en cirkelbåge 24 nautiska mil utanför baslinjen (räknad från lågvattenpunkten 25:17, Kåsehuvud S), till skärningspunkten med den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som framgår av 1984 års överenskommelse med Danmark. Skärningspunkten har de beräknade koordinaterna

24. 54-58,912755N och 14-01,093632E.

Linjen följer därefter den i 1984 års överenskommelse avtalade avgränsningslinjen. Punkterna har de transformerade koordinaterna

25. 55-18,697994N och 14-27,532876E (punkt Q), och

26. 55-41,455817N och 15-02,506448E (punkt R).

Linjen lämnar den i 1984 års överenskommelse avtalade avgränsningslinjen i en punkt 24 nautiska mil utanför baslinjerna. Punkten har de beräknade koordinaterna

27. 55-39,302837N och 15-12,183979E.

Linjen fortsätter som en cirkelbåge (räknad från lågvattenskår på Hanö, punkt 28:1) 24 nautiska mil utanför baslinjen till en punkt som har de beräknade koordinaterna

28. 55-39,445267N och 15-12,616642E.

Linjen fortsätter som en cirkelbåge (räknad från baslinjepunkten 32, Utklippan sydväst, SV-punkten på det sydvästligaste skäret i ögruppen) tills den skär den avgränsningslinje som framgår av 1984 års överenskommelse med Danmark. Linjen följer sedan denna avgränsningslinje till en punkt 24 nautiska mil utanför baslinjerna. De två skärningspunkterna har koordinaterna

29. 55-39,026794N och 15-13,419404E, och

30. 55-32,834459N och 15-40,818165E.

Avgränsningslinjen fortsätter sedan 24 nautiska mil utanför baslinjerna, antingen som cirkelbågar eller som räta geodetiska linjer, mellan punkterna nedan som har de beräknade koordinaterna

31. 55-36,284073N och 16-03,967014E,
32. 55-36,309834N och 16-04,042667E,
33. 55-39,117182N och 16-10,720257E,
34. 55-39,183444N och 16-10,849456E,
35. 55-42,010403N och 16-15,543945E,
36. 55-48,734039N och 16-38,287012E,
37. 55-50,848771N och 16-45,877223E,
38. 55-54,555342N och 16-54,771372E,
39. 56-00,301747N och 17-04,011371E,
40. 56-06,975241N och 17-09,938312E,
41. 56-08,656694N och 17-11,258994E,
42. 56-10,774431N och 17-12,860014E,
43. 56-12,728943N och 17-14,070465E,
44. 56-15,205653N och 17-15,622155E,
45. 56-18,921286N och 17-17,094336E,
46. 56-19,952102N och 17-17,737873E,
47. 56-22,231962N och 17-18,849145E,
48. 56-22,561688N och 17-19,014521E,
49. 56-22,932837N och 17-19,242531E,
50. 56-26,168837N och 17-22,148519E,
51. 56-33,615363N och 17-25,743964E,
52. 56-35,158683N och 17-26,584786E,
53. 56-35,676071N och 17-27,100359E,
54. 56-40,281850N och 17-31,444004E,
55. 56-40,606582N och 17-31,723072E,
56. 56-35,918919N och 17-39,604150E,
57. 56-30,361169N och 18-05,094207E,
58. 56-32,575260N och 18-30,818900E,
59. 56-35,893695N och 18-42,630990E,
60. 56-38,354235N och 18-47,936578E,
61. 56-38,883510N och 18-48,882227E,
62. 56-41,153657N och 18-52,821300E,
63. 56-42,632107N och 18-55,188786E,
64. 56-44,586731N och 18-58,074144E,
65. 56-45,717513N och 18-59,647107E,

66. 56-59,085993N och 19-17,267800E,
67. 57-11,315121N och 19-34,403337E,
68. 57-17,865779N och 19-40,977227E,
69. 57-22,171164N och 19-43,114380E,
70. 57-25,378184N och 19-43,784759E,
71. 57-32,569623N och 19-42,566438E,
72. 57-32,585406N och 19-42,586045E,
73. 57-43,482707N och 19-57,391198E,
74. 57-55,088297N och 20-05,819792E,
75. 57-55,165996N och 20-05,835596E,
76. 57-58,385576N och 20-06,080128E,
77. 58-00,435798N och 20-05,845471E,
78. 58-11,914227N och 20-00,792495E,
79. 58-16,226157N och 20-03,666332E,
80. 58-39,926620N och 19-49,744271E,
81. 58-45,604188N och 19-32,701569E,
82. 58-47,262189N och 19-21,392661E,
83. 58-48,984698N och 19-24,349034E,
84. 59-00,555909N och 19-43,155455E,
85. 59-04,112609N och 19-53,100681E.

Linjen fortsätter i form av en cirkelbåge (24 nautiska mil utanför lågvattenskåret 56:1, Piskan) tills den skär den avgränsningslinje som framgår av den överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon som ingicks den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18). Punkten har de beräknade koordinaterna

86. 59-16,808323N och 20-14,672267E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 4 i 1994 års avtal med Finland. Punkten har de avtalade koordinaterna

87. 59-26,701000N och 20-09,200000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje i riktning mot punkten 3 i 1994 års avtal med Finland fram till den punkt där också territorialgränsen ansluter till den överenskomna avgränsningslinjen, territorialpunkt 144. Punkten har de beräknade koordinaterna

88. 59-32,847516N och 20-00,503008E.

I denna punkt avslutas det andra avsnittet av avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon.

Det tredje avsnittet av de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon, kring det havsområde mellan fastlandet och nordvästra Gotland som ligger utanför Sveriges angränsande zon

Avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon mellan fastlandet och nordvästra Gotland går 24 nautiska mil utanför baslinjerna, antingen som cirkelbågar eller som räta geodetiska linjer, och bildar ett ”hål” i den angränsande zonen mellan ett antal punkter som har de beräknade koordinaterna

89. 58-23,172414N och 18-24,832628E,
90. 58-18,016177N och 18-26,207609E,
91. 58-17,003468N och 18-22,140756E,
92. 58-15,583505N och 18-17,429551E,
93. 58-12,779358N och 18-10,752915E,
94. 58-10,717984N och 18-06,329891E,
95. 58-09,989558N och 18-04,985355E,
96. 58-09,793511N och 18-04,416974E,
97. 58-05,363325N och 17-54,354810E,
98. 58-03,121519N och 17-50,951247E,
99. 58-01,088967N och 17-48,443387E,
100. 57-57,599592N och 17-45,212849E,
101. 57-56,938398N och 17-44,658429E,
102. 57-55,802180N och 17-43,778621E,
103. 57-54,379445N och 17-42,818276E,
104. 57-54,030657N och 17-42,471534E,
105. 57-53,029436N och 17-40,475123E,
106. 57-52,959023N och 17-40,328989E,
107. 58-08,670357N och 17-51,281538E,

108. 58-15,789468N och 17-55,209736E,
109. 58-19,915215N och 18-12,879308E, och
110. 58-23,172414N och 18-24,832628E.

Det fjärde avsnittet av de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon, i Bottenhavet

Det fjärde avsnittet av avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon börjar i den punkt strax söder om punkten 8 i den överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön som ingicks den 29 september 1972 (SÖ 1973:1) där den svenska territorialgränsen lämnar kontinentalsockelns avgränsningslinje, territorialpunkt 157. Punkten har de beräknade koordinaterna

111. 60-35,344171N och 19-12,475726E.

Avgränsningslinjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, till punkten 8 i 1972 års överenskommelse med Finland. Punktens koordinater är fastställda i det koordinatsystem som använts i de tre finska sjökort som anges i överenskommelsen och har transformerats till SWEREF 99/ETRS 89. Punkten 8 har de transformerade koordinaterna

112. 60-40,701885N och 19-13,891382E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, i riktning mot punkten 7 i 1972 års överenskommelse med Finland fram till en skärningspunkt 24 nautiska mil utanför baslinjerna på kontinentalsockelns avgränsningslinje. Punkten har de beräknade koordinaterna

113. 60-50,523744N och 19-15,257278E.

Avgränsningslinjen fortsätter sedan 24 nautiska mil utanför baslinjerna, antingen som cirkelbågar eller räta geodetiska linjer, mellan punkterna nedan som har de beräknade koordinaterna

114. 60-52,379232N och 19-06,957089E,
115. 60-59,533831N och 18-24,018798E,
116. 60-59,630824N och 18-23,640505E,
117. 61-02,926151N och 18-15,010015E,
118. 61-10,035062N och 18-11,570780E,
119. 61-10,235071N och 18-11,687240E,
120. 61-13,390569N och 18-13,060744E,
121. 61-28,040177N och 18-17,370821E,
122. 61-36,811335N och 18-21,952589E,
123. 61-40,926521N och 18-23,662398E,
124. 61-55,722064N och 18-28,314271E,
125. 61-59,142454N och 18-30,001578E,
126. 62-06,198064N och 18-33,819471E,
127. 62-07,451812N och 18-34,499879E,
128. 62-07,501645N och 18-34,526484E,
129. 62-19,387562N och 18-40,817171E,
130. 62-20,236229N och 18-42,414887E,
131. 62-21,672038N och 18-44,918499E,
132. 62-36,735509N och 19-09,462739E,
133. 62-41,717764N och 19-18,016438E, och
134. 62-54,178315N och 19-40,675611E.

Linjen fortsätter som en rät geodetisk linje till en skärningspunkt 24 nautiska mil utanför baslinjerna på den avgränsningslinje som framgår av 1972 års överenskommelse med Finland. Punkten har de beräknade koordinaterna

135. 62-55,482975N och 19-49,760434E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, i riktning mot punkten 6 i 1972 års överenskommelse till en punkt söder om punkten 6 där den svenska territorialgränsen åter ansluter till kontinentalsockelns avgränsningslinje, territorialpunkt 184. Anslutningspunkten har de beräknade koordinaterna

136. 63-09,986073N och 20-09,814008E.

I denna punkt avslutas det fjärde avsnittet av avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon.

Det femte avsnittet av de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon, i Bottenviken

Avgränsningslinjerna för det femte avsnittet av Sveriges angränsande zon börjar i den punkt söder om punkten 3 i 1972 års överenskommelse med Finland där den svenska territorialgränsen lämnar kontinentalsockelns avgränsningslinje, territorialpunkt 188. Punkten har de beräknade koordinaterna

137. 63-38,014813N och 21-22,042939E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 3 i 1972 års överenskommelse med Finland. Koordinaterna för punkten 3 är fastställda i det koordinatsystem som använts i de tre finska sjökort som anges i överenskommelsen och har transformerats till SWEREF 99/ETRS 89. Punkten har de transformerade koordinaterna

138. 63-40,012700N och 21-29,773173E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, i riktning mot punkten 2 i 1972 års överenskommelse med Finland fram till en skärningspunkt 24 nautiska mil utanför baslinjerna på den avgränsningslinje som avtalats med Finland. Punkten har de beräknade koordinaterna

139. 64-24,670344N och 22-32,179644E.

Linjen fortsätter sedan 24 nautiska mil utanför baslinjerna, antingen som cirkelbågar eller räta geodetiska linjer, mellan punkterna nedan som har de beräknade koordinaterna

- 140. 64-24,994338N och 22-32,255633E,
- 141. 64-30,418062N och 22-32,097163E,
- 142. 64-35,311448N och 22-29,428622E,
- 143. 64-41,956984N och 22-24,379889E,
- 144. 64-44,067477N och 22-22,818689E,
- 145. 64-46,774986N och 22-20,876449E,
- 146. 64-48,284768N och 22-25,896831E,
- 147. 64-49,483747N och 22-29,565722E,
- 148. 64-52,892170N och 22-39,199044E, och
- 149. 65-06,622231N och 23-28,371010E.

Linjen fortsätter som en cirkelbåge (räknat från baslinjepunkten 101 Malören) 24 nautiska mil utanför baslinjerna till en skärningspunkt på den avgränsningslinje som avtalats i 1972 års överenskommelse med Finland. Punkten har de beräknade koordinaterna

- 150. 65-06,946499N och 23-32,841995E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, i riktning mot punkten 2 i 1972 års överenskommelse med Finland. Sydväst om denna punkt ansluter den svenska territorialgränsen åter till kontinentalsockelns avgränsningslinje i territorialpunkt 212. Punkten har de beräknade koordinaterna

- 151. 65-21,924865N och 23-54,721613E.

I denna punkt avslutas det femte avsnittet av avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon.

5.6 Myndigheter som berörs av förslaget om att inrätta en angränsande zon

De myndigheter som har till uppgift att ingripa till havs, i första hand Kustbevakningen, bör ges rättsliga befogenheter att göra detta inom ett större geografiskt område än tidigare, utanför det svenska sjöterritoriet, till ett avstånd av högst 24 nautiska mil utanför baslinjerna. För berörda verkställande myndigheter medför förslagen således en utvidgning av det geografiska område där det blir möjligt att ingripa för att förhindra eller bestraffa brott mot vissa gällande bestämmelser inom Sveriges territorium. Kustbevakningen har emellertid redan andra uppgifter inom Sveriges ekonomiska zon som innebär att man redan övervakar ett havsområde som är betydligt större än det område som föreslås omfattas av den nya lagen om Sveriges angränsande zon.

Polismyndigheten och Tullverket får genom inrättandet av den angränsande zonen möjlighet att ingripa inom ett större havsområde än tidigare. Detta förutsätter givetvis att dessa myndigheter har tillgång till fartyg som gör det möjligt att agera utanför Sveriges sjöterritorium. Begränsningar i detta hänseende gör att det i första hand är Kustbevakningen som kan komma att utföra de ingripanden som blir möjliga i Sveriges angränsande zon.

Den för Kustbevakningen mest centrala författningen gällande brottsbekämpande verksamhet och därtill kopplade befogenheter är lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisär övervakning (LKP). Befogenheterna bygger i stort på polisens befogenheter men är betydligt mer begränsade. Tullverket har i nuläget inga brottsförhindrande befogenheter motsvarande 13 § polislagen (1984:387).

Enligt 3 § LKP får en kustbevakningstjänsteman endast ingripa för att förhindra brott mot sjötrafikregler, vattenförorening från fartyg och dumpning, dvs. inte sådana brott som avses i den nya lagen om Sveriges angränsande zon. Enligt 4 § LKP får en kustbevakningstjänsteman under vissa omständigheter stoppa, visitera eller inbringa fartyg till svensk hamn. En kustbevakningstjänstemans befogenheter att över huvud taget ingripa mot misstänkta brott är begränsade enligt 5 § LKP på så sätt att befogenheterna endast får utövas i omedelbar anslutning till den gärning som föranleder åtgärden. Det skulle vara inkonsekvent om en

kustbevakningstjänsteman ges befogenheter att förhindra brott i Sveriges angränsande zon men inte har samma befogenheter inom Sveriges sjöterritorium eller om en kustbevakningstjänsteman kunde ingripa i "efterhand" i den angränsande zonen men inte inom sjöterritoriet.

Om regeringen vill införa utvidgade befogenheter för Kustbevakningen i den angränsande zonen bör, enligt utredningens uppfattning, motsvarande befogenheter även införas inom sjöterritoriet. Sådana utvidgade befogenheter skulle dock medföra så stora förändringar i myndighetens befogenheter att det bör övervägas särskilt.

Utredningen anser därför att de befogenheter som Kustbevakningen för närvarande har inom Sveriges sjöterritorium enligt relevanta delar av LKP och annan lagstiftning som avser de rättsområden som anges i den ny lagen om Sveriges angränsande zon bör utsträckas till att gälla även inom zonen. Frågan om utvidgade befogenheter för myndigheten i syfte att fullt ut utnyttja de möjligheter till nödvändig kontroll som anges i den nya lagen bör däremot bedömas i anslutning till förslagen i det betänkande som lagts fram av utredningen om Kustbevakningens befogenheter, SOU 2008:55.

Försvarsmakten förväntas också i vissa fall kunna medverka som stöd för civila insatser. Försvarsmaktens befintliga uppgifter innebär att man redan har befogenhet att övervaka de aktuella havsområdena.

Genom att utvidga polislagens tillämpningsområde till den angränsande zonen får Polismyndigheten samma befogenheter i den angränsande zonen som man har inom svenskt sjöterritorium när zonen inrättas.

Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna i kustlänen får genom införandet av den angränsande zonen ett större geografiskt tillsynsområde och därmed nya möjligheter att skydda fornlämningar och fornfynd på havsbotten utanför Sveriges sjöterritorium. Däremot påverkas inte arbetsuppgifternas innehåll.

För övriga berörda myndigheter innebär inrättandet av en angränsande zon att möjligheten ökar att verkställa de åtgärder man kan besluta om genom att man med hjälp av myndighetssamverkan med i första hand Kustbevakningen skulle kunna vidta åtgärder utanför det svenska sjöterritoriet när och om så skulle bedömas vara befogat.

5.6.1 Kustbevakningens rätt till omedelbart förföljande

Utredningens förslag: Kustbevakningens rättsliga befogenheter bör utvidgas till att omfatta omedelbart förföljande i enlighet med vad som föreskrivs i UNCLOS.

Kustbevakningens rättsliga befogenheter gäller i dag inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Dess möjligheter att undersöka eller ingripa mot fartyg utanför Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon är däremot begränsade.

Kustbevakningen har i dagsläget inte befogenhet att uppta sådana omedelbara förföljanden som avses i UNCLOS, utom vad gäller överträdelse av lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg (LÅFF). Enligt 11 kap. 12 § LÅFF får Kustbevakningen under vissa förutsättningar ingripa mot utländska fartyg utanför Sveriges sjöterritorium efter omedelbart förföljande.

Kustbevakningen bör ges befogenhet att uppta omedelbart förföljande i Sveriges angränsande zon av (utländska) fartyg som misstänks för brott mot de lagar och regler som omfattas av UNCLOS artikel 33 så att Sverige fullt ut kan tillgodogöra sig de rättigheter som inrättandet av en angränsande zon utanför Sveriges sjöterritorium medför. Utredningen anser att Kustbevakningens rättsliga befogenhet att uppta omedelbart förföljande självfallet även bör gälla inom Sveriges sjöterritorium och då avse samtliga lagar och föreskrifter som avses i 1 § lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning.

Enligt utredningens bedömning följer Polismyndighetens och Försvarmaktens befogenheter att uppta omedelbart förföljande i Sveriges angränsande zon med automatik av att zonen inrättas.

5.7 Behov av författningsändringar

Utredningens förslag att inrätta en angränsande zon påverkar inte innehållet i lagar och andra författningar inom de rättsområden som omfattas av kontrollmöjligheten. Förslaget föranleder därför inga ändrade materiella bestämmelser i dessa författningar.

Avseende fornminnen utvidgas dock det geografiska område där de materiella bestämmelserna ska tillämpas så att även fornminnen på havsbotten utanför territorialhavet kan skyddas.

Som redovisats i föregående avsnitt avser de åtgärder som kan vidtas i den angränsande zonen brott mot vissa lagar och andra författningar som kan komma att begås, har begåtts eller misstänks ha begåtts inom svenskt territorium.

För att tillvarata dessa möjligheter krävs författningsändringar som utsträcker Kustbevakningens befogenheter i den angränsande zonen till att gälla även överträdelser av föreskrifter angående tullar, varuskatter och invandring liksom av bestämmelser om skydd av fornminnen.

Kustbevakningen har i dag inte befogenhet att utöva tillsyn eller övervakning av lagar och föreskrifter som rör hälsoskydd. Myndigheten har visserligen vissa rapporterings- och kontrolluppgifter enligt lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa. Detta innebär dock att det i praktiken inte finns någon myndighet som har de befogenheter som krävs för att ingripa till havs för att förhindra eller bestraffa överträdelser inom Sveriges territorium av lagstiftningen på detta område. Detsamma gäller överträdelser av gällande bestämmelser som rör andra skatter än varuskatter, samt avgifter och finansiella ersättningar där Kustbevakningen också har mycket begränsade befogenheter.

5.7.1 Tullar

Utredningens förslag: Polismyndighetens, Tullverkets och Kustbevakningens rättsliga befogenheter att förhindra eller bestraffa brott som rör införsel till eller utförsel från landet av varor och tjänster utsträcks till att gälla även i Sveriges angränsande zon.

Kontrollen av införsel till och utförsel från Sverige av varor regleras av Europaparlamentets och Rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen.

Bestämmelser om ansvar för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor finns i många lagar, bl.a. narkotikastrafflagen (1968:64), lagen (1998:506) om punktskattekontroll av

transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, lagen (2000:1225) om straff för smuggling (smugglingslagen), tullagen (2000:1281), lagen (2004:228) om beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror samt lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.

Tullverkets och Kustbevakningens rättsliga befogenheter i syfte att förhindra eller bestraffa överträdelser som rör införsel till eller utförsel från landet av varor regleras i smugglingslagen som innehåller särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott. Befogenheterna gäller i första hand vid brott enligt smugglingslagen. De gäller dessutom vid vissa andra brott som rör införsel till eller utförsel från landet bl.a. vid brott mot tullagen, vissa bestämmelser i narkotikastrafflagen och lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.

Båda myndigheterna har i princip samma rätt att genomföra primärutredning med stöd av smugglingslagen. En tjänsteman har befogenhet bl.a. att hålla förhör enligt 23 kap. 3 § tredje stycket rättegångsbalken (RB), gripa misstänkta personer enligt 24 kap. 7 § RB, ta egendom i beslag enligt 27 kap. 4 § RB och företa husrannsakning enligt 28 kap. 5 § RB.

Lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot en annan stat inom Europeiska unionen tycks inte innehålla några bestämmelser som berörs av den angränsande zonen.

Utredningen föreslår att Tullverket och Kustbevakningen ges rättsliga befogenheter att vidta samma kontrollåtgärder i den angränsande zonen som man kan vidta inom Sveriges sjöterritorium för att förhindra eller bestraffa överträdelser inom svenskt territorium av svenska bestämmelser och andra regelverk som rör införsel och utförsel av varor och tjänster.

Även Polismyndigheten ges befogenhet att ingripa i den angränsande zonen mot brott avseende införsel och utförsel från landet av varor och tjänster. Polismyndighetens möjligheter att avvärja straffbelagda handlingar går i detta avseende längre än Tullverkets respektive Kustbevakningens.

5.7.2 Skatter

Utredningens förslag: Polismyndighetens, Tullverkets och Kustbevakningens rättsliga befogenheter att förhindra eller ingripa mot överträdelse på svenskt territorium av svenska skattebestämmelser utsträcks till att gälla även i Sveriges angränsande zon.

De svenska skattebestämmelserna består av ett stort antal lagar och andra författningar som beslutas av riksdag, regering, kommuner eller landsting och avser såväl direkta som indirekta skatter.

Utredningen föreslår att Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen ges rättsliga befogenheter att vidta samma kontrollåtgärder i den angränsande zonen som man kan vidta inom Sveriges sjöterritorium för att förhindra eller bestraffa överträdelse inom svenskt territorium av svenska skattebestämmelser och andra författningar som rör avgifter och finansiella ersättningar.

När det gäller Kustbevakningens befogenheter inom rättsområdet begränsas dessa i dag till endast tillsyn och kontroll av märkt diesel i båtar enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi. Kustbevakningen kan även ingripa vid misstanke om brott med stöd av lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning (1 § 12).

5.7.3 Inresebestämmelser

Utredningens förslag: Polismyndighetens, Tullverkets och Kustbevakningens rättsliga befogenheter att förhindra eller ingripa mot överträdelse på svenskt territorium av utlänningslagen eller andra svenska inresebestämmelser utsträcks till att gälla även i Sveriges angränsande zon.

Gränskontrollen regleras av Europaparlamentets och Rådets förordning EG 562/2006 om en gemenskapskodex för gränspassage för personer (kodex om Schengen-gränserna). Polismyndigheten har huvudansvar för kontrollen av utlänningars inresa till Sverige och vistelse på svenskt territorium. Myndighetens befogenheter regleras bl.a. i utlänningslagen (2005:716) och polislagen (1984:387).

Med inresa avses enligt 5 § utlänningslagen att en utlänning passerar in över gränsen för svenskt territorium. Enligt 9 kap. kontroll- och tvångsåtgärder, avsnittet om kontroll i samband med inresa och utresa, 1 § andra stycket, är Tullverket och Kustbevakningen skyldiga att hjälpa Polismyndigheten vid kontrollen av utlänningars inresa eller utresa. Vidare stipuleras att Kustbevakningen ska medverka i Polismyndighetens kontrollverksamhet genom att utöva kontroll av sjötrafiken.

En kustbevakningstjänsteman får även ingripa vid brott som rör utlänningars inresa till eller utresa från eller vistelse i Sverige enligt 1 § första stycket 13 lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning (LKP) och har då de befogenheter som följer av LKP (bl.a. förhör enligt 23 kap. 3 § RB, gripande enligt 24 kap. 7 § RB och husrannsakan enligt 28 kap. 5 § RB). En kustbevakningstjänsteman får även om det uppenbart behövs för att befogenheterna enligt bl.a. 2 § ska kunna utövas, stoppa och visitera fartyg eller inbringa det till svensk hamn (4 §). Åtgärder enligt 2–4 §§ ska skyndsamt anmälas till Polismyndigheten.

Utredningen föreslår att Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen ska ges samma rättsliga befogenheter att förhindra att brott begås respektive att ingripa mot överträdelser som har begåtts av svenska inresebestämmelser i Sveriges angränsande zon som man har inom Sveriges sjöterritorium.

5.7.4 Hälsoskydd

Utredningens förslag: Polismyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen bör ges rättsliga befogenheter att i Sveriges angränsande zon förhindra eller ingripa mot överträdelser inom Sveriges territorium av bestämmelser om skydd mot internationella eller andra hot mot människors hälsa samt av andra lagar eller regler som rör sanitära frågor.

I lagen (2006:1570) och förordningen (2007:156) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa finns bestämmelser om att befälhavare i vissa fall ska lämna information om hälsotillståndet ombord till Kustbevakningen eller Tullverket, till exempel om smittämnen som kan utgöra ett internationellt hot mot människors hälsa

finns ombord, om fartyget kommer från ett område som har förklarats drabbat av ett internationellt hot mot människors hälsa eller om det ombord på fartyget finns en person som har vistats inom ett sådant område. När Kustbevakningen har fått sådan information ska myndigheten omedelbart underrätta smittskyddsläkaren och Socialstyrelsen, som också ansvarar för den övergripande tillsynen enligt lagen.

Det är angeläget att i Sveriges angränsande zon kunna utnyttja möjligheterna till kontroll av överträdelse av framförallt epizootilagen (1999:657), zoonoslagstiftningen (1999:658), växtskyddslagen (1972:318) och livsmedelslagen (2006:804) samt livsmedelsförordningen (2006:813). Enligt utredningens bedömning ryms skyddet mot smittsamma djursjukdomar och farliga livsmedel inom begreppet hälsoskydd i kombination med det regelverk som omfattas av begreppet tullar i UNCLOS (se avsnitt 5.2). Det torde framförallt vara transporter av levande djur och livsmedel som kan komma att beröras. Ansvaret för dessa frågor ligger hos Jordbruksverket och Livsmedelsverket.

Kustbevakningen och Tullverket har mycket begränsade rättsliga befogenheter inom hälsoskyddsområdet. Befogenheterna rör endast vissa informations- och kontrollåtgärder enligt lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa. Däremot har Polismyndigheten befogenhet att agera mot brott inom hälsoskyddsområdet.

Trots att Kustbevakningens och Tullverkets befogenheter inom rättsområdet för närvarande är begränsade, anser utredningen att det är angeläget att överväga att utsträcka dessa befogenheter till att gälla även ingripanden i Sveriges angränsade zon.

Genom att utvidga polislagens tillämpningsområde till den angränsande zonen får Polismyndigheten automatiskt samma befogenheter i den angränsande zonen som man har inom svenskt sjöterritorium.

5.7.5 Skydd av den marina kulturmiljön

Utredningens förslag: Tillämpliga delar av kulturmiljölagen (1988:950) utsträcks till att gälla i Sveriges angränsande zon. Kustbevakningen, Polismyndighetens och Tullverkets rättsliga befogenheter att förhindra eller ingripa mot överträdelser av tillämpliga delar av kulturmiljölagen för skydd av fornminnen utsträcks till att även gälla i den angränsande zonen.

Utredningen föreslår att tillämpliga delar av de grundläggande bestämmelserna om fornminnen i 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950) ska gälla i den angränsande zonen, med den ansvars- och rollfördelning mellan berörda myndigheter som föreskrivs i lagen.

Havsplaneringsutredningen har i betänkandet SOU 2010:91 framhållit att en sådan ändring är påkallad för att bättre skydda det värdefulla kulturarv som skrovhela vrak utgör, främst i Östersjön, liksom även andra fornminnen. Syftet är att det kulturarv som finns i Sveriges angränsande zon ska kunna skyddas på liknande sätt som inom Sveriges sjöterritorium. Folkrådet sätter dock vissa gränser för vilka åtgärder som är möjliga i den angränsande zonen.

Även Riksantikvarieämbetet har i en skrivelse¹¹ som överlämnats till utredningen velat uppmärksamma regeringen på svårigheterna att skydda fornlämningar, i detta fall vraket efter regalskeppet Svärdet, som ligger utanför svenskt territorialhav. Då det finns stora ekonomiska värden i vraket finns risk att det plundras. Det behöver därför, enligt RAÄ, övervägas vilka åtgärder som kan vidtas för att skydda Svärdet från plundring. Ett sätt att skydda detta och andra fornminnen utanför svenskt sjöterritorium är att genom inrättandet av en angränsande zon utsträcka svensk jurisdiktion, i detta fall skyddsreglerna i kulturmiljölagen, till högst 24 nautiska mil utanför de svenska baslinjerna.

Begreppen fornlämning, fornlämningsområde och fornfynd samt äldre kulturföremål i svensk lagstiftning motsvarar, enligt utredningens bedömning, det som i artikel 303 i UNCLOS benämns "föremål av arkeologisk och historisk art". De fornminnen som berörs är framförallt skeppsvrak som har förlist år 1850 eller

---

¹¹ Skydd av regalskeppet Svärdet (UD 2011:01/2013/1).

tidigare, samt lämningar från äldre stenålder. De senare kan i dag, på grund av strandlinjeförskjutningar sedan stenåldern, påträffas på ner till 40 meters djup.

För att kulturarvet ska ges ett nödvändigt skydd i Sveriges angränsande zon föreslås att skyddet av fornlämningar, fornlämningsområden och fornfynd (2 kap. 1–5 §§) samt bestämmelserna om skydd, vård och undersökning av fornlämningar och platser där fornfynd påträffats (2 kap. 6–8 §§) i kulturmiljölagen ska utsträckas till att gälla även i den angränsande zonen. Utredningen föreslår även att möjligheten i 2 kap. 9 § att meddela föreskrifter om vad allmänheten ska iaktta på sådana platser ska utvidgas på motsvarande sätt. I den angränsande zonen får föreskrifter som meddelas enligt lagen dock inte medföra någon inskränkning av de enligt folkrätten gällande rättigheterna till fri sjöfart i och överflygning av zonen. Föreskrifterna får inte heller inskränka andra rättigheter som följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatsar, exempelvis dykning. Utredningen är medveten om att detta kan göra det svårare att utöva tillsyn över hur regelverket tillämpas, men bedömer att folkrätten för närvarande inte tillåter att sådana permanenta föreskrifter meddelas avseende fornminnen i den angränsande zonen.

Därutöver föreslår utredningen att reglerna i 2 kap. 10–25 §§ om ingrepp i fornlämning, inlösen och hittelön vid fornfynd, fyndfördelning, metallsökare, ansvar samt överklagande i tillämpliga delar ska gälla i den angränsande zonen.

Utredningen föreslår vidare att tillämpliga delar av 5–7 kap. om skydd mot utförsel av vissa äldre kulturföremål och återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort samt av bilaga 1 och 2 också ska gälla i den angränsande zonen.

Utredningen anser att arbetsfördelningen mellan Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna vad gäller kulturmiljön bör vara densamma i den angränsande zonen som inom sjöterritoriet. Eftersom zonen inte är länsindelad ska arbetsuppgifterna i förekommande fall fullgöras av länsstyrelsen i det län som ligger närmast fornminnet i fråga.

I Kustbevakningens uppgifter ingår att ingripa mot brott mot föreskrifter som rör fornminnen. Vid misstanke om sådant brott har en kustbevakningstjänsteman de befogenheter som följer av 1 § första stycket 9 LKP.

Utredningen föreslår att Kustbevakningens, Polismyndighetens och Tullverkets rättsliga befogenheter att förhindra samt ingripa mot överträdelser av bestämmelser till skydd av fornminnen utökas till att gälla också i Sveriges angränsande zon och på dess botten.

6 Avgränsningslinjer för den svenska kontinentalsockeln och för Sveriges ekonomiska zon

Som noterats i de inledande kapitlen beräknas såväl de yttre avgränsningslinjerna för en kuststats kontinentalsockel som för dess exklusiva ekonomiska zon från statens baslinjer enligt FN:s havsrättskonvention, UNCLOS.

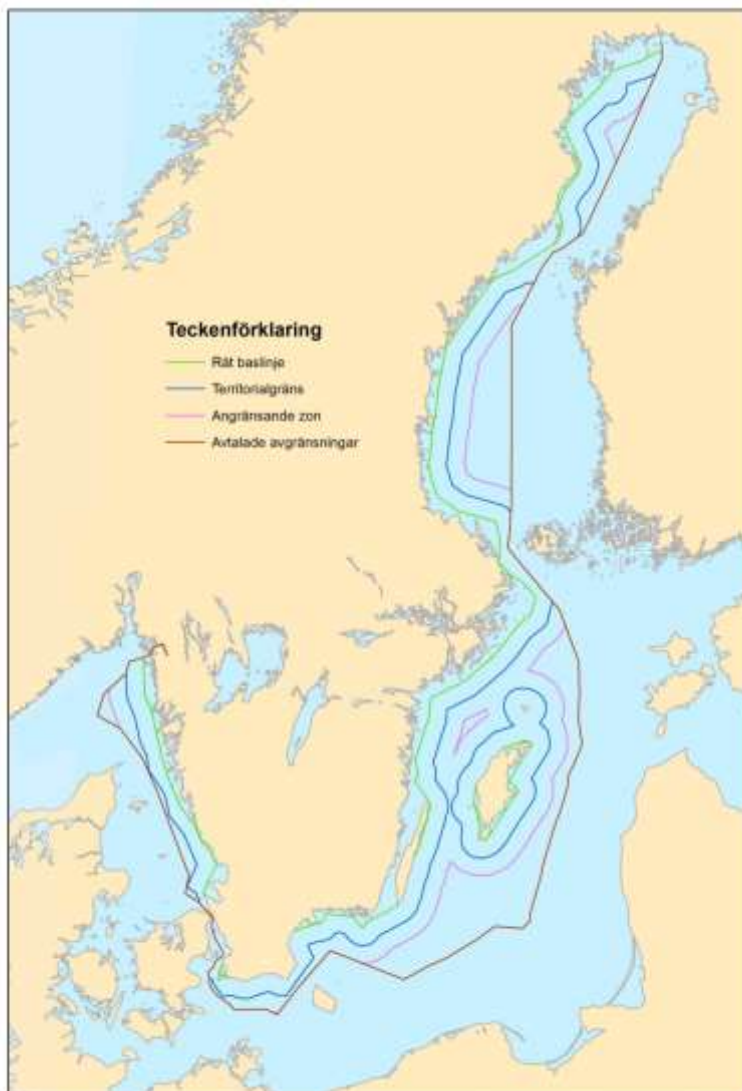
Kontinentalsockeln omfattar havsbotten och dess underlag. Den exklusiva ekonomiska zonen omfattar vattenpelaren i havet. Dessa två maritima zoner överlappar således varandra.

Om havsområdet utanför två stater med motstående eller intilliggande kuster inte är tillräckligt stort för att det ska vara möjligt för båda stater att hävda sin rätt till maritima zoner med 200 nautiska mils bredd är staterna enligt konventionen skyldiga att ingå avtal om avgränsningslinjer mellan sina respektive zoner.

Ingenstans utanför Sveriges kust är havsområdet tillräckligt stort för att möjliggöra svenska maritima zoner som sträcker sig 200 nautiska mil från de svenska baslinjerna. Sverige har ingått avtal som fastställer avgränsningslinjer för den svenska kontinentalsockeln och för Sveriges ekonomiska zon, eller Sveriges dåvarande fiskezon, med samtliga berörda nio grannstater. Tillsammans reglerar dessa överenskommelser i princip alla delar av de yttre avgränsningslinjerna för de svenska maritima zonerna. Sverige kan därför inte ensidigt ändra dessa avgränsningslinjer, även om de svenska baslinjerna förändras.

Avtalen har ingåtts vid olika tidpunkter och med olika stater, både före och efter UNCLOS tillkomst. Geografiska koordinater för enskilda punkter, som är fastställda i olika avtal, kan vara uttryckta i olika referenssystem. De linjer som krävs för att sammanbinda sådana punkter med varandra är inte helt entydiga i alla situationer.

Figur 6.1 Översiktlig skiss över yttre avgränsningslinjer för Sveriges sjöterritorium och maritima zoner

6.1 Regelverket i UNCLOS

De havsområden som är belägna utanför, och som angränsar till, kuststaternas territorialhav regleras av en särskild rättsordning främst genom bestämmelserna i UNCLOS Del V och Del VI.

Del V omfattar artiklarna 55–75 som reglerar kuststatens rättigheter och jurisdiktion i dess exklusiva ekonomiska zon samt andra staters rättigheter och friheter i zonen. Begreppet exklusiv ekonomisk zon avser vattenpelaren ovanför havsbotten och dess underlag. Detta begrepp var en nymodighet inom havsrätten som infördes genom UNCLOS. Artikel 57 anger att

[d]en exklusiva ekonomiska zonen får inte sträcka sig utöver 200 nautiska mil från de baslinjer varifrån territorialhavets bredd beräknas.

Artikel 75 ålägger kuststaten att offentliggöra detaljerad information om zonens yttre begränsningslinjer och om dess avgränsning gentemot grannstater med motstående eller intilliggande kuster.

Del VI omfattar artiklarna 76–85 och reglerar förhållanden som rör kuststatens kontinentalsockel. Bestämmelserna är i allt väsentligt baserade på 1958 års Genèvekonvention om kontinentalsockeln.¹ Artikel 76 i UNCLOS anger att

[e]n kuststats kontinentalsockel omfattar havsbotten och dess underlag i områden under vatten som sträcker sig utanför dess territorialhav i hela den naturliga förlängningen av dess landterritorium till kontinentalrandens ytterkant eller till ett avstånd om 200 nautiska mil från de baslinjer varifrån territorialhavets bredd beräknas, då kontinentalrandens ytterkant inte sträcker sig ut till detta avstånd.

Artikel 84 ålägger kuststaten att offentliggöra detaljerad information om kontinentalsockelns yttre begränsningslinjer och om dess avgränsning gentemot grannstater med motstående eller intilliggande kuster.

---

¹ Convention on the Continental Shelf, Geneva, 29 April 1958.

6.2 Svenska författningstexter

Sverige införde lagstiftning avseende kontinentalsockeln från och med den 1 juli 1966² efter det att riksdagen hade beslutat att ratificera 1958 års kontinentalsockelkonvention³. En svensk ekonomisk zon inrättades från och med den 1 januari 1993⁴. Sverige hade då ännu inte ratificerat UNCLOS vilket gjordes först 1996 då Sverige i tillräcklig utsträckning hade anpassat lagstiftningen efter kraven i UNCLOS. Sedan den 1 januari 1978 hade det emellertid funnits svenska så kallade fiskezoner⁵ i havsområden som senare kom att utgöra delar av Sveriges ekonomiska zon och där fisket numera regleras inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Lagen om Sveriges ekonomiska zon och dess tillhörande förordning tillkom alltså inte förrän 27 år efter det att kontinentalsockellagen och dess tillhörande förordning hade trätt i kraft. I mellantiden hade det svenska territorialhavet utvidgats från 4 till 12 nautiska mil, vilket skedde den 1 juli 1979.

6.2.1 Kontinentalsockellagen

Lagen (1966:314) om kontinentalsockeln anger i 1 § första stycket att

[m]ed kontinentalsockeln förstås i denna lag havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde samt inom det havsområde utanför Sveriges territorialgräns som regeringen bestämmer i enlighet med den i Genève den 29 april 1958 dagtecknade konventionen om kontinentalsockeln.

Lagen ska således tillämpas på havsbotten och dess underlag både *inom allmänt vattenområde*, alltså inom stora delar av Sveriges sjöterritorium, och inom det havsområde *utanför* Sveriges territorialgräns som regeringen bestämmer. Enligt UNCLOS utgörs kontinentalsockeln av havsbotten och dess underlag i områden under vatten som sträcker sig *utanför* kuststatens territorialhav. Den svenska kontinentalsockellagen har ett större tillämpningsområde än enbart

² Lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

³ Konvention om kontinentalsockeln, Genève den 29 april 1958 (SÖ 1966:24).

⁴ Lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

⁵ Propositionen (1992/93:54) om en svensk ekonomisk zon; Förordningen (1977:642, omtryckt 1988:850) om den svenska fiskezonens omfattning.

det område som definieras som kontinentalsockel enligt UNCLOS artikel 76 i och med att lagen även omfattar havsbotten och dess underlag i de havsområden *innanför* territorialgränsen som betecknas som allmänt vatten. Allmänt vatten utgörs enligt lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde av vattenområden inom Sveriges sjöterritorium som inte ingår i fastighetsindelningen (se kapitel 7).

Allmänt vatten har havsrättslig status som antingen territorialhav eller inre vatten och utgör del av Sveriges sjöterritorium. Havsområden utanför territorialgränsen ingår inte i det svenska sjöterritoriet och har havsrättslig status som internationellt vatten. Kontinentalsockellagen är således tillämplig på havsområden som har olika havsrättslig status och som kan vara belägna både inom och utanför det svenska sjöterritoriet.

Kontinentalsockellagens geografiska tillämpningsområde påverkas därför inte om den svenska territorialgränsen ändras. Förändringar i de svenska baslinjerna påverkar inte heller lagens tillämpningsområde.

6.2.2 Lagen om Sveriges ekonomiska zon

Lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon anger i 1 § första stycket att

Sveriges ekonomiska zon omfattar det havsområde utanför territorialgränsen som regeringen föreskriver. Zonen får dock inte utsträckas över en avgränsningslinje som överenskommit med annan stat eller, i avsaknad av sådan överenskommelse, över mittlinjen i förhållande till den andra staten.

Lagstiftningen om Sveriges ekonomiska zon (EZ) omfattar havsområden *utanför* det svenska territorialhavet. Den svenska lagens definition av ekonomisk zon överensstämmer med den definition av exklusiv ekonomisk zon som anges i UNCLOS.

Om den svenska territorialgränsen ändras, påverkas det geografiska område där bestämmelserna i lagen om Sveriges ekonomiska zon är tillämpliga. Detta ändrar dock inte Sveriges möjligheter att reglera fisket inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken jämfört med vad som gäller i dag. Sverige kan under vissa förutsättningar införa bevaranderegler avseende svenska fiskefartyg

inom hela unionens vatten⁶, samt införa vissa miljöregler såväl i territorialhavet där Sverige har överhöghet som i den ekonomiska zonen där Sverige har jurisdiktion⁷. Möjligheten att införa regler enligt ovan som påverkar andra medlemsstaters fiskefartyg är inte heller beroende av om reglerna ska tillämpas i havsområden som utgör territorialhav eller ekonomisk zon. Möjligheten utgår i stället från att reglerna antingen gäller inom 12-milsgränsen⁸ eller i havsområden där Sverige har överhöghet eller jurisdiktion⁹. I fall då Sverige vill införa regler om bevarande som också berör andra staters fiskefartyg måste dock de särskilda överenskommelser som Sverige har ingått med Norge, Danmark och Finland beaktas. Överenskommelserna reglerar dessa staters tillträde till svenska havsområden och deras fiskemöjligheter där. Danmark och Norge har tillträde in till fyra nautiska mil från baslinjerna i Skagerack, Danmark in till tre nautiska mil i Kattegatt samt Danmark och Finland in till fyra nautiska mil i Östersjön.¹⁰

Tillämpningen av lagens övriga bestämmelser kan påverkas om territorialgränsen ändras i de fall där regelverken skiljer sig åt beroende på om en verksamhet bedrivs utanför eller innanför territorialgränsen eller där olika regler gäller för tillsyn, tillstånd, avgifter eller böter i den ekonomiska zonen jämfört med inom sjöterritoriet.

6.2.3 Kontinentalsockelförordningen

Texten i kontinentalsockelförordningen (1966:315) innehåller inte några uppgifter om de punkter mellan vilka avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockelns yttre gräns ska dras utan hänvisar i detta avseende endast till förordningen om Sveriges ekonomiska zon.

⁶ Artikel 19 i 1380/2013, artikel 46 i 850/98, artikel 26 i 2187/2005.

⁷ Artikel 11 i 1380/2013.

⁸ Artikel 20 i 1380/2013.

⁹ Artikel 11 i 1380/2013. Rätten att begränsa tillträdet för andra medlemsländers fiskefartyg enligt art. 5 påverkas inte heller, eftersom möjligheten gäller ut till 12-milsgränsen, oavsett om havsområdet utgörs av territorialhav eller ekonomisk zon.

¹⁰ Se bilaga 1 till (EU) 1380/2013.

Kontinentalsockelförordningen anger i 1 § att

[l]agen (1966:314) om kontinentalsockeln äger utanför territorialgränsen tillämpning inom de havsområden som anges i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

Förordningens övriga paragrafer (2–8 §§) innehåller tillsyns-, tillstånds-, avgifts- och bötesbestämmelser. Det geografiska tillämpningsområdet för dessa bestämmelser påverkas inte av om baslinjerna eller territorialgränsen ändras eftersom kontinentalsockellagen även är tillämplig på allmänt vatten inom sjöterritoriet.

6.2.4 Förordningen om Sveriges ekonomiska zon

Förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon inleds med ett avsnitt som har rubriken ”Den ekonomiska zonen omfattning”. I detta avsnitt finns det inte någon hänvisning till kontinentalsockeln eller dess yttre avgränsningslinjer.

1 § anger att Sveriges ekonomiska zon omfattar vissa havsområden utanför Sveriges sjöterritorium och att zonen sträcker sig enligt ett stort antal uppräknade punkter från Skagerack i väster till Bottenviken i nordost. Merparten av punkterna är angivna med koordinater. Paragrafen har inte ändrats sedan år 1995 trots att ett antal tekniskt uppdaterade avtal avseende de yttre avgränsningslinjerna för kontinentalsockeln och för Sveriges ekonomiska zon har trätt i kraft sedan dess.¹¹

2 § i förordningen föreskriver att, för tiden till dess överenskommelse om den ekonomiska zonen yttergräns i andra områden än de som regleras i 1 § har träffats med berörd annan stat, ska den svenska ekonomiska zonen yttergräns i vissa delar av Östersjön sträcka sig intill räta linjer mellan de koordinater som är angivna i paragrafen. Inte heller denna paragraf har uppdaterats sedan år 1995.

3–4 §§ har upphört att gälla.

5 § i förordningen anger att

[v]issa avsnitt där gränsen för Sveriges ekonomiska zon sammanfaller med den svenska territorialgränsen regleras särskilt i författningar om Sveriges sjöterritorium och Sveriges riksgrens.

¹¹ Förordningen (1995:951) om ändring i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

Denna bestämmelse förefaller märklig i flera avseenden. Dels står det tydligt i den inledande meningen i 1 § att ”Sveriges ekonomiska zon omfattar vissa havsområden *utanför* Sveriges sjöterritorium”, dels kan den ekonomiska zonen enligt bestämmelserna i UNCLOS inte ingå i Sveriges sjöterritorium. 5 § kan således inte avse den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon eftersom denna linje per definition inte kan sammanfalla med territorialgränsen eller med Sveriges riksgrens. Den inre avgränsningslinjen för den ekonomiska zonen sammanfaller självfallet alltid med den svenska territorialgränsen, men det kan knappast vara detta som avses i 5 §. Paragrafen torde i stället ha tillkommit i syfte att beskriva hur de delar av avgränsningslinjen för den svenska *kontinentalsockeln* som sammanfaller med avgränsningslinjen för Sveriges sjöterritorium är författningsreglerade.

Enligt 6 § ska Sjöfartsverket se till att den yttergräns som gäller för Sveriges ekonomiska zon märks ut på sjökort som är tillgängliga för allmänheten.

7 § handlar om tillståndskrav för marinvetenskaplig forskning i den ekonomiska zonen.

8 § innehåller tillsynsbestämmelser för vissa verksamheter som regleras i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

9 § är den enda paragraf i hela förordningen där kontinentalsockeln är omnämnd. Paragrafen är kort och upplyser endast om att

[f]ör utforskning av kontinentalsockeln gäller vad som föreskrivs med stöd av lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.

6.2.5 Författningstexternas konstruktion

Utredningens förslag: Författningstexterna i kontinentalsockellagen (1966:314) och lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon samt i tillhörande förordningar renodlas genom att de detaljerade bestämmelserna om respektive lags geografiska tillämpningsområde sammanförs i den föreslagna nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Tabellförteckningar över koordinaterna för respektive zons yttre avgränsningslinjer biläggs den nya lagen.

Som framgått ovan innehåller varken lagen om kontinentalsockeln eller lagen om Sveriges ekonomiska zon några punkt- eller avståndsangivelser avseende var de yttre avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln eller Sveriges ekonomiska zon ska dras, eller några anvisningar om hur dessa linjer ska bestämmas. Båda lagarna hänvisar endast till närmare föreskrifter som utfärdas av regeringen.

Kontinentalsockelförordningens nuvarande lydelse innehåller inte heller några uppgifter om den yttre avgränsningslinjen för kontinentalsockellagens geografiska tillämpningsområde utan hänvisar endast helt kort till EZ-förordningen. Kontinentalsockelförordningens tidigare lydelse i 1 § angav i generiska ordalag att lagen om kontinentalsockeln äger utanför territorialgränsen tillämpning inom

det havsområde där Sverige har suveräna rättigheter över kontinentalsockeln för dennas utforskande och för tillgodogörandet av dess naturtillgångar i enlighet med den i Genève den 29 april 1958 dagtecknade konventionen om kontinentalsockeln.

Denna text ersattes emellertid år 1992¹² med följande korta hänvisning till den då nya förordningen om Sveriges ekonomiska zon

de havsområden som anges i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

Man tycks därvid ha bortsett från de otydligheter som skulle bli följden av denna ändring på grund av att avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockellagens geografiska tillämpningsområde och för Sveriges ekonomiska zon inte är identiska i alla avseenden. En sådan otydlighet är att EZ-förordningen i sin rubrik och till sitt innehåll inte på något ställe hänvisar till kontinentalsockelns omfattning utan enbart ger intryck av att handla om avgränsningen av Sveriges ekonomiska zon. I praktiken förhåller det sig dock tvärtom eftersom de punkter och koordinater som anges i förordningen hänför sig till kontinentalsockelns avgränsningslinje, inte till avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. En annan otydlighet är att förordningen ger intryck av att Sverige anser sig ha en kontinuerlig ekonomisk zon längs hela kusten från norska gränsen i väst till finska gränsen i norr, vilket uppenbarligen inte är fallet.

---

¹² Förordningen (1992:1223) om ändring i kontinentalsockelförordningen (1966:315).

En ytterligare otydlighet är skrivningarna i förordningens 5 § om att avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon längs vissa kustavsnitt sammanfaller med territorialgränsen.

I efterhand kan det tyckas ha varit bättre om man i stället hade infört bestämmelserna om kontinentalsockelns avgränsningslinje i kontinentalsockelförordningen och angivit de avvikelser som var relevanta vid den aktuella tidpunkten i den då nya EZ-förordningen.

Utformningen av lagstiftningen innebär att kontinentalsockelns avgränsningslinje är beroende och avhängig av avgränsningslinjen för den ekonomiska zonen. Utredningen anser att detta är mindre lyckat eftersom flertalet av de internationella avtal som Sverige har ingått med kringliggande och motstående grannstater har det uttalade syftet att reglera avgränsningslinjerna för staternas kontinentalsocklar och ingicks innan Sverige hade inrättat en ekonomisk zon. De fredsfördrag som flera av avtalen i sin tur är baserade på är också mycket gamla.

I vissa fall reglerar samma avtal samtidigt avgränsningslinjerna för kontinentalsockeln och/eller storleken på de svenska fiskezoner som tidigare fanns. Avgränsningslinjerna för de dåvarande svenska fiskezonerna i Östersjön har senare successivt anpassats till att överensstämma med kontinentalsockelns avgränsningslinje.¹³ Även de svenska före detta fiskezonerna längs Västkusten har i efterhand inkorporerats i Sveriges ekonomiska zon.

Konstruktionen kan också förmedla ett intryck av att den svenska kontinentalsockelns totala omfattning är identisk med storleken på Sveriges ekonomiska zon. Ett sådant intryck är numera korrekt vad gäller kontinentalsockelns geografiska utbredning utanför det svenska territorialhavet, men missvisande vad gäller kontinentalsockellagens geografiska tillämpningsområde.

Den kanske allvarligaste bristen är emellertid att konstruktionen felaktigt ger intrycket av att Sveriges ekonomiska zon sträcker sig som ett kontinuerligt havsområde längs hela Sveriges kust.

Utredningen anser att dessa författningstexter bör ses över, reodlas och göras mer överskådliga vad gäller respektive lags geografiska tillämpningsområde. Avgränsningslinjerna för den svenska

---

¹³ Överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon, Stockholm den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18).

kontinentalsockellagens tillämpningsområde respektive för Sveriges ekonomiska zon bör tydligt framgå av lagstiftningen.

Utredningen föreslår därför att bestämmelserna i kontinentalsockellagen (1966:314) och lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, samt i tillhörande förordningar, om respektive lags geografiska tillämpningsområde ska föras över till den föreslagna lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. Utredningens föreslår också att tabellförteckningar över koordinaterna för respektive zons yttre avgränsningslinjer ska biläggas den nya lagen.

6.3 Internationella överenskommelser som begränsar den geografiska omfattningen av den svenska kontinentalsockeln och/eller Sveriges ekonomiska zon

De geografiska förhållandena runt Sveriges kust är inte någonstans sådana att det är möjligt att utsträcka den svenska kontinentalsockeln eller Sveriges ekonomiska zon till 200 nautiska mil från baslinjerna. Såväl kontinentalsockeln som den ekonomiska zonen måste därför avgränsas gentemot grannstater med motstående eller intilliggande kuster.

Som angetts inledningsvis har Sverige ingått överenskommelser med bestämmelser om avgränsning av kontinentalsockeln och/eller den ekonomiska zonen med samtliga berörda nio grannstater: Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Norge, Polen, Ryssland (Kaliningradområdet) och Tyskland.

Avtalen innehåller bestämmelser som definierar de punkter mellan vilka olika avgränsningslinjer ska dras. Alla avtalsreglerade punkter ligger på ett avstånd som är kortare än 200 nautiska mil från de svenska baslinjerna.

Nedan listade internationella överenskommelser är för närvarande i kraft och fastställer punkter som reglerar de yttre avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln och/eller Sveriges ekonomiska zon.¹⁴ Även den skiljedom om Grisbådarna som

---

¹⁴ Avtalen betecknas på det sätt som de är angivna i rubriken på framsidan av respektive utgåva av SÖ (Sveriges överenskommelser med främmande makter).

beslutades i Haag den 23 oktober 1909¹⁵ och den konvention angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering som antogs i Genève den 20 oktober 1921 (SÖ 1921:26) innehåller sådana punkter.

- Överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln, Stockholm den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3).
- Överenskommelse med Norge om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack, Oslo den 5 april 1967 (SÖ 1967:14).
- Deklaration med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund, Stockholm den 30 januari 1932 (SÖ 1932:1).
- Överenskommelse med Danmark om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark, Köpenhamn den 9 november 1984 (SÖ 1985:54).
- Skriftväxling med Danmark om avgränsning av ansvarsregionerna enligt konventionen den 22 mars 1974 om skydd av den Östersjöområdets marina miljö (SÖ 1976:13), Köpenhamn den 21 november 1986 (SÖ 1987:3).
- Avtal med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1), Köpenhamn den 28 juni och 3 juli 1995 (SÖ 1995:54).
- Överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln jämte protokoll, Berlin den 22 juni 1978 (SÖ 1978:42).¹⁶
- Överenskommelse med Polen om avgränsning av kontinentalsockeln, Warszawa den 10 februari 1989 (SÖ 1989:27).
- Överenskommelse mellan Sverige, Polen och Sovjetunionen om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön, Stockholm den 30 juni 1989 (SÖ 1990:18).

---

¹⁵ Cour permanente d'Arbitrage, Affaire des Grisbådarna: Sentence, La Haye, 23 octobre 1909.

¹⁶ Förbundsrepubliken Tyskland har därefter inträtt som avtalspart.

- Överenskommelse med Sovjetunionen om avgränsning av kontinentalsockeln samt av den svenska fiskezonen och den sovjetiska ekonomiska zonen i Östersjön, Moskva den 18 april 1988 (SÖ 1988:38).
- Överenskommelse med Litauen och Ryska federationen om en gemensam avgränsningspunkt för de exklusiva ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön, Vilnius den 30 november 2005 (SÖ 2011:7).
- Överenskommelse med Litauen om avgränsningen av de ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön, Stockholm den 10 april 2014.¹⁷
- Överenskommelse med Estland och Lettland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön, Stockholm den 30 april 1997 (SÖ 1998:33).
- Avtal med Estland om avgränsningen av de maritima zonerna i Östersjön, Stockholm den 2 november 1998 (SÖ 2000:18).
- Överenskommelse med Estland och Finland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön, Tallinn den 16 januari 2001 (SÖ 2001:21).
- Överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon, Stockholm den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18).
- Överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, Stockholm den 29 september 1972 (SÖ 1973:1).
- Överenskommelse med Finland om ändring av riksgränsen mellan Sverige och Finland, Helsingfors den 3 och 25 mars 2010 (SÖ 2010:2).

---

¹⁷ Överenskommelsen trädde i kraft den 23 december 2014. Någon SÖ har ännu inte publicerats.

Den senaste ändringen av 1–2 §§ i EZ-förordningen trädde i kraft den 30 juli 1995.¹⁸ Utredningen anser att samtliga punkter som har fastställts i överenskommelser som Sverige har ingått med Danmark, Finland, Estland, Lettland, Litauen och Ryssland efter detta datum bör anges i den nya lagstiftning som utredningen föreslår, även i de fall där dessa punkter inte har medfört att sträckningen av tidigare gällande avgränsningslinjer har ändrats.

6.3.1 Jämförelse mellan gällande internationella avtal och förordningen om Sveriges ekonomiska zon

1 § 1 anger att Sveriges ekonomiska zon sträcker sig i Skagerack i området närmast gränsen mot Norge

intill storcirkelbågar mellan punkten 58°45'41,3"N, 10°35'40,0"O, punkten 58°30'41,2"N, 10°08'46,9"O och punkten 58°15'41,2"N, 10°01'48,1"O.

Detta är samma tre punkter som punkterna 3, 4 och 5 i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3). Punkten 3 motsvarar också punkten C i den överenskommelse med Norge om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack som ingicks den 5 april 1967 (SÖ 1967:14). Koordinaterna är angivna i ED 50. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka fem meter.

Punkterna i 1 § 1 är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon gentemot motsvarande norska maritima zoner.

Som framgått tidigare anser utredningen att i den nya lagstiftningen om kontinentalsockelns avgränsningslinje bör den i avtal fastställda yttre avgränsningslinjen gentemot intilliggande eller motstående stater anges för hela det havsområde där kontinentalsockellagen är tillämplig. Lantmäteriet har på utredningens uppdrag undersökt om det finns enskilt vatten närmast strandlinjen vid riksgränsen mot Norge och funnit att så är fallet.

¹⁸ Förordning (1996:531) om ändring i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

Den i avtal fastställda avgränsningslinjen för det geografiska havsområde som omfattas av kontinentalsockellagen börjar på havsbotten i skärningspunkten mellan enskilt vatten och allmänt vatten på riksgränsen mot Norge inne i Idefjorden cirka 2,5 km väster om Svinesundsbron och följer sedan de gränspunkter, XV–VIII, som överenskommit med Norge, och XIX, som fastställts i skiljedom, för riksgränsens sträckning genom fjorden ut till punkten XX som är markerad med gränsboj 2 (den svenska baslinjepunkten 1). Från baslinjepunkt 1 går avgränsningslinjen vidare på havsbotten längs riksgränsen via punkterna 1 och 2 i 1968 års överenskommelse. Dessa punkter har koordinaterna 58°54'50,2"N och 10°45'28,1"O respektive 58°53'34,0"N och 10°38'25,0"O. Avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fortsätter därefter till den ovan nämnda punkten 3 i 1968 års överenskommelse och ska enligt överenskommelsen dras i form av räta linjer (kompasslinjer) mellan punkterna 1, 2 och 3.

I punkten 3 upphör riksgränsen medan territorialgränsen fortsätter söderut högst 12 nautiska mil från de svenska baslinjerna.

Det första avsnittet av den i avtal fastställda avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon börjar i punkten 3.

1 § 2 behandlar avgränsningslinjerna i Skagerack i området närmast gränsen mot Danmark och i Kattegatt. Där ska avgränsningslinjerna enligt förordningen dras

intill räta (geodetiska) linjer mellan punkten 58°15'41,2"N, 10°01'48,1"O, punkten 58°08'00,1"N, 10°32'32,8"O, punkten 57°49'00,6"N, 11°02'55,6"O, punkten 57°27'00,0"N, 11°23'57,4"O, punkten 56°30'32,3"N, 12°08'52,1"O, punkten 56°18'14,1"N, 12°05'15,9"O och punkten 56°12'58,9"N, 12°21'48,0"O.

Dessa sju punkter är desamma som punkterna A–G i artikel 3 i den överenskommelse om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark som ingicks den 9 november 1984 (SÖ 1985:54). Koordinaterna är angivna i ED 50. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka fem meter.

Mellan den tredje och fjärde punkten (punkterna C och D) finns även en punkt som är fastställd i den skriftväxling med Danmark om avgränsning av ansvarsregionerna enligt konventionen den 22 mars 1974 om skydd av Östersjöområdets marina miljö som ingicks den 21 november 1986 (SÖ 1987:13). Punkten, som har

koordinaterna 57°44'48,0"N och 11°06'59,2"O, är den punkt där den latitud som anger början på konventionens tillämpningsområde skär den överenskomna avgränsningslinjen mellan Sverige och Danmark.

De sju punkterna i 1 § 2 är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon gentemot motsvarande danska maritima zoner. I punkten G upphör Sveriges ekonomiska zon.

1 § 3 anger att avgränsningslinjen i Öresund går

mellan punkten 56°12'58,9"N, 12°21'48,0"O och punkten 55°20'14,2"N, 12°38'31,0"O intill den demarkationslinje som fastställts i deklarationen den 30 januari 1932 mellan Sverige och Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund eller senare ändringar däri.

De två punkter som anges i förordningen överensstämmer med punkterna G och H i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten G är således samma punkt som den sist angivna punkten i förordningens 1 § 2, som beskrivits ovan. Punkten H återkommer i förordningens 1 § 4 a, som beskrivs nedan. Koordinaterna är angivna i ED 50. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka fem meter.

Från punkten G till punkten H går avgränsningslinjen först i norra Öresund längs mittlinjen mellan de svenska och danska kusterna¹⁹ och sedan i södra Öresund från och med lys- och ljudbojen Lous Flak mellan de åtta brytpunkter vars koordinater anges i avtalet med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1) som ingicks den 28 juni och 3 juli 1995 (SÖ 1995:54).²⁰ Demarkationslinjen mellan de åtta punkterna utgörs av räta (geodetiska) linjer. Koordinaterna är angivna i EUREF 89. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka tre centimeter. Enligt utredningens uppfattning bör koordinaterna för de åtta brytpunkterna skrivas in i den nya lagstiftningen. Några koordinater för mittlinjen i norra Öresund har inte överenskommit i den deklaration med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund som ingicks den 30 januari 1932 (SÖ 1932:1).

¹⁹ Utan hänsyn till den svenska ön Ven.

²⁰ Passagerättigheterna i Öresund som regleras av Öresundsfördraget påverkas inte av detta.

Punkterna i 1 § 3 är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockeln gentemot motsvarande danska maritima zon samt riksgränsen och territorialgränsen mellan Sverige och Danmark.

1 § 4 behandlar södra och mellersta delen av Östersjön. Stycket har fyra underpunkter (1 § 4 a–d). Alla avgränsningslinjer i detta stycke utgörs av räta (geodetiska) linjer.

Enligt 1 § 4 a går avgränsningslinjerna först

mellan punkten 55°20'14,2"N, 12°38'31,0"O, punkten 55°18'30,0"N, 12°38'20,0"O, punkten 55°15'00,0"N, 12°40'38,0"O, punkten 55°10'00,0"N, 12°47'41,6"O, punkten 55°03'54,0"N, 13°03'20,0"O och punkten 55°00'35,2"N, 13°08'45,0"O.

Dessa sex punkter motsvarar punkterna H–M i artikel 5 i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten H är samma punkt som anges i 1 § 3, och som beskrivits ovan. I denna punkt börjar Sveriges ekonomiska zon igen. Koordinaterna är angivna i ED 50. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka fem meter.

Punkterna i 1 § 4 a är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon gentemot motsvarande danska maritima zoner.

Enligt förordningens 2 § 1 a går avgränsningslinjerna från den sist angivna punkten i 1984 års överenskommelse med Danmark, punkten M, i 1 § 4 a som beskrivits ovan, direkt till den först nämnda punkten i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken, punkten 1, i 1 § 4 b som beskrivs nedan. Enligt motsvarande danska lagstiftning²¹ ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Tyskland och Danmark. I 1978 års överenskommelse anges också att väster om punkten 1 ska linjen sträcka sig till en punkt som ska överenskommas med ifrågavarande tredje stat. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts.

Enligt 1 § 4 b fortsätter avgränsningslinjen sedan

mellan punkten 55°00'36"N, 13°09'26"O och punkten 55°01'15"N, 13°47'08"O till punkten 54°57'52"N, 13°59'15"O.

²¹ Bekendtgørelse om Danmarks eksklusive økonomiske zone (BEK nr 584 af 24/06/1996).

Dessa tre punkter är reglerade i den överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln jämte protokoll som ingicks den 22 juni 1978 (SÖ 1978:42). I överenskommelsen benämns punkterna 1–3. Koordinaterna är angivna enligt gradnät i svenskt sjökort nr 83, som numera är avvecklat, samt enligt gradnät i östtyskt sjökort nr 152. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 kan osäkerheten uppgå till flera hundra meter. Överenskommelsen har ingåtts med en stat som inte längre existerar och vars förpliktelser senare har övertagits av Förbundsrepubliken Tyskland.

Punkterna i 1 § 4 b är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges dåvarande fiskezon gentemot motsvarande tyska maritima zoner, vilket framgår av det till överenskommelsen samma dag fogade protokollet.

Enligt förordningens 2 § 1 b går avgränsningslinjen från den sist angivna punkten i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken, punkten 3, i 1 § 4 b som beskrivits ovan direkt till den först nämnda punkten i 1984 års överenskommelse med Danmark, punkten P, i 1 § 4 c som beskrivs nedan. Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Tyskland och Danmark. I 1978 års överenskommelse anges också att öster om punkten 3 ska linjen sträcka sig till en punkt som ska överenskommas med ifrågavarande tredje stat. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts.

Enligt 1 § 4 c fortsätter avgränsningslinjen därefter

mellan punkten 54°57'49,1"N, 13°59'40,0"O, punkten 55°18'44,0"N, 14°27'36,0"O, punkten 55°41'29,4"N, 15°02'34,4"O och punkten 55°21'18,6"N, 16°30'29,7"O.

Dessa fyra punkter motsvarar punkterna P–S i artikel 5 i 1984 års överenskommelse med Danmark. Koordinaterna är angivna i ED 50. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka fem meter.

Punkterna i 1 § 4 c är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges dåvarande fiskezon gentemot motsvarande danska maritima zoner.

Enligt förordningens 2 § 1 c går avgränsningslinjerna från den sist angivna punkten i 1984 års överenskommelse med Danmark, punkten S, i 1 § 4 c som beskrivits ovan direkt till den först nämnda punkten i 1989 års överenskommelse med Polen, punkten A, i 1 § 4 d som beskrivs nedan. Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Polen och Danmark. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts.

Enligt 1 § 4 d fortsätter avgränsningslinjen sedan

mellan punkten 55°21,640'N, 16°32,000'O, punkten 55°30,000'N, 17°00,000'O, punkten 55°35,235'N, 17°22,680'O, punkten 55°46,985'N, 18°00,000'O, punkten 55°55,293'N, 18°21,800'O, punkten 55°52,876'N, 18°54,000'O och punkten 55°52,788'N, 18°55,545'O.

De första sex punkterna motsvarar punkterna A–F i den överenskommelse med Polen om avgränsning av kontinentalsockeln (och fiskezonerna) som ingicks den 10 februari 1989 (SÖ 1989:27). Avgränsningslinjen utgörs av räta (geodetiska) linjer. Koordinaterna är angivna i WGS 72. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka fem meter.

Den sjunde punkten är en trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse mellan Sverige, Polen och Sovjetunionen²² om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 30 juni 1989 (SÖ 1990:18). Avgränsningslinjen utgörs av räta (geodetiska) linjer. Koordinaterna är angivna i WGS 72. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka fem meter.

Punkterna i 1 § 4 d är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges dåvarande fiskezon gentemot motsvarande polska maritima zoner.

1 § 5 anger att avgränsningslinjen fortsätter i mellersta Östersjön

intill en rät (geodetisk) linje mellan punkten 55°52,793'N, 18°55,760'O och punkten 55°53,482'N, 18°56,777'O.

I artikel 1 i 1989 års överenskommelse mellan Sverige, Polen och Sovjetunionen anges att avgränsningslinjerna ska dras som räta

²² Ryska federationen har i egenskap av successionsstat övertagit Sovjetunionens internationella förpliktelser.

(geodetiska linjer) från punkten F i 1989 års överenskommelse med Polen, vilket stämmer med vad som sägs i 1 § 4 d som beskrivits ovan, respektive från punkten A17 i den överenskommelse med Sovjetunionen om avgränsning av kontinentalsockeln samt av den svenska fiskezonen och den sovjetiska ekonomiska zonen i Östersjön som ingicks den 18 april 1988 (SÖ 1988:38) till den i 1 § 4 d ovan nämnda gemensamma trestatspunkten med koordinaterna 55°52,788'N, 18°55,545'O. Den andra punkten i 1 § 5 motsvarar punkt A17 i 1988 års överenskommelse med Sovjetunionen. Punkten A17 återkommer i 1 § 6 som beskrivs nedan. Denna punkts koordinater är angivna i svenskt koordinatsystem RT 38.

Den andra i 1 § 5 angivna punkten är således fastställd i gällande avtal. Så är emellertid inte fallet när det gäller koordinaterna för den första punkten i 1 § 5. Dessa koordinater har konstruerats av Sjöfartsverket i referenssystemet RT 38 och är avsedda att representera en punkt som är identisk med punkten F i 1989 års avtal med Polen, där koordinaterna är angivna i WGS 72. Syftet med att konstruera nya koordinater uttryckta i RT 38 för punkten F var att kunna sammanbinda denna punkt med punkten A17, vars koordinater är fastställda i RT 38, via en rät geodetisk linje. Utredningen har emellertid inte kunnat förstå varför detta förfarande har använts när det fanns en avtalad trestatspunkt mellan punkterna F och A17. Utredningen anser därför att de konstruerade koordinaterna för den första punkten inte bör inkluderas i den nya lagstiftningen.

1 § 6 anger att avgränsningslinjen i mellersta och norra Östersjön går

intill räta linjer (loxodromer) mellan punkten 55°53,482'N, 18°56,777'O, punkten 55°57,300'N, 19°04,049'O, punkten 55°58,863'N, 19°04,876'O, punkten 56°02,433'N, 19°05,669'O, punkten 56°15,000'N, 19°13,565'O, punkten 56°27,000'N, 19°21,070'O, punkten 56°35,000'N, 19°25,070'O, punkten 56°45,000'N, 19°31,720'O, punkten 56°58,000'N, 19°40,270'O, punkten 57°14,192'N, 19°53,565'O, punkten 57°26,717'N, 20°02,160'O, punkten 57°33,800'N, 20°03,965'O, punkten 57°44,000'N, 20°14,139'O, punkten 57°54,691'N, 20°24,920'O, punkten 58°12,000'N, 20°22,502'O, punkten 58°29,000'N, 20°26,590'O och punkten 58°46,836'N, 20°28,672'O.

De sjuutton punkterna motsvarar punkterna A17–A1 i 1988 års överenskommelse med Sovjetunionen. Koordinaterna är angivna i svenskt koordinatsystem (RT 38). Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka tio meter.

Punkterna i 1 § 6 är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges nuvarande ekonomiska zon gentemot motsvarande dåvarande sovjetiska maritima zoner.

I den nya lagstiftningen bör en ny punkt med koordinaterna 55°55,921'N och 19°01,268'O införas mellan punkterna A17 och A16 på den befintliga avgränsningslinjen. Denna punkt utgör trestatspunkt mellan Sverige, Litauen och Ryssland enligt den överenskommelse med Litauen och Ryska federationen om en gemensam avgränsningspunkt för de exklusiva ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön som ingicks den 30 november 2005 (SÖ 2011:7). Koordinaterna är angivna i WGS 84. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka tre meter.

En separat bilateral överenskommelse mellan Sverige och Litauen om avgränsningen av de ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön undertecknades den 10 april 2014²³. Enligt denna överenskommelse ska avgränsningslinjen dras från den ovan nämnda trestatspunkten, som kallas punkt A, via en punkt B, som har koordinaterna 55°57,300'N och 19°03,983'O, och en punkt C, som har koordinaterna 55°58,867'N och 19°04,817'O, till en punkt D, som har koordinaterna 56°02,433'N och 19°05,600'O. Punkterna B och C ligger nära punkterna A16 och A15. Punkten D ligger strax nordost om punkten A14 i 1988 års överenskommelse med Sovjetunionen. Avgränsningslinjen utgörs av räta (geodetiska) linjer. Koordinaterna är angivna i ETRS 89. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka 3 cm.

Från punkten D ska avgränsningslinjen enligt 2014 års överenskommelse med Litauen fortsätta till en punkt om vilken överenskommelse ska ingås med berörd tredje stat. Sverige har ingen överenskommen trestatspunkt med Litauen och Lettland. Sverige har inte heller någon separat bilateral överenskommelse med Lettland om avgränsningslinjerna fram till den trestatspunkt mellan Sverige, Estland och Lettland som är fastställd i den överenskommelse med

---

²³ Någon SÖ har ännu inte publicerats.

Estland och Lettland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 30 april 1997 (SÖ 1998:33).

Ytterligare en ny punkt bör införas i den nya lagstiftningen mellan punkterna A4 och A3 på den befintliga avgränsningslinjen. Denna nya punkt utgör ovan nämnda trestatspunkt mellan Sverige, Estland och Lettland. Punkten har koordinaterna 58°01,440'N och 20°23,755'O. Koordinaterna är angivna i WGS 84. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 är osäkerheten mindre än tre meter²⁴.

Trestatspunkten kallas A i det separata bilaterala avtal med Estland om avgränsningen av de maritima zonerna i Östersjön som ingicks den 2 november 1998 (SÖ 2000:18). I avtalet med Estland fastställs även punkten B, med koordinaterna 58°11,981'N, och 20°22,280'O, punkten C, med koordinaterna 58°28,979'N och 20°26,367'O samt punkten D, med koordinaterna 58°46,812'N och 20°28,448'O. Även dessa punkter bör föras in i den nya lagstiftningen. Punkterna förenas av räta (geodetiska) linjer. Koordinaterna är angivna i WGS 84. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 är osäkerheten mindre än tre meter. De tre punkterna ligger nära punkterna A3–A1 i 1988 års överenskommelse med Sovjetunionen där koordinaterna är angivna i svenskt koordinat-system (RT 38).

De fyra punkterna A–D som beskrivs ovan är fastställda i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon gentemot motsvarande estniska maritima zoner.

Från punkten D i 1998 års avtal med Estland ska avgränsningslinjen enligt artikel 2 i avtalet fortsätta norrut till en punkt som ska överenskommas med berörd tredje stat.

Enligt förordningens 2 § 2 går avgränsningslinjen som en rät linje (loxodrom) från punkten A1 i 1988 års överenskommelse med Sovjetunionen som anges i 1 § 6 som beskrivits ovan till en punkt med koordinaterna 58°47,680'N och 20°25,264'O. Utredningen har emellertid inte kunnat återfinna denna punkt i något gällande internationellt avtal. Enligt 2 § 3 i förordningen fortsätter avgräns-

---

²⁴ Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 är osäkerheten beroende på vilken version av WGS 84 som avses, men den är i samtliga fall mindre än tre meter. Skillnaden mellan aktuell realisering av WGS 84 och SWEREF 99 är 0,5 meter. Sjöfartsverket har valt att betrakta alla versioner av WGS 84 som identiska med SWEREF 99.

ningslinjen från den koordinatgivna oidentifierade punkten sedan vidare som rät linje norrut till punkten 5 i 1994 års överenskommelse med Finland som anges i 1 § 7 och som beskrivs nedan. Enligt denna överenskommelse ska avgränsningslinjen söder om punkten 5 ”sträcka sig fram till den punkt varom överenskommelse träffas med berörd tredje stat”. Det är utredningens slutsats att den i förordningen koordinatgivna oidentifierade punkten de facto har ersatts av den punkt som fastställts i den överenskommelse med Estland och Finland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 16 januari 2001 (SÖ 2001:21). Denna trestatspunkt har koordinaterna 58°50,670'N och 20°28,888'O. Avgränsningslinjen utgörs av räta (geodetiska) linjer. Koordinaterna är angivna i WGS 84. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 är osäkerheten mindre än tre meter. Även trestatspunktens koordinater bör föras in i den nya lagstiftningen.

Trestatspunkten är fastställd i gällande avtal och reglerar avgränsningslinjerna för både Sveriges ekonomiska zon och den svenska kontinentalsockeln.

1 § 7 anger att avgränsningslinjen fortsätter i norra Östersjön och Ålands hav

intill räta (geodetiska) linjer mellan punkten 58°51,776'N, 20°28,276'O, punkten 59°26,701'N, 20°09,200'O, punkten 59°47,501'N, 19°39,497'O, punkten 60°11,501'N, 19°04,992'O och punkten 60°14,115'N, 19°06,162'O.

Dessa fem punkter motsvarar punkterna 5–1 i den överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon som ingicks den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18). Avgränsningslinjen utgörs av räta (geodetiska) linjer. Koordinaterna är angivna i WGS 84. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 är osäkerheten mindre än tre meter.

Samtliga punkter i 1 § 7 är fastställda i gällande avtal. Punkterna 5 och 4 reglerar avgränsningslinjerna för både den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon gentemot motsvarande finska maritima zoner. Nordväst om punkten 4 ansluter den svenska territorialgränsen till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige, se kapitel 4. I denna punkt upphör därmed Sveriges ekonomiska zon. Längre

norrut ansluter även Finlands territorialgräns till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Denna punkt utgör en riksgränspunkt och dess koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. De efterföljande punkterna 3–1 i 1994 års överenskommelse med Finland reglerar således avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockeln och riksgränsen som även utgör territorialgräns. Linjen fortsätter norr om punkten 1 i Ålands hav fram till den södra strandkanten på Märket där en punkt på land är markerad med mässingsdubb²⁵.

1 § 8 i förordningen anger att avgränsningslinjen i Bottenhavet och Bottenviken går

intill räta linjer mellan punkten 60°22,3'N, 19°09,5'O, punkten 60°40,7'N, 19°14,1'O, punkten 62°42,0'N, 19°31,5'O, punkten 63°20,0'N, 20°24,0'O, punkten 63°29,1'N, 20°41,8'O, punkten 63°31,3'N, 20°56,4'O och *punkten 63°36,6'N, 21°16,8'O*, mellan *punkten 63°38,1'N, 21°22,7'O*, punkten 63°40,0'N, 21°30,0'O och *punkten 65°21,8'N, 23°55,0'O* och mellan *punkten 65°27,5'N, 24°03,2'O*, punkten 65°30,9'N, 24°08,2'O och punkten 65°31,8'N, 24°08,4'O.

Nio av dessa tretton punkter motsvarar punkterna 10 och 8–1 i den överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön som ingicks den 29 september 1972 (SÖ 1973:1). Avgränsningslinjen utgörs enligt Sjöfartsverkets tolkning av artikel 6 i avtalet av räta linjer i Mercators projektion, dvs. loxodromer. Koordinaterna är angivna i ett finskt referenssystem. Vid transformering av koordinaterna till SWEREF 99 uppgår osäkerheten till cirka tre meter.

Enligt det protokoll som ingår i 1994 års överenskommelse med Finland ska avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon från punkten 10 till punkten 1 följa den avgränsningslinje för kontinentalsockeln som avtalats genom 1972 års överenskommelse med Finland i avvaktan på en teknisk revision av avgränsningslinjen norr om Märket.

Från den norra strandkanten på Märket, där en punkt är markerad med mässingsdubb²⁶, går avgränsningslinjen för kontinentalsockeln via punkten 10 i 1972 års överenskommelse med Finland fram till en ny punkt strax söder om punkten 8 där den svenska

²⁵ Punkten är betecknad med nummer 12 i 2006 års gemensamma gränsöversyn.

²⁶ Punkten är betecknad med nummer 11 i 2006 års gemensamma gränsöversyn.

territorialgränsen lämnar avgränsningslinjen för kontinentalsockeln. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. I denna punkt börjar det tredje avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon fortsätter norrut via punkterna 8 och 7 i 1972 års överenskommelse med Finland till Norra Kvarken där den svenska territorialgränsen åter ansluter till kontinentalsockelns avgränsningslinje i en ny punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. I den nya punkten upphör det tredje avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon.

Avgränsningslinjen för kontinentalsockeln och territorialgränsen fortsätter vidare norrut mellan punkterna 6, 5 och 4 i riktning mot punkten 3 i 1972 års överenskommelse med Finland. I en punkt strax söder om punkten 3 i Norra Kvarken lämnar territorialgränsen ännu en gång kontinentalsockelns avgränsningslinje. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. I denna punkt börjar det fjärde avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Avgränsningslinjen för både kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon fortsätter i riktning mot punkten 2 i 1972 års överenskommelse med Finland. I en ny punkt söder om punkten 2 ansluter den svenska territorialgränsen återigen till kontinentalsockelns avgränsningslinje. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. I denna punkt upphör avgränsningslinjen för det fjärde avsnittet av Sveriges ekonomiska zon.

Kontinentalsockelns avgränsningslinje fortsätter till punkten 2 där Finlands territorialgräns ansluter. I denna punkt, vars koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt, börjar riksgränsen igen. Från punkten 2 fortsätter avgränsningslinjen för kontinentalsockeln enligt förordningen till punkten 1 i 1972 års överenskommelse med Finland. Punkten 1 förefaller emellertid att vara överspelad eftersom avgränsningslinjen ska dras från punkten 2 i rät linje till brytpunkt IV enligt den överenskommelse med Finland om ändring av riksgränsen mellan Sverige och Finland, som ingicks den 3 och 25 mars 2010 (SÖ 2010:2). Söder om brytpunkt IV korsar riksgränsen breddgraden 65°35'N och allmänt vatten upphör därmed enligt lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Denna skärningspunkt på riksgränsen markerar således slutet på den kontinuerliga linje runt Sveriges kust som utgör yttre avgränsningslinje för den svenska kontinentalsockellagens geografiska

tillämpningsområde. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. Från brytpunkt IV går riksgränsen vidare norrut enligt den sträckning som framgår av gränskartorna 44–48, som är bilagda 2006 års gemensamma gränsöversyn.

Endast nio av de tretton punkterna i 1 § 8 är som nämnts fastställda i 1972 års överenskommelse med Finland. Tre av dessa punkter reglerar avgränsningslinjerna för både kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon. Övriga sex överenskomna punkter reglerar endast kontinentalsockelns avgränsningslinje. Enligt förordningen går avgränsningslinjen från punkten 10 till punkten 4 i överensstämmelse med de koordinater som anges i 1972 års överenskommelse. Därefter fortsätter linjen norrut men gör ett ”hopp” mellan två oidentifierade punkter innan den når fram till punkten 3. Linjen går sedan vidare via ytterligare ett ”hopp” mellan två oidentifierade punkter innan den når fram till punkterna 2 och 1 i överenskommelsen. Utredningen har inte kunnat finna något gällande avtal som fastställer de fyra oidentifierade punkter som är angivna med koordinater i förordningen (och som är kursivmarkerade i citatet ovan) och anser därför att dessa punkter inte bör tas med i den nya lagen.

Enligt Sjöfartsverket kan de fyra oidentifierade punkterna härledas till de punkter mellan vilka avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln enligt 1972 års överenskommelse avvek från mittlinjen mellan Sveriges och Finlands dåvarande baslinjer. En överenskommelse om vissa gränsfrågor ingicks med Finland den 2 december 1977 (SÖ 1978:16) och anger att yttergränsen för Sveriges dåvarande fiskezon ska följa 1972 års avgränsningslinje för kontinentalsockeln. Det protokoll som är fogat till 1994 års överenskommelse med Finland anger att avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon mellan punkterna 10 och 1 ska följa 1972 års avgränsningslinje för kontinentalsockeln. Det är oklart varför de oidentifierade punkterna är inkluderade i SFS (1992:1226) och varför inte heller innehållet i protokollet till 1994 års överenskommelse har reflekterats i förordningen trots att förordningen ändrades år 1995 (SFS 1995:951).

Som framgått ovan tycks punkten 1 i 1972 års överenskommelse numera vara överspelad enligt 2010 års överenskommelse om ändring av riksgränsen. Inte heller denna punkt bör därför tas med i den nya lagen.

Punkten 8 i 1972 års överenskommelse motsvarar punkten 17 i den konvention angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering

som antogs i Genève den 20 oktober 1921 (SÖ 1921:26). Punkten 9 motsvarar den punkt där Sveriges territorialgräns lämnade avgränsningslinjen för kontinentalsockeln när Sveriges territorialhav var fyra nautiska mil brett. Punkterna 9 och 10 ligger på den räta linjen mellan punkterna 16 (mittpunkt på Märket) och 17 i Ålandskonventionen. I punkten 10 upphör riksgränsen mot Finland, eftersom Finland norr om denna punkt har begränsat sitt territorialhav så att en korridor med internationellt vatten är belägen på finsk sida om kontinentalsockelns avgränsningslinje. Punkten 10 utgör således en riksgränspunkt. Dess koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Finland har gjort en liknande begränsning av sitt territorialhav i Kvarken, där det följaktligen inte heller finns någon riksgräns i havet.

6.4 Utredningens överväganden

Utredningens förslag: I 1 § i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ersätts hänvisningen till 1958 års Genève-konvention om kontinentalsockeln med ny text om att lagens geografiska tillämpningsområde omfattar havsbotten och dess underlag inom det havsområde som framgår av den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

I 1 § i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon föreskrivs att lagens geografiska tillämpningsområde omfattar de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Texten om de båda lagarnas geografiska tillämpningsområden utgår ur kontinentalsockelförordningen (1966:315) respektive förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

Avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln och för Sveriges ekonomiska zon anges med koordinater uttryckta i SWEREF 99 för samtliga punkter som är reglerade i avtal med andra stater. Koordinaterna förtecknas i två separata tabellbilagor till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. Koordinaterna tillhandahålls också i elektroniskt format för kostnadsfri nedladdning.

Avgränsningslinjerna markeras i officiella svenska sjökort.

De punkter och koordinater som är uppräknade i 1–2 §§ i EZ-förordningen definierar avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockeln i förhållande till intilliggande och motstående staters kontinentalsocklar. Längs stora delar av Sveriges kust sammanfaller denna avgränsningslinje med avgränsningslinjerna för Sveriges ekonomiska zon, men inte överallt.

Avgränsningslinjen för kontinentalsockeln löper som en kontinuerlig linje som avgränsar havsbotten och dess underlag under allmänt vatten inom det svenska sjöterritoriet och under Sveriges ekonomiska zon från den punkt på riksgränsen mot Norge i väster där kontinuerligt allmänt vatten börjar till den punkt på riksgränsen mot Finland i nordost där allmänt vatten upphör.²⁷

Sveriges ekonomiska zon består av fyra separata havsområden. Den första av de fyra avgränsningslinjerna börjar i baslinjepunkt 1 där riksgränsen mot Norge upphör och sammanfaller därefter med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till Öresunds norra begränsningslinje. Den andra avgränsningslinjen börjar vid Öresunds södra begränsningslinje och sammanfaller med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till en punkt i Östersjön söder om Åland. Den tredje linjen börjar utanför Öregrund och sammanfaller med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till en punkt i Bottenhavet utanför Örnsköldsvik. Den fjärde linjen börjar utanför Umeå och sammanfaller med avgränsningslinjen för kontinentalsockeln fram till en punkt i Bottenviken utanför Luleå.

I mellanliggande havsområdena i Öresund, Ålands hav och Kvarken når svenskt sjöterritorium fram till kontinentalsockelns avgränsningslinje och gränsar direkt mot en annan stats sjöterritorium eller maritima zoner.

Som utredningen tidigare konstaterat är författningstexterna om den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon inte alldeles tydliga när det gäller den geografiska omfattningen av de havsområden där respektive lagstiftning är tillämplig.

Utredningen anser att dessa otydligheter bör undanröjas och att de yttre avgränsningslinjerna för kontinentalsockeln och för Sveriges ekonomiska zon i stället bör beskrivas med koordinater i var sin tabellförteckning. Det skulle ge en klar och entydig bild av exakt

---

²⁷ Inklusivt den korta sträcka där riksgränsen går på land på ön Märket och kontinentalsockelns avgränsningslinje följer baslinjerna längs Märkets svenska del.

var de båda maritima zonernas yttre avgränsningslinjer går. Det skulle också göra det enklare för Sverige att fullgöra sina förpliktelser enligt UNCLOS att offentliggöra detaljerad information om respektive avgränsningslinjer.

Utredningen föreslår därför att avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln respektive för Sveriges ekonomiska zon ska anges var för sig i form av koordinater uttryckta i SWEREF 99 för samtliga punkter som är reglerade i avtal med annan stat. Koordinaterna bör förtecknas i två separata tabellbilagor till den nya lag om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner som utredningen föreslår.

Utredningen föreslår vidare att 1 § i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ändras till att ange att lagens geografiska tillämpningsområde framgår av den nya lagen. Därmed kan också all text om lagens geografiska tillämpningsområde utgå ur förordningen (1966:315) om kontinentalsockeln.

Utredningen föreslår vidare att en motsvarande ändring om lagens geografiska tillämpningsområde görs i 1 § i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon och att all text om den lagens tillämpningsområde utgår ur förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

Dessa två lagar kommer därmed att på ett sinsemellan likartat sätt hänvisa till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner vad gäller deras respektive geografiska tillämpningsområden. De två åtföljande förordningarna blir samtidigt mer renodlade och enbart inriktade på sina respektive lagars materiella bestämmelser.

Utredningen anser också att ytterligare ändringar behövs i kontinentalsockelförordningen eftersom kontinentalsockellagen även är tillämplig på den del av det svenska sjöterritoriet som utgörs av allmänt vatten. Som tidigare nämnts har denna svenska lag ett större geografiskt tillämpningsområde än det havsområde utanför territorialhavet där den särskilda rättsordning som regleras av UNCLOS är tillämplig. Ändringar behövs också i förordningen om Sveriges ekonomiska zon.

Utredningen föreslår att koordinater för alla punkter som är fastställda i gällande internationella avtal, även de nytillkomna punkter som ligger på tidigare överenskomna linjer, och som reglerar avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln respektive Sveriges

ekonomiska zon gentemot stater med intilliggande eller motstående kuster ska ingå i den nya lagens tabellbilagor. I några fall har emellertid nya koordinater beräknats där det av olika skäl visat sig vara ologiskt eller missvisande att använda de transformerade koordinaterna. I sådana fall anges även de transformerade koordinaterna i den förklarande texten.

I enlighet med utredningsdirektiven har Sjöfartsverket fått utredningens uppdrag att transformera de överenskomna koordinaterna för alla i avtal fastställda punkter till SWEREF 99. Verket har vid transformeringen utgått från att skillnaden mellan WGS 72 och WGS 84 är cirka 2 meter i latitud och 10 meter i longitud. Man har valt att inte justera för olika WGS 84-realiseringar. Verket har också valt att betrakta WGS 84 och SWEREF 99 som identiska. Koordinater uttryckta i WGS 84 har således inte transformerats. Verket anser vidare att EUREF 89, som är ett äldre namn för det europeiska referenssystemet ETRS 89, är identiskt med SWEREF 99 i detta sammanhang och att någon transformering därför inte heller behöver göras av de koordinater som är uttryckta i detta referenssystem.

Verket har segmenterat långa linjer med samma logik och enligt samma principer som man har segmenterat långa baslinjer och andra långa linjer. Utredningen föreslår att även segmentpunkternas koordinater ska inkluderas i den nya lagens tabellbilagor 4 och 5.

Utredningen instämmer i att de koordinater som inkluderas i tabellbilagorna bör vara uttryckta i latitud och longitud i SWEREF 99, i enlighet med vad som anges i utredningsdirektiven, eftersom detta är det referenssystem som används av svenska myndigheter. Detta förfarande ändrar emellertid inte det faktum att koordinater uttryckta i andra referenssystem i överenskommelser mellan Sverige och en annan stat fortsätter att gälla i förhållande till den staten och kan åberopas vid en eventuell tvist eller framtida förhandling.

I sammanhanget bör också noteras att en liknande jämförelse som den som utredningen har gjort i avsnitt 6.3.1 mellan koordinater i svensk lagstiftning och motsvarande koordinater i gällande internationella överenskommelser kommer att bli svårare att göra när koordinaterna i lagstiftningen är uttryckta i SWEREF 99 i stället för i samma referenssystem som i berörd överenskommelse.

6.4.1 Förslag till yttre avgränsningslinje för den svenska kontinentalsockeln

Kontinentalsockellagen (SFS 1966:314) är tillämplig på havsbotten och dess underlag inom den del av Sveriges sjöterritorium som utgörs av allmänt vatten samt inom vissa avgränsade havsområden utanför territorialgränsen. Den inre avgränsningslinjen för kontinentalsockellagens tillämpningsområde utgörs således av yttergränserna för enskilt vatten eller, där det inte finns något enskilt vatten, av strandlinjen. Enskilt vatten tillhör fastigheter enligt lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

Koordinaterna för samtliga brytpunkter på kontinentalsockelns yttre avgränsningslinje samt de mellanliggande punkter som är ett resultat av segmenteringen av långa linjer redovisas i bilaga 7 till detta betänkande. Koordinatbilagan ska utgöra bilaga 4 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. I figur 6.2 anges den yttre avgränsningslinjen för kontinentalsockellagens tillämpningsområde.

Figur 6.2 Den yttre avgränsningslinjen för kontinentalsockellagens tillämpningsområde

Den yttre avgränsningslinjen för kontinentalsockellagens tillämpningsområde börjar i väster i den punkt på riksgränsen mot Norge där allmänt vatten börjar. Lantmäteriet har som redovisats tidigare

på utredningens uppdrag undersökt om det finns enskilt vatten närmast strandlinjen vid riksgränsen mot Norge och funnit att så är fallet. På ett flertal ställen i den inre delen av Idefjorden når enskilt vatten ut till riksgränsen vilket gör att det uppstår ett antal från varandra fristående enklaver som skulle kunna utgöra allmänt vatten längs med riksgränsen ut till cirka 2,5 km väster om Svinesundsbron. Lantmäteriet bedömer att dessa enklaver ska anses utgöra enskilt vatten enligt 2 § 2 (2 § 3 enligt utredningens förslag) i 1950 års lag eftersom de har förbindelse inom svenskt sjöterritorium med öppna havet endast genom områden med enskilt vatten. Utredningen har valt att förtydliga detta förhållande, se avsnitt 7.3.3. Myndigheten har mot denna bakgrund identifierat den punkt på riksgränsen där allmänt vatten börjar. Punkten, som ligger mellan de år 1904 markerade gränspunkterna XIV och XV, har de beräknade koordinaterna

1. 59-05,163633N och 11-12,695538E.

Avgränsningslinjen fortsätter på havsbotten i form av räta (geodetiska) linjer, enligt Sjöfartsverkets bedömning, och sammanfaller med riksgränsen genom Idefjorden via de år 1904 markerade gränspunkterna XV–XVIII till de i 1909 års skiljedom fastställda gränspunkterna XIX och XX.

Punkterna I–XIX mättes senast in av den svensk-norska gränskommision som var sammankallad åren 1979–1982 men av skäl som beskrivs i kapitel 4 fastställdes inte de inmätta koordinaterna. Sjöfartsverket har därför transformerat koordinater uttryckta i ED 77 UTM zon 32 i informellt arbetsmaterial²⁸ från mätningarna till SWEREF 99 TM och fått fram följande koordinater uttryckta i SWEREF 99 (WGS 84) för punkterna XV–XIX:

2. 59-04,755319N och 11-09,210274E,
3. 59-00,903356N och 11-07,028585E,
4. 58-59,508118N och 11-05,542546E,
5. 58-58,643460N och 11-03,984681E, och
6. 58-57,626872N och 10-58,991490E.

²⁸ Examensarbete ”Bestämning av sjögränsen mellan Sverige och Norge” utfört inom ramen för 1979–1982 års gemensamma svensk-norska gränskommision.

Avgränsningslinjen fortsätter på havsbotten i form av en rät (geodetisk) linje, enligt Sjöfartsverkets bedömning, till punkten XX som är utmärkt med gränsboj 2 och utgör baslinjepunkt 1. I denna punkt börjar beräkningen av den svenska kontinentalsockeln enligt den definition som anges i UNCLOS. Punktens koordinater har transformerats på samma sätt som koordinaterna för punkterna XV–XIX ovan och är då 58-56,536430N och 10-55,074780E. Den uppskattade noggrannheten är ± 10 cm. Sjöfartsverket har också beräknat de koordinater som man anser anger den geodetiskt mest korrekta positionen för punkten XX. Punkten har de beräknade koordinaterna

7. 58-56,536503N och 10-55,074803E.

Avgränsningslinjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom), enligt Sjöfartsverkets bedömning, till brytpunkten 1 som är fastställd i artikel 2 i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3). Punkten utgjorde den västligaste punkten på territorialgränsen när det svenska territorialhavet var fyra nautiska mil brett. Punkten har de transformerade koordinaterna

8. 58-54,806429N och 10-45,386356E.

Avgränsningslinjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (kompasslinje) till brytpunkten 2 i 1968 års överenskommelse, som är den punkt där 1909 års skiljedomslinje mötte Norges territorialgräns när det norska territorialhavet var fyra nautiska mil brett. Punkten motsvarar punkten A i den överenskommelse med Norge om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack som ingicks den 5 april 1967 (SÖ 1967:14). Punkten har de transformerade koordinaterna

9. 58-53,536297N och 10-38,334538E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (kompasslinje) till brytpunkten 3 i 1968 års kontinentalsockelöverenskommelse med Norge. Denna punkt utgjorde skärningspunkt mellan en linje tolv nautiska mil från de norska baslinjerna och en linje

tolv nautiska mil från de svenska baslinjerna när överenskommelsen ingicks. Punkten motsvarar också punkten C i 1967 års fiskeöverenskommelse. Enligt Sjöfartsverkets beräkningar ligger emellertid skärningspunkten mellan den överenskomna avgränsningslinjen och en linje 12 nautiska mil från närmaste svenska baslinje 137 meter nordnordost om punkten 3. I denna nya skärningspunkt, som har de beräknade koordinaterna 58-45,730378N och 10-35,610148E, upphör riksgränsen mellan Sverige och Norge och den svenska territorialgränsen viker av söderut. Här börjar också det första avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punkten 3 har de transformerade koordinaterna

10. 58-45,657642N och 10-35,584811E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (storcirkelbåge) till brytpunkten 4 i 1968 års kontinentalsockelöverenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

11. 58-30,655102N och 10-08,699693E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (storcirkelbåge) till brytpunkten 5 i 1968 års kontinentalsockelöverenskommelse med Norge. Detta är samma punkt som punkten A i artikel 3 i den överenskommelse om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark som ingicks den 9 november 1984 (SÖ 1985:54). Storcirkelbågar behandlas som geodetiska linjer vid segmentering. Brytpunkterna 1–5 har transformerats från ED 50 till SWEREF 99/ETRS 89. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten 5 har de transformerade koordinaterna

12. 58-15,654474N och 10-01,720153E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten B i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten har de transformerade koordinaterna

13. 58-07,969569N och 10-32,466375E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten C i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

14. 57-48,977584N och 11-02,848060E.

Söder om punkten C finns en punkt som är fastställd i den skriftväxling med Danmark om avgränsning av ansvarsregionerna enligt konventionen den 22 mars 1974 om skydd av Östersjöområdets marina miljö som ingicks den 21 november 1986 (SÖ 1987:13). Punkten, som har koordinaterna 57°44'48,0"N och 11°06'59,2"O, är den punkt där den latitud som anger början på konventionens tillämpningsområde skär den överenskomna avgränsningslinjen mellan Sverige och Danmark. Kontinentalsockelns avgränsningslinje fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten D i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

15. 57-26,967047N och 11-23,879572E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten E i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

16. 56-30,504369N och 12-08,795802E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten F i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

17. 56-18,200226N och 12-05,192452E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten G i 1984 års överenskommelse. Brytpunkterna B–G har transformerats från ED 50 till SWEREF 99/ETRS 89. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten G har de transformerade koordinaterna

18. 56-12,946810N och 12-21,727850E.

Sjöfartsverket anser emellertid att den punkt som anges med de transformerade koordinaterna för punkten G inte ligger på den norra begränsningslinjen för Öresund vilket punkten ska göra enligt 1984 års överenskommelse. Verket har därför förlängt den rätta geodetiska linjen mellan punkterna F och G med cirka 200 meter i sydostlig riktning för att få fram en skärningspunkt på Öresunds norra begränsningslinje. I denna punkt upphör avgränsningslinjen för det första avsnittet av Sveriges ekonomiska zon. Den nya punkten, som är en ”hjälpunkt”, har de beräknade koordinaterna

19. 56-12,888047N och 12-21,911683E.

Kontinentalsockelns avgränsningslinje fortsätter på havsbotten i enlighet med den deklaration med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund som ingicks den 30 januari 1932 (SÖ 1932:1) och som anger att gränsen mellan Sverige och Danmark ska följa mittlinjen i Öresund mellan de svenska och danska kusterna, utan hänsyn till den svenska ön Ven, från Öresunds norra begränsningslinje fram till lys- och ljudbojen Lous Flak. Mittlinjen utgör således riksgräns mellan Sverige och Danmark. Mittlinjen anges i bilaga 4 till utredningens lagförslag²⁹ med de koordinater som den 27 november 2014 utgjorde redovisning av denna gränslinje i Sjöfartsverkets sjökortsdatabas. Bojen Lous Flak har de avtalade koordinaterna

20. 55-49,596000N och 12-42,446000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till lysbojen Saltholm Flak enligt det avtal med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1) som ingicks den 28 juni och 3 juli 1995 (SÖ 1995:54). Koordinaterna för de åtta punkter som fastställs i avtalet är uttryckta i EUREF 89 med grader, minuter och tre decimaler på minuten och har därför inte transformerats. Bojen Saltholm Flak har de avtalade koordinaterna

21. 55-41,915000N och 12-50,745000E.

---

²⁹ Bilaga 7 till detta betänkande.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 1 i 1995 års avtal med Danmark. Punkten har de avtalade koordinaterna

22. 55-38,615000N och 12-53,643000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 2 i 1995 års avtal. Punkten har de avtalade koordinaterna

23. 55-36,814000N och 12-52,812000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 3 i 1995 års avtal. Punkten har de avtalade koordinaterna

24. 55-32,416000N och 12-43,697000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 4 i 1995 års avtal. Punkten har de avtalade koordinaterna

25. 55-29,316000N och 12-42,847000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 5 i 1995 års avtal. Punkten har de avtalade koordinaterna

26. 55-25,867000N och 12-36,565000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 6 i 1995 års avtal. Detta är samma punkt som punkten H enligt artikel 5 i den överenskommelse om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark som ingicks den 9 november 1984 (SÖ 1985:54). Punkten ligger på begränsningslinjen för södra Öresund. I denna punkt upphör riksgränsen mot Danmark. I punkten börjar också det andra avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punkten 6 har de avtalade koordinaterna

27. 55-20,200000N och 12-38,448000E.

Kontinentalsockelns avgränsningslinje fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten I i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten har de transformerade koordinaterna

28. 55-18,463327N och 12-38,263495E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten J i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

29. 55-14,963194N och 12-40,563694E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten K i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

30. 55-09,963037N och 12-47,624076E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten L i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

31. 55-03,861339N och 13-03,264857E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten M i 1984 års överenskommelse. Brytpunkterna I–M har transformerats från ED 50 till SWEREF 99/ETRS 89. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten M har de transformerade koordinaterna

32. 55-00,549847N och 13-08,681274E.

Enligt 2 § 1 a i EZ-förordningen går avgränsningslinjen från punkten M i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten 1 i den överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln jämte protokoll som ingicks den 22 juni 1978 (SÖ 1978:42). Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam

trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Tyskland och Danmark. I 1978 års överenskommelse anges också att väster om punkten 1 ska linjen sträcka sig till en punkt som ska överenskommas med ifrågavarande tredje stat. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts. Här finns en oklarhet i avtalsläget. Utredningen anser att den existerande sträckningen bör behållas i svensk lagstiftning till dess en överenskommelse om trestatspunkten har träffats. Avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockeln fortsätter således på havsbotten i form av en rät geodetisk linje, enligt Sjöfartsverkets bedömning, från punkten M i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten 1 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken. Denna punkt har de transformerade koordinaterna

33. 55-00,599978N och 13-09,273862E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 2 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken. Punkten har de transformerade koordinaterna

34. 55-01,250118N och 13-46,969006E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 3 i 1978 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna 1–3 har transformerats från det svenska sjökort 83 som anges i överenskommelsen via RT 90 till SWEREF 99. Punkten 3 har de transformerade koordinaterna

35. 54-57,867272N och 13-59,084181E.

Enligt EZ-förordningens 2 § 1 b går avgränsningslinjen från punkten 3 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken direkt till punkten P i den tidigare nämnda 1984 års överenskommelse med Danmark. Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Tyskland och Danmark. I 1978 års överenskommelse anges också att öster om punkten 3 ska linjen sträcka sig till en punkt som ska överenskommas med ifrågavarande tredje stat. Någon sådan överens-

kommelse har hittills inte ingåtts. Även här finns en oklarhet i avtalsläget. Utredningen anser att den existerande sträckningen bör behållas i svensk lagstiftning till dess en överenskommelse om trestatspunkten har träffats. Avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockeln fortsätter således på havsbotten i form av en rät geodetisk linje, enligt Sjöfartsverkets bedömning, från punkten 3 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken direkt till punkten P i 1984 års överenskommelse med Danmark. Denna punkt har de transformerade koordinaterna

36. 54-57,781982N och 13-59,599449E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten Q i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten har de transformerade koordinaterna

37. 55-18,697994N och 14-27,532876E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten R i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

38. 55-41,455817N och 15-02,506448E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten S i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

39. 55-21,276052N och 16-30,431329E.

Enligt EZ-förordningens 2 § 1 c går avgränsningslinjen från punkten S i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten A i den överenskommelse med Polen om avgränsning av kontinentalsockeln (och fiskezonerna) som ingicks den 10 februari 1989 (SÖ 1989:27). Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Polen och Danmark. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts. Även här finns en oklarhet i avtalsläget. Utredningen anser att den existerande sträck-

ningen bör behållas i svensk lagstiftning till dess en överenskommelse om trestatspunkten har träffats. Avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockeln fortsätter således på havsbotten i form av en rät geodetisk linje från punkten S i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten A i 1989 års överenskommelse med Polen. Denna punkt har de transformerade koordinaterna

40. 55-21,641480N och 16-32,009233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten B i 1989 års överenskommelse med Polen. Punkten har de transformerade koordinaterna

41. 55-30,001475N och 17-00,009233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten C i 1989 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

42. 55-35,236472N och 17-22,689233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten D i 1989 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

43. 55-46,986465N och 18-00,009233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten E i 1989 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

44. 55-55,294459N och 18-21,809233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten F i 1989 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna A–F har transformerats från WGS 72 till WGS 84 som Sjöfartsverket betraktar som identiskt med SWEREF 99. Punkten F har de transformerade koordinaterna

45. 55-52,877461N och 18-54,009233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse mellan Sverige, Polen och Sovjetunionen om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 30 juni 1989 (SÖ 1990:18). Koordinaterna är fastställda i WGS 72 och har transformerats till WGS 84. Punkten har de transformerade koordinaterna

46. 55-52,789461N och 18-55,554233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten A17 i den överenskommelse med Sovjetunionen om avgränsning av kontinentalsockeln samt av den svenska fiskezonen och den sovjetiska ekonomiska zonen i Östersjön som ingicks den 18 april 1988 (SÖ 1988:38). Koordinaterna är fastställda i det då gällande svenska koordinatsystemet RT 38 och har transformerats till SWEREF 99. Punkten A17 har de transformerade koordinaterna

47. 55-53,478509N och 18-56,571251E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse med Litauen och Ryska federationen om en gemensam avgränsningspunkt för de exklusiva ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön som ingicks den 30 november 2005 (SÖ 2011:7). Koordinaterna är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Detta är samma punkt som punkten A i den överenskommelse med Litauen om avgränsningen av de ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön som ingicks den 10 april 2014. Trestatspunkten har de avtalade koordinaterna

48. 55-55,921000N och 19-01,268000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten B i 2014 års överenskommelse med Litauen. Punkten har de avtalade koordinaterna

49. 55-57,300000N och 19-03,983000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten C i 2014 års överenskommelse. Punkten har de avtalade koordinaterna

50. 55-58,867000N och 19-04,817000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten D i 2014 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna A–D är fastställda i ETRS 89 och har inte transformerats. Punkten D har de avtalade koordinaterna

51. 56-02,433000N och 19-05,600000E.

Från punkten D ska avgränsningslinjen enligt 2014 års överenskommelse med Litauen fortsätta till en punkt om vilken överenskommelse ska ingås med berörd tredje stat. Någon sådan överenskommelse har ännu inte ingåtts. Linjen fortsätter därför på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A13 i 1988 års överenskommelse med Sovjetunionen. Punkten har de transformerade koordinaterna

52. 56-14,994088N och 19-13,356250E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A12 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

53. 56-26,992717N och 19-20,859795E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A11 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

54. 56-34,991790N och 19-24,858948E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A10 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

55. 56-44,990653N och 19-31,507662E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A9 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

56. 56-57,989174N och 19-40,055984E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A8 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

57. 57-14,179366N och 19-53,348510E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A7 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

58. 57-26,702948N och 20-01,941798E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A6 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

59. 57-33,785105N och 20-03,746233E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A5 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

60. 57-43,983993N och 20-13,918385E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A4 i 1988 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna A13–A4 är fastställda i det då gällande svenska koordinatsystemet RT 38 och har transformerats till SWEREF 99. Punkten A4 har de transformerade koordinaterna

61. 57-54,673831N och 20-24,697413E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje (loxodrom) fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse med Estland och Lettland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 30 april 1997 (SÖ 1998:33). Detta är samma punkt som punkten A i det avtal med Estland om avgränsningen av de maritima zonerna i Östersjön som ingicks den 2 november 1998 (SÖ 2000:18). Trestatspunktens koordinater är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten har de avtalade koordinaterna

62. 58-01,440000N och 20-23,755000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten B i 1998 års avtal med Estland. Punkten har de avtalade koordinaterna

63. 58-11,981000N och 20-22,280000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten C i 1998 års avtal. Punkten har de avtalade koordinaterna

64. 58-28,979000N och 20-26,367000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten D i 1998 års avtal. Koordinaterna för punkterna B–D är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten D har de avtalade koordinaterna

65. 58-46,812000N och 20-28,448000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse med Estland och Finland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 16 januari 2001 (SÖ 2001:21). Trestatspunktens koordinater är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten har de avtalade koordinaterna

66. 58-50,670000N och 20-28,888000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 5 i den överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon som ingicks den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18). Punkten har de avtalade koordinaterna

67. 58-51,776000N och 20-28,276000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 4 i 1994 års avtal med Finland. Denna punkt motsvarar Ålandskonventionens punkt 13. Punkten har de avtalade koordinaterna

68. 59-26,701000N och 20-09,200000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 3 i 1994 års avtal. Denna punkt motsvarar Ålandskonventionens punkt 14. Nordväst om punkten 4 ansluter den svenska territorialgränsen till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. I denna punkt upphör därmed avgränsningslinjen för det andra avsnittet av Sveriges ekonomiska zon. Något längre åt nordväst ansluter även Finlands territorialgräns till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt som utgör början på riksgränsen mellan Sverige och Finland. Punkten betecknas nr 129 i 2006 års gemensamma gränsöversyn och är en riksgränspunkt. Dess koordinater bör bestämmas av Sverige och Finland gemensamt. Punkten 3 har de avtalade koordinaterna

69. 59-47,501000N och 19-39,497000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 2 i 1994 års avtal. Denna punkt motsvarar Ålands-konventionens punkt 15. Punkten har de avtalade koordinaterna

70. 60-11,501000N och 19-04,992000E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 1 i 1994 års avtal. Koordinaterna för punkterna 5–1 är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten 1 har de avtalade koordinaterna

71. 60-14,115000N och 19-06,162000E.

Norr om punkten 1 i Ålands hav fortsätter linjen på havsbotten i form av en rät geodetisk linje, enligt Sjöfartsverket, fram till baslinjepunkt 501 vid den södra strandkanten på ön Märket där en punkt på land är markerad med mässingsdubb. Punkten betecknas nr 12 i 2006 års gemensamma svensk-finska gränsöversyn och har de omräknade koordinaterna 60-18,036780N och 19-07,925562E. Lantmäteriet uppger att den svenska delen av ön inte ingår i fastighetsregistret men bedömer att den med stor sannolikhet skulle komma att göra det om en fastighetsutredning genomfördes. Området betecknas för närvarande som ”outrett” av myndigheten. Utredningen har mot denna bakgrund valt att betrakta havet utanför öns svenska del som allmänt vatten fram till öns strandlinje. Kontinentalsockellagen (1966:314) är därmed tillämplig på havsbotten och dess underlag utanför Märket, men inte på landområdet ovanför vattenytan. Utredningen föreslår att de koordinater som mätts in/beräknats för de punkter mellan vilka utredningen föreslår att rätta baslinjer ska dras längs Märkets svenska del tills vidare också ska användas för att ange kontinentalsockelns provisoriska avgränsningslinje vid ön. Följande koordinater har mätts in/beräknats för baslinjepunkterna 501–508 vid Märket

72. 60-18,014790N och 19-07,915663E,

73. 60-17,991606N och 19-07,893822E,

74. 60-18,075834N och 19-07,666276E,

75. 60-18,118762N och 19-07,654776E,

- 76. 60-18,117095N och 19-07,790283E,
- 77. 60-18,106643N och 19-07,858074E,
- 78. 60-18,092702N och 19-07,914066E, och
- 79. 60-18,082280N och 19-07,941203E.

Från baslinjepunkt 508 vid den norra strandkanten på Märket, där en punkt på land också är markerad med mässingsdubb³⁰, går kontinentalsockelns avgränsningslinje i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, via punkterna 10 och 9 i den överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön som ingicks den 29 september 1972 (SÖ 1973:1) fram till punkten 8 i 1972 års överenskommelse med Finland. Denna punkt motsvarar punkten 17 i 1921 års Ålandskonvention. Linjen ska sammanfalla med den räta linjen från Märkets mittpunkt, som betecknas som punkten 16 i Ålandskonventionen och som nr 1 i 2006 års gemensamma gränsöversyn, till punkten 8. Eftersom de transformerade koordinaterna för punkterna 10 och 9 enligt Sjöfartsverkets beräkningar inte ligger på denna räta linje anser verket att utredningen bör bortse från dessa punkter. Utredningen konstaterar emellertid att punkten 10 är en riksgränspunkt, där Finlands territorialhav lämnar kontinentalsockelns avgränsningslinje. Koordinater för även denna punkt bör därför fastställas av Sverige och Finland gemensamt vid den tekniska översyn av punkterna i 1972 års avtal som överenskomms med Finland år 1994 och som åberopades i 2006 års svensk-finska gemensamma översyn av riksgränsen. I en punkt strax söder om punkten 8 lämnar den svenska territorialgränsen kontinentalsockelns avgränsningslinje. I denna punkt börjar det tredje avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. Punkten 8 har de transformerade koordinaterna

- 80. 60-40,701885N och 19-13,891382E.

---

³⁰ Punkten betecknas nr 11 i 2006 års gemensamma svensk-finska gränsöversyn och har de omräknade koordinaterna 60-18,080983N och 19-07,940875E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 7 i 1972 års överenskommelse med Finland. Punkten har de transformerade koordinaterna

81. 62-42,006899N och 19-31,275155E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 6 i 1972 års överenskommelse. Söder om punkten ansluter den svenska territorialgränsen åter till kontinentalsockelns avgränsningslinje i en punkt som kan bestämmas av Sverige. I denna punkt upphör det tredje avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punkten 6 har de transformerade koordinaterna

82. 63-20,009955N och 20-23,772381E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 5 i 1972 års överenskommelse med Finland. Punkten har de transformerade koordinaterna

83. 63-29,110895N och 20-41,572047E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 4 i 1972 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

84. 63-31,311429N och 20-56,172564E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 3 i 1972 års överenskommelse med Finland. Söder om punkten 3 lämnar den svenska territorialgränsen avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. I denna punkt börjar det fjärde och sista avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punkten 3 har de transformerade koordinaterna

85. 63-40,012700N och 21-29,773173E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 2 i 1972 års överenskommelse med Finland. Koordinaterna för punkterna 8–2 är fastställda i det koordinatsystem som använts i de tre finska sjökort som anges i överenskommelsen och har transformerats till SWEREF 99/ETRS 89. Sydväst om punkten 2 ansluter den svenska territorialgränsen åter till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. I denna punkt upphör det sista avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punkten 2 har de transformerade koordinaterna

86. 65-30,922429N och 24-07,965170E.

Linjen fortsätter på havsbotten i form av en rät geodetisk linje i riktning mot brytpunkt IV i den överenskommelse med Finland om ändring av riksgränsen mellan Sverige och Finland, som ingicks den 3 och 25 mars 2010 (SÖ 2010:2) tills den når den punkt där riksgränsen korsar breddgraden 65°35'N. Latituden 65-35,000000N bildar en 1,8 km lång sträcka längs med riksgränsen. Om den räta (geodetiska) linjen mellan punkten 2 i 1972 års överenskommelse och brytpunkt IV delas in i segment med 185 meters längd, kan sträckan reduceras till området mellan latituderna 65-34,981250N och 65-35,080148N. Lantmäteriet har beräknat en sannolik longitud för skärningspunkten med hänsyn till gränsens sträckning.

I denna skärningspunkt upphör allmänt vatten enligt lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Punkten har de lagstadgade respektive beräknade koordinaterna

87. 65-35,000000N och 24-09,096000E.

Denna skärningspunkt markerar slutet på den kontinuerliga linje runt kusten som utgör den yttre avgränsningslinjen för den svenska kontinentalsockellagens geografiska tillämpningsområde.

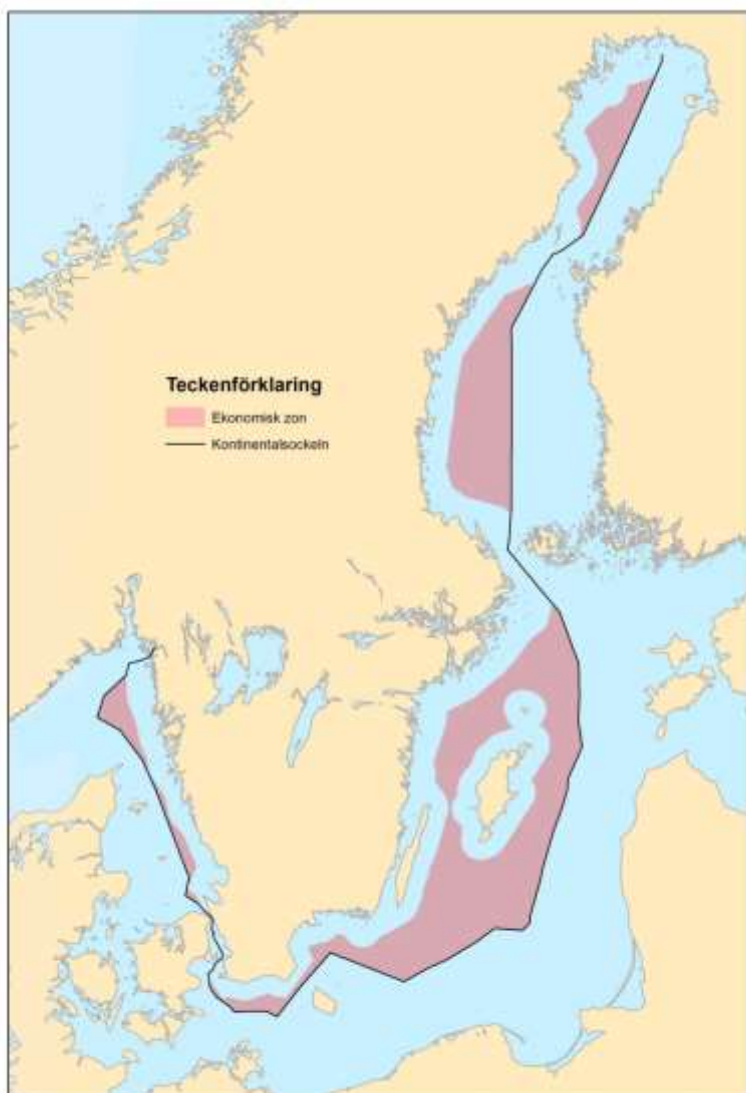
Från brytpunkt IV, som har koordinaterna 65-37,156977N och 24-09,696572E, går riksgränsen vidare norrut enligt den sträckning som framgår av gränskartorna 44–48 som är bilagda 2006 års gemensamma gränsöversyn.

6.4.2 Förslag till yttre avgränsningslinjer för Sveriges ekonomiska zon

Lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon är tillämplig på vattenpelaren inom fyra avgränsade havsområden utanför det svenska sjöterritoriet. Den inre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon utgörs av territorialgränsen.

Koordinaterna för samtliga brytpunkter på den ekonomiska zonen yttre avgränsningslinje samt de mellanliggande punkter som är ett resultat av segmenteringen av långa linjer redovisas i bilaga 8 till detta betänkande. Koordinatbilagan ska utgöra bilaga 5 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. I figur 6.3 anges den ekonomiska zonens utbredning.

Figur 6.3 Den ekonomiska zonens utbredning

Det första avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon

Brytpunkten 3 i den överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln som ingicks den 24 juli 1968 (SÖ 1969:3) utgjorde skärningspunkt mellan en linje 12 nautiska mil från de norska baslinjerna och en linje 12 nautiska mil från de svenska baslinjerna. Punkten motsvarar punkten C i den överenskommelse med Norge om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack som ingicks den 5 april 1967 (SÖ 1967:14). I denna punkt upphör i princip den avtalade riksgränsen mot Norge och den svenska territorialgränsen ska vika av söderut. Enligt Sjöfartsverkets beräkningar ligger emellertid de transformerade koordinaterna för punkten 3 137 meter sydsydväst om skärningspunkten mellan den avtalade avgränsningslinjen och en beräknad territorialgräns 12 nautiska mil från närmaste svenska uppdaterade baslinje. Det första avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon börjar enligt utredningens uppfattning i denna nya skärningspunkt som har de beräknade koordinaterna

1. 58-45,730378N och 10-35,610148E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (kompasslinje) till brytpunkten 3 i 1968 års överenskommelse med Norge. Punkten har de transformerade koordinaterna

2. 58-45,657642N och 10-35,584811E.

Avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon fortsätter i form av en rät linje (storcirkelbåge) till brytpunkten 4 i 1968 års överenskommelse med Norge. Punkten har de transformerade koordinaterna

3. 58-30,655102N och 10-08,699693E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (storcirkelbåge) till brytpunkten 5 i 1968 års kontinentalsockelöverenskommelse. Detta är samma punkt som punkten A i artikel 3 i den överenskommelse om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige

och Danmark som ingicks den 9 november 1984 (SÖ 1985:54). Koordinaterna för brytpunkterna 3–5 har transformerats från ED 50 till SWEREF 99/ETRS 89. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten 5 har de transformerade koordinaterna

4. 58-15,654474N och 10-01,720153E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten B i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten har de transformerade koordinaterna

5. 58-07,969569N och 10-32,466375E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten C i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

6. 57-48,977584N och 11-02,848060E.

Söder om punkten C finns en punkt som är fastställd i den skriftväxling med Danmark om avgränsning av ansvarsregionerna enligt konventionen den 22 mars 1974 om skydd av Östersjöområdets marina miljö som ingicks den 21 november 1986 (SÖ 1987:13). Punkten, som har koordinaterna $57^{\circ}44'48,0''\text{N}$ och $11^{\circ}06'59,2''\text{O}$, är den punkt där den latitud som anger början på konventionens tillämpningsområde skär den överenskomna avgränsningslinjen mellan Sverige och Danmark. Avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon fortsätter i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten D i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

7. 57-26,967047N och 11-23,879572E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten E i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

8. 56-30,504369N och 12-08,795802E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten F i 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

9. 56-18,200226N och 12-05,192452E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje till brytpunkten G i 1984 års överenskommelse. Koordinaterna för brytpunkterna B–G har transformerats från ED 50 till SWEREF 99/ETRS 89. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten G har de transformerade koordinaterna

10. 56-12,946810N och 12-21,727850E.

Sjöfartsverket anser emellertid att den punkt som anges med de transformerade koordinaterna för punkten G inte ligger på den norra begränsningslinjen för Öresund vilket punkten ska göra enligt 1984 års överenskommelse. Verket har därför förlängt den rätta geodetiska linjen mellan punkterna F och G med cirka 200 meter i sydostlig riktning för att få fram en skärningspunkt på Öresunds norra begränsningslinje. Den nya punkten, som är en konstruerad ”hjälp-punkt”, har de beräknade koordinaterna

11. 56-12,888047N och 12-21,911683E.

I denna punkt upphör det första avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon.

Det andra avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon

Det andra avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon börjar i punkten 6 i 1995 års överenskommelse med Danmark, som ska vara samma punkt som punkten H i 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten 6 har de avtalade koordinaterna

12. 55-20,200000N och 12-38,448000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten I enligt 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

13. 55-18,463327N och 12-38,263495E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten J enligt 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

14. 55-14,963194N och 12-40,563694E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten K enligt 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

15. 55-09,963037N och 12-47,624076E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten L enligt 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

16. 55-03,861339N och 13-03,264857E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten M enligt 1984 års överenskommelse. Koordinaterna för brytpunkterna I–M har transformerats från ED 50 till SWEREF 99/ETRS 89. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten M har de transformerade koordinaterna

17. 55-00,549847N och 13-08,681274E.

Enligt 2 § 1 a i EZ-förordningen går avgränsningslinjen från punkten M i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten 1 i den överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln jämte protokoll som ingicks den 22 juni 1978 (SÖ 1978:42). Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Tyskland

och Danmark. I 1978 års överenskommelse anges också att väster om punkten 1 ska linjen sträcka sig till en punkt som ska överenskommas med ifrågavarande tredje stat. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts. Här finns en oklarhet i avtalsläget. Utredningen anser att den existerande sträckningen bör behållas i svensk lagstiftning till dess en överenskommelse om trestatspunkten har träffats. Avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon fortsätter således i form av en rät geodetisk linje, enligt Sjöfartsverkes bedömning, från punkten M i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten 1 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken. Denna punkt har de transformerade koordinaterna

18. 55-00,599978N och 13-09,273862E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 2 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken. Punkten har de transformerade koordinaterna

19. 55-01,250118N och 13-46,969006E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 3 i 1978 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna 1–3 har transformerats från det svenska sjökort 83 som anges i överenskommelsen via RT 90 till SWEREF 99. Punkten 3 har de transformerade koordinaterna

20. 54-57,867272N och 13-59,084181E.

Enligt EZ-förordningens 2 § 1 b går avgränsningslinjen från punkten 3 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken direkt till punkten P i den tidigare nämnda 1984 års överenskommelse med Danmark. Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Tyskland och Danmark. I 1978 års överenskommelse anges också att öster om punkten 3 ska linjen sträcka sig till en punkt som ska överenskommas med ifrågavarande tredje stat. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts. Även här finns en oklarhet i

avtalsläget. Utredningen anser att den existerande sträckningen bör behållas i svensk lagstiftning till dess en överenskommelse om trestatspunkten har träffats. Avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon fortsätter således i form av en rät geodetisk linje, enligt Sjöfartsverkets bedömning, från punkten 3 i 1978 års överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken direkt till punkten P i 1984 års överenskommelse med Danmark. Denna punkt har de transformerade koordinaterna

21. 54-57,781982N och 13-59,599449E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten Q enligt 1984 års överenskommelse med Danmark. Punkten har de transformerade koordinaterna

22. 55-18,697994N och 14-27,532876E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten R enligt 1984 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

23. 55-41,455817N och 15-02,506448E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten S enligt 1984 års överenskommelse. Koordinaterna för brytpunkterna P–S har transformerats från ED 50 till SWEREF 99/ETRS 89. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten S har de transformerade koordinaterna

24. 55-21,276052N och 16-30,431329E.

Enligt EZ-förordningens 2 § 1 c går avgränsningslinjen från punkten S i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten A i den överenskommelse med Polen om avgränsning av kontinentalsockeln (och fiskezonerna) som ingicks den 10 februari 1989 (SÖ 1989:27). Enligt motsvarande danska lagstiftning ska avgränsningslinjen däremot fortsätta till en gemensam trestatspunkt som ska överenskommas mellan Sverige, Polen och Danmark. Någon sådan överenskommelse har hittills inte ingåtts. Även här finns en oklar-

het i avtalsläget. Utredningen anser att den existerande sträckningen bör behållas i svensk lagstiftning till dess en överenskommelse om trestatspunkten har träffats. Avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon fortsätter således i form av en rät geodetisk linje från punkten S i 1984 års överenskommelse med Danmark direkt till punkten A i 1989 års överenskommelse med Polen. Denna punkt har de transformerade koordinaterna

25. 55-21,641480N och 16-32,009233E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten B i 1989 års överenskommelse med Polen. Punkten har de transformerade koordinaterna

26. 55-30,001475N och 17-00,009233E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten C i 1989 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

27. 55-35,236472N och 17-22,689233E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten D i 1989 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

28. 55-46,986465N och 18-00,009233E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten E i 1989 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

29. 55-55,294459N och 18-21,809233E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten F i 1989 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna A–F har transformerats från WGS 72 till WGS 84. Den uppskattade noggrannheten är cirka 5 meter. Punkten F har de transformerade koordinaterna

30. 55-52,877461N och 18-54,009233E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse mellan Sverige, Polen och Sovjetunionen om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 30 juni 1989 (SÖ 1990:18). Trestatspunktens koordinater har transformerats från WGS 72 till WGS 84. Punkten har de transformerade koordinaterna

31. 55-52,789461N och 18-55,554233E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten A17 i den överenskommelse med Sovjetunionen om avgränsning av kontinentalsockeln samt av den svenska fiskezonen och den sovjetiska ekonomiska zonen i Östersjön som ingicks den 18 april 1988 (SÖ 1988:38). Koordinaterna är fastställda i det då gällande svenska koordinatsystemet RT 38 och har transformerats till SWEREF 99. Punkten A17 har de transformerade koordinaterna

32. 55-53,478509N och 18-56,571251E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse med Litauen och Ryska federationen om en gemensam avgränsningspunkt för de exklusiva ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön som ingicks den 30 november 2005 (SÖ 2011:7). Detta är samma punkt som punkten A i den överenskommelse med Litauen om avgränsningen av de ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön som ingicks den 10 april 2014. Koordinaterna är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Trestatspunkten har de avtalade koordinaterna

33. 55-55,921000N och 19-01,268000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten B i 2014 års överenskommelse med Litauen. Punkten har de avtalade koordinaterna

34. 55-57,300000N och 19-03,983000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten C i 2014 års överenskommelse. Punkten har de avtalade koordinaterna

35. 55-58,867000N och 19-04,817000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten D i 2014 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna A–D är fastställda i ETRS 89 och har inte transformerats. Punkten D har de avtalade koordinaterna

36. 56-02,433000N och 19-05,600000E.

Från punkten D ska avgränsningslinjen enligt 2014 års överenskommelse med Litauen fortsätta till en punkt om vilken överenskommelse ska ingås med berörd tredje stat. Någon sådan överenskommelse har ännu inte ingåtts. Linjen fortsätter därför i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A13 i 1988 års överenskommelse med Sovjetunionen. Punkten har de transformerade koordinaterna

37. 56-14,994088N och 19-13,356250E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A12 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

38. 56-26,992717N och 19-20,859795E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A11 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

39. 56-34,991790N och 19-24,858948E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A10 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

40. 56-44,990653N och 19-31,507662E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A9 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

41. 56-57,989174N och 19-40,055984E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A8 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

42. 57-14,179366N och 19-53,348510E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A7 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

43. 57-26,702948N och 20-01,941798E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A6 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

44. 57-33,785105N och 20-03,746233E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A5 i 1988 års överenskommelse. Punkten har de transformerade koordinaterna

45. 57-43,983993N och 20-13,918385E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till punkten A4 i 1988 års överenskommelse. Koordinaterna för punkterna A13–A4 är fastställda i det då gällande svenska koordinatsystemet RT 38 och har transformerats till SWEREF 99. Punkten A4 har de transformerade koordinaterna

46. 57-54,673831N och 20-24,697413E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje (loxodrom) fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse med Estland och Lettland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som ingicks den 30 april 1997 (SÖ 1998:33). Detta är samma punkt som punkten A i det avtal med Estland om avgränsningen av de maritima zonerna i Östersjön som ingicks den 2 november 1998 (SÖ 2000:18). Trestatspunktens koordinater är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten har de avtalade koordinaterna

47. 58-01,440000N och 20-23,755000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten B i 1998 års avtal med Estland. Punkten har de avtalade koordinaterna

48. 58-11,981000N och 20-22,280000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten C i 1998 års avtal. Punkten har de avtalade koordinaterna

49. 58-28,979000N och 20-26,367000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten D i 1998 års avtal. Koordinaterna för punkterna B–D är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten har de avtalade koordinaterna

50. 58-46,812000N och 20-28,448000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till den trestatspunkt som är fastställd i den överenskommelse med Estland och Finland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön som

ingicks den 16 januari 2001 (SÖ 2001:21). Trestatspunktens koordinater är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten har de avtalade koordinaterna

51. 58-50,670000N och 20-28,888000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 5 i den överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon som ingicks den 2 juni 1994 (SÖ 1995:18). Punkten har de avtalade koordinaterna

52. 58-51,776000N och 20-28,276000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje fram till punkten 4 i 1994 års avtal med Finland. Koordinaterna för punkterna 5 och 4 är fastställda i WGS 84 och har inte transformerats. Punkten har de avtalade koordinaterna

53. 59-26,701000N och 20-09,200000E.

Linjen fortsätter i form av en rät geodetisk linje i riktning mot punkten 3 i 1994 års avtal med Finland. Nordväst om punkten 4 ansluter den svenska territorialgränsen till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. Punkten har de beräknade koordinaterna

54. 59-32,847516N och 20-00,503008E.

I denna punkt upphör det andra avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon.

Det tredje avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon

I en punkt strax söder om punkten 8 i den överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön som ingicks

den 29 september 1972 (SÖ 1973:1) lämnar den svenska territorialgränsen kontinentalsockelns avgränsningslinje. I denna punkt börjar det tredje avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punktens koordinater kan bestämmas av Sverige. Punkten har de beräknade koordinaterna

55. 60-35,344171N och 19-12,475726E.

Avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, till punkten 8 i 1972 års överenskommelse med Finland. Denna punkt motsvarar punkten 17 i 1921 års Ålandskonvention. Linjen ska sammanfalla med den räta linjen från Märkets mittpunkt, som betecknas punkten 16 i Ålandskonventionen och nr 1 i 2006 års gemensamma gränsöversyn, till punkten 8 som har de transformerade koordinaterna

56. 60-40,701885N och 19-13,891382E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 7 i 1972 års överenskommelse med Finland. Koordinaterna för punkterna 8 och 7 är fastställda i det koordinatsystem som använts i de tre finska sjökort som anges i överenskommelsen och har transformerats till SWEREF 99/ETRS 89. Punkten 7 har de transformerade koordinaterna

57. 62-42,006899N och 19-31,275155E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, i riktning mot punkten 6 i 1972 års överenskommelse med Finland. Söder om punkten 6 ansluter den svenska territorialgränsen åter till kontinentalsockelns avgränsningslinje i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. Anslutningspunkten har de beräknade koordinaterna

58. 63-09,986073N och 20-09,814008E.

I denna punkt upphör det tredje avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon.

Det fjärde avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon

Söder om punkten 3 i 1972 års överenskommelse med Finland lämnar den svenska territorialgränsen kontinentalsockelns avgränsningslinje i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. I denna punkt börjar det fjärde och sista avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon. Punkten har de beräknade koordinaterna

59. 63-38,014813N och 21-22,042939E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, fram till punkten 3 i 1972 års överenskommelse med Finland. Koordinaterna för punkten 3 är fastställda i det koordinatssystem som använts i de tre finska sjökort som anges i överenskommelsen och har transformerats till SWEREF 99/ETRS 89. Punkten har de transformerade koordinaterna

60. 63-40,012700N och 21-29,773173E.

Linjen fortsätter i form av en rät linje, (loxodrom) enligt Sjöfartsverket, i riktning mot punkten 2 i 1972 års överenskommelse med Finland. Sydväst om denna punkt ansluter den svenska territorialgränsen åter till kontinentalsockelns avgränsningslinje i en punkt vars koordinater kan bestämmas av Sverige. Punkten har de beräknade koordinaterna

61. 65-21,924865N och 23-54,721613E.

I denna anslutningspunkt upphör det fjärde och sista avsnittet av avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon.

7 Allmänt vattenområde

Utredningen har i uppdrag att utreda vissa aspekter som har beröring med lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Det gäller dels äganderätten till allmänt vattenområde, dels förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten. Det finns därför anledning att närmare studera begreppet allmänt vattenområde.

7.1 Vad är allmänt vattenområde?

I fastighetsrättsligt hänseende består Sveriges territorium av två olika delar – fastigheter och allmänt vatten. Fastigheterna definieras i jordabalken: fast egendom är jord, denna är indelad i fastigheter (1 kap. 1 § jordabalken). All mark, det mesta av insjövattnet och det kustnära havsvattnet ingår i fastighetsindelningen. I Sverige finns ca 3,3 miljoner fastigheter. Alla fastigheter innehas med äganderätt av en eller flera fysiska eller juridiska personer.

Även allmänt vattenområde är att betrakta som fast egendom. Med jord avses i jordabalkens mening både mark och vattentäckt område som ingår i det svenska territoriet.¹ Allmänt vattenområde bestäms geografiskt genom lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Av 1 § framgår att vattenområde i havet är allmänt (allmänt vatten), där det inte ingår i fastigheterna (enskilt vatten). Gränsen mot allmänt vattenområde är således satt i förhållande till gränsen för innanför liggande enskilt vatten. Allmänt vattenområde ingår inte i fastighetsindelningen och redovisas inte i Lantmäteriets fastighetsregister. Normalt finns inte heller någon kartdokumentation som redovisar gränsens sträckning. Däremot är allmänt vatten-

---

¹ SOU 1947:38, sid. 42, SOU 1960:25, sid. 47.

område kommun- och länsindelad och finns i detta avseende utmärkt på registerkartan².

Gränsen mellan allmänt vattenområde och det enskilda, fastighetsindelade vattnet är rörlig och förändras genom landhöjning och andra förändringar av strandlinjen (2 §). Det allmänna vattnet sträcker sig i havet ut till territorialgränsen och utgör del av Sveriges sjöterritorium. Förutom i havet finns även allmänt vattenområde i Vänern, Vättern, Hjälmaran och Storsjön i Jämtland (5 §).

7.1.1 Gränsen mellan allmänt och enskilt vatten

Gränserna i vatten hanteras olika när det rör sig om gränser mellan fastigheter (dvs. mellan enskilt vatten) eller om det rör gränser mellan fastigheter (dvs. dessas enskilda vatten) och allmänt vatten. Gränserna mellan fastigheter har tillkommit genom lantmäteriförrättning eller annat liknande förfarande. Regler om fastigheters gränser återfinns i jordabalken. Gränser mellan fastigheter är fasta, oavsett om det gäller gränser i vatten eller på land. Gränsens läge i vatten och längs strandlinjen påverkas alltså inte av förändringar i vattenståndet. Detta innebär att en fastighet som tidigare omfattat vattenområde kan bli avskuren från vattnet genom uppgrundning och dylikt. Enligt 1 kap. 3 § jordabalken ska gräns som blivit lagligen bestämd ha den sträckning som utmärkts på marken i laga ordning. Om utmärkningen inte längre kan fastställas med säkerhet, har gränsen den sträckning som med ledning av förrättningskarta jämte handlingar, innehav och andra omständigheter kan antas ha varit åsyftad. Vidare sägs, vilket har betydelse för fastigheters gränser i vatten, att om gränsens sträckning inte har utmärkts på marken i laga ordning, har gränsen den sträckning som framgår av karta och handlingar. I 1 kap. 5 § finns regeln om det s.k. 1:5-vattnet, vilken innebär att om gräns i vattenområde inte kan bestämmas på annat sätt, har gränsen sådan sträckning att till varje fastighet förs den del av vattenområdet som är närmast fastighetens strand. Detta gäller dock inte för mindre holmar eller skär till vilka inget vatten förs. Har stranden förskjutits, är det strandens tidigare läge (dvs. vid tidpunkten när fastigheten bildades), om det kan fastställas,

² Den karta som enligt 3 § förordningen (2000:308) om fastighetsregister ska ingå i det fastighetsregister som förs av lantmäterimyndigheterna.

som avgör gränsens sträckning. Vidare anges i jordabalken att gränsens sträckning i vattenområde bestäms efter normalt medelvattenstånd. I Vänern, Vättern, Hjälmarén samt i Storsjön i Jämtland fastställs dock sträckningen efter i lagen angivna vattenstånd (1 kap. 5 § andra stycket).

Gränsen mellan enskilt vatten och allmänt vatten har inte tillkommit genom en lantmäteriförrättning eller dylikt, utan bestäms direkt av lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Som nämnts ovan är denna gräns rörlig, och utgår i havet från strandlinjen alternativt vattendjup vid den vattenståndsnivå som i lagen benämns ”normalt medelvattenstånd” (8 § första stycket). I de stora sjöarna med allmänt vatten ska strandlinje respektive vattendjup däremot bestämmas utifrån i lagen angivna vattenstånd (8 § andra stycket). Frågan om gränsen skulle vara fast eller rörlig diskuterades i lagberedningens förslag till jordabalk:

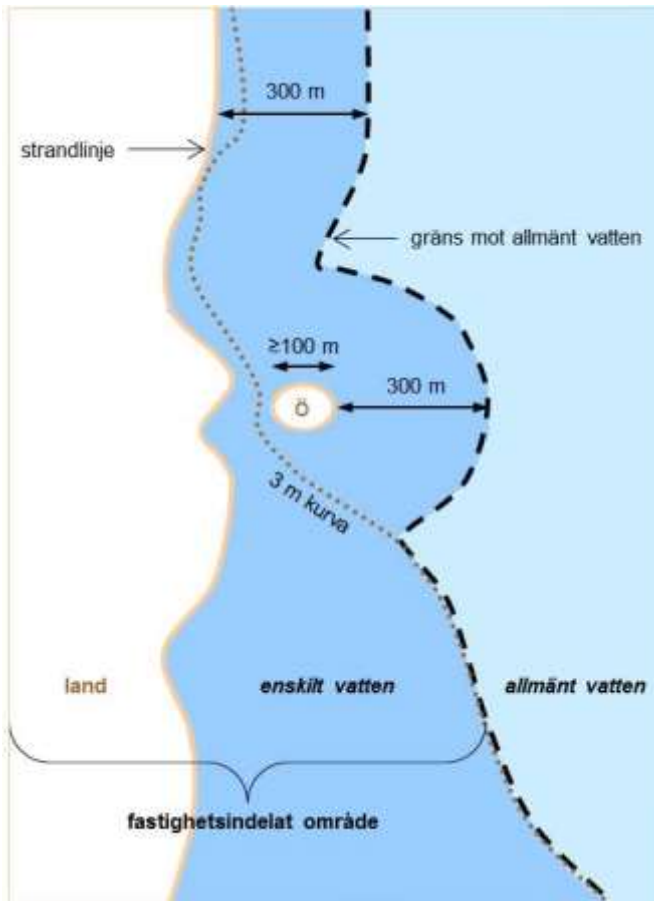
Vad beträffar spörsmålet om gränsen skall vara fast eller rörlig anser beredningen, att den nu rådande uppfattningen, att gränsen skall betraktas såsom rörlig är den mest naturliga. Veterligen har tidigare icke från något håll ifrågasatts, att exempelvis strandägarna utmed Bottniska vikens kuster, där landhöjningen är betydande, skulle få sitt vattenområde förminskat allt efter som nya områden torrlades, med resultat att de till sist skulle bli alldeles utestängda från havet. Frågan har emellertid vunnit en viss aktualitet genom att kammarkollegium i vissa fall såsom särskilda fastigheter i jordeboken uppfört vattenområden, vilka icke äro underkastade enskild äganderätt. Detta förfaringssätt – om vilket får anmärkas att det senare frångåtts genom att kammarkollegium förordnat om berörda vattenområdets avförande ur jordeboken – måste ytterst grunda sig på antagandet, att en verklig fastighetsgräns finnes utanför strandlinjen och att området utanför denna gräns är en kronan tillhörig fast egendom. En sådan uppfattning torde vara för svensk rättsåskådning främmande. Den skulle ock föranleda gagnlösa tvister mellan de enskilda strandägarna och kronan. Beredningen finner därför lämpligt att den enskilda strandäganderätten i de vatten, som ej i sin helhet äro underkastade strandinnehavarens äganderätt, får anses sträcka sig från den verkliga strandlinjen, oavsett de förskjutningar som denna må ha undergått i följd av landhöjning, invallning eller andra dylika ej tillfälliga omständigheter. Enligt beredningens förslag skall alltså gränsen mellan enskilt och allmänt vattenområde vara rörlig.³

---

³ SOU 1947:38, sid. 47.

Gränsen mellan det enskilda och allmänna vattnet går enligt huvudregeln 300 meter från stranden av fastlandet eller från ö som är minst 100 meter lång, eller till tremetersdjupkurvan, om denna ligger längre ut än 300 meter från stranden(2 § 1), se figur 7.1.

Figur 7.1 Principskiss av huvudregeln för fastigheters gräns mot allmänt vattenområde i havet

Dessutom är allt vatten enskilt som endast har förbindelse med öppna havet över enskilt vatten, dvs. vatten inne i vikar som i och för sig kan ligga längre ifrån land eller en ö än 300 meter och på ett större djup än tre meter, men där mynningen ut till öppet hav är så smal att den helt består av enskilt vatten (2 § 2). Den sistnämnda

bestämmelsen gäller inte för delar av Bohuslåns kust (Gullmarsfjorden – Hakefjorden), där allmänt vatten kan finnas även inne i de smala vikarna. På öst- och sydkusten, från gränsen mot Finland till Listershuvud i Blekinge, är vidare allt vatten enskilt som har förbindelse med öppna havet endast genom ett sund eller liknande som är smalare än en kilometer (3 §). Denna regel gäller inte för friliggande öar, t.ex. Öland och Gotland som ligger avskilda från fastlandet på en större bredd än en kilometer (3 § andra stycket). För Norrbotten och Kalmar län finns i lagen detaljängivna sträckningar som reglerar var gränsen går mellan allmänt och enskilt vatten (4 §).

Även när det gäller allmänt vatten i Hjälmarén och Storsjön finns vissa undantag från huvudregeln (6 §). I dessa sjöar hänförs även vissa särskilt angivna vattenområden till fastigheterna.

Det är, som framgår av 2 §, endast öar längre än 100 meter som genererar enskilt vatten. De öar/landområden som är belägna i det allmänna vattenområdet (dvs. inte uppnår ”längdkravet” för att omges av enskilt vatten), kan antingen utgöra fastighet eller del av fastighet, eller ingå i det allmänna vattnet. Även i detta avseende är gränsen rörlig; uppnår ön en längd av 100 meter kommer denna att, i de fall den ingår i fastighetsindelningen, generera enskilt vatten. Om ön, exempelvis genom erosion däremot blir kortare än 100 meter inträffar det omvända, dvs. inget enskilt vatten kommer längre att höra till fastigheten.

7.1.2 Hur gränsen mot allmänt vatten har hanterats historiskt

Innan tillkomsten av lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde saknades det lagbestämmelser om hur långt ut i havet och i större insjöar det fastighetsindelade, dvs. enskilda vattnet, sträckte sig. Däremot fanns det enligt hävdvunnen uppfattning en yttre gräns för den enskilda äganderättens utsträckning i havet. För att få någon vägledning om utsträckningen var man hänvisad till vissa delvis oklara och svårtolkade stadganden om gränserna för enskild fiskerätt.⁴ I 1766 års fiskeristadga upptogs under 2 kap. 6 § huvudregeln, att ”vid öppna havsstranden eller där ingen skärgård är, såsom ock utom skären, får jord- och strandägaren ej sträcka sin

---

⁴ Prop. 1950:59, sid. 2.

enskilda rättighet till fiske och vatten vidare, än dess landgrund racker, som vid stranden ligger och därifrån utlöper.” Regeln har, bl.a. grundat på uttalanden i förarbetena, tolkats så att inte bara fiskezonen utan även strandägarens vattenområde som sådant skulle bestämmas av landgrundets sträckning. Begreppet landgrund var dock så obestämt, att det så småningom framfördes önskemål om förtydligande. I flera skrivelser från riksdagen förordades att den yttre gränsen för strandägarens rätt till fiske skulle bestämmas till ett visst djup eller ett visst avstånd från stranden. Som en följd av dessa önskemål förtydligades regeln något i 1852 års fiskeristadga genom tillägget ”Är ej lagligen bestämd, huru långt sådan landgrund i havet sig sträcker, då må under strandäganderätten inbegripas allt det vatten, som finnes till och med etthundra famnar från det ställe invid stranden, där stadigt djup av en famn vidtager; strandägare dock icke förment att lagligen göra anspråk på det större område i fiskevattnet, vartill han kan anse sig befogad”.⁵ I lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske togs denna subsidiära bestämmelse upp som huvudregel samtidigt som man övergick från famn till meter (med vissa jämkningar för att slippa delar av meter). Därmed uppkom den regel som gällde till dess att 1950 års lag trädde i kraft, dvs. att strandägarens enskilda fiskerätt vid öppna havsstranden och utom skären omfattade, där inte annat var lagligen bestämt, allt vatten inom 180 meter från det ställe invid stranden där stadigt djup av två meter vidtog.

Det är dock en stor skillnad mellan 1766 års fiskeristadga och de senare tillkomna reglerna. Medan 1766 års fiskeristadga tolkats så att den åsyftat en bestämning av såväl strandägarens fiskerättszon som hans äganderätt till vattenområde, har de senare regleringarna endast behandlat fiskerätten. När det gäller ägo gränsen i öppet hav, fanns det med andra ord inte någon senare uttrycklig bestämmelse än regeln om landgrund i 1766 års fiskeristadga förrän 1950 års lag tillkom.⁶

Även 180-metersregeln var besvärlig att tillämpa i praktiken, eftersom den var så konstruerad att den ena bestämningen byggde på den andra, dvs. de 180 meterna började räknas vid tvåmetersdjupkurvan. Först måste alltså tvåmetersdjupkurvas läge bestäm-

---

⁵ SOU 1947:38, sid. 44.

⁶ SOU 1947:38, sid. 44.

mas. Sjökorterna gav ingen vägledning för detta, då denna kurva inte redovisades i korterna. Det har också rått olika uppfattningar om var "det stadiga" tvåmetersdjupet ansågs ta vid, och inget vägledande prejudikat tycks finnas. Olika tolkningar har gjorts: djupkurvan som ligger i viss anslutning till stranden *utanför* vilken det inte finns mindre djup än två meter, alternativt djupkurvan *innanför* vilken det endast finns mindre djup än två meter med undantag för isolerade djuphål. Med det sistnämnda alternativet menas "den stranden följande tvåmeterskurvan".⁷ När tvåmetersdjupkurvan definierats i det enskilda fallet skulle sedan en sträcka på 180 meter mätas eller uppskattas. Detta försvårades av att utgångspunkten (tvåmetersdjupkurvan) inte utgjordes av ett synligt föremål. Dessutom måste korrigering göras utifrån vattenstånd vid den aktuella tidpunkten.⁸

I samband med utarbetandet av en ny lag om rätt till fiske ansåg regeringen att det var lämpligt att samtidigt uttryckligen reglera frågan om gränsen mellan enskilt, dvs. fastighetsindelade vatten, och allmänt vatten, dvs. det vatten som inte omfattas av enskild äganderätt (prop. 1950:59). Bestämmelser om fastigheternas utsträckning i havet och vissa större insjöar hade tidigare lagts fram genom Lagberedningens förslag till jordabalk I (SOU 1947:38). Parallellt med detta arbete hade Fiskerättskommittén utarbetat förslag till regler angående gränsen mellan fritt och enskilt fiske (SOU 1947:47). Lagberedningens och Fiskerättskommitténs förslag hade i dessa delar utarbetats i samråd, och de föreslagna gränsregleringarna överensstämde i huvudsak. För att undvika att skiljaktighet mellan äganderättsgräns och fiskerättsgräns bestod under tiden till dess att förslaget till ny jordabalk genomfördes, fick Lagberedningen i uppdrag att ta fram förslag till en särskild lag om gräns mot allmänt vattenområde. Förslaget lades fram i betänkandet Lagberedningens utlåtande angående lagstiftning om gräns mot allmänt vattenområde (SOU 1949:23). Arbetet resulterade i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Bestämmelserna har förblivit fristående från jordabalken.

---

⁷ SOU 1947:47, sid. 57 f och 62 ff.

⁸ SOU 1947:47, sid. 64.

7.2 Förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten

Enligt utredningens direktiv finns det en otydlighet i gränssnittet mellan havsgränslagstiftningen och fastighetslagstiftningen avseende förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Utredningen ska därför enligt direktiven utreda förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten. Lantmäteriet har på uppdrag av Havsgränsutredningen studerat förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten. Slutsatserna redovisas i Lantmäteriets promemoria Förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten, bilaga 9 till detta betänkande.

Lantmäteriets slutsats är att det saknas ett direkt förhållande mellan fastighetsgränser och inre vatten. De kan sägas leva sina egna liv. Fastigheters enskilda vattenområden kan visserligen omfatta inre vatten och vice versa, men detta har ingen betydelse för t.ex. äganderätten till de enskilda vattenområdena eller för tillämpningen av det havsrättsliga regelverket, t.ex. rätten för utländska fartyg till oskadlig genomfart på territorialhavet, även om vattnet ifråga skulle utgöras av enskilt vatten. Av större betydelse är då, enligt Lantmäteriet, avgränsningen mellan enskilt och allmänt vatten då denna gräns regleras i en särskild lag, vilken sällan tillämpas. Fastigheters gränser mot allmänt vatten är i hög grad okända till sitt geografiska läge.

7.2.1 Inre vatten

Inre vatten är ett begrepp som förekommer i havsgränssammanhang. I enlighet med UNCLOS är inre vatten benämningen på alla havsområden innanför en stats baslinjer. Detta framgår också, om än mindre explicit, av lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. I 2 § regleras vad som räknas till inre vatten för Sveriges del: insjöar, vattendrag och kanaler; vid kusterna belägna hamnar, bukter och vikar; vattenområden innanför och mellan öar, holmar och skär och intill räta linjer som regeringen bestämmer. Vidare anges att i Öresund mellan Klagshamns fyr och Kullen räknas dock endast hamnar till inre vatten.

Som beskrivs närmare i kapitel 2 och 3, är baslinjen ett viktigt begrepp inom havsrätten, då detta är normerande för beräkning av territorialhavets bredd och för bredden på en kuststats ekonomiska zon, angränsande zon och kontinentalsockel. Enligt UNCLOS ska baslinjen följa kustens strandlinje vid lågt vattenstånd (normal baslinje). Längs sträckor med normal baslinje finns inget inre vatten i havet (se figur 7.2)⁹. Normal baslinje förekommer på ett fåtal ställen i Sverige, främst längs kuststräckor i Skåne och på Öland och Gotland.

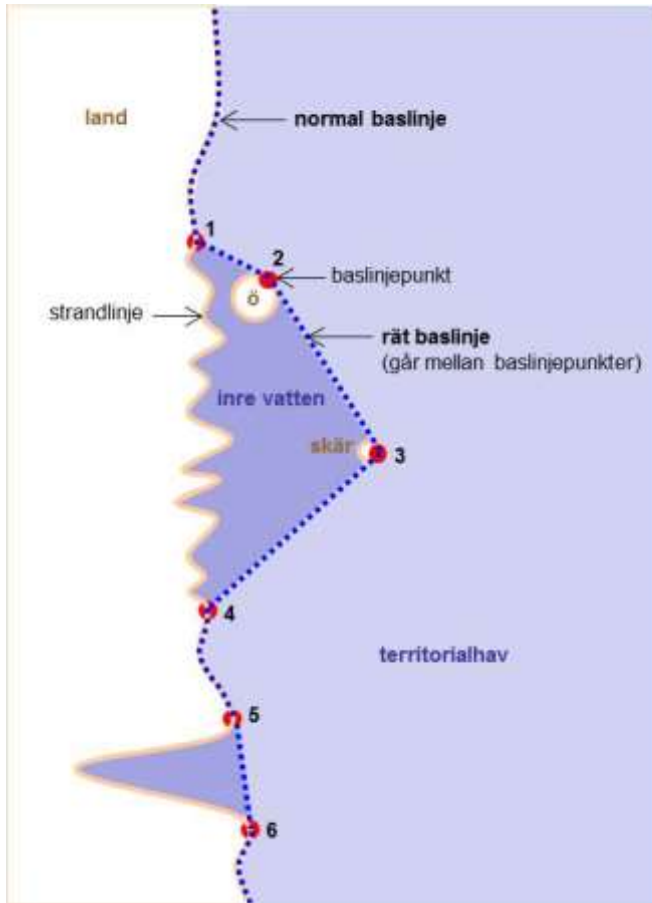
Där kusten är flikig eller det förekommer öar eller skär ett stycke ut i havet får baslinjerna konstrueras på ett förenklat sätt – som räta linjer mellan landområdenas ytterpunkter. Detta är förhållandet för större delen av Sveriges kust. Allt vatten som finns innanför baslinjerna utgörs alltså av inre vatten (se figur 7.2). Där har kuststaten full jurisdiktion och förfogande över vattnet. Utländska fartyg saknar exempelvis rätt till oskadlig genomfart i inre vatten, och kuststaten har möjlighet att införa lotsplikt inom dessa havsområden.

Räta baslinjer – och därmed det inre vattnet i havet – kan sträcka sig mycket långt från fast land där skärgården är vidsträckt. Exempelvis i Luleå skärgård ligger den nuvarande yttersta svenska baslinjepunkten på ett avstånd om ca 34 km från fast land, med vilket följer kontinuerligt inre vatten ända från land. På andra ställen med långt ut belägna öar kan det finnas territorialhav och till och med internationellt vatten mellan fastlandets inre vatten och öarnas egna inre vatten. Ett sådant exempel är Gotland.

---

⁹ Inre vatten i havet kan dock finnas exempelvis inom hamnområden.

Figur 7.2 Principskiss av normal respektive rät baslinje. Räta baslinjer går mellan baslinjepunkterna 1–2–3–4 respektive 5–6

7.2.2 Finns det någon koppling mellan inre vatten och enskilt vatten?

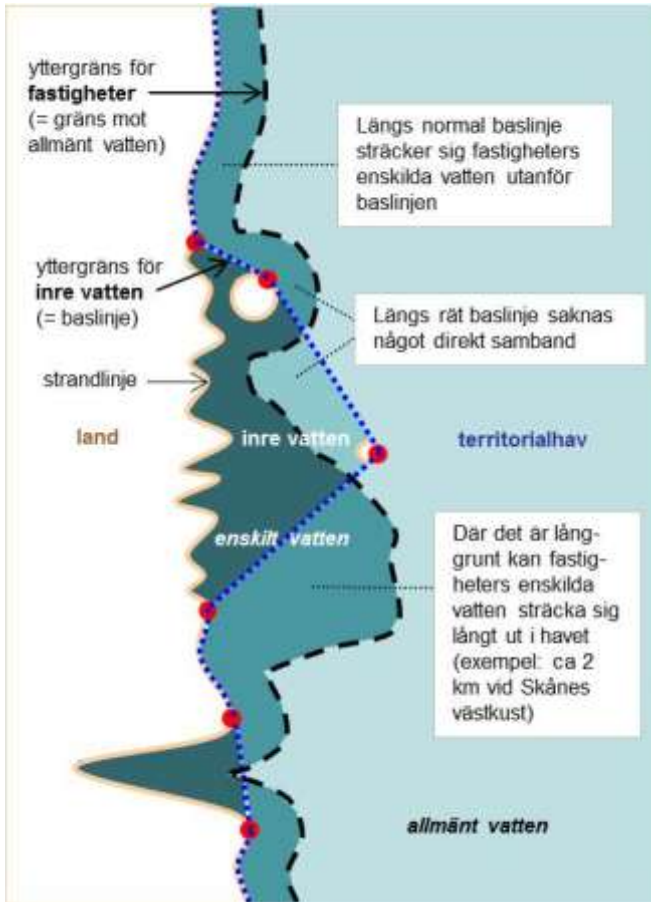
Utredningens bedömning: Det finns ingen koppling mellan begreppen inre vatten och enskilt vatten. Inre vatten är ett begrepp inom havsrätten, men detta saknar direkt samband med fastigheter och deras gränser.

Som redovisas ovan (avsnitt 7.1) regleras gränsen mellan enskilt vatten och allmänt vatten i lagen om allmänt vattenområde. Enskilt vatten är det vatten som är fastighetsindelad och kan ägas av enskild. Inre vatten behandlas inte i lagen, vare sig uttalat eller underförstått. Lagen innehåller inga havsrättsliga begrepp. Inte heller i förarbetena till lagen finns några hänvisningar till de havsrättsliga begreppen.

Gränsen mellan inre vatten och territorialhav bestäms för svensk del i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. Varken i denna eller i förarbetena till lagen görs några referenser till de fastighetsrättsliga gränserna i havet. Territorialgränsen är yttergräns för allmänt vatten. I detta sammanhang kan nämnas att däremot begreppet baslinje har de senaste åren vunnit insteg i flera författningar, främst på miljöområdet. I miljöbalken och förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön anges en nautisk mil utanför baslinjerna som avgränsning av vattendistriktet. En nautisk mil utanför baslinjerna används även i havsmiljöförordningen (2010:1341) som avgränsning mellan kust- och havsvatten samt i avfallsförordningen (2011:927) som avgränsning av Havs- och vattenmyndighetens respektive länsstyrelsernas ansvarsområden för att ge dispens för dumpningsförbud. Av prop. 2013/14:186 Hushållning med havsområden framgår att de områden som inte är fastigheter i svenskt territorialhav från en nautisk mil utanför baslinjerna ska omfattas av havsplaner. En liknande avgränsning finns i förordningen (2014:21) om geologisk lagring av koldioxid. Av 10 § framgår att geologisk lagring av koldioxid endast får ske i Sveriges ekonomiska zon och de områden som inte ingår i fastigheter i svenskt territorialhav från en nautisk mil utanför baslinjen.

Utredningens slutsats är att inre vatten är ett begrepp som har relevans inom havsrätten men som saknar direkt samband med fastigheter och deras gränser. Fastigheters enskilda vattenområden kan visserligen omfatta inre vatten och vice versa (se figur 7.3), men detta har ingen betydelse för äganderätten till vattenområdena eller rätten för fastighetsägaren att utnyttja dessa. Fastigheter och inre vatten lever således sina egna liv och förhållandet mellan fastighetsgränser och inre vatten kan med andra ord sägas vara obefintligt.

Figur 7.3 Principskiss av förhållandet mellan fastigheter och inre vatten

Det kan dock finnas ett behov av att klargöra gränssnittet mellan lagar som reglerar havsgränser och lagar som reglerar fastighetsgränser. Inom respektive rättsområde råder det dessutom oklarheter i fråga om vad vissa begrepp innebär.

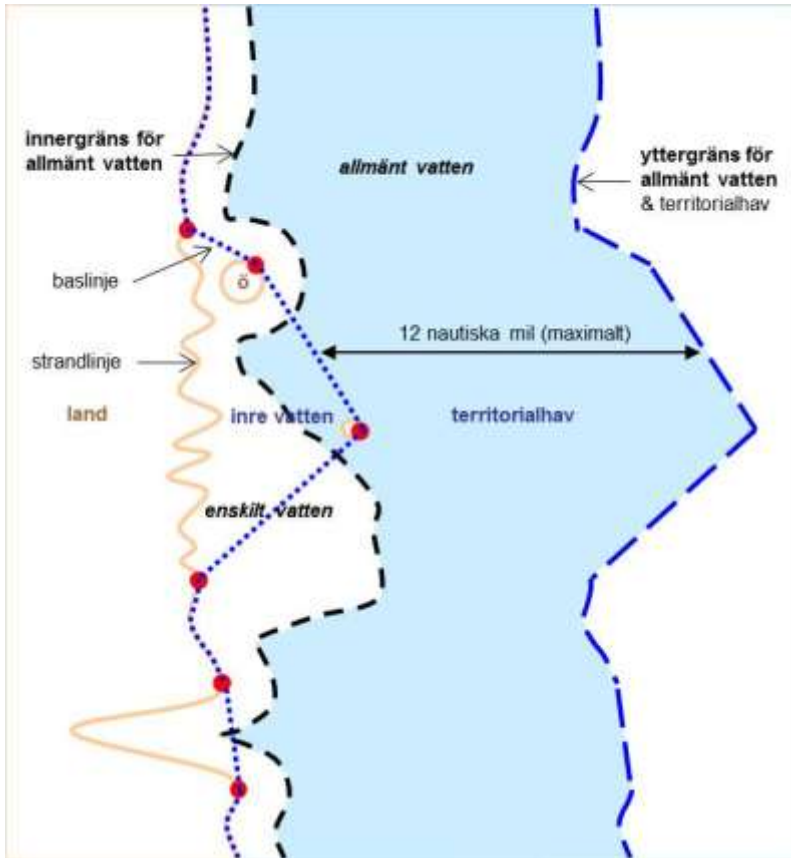
Uttryckt i ett *fastighetsrättsligt perspektiv* kan fastigheters enskilda vatten i havet omfatta både inre vatten innanför räta baslinjer och territorialhav utanför normala eller räta baslinjer. Omvänt, dvs. uttryckt i ett *havsrättsligt perspektiv*, kan inre vatten i havet omfatta både enskilt vatten och allmänt vatten innanför räta baslinjer. Vid normal baslinje sträcker sig således alla kustfastigheter med enskilt vattenområde ut i territorialhavet. Fastigheters enskilda vatten kan

sträcka sig långt ut från land där det är långgrund. Längs t.ex. Skånes västkust finns fastigheter som når omkring två kilometer ut från land. Detta innebär att det förekommer havsområden med enskild äganderätt mer än en nautisk mil (1 852 meter) utanför baslinjerna.

Såsom har nämnts ovan gäller rätten till oskadlig genomfart i territorialhavet, dvs. utanför baslinjerna. I ett svenskt perspektiv öppnar alltså denna rätt för utländska fartyg att passera genom såväl havets allmänna vatten som allt enskilt vatten utanför baslinjerna. Rätten till oskadlig genomfart kan i viss mån jämföras med allemansrättens principer rörande enskilt vatten. I båda fallen ska den som vistas på annans vatten visa hänsyn till såväl fastighetsägaren som dennes egendom, så att störningar minimeras och skador undviks. Fastighetsägaren å sin sida måste tåla det intrång som den oskadliga genomfarten innebär.

I det här sammanhanget kan även nämnas att territorialgränsen är yttre avgränsningslinje för både territorialhavet och allmänt vattenområde (se figur 7.4).

Figur 7.4 Principskiss över utbredningen av allmänt vattenområde

7.3 Förslag till modernisering av lagen (1950:595) om allmänt vattenområde

7.3.1 Otydligheter i lagen om gräns mot allmänt vattenområde

Kustfastigheters gränser mot allmänt vatten, vilka visar äganderättens utsträckning i havet är långt ifrån alltid tydliggjorda. Fastighetsbestämningar av sådana gränser görs sällan, såvida det inte finns påtagliga skäl. Det saknas därmed i många fall fullständig information om fastigheters gränser i havet.

Lagen om gräns mot allmänt vattenområde anses ibland svår att tolka, bl.a. till följd av att olika avgränsningsregler gäller för olika

geografiska områden. Detta i kombination med gränsens rörlighet kan skapa osäkerhet för fastighetsägare och andra intressenter om var en fastighet egentligen slutar i havet och det allmänna vattnet tar vid. Gränssträckningen vid en viss tidpunkt kan dock bestämmas genom en lantmåteriförrättning – fastighetsbestämning enligt 14 kap. fastighetsbildningslagen (1970:988), (FBL) – även om detta är en ovanlig åtgärd. Den därigenom klarlagda gränsen mot allmänt vattenområde redovisas då på en förrättningskarta och läggs även in på den digitala registerkarta som förs av lantmåterimyndigheterna. Eftersom gränsen, så som den är definierad i lagen, är rörlig, saknar ett sådant avgörande den rättskraft för framtiden som andra fastighetsbestämningar har (14 kap. 4 § andra stycket FBL). Om t.ex. strandlinjen ändras efter några år tappar avgörandet sin betydelse. Gränssträckningen får då tolkas på nytt utifrån den i lagen relevanta bestämmelsen. Beslutet gäller alltså i princip endast vid beslutstidpunkten.

Även gränser mellan fastigheter i vattenområden är i många fall oklara. Dessa gränser saknas också ofta på registerkartan och det är vanligt att det saknas en klar redovisning i förrättningshandlingarna. Ofta är man hänvisad till reglerna i 1 kap. 5 § jordabalken för att bestämma gränserna. Det har också varierat över tid hur vattenområdet har behandlats i lantmåteriförrättningar och liknande äldre institut, vilket gör att redovisningen i handlingarna och slutsatsen man kan dra av denna varierar. Till skillnad från gräns mot allmänt vattenområde, kan dock dessa gränser varaktigt fastställas vid fastighetsbestämning.

I detta sammanhang ska också nämnas ett specialfall av fastighetsgräns i vatten, som förekommer i nordöstra delen av landet. Många fastigheter längs Torne, Muonio och Könkämä älvar sträcker sig ända ut till den djupfåra som utgör riksgrens mot Finland. De angränsar alltså inte till något allmänt vatten utan direkt till grannstatens territorium. Denna riksgrens är rörlig, eftersom djupfåran ändrar läge på grund av meandring och andra naturliga vattenrörelser. I dessa fall krävs dock en fastställelse av det nya läget i samband med en formell gemensam gränsöversyn länderna emellan för att förändringen ska slå igenom rättsligt. De berörda fastigheternas yttre gränser följer riksgränsen och är därmed ”etappvis” rörliga i och med de regelbundna gränsöversyner som ska genomföras vart 25:e år.

Förutom kopplingen till fastighetsindelningen har gränsen mellan enskilt och allmänt vattenområde betydelse även i den svenska lagstiftningen rörande kontinentalsockeln. Enligt lagen (1992:1140) om kontinentalsockeln räknas den svenska kontinentalsockelns bredd från gränsen mellan enskilt och allmänt vatten till en yttre avgränsningslinje längre ut i havet. Detta innebär att även kontinentalsockelns bredd i viss mån är oklar.

Det finns ett behov av en redovisning av gränsen mellan enskilt och allmänt vatten

Kammarkollegiet, som är den myndighet som prövar ansökningar om rådighet (se avsnitt 8.2) till allmänt vatten, anser att det finns ett behov av att definiera det allmänna vattenområdets utsträckning både inåt och utåt (dvs. att gräns till fastighetsindelad vatten och territorialgräns fastställs). Detta skulle underlätta kollegiets handläggning av rådighetsmedgivanden och eliminera osäkerheten om det är allmänt vatten som berörs av den verksamhet en ansökan avser. I tveksamma fall är det problematiskt att använda sig av fastighetsbestämning för att fastställa den inre gränsen till allmänt vattenområde. Då en sådan förrättning måste ske innan kollegiet beslutar om rådighet, är det oklart om den som vill bedriva verksamhet inom området i detta hänseende kan betraktas som sakägare i förrättningen och därmed ha rätt att ansöka om fastighetsbestämning. Det kan också vara oklart vem som ska stå för förrättningskostnaderna.

Gränsen mellan enskilt vatten och allmänt vatten är även av betydelse när det gäller att fastställa rätten till fiske, eftersom olika regler gäller för fiske på enskilt och allmänt vatten. På grund av den osäkerhet som råder vänder sig branschen ofta till länsstyrelsen för att söka klarhet i frågan om gränsens läge.

Fisket i *enskilt vatten* tillhör enligt 9 § fiskelagen (1993:787) som huvudregel fastighetsägaren. På enskilt vatten får fastighetsägaren fiska obegränsat med såväl rörliga som fasta redskap. Eftersom laga skifte och andra förändringar i fastighetsindelningen historiskt har utförts på olika sätt finns det fastigheter som ligger vid vatten som saknar fiskerätt, liksom det finns fastigheter som inte ligger vid vatten men ändå har fiskerätt.

Det finns också flera undantag från denna huvudregel. Enligt 9 § fiskelagen har varje svensk medborgare rätt att fiska i enskilda vatten i den omfattning och på det sätt som anges i bilagan till lagen (den s.k. frifiskerätten). Av bilagan framgår att svenska medborgare har rätt till handredskapsfiske på enskilt vatten längs kusterna och i de fem stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland. Med handredskap avses spö, pilk och liknande rörligt redskap som är utrustat med lina och högst tio krok. Av 13 § fiskelagen föreskrivs att utländska medborgare får fiska med handredskap på enskilt vatten i enlighet med vad som gäller för svenska medborgare.

Av bilagan till fiskelagen framgår vidare att svenska medborgare i olika utsträckning har rätt till annat fiske än handredskapsfiske i enskilt vatten, t.ex. fiske med nät och långrev. Bilagan anger vilka ytterligare redskap utöver handredskap som får användas och vilka fiskarter som får fiskas på enskilt vatten inom olika geografiskt angivna områden. Således gäller att fisket är fritt med alla redskap vid kusten i västra Götaland och vid Skånes västkust (med visst undantag för ostron), och med rörliga redskap längs Norrlandskusten ner till Uppsala län (med visst undantag för lax). I övrigt gäller vid kusten i huvudsak dels att fiske med långrev är fritt för alla arter, dels att fiske med skötar och sillnät är fritt längs sydkusten och, med vissa undantag, vid ostkusten. Vidare innehåller bilagan särskilda detaljbestämmelser för fisket inom de olika områdena, såsom regler om minsta vattendjup och minsta avstånd till land.

Rätten till handredskapsfiske har funnits under lång tid längs västkusten, sydkusten och längs kusterna i norra Sverige. Reglerna i bilagan i den delen grundas på hur fiske har bedrivits historiskt. År 1985 infördes det så kallade fria handredskapsfisket som innebar att allmänheten fick rätt att fiska med handredskap i enskilt vatten även i de fem stora sjöarna och längs ostkusten från Uppsala län och söderut. Syftet med utökningen var att ge allmänheten en ökad möjlighet till sportfiske, vilket sågs som en vidareutveckling av allemansrätten¹⁰. En särskild lag om ersättning för intrång i enskild fiskerätt gav rätt till ersättning för de fiskerättsägare som kunde påvisa att de nya bestämmelserna om fritt handredskapsfiske medförde inkomstbortfall.

---

¹⁰ Prop. 1984/85:107, sid. 13.

Enligt 8 § fiskelagen får varje svensk medborgare fiska i *allmänt vatten*. Varje svensk medborgare får också fiska i havet vid sådana stränder, skär och holmar som den 30 juni 1986 ägdes av staten och som då inte hörde till något hemman eller innehades på särskilda villkor. Även när det gäller fiske i allmänt vatten jämföras utländsk medborgare med svensk såvitt avser handredskapsfiske (13 § fiskelagen). Utländska fysiska och juridiska personer, som omfattas av Sveriges internationella åtaganden om etableringsfrihet, arbetskraftens fria rörlighet och utbyte av tjänster, får fiska yrkesmässigt på samma villkor som svenska fysiska och juridiska personer.

Yrkesfiskare får i obegränsad utsträckning använda rörliga redskap. Av EU-rätten samt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter följer dock en mängd olika begränsningar i rätten att använda olika sorters redskap. Användning av fasta redskap kräver tillstånd av länsstyrelsen. Yrkesfisket är vidare i stor utsträckning begränsat genom att många fiskbestånd i haven är kvoterade inom EU.

För fritidsfiske på allmänt vatten och på enskilt vatten med stöd av frifiskebestämmelser gäller vissa begränsningar. Enligt 9 a § fiskelagen får den som fiskar med rörliga redskap i vatten där fisket är fritt för var och en endast använda nät, långrev, ryssja, bur, handredskap och håv. Vid fiske med nät, långrev, ryssja och burar får sammanlagt högst sex redskap användas samtidigt. Nätens sammanlagda längd får vara högst 180 meter. Vid hummerfiske får därutöver högst 14 burar (hummertinor) användas. En långrev får vara försedd med högst 100 krokar.

Olika initiativ har tagits för att redovisa gränsen på karta

Det finns ett antal initiativ som tagits när det gäller att redovisa gränsen mellan enskilt och allmänt vatten på karta. Främst återfinns dessa i fastighetsregisterkartan hos Lantmäteriet. Redovisningen är dock inte riktstäckande och kvaliteten varierar mellan olika geografiska områden. En mer omfattande redovisning av gränsen finns i registerkartan för Västerbottens, Södermanlands och Östergötlands län. Dessutom finns redovisning av gränsen i Hjälmarén och Storsjön. Vidare finns ett antal mindre områden redovisade i registerkartan: ett litet område utanför Luleå, områden i Stockholms skärgård (som fiskesamfälligheter), ett område utanför Gävle,

ett område utanför Gräsö (Östhammars kommun), Göteborgs kommun samt områden i Helsingborg, Motala och Hjo kommuner. Förutom dessa initiativ, som tagits av lantmäterimyndigheterna, har länsstyrelserna i Kalmar och Örebro län tagit fram egna kartredovisningar som finns tillgängliga på länsstyrelsernas hemsidor.

Initiativen till att utreda gränsen mellan enskilt och allmänt vatten genomfördes i huvudsak för ca tio år sedan och torde främst ha föranletts av fastighetsbildnings- och fiskeintressen.

Vid en genomgång av kartredovisningen som gjorts av Lantmäteriet har, förutom att redovisningen inte är heltäckande, ett antal brister och oklarheter noterats. På ett flertal ställen finns exempel på att fastighetsindelningen går långt ut i havet, där det enligt lagens definition ska vara allmänt vatten. Vidare varierar tolkningen av 3 §, dvs. hur kilometerregeln ska tolkas. Syftet med regeln var att skilja innerskärgården från det öppna havet (dvs. en formel för bestämmande av inomskärsbegreppet som enligt tidigare författningsreglering omfattade enskilt vatten). I mindre vikar ska det vara enskilt vatten i de fall förbindelsen med öppna havet inte är bredare än en kilometer. Denna regel ska enligt andra stycket inte gälla för friliggande öar belägna mer än en kilometer från fastlandet. På flera håll förekommer dock att man ”bundit ihop” långt ut fritt liggande öar med enskilt vatten, trots att avståndet mellan öarna är mer än 600 meter (som gäller enligt huvudregeln). Det finns inga indikationer på att det i dessa fall tagits hänsyn till djupkurvan. Kartredovisningen visar också att tillämpningen av kilometerregeln vid vissa geografiska förhållanden bildar enskilt vatten av mindre lämplig form, då öar binds ihop som ”kedjor” relativt långt ut i det annars öppna vattnet. Av förarbetena framgår att lagstiftaren varit medveten om detta, men att ”[s]ådana ytterlighetsfall som här åsyftas äro ganska sällsynta.”¹¹ Det är endast på ett fåtal ställen det framgår att hänsyn tagits till tremetersdjupkurvan. Det är dock svårt att dra någon slutsats av detta, då det kan vara så att lokalkännedomen gör att denna kan uteslutas som vägledande för gränsen.

---

¹¹ SOU 1947:47, sid. 73, framgår även av plansch II, exempel H.

Lantmäteriet bör få i uppdrag att åskådliggöra gränsen mellan enskilt och allmänt vatten på karta

Utredningens bedömning: Lantmäteriet bör få i uppdrag att på kartunderlag åskådliggöra den ungefärliga gränsen mellan allmänt vattenområde och enskilt vatten.

Det är främst gränsens beroende av tremetersdjupkurvan som ställer till problem och gör att gränsen mellan enskilt och allmänt vatten är otydlig såväl för fackmän som för gemene man. Ett avskaffande av tremetersdjupkurvan skulle kunna innebära de facto expropriation, vilket inte kan göras utan att frågor om ersättning till fastighetsägarna aktualiseras (vilket också skedde när man övergick från de tidigare gällande reglerna¹²). Skälet för att införa regeln var ju också att vid långgrunda stränder kan trehundrametersregeln medföra att det enskilda vattnet blir värdelöst ur fiskesynpunkt.¹³ I många av de fall där läget på gränsen eftersöks krävs dock inte en exakt bestämning av denna. Det kan ofta räcka med en översiktlig beskrivning av gränsen mellan enskilt vatten och allmänt vattenområde.

Lantmäteriet med bistånd av Sjöfartsverket bör få i uppdrag att ta fram en illustrativ redovisning av gränsen mellan allmänt vattenområde och enskilt vatten. Redovisningen bör kunna tas fram genom att kombinera den information som finns om den nationella strandlinjen (NSL), information i registerkartan hos Lantmäteriet och information i Sjöfartsverkets djupdatabas. Genom att kombinera materialet kan huvudregeln, dvs. 300 meter från strandlinjen eller tremetersdjupkurvan, analyseras. Även enklavregeln och lagens specialregler kan åskådliggöras med hjälp av myndigheternas befintliga kartmaterial.¹⁴ Utredningen är medveten om att det finns stora brister i Sjöfartsverkets djupredovisning, men anser att kostnaderna för en ny sjömätning (som av Sjöfartsverket uppskattas till 1,5–2 miljarder kronor) inte kan motiveras enkom för detta syfte. Utredningen lägger därför inte fram något sådant förslag. Redovisningen av gränsen mellan allmänt och enskilt vatten för Norrbottens

¹² Prop. 1950:59, sid. 2.

¹³ SOU 1947:47 sid. 65 och Romberg/Thulin, sid. 45.

¹⁴ I sammanhanget bör noteras att Sjöfartsverket inte producerar några sjökort för Storsjön. Därmed finns inte heller någon tremetersdjupkurva för Storsjön framtagen av Sjöfartsverket.

och Kalmar län i de delar som regleras i 4 § lagen (1950:595) om allmänt vattenområde kan redan i dag redovisas i exempelvis registerkartan med godtagbar noggrannhet. Redovisningen av gränsen bör uppdateras i samband med att strandlinjens läge samt djupkurvorna uppdateras. Även om gränsens läge på detta sätt inte blir exakt bestämd – den är ju beroende av underlagsmaterialets noggrannhet och aktualitet – ger en sådan redovisning i alla fall ett begrepp om omfattningen av allmänt vatten. Det är dock viktigt att notera att en sådan kartredovisning inte kan vara juridiskt bindande för gränsens läge, utan endast utgör en illustration och att det i tveksamma fall och i fall när det exakta läget efterfrågas krävs fastighetsbestämning enligt 14 kap. fastighetsbildningslagen.

Det är vid analysen angeläget att alla källor utgår från samma referensnivå när det gäller djup och strandlinje. I dag gäller exempelvis enligt lagens formulering kurvan för högst tre meters djup vid normalt medelvattenstånd. Det är tveksamt om redovisningen i kartor och sjökort bygger på denna förutsättning. Under åren har förändringar skett i kartredovisningen som varit helt frikopplade från lagen om gräns mot allmänt vattenområde. Nedan föreslås en övergång till RH 2000, dvs. rikets nya höjdsystem, vilket skulle underlätta redovisningen, då all geografisk information därmed skulle utgå från samma referensnivå.

Metodikerna för att ta fram en illustration av gränsen mellan enskilt och allmänt vatten kan beskrivas enligt följande:

1. Filtrera bort öar mindre än 100 meter långa. Detta kan eventuellt behöva ske manuellt, då öarna endast är ytbildade i registerkartan¹⁵.
2. ”Buffra”¹⁶ en zon av 300 meters bredd från strandlinjen för att ta fram ”300-metersgränsen”.
3. Komplettera med 3-metersdjupkurvan från Sjöfartsverket för att få fram ”3-metersgränsen”.

---

¹⁵ I sammanhanget kan noteras att sträckan 100 meter valdes framför öns ytmått/areal, då det sistnämnda i praktiken var svårare att uppskatta, både i verkligheten och på sjökort, än längden på ön (SOU 1947:47, sid. 67). I dagsläget har den tekniska utvecklingen gjort att öns areal kan bestämmas automatiskt i t.ex. registerkartan, medan längden måste hanteras manuellt.

¹⁶ Dvs. markera/definiera ett visst område (yta) som, i detta fall, sträcker sig från strandlinjen och 300 meter utåt från denna.

4. ”Buffra” en zon av 500 meters bredd från strandlinjen inom de områden som ”kilometerregeln” gäller.
5. Redovisa de avgränsningslinjer som definieras av 4 och 6 §§. Hänsyn ska också tas till undantaget för Bohuslän (2 §).

7.3.2 Vattenstånd

Utredningens förslag: Referensnivån för strandlinjens läge vid bestämning av gräns mot allmänt vattenområde bör vara nollnivån i RH 2000 för havsområden samt en viss höjd över nollnivån i RH 2000 för de sjöar där det finns allmänt vatten.

När det gäller gränsen mellan enskilt och allmänt vatten i havet är normalt medelvattenstånd normerande för gränsens sträckning enligt nuvarande lagtext. För de stora sjöarna med allmänt vatten gäller som en utgångspunkt följande i lagen angivna vattenstånd; i Vätern 3,60 meter över nedre slusströskeln vid Sjötorp; i Vättern 2,97 meter över västra slusströskeln vid Motala; i Hjälmaren 2,77 meter över södra slusströskeln vid Notholmen; i Storsjön 292,45 meter över nollplanet i det höjdsystem, som ligger till grund för sjöns reglering.

I förarbetena till 1950 års lag om gräns mot allmänt vattenområde diskuteras vilket vattenstånd som ska vara utgångspunkt vid gränsdragningen mellan enskilt och allmänt vatten. I den tidigare regleringen fanns inget sagt om vilket vattenstånd som skulle användas vid beräkningen. Däremot hade det i rättspraxis slagits fast att det enskilda fiskevattnets utbredning i saltsjön skulle bestämmas efter förhållanden vid ”vanligast förekommande lågt vattenstånd”. Innebörden av detta begrepp är oklart.¹⁷

Enligt Fiskerättskommittén var det tydligt att den föreslagna gränsdragningens praktiska innebörd i viss mån var beroende av det vattenstånd man utgick ifrån. Om man vid bestämningen valde ett lågt eller högt vattenstånd var enligt kommittén av underordnad betydelse. Det viktiga var att vinna säkra hållpunkter som gjorde reglerna enkla och lätta att tillämpa.¹⁸ Även enligt Lagberedningens

---

¹⁷ SOU 1947:47, sid. 61.

¹⁸ SOU 1947:47, sid. 173.

förslag till jordabalk var det nödvändigt att ha en fast utgångspunkt när tvister om sträckningen av gräns i vatten skulle avgöras. Därför var det enligt lagberedningen viktigt att i lag bestämma det vattenstånd som skulle vara utgångspunkt vid bedömningen av gräns mellan enskilt och allmänt vatten.¹⁹ Valet föll på normalt medelvattenstånd. Enligt ett yttrande från statens meteorologiska-hydrografiska anstalt (numera SMHI) var detta lämpligast, eftersom det ”för varje punkt kunde utan nämnvärd svårighet och tidsutdräkt med tillfredsställande noggrannhet fastställas”, och då sjökorten återgav förhållandena vid normalt medelvattenstånd. Det var dessutom – ”särskilt med hänsyn till den betydelse som enligt beredningens förslag tillkom strandlinjen och den stranden följande djupkurvan av 3 meter” – önskvärt att den ifrågavarande gränsdragningen byggde på samma vattenstånd som sjökorten.²⁰ Ytterligare ett skäl till att använda medelvattenståndet som utgångspunkt var enligt Fiskerättskommitténs förslag till fiskelag att, genom att utgå från ett rörligt vattenstånd, vanns automatiskt anslutning till de varaktiga förändringar av strandlinjen som vid kusterna förorsakades av den sekulära landhöjningen respektive landsänkningen.²¹

För de stora insjöarna med allmänt vatten valdes höjdmått med vissa fast angivna vattenstånd. Några skäl var att det saknades sjökort för en av sjöarna och att det var svårt att bestämma medelvattenståndet i sjöarna. Sjöarna är också föremål för vattenregleringar som gör att vattennivån förändras när dammar öppnas eller stängs. Det normerande vattenståndet har därför knutits till ett specifikt jämförelseplan för respektive sjö. De angivna vattenstånden anslöt sig, i alla fall vid lagens ikraftträdande, mer eller mindre till sjöarnas respektive medelvattenstånd.²² För de sjöar för vilka sjökort produceras, valde man att anknyta till de vattenstånd som ligger till grund för dessa.²³ Fiskerättskommittén ansåg vidare att om vattennivån i någon av sjöarna mer väsentligt skulle förändras, exempelvis till följd av vattenreglering, bör frågan om jämkning av bestämmelserna övervägas.²⁴ Bestämmelserna i

---

¹⁹ SOU 1947:38, sid. 49.

²⁰ SOU 1947:38, sid. 50.

²¹ SOU 1947:47, sid. 62.

²² SOU 1947:47 sid. 173 f.

²³ SOU 1947:38, sid. 55.

²⁴ SOU 1947:47, sid. 174.

lagen avseende vattennivåerna har emellertid inte förändrats efter det att lagen trädde i kraft.

Enligt förarbetena till jordabalken ska normalt medelvattenstånd även läggas till grund för gränsen mellan enskilda fastigheter i havet. Skälet för detta är att medelvattenståndet varierar relativt lite och därför kan bestämmas tämligen väl även om endast ett fåtal observationer föreligger.²⁵

Med normalt medelvattenstånd menas enligt lagens förarbeten det genomsnittliga vattenståndet under så lång tid som möjligt (med korrektion för landhöjningen).²⁶ Numera gäller enligt SMHI att medelvattenståndet är ett beräknat värde bestämt genom regressionsanalys på många års årsmedelvärden av havsvattenståndet. Det krävs mer än 30 års värden för att någorlunda väl kunna bestämma regressionslinjen. Med hjälp av linjen kan man sedan bestämma årsmedelvattenstånd såväl framåt som bakåt i tiden. Dessa värden kallas inte längre normalt vattenstånd utan benämns av SMHI ”beräknade medelvattenstånd” och förkortas MW (se avsnitt 2.3). Det beräknade medelvattenståndet är unikt och gäller bara för den plats (station) som man väljer att analysera. Runt Sveriges kust finns i dag 23 stationer (mareografer) som kontinuerligt mäter variationerna i havsvattenståndet. Praktiskt används värdet för att t.ex. bestämma det aktuella djupet utifrån djupuppgifter i sjökorten. Dessa är alltid refererade till antingen ett visst års medelvattenstånd, eller i nya sjökort²⁷ till nollnivån i RH 2000. Referensnivån finns angiven i respektive sjökort.

Nollnivån i RH 2000 kommer att bli normgivande för sjökortens höjdangivelser och för redovisningen av den nationella strandlinjen (NSL) i de sjökort som avser havet och i Lantmäteriets allmänna kartor. Strandlinjen i NSL redovisas så som den såg ut vid tidpunkten för den flygfotografering som ligger till grund för karteringen. Hur mycket vattenståndet vid det tillfället avvek från nollnivån i RH 2000 anges dock och avvikelsen får vara högst $\pm 0,5$ meter²⁸.

När det gäller de svenska sjökortens redovisning av referensnivå för djupangivelser har denna varierat över tid. Fram till år 1912 an-

---

²⁵ SOU 1947:38, sid. 76 f.

²⁶ SOU1947:47, sid. 61 not 2.

²⁷ Sjökort utgivna fr.o.m. sommaren 2013.

²⁸ Uppgiften anges som metadata i de flygbilder som använts vid karteringen, men inte på strandlinjen i kartdatabasen.

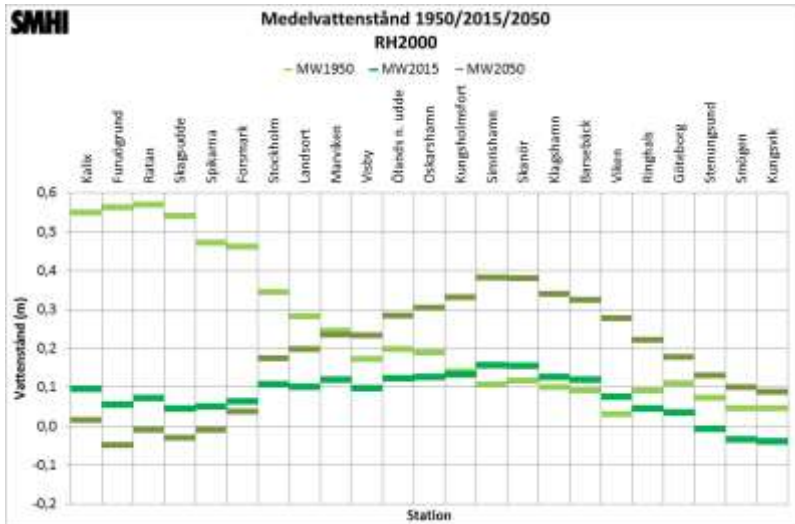
vändes begreppet vanligt lågvatten, vilket det inte finns någon allmänt vedertagen definition på. Man övergick sedan till att använda mätningens års medelvattennivå som referens för djupangivelserna, vilken också infördes som referens på sjökorten från år 1919. Med tiden ersattes detta med medelvattenyta. Från år 1994 anges medelvattentytan för år 2000 som referensnivå. Sjöfartsverket genomför nu, som nämnts tidigare, en successiv övergång till RH 2000 som referensnivå i sjökorten, både avseende kusten och i de stora sjöarna²⁹. I och med detta finns det inte längre/kommer det inte längre att finnas någon redovisning av aktuell medelvattentyta på sjökorten³⁰. Det beräknade medelvattenståndet kommer endast att finnas redovisat i "punktform" för respektive mareograf. Då det huvudsakliga skälet till att använda en referens till "normalt medelvattenstånd" för att bestämma gränsen mellan enskilt och allmänt vatten var att denna fanns lätt åtkomlig i sjökorten, finns det i dag anledning att överväga om man även i lagen om gräns mot allmänt vattenområde ska övergå till att ange nollnivån i RH 2000 som utgångspunkt för bestämmandet av gräns mot allmänt vattenområde i havet. Längs Sveriges kust avviker dagens beräknade medelvattenståndsnivå (MW) mindre än 20 centimeter från nollnivån i RH 2000 (se figur 7.5).

---

²⁹ Storsjön i Jämtland saknar även i dag officiellt sjökort.

³⁰ Sjöfartsverket betraktar även den nya referensnivån som en medelvattentyta. Den nya referensnivån är dock inte en lokalt anpassad medelvattentyta, utan i stället kopplad till en väl dokumenterad europeisk medelvattenreferens och det europeiska höjdsystemet och därmed inte lika beroende av landhöjning och havsyntans förändringar.

Figur 7.5 Havsvattenstånd, medelvattenytan, vid samtliga SMHI:s mareografer för åren 1950, 2015 och 2050

När det gäller referensnivåer i sjöarna, bör även dessa anges i förhållande till RH 2000 i stället för i förhållande till lokala fixpunkter som slusströsklar etc. I dessa fall är nollnivån inte relevant, då samtliga sjöar ligger på en nivå som överstiger nollnivån i RH 2000. Lantmäteriet har på utredningens uppdrag transformerat de i lagen angivna fixhöjderna till RH 2000. Enligt Lantmäteriets utredning är höjdangivelsen för samtliga fyra sjöar sannolikt angiven i RH 00. För att transformera höjderna till RH 2000 skulle det mest exakta tillvägagångssättet vara att avväga³¹ de punkter som använts för att bestämma referensnivån för gränsen mellan enskilt och allmänt vatten, dvs. aktuella slusströsklar i Väneren, Vättern och Hjälmaran samt den koppardubb vid Oscarsbron i Östersund som använts som utgångspunkt (om denna inte raserats) för nivån i Storsjön. Detta kan dock inte utföras inom ramen för utredningen. Ett annat alternativ som övervägts, är att beräkna skillnaden mellan höjdsystemen för fixpunkter med höjder i båda systemen. Tyvärr är inte någon av fixpunkterna som är angivna som huvudfixar (dvs. riktmärke för höjdangivelser) för respektive sjös reglering belägna i närheten av

³¹ Dvs. genom mätning av höjdskillnader i terrängen bestämma punkternas höjd i RH 2000.

slusströsklarna. Den återstående möjligheten är således att utnyttja de mest närliggande fixpunkterna för beräkning av skillnaden mellan höjdsystemen. Sådana beräkningar har gjorts för respektive sjö. För Vänern, där en kombination av mätningar av ett antal höjdfixar använts, ligger skillnaden mellan höjdsystemen RH 00 och RH 2000 i Sjötorp någonstans mellan 0,42 meter och 0,46 meter. Med hänsyn tagen till osäkerheten i respektive värde har Lantmäteriet uppskattat skillnaden till 0,43 meter. Med detta antagande blir den normerande vattennivån i Vänern 44,22 meter uttryckt i höjdsystemet RH 2000.³² Genom att utnyttja några höjdfixar i Motala kommuns höjdfixnät har man för Vättern uppskattat skillnaden mellan RH 00 (Motala kommuns realisation) och RH 2000 till 0,45 meter. Den normerande vattenytans höjd i Vättern blir då 88,76 meter. För Hjälmarens del är höjdfixarna vid Notholmen aldrig bestämda i RH 2000. De närmaste höjdfixarna med höjder i RH 00 och RH 2000 ligger mellan 3 och 13 kilometer från Notholmen. Använder man dessa och skattar skillnaden erhålls 0,55 meter. Hjälmarens medelvattenyta skulle således ha höjden 22,40 meter i RH 2000. När det gäller Storsjön i Jämtland är ingen av de höjdfixar som används av SMHI eller den särskilt anlagda höjdfixen vid Oscarsbron höjdbestämda i RH 2000. Däremot är två höjdfixar i Hissmofors och en ca 4 km söder därom bestämda i såväl RH 00 som RH 2000. Lantmäteriet har använt dem för att beräkna skillnaden mellan höjdsystemen som då blir 0,80 meter. Då blir den normerande vattenytans höjd 293,25 meter i RH 2000.

När det gäller landhöjningens effekt på insjöarnas vattenstånd är denna beroende av om och hur sjön regleras i dag. Det är endast sjöar där landhöjningen varierar över sjöns yta som påverkas (jämför en balja med vatten där ena änden lyfts mer än den andra). Om tröskeln som reglerar vattennivån är belägen där landhöjningen är minst, kommer vattennivån att sänkas i övriga delar och det motsatta förhållandet gäller om tröskeln är belägen där landhöjningen är störst. För de här aktuella sjöarna är det endast Vänern och Vättern som påtagligt påverkas av landhöjningen. I Vänern, som regleras efter vattennivån i Vänersborg, med lägst landhöjning, kommer

---

³² Vänern är problematisk då regleringen utgår från nivån i Vänersborg, medan registreringen av vattennivån görs i Sjötorp/Sunnanå. Konsekvensen av detta är att Väners vattennivå förhållande till slusströskeln i Sjötorp ändras kontinuerligt.

således vattennivån i Sjötorp att successivt minska. Skillnaden i landhöjning är ca 1,16 mm/år vilket för 100 år motsvarar en minskning av vattendjupet vid slusströskeln till 3,48 meter. Vill man fortsättningsvis behålla vattennivån 3,60 meter måste således vattennivån ökas med 0,12 meter till 44,34 meter i RH 2000. I Vättern, som regleras efter vattennivån i Motala, bibehålls vattendjupet till slusströskeln. Det får dock andra konsekvenser i Jönköping där landhöjningen är 1,11 mm/år lägre än i Motala. Vattennivån har således på grund av landhöjningen ökat med 0,11 meter.

Slutsatsen när det gäller transformeringen av höjdangivelserna i sjöarna är att utan förnyad avvägning av slusströsklar eller motsvarande utgångspunkter torde en transformering baserad på befintliga gamla data endast anses vara approximativ. Osäkerheten i de transformerade referensnivåerna uppskattas uppgå till i storleksordningen en decimeter. Beträffande Vänern måste man också ta ställning till om det är höjden över slusströskeln eller om det är vattennivån, som motsvarar denna höjd som ska bibehållas. I fallet Vättern påverkas inte nivån direkt på samma sätt men frågan om landhöjningens effekter är särskilt påtaglig i Jönköping. Övriga två sjöar är i detta sammanhang oproblematiska. I tabell 7.1 redovisas respektive vattenytas höjd i de två höjdsystemen. Även när det gäller sjöarna pågår en övergång från de lokala referenssystemen till att använda RH 2000 som referensnivå i sjökorten. Det är då inte nödvändigtvis de i tabellen redovisade värdena som kommer att användas i sjökorten. Utredningen har dock valt att utgå från de i lagen angivna nivåerna och transformera dessa till värden i RH 2000. De referensnivåer som används i lagen om gräns mot allmänt vattenområde och de som används i respektive sjökort kan därför komma att skilja sig åt. När övergången avseende sjökorten är genomförd, kan övervägas om även referensnivåerna i lagen ska anpassas till detta.

Tabell 7.1 Vattenytans höjd i RH 00 respektive RH 2000 för de fyra sjöarna med allmänt vatten

Sjö	RH00	RH2000	RH2000*
Vänern	43,79 m	44,22 m	44,34 m
Vättern	88,31 m	88,76 m	
Hjälmarén	21,85 m	22,40 m	
Storsjön	292,45 m	293,25 m	

*Med bibehållande av 3,6 meter över slusströskeln i Sjötorp.

En konsekvens av den föreslagna övergången från ”normalt medelvattenstånd” till nollnivån i RH 2000 som referensnivå är att strandlinjen och tremetersdjupkurvan, i alla fall temporärt, blir fast. Nollnivån i höjdsystemet RH 2000 ligger fast medan den synliga strandlinjen i praktiken är ständigt rörlig och kan avvika mer eller mindre från nollnivån. Landhöjning, havs- och vattenytteförändringar, erosion och andra geofysiska förändringar kommer med tiden medföra att den vid varje given tidpunkt aktuella strandlinjen och tremetersdjupkurvan i praktiken kommer att ligga över respektive under den strandlinje och de djupförhållanden som redovisas i sjökorten och på kartor och som används som utgångspunkt för att bestämma gräns mot allmänt vattenområde. Avvikelsen mellan den aktuella strandlinjen samt tremetersdjupkurvan och sjökortens redovisning m.m. kommer att variera längs Sveriges kust. I norr, där landhöjningen är störst och dagens medelvattenyta ligger ca en decimeter över nollnivån (som högst), kommer avvikelsen att minska till att i princip sammanfalla med nollnivån i RH 2000 år 2050 (se figur 7.5). Längs landets södra kust, från Stockholm i öster till Göteborg i väster, kommer avvikelsen enligt SMHI:s beräkningar att öka till att ligga som mest (vid mätstationerna i Simrishamn och Skanör) ca 40 centimeter över nollnivån (se figur 7.5). Förändringen sett över en fyrtioårsperiod är, med den kunskap vi har i dag, tämligen liten – i alla fall för det nu aktuella ändamålet. Under den hundraårsperiod som redovisas i diagrammet (från 1950 när lagen tillkom till 2050) uppgår förändringen av vattennivån till som mest ca 60 centimeter (i norra Sverige)³³. Detta kan sättas i

³³ I beräkningarna har hänsyn tagits till den havsnivåhöjning som förväntas till följd av den pågående klimatförändringen.

relation till den ”felmarginal” som accepteras vid redovisningen av strandlinjen i NSL, ± 50 centimeter. För det enskilda vattnets utsträckning är förändringarna försumbara. Störst påverkan får övergången till RH 2000 längs sträckor som är mycket långgrunda. Det är vidare endast i delar av norra Sverige, där landhöjningen är som störst, som ändringen sker till den enskildes nackdel (dvs. att det enskilda vattenområdet minskar). När avvikelserna mellan den verkliga strandlinjen samt djupkurvan och den strandlinje samt djupkurva som redovisas i sjökort m.m. på nollnivån i RH 2000 blir för stor, förväntas en revidering av den generella referensnivån för hela landet komma att behöva göras.

När det gäller de fyra sjöarna sker ingen förändring genom övergången, mer än att de angivna referensnivåerna anges i förhållande till RH 2000 i stället för till de lokala fixpunkterna. Den osäkerhet som transformeringen innehåller vägs upp av att det genom att använda RH 2000 med större enkelhet och säkerhet går att bestämma gränsen mellan enskilt och allmänt vatten. När det gäller landhöjningens påverkan, kan konstateras att det i de tidigare förarbetena har förutsatts att ingen av de berörda sjöarna nämnvärt påverkas av landhöjningen, eller åtminstone att denna saknar praktisk betydelse³⁴. Detta är dock inte alldeles korrekt, särskilt inte vad avser Väneren. För att åstadkomma endast en transformering av referensnivån till RH 2000, utan att göra några materiella förändringar, väljer utredningen därför att utgå från 44,22 meter som referensnivå. Det är utredningens uppfattning att de föreslagna referensnivåerna avseende sjöarna bör revideras i framtiden, när en avvägning av slusströsklar m.m. genomförs.

Ett alternativ till att använda de inom ramen för utredningen transformerade referensnivåerna är att ge Lantmäteriet i uppdrag att genom ny avvägning bestämma nivåerna i RH 2000. När Sverige i dag har både ett mer eller mindre yttäckande höjdnät och en nationell höjdmodell, där höjderna är uttryckta i samma höjdsystem, kan det vara lämpligt att på nytt bestämma höjder på såväl slusströsklar som andra utgångspunkter för höjdbestämningarna. Att det inom ramen för utredningen varit svårt att ta fram en exakt transformering av uppgifterna samt att olika aktörer använder olika

---

³⁴ SOU 1947:38, sid. 54, SOU 1947:47, sid. 336, SOU 1949:23, sid. 24 samt prop. 1949:59, sid. 32.

nivåvärden pekar på nödvändigheten att på nytt bestämma höjderna för aktuella slusströsklar, referensfixar och vattennivåer.

En osäkerhetsfaktor när man ska fastställa gränsen mellan enskilt och allmänt vatten, är hur man ska definiera ”den stranden följande kurvan för högst tre meters djup” som anges i lagen. Det finns ingen vägledning i förarbetena, varken i propositionen (prop. 1950:59) eller i de tre utredningar som ligger till grund för författningsförslaget (SOU 1947:38, SOU 1947:47 eller SOU 1949:23). I betänkandet angående förslaget till ny fiskelag (SOU 1947:47) resonerar man om problematiken att definiera begreppet ”det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager”, som i tidigare författningsreglering varit vägledande för gränsen mellan enskilt och allmänt fiskevatten (se avsnitt 7.1.2). Det går däremot inte att återfinna en klart uttalad definition av ”den stranden följande kurvan för högst tre meters djup”. Man kan dock dra slutsatsen att det är djupkurvan *innanför* vilken det finns mindre djup än tre meter, med undantag för isolerade djuphål, som avses. Den information som exempelvis Sjöfartsverket har i dag är av varierande kvalitet och framtagen för annat syfte, nämligen för nautiska ändamål. Det betyder att generaliseringen i sjökorten har gjorts utifrån detta syfte, bl.a. ska man vara ”på den säkra sidan” så att fartyg inte går på grund. Det får inte finnas områden som är grundare än tre meter utanför kurvan. Man generaliserar genom att ”skjuta ut” kurvan till större djupområde på sjökortet. Ett skäl till att just tremetersdjupkurvan har valts i 1950 års lag, är att den finns redovisad på sjökorten. Av förarbetena framgår att man troligen var införstådd med denna problematik när regeln infördes.

Sjökortens 3-m:kurva – som av praktiska skäl här skulle komma till användning – betecknar grundområden med djup *till och med* 3 m (3-m:konturen), medan fiskelagens 2-m:kurva löper där stadigt djup av 2 m vidtager. Skulle från det ställe, där 3-m:djupet börjar, sträcka sig ett område med oförändrat djup av 3 m, kommer enligt förslaget detta område att omfattas av det enskilda fiskevattnet.³⁵

---

³⁵ SOU 1947:47 sid. 66, not 1.

Ska en exakt gräns fastställas krävs sjömätning, vilket betyder att det är fråga om ett mycket dyrt förfarande. Det kan också ses i ljuset av att en bestämning av gränsen strikt sett endast gäller för stunden. För att praktiskt kunna hantera gränsen mellan enskilt och allmänt vatten, är det därför angeläget att även fortsättningsvis kunna använda sig av den redovisning som traditionellt finns på sjökort och andra allmänna kartor.³⁶

En konsekvens av att gå över till nollnivån i RH 2000 som referensnivå är att gränsen blir fast. Havsbottnens rörlighet är marginell i sammanhanget. Stranderosion och landhöjning kommer dock att göra att den vid varje tidpunkt aktuella strandlinjen/vattendjupet avviker från nollnivån i RH 2000. Med den pågående klimatpåverkan som råder är det dock osäkert hur den fortsatta landhöjningen i Sverige kommer att påverka strandlinjen/vattendjupet på sikt. Havsnivåhöjningen förväntas fortsätta att öka, vilket gör att nettoeffekterna av landhöjningen minskar. Som utvecklingen ser ut i dagsläget torde det vara så att det den enskilde fastighetsägaren förlorar i form av enskilt vatten till följd av landhöjningen kommer att kompenseras av havsnivåhöjningen. Detta betyder att vid en övergång till RH 2000 kommer effekterna för den enskilde att vara mycket begränsade, även i norra Sverige där landhöjningen är som störst.

På flera håll längs kusten är inte heller 300-metersgränsen alternativt tremetersdjupet direkt avgörande för gränsen mellan enskilt och allmänt vatten. I Norrbottens och Kalmar län definieras gränsen i stället av specialreglerna i 4 § lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Bestämmelsen innebär bl.a. att praktiskt taget hela skärgården utanför Torne älvs mynning hänförs till enskilt vatten. Även i Kalmar omfattar det enskilda vattnet ett större område än vad huvudregeln skulle ge upphov till. Där är dock landhöjningen försumbar. Vidare ger kilometerregeln den effekten att 300-metersavståndet alternativt tremetersdjupkurvan inte får någon självständig effekt på gränsen mellan enskilt och allmänt vatten för stora områden längs kusten.

---

³⁶ Man bör i sammanhanget vara medveten om att Sjöfartsverkets djupuppgifter avseende grunda områden är osäkra. Djupuppgifterna baseras i många fall på äldre, bristfälliga mätningar och uppgifter om tremetersdjupkurvan saknas helt över södra halvan av Gotland samt östra Öland. Kostnaden för att ta fram säkra djupuppgifter för grunda vatten längs kusten har av Sjöfartsverket uppskattats till över 2 miljarder kronor.

Samhället kommer mer och mer att övergå till RH 2000 i olika sammanhang där höjden är en parameter. Exempelvis gäller detta redan i vanliga GNSS-tillämpningar³⁷. Fler och fler samhällsfunktioner kommer att använda RH 2000 vid höjdangivelser. Det blir med den utvecklingen svårt för allmänheten att förhålla sig till det hittillsvarande sättet att relatera höjder till medelvattennivån. Denna kommer inte heller att finnas lättillgänglig i kartor och sjökort m.m. eftersom Sjöfartsverket och Lantmäteriet går över till RH 2000. Medelvattenståndet döljer också mycket stora variationer i vattenstånd över åren. Man måste därför fundera på hur rättssäker den nuvarande rörliga och svårbestämda gränsen är.

En övergång till RH 2000 gör det lättare att ta fram gränsen, eftersom NSL och sjökort kan användas. Den skillnad som kan uppkomma vid en övergång (dvs. om enskilda förlorar vattenområde) är mindre än den osäkerhet som dagens svårtillämpliga bestämmelser innebär. Rättssäkerheten blir större om man går över till RH 2000, som är klart definierbar. Gränsens definition blir också mer lättbegriplig, vilket gynnar alla som vill veta var gränsen går. Med dagens regler är det både svårt och kostsamt att exakt bestämma gränsen, och ett beslut saknar dessutom rättskraft för framtiden.

När det gäller de fyra sjöarna med allmänt vatten avser övergången endast en transformering av de befintliga referensnivåerna till RH 2000. Även i dessa fall innebär övergången att rättssäkerheten ökar då de gällande referenspunkterna är beroende av gamla referenssystem som inte längre är i bruk och därmed svåra att definiera. Det är vidare osäkert att relatera en sådan viktig gräns till fysiska fixpunkter som kan (om det inte redan skett) raderas eller på annat sätt försvinna.

Likaså i fiskelagen (1993:787) används medelvattenståndet som utgångspunkt för viss reglering. I 9 § andra stycket fiskelagen anges att vid bestämmande av strandlinjer och vattendjup ska bestämmelserna i 8 § lagen om gräns mot allmänt vattenområde tillämpas. Detta avser exempelvis de djupangivelser m.m. som reglerar var och med vilken typ av redskap svenska medborgare får fiska i enskilt vatten (bilagan till fiskelagen). Som en konsekvens av den föreslagna

---

³⁷ Global Navigation Satellite System (GNSS) är ett samlingsnamn för en grupp världstäckande navigeringssystem som utnyttjar signaler från satelliter för att möjliggöra positionsinmätning. Exempel på GNSS-system är det amerikanska GPS-systemet och det ryska GLONASS-systemet.

övergången till bestämning av gräns mot allmänt vattenområde utifrån nollnivån i RH 2000, kommer även denna djupbestämning m.m. att baseras på RH 2000.

Man skulle härutöver kunna överväga om jordabalkens regler angående utgångspunkt för gräns mellan enskilda fastigheter bör ändras och anpassas till de referensnivåer som framöver kommer att finnas lätt tillgängliga i kartor och sjökort. När det gäller dessa gränser, som är fasta och utgår från den strandlinje som gällde då fastigheten bildades, skulle en ändring av referensnivån endast få verkningar för nytillkomna gränser. När det gäller strandskydd utgår man i lagen (7 kap. 14 § miljöbalken) från normalt medelvattenstånd. Även i detta fall skulle hanteringen underlättas om man utgick från den redovisning som finns i allmänna kartor och sjökort. Utredningen väljer dock att inte lägga fram några sådana förslag.

7.3.3 Allmänt vatten i Idefjorden

Utredningens förslag: Lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde förtydligas så att allt vatten i Idefjorden som inom svenskt territorium endast har förbindelse med öppna havet över enskilt vatten ska utgöra enskilt vatten.

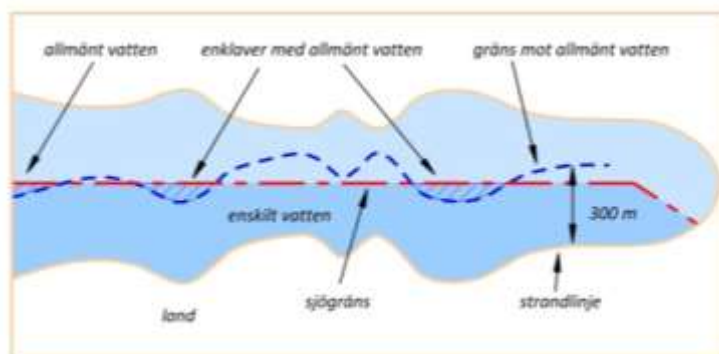
Som framgår av kapitel 6 och avsnitt 7.3.1 har gränsen mellan enskilt och allmänt vattenområde betydelse även i den svenska lagstiftningen rörande kontinentalsockeln. Enligt lagen (1992:1140) om kontinentalsockeln räknas den svenska kontinentalsockelnns bredd från gränsen mellan enskilt och allmänt vatten till en yttre avgränsningslinje längre ut i havet. För att kunna ange var den yttre avgränsningslinjen för kontinentalsockeln börjar respektive slutar måste därför gränsen mellan enskilt och allmänt vatten vara känd i två fall. Avgränsningslinjen för kontinentalsockeln startar i väster i den punkt där riksgränsen mot Norge skär gränsen mellan enskilt och allmänt vatten och slutar i norr vid gränsen mot Finland där den i 1950 års lag (4 §) angivna breddgraden 65 grader 35 minuter nordlig bredd västerut skär riksgränsen.

Skärningspunkten i norr har beräknats av Lantmäteriet (se avsnitt 6.4.1). Skärningspunkten i väster är mer oklar, dels då gränsen mellan enskilt och allmänt vatten inte är rättsligt bestämd, dels då

det uppstår en oklarhet hur lagens 2 § 2, ”enkla regel”(2 § 3 enligt utredningens ändringsförslag), ska tolkas.

Lantmäteriet har på utredningens uppdrag undersökt om det finns enskilt vatten närmast strandlinjen vid riksgränsen mot Norge och funnit att så är fallet. På ett flertal ställen i den inre delen av Idefjorden når enskilt vatten ut till riksgränsen vilket gör att det uppstår ett antal från varandra fristående enklaver som skulle kunna utgöra allmänt vatten utmed riksgränsen (se figur 7.6). Det är enligt utredningens uppfattning oklart hur lagen om allmänt vattenområde ska tolkas i detta fall. Lagen tar inte uttryckligen upp riksgränsens inverkan på det allmänna vattenområdet. Dess 2 § 2 torde ha tillkommit för att förhindra att enklaver uppkommer i skärgårdsmiljö. Enligt utredningens uppfattning bör samma lagrum även tillämpas på svenskt sjöterritorium i Idefjorden. Det innebär att det inte förekommer allmänt vatten i de havsområden längs riksgränsen mot Norge där det allmänna vattnet annars skulle bilda enklaver mot riksgränsen, enklaver vilka endast har förbindelse inom Sveriges sjöterritorium med öppna havet över enskilt vatten. Utredningen anser således att det faktum att enklaverna har förbindelse med öppna havet via norskt sjöterritorium bör likställas med att de har förbindelse inom Sveriges sjöterritorium med öppna havet *endast* över enskilt vatten.

Figur 7.6 Principskiss allmänt/enskilt vatten i Idefjorden

7.3.4 Ersättning för minskat vattenområde

Utredningens förslag: Om övergången till ny referensnivå innebär att enskild fastighets vattenområde minskar, har fastighetsägaren rätt till ersättning av staten. Ersättningen ska bestämmas enligt 4 kap. expropriationslagen (1972:719). Anspråk på ersättning ska framställas hos Mark- och miljödomstolen före utgången av år 2020. En särskild lag införs som reglerar rätten till ersättning.

Den övergång till RH 2000 som föreslås i avsnitt 7.3.2 får, enligt utredningens uppfattning, totalt sett positiva konsekvenser för fastighetsägare och enskilda. Gränsen mellan enskilt och allmänt vatten blir lättare att bestämma och därmed ökar rättssäkerheten. För stora delar av Sveriges kust och i de fyra sjöarna med allmänt vatten innebär inte heller reformen några inskränkningar av enskilt vatten. Det kan dock förekomma fall där övergången innebär att gränsen mellan enskilt och allmänt vatten ändras till den enskildes fastighetsägarens nackdel. Exempelvis kan detta förekomma i delar av norra Sverige där landhöjningen är som störst om stränderna samtidigt är långgrunda.

Enligt 2 kap. 15 § regeringsformen är vars och ens egendom tryggad genom att man inte kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande, utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom ska vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag. Det innebär att varje ekonomisk skada ska ersättas, även om den är helt obetydlig och där exempelvis en skillnad i marknadsvärdet före och efter intrånget inte kan fastställas³⁸. De negativa konsekvenser för den enskilde som i vissa fall kan uppkomma genom utredningens förslag, kan liknas vid expropriation eller fastighetsreglering genom att mark frångår en fastighet till förmån för det allmänna, allmänt vatten. Det bör alltså utgå ersättning till de fastighetsägare som genom övergången till ny

---

³⁸ Jfr NJA 2007 sid. 695.

referensnivå får ett minskat vattenområde. Genom den likhet med fastighetsreglering och expropriation som konsekvenserna av förslaget uppvisar, synes det lämpligt att ersättningen bestäms i enlighet med expropriationslagens (1972:719) ersättningsbestämmelser. Enligt 4 kap. 1 § expropriationslagen ska intrångsersättning till ett belopp motsvarande minskningen av fastighetens marknadsvärde betalas då del av fastighet exproprieras. Utöver detta ska även annan skada som uppkommer för ägaren till följd av expropriationen ersättas. Vidare ska enligt andra stycket 4 kap. 1 § ett påslag med 25 procent av marknadsvärdeminskningen göras på expropriationsersättningen.

Utredningen föreslår att anspråk på ersättning av den som anser sig lida ekonomisk skada till följd av reformen ska framställas skriftligen hos Kammarkollegiet, som företräder staten avseende allmänt vatten. Anspråken om ersättning bör framställas inom en rimlig tid från det att de nya reglerna om referensnivån trätt i kraft. Annars är rätten till ersättning förlorad. Det är utredningens uppfattning att fem år är en rimlig tidsrymd, dvs. anspråken ska framställas före utgången av år 2020. Kammarkollegiet ska vid beslut om ersättning i första hand försöka träffa överenskommelse med den som framställt anspråket. Kammarkollegiets beslut bör inte kunna överklagas. Är den som framställt anspråk på ersättning inte nöjd med Kammarkollegiets beslut i ersättningsfrågan, får vederbörande i stället väcka talan mot staten hos Mark- och miljödomstolen inom vars område fastigheten är belägen. Talan om ersättning hos domstolen ska väckas inom tre månader från det att sakägaren får del av Kammarkollegiets beslut. Väcks inte talan inom den fastlagda tidsperioden, är rätten till ersättning förlorad.

Kammarkollegiet bör föra statens talan och vara motpart till den sakägare som yrkar ersättning för minskat vatteninnehav.

Hur många fastigheter som kan komma att lida någon ekonomisk skada till följd av förslaget är svår att uppskatta. Troligtvis rör det sig om ett begränsat antal. Gränsen mellan enskilt och allmänt vatten har i dag ett mycket osäkert läge. Gränsen finns inte redovisad på kartor eller sjökort. Den tremeterskurva som anges i sjökorten har ofta en för låg kvalitet. Strandlinjen visas inte heller på kartor/sjökort på ett sådant sätt som är förutsatt i gällande lagstiftning.

Förutom sedvanlig annonsering i post- och inrikes tidningar bör Havs- och vattenmyndigheten, berörda länsstyrelser och Lantmäteriet få i uppdrag att genom sina sedvanliga kanaler för kontakter med

fastighetsägare, fiskevattenägare och andra berörda samt genom annonsering på myndigheternas hemsidor etc., informera om övergången till RH 2000 och att ersättningsmöjlighet finns för den som upplever sig lida ekonomisk skada på grund av att referensnivån har ändrats.

8 Äganderätt till allmänt vatten

Enligt direktiven ska äganderätten till allmänt vatten utredas. Frågan har uppmärksammats bl.a. genom Kammarkollegiets skrivelse till Näringsdepartementet¹ där de oklarheter som finns angående äganderätten till allmänt vatten lyfts fram. Enligt kollegiet är den rättsliga statusen för allmänt vattenområde och respektive myndigheters befogenhet att agera i frågor med koppling till detta område oklar. Staten har i dag rätt att med stöd av lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden ta ut avgift för utvinning av naturtillgångar inom allmänt vattenområde. Kollegiet menar i sin skrivelse att det i lämpligt sammanhang bör övervägas om denna rätt ska utvidgas till att även täcka andra typer av kommersiellt nyttjande av allmänt vattenområde och de naturtillgångar som återfinns inom detta område. Även i Havspaneringsutredningens betänkande Planering på djupet – fysisk planering i havet (SOU 2010:91) uppmärksammas att rättsläget när det gäller statens rätt att bestämma över dispositionsrätten till allmänt vatten och att ta ut avgift för denna rätt är oklart. Samtidigt är möjligheten att ta ut avgift eller ersättning för att nyttja naturresurser ett viktigt medel för att göra havsförvaltningen ekosystembaserad.

8.1 Vem äger allmänt vatten?

Allmänt vattenområde utgör del av svenskt sjöterritorium men ingår inte i fastighetsindelningen. Området kan därför inte ägas av någon enskild. Däremot skulle staten kunna anses ha en äganderätt till området. Lantmäteriet har på uppdrag av Havsgränsutredningen

---

¹ Kammarkollegiet, Dnr 4.1-5982-10, daterad 2010-10-19.

utrett denna fråga. Slutsatserna redovisas i Lantmäteriets promemoria Äganderätten till allmänt vatten, bilaga 10 till detta betänkande. Enligt Lantmäteriet är det svårt att hitta stöd för att den svenska staten, eller för den del någon annan, kan anses ha en äganderätt till det allmänna vattenområdet. Varken förarbeten, doktrin eller praxis ger något tydligt stöd för att statens rätt till det allmänna vattenområdet skulle kunna karaktäriseras som en privaträttslig äganderätt. Det mesta talar i stället för att området är en ”riksallmänning” och att statens rätt till området är att beteckna som en offentligrättslig höghetsrätt. Detta innebär att staten har en rätt att förfoga över området genom lagstiftning.

Avgränsningen av allmänt vatten regleras som beskrivits i kapitel 7 genom lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Syftet med lagen är att fastställa gränsen mellan allmänt och enskilt vattenområde. Lagen reglerar däremot inte äganderätten till det allmänna vattenområdet. Frågan diskuterades dock i förarbetena till lagen, bl.a. genom Kammarkollegiets yttrande om dispositionen av allmänt vattenområde. I prop. 1950:59 (sid. 20) återges kollegiets yttrande enligt följande.

Det kan frågas, hur rättsläget blir, om det gäller att taga i anspråk område utanför strandfastighets ägovälde. Kan statsverket utkräva ersättning för vass- och tångtäkt vid holmar och skär eller för det fria vattenområdets begagnande till anläggning av timmermagasin, hamnar eller större bryggor? För utförande av t.ex. en hamnanläggning utanför strandfastighets ägovälde synes det vidare ej bliva till fyllest med vattendomstols tillstånd utan även komma att erfordras en upplåtelse från Kungl. Maj:t. Vad redan befintliga anläggningar för industriella ändamål eller samfärdsel beträffar, synes det kunna övervägas, om ej deras bibehållande utan särskilt tillstånd bör lagfästas i övergångsbestämmelser till lagen. Lösningen av dessa problem är måhända att finna i en regel, som utsäger att till fastighet hör fast anläggning även till den del, den i havet befinner sig utanför fastighetens ägområde.

I propositionen tar departementschefen dock inte ställning till frågan.

Frågor, som angående dispositionsrätten till allmänt vattenområde, torde icke i detta sammanhang böra upptagas till närmare reglering.²

---

² Prop. 1950:59, sid. 30.

Det finns inte heller i annan lag någon uttrycklig reglering av att någon ska anses ha äganderätt till allmänt vattenområde. Däremot verkar det råda en bred samsyn om att staten har en rätt att genom lagstiftning styra över användningen av det allmänna vattenområdet; därmed inte sagt att staten också skulle kunna anses ha en privaträttslig äganderätt till detta. Det allmänna vattenområdet skulle även kunna utgöra en "riksallmänning" med staten som förvaltare och målsman för allmänhetens intresse. I vissa sammanhang har till och med hävdats att det allmänna vattenområdet är ett *res nullius* (herrelöst land) som inte tillhör någon.

8.1.1 Begreppet äganderätt i detta sammanhang

Vid diskussion om statens eventuella äganderätt till allmänt vatten är det viktigt att veta vilken innebörd som läggs i begreppet äganderätt, och att innebörden har förändrats över tiden. En modern privaträttslig äganderätt brukar definieras negativt på så vis att äganderätten omfattar alla befogenheter som inte är uttryckligen undantagna. Ägandet innehåller dock en mängd olika rättigheter och skyldigheter som varierar till form och innehåll utifrån situation och över tiden. Olika typer av äganderättsanspråk har också under vissa tider skyddats av rättssystemet. I dag ses exempelvis inte hävd eller ockupation som giltiga grunder för äganderätt till mark. Det moderna privaträttsliga ägandebegreppet skulle ge staten befogenhet att disponera över det allmänna vattenområdet som vilken ägare som helst. Som beteckning på denna typ av äganderätt har begreppet *dominium* ofta använts. Från statens *dominium* får skiljas statens *imperium* vilket beskrivs som statens offentligrättsliga höghetsrätt över allt sitt territorium, vare sig detta utgörs av fast mark eller vattentäckt område. I skriften Om allmänt vattenområdes rättsliga ställning³, exemplifieras skillnaden enligt följande.

I kraft av *dominium* kan kronan utan särskild lagstiftning med ensamrätt exploatera nyttigheter på allmänt vattenområde eller på affärsmässiga grunder upplåta sådan ensamrätt till enskilda. *Imperium* innebär däremot blott, att staten genom lagstiftning kan inskrida för att reglera exploateringen av dessa nyttigheter.

---

³ Bergström, sid. 7 f.

I många framställningar görs ingen tydlig åtskillnad mellan en statlig privaträttslig äganderätt och statens imperium när man behandlar statens rätt till allmänt vattenområde.

I Hälsingelagen⁴ föreskrevs att den som äger land äger vatten. Detta syftade sannolikt på land invid vattnet och inte under vattnet (grunden). Rätten till vattnet ansågs alltså tidigare följa äganderätten till stranden. När det gäller fisket kan tilläggas att i dag omfattar äganderätten till en fastighets vattenområde normalt även äganderätten till fisket inom området. Äganderätten till vatten och fiske får bara skiljas åt i vissa fall (se 3 kap. 8 § FBL). Det är dock inte ovanligt att äganderätten till vattnet och fisket är åtskild på grund av äldre bestämmelser. Det förekommer även att fastigheter består enbart av fisket inom ett vattenområde. En sådan fastighet brukar kallas fiskefastighet.⁵

I nutida svensk rätt är äganderätten till vattenområden primärt en ensamrätt till grunden under vattnet (botten). Från denna rätt härleds sedan rätten till andra förfoganden över området, t.ex. rätten att ta sand eller fiska. Denna uppfattning verkar dock ha kommit till klart uttryck först vid mitten av 1800-talet. I svensk rätt behandlas vatten som fast egendom och fastighetsindelningen omfattar även vattnet. Det går inte att exempelvis överlåta vattnet utan att grunden följer med. Frågan om förfoganderätten över vattnet som naturresurs kan inte brytas ut och ses isolerad från frågan om rätten att förfoga över andra naturtillgångar som också ingår i den fasta egendomen, exempelvis skog och grus.⁶ Om det skulle finnas en statlig äganderätt till allmänt vattenområde, skulle det egentligen vara fråga om en äganderätt till grunden, varifrån man kan härleda en rätt att förfoga över det ovanföriggande vattenområdet. Beträffande själva vattnet (vattenpelaren) används ofta begreppet rådhighet eftersom uttrycket äganderätt inte använts om något så flyktigt som vatten.

---

⁴ Landskapslag som tillämpades i delar av Norrland, nedtecknades under den första halvan av 1300-talet.

⁵ Julstad, sid. 28.

⁶ Prop. 1981/82:130, sid. 77.

8.1.2 Kuststaternas suveränitet över haven

Även inom folkrätten har från tid till annan diskuterats strandstatens rätt till haven. Syftet har främst varit att försöka fastställa territorialhavets utsträckning, dvs. hur långt ut i havet från stranden som en stats territorium får sträcka sig. Även teorier om vilken sorts rätt staten har till havsområdet har då lagts fram. När det gäller allmänt vatten utgör detta i sin helhet en del av svenskt sjöterritorium, varför äganderätten till området i dag måste betraktas som en inomstatlig angelägenhet. Det kan ändå ur ett historiskt perspektiv vara av intresse att se tillbaka på vilka teorier som har påverkat den situation vi har i dag i syfte att få en viss förståelse för det oklara läget som råder när det gäller äganderätten. Kan havet ägas av någon?

Torsten Gihl återger utvecklingen av dessa teorier i utredningen Gränsen för Sveriges territorialvatten (SOU 1930:6). Enligt Gihl råder det i den folkrättsliga doktrinen inget tvivel om att kuststaten äger full suveränitet över inre vatten, dvs. staten har samma rätt över detta som över landterritoriet. När det gäller rätten till det så kallade yttre territorialvattnet har det dock rätt skiftande meningar. Frågan har diskuterats flitigt i den folkrättsliga litteraturen och uppfattningar om alltifrån absolut mer eller mindre obegränsad suveränitet till att staten endast äger ett visst antal begränsade rättigheter över havet har förekommit. Enligt den förra teorin äger kuststaten alla de rättigheter över territorialhavet som inte av folkrätten uttryckligen undantagits, medan i det senare fallet staten äger endast de rättigheter som redan av folkrätten uttryckligen tillagts densamma.⁷

Rättigheter som enligt folkrättslig praxis tillkommer kuststaten med avseende på territorialhavet och som därigenom kan utövas gentemot främmande fartyg var enligt Gihl⁸: rättskipning i en viss omfattning; jakt och fiske; utövande av tulluppsikt; utfärdande av föreskrifter angående sjöfart, sjösäkerhet, lotsväsendet, sanitetsväsendet etc.; fastställandet av bestämmelser angående sjöceremoniell (salut och dylikt). Utöver dessa rättigheter konstaterade Gihl att det även förelåg vissa inskränkningar i kuststatens rätt att förfoga

---

⁷ Gihl, sid. 13.

⁸ Gihl, sid. 11.

över territorialhavet. Kuststaten kunde t.ex. inte avhända sig sitt territorialhav eller delar av detta till annan stat, annat än tillsammans med den kuststräcka utmed vilken havet är beläget. Territorialhavet var alltså ett bihang till landterritoriet. Vidare kunde kuststaten inte förbjuda eller hindra andra stater att passera genom territorialhavet (oskadlig genomfart). Rätt till oskadlig genomfart förelåg dock inte på inre vatten.⁹ Då gränsen mellan enskilt vatten och allmänt vatten jämfört med gränsen mellan inre vatten och territorialhav för svenskt vidkommande inte är densamma, innebär detta att oskadlig genomfart även kan förekomma på enskilt vatten. Gihls uppfattning var att, om man ur de befogenheter som kuststaten enligt då gällande folkrätt ägde över territorialhavet försökte dra slutsatser rörande dess rättsliga natur, blev resultatet att övervägande skäl talade för att kuststaten äger suveränitet över territorialhavet.

Den folkrättsliga diskussionen har dock, särskilt i äldre tider, huvudsakligen följt en annan linje. Diskussionen har fokuserat på huruvida havet kan tas i besittning – om havet kan bli föremål för ockupation. Denna frågeställning är av betydelse om man betraktar statens rätt till havet som äganderätt.¹⁰ Under 1600-talet framställde holländaren Hugo Grotius sina teorier huruvida havet kan vara föremål för äganderätt. Med utgångspunkt från att enskild äganderätt förvärfvas genom besittningstagande – ockupation – och att en stats rätt till sitt territorium förvärfvas på samma sätt, diskuterades om havet kan tas i anspråk genom ockupation. Grotius ansåg att så inte var fallet när det gäller det öppna havet. Han menade att då det vida havet inte kan göras till föremål för besittningsrätt, kunde det inte heller göras till föremål för äganderätt. Vattenområdet närmast kusten, det vatten som syns från land samt bukter och sund, kunde enligt Grotius däremot tas i besittning.¹¹ Enligt Gihl blev det den av Grotius utvecklade uppfattningen – dvs. att havet är fritt men att delar av detsamma (innanhav, bukter och det närmast kusten belägna vattenområdet som kan behärras från stranden) kan tas i besittning – som kom att påverka folkrättens ståndpunkt i fråga om havets frihet och territorialhavet.¹²

---

⁹ Gihl, sid. 12.

¹⁰ Gihl, sid. 15.

¹¹ Gihl, sid. 18 f.

¹² Gihl, sid. 20.

Exempel på andra teorier om att havet eller delar av detta kan tas i besittning finns från tidigt 1700-tal. Då, när principen om kanon-skottsvidden som gräns för territorialhavet gjordes gällande, ansågs (bl.a. av holländaren Cornelius van Bynkershoek) att så var fallet. Åtminstone gällde detta den del av havet som låg inom ett kanon-skotts räckvidd från stranden. Bynkershoek gjorde gällande att kuststatens herravälde över territorialhavet inte bara innebar offentlig-rättslig suveränitet (*imperium*), utan även full äganderätt.¹³

Ur folkrättslig synvinkel menade Gihl att problemställningen om kuststaternas suveränitet över territorialhavet innebär uteslutande offentligrättsliga befogenheter (*imperium*) eller om den innebär äganderätt (*dominium*) måste anses vara utan betydelse.¹⁴

Det bör först anmärkas, att frågan i den folkrättsliga diskussionen blivit över hövan invecklad därigenom, att man särskilt i äldre tider laborerat med ett av det privaträttsliga äganderättsbegreppet starkt påverkat suveränitetsbegrepp och därigenom föranletts att använda en myckenhet av tid och utrymme på att diskutera frågan, huruvida staten har äganderätt (*dominium, droit de propriété*) över sitt territorialvatten eller endast offentligrättsliga befogenheter (*jurisdiktion, imperium*) över detsamma. Detta äldre (*patrimoniella*) suveränitetsbegrepp har emellertid som bekant i den moderna statsrätten fått vika för ett suveränitetsbegrepp av rent offentligrättslig art. Suveräniteten innebär den högsta legislativa och administrativa makten över ett visst territorium och är således intet annat än *imperium*; diskussionen om, huruvida strandstatens rätt över territorialvattnet innebär äganderätt eller *jurisdiktion, dominium* eller *imperium*, har förlorat sin betydelse, såsom utgående från en föråldrad frågeställning. Om man tillerkänner strandstaten suveränitet över territorialvattnet med därav följande lagstiftningsmakt, torde det ankomma på strandstatens interna lagstiftning att reglera äganderättsförhållandena och övriga privaträttsliga förhållanden inom territorialvattnet, varvid dock givetvis intet intrång får göras i den internationellrättsliga fastslagna passagerätten med därav följande konsekvenser.¹⁵

---

¹³ Gihl, sid. 23.

¹⁴ Gihl, sid. 50.

¹⁵ Gihl, sid. 14.

Trots dessa slutsatser menade Gihl ändå att staten har äganderätt till allmänt vatten, bl.a. då man enligt honom får anta att det inom svensk territorium inte finns något område som är ”*res nullius*”. Goda skäl talar då för att betrakta allt fiskevatten, som inte ägs av annan, som statens egendom i privaträttslig mening.¹⁶ Gihl härledde sin uppfattning bl.a. från Gustaf Vasas brev från år 1545 samt från den gällande lagstiftningen angående förbud mot stentäkt i Öresund samt straff för utlänningars fiske på allmänt vattenområde¹⁷.

8.1.3 Kan staten anses ha äganderätt till allmänt vatten?

Den hittills mest omfattande utredningen avseende äganderätten till allmänt vattenområde har gjorts av Svante Bergström. Hans utredning Om allmänt vattenområdes rättsliga ställning publicerades 1957, och innehåller dels en omfattande genomgång av äldre stadganden, rättspraxis, uttalanden i förarbeten och i rättsvetenskaplig litteratur, dels en diskussion kring de slutsatser som Bergström själv drar av det genomgångna materialet (se nedan).

En annan genomgång av frågan skedde på 1960-talet och presenterades i Kammarkollegiets betänkande Allmänt vattenområde (B I nr 566). Betänkandet togs fram på uppdrag av Kungl. Maj:t. I uppdraget ingick att lägga fram förslag till lagstiftning varigenom kronan förklarades som ägare till det allmänna vattenområdet. Följaktligen föreslogs lagregler som tillförsäkrade kronan äganderätten till allmänt vatten. Kollegiet föreslog också att allmänt vattenområde skulle betraktas som fastigheter och redovisas i fastighetsregistret.¹⁸ När det gäller de begränsande rättigheter i allmänt vattenområde som sedan tidigare innehades av andra än staten, drog kollegiet slutsatsen att dessa skulle bestå, trots att staten förklarades som ägare, och att inga förbehåll behövde göras i sammanhanget.¹⁹ Vidare föreslogs även att staten skulle lämna samtycke om byggande i vatten (t.ex. hamnar och utfyllnad) skulle påverka gränsen mot allmänt vatten.²⁰ Betänkandet fick ett blandat mottagande. Flera tunga remissinstanser var kritiska. De ansåg att betänkandet

¹⁶ Gihl, sid. 261.

¹⁷ Se Gihl, sid. 261, 264 not 2 samt sid. 286.

¹⁸ B I nr 566, sid. 42 f.

¹⁹ B I nr 566, sid. 47 f.

²⁰ B I nr 566, sid. 44 ff och 55.

inte tillräckligt ingående redogjorde för vilken rättslig status det allmänna vattenområdet kunde anses ha utan explicit reglering. Vidare efterfrågades en mer utförlig utredning av förekomsten av rättighetshavare inom det allmänna vattenområdet. Även vissa frågor om gränsdragningen mellan allmänt och enskilt vatten samt om fastighetsredovisning och fastighetsbildning blev föremål för kritik. Betänkandet ledde aldrig till lagstiftning, utan ärendet skrevs av mot regeringens proposition (1966:114) med förslag till lag om kontinentalsockeln.²¹

I propositionen uttalade departementschefen följande beträffande statens rätt till havsbotten:

Rätten att utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar bör i enlighet med utredningens förslag förklaras tillkomma staten. Att dessa rättigheter tilläggs staten inom det område som omfattas av konventionen, dvs. den del av kontinentalsockeln som är belägen utanför territorialgränsen, synes naturligt. I fråga om havsbotten innanför territorialgränsen har utredningen utgått från att äganderätten till allmänt vattenområde i enlighet med det av kammarkollegiet år 1965 framlagda förslaget skall genom särskild lagstiftning tillerkännas staten. Detta förslag har vid remissbehandling fått ett övervägande positivt mottagande. En legal förklaring av statens äganderätt till allmänt vattenområde aktualiserar emellertid flera i kammarkollegiets betänkande berörda frågor, som sköts åt sidan eller lämnades öppna när 1950 års lag om gräns mot allmänt vattenområde genomfördes. Dit hör frågor om fastighetsbildning och fastighetsredovisning samt vissa frågor om gränsdragningen mellan enskilt och allmänt vatten. I dessa delar har kollegiets förslag mött stark kritik. Det är därför enligt min mening inte möjligt att nu lösa dessa frågor. Med hänsyn härtill torde inte heller frågan om lagstiftning angående statens äganderätt till allmänt vattenområde f.n. böra tas upp. Detta synes emellertid inte behöva påverka den mera begränsade frågan om rätt till naturtillgångar på havsbotten inom allmänt vattenområde i havet. Som förut nämnts fastslogs år 1953 i lag, att rätten till sand-, grus- och stentäkt inom allmänt vattenområde tillkommer staten. Enligt min mening synes det rimligt att i samband med nu ifrågasatt lagstiftning även rätten till övriga naturtillgångar på havsbotten inom sådant område i havet – som är undandraget enskild äganderätt – tillerkänns staten. Härigenom blir förutsättningarna för en reglering beträffande havsbottens naturtillgångar desamma innanför och utanför territorialgränsen.²²

---

²¹ Se prop. 1966 nr 114 samt redogörelse i Kammarkollegiets skrivelse, dnr 4.1-5982-10 sid. 3.

²² Prop. år 1966 nr 114, sid. 48.

Vidare anfördes i specialmotiveringen:

Som framgår av vad jag anförde i den allmänna motiveringen innebär min anslutning till utredningens förslag i denna paragraf inte något ställningstagande till frågan hur statens rätt till allmänt vattenområde bör generellt bedömas. Den utredning som kammarkollegiet gjort i denna fråga och som utmynnar i förslag om att allmänt vattenområde skall tillhöra staten bör som jag tidigare framhållit inte läggas till grund för lagstiftning. Om den nu föreslagna lagstiftningen om kontinentalsockeln genomförs, synes i varje fall f.n. inte något behov föreligga av en lagstiftning om rätten till allmänt vattenområde. Frågan kan emellertid senare få upptagas till förnyad prövning.²³

Frågan om statens rätt till nyttigheter på havsbotten hade dock diskuterats redan innan lagen (1966:314) om kontinentalsockeln aktualiserade frågan, nämligen år 1951 då ett privatägt bolag fick tillstånd av dåvarande vattendomsstolen att suga sand på allmänt vattenområde. Kammarkollegiet ansåg med anledning av detta att nyttigheter som denna inte fick tillgodogöras på allmänt vattenområde utan Kungl. Maj:ts tillstånd. Kammarkollegiet argumenterade för att den aktuella sandtäkten närmast var jämförlig med vanlig grustäkt, eller kanske snarare med tillgodogörande av mineral på kronojord. Detta fick till följd att en proposition utarbetades 1953 i syfte att reglera statens rätt till ersättning. Efter en redogörelse för behandlingen av frågan om den rättsliga karaktären av allmänt vattenområde i olika sammanhang konstaterade departementschefen att det måste anses oklart vilken rättslig ställning man kan tillägga allmänt vattenområde:

Det kan anses tillhöra kronan, men man kan måhända också hävda, att det på annat sätt är en del allmännas tillhörighet eller att det icke tillhör någon.²⁴

I propositionen uttalar departementschefen även följande:

Avgörande för frågan huruvida kronan enligt gällande rätt äger uttaga avgift för rätten till sandtäkt å allmänt vattenområde torde vara om denna rätt är förbehållen kronan eller om den i princip tillkommer envar. På grund av ofullständigheten i gällande lagstiftning på detta område kan det ifrågasättas huruvida något säkert svar därpå kan lämnas.

Starka skäl talar emellertid för att rätten till sådan sandtäkt, varom här är fråga, bör tillkomma kronan. Det kan nämligen av flera orsaker

---

²³ Prop. år 1966 nr 114, sid 58.

²⁴ Prop. 1953 nr 212, sid. 4.

ej vara rimligt att naturtillgångar, belägna på områden undandragna enskild äganderätt, skall kunna tillgodogöras av enskilda i betydande omfattning. Det synes därför genom lagstiftning böra fastslås, att rätten till sandtäkt å allmänt vattenområde tillkommer kronan.²⁵

Departementschefen konstaterade därefter att det lämpligaste sättet att säkra kronans rätt till sandtäkt på allmänt vattenområde var att genom lag förklara att allmänt vattenområde tillhör kronan. För att göra detta skulle man dock behöva utreda de begränsade rättigheter till allmänt vattenområde som enligt lag eller annars tillkom enskilda och som även framdeles skulle bestå. Någon sådan utredning förelåg inte och departementschefen konstaterade att en legal förklaring av kronans äganderätt till allmänt vattenområde fick anstå i avvaktan på en sådan utredning. I stället nöjde man sig med en mera provisorisk lösning och reglerade bara den aktuella frågan om rätt till sand-, grus- och stentäkt.²⁶ I lagrådets yttrande över lagförslaget betonades att förslaget inte innefattade något ställningstagande till frågan hur rättsläget mera generellt borde bedömas.²⁷ Till följd av propositionen fick Kammarkollegiet det ovan redovisade uppdraget angående äganderätten till allmänt vattenområde.

Sedan Kammarkollegiets förslag förkastades har frågan om det allmänna vattenområdets rättsliga status inte närmare berörts av lagstiftaren. Som angetts inledningsvis under detta avsnitt aktualiserades emellertid frågan igen genom Havsplaneringsutredningens betänkande Planering på djupet – fysisk planering av havet (SOU 2010:91). Lantmäteriet har därför på uppdrag av utredningen närmare studerat frågan om staten kan anses som ägare till allmänt vattenområde. Här presenteras en sammanfattning av Lantmäteriets genomgång och de slutsatser myndigheten drar av denna.

---

²⁵ Prop. 1953 nr 212, sid. 5 f.

²⁶ Se prop. 1953 nr 212, sid. 6.

²⁷ Se prop. 1953 nr 212, sid. 8, 1953 års lag om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom allmänt vattenområde ersattes avseende havsområdet av lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Beträffande allmänt vattenområde i de större insjöarna ersattes 1953 års lag av lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- eller stentäkt inom vissa allmänna vattenområden.

Regalrätten

En första fråga som ställs är om man med stöd av regalrätten kan hävda att staten är ägare till allmänt vatten. Under framförallt 1600- och 1700-talet men även senare gjorde kungamakten gällande att den ägde en så kallad regalrätt, dvs. att all okultiverad mark tillhörde kronan. År 1542 förklarar Gustav Vasa att ”sådana ägor som obygde liggie höre Gud, Oss och Sverigis Crone till och ingen annan”. De marker som inte var någons egendom skulle tillhöra kronan. I 1683 års påbud om skogarna fanns för första gången klart uttalade bestämmelser om företagande av avvitrting, dvs. avskiljande av kronans mark från de enskilda hemmanens och byarnas ägoområden. Påbudet har ansetts innebära att kronan, med formellt stöd av Gustav Vasas brev, framställde privaträttsliga anspråk på sådana avlägset belägna områden som var att anse som skogsmarker. Påbudet byggde på grundsynen att all mark i Sverige hade en ägare – om inte någon annan så i vart fall staten.

Ett förhållande man måste ta i beaktande när man överväger om regalrätten kan vara en grund för statens äganderätt till allmänt vatten är att innebörden av begreppet regalrätt inte är helt enkel att inordna i en nutida rättsuppfattning. Gihl hänvisar beträffande begreppet till den sammanblandning av privaträttsliga och offentlig-rättsliga synpunkter som präglade äldre tiders finansrätt och statsrätt överhuvudtaget.²⁸ Även om kungamakten hävdade sin regalrätt så innebar det inte nödvändigtvis att man hävdade en äganderätt, utan det kunde röra sig om en svagare rätt, t.ex. att staten anknöt ett ekonomiskt intresse till vissa resurser.²⁹

Det är främst fiskeregalet som är av intresse för frågan om staten kan hävda äganderätt till allmänt vatten. Fisket har alltid utgjort den främsta nyttigheten på allmänt vattenområde och praktiskt taget allt material från äldre tid avseende allmänt vatten rör fiskerätten.³⁰ Med detta i beaktande kan man även diskutera vilken mening som läggs in i begreppen ”fiske” och ”fiskevatten” som används i äldre författningar. Det har också gjorts en analys över hur man historiskt har betraktat vattenområden. Under 1700-talet användes begreppen ”fiske” och ”fiskevatten” som synonyma med

---

²⁸ Gihl, sid. 240 not 4.

²⁹ Bergström, sid. 38.

³⁰ Bergström, sid. 10.

vattenområde, då detta hade sitt egentliga värde genom just fisket. Mot slutet av 1800-talet sker en förskjutning, och begreppen ”fiske” och ”fiskevatten” avser nu endast rätten att fiska. Samtidigt börjar man härleda dispositionsrätten över vattenområdet ur äganderätten till grunden.³¹

Redan på landskapslagarnas tid ansågs fisket tillkomma den som ägde vattnet. Svenska staten har sedan medeltiden på olika sätt förfogat över fisket i de vatten som omger Sverige, och det finns formuleringar som visar att fisket ansågs tillhöra kronan genom dess rätt att ta ut avgift för fisket. Däremot är det inte säkert att man därmed menade att fisket var kronans egendom i privaträttslig mening. I ett brev från år 1545 säger sig Gustav Vasa ha varit överens med rikets råd om att ”alla strömmingsfisken och fiskeläger, som utmed saltsjön sig sträcka, skola efter denna dag bliva och kallas, som de ock med rätta äro, Konungens rätta allmänningar”. Samma brev föreskrev att kungen skulle ha en tredjedel av saltsjöfisket liksom av andra allmänningar, och upprepade regeln från Hälsingelagen att den äger vatten som äger land. Det konstaterades att fisket närmast stranden var förbehållet strandägarna, men att fisket därutöver skulle få nyttjas av envar mot avgift. Kronans regalrätt till fisket i Saltsjön respekterades allmänt under de två följande århundradena, fram till tillkomsten av 1766 års fiskeristadga. Denna innebar en väsentlig förändring i lagstiftningen. Fiskeristadgan inleddes med en bestämmelse där fisket i öppna havet förklarades vara fritt för varje svensk undersåte utan avgift till kronan. Syftet var att främja fiskerinäringen. Härmed anses staten ha av sagt sig fiskeregalet.³²

Bergströms utredning

I sin utredning Om allmänt vattenområdes rättsliga ställning prövar Bergström huruvida staten enligt fyra hypotetiska grunder kan anses ha äganderätt (*dominium*) över allmänt vattenområde och avvisar samtliga. De fyra grunderna är äganderätt till grunden, omtydning av fiskerätt (dvs. fiskeregalet) till äganderätt, omtydning av annan regalrätt än fiskerätt till äganderätt samt allmän rättsprincip

³¹ Rodhe, sid. 111.

³² Bergström, sid. 11 f och SOU 1947:47, sid. 50.

(för en genomgång av dessa och skälen till varför de avvisas, se Lantmäteriets utredning, bilaga 10). Eftersom statens dominium till allmänt vattenområde inte kan styrkas drar Bergström slutsatsen att det allmänna vattenområdet saknar ägare och bör betraktas som en "riksallmänning" med kronan som förvaltare och som målsman för allmänningsintresset. En legal förklaring om kronans äganderätt skulle därför innebära en ändring av gällande rätt. Ett alternativ till en sådan förklaring är att staten får fortsätta att bestämma över det allmänna vattenområdet genom lagstiftning.³³

En förklaring till Bergströms påstående att det allmänna vattenområdet saknar ägare är att "det ännu icke i någon lagligt gällande ordning försetts med ägare". Bergström beskriver att det länge har varit en främmande tanke att ett vattentäckt område utan anknytning till en strand skulle kunna vara fast egendom och som sådan föremål för äganderätt. Statens äganderättsanspråk har dessutom framdrivits av ett bestämt ekonomiskt behov. Exempelvis var det den norrländska gruvhanteringsens behov av skog som drev fram avvittringen³⁴. Det var först i samband med lagstiftningen om rätt till sand-, grus- och stentäkt som det framkom ett behov för staten att göra gällande en äganderätt till allmänt vattenområde.³⁵

Tiden efter Bergström

Lantmäteriet har även undersökt om det har inträffat något efter Bergströms utredning som kan leda till en annan bedömning, dvs. att staten kan hävda äganderätt till allmänt vattenområde.

I detta avseende återges Gabriel Michaneks slutsatser i avhandlingen *Energirätt*, från 1990, där han har undersökt hur lagstiftaren har sett på frågan om statlig äganderätt till allmänt vattenområde efter Bergströms utredning. Michanek konstaterar att lagstiftaren både när det gällt 1953 års lag om rätt till sand-, grus- och stentäktlag inom allmänt vattenområde och 1966 års kontinentalsockellag utgår från att gällande rätt är oklar. Michanek noterar att Bergströms utredning inte har ifrågasatts i doktrin eller lagförarbeten

---

³³ Bergström, sid. 48 f.

³⁴ Den process som genomfördes från slutet av 1600-talet för att avskilja kronans mark från den enskilda marken.

³⁵ Bergström, sid. 47 f.

efter år 1957, och tillägger att någon systematisk undersökning motsvarande Bergströms saknas i den rättsvetenskapliga doktrinen. Bergströms utredning förefaller, enligt Michanek, övertygande i den meningen att det saknas klart stöd för en statlig äganderätt till området, och även Michanek själv kommer fram till denna slutsats.³⁶

Ett rättsligt avgörande som kan vara av visst intresse för om regalrätten kan läggas till grund för statens äganderätt är Högsta domstolens dom i det så kallade Skattefjällsmålet (NJA 1981 s. 1)³⁷, där statens äganderättsanspråk avseende de så kallade skattefjällen i norra Jämtland behandlas ingående. I domen resonerar Högsta domstolen (HD) kring regalrättens betydelse för uppkomsten av en privaträttslig statlig äganderätt. I målet skulle HD bl.a. ta ställning till ifall samerna eller staten ska anses som ägare till skattefjällen. Det är enligt HD ostridigt att skattefjällen var herrelöst land (*res nullius*) när samerna började nyttja dem. HD anser att det är tveksamt om Gustav Vasas brev den 20 april 1542 avser även lappmarkerna och finner inga belägg för att kronan skulle ha framställt några privaträttsliga anspråk på fjälltrakterna under perioden fram till 1640-talet. 1683 års påbud om skogarna innebär enligt HD att kronan, med formellt stöd av Gustav Vasas brev, framställde privaträttsliga anspråk på sådana avlagset belägna ägarlösa områden som var att anse som skogsmarker. Författningen tar alltså sikte på skogsmarker, och något kronans anspråk på fjällvidderna framträder inte. I stället blev den fortsatta utvecklingen, och den tolkning som påbudet fick, avgörande. Påbudet byggde på grundsynen att all mark i Sverige hade en ägare – om inte någon annan så i vart fall staten. I domen redovisar HD åtskilliga uttalanden som visar att man under en längre tid, i vart fall från 1800-talet och framåt, i olika sammanhang har utgått från att den aktuella marken ägdes av staten och även agerat i enlighet med detta. Myndigheternas behandling av skattefjällen på 1820- och 1830-talen talar för att fjällen då betraktades som kronomark. HD beskriver hur utvecklingen under 1800-talet har kännetecknats av en tilltagande statlig maktutövning beträffande skattefjällen. Även om denna till en början skulle kunna uppfattas som uttryck för den allmänna höghetsrätt som staten hade

---

³⁶ Michanek, sid. 514.

³⁷ Nytt juridiskt arkiv.

över sitt territorium, har det med tiden blivit allt tydligare, att myndigheterna ansett sig kunna förfoga över områdena som kronomark. Det får enligt HD antas att denna ståndpunkt byggde på 1683 års påbud eller Gustav Vasas brev. I vart fall torde praxis ha byggt på föreställningen, att staten i enlighet härmed hade äganderätten till all mark som inte bevisligen ägdes av annan – en uppfattning som med tiden kom att framstå som en allmänt accepterad rättsgrundsats. Myndigheternas åtgärder visade även tydligt att man inte godtog någon samisk äganderätt till fjällen. Sammantaget finner HD att staten, framför samerna, ska anses som ägare till skattefjällen, ytterst på grund av 1683 års påbud. Samernas rätt har inskränkt sig till en stark bruksrätt.

I en dom från 2003 (NJA 2003 c 44) avseende en äganderättsutredning av ett stort antal holmar och skär inom allmänt vattenområde kom frågan om äganderätten till allmänt vattenområde också upp. Lantmäterimyndigheten fann att de flesta av de berörda holmarna och skären var enskilt ägda. Någon holme ansågs vara kronoholme tillhörig staten och vissa andra holmar och skär ansågs ingå i allmänt vattenområde. Den överklagade delen av äganderättsutredningen rörde ett antal holmar och skär som lantmäterimyndigheten ansåg var enskilt ägda. Underinstanserna däremot ansåg att dessa holmar och skär var så små att de fick anses ingå i det allmänna vattenområdet enligt lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde och att staten därigenom erhållit äganderätten. HD skriver följande:

Underinstanserna har bedömt att landbildningarna ägs av staten därför att de ingår i allmänna vattnet. Att landbildningar ingår i allmänna vattnet innebär emellertid inte att de också skall redovisas som ägda av staten i äganderättsförteckningen (se t.ex. NJA 1966 II s. 382 ff).

HD:s resonemang talar för att man inte ser staten som ägare till det allmänna vattenområdet. Den hänvisningen HD gör avser uttalandet i förarbetena till 1966 års kontinentalsockellag där departementschefen resonerar kring en legal förklaring om statens äganderätt till det allmänna vattenområdet (se inledningsvis i avsnitt 8.1.3).

Lantmäteriets slutsatser

Lantmäteriet drar av sin genomgång slutsatsen att det är svårt att med någon säkerhet hävda att regalrättens framväxt har medfört en statlig äganderätt till allmänt vattenområde. Även om det har funnits regalrättsliga anspråk på området så har dessa snarast varit ett uttryck för statens allmänna höghetsrätt.

I Skattefjällsmålet resonerar HD kring att det kom att framstå som en allmänt accepterad rättsgrundsats att staten hade äganderätten till all mark som inte bevisligen ägdes av annan. Lantmäteriet menar att eftersom målet handlar om motstående äganderättsanspråk blir det aldrig aktuellt att tillämpa principen om statens äganderätt till mark som inte ägs av annan. När HD kommer fram till att staten, framför sameparterna, ska anses som ägare till skattefjällen är det inte på grund av nämnda princip utan på grund av 1683 års påbud och den tolkning som påbudet fick.

Det är enligt Lantmäteriet svårt att hävda att 1683 års påbud var tillämpligt på det allmänna vattenområdet eller att påbudet skulle ha givits en sådan tolkning i praxis. Däremot skulle man kunna hävda att den rättsprincip som påbudet byggde på är tillämplig även på det allmänna vattenområdet. En viktig skillnad är dock att staten inte har ansett sig kunna förfoga över det allmänna vattenområdet på samma sätt som områden på land, t.ex. skattefjällen och kronoholmarna. I stället har man konsekvent uttryckt en tvekan inför en statlig äganderätt till det allmänna vattenområdet. Detta framgår av olika uttalanden i förarbeten, doktrin och praxis. Även om den nämnda principen kom att framstå som en allmänt accepterad rättsgrundsats på land så har den alltså inte tillämpats på ett sådant sätt på det allmänna vattenområdet. Lantmäteriet anser därför inte heller att någon statlig äganderätt till det allmänna vattenområdet kan anses ha uppstått med hänvisning till principen om statens äganderätt till mark som inte ägs av annan. Även HD:s beslut i NJA 2003 C 44 talar enligt Lantmäteriet för en sådan slutsats.

Sammanfattningsvis anser Lantmäteriet att det är svårt att hitta stöd för att den svenska staten, eller för den delen någon annan, ska anses ha en privaträttslig äganderätt till det allmänna vattenområdet. Mycket talar i stället för att området är en "riksallmänning" och att statens rätt till området är att beteckna som en offentligrättslig höghetsrätt. Detta innebär att staten har rätt att

förfoga över området genom lagstiftning. Bergström sammanfattade år 1957 rättsläget med orden ”allmänt vattenområde saknar ägare, därför att det ännu icke i någon lagligt gällande ordning försetts med ägare”. Hans slutsats står sig enligt Lantmäteriet väl än i dag.

På senare tid har frågan om statens rätt till allmänt vatten aktualiserats ytterligare. Trots den osäkerhet som rått slår regeringen fast i prop. 2013/14:186 Hushållning med havsområden att den förfoganderätt staten har över allmänt vatten inte kan jämföras med äganderätt, men att dispositionsrätten över allmänt vatten tillkommer staten.

Det område inom Sveriges territorialhav som inte indelats i fastigheter utgörs av allmänt vattenområde. Detta område kan inte ägas av enskild och den förfoganderätt staten har över området kan inte heller jämföras med äganderätt. Staten har dock genom lag rätt att reglera hur det allmänna vattenområdet används, likväl som staten genom lag styr övrig markanvändning inom territoriet. Dispositionsrätten över allmänt vatten tillkommer staten. I de fall staten inte reglerat frågan om rådighet i en författning, behöver den som vill utföra en viss åtgärd eller bedriva en viss verksamhet vända sig till staten med en begäran om rådighetsmedgivande.³⁸

8.2 Statens rätt till allmänt vatten

8.2.1 Vad har staten för rätt till allmänt vattenområde?

Om staten inte anses äga allmänt vattenområde – vad gäller då? Det alternativ till statlig äganderätt som kvarstår är att det allmänna vattenområdet får betraktas som en ”riksallmänning” som kan nyttjas av varje svensk medborgare utan att någon genom besittningstagande (ockupation) kan förvärva äganderätt eller annan ensamrätt till området eller någon del därav.³⁹

Staten har rätt att genom lag reglera hur det allmänna vattenområdet används, likväl som staten genom lag styr övrig markanvändning inom territoriet. Den lagstiftning som finns och som reglerar markanvändning, t.ex. miljöbalken samt plan- och bygglagen, gör ingen skillnad på enskilt och allmänt vatten. Däremot är, som redovisats ovan, rättsläget mer oklart när det gäller statens rätt att bestämma över dispositionsrätten och att ta ut avgift för denna.

---

³⁸ Prop. 2013/14, sid. 15 f.

³⁹ Bergström, sid. 8.

Naturtillgångar på havsbotten

Det finns dock några exempel på när statens dispositionsrätt till allmänt vatten är reglerad i lag. I lagen (1966:314) om kontinentalsockeln framgår av 2 § att rätten att utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar tillkommer staten. Staten förfogar alltså över naturtillgångarna på kontinentalsockeln. Kontinentalsockeln utgörs av den långsamt sluttande del av havsbotten som är belägen mellan stranden och den branta sluttningen ned mot de stora havsdjupen. Enligt UNCLOS och dess föregångare har kuststaten tillerkänts suveräna rättigheter att utforska och tillgodogöra sig naturtillgångar på sockeln, även om sockeln ligger utanför territorialgränsen. I Sverige definieras kontinentalsockeln som havsbotten och dess underlag från gränsen för allmänt vattenområde och utåt, så långt som regeringen bestämmer (1 §), dvs. på allmänt vatten i havet innanför territorialgränsen såväl som utanför denna gräns. Med kontinentalsockelns naturtillgångar avses i lagen mineraliska och andra icke levande naturtillgångar på havsbotten och i dess underlag samt sådana levande organismer som i det utvecklingskedje, då de kan bli föremål för fångst, antingen är orörliga på havsbotten eller därunder eller oförmögna till rörelse annat än i ständig beröring med havsbotten eller dess underlag (1 § andra stycket). Lagen gäller även för geologisk lagring av koldioxid och för undersökning inför utläggning respektive vid utläggning av undervattenskablar i vissa fall (2 b §). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela tillstånd för annan än staten att utforska eller utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln. Ett sådant tillstånd ska avse ett bestämt område och en viss tid. Regeringen kan vidare meddela föreskrifter om att ett visst slag av verksamhet får bedrivas utan tillstånd (3 §). Vid prövning av tillstånd att utforska eller utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln ska miljöbalken tillämpas (3 a §). Ett tillstånd ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt, t.ex. att skydda människors hälsa och miljön. Villkoren kan också avse krav på kartor över arbetena, provtagningar och rapportering av verksamheten (4 §). Enligt 4 b § kan tillstånd bl.a. även förbindas med villkor om att avgifter ska betalas till staten för tillståndet. Avgifterna ska vara beräknade antingen i förhållande till mängden eller värdet av de utvunna produkterna eller av andelar av

dessas eller på något annat sätt. Ett tillstånd får också göras beroende av att säkerhet ställs för kostnaderna för att ta bort anläggningar och för andra åtgärder för återställning. Enligt kontinentalsockelförordningen (1966:315) meddelas tillstånd av regeringen (4 §) samt, när det gäller tillstånd till sand-, grus och stentäkt på ett område som i sin helhet är beläget inom allmänt vattenområde i havet, av Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden kompletterar kontinentalsockellagen genom att det i denna slås fast att även rätten till sand-, grus- och stentäkt inom allmänt vattenområde i Vänern, Vättern, Hjälmsjön och Storsjön i Jämtland tillkommer staten. Enligt kungörelsen (1966:320) om upplåtelse från staten av rätt till sand-, grus- eller stentäkt inom vissa allmänna vattenområden beslutar länsstyrelsen om upplåtelse (1 § första stycket). Upplåtelse ska ske för viss tid, högst tio år, och avse visst område. Vid upplåtelsen ska bestämmas i vilken omfattning sand, grus eller sten får utvinnas. Vidare ska ersättning utgå, om den upplåtna rättens ringa omfattning eller annat särskilt skäl inte föranleder annat (1 § andra stycket). Avtal ska upprättas skriftligen och innehålla samtliga villkor för upplåtelsen. I avtalet ska även erinras om den prövning av verksamheten som kan fordras enligt annan lagstiftning (1 § tredje stycket). Ersättningen ska betalas till länsstyrelsen (2 §).

Jakt och fiske på allmänt vatten

Historiskt har främst fiske, men även jakt, utgjort de viktigaste nyttigheterna inom allmänt vattenområde. Om man går tillbaka till äldre material, är det främst när det gäller dessa nyttigheter som rätten till allmänt vatten berörs. Rätten till jakt respektive fiske i allmänt vattenområde i dag regleras av jaktlagen (1987:259) och fiskelagen (1993:787). I både jakt- och fiskelagen har förutsatts att staten har rätt att förvalta allmänt vattenområde.

Regleringen av utnyttjandet av resurser på enskilt och allmänt vatten genom fiske sker genom fiskeregleringen. Fiskelagen gäller rätten till fiske samt fisket inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon. I vissa fall gäller lagen även svenskt havsfiske utanför den ekonomiska zonen (1 §). Olika regler gäller för

fiske på enskilt och allmänt vatten. Fisket i enskilt vatten tillhör fastighetsägaren (9 §), medan varje svensk medborgare får fiska i allmänt vatten (8 §). Vid tillämpningen av denna reglering har äganderätten till allmänt vatten inte någon betydelse. Fisket regleras med utgångspunkt i att fisken inte tillhör någon utan är en allmän resurs som regleras i det allmänna intresset, såsom beståndsvård eller miljöintresset. Äganderätten till allmänt vatten har inte heller diskuterats som en förutsättning när det gäller de olika försöken att införa en fiskevårdsavgift.

Jakten regleras med samma utgångspunkt som fisket, dvs. att viltet är en allmän resurs. Jaktlagen gäller enligt 1 § inom svenskt territorium och, i de fall det anges särskilt, i ekonomisk zon och vid jakt på det fria havet från fartyg och luftfartyg. Jakträtten tillkommer fastighetsägaren. Enligt 12 § jaktlagen har fastighetsägaren också jakträtt intill 100 meter från strandlinjen på allmänt vatten som gränsar till fastighetens strand (exempelvis en ö där öns längd inte uppgår till 100 meter). På annat allmänt vatten samt holmar, klippor och skär som inte tillhör något hemman (inte ingår i fastighetsindelningen) krävs det däremot tillstånd av myndighet (12 § andra stycket), enligt 47 § jaktförordningen länsstyrelsen. Sedan länge tas en viltvårdsavgift ut av den som jagar, oavsett vem som äger marken där jakten bedrivs.

Rådighetsmedgivande från Kammarkollegiet

Kammarkollegiet har enligt sin instruktion⁴⁰ till uppgift att företräda allmänt vattenområde i den utsträckning någon annan myndighet inte har till uppgift att göra det. Detta har tolkats som att Kammarkollegiets rådighetsmedgivande krävs för att få disponera allmänt vattenområde. Någon annan reglering av frågan finns inte i dag. Mycket talar för att Kammarkollegiets rätt att besluta om rådighetsmedgivande bör anses inrymmas i statens roll som förvaltare av det allmänna vattenområdet. Någon måste kunna företräda allmänhetens intressen i frågor som rör allmänt vattenområde. Det finns dock anledning att i lagstiftning klargöra och förtydliga statens befogenheter på området. En tydligare lagstift-

---

⁴⁰ Förordning 2007:824 med instruktion för Kammarkollegiet.

ning kan vara ett sätt att råda bot på oklarheterna oavsett om statens rätt konstrueras som en äganderätt eller som tydliga statliga befogenheter över området. Utredningen återkommer i avsnitt 8.3.2 med förslag i dessa frågor.

8.2.2 Även andra beslut än rådighet krävs för att få utnyttja allmänt vatten

Vid tillståndsprövning enligt exempelvis miljöbalken krävs i dag att verksamhetsutövaren har rådighet över vattenområdet där verksamheten ska bedrivas – det görs ingen skillnad mellan enskilt och allmänt vatten. Frågan om rådighet tas upp i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (restvattenlagen). Lagen är tillämplig på vattenverksamhet och vattenanläggningar m.m. (1 §). För att få bedriva vattenverksamhet ska utövaren ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska utövas (2 kap. 1 §). Rådigheten är för närvarande en processförutsättning vid tillåtelseprövningen. Enligt 2 kap. 2 § råder var och en över det vatten som finns inom den egna fastigheten. Man kan också ha rådighet över en fastighets vatten till följd av upplåtelse av fastighetsägaren eller genom tvångsförvärv. För vissa typer av vattenverksamhet (2 kap. 4 §) eller om verksamhetsutövaren är stat, kommun eller vattenförbund och verksamheten är önskvärd från allmän miljö- eller hälsosynpunkt eller främjar fisket (2 kap. 5 §) är inte rådighetsbeslutet någon processförutsättning, däremot måste den civilrättsliga dispositionsrätten ordnas⁴¹. Bestämmelserna har tolkats så att rådighet även behövs för att ta i anspråk allmänt vatten.⁴²

För många av de aktiviteter som bedrivs i allmänt vatten finns krav på andra tillståndsbeslut; koncession enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar, ellagen (1997:857) eller naturgaslagen (2005:403), bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900), tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) etc. Dessa beslut ger dock inte tillträde till mark eller vattenområde, oavsett om det är fråga om

⁴¹ SOU 2014:35, sid. 45.

⁴² I SOU 2014:35 har en översyn gjorts av lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. I betänkandet föreslås att lagen upphävs och att de bestämmelser som fortsatt ska gälla förs över till miljöbalken och andra relevanta författningar. Bl.a. föreslås att kravet på rådighet som processförutsättning utgår.

fastighetsindelad område eller allmänt vattenområde. För detta krävs andra beslut eller överenskommelser, t.ex. ledningsrättsbeslut när det gäller ledningar av olika slag, expropriation, överenskommelser med fastighetsägare. Ledningsrätt kan dock inte upplåtas i allmänt vatten eftersom lagen bara tillämpas på fastighetsindelad område, dvs. på enskilt vatten. När en ledning ska läggas ut på ett område som omfattas både av enskilt och allmänt vatten, avslutas ledningsrätten vid fastighetsgränsen mot allmänt vatten. Där får i stället, enligt dagens rutiner, upplåtelsen hanteras genom ett rådighetsmedgivande från Kammarkollegiet.

8.2.3 Kammarkollegiets roll

Uppgiften för Kammarkollegiet att uttryckligen företräda allmänt vattenområde när ingen annan myndighet gör det infördes i kollegiets instruktion 1972. Redan i instruktionen från den 6 december 1957 (SFS 1957:651) fanns emellertid i 4 § ett stadgande om att kollegiet äger inseende och vård över – förutom vissa särskilt angivna grupper av fast egendom – ”den statens fasta egendom i övrigt, i avseende varå icke är annorlunda stadgat”. Kollegiet hade även enligt kungörelsen (1961:649) med vissa föreskrifter om bevakande av det allmännas rätt i vattenmål m.m. uppgiften att bevaka det allmännas rätt. I den domstolspraxis som utvecklades lämnade domstolen endast medgivande till företaget om Kammarkollegiet, såsom företrädare för berört allmänt vattenområde, tillät att området brukades för ändamålet.⁴³

Dagens instruktion innehåller inga krav på tillstånd eller någon förklaring om rådigheten. Kammarkollegiets uppdrag har dock av verksamhetsutövare och myndigheter tolkats som att det krävs rådighetsmedgivande från kollegiet för att få disponera allmänt vattenområde. Kollegiet har beslutat om rådighetsmedgivande avseende bl.a. uppförande av vindparker, odling av musslor, nedläggning av kabel och dumpning av muddermassor. Kollegiet hanterar ett 30-tal ansökningar om året.

När någon vill utöva verksamhet på allmänt vatten har Kammarkollegiet tidigare gjort en summarisk prövning av frågan om området

---

⁴³ Kammarkollegiets betänkande, B I nr 566, sid. 35 f.

utgör allmänt vatten eller inte. Om det är allmänt vatten, har ett "rådighetsbeslut" meddelats. I dag villkoras besluten i stället med att dispositionsrätten gäller i den del av området som utgör allmänt vattenområde. Ingen kontroll görs av om någon annan redan har rådighet över området. I praktiken kan man söka rådighet över hela Östersjön (i den del som utgör allmänt vatten). Medgivande ges utan prioritet och det har förekommit att flera sökande medgettts rådighet för samma typ av verksamhet på samma område. Ett rådighetsmedgivande innebär alltså inte någon exklusiv rätt att nyttja området. Med få undantag beviljas alla ansökningar. Kammarkollegiet villkorar generellt giltigheten av sina rådighetsbeslut med att övriga behövliga tillstånd lämnas.

Verksamhet som är tillståndspliktig ska sedan prövas enligt miljöbalken eller annan relevant lagstiftning. Kammarkollegiet överläter frågan om verksamheten är tillåtlig till denna prövning, dvs. inga sådana överväganden görs inför rådighetsbeslutet. Även andra intressekonflikter lämnas till tillåtlighetsprövningen. I tillståndsbeslutet ankommer det på verksamhetsutövaren att belysa hur vattenområdet ska användas i verksamheten. Om tillstånd inte ges enligt miljöbalken eller annan tillämplig lagstiftning, förfaller rådigheten över vattenområdet.

I Kammarkollegiets roll ingår även att företräda allmänna intressen vid tillåtlighetsprövningen. I praktiken kan kollegiet således säga nej till en verksamhet som man tidigare givit positivt rådighetsbeslut för.

Enligt Kammarkollegiets skrivelse Företrädande av allmänt vattenområde (Dnr 4.1-5982-10) har ingen ansökan om rådighet avslagits sedan 1960-talet. Ansökningarna avsåg i dessa fall dumpning av uttjänta fordonsdelar. Vidare synes det inte ha förekommit något fall där ett rådighetsmedgivande överklagats eller där en ansökan om vattenverksamhet inom allmänt vattenområde har avvisats på den grunden att kollegiet inte har medgivit rådighet. Det finns inte heller några exempel där en tillsynsmyndighet eller åklagare uppmärksammat på och drivit vidare att en åtgärd vidtagits inom allmänt vattenområde utan att rådighetsmedgivande har inhämtats.

Ett bidragande skäl till att Kammarkollegiet endast i undantagsfall avslår en rådighetsansökan, kan vara att kollegiet inte fått några riktlinjer från regeringen om vilka kriterier som ska gälla för att en ansökan ska beviljas. Det har inte funnits några politiska priori-

teringar eller andra viljeyttringar om hur det allmänna vattnet ska användas. Ytterligare en bidragande orsak kan vara att det ofta saknas kommunal planering inom allmänt vattenområde. Det är även oklart vad som enligt lagstiftaren kan anses innefattas i Kammarkollegiets rätt att företräda allmänt vattenområde och vilka intressen som ska beaktas. Det är inte heller klart med stöd av vilken bestämmelse som regeringen överlätit uppgiften till kollegiet. Att uppgiften tillkommer Kammarkollegiet har dock, med ett undantag, så vitt utredningen känner till inte ifrågasatts. Gabriel Michanek har i sin tidigare nämnda avhandling (sid. 506 ff), uppmärksammat det oklara rättsläget när det gäller statens dispositionsrätt till allmänt vatten och drar slutsatsen att

det inte finns något klart stöd för en statlig äganderätt till allmänt vattenområde. Därmed finns inte heller något klart stöd för att ett särskilt tillstånd som avser rådigheten skulle behövas, t.ex. för att uppföra ett våg- eller vindkraftverk där.

Lantmäteriet anser dock i motsats till Michanek (se bilaga 10) att mycket talar för att Kammarkollegiets behörighet att besluta om rådighetsmedgivande, bör rymmas inom statens roll som förvaltare av det allmänna vattenområdet, men att det finns anledning att i lagstiftning klargöra och även utöka statens befogenheter.

8.2.4 Sjöfartsverkets roll

Av 2 kap. 4 § restvattenlagen framgår att den som bedriver vattenverksamhet har rådighet inom det område där verksamheten bedrivs, om vattenverksamheten behövs för allmän väg, allmän farled eller allmän hamn. Den rådighet som grundas på 2 kap. 4 § ger i sig ingen civilrättslig dispositionsrätt utan endast den processuella befogenhet som krävs för att få till stånd en tillståndsprövning av verksamheten. Den civilrättsliga dispositionsrätten (markåtkomsten) måste verksamhetsutövaren ordna på annat sätt, t.ex. genom någon form av tvångsrätt, servitut eller nyttjanderätt.⁴⁴ Enligt 1 § lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn får en allmän farled eller allmän hamn inrättas om farleden/hamnen är av väsentlig betydelse för den allmänna

---

⁴⁴ SOU 2014:35, sid. 145.

samfärdseln, om farleden är av väsentlig betydelse för fiskerinäringen eller för trafiken med fritidsbåtar och om det behövs med hänsyn till säkerheten i farleden. Vidare framgår att det är regeringen som fattar beslut om inrättandet av allmän farled och allmän hamn, men regeringen kan även genom föreskrifter ge annan myndighet sådan rätt (4 §). Av Sjöfartsverkets instruktion (2007:1161) framgår att en av Sjöfartsverkets huvuppgifter är att svara för farledshållning och inrätta nya farleder. Med farled menas en sjöväg anvisad genom sjösäkerhetsanordningar eller utmärkt i sjökort eller en nautisk publikation⁴⁵. Detta innebär att det inte krävs något rådighetsmedgivande från Kammarkollegiet när Sjöfartsverket ska inrätta farleder på allmänt vatten.

Sjöfartsverket anser sig ha befogenhet att besluta om rådighet för vattenverksamhet i allmänna farleder. Detta följer av verkets instruktion i kombination med farledslagen och farledsförordningen. Sjöfartsverket är således av den uppfattningen att verket har ett utpekad ansvar att besluta om rådighet i allmänna farleder. Sjöfartsverket har under många år, på ansökan av exempelvis en hamn, fattat rådighetsmedgivande avseende vattenrättsliga åtgärder inom allmän farled. Denna praxis är även allmänt accepterad av Mark- och miljödomstolen som godtagit Sjöfartsverkets rådighetsmedgivanden i ansökningar från hamnar avseende vattenverksamhet.

Dessutom har Sjöfartsverket enligt förordningen (2011:658) om undanröjande av vrak som hindrar sjöfart och fiske rätt att avlägsna vrak och andra större föremål som sjunkit i allmän farled, dvs. staten har genom lagstiftning talat om hur det allmänna vattnet ska nyttjas i en allmän farled och att Sjöfartsverket har ansvaret att hålla farlederna framkomliga.

Sjöfartsverkets uppfattning är att Kammarkollegiet äger viss beslutanderätt genom att företräda allmänt vattenområde. Detta gäller dock endast "... i den utsträckning någon annan myndighet inte har till uppgift att göra det" (2 § Kammarkollegiets instruktion). Verket menar att för det fall lagstiftaren avsett att Kammarkollegiet skulle ha beslutanderätt över rådighet i allmän farled skulle det uttryckligen ha reglerats i farledslagen eller farledsförordningen.

---

⁴⁵ Sjöfartsverket, Ordlista och begreppsdiagram Farleder och hamnar, version 2.0, 2011-05-31, sid. 5.

Kammarkollegiets uppfattning är att rådighetsmedgivande eller liknande upplåtelse till allmänt vatten inte innebär en exklusiv rätt att nyttja det aktuella området. Kammarkollegiet menar att den upplåtelse Sjöfartsverket eller annan myndighet får genom 2 kap. 4 § restvattenlagen inte innebär att verksamhetsutövaren har rätt att besluta om rådighet enligt 2 kap. 2 § samma lag.

8.3 Framtida hantering av allmänt vatten

8.3.1 Verksamheter i allmänt vattenområde

Inledningsvis kan det vara av intresse att få en översikt över vilken typ av verksamheter som bedrivs inom allmänt vattenområde.

I sitt betänkande Allmänt vattenområde från år 1965 gjorde Kammarkollegiet en sammanställning över verksamheter som hade prövats för utnyttjande av allmänt vattenområde. Följande verksamheter listades⁴⁶:

- Jakt och fiske.
- Utvinning av mineral. Detta är dock av ringa betydelse, då gruvbrytning inte är aktuell så långt från land. Brytning kan dock bli aktuell på landbildning ovanför vattenytan. Gruvlagen är tillämplig, då t.ex. en ort kan drivas så långt ut i havet att orten delvis berör allmänt vatten. Exempel på tillämpning av gruvlagen finns i de stora sjöarna.
- Stenkolslagen och uranlagen är tillämpliga. Det har förekommit att koncession enligt stenkolslagen meddelats på allmänt vattenområde.⁴⁷

---

⁴⁶ B I nr 566, sid. 28–33, 1:5–1:15.

⁴⁷ Lagarna har upphävts. Frågorna regleras numera av lagen (1996:314) om kontinentalsockeln samt minerallagen (1991:45), vilken uttryckligen inte gäller på allmänt vattenområde (1 kap. 2 §).

- Sandtäkt m.m. enligt lagen om rätt till sand-, grus och stentäkt. Verksamheten är vanligast i Skåne.⁴⁸
- Utfyllnad för byggnads- eller hamnändamål samt annat byggande i allmänt vattenområde. Allmänt vatten hade under senare tid utnyttjats i ökad omfattning för företag som enligt 2 kap. vattenlagen är hänförliga till byggande i vatten eller likställda därmed. Prövning sker enligt vattenlagens regler. Förfoganderätten kräver medgivande eller upplåtelse från kronan/staten. Exempel på verksamheter: utfyllnad av havsbotten för vinnande av mark etc., brobyggen, fyrbyggen, utläggning av massor på havs- eller sjöbotten, grävning och sprängning för farled, anläggningar för bortledning av vatten från sjö, t.ex. för dricksvatten (dvs. vattenintaget är lokaliserat till allmänt vatten), större ledningar eller tuber, hamnanläggningar och piper etc. I exempelvis Malmö, Göteborg och Åhus har allmänt vatten tagits i anspråk för hamnanläggningar.
- Enskilt nyttjande av holmar och skär som tillhör allmänt vattenområde. Någon riksomfattande inventering hade inte genomförts. Enskild rätt till nyttjande kan förekomma enligt urminnes hävd. Det kan även antas att ”hävdvunnen allemansrätt” ger rätt till exempelvis bete och slätter. Det kan även finnas boningshus, bod eller annan anläggning uppförd till gagn för yrkesfisket.
- 1 kap. 3 § vattenlagen, rätt för strandägare att ha mindre brygga, båt-, bad- eller tvätthus eller annan dylik byggnad på annans vatten. Denna rätt tillkommer strandägare, vare sig vattenområdet är enskilt eller allmänt.⁴⁹
- Färdas med båt och bada tillkommer envar.

Kollegiet konstaterade i betänkandet att det blivit vanligare att allmänt vatten används som utstjälningsplats för muddar-, schakt- och sprängmassor utan att utfyllnad upp till vattenytan sker.⁵⁰ Från mitten av 1960-talet återfinns också de (kända) fall där medgivande

---

⁴⁸ Lagen (1996:314) om kontinentalsockeln hade inte trätt i kraft vid tidpunkten.

⁴⁹ Nuvarande bestämmelser återfinns i 1 kap. 6 § jordabalken (1970:994) samt 2 kap. 7 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. I SOU 2014:35 föreslås att reglerna i 2 kap. 7 § ska flyttas till jordabalken.

⁵⁰ B I nr 566, sid 1:10–1:11.

att disponera allmänt vatten inte givits. Dessa avser två fall (ett i Halland och ett i Stockholm), när önskemål fanns att använda allmänt vatten som avstjälningsplats för skrotbilar. Avslagen motiverades med yrkesfiskets intressen samt allmänna vattenvårdssynpunkter. Kammarkollegiet var inte berett att upplåta allmänt vatten för ändamålet.⁵¹

Utredningen har för sin del gått igenom Kammarkollegiets beslut om tillåtelse att disponera allmänt vattenområde mellan november 1992 och utgången av 2013,⁵²

Följande verksamheter har förekommit:

1. sandtäkt,
2. sjökabel/ledning,
3. muddring,
4. dumpning av muddermassor,
5. musselodling och fiskodling,
6. vindkraft,
7. vågkraft,
8. hamnverksamhet inklusive pir, och
9. övrigt (vindmätningmast, naturreservat, forskningsverksamhet, bottenundersökning, vandrarhemsboende, djupvattenintag, vattenspump för omblandning av vatten).

---

⁵¹ B I nr 566, sid 1:11.

⁵² Perioden är vald utifrån att besluten finns lätt tillgängliga genom att digitalt arkiv införts hos Kammarkollegiet.

I tabell 8.1 nedan redovisas en sammanställning över antalet beslut årsvis avseende olika verksamheter (siffrorna avser uppräknigen ovan).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1992	1								
1994		2		1					
1996					4	1			
1997		1					3		
1998			1			6		1	
1999		1	1			6			1
2000		7	2			7			2
2001							22		
2002		3					9		
2003				1		1			1
2004		1			1	3			
2005					1	11			
2006		2		2	1	8	1	1	5
2007		4	1	2		1	1	1	
2008		2		6		3		2	
2009			1	5	1	10	1		
2010		2		6		4			1
2011		9	2	9	1	8		1	
2012		9	3	6	4			2	2
2013				3	2	5			2
Tot.	1	43	11	41	15	108	3	8	14

Det kan konstateras att den övervägande delen av besluten avser vindkraft. Det har med andra ord skett en förskjutning från de verksamheter som lagstiftaren tidigare ansett mest aktuella på allmänt vatten och som staten ville tillförsäkra sig ekonomiskt utbyte av, dvs. täktverksamhet av olika slag samt tillgodogörande av andra naturtillgångar som olja och naturgas.

8.3.2 Regel om rådighetsmedgivande

Utredningens förslag och bedömning: I lag regleras att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, beslutar om rätt att använda allmänt vatten och att sådana beslut ska innehålla de villkor som gäller för upplåtelsen.

Kammarkollegiet ges i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter ta fram riktlinjer för i vilka fall rätt att använda allmänt vatten ska upplåtas och vilka villkor som kan vara aktuella vid sådana upplåtelse.

Lantmäteriet har i sin utredning konstaterat att mycket talar för att Kammarkollegiets behörighet att besluta om rådighetsmedgivande bör rymmas inom statens roll som förvaltare av det allmänna vattenområdet. Att Kammarkollegiet har denna roll har, med få undantag, inte ifrågasatts. Det har dock, bl.a. av Kammarkollegiet, under senare tid framförts behov av att förtydliga myndighetens befogenheter angående rådighetsbesluten. Frågan har också aktualiserats i samband med diskussioner om önskemål att kunna ta ut en avgift när enskilda tillgodogör sig nyttigheter på allmänt vatten.

Fler och fler verksamheter vill ta del av den resurs som allmänt vatten utgör. De verksamheter som etableras kan ha stor påverkan på sjöfart, fiske och andra allmänna intressen i allmänt vatten. Mot bakgrund av denna utveckling kan det finnas skäl att reglera, prioritera och också ha en möjlighet till sammanhållen kontroll av den verksamhet som bedrivs i allmänt vatten. För att säkerställa statens styrning över verksamheter i allmänt vattenområde bör det införas regler med innebörden att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, beslutar i frågor som gäller upplåtelse av allmänt vatten till nyttjande för enskild. Reglerna bör införas i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln samt lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden med tillhörande förordningar. Dessa författningar reglerar även i övrigt hur allmänt vatten får nyttjas. Genom en sådan reglering ges staten möjlighet att styra nyttjandet av allmänt vatten, även avseende sådan verksamhet som inte är tillståndspliktigt enligt annan lagstiftning. Staten får således den sammahållande kontrollen över det svenska sjöterritoriet samt en överblick över den verksamhet som

bedrivs. Ett beslut om upplåtelse av rätt att använda vattenområdet är också avgörande för möjligheten att ta ut avgifter för själva nyttjandet.

Det är enligt utredningens uppfattning lämpligt att i sammanhanget även frångå användningen av begreppet rådighet för den upplåtelse som görs i allmänt vatten. Begreppet rådighet har historiskt använts i stället för begreppet äganderätt då man ansett att detta inte kan användas för något så flyktigt som vatten. Den rätt som upplåts av Kammarkollegiet till allmänt vatten är inte någon äganderätt, utan kan mer liknas vid en sådan nyttjanderätt som upplåts även till annan fast egendom. Den kan också begränsas i tiden.

Enligt nuvarande lagstiftning är det olika myndigheter som ger tillstånd till olika typer av verksamhet. Utredningen konstaterar att uppgifterna att besluta om tillstånd för verksamhet på allmänt vatten i dag är uppdelade på ett antal myndigheter, bl.a. Kammarkollegiet, regeringen, SGU och länsstyrelserna. Det kan också förekomma verksamheter som inte kräver något tillåtighetsbeslut. Utredningen menar att det även framöver, inte minst till följd av det ökade intresset för att ta del av havet som resurs, finns behov av att någon myndighet har kontroll av och/eller översikt över det samlade utnyttjandet av allmänt vatten.

Frågan är då vilken myndighet som lämpligen bör hantera frågan. Utredningen har stannat vid att frågan, åtminstone när det gäller allmänt vatten i havet, kan ligga kvar hos Kammarkollegiet. Kollegiet kan karaktäriseras som en i sammanhanget neutral myndighet som inte har några egna sakintressen att bevaka och har redan till uppgift att företräda allmänna intressen i frågor som berör allmänt vatten. När det gäller allmänt vatten i sjöarna bör uppgiften kunna anförtros länsstyrelserna, som hanterar frågan om rätt till sand-, grus- och stentäkt i sjöarnas allmänna vatten.

Ianspråktagande av allmänt vatten för allmänna farleder är en speciell form av upplåtelse. I detta fall är upplåtelsen till sin utsträckning i princip exklusiv då ingen annan verksamhet på något sätt får inskränka sjöfartens möjlighet att utnyttja de allmänna farlederna. Ett beslut om rätt att använda allmänt vatten som även ianspråktagits för allmän farled får därför inte fattas utan att samråd med Sjöfartsverket har ägt rum.

Oavsett vilken eller vilka myndigheter som ansvarar för uppgiften bör mandatet förtydligas. Den myndighet som har att besluta om nyttjanderätt till allmänt vatten bör få riktlinjer för vilka

kriterier som ska tillämpas, hur besluten ska hanteras, när det finns skäl till att neka upplåtelse av nyttjanderätt och andra villkor som kan vara aktuella vid ett medgivande. Även tillämpliga folkrättsliga regler bör beaktas vid upplåtelse, exempelvis rätten för utländska fartyg till oskadlig genomfart. Vid handläggningen av ärenden angående upplåtelse av rätt att utnyttja allmänt vatten, bör vidare samråd ske med de myndigheter som har egna intressen i havet att bevaka, exempelvis Sjöfartsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Försvarsmakten och Kustbevakningen.

Den 1 september 2014 började de nya reglerna angående hushållning med havsområden att gälla. Dessa innebär att det område som utgörs av allmänt vatten i haven ska omfattas av havsplaner. Havsplanerna ska ge vägledning till myndigheter och kommuner när de prövar anspråk på användning av ett havsområde. Vidare ska havsplanerna ge uttryck för statens syn på hushållningen med havsområdet. Havsplanerna blir en del av myndigheternas beslutsunderlag i fråga om vilken användning som ett havsområde är mest lämpat för med hänsyn till områdets beskaffenhet och läge samt de behov som finns. Regeringen ska vidare kunna meddela föreskrifter och förbud mot eller begränsningar för verksamheter och åtgärder inom ett område som omfattas av en havsplan. Det är utredningens uppfattning att havsplanerna kommer att utgöra ett viktigt beslutsunderlag vid upplåtelse av nyttjanderätt till allmänt vatten. I avvaktan på att havsplanerna kommer på plats och ger den vägledning som behövs för detta ändamål, bör Kammarkollegiet i samråd med berörda myndigheter få i uppdrag att ta fram riktlinjer för i vilka fall rätt att använda allmänt vatten ska upplåtas och vilka villkor som kan vara aktuella vid sådana upplåtelse.

Genom att gränsen mellan enskilt och allmänt vatten är rörlig, kan det inträffa att en rättighet upplåten i allmänt vatten genom gränsens förskjutning hamnar på enskilt vatten. Upplåtelsen kan då med automatik inte övergå till att belasta den enskilde. I dessa fall måste rätten till vattenområdet lösas genom vanliga fastighetsrättsliga regler. Ansvar för att detta görs bör ligga på den enskilde verksamhetsutövaren.

8.3.3 Rätt att ta ut avgift

Utredningens förslag: Statens rätt att ta ut avgift vid upplåtelse av rätten att använda allmänt vattenområde regleras i lag. Avgiftens storlek och när denna ska tas ut regleras från fall till fall.

Utredningsdirektiven framhåller att rättsläget när det gäller statens rätt att bestämma över dispositionsrätten i allmänt vatten och att ta ut avgift för denna rätt är oklart samtidigt som möjligheten att ta ut avgift eller ersättning för att nyttja allmänt vatten som en resurs är ett viktigt medel för att göra havsförvaltningen ekosystembaserad. Frågan har särskilt lyfts fram av Havsplaneringsutredningen i sitt betänkande Planering på djupet – fysisk planering av havet (SOU 2010:91).

Frågan om äganderätt är betydelsefull bland annat för möjligheterna att ta ut avgifter eller ersättning för att utnyttja naturresurserna i territorialhavet, exempelvis enligt lagen om kontinentalsockeln. För att förvaltningen av havsresurserna ska vara ekosystembaserad, behöver det finnas möjligheter att införa tillräckliga ekonomiska incitament för att styra verksamheter i havet.⁵³

Kammarkollegiet har under en period fram till mitten av 2010 tagit ut avgifter för vissa verksamheter i allmänt vatten, främst musselodling och vindkraft. För musselodling förekommer beslut om avgifter som utgår kalenderårsvis med 50 kronor per musselodlingsrigg och månad eller för bottenodling med 8 kronor per ton av den årliga avkastningen. När det gäller vindkraft förekommer beslut om att avgift för upplåtelsen ska utgå med 1 500 kronor per aggregat och år från och med det år respektive aggregat tas i drift. Avgifterna ska i dessa fall årligen räknas om i relation till förändringen av konsumentprisindex. Avgifterna och beräkningsgrunden förlängs i femårsperioder, om inte endera parten begär omprövning av avgiftens storlek inom ett år från det att perioden löper ut. Kammarkollegiet har hösten 2012 informerat de verksamhetsutövare som enligt äldre beslut ska betala en sådan årlig avgift till staten, att detta inte längre är aktuellt och att inbetalning inte

---

⁵³ SOU 2010:91, sid. 224.

behöver göras. Skälet till att kollegiet inte längre beslutar om avgifter är osäkerheten om på vilken rättslig grund ersättning kan tas ut.

Det är högst tveksamt om staten i dag kan anses ha rätt att ta ut avgift av enskilda för att använda allmänt vattenområde i den mån en sådan rätt inte följer av lag. Om staten vill ha en rätt att ta ut avgift för dispositioner på allmänt vattenområde, bör lagstiftning införas för att ge stöd för detta. Det förekommer redan i dag lagregler om sådana avgifter när det gäller vissa verksamheter på allmänt vatten, nämligen jakt och viss täktverksamhet.

Vad har då staten för möjlighet att ta ut avgifter och var går gränsen mellan en avgift och en skatt? När det gäller avgifter, skiljer man mellan belastande och frivilliga avgifter. Belastande avgifter kan i bland vara svåra att skilja från en skatt.

Skyldigheten att betala skatt och vissa avgifter till staten regleras genom normgivning. Med normgivning menas beslutandet av föreskrifter som blir bestämmande för myndigheters och enskildas handlande. Bestämmelser om normgivningsmakten finns i 8 kap. regeringsformen (RF).⁵⁴ Enligt 8 kap. 2 § första stycket 2 ska förhållandet mellan enskilda och det allmänna, under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden, meddelas genom lag. Skatter och belastande avgifter faller in under denna bestämmelse. Riksdagen kan dock enligt 8 kap 3 § RF delegera till regeringen att meddela föreskrifter om belastande avgifter. Enligt denna så kallade restkompetens kan regeringen även meddela föreskrifter, exempelvis om frivilliga avgifter, som inte enligt grundlagen ska meddelas av riksdagen (8 kap. 7 § första stycket 2).

Gränsen mellan avgifter och skatter är således flytande. Det finns inte heller någon definition av respektive begrepp i regeringsformen. Det som skiljer en avgift från en skatt är att den enskilde får en särskild motprestation för den avgift han betalar till det allmänna. Motprestationen behöver dock inte ha något egenvärde för den enskilde annat än i förhållande till en tvingande statlig reglering. Exempel på belastande avgifter är avgift för körkortstillstånd, avgifter för lantmåteriförrättningar och expeditionsavgifter hos olika inskrivningsmyndigheter. Avgifterna ska täcka statens kostnader (helt

---

⁵⁴ SOU 2007:96, sid. 26.

eller delvis) för motprestationen och får inte sättas i relation till det ekonomiska värde som det allmännas motprestation har för den enskilde. Om avgifterna klart överstiger statens kostnader för den avsedda verksamheten/motprestationen är det i stället fråga om en skatt. Motprestationen behöver i vissa fall inte komma den enskilde till godo för att betraktas som en avgift, utan denna kan även komma kollektivet av betalande till godo.⁵⁵ Ett exempel är den bygdeavgift som tas ut av den som har tillstånd till vattenverksamhet. Avgiften ska betalas årligen till länsstyrelsen och beslutas av Mark- och miljödomstolen utifrån vissa i lagen angivna avgiftsenheter och avgiftsklasser (6 kap. 1 §). Avgiften ska användas för att förebygga eller minska skador som uppkommer på grund av vattenverksamheten och som inte ersätts på annat sätt samt för att gottgöra sådana skador. Avgiften ska också tillgodose allmänna ändamål för den bygd som berörs av vattenverksamheten. Även vissa kostnader hos Mark- och miljödomstolen ska täckas av avgiften.⁵⁶

Även gränsen mellan belastande avgifter och frivilliga avgifter är i vissa fall svårdefinierad. För att det ska vara fråga om en belastande avgift ska de enskilda befinna sig i en sådan situation att de rättsligt eller faktiskt kan anses tvingade att betala avgiften. Graden av tvång får enligt förarbetena till RF avgöras från fall till fall efter en helhetsbedömning.⁵⁷ Avgiften är frivillig om den utgör ett rimligt vederlag för en frivilligt ianspråktagen tjänst. Frivilliga avgifter faller inom regeringens kompetensområde.

De avgifter som i dag tas ut för verksamhet inom allmänt vattenområde är bl.a. sådana som avser avgifter för undersöknings- och utvinningstillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln samt avgifter för tillstånd till sand-, grus- och stentäkt i enlighet med lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden (se avsnitt 8.2.1). Som framgår är båda dessa avgifter reglerade i lag. Det har alltså ansetts att rätten att ta ut avgifter i dessa fall inte ligger inom regeringens kompetensområde.

I förarbetena till kontinentalsockellagen resonerar departementschefen om avgifternas storlek.

---

⁵⁵ SOU 2007:96, sid. 28 ff.

⁵⁶ I SOU 2014:35 föreslås att bygdeavgiften ska tas bort, bl.a. då det är tveksamt om denna ska ses som en avgift eller en skatt, sid. 200 ff.

⁵⁷ SOU 2007:96, sid. 49.

Avgifter för tillstånd till sand-, grus- eller stentäkt synes i princip böra bestämmas efter affärsmässiga grunder. Även samhällsekonomiska synpunkter bör dock i särskilda fall kunna få inverka, t.ex. om allmän brist på material av ifrågavarande slag råder på land. Liksom f.n. bör tillståndsmyndigheten ha möjlighet att underlåta att kräva avgift, om den medgivna täkten är av ringa omfattning eller annat särskilt skäl härför föreligger.

Avgifter för tillstånd av olika slag torde lämpligen böra redovisas på samma sätt som inkomster av statens gruvegendom.⁵⁸

Även rätten att jaga på allmänt vatten är avgiftsbelagd. Enligt 41 § första stycket 1 jaktlagen (1987:259) får en viltvårdsavgift tas ut av den som jagar. Syftet är att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med lagens syfte. Viltvårdsavgiften ska bilda en fond (viltvårdsfonden) som får användas för angivna ändamål efter regeringens bestämmande. Exempel på användning är polismyndighetens m.fl. kostnader för att eftersöka eller på annat sätt spåra, döda eller omhänderta vilt (40 a § jaktförordningen [1987:905]). Viltvårdsavgiften uppgår till 300 kronor per jaktår (49 § jaktförordningen).

Det är rimligt att ta ut avgifter när enskilda tillgodogör sig den nyttighet som allmänt vatten utgör. Det kan också finnas tillfällen där staten behöver en säkerhet för borttagande av en anläggning och återställande av det utnyttjade området när detta inte kan säkerställas genom andra tillåtlighetsbeslut. I exempelvis de fall koncession eller tillstånd enligt miljöbalken krävs för verksamheten är frågan om säkerhet, borttagande av anläggningar och återställande av mark tillgodosedd genom att villkor för detta kan ställas upp i tillåtlighetsbeslutet. Avgifter kan dock inte tas ut enligt miljöbalken för själva rätten att utnyttja mark- eller vattenområden, dvs. dispositionsrätten.

Det oklara rättsläget avseende den rättsliga statusen för allmänt vattenområde riskerar att styra över exploatering eller exempelvis dumpning i olika former till området. Detta kan inträffa som en direkt följd av att nyttjanderätt här, till skillnad från de vattenområden till vilka det finns en lagfaren ägare, erhålls vederlagsfritt samt i normalfallet medges utan andra villkor än att övriga erforderliga tillstånd kan erhållas. Ett klagande av den rättsliga statusen för allmänt vattenområde samt möjligheten att avgiftsbelägga

---

⁵⁸ Prop. år 1966 nr 114, sid. 64.

användningen skulle med stor sannolikhet bidra till ett framgångsrikt genomförande av en havspolitik som syftar till ett hållbart nyttjande av svenska vatten. Verksamheter riskerar då inte att styras till allmänt vatten enbart på grund av att det är gratis att disponera området.

Rätten att ta ut avgifter för rätten att disponera allmänt vatten bör regleras i lag. Särskilda regler om detta bör införas i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln samt lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden med tillhörande förordningar. Vilka verksamheter som ska vara avgiftspliktiga bör regleras från fall till fall. Även storleken på avgiften får närmare bestämmas i regelverket för respektive verksamhet. Det kan dock i sammanhanget uppmärksammas att om allmänt vatten har sådana likheter med statens förvaltning av dess övriga fastighetsbestånd att ersättning bör utgå för användningen, bör även ersättningsnivåerna bestämmas på samma sätt som gäller för statens fastighetsförvaltning av vattenområden i övrigt, dvs. i förhållande till marknadsmässiga nivåer. Det är också i enlighet med dessa nivåer som staten i dag har rätt att ta ut avgifter i enlighet med kontinentalsockellagen för att utforska kontinentalsockeln och utnyttja dess naturtillgångar. I dess förarbeten framhålls att staten bör tillförsäkras ett rimligt ekonomiskt utbyte av exploateringen.

I fråga om regleringens innehåll är till en början att märka att intresset för naturtillgångarna på kontinentalsockeln f.n. främst är koncentrerat till olja och naturgas. Fynd av sådana tillgångar kan få stor betydelse för den svenska samhällsekonomin. Med hänsyn härtill är det angeläget att staten förbehåller sig ett avgörande inflytande på såväl undersökningsarbeten som exploatering. I den mån staten inte själv engagerar sig i undersöknings- och exploateringsverksamheten bör rätt att bedriva sådan verksamhet kunna upplåtas åt enskilda. Därvid bör som framhållits av utredningen och flera remissinstanser garantier finnas för att verksamheten kommer att bedrivas rationellt och i övrigt på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till landets intressen. Det måste också tillses att motstående intressen, såsom sjöfart och fiske, inte försakas otillbörligt intrång. I vissa fall kan det tänkas uppkomma behov av villkor angående producenternas användning. Även statens ekonomiska intressen bör i skäligen mån tillgodoses.⁵⁹

---

⁵⁹ Prop. år 1966 nr 114, sid. 46.

Vidare anförs.

Härvid bör skiljas mellan å ena sidan villkor som är påkallade från allmän synpunkt för att främja ett rationellt utforskande och tillvaratagande av naturtillgångarna och att skydda motstående intressen och å andra sidan villkor som väsentligen syftar till att tillförsäkra staten såsom innehavare av naturtillgångarna ett rimligt ekonomiskt utbyte vid exploateringen.⁶⁰

Genom utredningens förslag skapas möjligheten att ta ut avgifter för användningen av allmänt vatten. Kammarkollegiet bör få i uppdrag att ta fram riktlinjer för avgiftsuttaget, vilka verksamheter som ska avgiftsbeläggas och avgifternas storlek.

8.3.4 Sammanställning över upplåtna dispositionsrätter

Utredningens bedömning: Lantmäteriet bör tillsammans med Sjöfartsverket och Kammarkollegiet få i uppdrag att bygga upp en databas med beslut om rätten att använda allmänt vatten.

Då fler och fler verksamheter vill ha tillgång till och måste samsas på allmänt vatten, finns det ett värde i att ha en samlad redovisning över de verksamheter som har beviljats rätt att använda ett visst vattenområde (kunskapsbank). Det är också, som konstaterats ovan, ett flertal myndigheter som är inblandade i de flesta tillståndsprocesser. Det finns i dag ingen myndighet eller annan aktör som kan tillhandahålla en överblick över pågående tillåtna verksamheter i allmänt vatten.

Lantmäteriet bör tillsammans med Sjöfartsverket och Kammarkollegiet och andra berörda myndigheter få i uppdrag att bygga upp en databas, inklusive kartredovisning, av beslut att ge verksamhetsutövare rätt att använda allmänt vatten. En sådan databas bör innehålla lokalisering, verksamhet, verksamhetsutövare, beslutets löptid och hänvisning till aktuella beslut. Alla typer av upplåtelser, inklusive allmänna farleder, bör ingå i den föreslagna databasen.

---

⁶⁰ Prop. år 1966 nr 114, sid. 51 f.

Lantmäteriet hanterar sedan tidigare information om de olika dispositionsrätter (servitut, ledningsrätter etc.) som upplåts inom det fastighetsindelade vattenområdet.

Den geografiska information som behövs för uppdraget finns hos Lantmäteriet och Sjöfartsverket.

Uppbyggnaden bör ske genom att berörda myndigheter tillförs anslag, medan driften av databasen samt tillhandahållande av informationen bör finansieras inom ramen för de avgifter som tas ut för den upplåtna dispositionsrätten respektive ingå i den användarfinansiering som gäller för Lantmäteriet i övrigt⁶¹.

---

⁶¹ 30 § förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

9 Internationell havsgränsdatabas

Enligt direktiven ska utredningen bedöma behovet av en databas med internationella havsgränser, primärt för havsgränserna i Östersjön, Kattegatt och Skagerack samt vilken typ av gränser som databasen bör innehålla. Vidare ska utredaren bedöma vilka överenskommelser och rutiner som krävs för att hålla databasen aktuell. I bedömningen ska relevanta krav dels i lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation, dels i det pågående EU-rättsliga arbetet under det så kallade Inspiredirektivet¹ beaktas.

Enkel åtkomst till havsgränsinformation oberoende av tillgång till sjökort är till nytta för alla som på olika sätt utnyttjar svenska havsområden. I många sammanhang är de omkringliggande staternas havsgränser av lika stort intresse som de nationella. Enligt utredningens direktiv har behovet av en databas, där alla berörda länders officiella havsgränser samlas, allt oftare signalerats från allt fler intressenter.

De olika avgränsningslinjerna i havet (undantaget gränsen för en angränsande zon) ska enligt UNCLOS offentliggöras i officiella sjökort eller i en förteckning med geografiska koordinater, och deponeras hos FN:s generalsekreterare (se avsnitt 2.1.5). Många stater har därför sedan länge redovisat den egna statens havsgränser i officiella sjökort. Varje stat har därmed kontroll över den publicerade informationen och användarna kan få tillgång till de olika staternas information. Tillämpas även den alternativa redovisningen av avgränsningslinjerna, nämligen att publicera dem i en förteckning med geografiska koordinater, ökar tillgängligheten och användbarheten av havsgränserna, särskilt för elektroniska tillämpningar.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire) (EUT L 108, 25.4.2007, s. 1, Celex 32007L0002).

Det finns en samverkan mellan de nationella sjökarteorganisationerna som innebär att produktionen av internationella sjökort, så kallade INT-kort, samordnas. Dessa INT-kort kommer i första hand att ersätta nationella sjökort över områden som berör flera stater. Digitala sjökort produceras på ett internationellt samordnat vis där publiceringsansvaret är uppdelat i geografiska områden, så kallade ENC-celler. Dessa digitala sjökort har officiell status och kan fullt ut ersätta tryckta sjökort. I INT-korten och ENC-cellerna förväntas att alla berörda staters havsgränser redovisas.

9.1 Bakgrund

9.1.1 Inspiredirektivet och geografisk miljöinformation

Lagen om geografisk miljöinformation utgör, tillsammans med bl.a. förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation, Sveriges genomförande av Inspiredirektivet. Direktivets syfte är att skapa en rättslig ram för harmonisering och spridning av geografisk information via Internet.

I lagen med tillhörande förordning sätts regler upp för att inrätta en infrastruktur med ett sammanhängande system för tillgång till och utbyte av geografisk information som har elektronisk form i Sverige. Detta sammanhängande system ska ingå i en motsvarande infrastruktur för tillgång till och utbyte av geografisk information inom EU. Den geografiska information som ska kunna utbytas via infrastrukturen är sådan som har betydelse för miljön: geografisk miljöinformation.²

De myndigheter, kommuner och vissa enskilda organ som producerar geografisk miljöinformation ska medverka i systemet genom att elektroniskt göra informationen och tjänster som gör det möjligt att hantera informationen tillgängliga för allmänheten (informationsansvar) samt dela information med andra myndigheter, kommuner och enskilda organ som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter som kan ha betydelse för miljön (samarbete). Regeringen har utsett Lantmäteriet att samordna infrastrukturen i Sverige.

---

² Prop. 2009/10:224 Ett sammanhängande system för geografisk miljöinformation.

I lagens 3 § regleras vilken information som ska ingå i infrastrukturen, förutsatt att den finns i elektronisk form. I 3 § 4 anges att administrativa indelningar ska ingå. I 3 kap. 4 § i förordningen specificeras detta till att för administrativa enheter på lokal, regional och nationell nivå som är åtskilda av administrativa gränser ska informationsansvar avseende de baslinjer och landområden som ligger till grund för beräkningen av territorialhavet, territorialgränsen och gränsen för Sveriges ekonomiska zon fullgöras av Sjöfartsverket (4 § 2). I samma paragraf anges att Lantmäteriet ska ha informationsansvar i fråga om riksgräns samt läns- och kommungränser (punkt 1).

På den europeiska nivån framgår av Inspiredirektivets bilagor vilken typ av geografisk information i elektronisk form som omfattas och därmed ska harmoniseras och göras tillgänglig. För redovisningen av havsområden och de olika avgränsningslinjerna i havet är främst administrativa enheter och hydrografi (bilaga I) samt havsområde (bilaga III) intressanta.

För att informationen ska kunna bli lätt tillgänglig för olika intressenter i Europa krävs att både själva informationen och de olika tjänsterna för att kunna söka, titta på och ladda ner informationen följer vissa gemensamma standarder. Därför sätter Inspiredirektivet upp tekniska regler m.m. för information och tjänster genom ett antal genomförandebestämmelser.³ En genomförandebestämmelse utgörs av en EU-förordning eller ett EU-beslut som specificerar kraven för de olika delarna i infrastrukturen.

9.1.2 Internationellt samarbete för att tillgängliggöra sjökort m.m.

Utöver vad Inspiredirektivet ålägger EU:s medlemsstater förekommer även samarbete på internationell nivå mellan de olika sjökarteorganisationerna, främst inom IHO. IHO är en konsultativ och teknisk organisation vars mål är: koordinering av sjökartemyndigheternas aktiviteter; största möjliga enhetlighet för sjökort och nautiska publikationer; fastläggande av säkra och effektiva metoder

---

³ För mer information, se www.geodata.se

för sjömätning; samt utvecklingen av vetenskap inom det hydrografiska ämnesområdet och teknik för beskrivande oceanografi.⁴

Sjöfartsverket är Sveriges representant i IHO. Inom verket ansvarar affärsområde Sjögeografi för den svenska sjökartläggningen och därmed också presentationen av havsgränserna i sjökorten.

Samarbetet inom IHO har resulterat i en samordning av produktionen av internationella elektroniska sjökort – Electronic Navigational Chart (ENC). IHO har utvecklat en gemensam standard för överföring av hydrografisk information och en produktspecifikation för ENC-cellerna. I denna standard ingår flera av de nationella avgränsningslinjerna i haven (räta baslinjer, territorialhav, ekonomisk zon och administrativa områden).

ENC är i första hand avsedd att användas i ECDIS (Electronic Chart Display and Information System), det vill säga det elektroniska sjökorts- och informationssystem som är definierat av den Internationella sjöfartsorganisationen, IMO (International Maritime Organization).

För att förse de elektroniska sjökorten med hydrografisk information har de olika deltagande staterna kommit överens om vilken stat som ansvarar för att förse de olika ENC-cellerna⁵ med information. Varje stat har ansvaret att producera ENC-celler för den egna statens havsområden ut till den yttre avgränsningslinjen för statens ekonomiska zon.⁶

Användningen av digitala sjökort i stället för papperssjökort regleras av internationella bestämmelser. Den utrustning som används ska då uppfylla speciella krav (Revised Performance Standards for Electronic Chart Display and Information Systems). I Sverige har Transportstyrelsen i sina föreskrifter och allmänna råd satt upp regler för under vilka förutsättningar ENC får ersätta traditionella papperssjökort. Det ska bland annat finnas ett reservsystem, exempelvis sjökort i pappersform.⁷

---

⁴ <http://www.iho.int/srv1/>

⁵ ENC har delats upp i rutnät (kartrutor) – olika celler, där ansvaret för att förse varje enskild cell med information åvilar en viss medlemsstat. En cell får aldrig innehålla mer än 5 MB data och därför har cellerna olika storlek. Vid navigering med ENC märker man i allmänhet inte gränserna mellan de olika cellerna.

⁶ Ufs A 2014, Underrättelser för sjöfarande, Allmänna upplysningar, Sjöfartsverket.

⁷ Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om navigations säkerhet och navigationsutrustning (TSFS 2011:2 med ändring 2012:71).

IHO arbetar för att säkerställa att en världstäckande databas med officiella ENC-celler blir tillgänglig. I detta syfte har en resolution, Principles of the Worldwide Electronical Chart Database (WEND), antagits. Resolutionen beskriver bland annat hur ENC-cellerna ska distribueras via så kallade Regional ENC Coordination Centres för att sammanföra de elektroniska sjökorten från olika sjökarteproducenter. I dag finns det två sådana regionala distributionscentraler, en som drivs av Storbritanniens hydrografiska organisation (IC-ENC) och en som drivs av Norges motsvarighet (Primar). Från de två distributionscentralerna kan sjöfarten ladda ner information till sina ECDIS och prenumerera på uppdateringar. De två regionala organisationerna samarbetar, vilket gör att ENC-cellerna i respektive regional databas är tillgängliga för båda organisationerna. Sverige är medlem och tillgängliggör sin elektroniska hydrografiska information via Primar.

9.2 Frågan om att inrätta en internationell havsgränsdatabas

Utredningens bedömning och förslag: Behovet av tillgång till internationella havsgränser tillgodoses genom det pågående internationella samarbetet inom bland annat Inspiredirektivets ram och IHO.

Sjöfartsverkets informationsansvar för administrativ indelning kompletteras till att avse även avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon och den svenska kontinentalsockeln.

Den havsgränsportal som byggts upp inom ramen för utredningsarbetet ska anpassas och tillgängliggöras för offentliggörande av de svenska avgränsningslinjerna i havet.

Som beskrivits ovan ska utredningen överväga behovet av en databas som innehåller de olika staternas avgränsningslinjer i havet, främst avseende Östersjön, Kattegatt och Skagerack. Frågan har avgränsats till att gälla svenska intressens behov av en sådan databas.

I avsnitt 9.1 har redovisats olika initiativ som tagits på internationell nivå för att harmonisera och tillgängliggöra digital information om havsområden. De två främsta är Inspiredirektivet på

europaisk nivå och IHO:s arbete med att koppla samman ENC-cellerna i staternas elektroniska sjökort på global nivå.

Inspiredirektivet ställer krav på medlemsstaterna att de ska harmonisera viss geografisk information som finns i elektronisk form och göra denna tillgänglig för att titta på och möjlig att ladda ner till egna informationshanteringssystem och olika applikationer för myndigheter m.fl. som utför offentliga uppgifter och allmänheten. När direktivet är genomfört⁸ innebär detta att tillgången till geografisk information inom Europa kommer att öka markant. Informationen kommer också att vara standardiserad och beskriven på sätt som gör att den lätt kan anpassas till de informationssystem som finns på marknaden. När Inspiredirektivet genomförts kommer det således vara möjligt att ”sömlöst” kombinera geografisk miljöinformation från olika medlemsstater inom EU.

I direktivets bilaga I framgår att administrativa gränser ska ingå i den geografiska information som harmoniseras och offentliggörs.

4. Administrativa enheter

Administrativa enheter, som delar upp områden där medlemsstater har och/eller utövar jurisdiktion, på lokal, regional och nationell nivå, åtskilda av administrativa gränser.

Inom detta tema ingår redovisningen av de olika avgränsningslinjerna i havet. Det innebär att samtliga EU:s medlemsstater (samt Norge) ska tillgängliggöra dessa avgränsningslinjer för användare inom Europa. Detta innebär vidare att Sveriges samtliga grannstater, med undantag av Ryssland, är skyldiga att tillgängliggöra avgränsningslinjerna i havet i Östersjön, Skagerack och Kattegatt och att dessa, när direktivet är genomfört, kommer att bli tillgängliga för olika typer av användare och i förlängningen i olika applikationer⁹, exempelvis för navigation.

Sveriges skyldighet att offentliggöra de egna avgränsningslinjerna i havet (förutsatt att de finns i elektronisk form) framgår av lagen om geografisk miljöinformation med tillhörande förordning, vilket har beskrivits i avsnitt 9.1.1. Denna skyldighet begränsas dock i

---

⁸ Genomförandet av Inspiredirektivet sker stegvis och tidsplanen är beroende av vilken typ av information det gäller. Senast den 23 november 2017 ska den information som omfattas av direktivets bilaga I tillhandahållas enligt Inspires krav på innehåll och struktur. Hela direktivet beräknas vara genomfört under år 2020.

⁹ Vidareförädling, t.ex. genom att ta fram applikationer för olika tillämpningar ingår inte i Inspiredirektivet. Det har överlämnats till marknaden att hantera.

författningstexten till att endast avse baslinjerna och de landområden som ligger till grund för beräkningen av territorialhavets bredd, territorialgränsen samt gränsen för Sveriges ekonomiska zon. För att få en heltäckande redovisning bör även avgränsningslinjerna för Sveriges angränsande zon och den svenska kontinentalsockeln ingå i Sjöfartsverkets informationsansvar. Förordningen om geografisk miljöinformation bör därför kompletteras i detta avseende.

Sjöfartsverket har inom ramen för utredningens arbete byggt upp en portal för presentation av utredningens förslag till avgränsningslinjer. Denna bör, efter utredningens överlämnande, vid behov anpassas och kopplas ihop med exempelvis portalen Geodata.se¹⁰ för offentliggörande av de svenska avgränsningslinjerna i havet. Härigenom ges myndigheter och allmänhet tillgång till informationen.

Det arbete som utförs inom ramen för IHO bidrar till att göra sjökort som produceras av olika aktörer tillgängliga för sjöfarten på ett samlat sätt. IHO:s initiativ är globalt, vilket innebär att samtliga stater runt Östersjön omfattas. Ett av IHO:s huvudsyften är att se till att "världens hav, oceaner och farbara vatten" är sjömätta och kartlagda. I uppdraget ingår att medlemsstaterna ska tillhandahålla lämplig och aktuell hydrografisk information, produkter och tjänster och se till att informationen och tjänsterna får största möjliga användning.¹¹ I de standarder som antagits för de elektroniska sjökorten ingår som nämnts ovan olika avgränsningslinjer i havet, för närvarande baslinje, territorialhav, ekonomisk zon och administrativt område (exempelvis stat). Sverige har i dag inte några av dessa gränslinjer inlagda i de svenska ENC-cellerna. När utredningens resultat, dvs. de nya och uppdaterade avgränsningslinjerna i havet, har lagts fast i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner och sjökort och geografiska koordinater deponerats hos FN:s generalsekreterare bör även de elektroniska sjökorten kompletteras med avgränsningslinjerna. Motsvarande information finns redan redovisad av Sveriges grannstater. Genom detta blir

---

¹⁰ Geodataportalen är Sveriges koppling till den europeiska geodataportalen, Inspire-geoportal. Via portalen ges möjlighet att söka, hitta och titta på geografisk information från olika källor. Geodataportalen visar vilken information som finns och var denna finns. Geodataportalen innehåller i sig inte några tjänster eller data. Den geografiska information och de tjänster som nås via portalen är lagrade hos respektive producent.

¹¹ <http://www.iho.int/srv1/>

informationen även tillgänglig för sjöfarten och kan distribueras via bl.a. Primar.

Utredningen menar att de initiativ som redan pågår på europeisk och global nivå för att samordna, sammanställa och tillgängliggöra elektronisk information om avgränsningslinjerna i havet tillgodoser allmänhetens och sjöfartens behov av sådan information. Det finns mot den bakgrunden inget skäl att bygga upp en ny databas för detta ändamål i Sverige.

10 Konsekvenser

10.1 Uppdaterade baslinjer, anpassad territorialgräns i havet och mer precisa avgränsningslinjer för Sveriges maritima zoner

De förändringar som utredningen föreslår avseende baslinjernas respektive territorialgränsens sträckning i havet är i allt väsentligt endast marginella. De föreslagna sträckningarna ligger mycket nära de nuvarande. I vissa fall går de föreslagna linjerna innanför de befintliga linjerna. I andra fall går de utanför eller korsar de befintliga. Sammantaget innebär detta att de havsområden innanför respektive utanför varje enskild linje, där Sverige har olika form av suveränitet eller jurisdiktion, varken ökar eller minskar i en sådan omfattning att det kan anses få någon nämnvärd betydelse för företag, enskilda eller berörda myndigheter. Totalt sett bedöms förslagen inte heller medföra ökade befogenheter eller krav som skulle föranleda utökad resursbehov för berörda myndigheter.

De stora förändringarna i utredningens förslag är att baslinjernas respektive territorialgränsens sträckning blir tydligare och mer precist redovisad jämfört med vad som för närvarande är fallet. Förändringarna är dock som redan påpekats endast marginella och ligger i många fall inom felmarginalen hos den hittillsvarande redovisningen. Det faktum att territorialgränsen på vissa ställen flyttas något och territorialhavet liksom de olika maritima zonerna utanför territorialhavet därmed minskar eller ökar i olika utsträckning saknar betydelse för tillämpningen av de svenska regelverk som är baserade på EU-direktiv och som avser fisket och andra näringar som bedrivs i havet. EU-reglerna utgår inte från territorialgränsens sträckning utan gäller lika både innanför och utanför denna gräns inom de havsområden där kuststaten har jurisdiktion i berörda frågor.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning uppstår inga konsekvenser för fisket på grund av utredningens förslag.

Olika tillståndsfrågor prövas av olika instanser beroende på om verksamheten i fråga ligger på en plats innanför eller utanför territorialgränsen. Om territorialgränsen flyttas kan det således innebära att tillstånd behövs för en verksamhet som tidigare inte var tillståndspliktig, t.ex. för forskningsfartyg som återkommer med olika intervaller till samma område eller vid dumpning av muddermassor. Eller omvänt att tillstånd inte behövs.

Utredningens förslag innebär att alla gränslinjer och avgränsningslinjer i havet blir mer entydiga och rättssäkra. Alla geografiska koordinater anges i SWEREF 99. Den otydlighet som i dag finns avseende linjernas sträckning, både i kartmaterial och i författningar har eliminerats så långt som det är möjligt med moderna beräkningsmetoder och tillgänglig teknik. Geografiska koordinater som är fastställda i överenskommelser mellan Sverige och andra stater har transformerats från olika referenssystem till SWEREF 99. Myndigheter och andra behöver således i princip inte längre hantera osäkerhetszoner. Deras arbete kan därmed bedrivas mer rationellt. Detta innebär en förenkling för alla berörda, såväl myndigheter som företag och enskilda, som har anledning att känna till territorialhavets och de olika maritima zonernas exakta utbredning.

Det är fundamentalt för en rättsstat att på ett rättssäkert sätt redovisa de områden inom vilka staten har suveränitet eller på olika sätt utövar jurisdiktion. Utredningen föreslår att territorialgränsens och avgränsningslinjernas offentlighet ska säkerställas genom tillförlitliga och öppet tillgängliga digitala koordinater för respektive linje. Linjerna kommer därmed att kunna anges i exempelvis digitala sjökort, vilket inte är möjligt i dag. En säker geografisk redovisning av de olika jurisdiktionsområdenas utbredning förväntas få enbart positiva effekter.

Territorialgränsens redovisning i sjökorten kan om utredningens förslag genomförs användas som beslutsunderlag i stället för, som i dag, beslutsstöd av Försvarsmakten och Kustbevakningen. Havs- och vattenmyndigheten får genom tillgången till koordinatsatta avgränsningslinjer för den svenska kontinentalsockeln och för Sveriges ekonomiska zon det underlag som man i dag saknar för rapportering av fiskezoner till EU. De olika linjernas exakta sträckning är också en förutsättning för den statliga havsplaneringen. Havspanplanerna

ska omfatta de havsområden som ligger en nautisk mil utanför baslinjerna eller, där fastigheter sträcker sig längre ut, de havsområden som ligger utanför gränsen mellan enskilt och allmänt vatten och som sträcker sig ut till den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon eller Sveriges territorialhav i de områden där Sverige saknar ekonomisk zon.

En rättssäker redovisning av baslinjer, territorialgräns och avgränsningslinjer för de maritima zonerna tillsammans med tillgång till relevant information i elektronisk form är således av stor betydelse. Entydiga geografiska gränser och avgränsningslinjer är även en förutsättning för effektiv övervakning av såväl svenskt territorium som för miljöövervakning och för en rättssäker användning av de olika verktyg som Sverige har för att skydda den marina miljön och det marina kulturarvet.

Geografiska koordinater i elektroniskt format som anger territorialgränsens läge behövs även för datoriserade analyser av trafikflöden till och från Sverige. Sådana kan i dag inte göras eftersom det saknas tillgång till datalager som visar territorialgränsens sträckning i havet.

Tillgång till information i digital form öppnar för vidareutveckling av nya tekniska applikationer för att ge informationen spridning. Detta gynnar även kommersiella och andra aktörer inom tjänstesektorn och är i förlängningen positivt för såväl enskilda, myndigheter som företag.

Sjöfartsverket har inom ramen för utredningen utvecklat en portal för presentation av utredningens resultat. Portalen kan, efter det att riksdagen har beslutat om ny sträckning för baslinjer, territorialgräns och de maritima zonernas avgränsningslinjer, användas för att ge spridning åt de olika linjernas sträckning i havet till enskilda, myndigheter och företag via den svenska samlingsportalen för geografisk miljöinformation www.geodata.se. Sjöfartsverket är sedan tidigare informationsansvarig myndighet avseende den administrativa indelningen i havet enligt förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation. Detta innebär att verket redan i dag har i uppdrag att tillgängliggöra denna typ av information i elektronisk form.

10.2 Inrättande av en angränsande zon

Inrättandet av en angränsande zon innebär att Sverige lägger en rättslig grund för svenska myndigheter att ingripa inom geografiska områden i havet utanför territorialgränsen när det gäller brottsbekämpning inom de rättsområden som den utökade jurisdiktionen avser (lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd). Möjligheten att inrätta en angränsande zon för att förhindra brott att begås inom svenskt territorium och för att beivra brott som har begåtts inom svenskt territorium följer av artikel 33 i UNCLOS. Däremot medför en angränsande zon inga skyldigheter för Sverige. Riksdag och regering kan välja i vilken utsträckning man vill ge svenska myndigheter befogenhet att utnyttja den nya möjligheten att ingripa och anpassa detta efter tillgängliga resurser och rådande prioriteringar. Kostnader för det allmänna uppstår inte förrän de nya möjligheterna verkligen utnyttjas.

Utredningens förslag att lagstifta om att inrätta en angränsande zon innebär således förbättrade möjligheter att säkra efterlevnaden av svenska bestämmelser på de angivna rättsområdena.

Det är enligt utredningens bedömning endast Kustbevakningen, Polismyndigheten, Tullverket och, under vissa omständigheter, Försvarsmakten som skulle ha förutsättningar att självständigt med egna resurser utföra den typ av ingripanden som kan komma ifråga i den svenska angränsande zonen. Detta förutsätter emellertid att dessa myndigheter har tillgång till fartyg och/eller flyg som gör det möjligt för dem att agera till havs utanför Sveriges sjöterritorium. Begränsningar i resurshänseende gör att det för närvarande främst torde vara Kustbevakningen som berörs av förslaget och som således kan komma att utnyttja rättslig befogenhet att ingripa i den angränsande zonen. Utredningens lagförslag om att utsträcka Kustbevakningens befogenheter i vissa avseenden till att även gälla i den angränsande zonen innebär dock inte att myndighetens geografiska verksamhetsområde utökas eftersom den angränsande zonen ingår i Sveriges ekonomiska zon där myndigheten redan i dag är verksam. Även Försvarsmakten, som i vissa fall förväntas kunna medverka som stöd för civila insatser, har redan i dag ett verksamhetsområde som omfattar de havsområden som utredningen föreslår ska utgöra Sveriges angränsande zon. Myndigheten

behöver inga nya befogenheter för att kunna agera i en svensk angränsande zon.

Kustbevakningen ges enligt utredningens förslag inte befogenhet att agera i den angränsande zonen inom andra rättsområden än sådana där myndigheten i dag har självständiga befogenheter. Den föreslagna lagen om Sveriges angränsande zon ger emellertid regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, möjlighet att i ett senare skede utvidga kustbevakningens befogenheter, exempelvis avseende brott mot föreskrifter som rör hälsoskydd eller skatter, avgifter och finansiella ersättningar. Sådana utvidgade befogenheter skulle enligt utredningens uppfattning inte innebära några nya typer av arbetsuppgifter för Kustbevakningen eftersom eventuella ingripanden i sådana fall endast förväntas ske i form av myndighetssamverkan på uppmaning eller efter beslut av sakansvarig myndighet (Smittskyddsinstitutet, Jordbruksverket, Skattemyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen m.fl.). Konsekvenserna för dessa myndigheter blir att de ges möjlighet att besluta om ingripande på samma grunder som tidigare men inom ett geografiskt område i havet som sträcker sig utanför det svenska sjöterritoriet. Detta kan förväntas bli aktuellt endast i mycket speciella fall och då omständigheterna är sådana att ett ingripande av svensk myndighet bedöms vara högt prioriterat. Som exempel kan nämnas ett fartyg på väg mot Sverige med en ebolasmittad person ombord eller ett fartyg på väg från Sverige med en misstänkt skattebrottsling ombord. Utredningen räknar således inte med att det kommer att bli fråga om något stort antal ingripanden i den angränsande zonen men anser ändå att det bör finnas en lagstadgad möjlighet för svenska myndigheter att ingripa om ett behov skulle uppkomma.

Förslaget att inrätta en angränsande zon innebär också att Sverige får nya instrument för att bättre skydda vrak och andra marina kulturarv. Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna i kustlänen får när zonen införs ett större geografiskt tillsynsområde och därmed nya möjligheter att skydda fornlämningar och fornfynd på havsbotten utanför Sveriges sjöterritorium ut till högst 24 nautiska mil från de svenska baslinjerna. Däremot påverkas inte arbetsuppgifternas innehåll hos berörda myndigheter. Förslaget förväntas medföra allmänt positiva konsekvenser för kulturmiljövården. Hur stora kostnader som kan uppstå beror främst på hur många skydds-

värda fornminnen som kan finnas eller komma att upptäckas inom zonen.

Inrättandet av en angränsande zon är således positivt för den allmänna brottsbekämpningen eftersom det innebär att Sverige i egenskap av kuststat utnyttjar sin rätt att skydda sitt territorium i enlighet med artikel 33 i UNCLOS och förser berörda myndigheter med erforderliga rättsliga befogenheter.

Utredningen kan inte se att inrättande av en angränsande zon skulle komma att ha vare sig direkta eller indirekta negativa effekter för laglydiga företag eller enskilda.

10.3 Utvidgad befogenhet för Kustbevakningen att uppta omedelbart förföljande

Kustbevakningens möjligheter att undersöka eller ingripa mot utländska fartyg utanför Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon är i dag begränsade. Genom förslaget i avsnitt 5.6.1 utökas Kustbevakningens rättsliga befogenhet till omedelbart förföljande. Kustbevakningen får enligt förslaget utökad möjlighet till brottsbekämpande verksamhet genom att myndigheten kan tillgripa omedelbart förföljande i större utsträckning än i dag. För närvarande är detta tillvägagångssätt möjligt endast avseende brott mot lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg. Utredningens förslag innebär att Kustbevakningen ges befogenhet att i vissa fall tillgripa omedelbart förföljande av ett utländskt fartyg både inom sjöterritoriet och i den angränsande zonen.

Hur långt och hur länge förföljandet kan pågå bör helt bestämmas av orsaken till att förföljandet påbörjades. Rätten till omedelbart förföljande upphör när det förföljda fartyget kommer in på den egna statens eller annan stats territorialhav.

Förslaget får positiva effekter för brottsbekämpningen genom att Kustbevakningen ges utökade möjlighet till omedelbart förföljande då misstanke finns om att brott mot svensk lag har begåtts.

När den angränsande zonen inrättats har även Polismyndigheten rätt att inleda omedelbart förföljande i zonen.

Införandet av en utvidgad rätt till omedelbart förföljande har inga effekter på laglydiga företag eller enskilda.

10.4 Uppdrag till Lantmäteriet att redovisa gränsen mellan enskilt och allmänt vatten på karta

En kartredovisning av gränsen mellan enskilt och allmänt vatten skulle underlätta havsplanering, fiskeriövervakning, tillämpning av kontinentalsockellagen m.fl. verksamheter där denna gräns har betydelse. Förslaget förväntas ge positiva effekter för såväl myndigheter som enskilda och företag som sysslar med verksamheter i havet och i de fyra sjöar som har allmänt vatten. Inga negativa konsekvenser förväntas.

Fastigheters gränser mot allmänt vatten är i hög grad okända till sitt geografiska läge. Detta upplevs som ett problem inom många verksamheter, dels då verksamhet ska etableras, dels för pågående verksamhet.

Olika myndigheter prövar tillstånd för etablering av olika verksamheter beroende på om det är fråga om enskilt eller allmänt vatten. En verksamhetsutövare måste också vända sig till rätt "ägare" av det vattenområde som avses tas i anspråk, antingen till en enskild fastighetsägare eller till Kammarkollegiet om det rör sig om allmänt vatten. Vidare gäller olika regler avseende fiske om det är fråga om enskilt eller allmänt vatten. På grund av den osäkerhet som råder vänder sig branschen ofta till länsstyrelsen för att söka klarhet i frågan om gränsens läge. Det osäkra läget och det faktum att gränsen inte finns redovisad och tillgänglig för myndigheter och allmänhet skapar en situation som inte är rättssäker. En kartredovisning av gränsens läge skulle därför underlätta för många: myndigheter, enskilda och företag.

Kostnaderna för Lantmäteriet att med bistånd av Sjöfartsverket ta fram en kartredovisning enligt utredningens förslag uppgår till cirka 1,5 miljoner kronor. Förslaget kan finansieras inom ramen för fastighetsbildningsverksamheten. Uppgiften att redovisa gränsen bör ingå i Lantmäteriets ansvar för Sveriges fastighetsindelning. Driftskostnaderna för förvaltning och tillhandahållande av kartredovisningen bör ingå i den användarfinansiering som gäller för Lantmäteriet i övrigt.

Sjöfartsverkets djupuppgifter avseende grunda områden är osäkra. De baseras i många fall på äldre, bristfälliga mätningar. Uppgifter om tremetersdjupkurvan saknas helt för vissa havsområden. Verket har uppskattat kostnaden för att ta fram säkra djupuppgifter för

grunda vatten längs kusten till drygt 2 miljarder kronor. Det är enligt utredningens bedömning inte motiverat att föreslå en så kostsam och omfattande insats enkom för detta ändamål. Med hjälp av befintlig information erhålls en tillfredsställande redovisning av gränsens läge som är tillräcklig för de flesta verksamheters behov.

10.5 Övergång till RH 2000 som referensnivå vid bestämmande av gränsen mellan enskilt och allmänt vatten

Den övergång till nollnivån i RH 2000 som referensnivå för strandlinjen och för djupmätningar som föreslås i avsnitt 7.3.2 förväntas ge totalt sett positiva konsekvenser för fastighetsägare, myndigheter, företag och enskilda. Gränsen mellan enskilt och allmänt vatten blir enklare att bestämma och därmed ökar rättssäkerheten. För stora delar av Sveriges kust och de fyra sjöar som har allmänt vatten innebär inte heller förslaget att det enskilda/fastighetsindelade vattenområdet minskar i omfattning. Den pågående klimatförändringen gör det osäkert hur den fortsatta landhöjningen i Sverige kommer att påverka strandlinjen/vattendjupet på sikt. Havsnivåhöjningen förväntas fortsätta att öka, vilket gör att effekterna av landhöjningen förväntas minska. Det enskilda vattenområde som en fastighetsägare kan förlora till följd av landhöjningen torde kompenseras av havsnivåhöjningen. Detta betyder att vid en övergång till RH 2000 kommer effekterna för den enskilde att vara mycket begränsade, även i norra Sverige där landhöjningen är som störst.

Det kan dock förekomma fall där övergången innebär att gränsen mellan enskilt och allmänt vatten ändras till den enskilde fastighetsägarens nackdel, exempelvis i delar av norra Sverige med stor landhöjning om havsbotten samtidigt är långgrund.

Ska en exakt gräns fastställas, krävs sjömätning, vilket är ett mycket dyrt förfarande. En bestämning av gränsen som beskrivits i avsnitt 7.3.1 gäller strikt sett endast för stunden. För att praktiskt kunna hantera gränsen mellan enskilt och allmänt vatten, är det därför angeläget att även fortsättningsvis kunna använda sig av den redovisning som finns i sjökort och på andra allmänna kartor.

En övergång till RH 2000 gör det enklare att bestämma gränsen, då NSL och sjökort kan användas. Den skillnad till en enskild

fastighetsägares nackdel som kan uppkomma vid en övergång (dvs. att enskilda förlorar vattenområde) bedöms vara mindre än den osäkerhet som dagens svårtillämpliga bestämmelser innebär. Rätts-säkerheten blir större om man går över till RH 2000, som är en klart definierbar referensnivå. Gränsens definition blir också mer lättbegriplig, vilket gynnar alla som behöver känna till var gränsen går.

Det är svårt att inom utredningens ram uppskatta hur många fastigheter som kan komma att lida ekonomisk skada till följd av förslaget. Troligtvis rör det sig om ett ytterst begränsat antal. Gränsen mellan enskilt och allmänt vatten har i dag, som beskrivits i avsnitt 7.3, ett mycket osäkert läge. Den finns inte redovisad på kartor eller i sjökort. Strandlinjen kommer framöver inte längre att redovisas på kartor/i sjökort på det sätt som förutsätts i gällande lagstiftning.

Utredningens förslag att övergå till en i tiden fast och väl definierad referensnivå gör det lättare att bestämma gränsen mellan enskilt vatten och allmänt vatten. Detta gagnar den enskilde fastighetsägaren. Det underlättar också Lantmäteriets arbete vid fastighetsbildning.

Förslaget medför ökade kostnader för det allmänna under några år för att hantera de fall där enskilt vattenområde minskar, dels i form av ersättning till berörda fastighetsägare, dels på grund av ökad arbetsbelastning på Kammarkollegiet, Lantmäteriet och domstolar-na för att behandla ersättningsanspråk.

Då det i dag, med den information som finns tillgänglig, inte går att uppskatta hur många fastigheter som berörs är det även svårt att uppskatta hur stora ersättningsbelopp det kan komma att röra sig om.

Enligt förslaget ska ersättning betalas för den skada som uppkommer vid tidpunkten för övergången. Ersättning bör då utgå i enlighet med följande motivuttalande (prop. 1971:122 s. 189).

Det kan givetvis ibland, t.ex. när det exproprierade området utgör endast en ringa del av hela fastigheten, vara svårt att påvisa någon skillnad mellan den odelade fastigheten och restfastigheten. Som regel torde man dock med fog kunna räkna med att en viss skillnad föreligger åtminstone såtillvida att en köpare inte skulle vara beredd att avstå från någon del av fastigheten utan reduktion av priset. Mot bakgrund härav synes det motiverat att i sådana fall döma ut ersättning bestämd till exempelvis visst belopp per kvadratmeter.

Två typer av ekonomiska skador kan uppkomma till följd av reformen. Det gäller dels *generella skador* som avser värdet på själva vattenområdet, beroende på t.ex. fiskevärdet, dels *speciella skador* som avser värdet på grund av pågående eller möjlig användning av vattenområdet för speciella verksamheter, t.ex. vindkraftverk, fiskodling etc.

Det som gör att vattenområden kan ha ett marknadsvärde, generellt sett, är främst att de kan ha ett fiskevärde. Det finns dock inget ortprismaterial för vattenområden, vilket gör det svårt att bestämma marknadsvärdet. I exempelvis fastighetstaxeringen åsätts inte vatten något värde. En jämförelse med de taxeringsvärden som sätts på impediment inom skogsmark, dvs. myrmark och bergghällar etc., kan dock ge en viss ledning om vilka värdenivåer det skulle kunna handla om. Taxeringsvärdena för skogliga impediment ligger på i storleksordningen 400–4 000 kr/ha, beroende på belägenhet i landet. Motsvarande marknadsvärdenivåer blir 600–6 000 kr/ha.¹ Dessa belopp beror i huvudsak av jaktvärdet. Generellt sett torde detta vara betydligt högre än fiskevärdet. Det innebär att vattenvärdet rimligen ligger i den nedre delen av intervallet ovan. En kvalificerad gissning kan vara ett vattenvärde i storleksordningen 1 000–2 000 kr/ha, motsvarande 10–20 öre/m².

Nästa steg är att bedöma hur stora vattenarealer som dessa belopp ska tillämpas på. Ett hypotetiskt exempel är följande. En landhöjning på 10 cm ger ett tillskott av 10 meter vatten om man utgår från 3-meterskurvan. Om en landremsa på 10 km berörs av denna landhöjning, så blir tillskottet av vattenareal $10 \times 10\,000 = 100\,000$ m². Värdet blir därmed 10 000–20 000 kr. En landremsa på 100 km ger ett belopp om 100 000–200 000 kr.

Ovanstående exempel ger en indikation på vilka belopp det kan bli fråga om. Beräkningsmässigt har förutsatts att hela förlusten inträffar omedelbart vid övergången till det nya referenssystemet. I realiteten torde det vara ytterst små områden som drabbas omedelbart.

För att få en mer realistisk bild av ersättningsbeloppen måste hänsyn tas till tidsaspekten, dvs. den tidshorisont som bör tillämpas vid skadeberäkningen. Beloppen ska diskonteras till nutid om

---

¹ Enligt uppgift från Lantmäteriet 2014-10-01. Samtliga värdenivåer har erhållits från Lantmäteriet.

det handlar om förväntade framtida skador. Vid 30 års kalkylhorisont och 3 procents kalkylränta, blir diskonteringsfaktorn cirka 0,4. Beloppen i exemplet ovan blir då 4 000–8 000 kr respektive 40 000–80 000 kr. Dessa belopp framstår som mer realistiska för framtida skador.

Speciella skador kan uppstå om det bedrivs, eller sannolikt kommer att bedrivs, någon speciell verksamhet på fastigheten, till exempel vindkraftverk, fiske- eller musselodling, sandtäkt etc., alltså en verksamhet som är specifik för en viss fastighet. Sådan ersättning går inte att uppskatta i förväg, utan måste beräknas för varje särskilt fall där ekonomisk skada inträffar. Det går således inte att schablonmässigt förutse vilka ersättningsbelopp det kan komma att handla om. Sannolikt bör det dock inte röra sig om särskilt många fall.

Utredningen bedömer att den sammanlagda ersättningen för ekonomisk skada inte kommer att överstiga 1 000 000 kr. Till detta ska läggas samhällets processkostnader, som torde komma att väsentligt överstiga ersättningsbeloppen om det blir fråga om domstolsprocesser.

10.6 Formalisering av upplåtelse av allmänt vatten till enskild

Kammarkollegiet beslutar i dag om dispositionsrätten till allmänt vatten. Genom utredningens förslag lagfästs denna uppgift samtidigt som kraven på kollegiets beslut och dessas utformning ökar. Detta innebär en ökad resursåtgång hos ansvariga myndigheter, enligt utredningens förslag Kammarkollegiet och vissa länsstyrelser. Berörda länsstyrelser åläggs nya uppgifter. Antalet ärenden som gäller rådighet i allmänt vatten i de fyra sjöarna har dock varit få under ett genomsnittligt år. Under år 2013 avsåg endast ett ärende upplåtelse av rådighet i någon av de fyra sjöar som har allmänt vatten. Det är utredningens bedömning att denna typ av ärenden uppvisar sådan likhet med andra ärenden, exempelvis enligt lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden, att ingen speciell utbildningsinsats eller dylik hantering krävs i samband med att dessa ärenden förs över från Kammarkollegiet till länsstyrelserna. Länsstyrelserna torde inte

heller behöva utökade resurser för att hantera uppgiften att besluta om rätt att använda allmänt vattenområde. Förslaget innebär en förenkling, inte minst för den enskilde verksamhetsutövaren, genom att ansökan om tillstånd exempelvis enligt lagen om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden kan behandlas i anslutning till ansökan om rätt att använda berört allmänna vattenområde.

För Kammarkollegiet uppskattas övergången till en mer kvalificerad och omfattande ärendehantering kräva två årsarbetskrafter per år.

De ökade kostnaderna för ärendehantering får vägas mot den ökade rättssäkerhet som utredningsförslaget medför. Statens kontroll över användningen av allmänt vatten ökar, liksom överblicken över beviljade upplåtelser. Förslaget ger även staten en möjlighet att ta ut avgift vid upplåtelse av allmänt vattenområde. Verksamheter kan också avgränsas i tiden eftersom upplåtelseerna kan tidsbegränsas.

Utredningens förslag förväntas även få positiva effekter på miljön. I dag finns det ingen rättslig grund för Kammarkollegiet att avslå en ansökan om att få bedriva verksamhet på allmänt vatten. Verksamhet på allmänt vattenområde medför inga kostnader för själva användningen av det allmänna vattenområdet, vilket gör att verksamheter som annars skulle ha förlagts till andra områden kan komma att i onödigt stor utsträckning styras över till allmänt vattenområde. Lokaliseringsbestämmelserna i miljöbalken sätts i så fall ur spel. Med klarare regler för när en verksamhet kan få etableras ges kollegiet en reell möjlighet att avslå en ansökan om att få etablera verksamhet på allmänt vattenområde.

Förslaget får även konsekvenser för den enskilde och företag i och med att Kammarkollegiets prövning av ärenden övergår från att som i dag endast innebära ett rutinbeslut till att bli mer kvalificerad. Prövningen förväntas därmed ta längre tid och kräva mer omfattande beslutsunderlag och att bli mer resurskrävande även för sökanden. Å andra sidan förbättras förutsättningarna för att Kammarkollegiets bedömning i upplåtelsefrågan ska följa samma linje som kollegiet kan komma att inta i sitt yttrande över ett eventuellt tillståndsärende.

10.7 Införande av rätt för staten att ta ut avgift för användningen av allmänt vattenområde.

Utredningens förslag om statens möjlighet att ta ut avgift för rätten att använda allmänt vattenområde innebär ökade kostnader för den enskilde verksamhetsutövaren. Kostnadens storlek förväntas variera mellan olika typer av verksamhet. Utredningen lämnar inte något förslag om för vilken typ av verksamhet och i vilka fall en avgift bör tas ut. Inget förslag lämnas heller om hur stor en avgift bör vara. Utredningens förslag innebär endast att lagstiftningsvägen öppna en möjlighet för staten att ta ut avgift.

Om förslaget genomförs innebär det ökade möjligheter för staten att på olika sätt styra verksamheter som rör användningen av allmänt vattenområde. Förslaget innebär en ökad arbetsbelastning för beslutande myndigheter (Kammarkollegiet och länsstyrelserna).

Förslaget förväntas ge positiva effekter för miljön, då staten genom rätten att ta ut avgift för användningen av allmänt vattenområde kan utnyttja ekonomiska incitament för att styra verksamheters lokalisering i havet och i de fyra sjöar som har allmänt vatten. Förslaget ger således staten ett nytt verktyg som kan användas för att göra havsförvaltningen mer ekosystembaserad.

10.8 Upprättande av en databas över upplåtelser i allmänt vattenområde

Förslaget innebär en ökad rättssäkerhet då beslut blir mer överblickbara och kontroll och styrning av verksamheter på allmänt vattenområde underlättas. Genom förslaget att inrätta en databas över beslut om rätten att använda allmänt vattenområde skapas en övergripande lägesbild, vilket saknas i dag. Detta underlättar för många verksamheter, bland annat den statliga havsplaneringen. I dag finns det ingen samlad redovisning av de olika beslut som har fattats om rätt att nyttja olika delar av det allmänna vattenområdet.

Utredningens förslag innebär ökade kostnader för främst Lantmäteriet som föreslås få i uppdrag att bygga upp databasen. Kostnaderna för uppbyggnad uppskattas till mellan 2,5 och 5 miljoner kronor, beroende på vilket lösningsalternativ som väljs. Lantmäteriet kan utnyttja den infrastruktur som redan finns för det befintliga

fastighetsregistret, både vad gäller IT-struktur och löpande registrering, lagring och tillhandahållande såväl för textdelen som för kartdelen av registret. Ett alternativ är att ett nytt fristående register i anslutning till fastighetsregistret utvecklas, vilket kräver större resurser. Driftkostnaden, inklusive uppdatering med nya beslut från Kammarkollegiet förväntas uppgå till mellan 100 000 och 500 000 kronor årligen beroende på vilket alternativ som väljs. För övriga myndigheter bedöms resursinsatsen bli försumbar.

Uppbyggnaden bör ske genom att Lantmäteriet tillförs anslag. Driften av databasen samt tillhandahållande av registerinformation bör finansieras inom ramen för de avgifter som tas ut för upplåtta dispositionsrätter och ingå i den användarfinansiering som gäller för Lantmäteriet i övrigt.

11 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

11.1 Ikraftträdande

Utredningens förslag: Lagändringarna ska träda ikraft den 1 januari 2016.

Den nya lagstiftningen bör träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till den tid som i detta fall kan beräknas gå åt för remissförfarandet, beredningen inom Regeringskansliet samt riksdagsbehandlingen bör de nya bestämmelserna kunna träda i kraft den 1 januari 2016.

11.2 Övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Statens rätt att ta ut avgifter för rätten att använda allmänt vattenområde ska inte gälla för ärenden där ansökan har gjorts innan de nya reglerna trätt i kraft.

I kapitel 8 föreslås att staten ges rätt att ta ut avgifter för rätten att använda allmänt vattenområde. Utredningen föreslår att särskilda regler om detta införs i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln samt lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden. En sådan rätt att ta ut avgifter bör inte gälla för ärenden där ansökan har gjorts innan de nya reglerna trätt i kraft. Övergångsbestämmelser med denna innebörd bör därför införas i aktuella lagar.

12 Författningskommentar

12.1 Förslag till ny sammanhållen lag om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner

Lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium och dess tillhörande förordning (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium tillkom för nästan 50 år sedan, långt innan FN:s havsrättskonvention (UNCLOS) hade antagits år 1982. Språkbruket och de begrepp som används i 1966 års författningstexter hade föreslagits av 1965 års Baslinjeutredning och härrör i allt väsentligt från tidigare svensk lagstiftning om tulluppbörd, fiskerättigheter och utländska fartygs tillträde till Sveriges sjöterritorium. Lagen (1966:314) om kontinentalsockeln är också närmare 50 år. Även lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon tillkom innan Sverige hade ratificerat UNCLOS.

Konventionen utgör ett traktaträttsligt bindande regelverk för de stater som har tillträtt den (167 stater i januari 2015). I hög grad speglar reglerna i konventionen även folkrättslig sedvanerätt och gäller således även för stater som inte är parter i konventionen. Bestämmelserna anger bland annat hur baslinjer får dras och hur omfattningen av en kuststats territorialhav och maritima zoner ska beräknas.

Direktivens uppdragsbeskrivning anger att

[u]tredaren ska arbeta fram förslag till en reviderad havsgränslagstiftning. Den nuvarande lagstiftningen är i stora delar föråldrad och svåröverskådlig. Relationen mellan de begrepp som definierar havs- och landgränser ska förtydligas.

Direktiven uttrycker ett tydligt önskemål om en moderniserad havsgränslagstiftning. UNCLOS innehåller detaljerade bestämmelser om hur en kuststats sjöterritorium och maritima zoner definieras som Sverige har förbundit sig att följa. Utredningen har därför utarbetat förslag till en ny sammanhållen lag om Sveriges sjöterritorium och

maritima zoner. Den bärande tanken är att samla alla bestämmelser, som reglerar den geografiska omfattningen av de havsområden där Sverige har suveränitet, suveräna rättigheter eller jurisdiktion i vissa frågor, i en och samma lag.

1966 års lagstiftning innehöll regler för hur baslinjer och territorialgräns skulle beräknas. Utredningens ansats innebär i stället att i en ny lag fastställa resultatet av de mätningar, beräkningar och bedömningar som utredningen har gjort i enlighet med gällande havsrätt.

Den föreslagna lagen har en tydlig struktur med nio paragrafer och fem tabellbilagor. Paragraferna identifierar de havsområden vars geografiska omfattning bestäms i den nya lagen och de gränser och avgränsningslinjer för respektive havsområde som fastställs i lagen. Bilagorna innehåller koordinatlistor över brytpunkterna för de baslinjer längs kusten som avgränsar Sveriges inre vatten i havet och över brytpunkterna för de yttre avgränsningslinjerna för Sveriges territorialhav (territorialgräns), Sveriges angränsande zon, den svenska kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon. Brytpunkternas geografiska koordinater anges i latitud och longitud i det svenska referenssystemet SWEREF 99. Koordinatorerna anges i grader och minuter med sex decimaler på minuten. De har definierats på nivån -0,5 meter i RH 2000, som är den genomsnittliga havsvattennivå som utredningen har valt för att representera en enhetlig lågvattenlinje utmed Sveriges kust.

Lagförslaget utgår från det begrepp som är centralt i UNCLOS, nämligen kuststatens baslinjer. I bilaga 1 anges inmätta eller beräknade koordinater för de punkter längs lågvattenlinjen som behövs för att beräkna territorialhavets eller de maritima zonernas bredd utmed de delar av Sveriges kust där normal baslinje tillämpas. Vidare anges inmätta eller beräknade koordinater för de punkter utmed övriga delar av kusten där räta baslinjer dras i form av en rät geodetisk linje mellan två punkter. Även inmätta eller beräknade koordinater för de punkter på lågvattenskar som ligger utanför baslinjerna och som används vid beräkningarna anges i bilagan.

För de delar av sjöterritoriets och de maritima zonernas avgränsningslinjer som är reglerade i avtal med andra stater har de överenskomna punkternas koordinater transformerats till SWEREF 99, eller överförts oförändrade i de fall då de är uttryckta i referenssystem som Sjöfartsverket betraktar som identiska med SWEREF 99. För

övriga brytpunkter på avgränsningslinjerna i bilagorna 2–5 anges koordinater som har beräknats av utredningen. I samtliga bilagor anges även, i förekommande fall, koordinater för de mellanliggande punkter som har identifierats vid segmentering av långa linjer eller cirkelbågar.

1 § Sveriges sjöterritorium omfattar inre vatten och territorialhav. Det avgränsas mot andra staters sjöterritorium av riksgränsen.

Paragrafens första mening anger att Sveriges sjöterritorium omfattar inre vatten och territorialhav. Texten har behållits från 1 § i 1966 års lag. Där angavs också att det svenska sjöterritoriet begränsas mot det fria havet eller annan stats territorium av territorialgränsen. I den nya lagen anges i stället att Sveriges sjöterritorium avgränsas mot andra staters sjöterritorium av riksgränsen. Detta förtydligande görs eftersom Sverige har ingått avtal om att regelbundna gemensamma översyner ska genomföras av riksgränsen mot Norge respektive Finland. Riksgränsens exakta sträckning fastställs av regeringen i förordning efter varje slutförd sådan översyn. Territorialhavets avgränsning i övrigt regleras i 5 § i den nya lagen.

2 § Sveriges maritima zoner utgörs av angränsande zon, kontinentalsockel och ekonomisk zon.

Paragrafen identifierar de maritima zoner utanför det svenska sjöterritoriet i vilka Sverige har suveräna rättigheter eller jurisdiktion i vissa frågor. Zonernas geografiska omfattning regleras i 6–8 §§.

3 § Sveriges baslinjer dras i enlighet med folkrättens regler och bestämmelserna i Förenta nationernas havsrättskonvention 1982 samt enligt en lågvattenlinje utmed kusten på nivån -0,5 meter uttryckt i höjdsystemet RH 2000. Baslinjerna har den sträckning som framgår av bilaga 1 till denna lag.

Paragrafen anger att Sveriges baslinjer dras i enlighet med folkrättens regler och bestämmelserna i UNCLOS. Detta innebär att folkrättens regler och alla relevanta bestämmelser i konventionen ska vara uppfyllda på det sätt som vid varje tidpunkt anses vedertaget och internationellt accepterat. UNCLOS innehåller detaljerade bestäm-

melser om hur baslinjer får dras i olika situationer beroende på kustens utseende och andra faktorer. Det har över tid utvecklats en omfattande internationell praxis både vad avser tillämpningen av enskilda bestämmelser och de tekniska metoder och geodetiska beräkningsmodeller som bör användas vid inmätning av punkter och beräkning av avstånd. Paragrafens formulering inbegriper även relevanta aspekter av sådana internationellt vedertagna mätmetoder och beräkningsmodeller.

I 4 § i 1966 års lag och i den tillhörande förordningen fanns bestämmelser om hur normala och räta baslinjer fick dras och hur territorialhavets bredd skulle beräknas. Dessa bestämmelser var baserade på sedvanerätt. Sverige hade när lagen skrevs inte några traktatsbundna förpliktelser om territorialhavets bredd eller hur territorialgränsen i havet skulle beräknas. Så är emellertid numera fallet.

UNCLOS innehåller betydligt fler och mer detaljerade bestämmelser om hur en kuststat får dra baslinjer och beräkna territorialhavets och de maritima zonernas bredd än vad som angavs i 1966 års författningar. Utredningen anser att det skulle föra alldeles för långt att redovisa alla sådana bestämmelser och deras tillämpning i olika situationer i svensk lagtext. Att inkludera vissa bestämmelser i den nya lagstiftningen och utelämna andra vore inte heller lämpligt. Bestämmelserna återfinns i UNCLOS. Sverige har ratificerat konventionen. Den finns översatt i sin helhet i SÖ 2000:1.

Paragrafen anger också att Sveriges baslinjer dras enligt en lågvattenlinje utmed kusten på nivån -0,5 meter uttryckt i höjdsystemet RH 2000. Denna precisering behöver anges i lag eftersom varje kuststat enligt UNCLOS själv får bestämma vilken havsvattennivå som ska användas för att identifiera den lågvattenlinje utmed vilken statens baslinjer dras. Referensen till höjdsystemet RH 2000 är också nödvändig eftersom flera olika höjdsystem används i Sverige. De svenska baslinjernas sträckning framgår av lagens bilaga 1 där alla punkter som utgör början eller slutet på en baslinje identifieras med geografiska koordinater i SWEREF 99. I bilagan anges också koordinater för de punkter på lågvattenskar utanför baslinjerna som påverkar beräkningen av territorialhavets eller de maritima zonernas bredd. Vidare anges koordinater för alla mellanliggande punkter som har identifierats vid segmentering av långa linjer.

4 § Sveriges inre vatten omfattar alla vattenområden i havet och på land innanför baslinjerna. Det avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater.

Paragrafen anger att Sveriges inre vatten omfattar alla vattenområden i havet och på land innanför baslinjerna. Paragrafen ersätter 2 § i 1966 års lag som innehöll en beskrivning av de olika typer av vattenområden som räknas till inre vatten på land (insjöar, vattendrag och kanaler) och i havet (hamnar, bukter och vikar samt vattenområden innanför och mellan öar, holmar och skär). Denna uppräknings hade 1965 års Baslinjeutredning hämtat från tidigare lagstiftning.

Enligt artikel 8 i UNCLOS definieras inre vatten som alla vattenområden som ligger innanför baslinjerna. Det kan således inte längre råda någon tvekan om vilka vattenområden som ska räknas till Sveriges inre vatten. Därför behövs inte någon närmare beskrivning av vilken typ av vattenområden som utgör Sveriges inre vatten i den nya lagen. Som framgår av 1 § i den nya lagen avgränsas Sveriges inre vatten mot andra staters sjöterritorium av riksgränsen.

5 § Sveriges territorialhav sträcker sig högst 12 nautiska mil räknat från baslinjerna. Det avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Territorialhavet omfattar de havsområden utanför baslinjerna som framgår av bilaga 2 till denna lag.

Paragrafen anger den största bredd som Sveriges territorialhav kan ha, nämligen 12 nautiska mil räknat från baslinjerna, och att det avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Sverige har ingått överenskommelser om det svenska territoriets gränser med en eller flera stater i samband med olika fredsavtal. Sveriges territorialgräns i havet har senare preciserats i särskilda avtal med Norge, Danmark och Finland. Som framgår av 1 § i den nya lagen avgränsas territorialhavet mot andra staters sjöterritorium av riksgränsen. De yttre avgränsningslinjerna för Sveriges territorialhav framgår av bilaga 2. Territorialhavets gräns identifieras med geografiska koordinater i SWEREF 99. I bilagan anges också koordinater för alla mellanliggande punkter som har identifierats vid segmentering av långa linjer eller cirkelbågar.

Det svenska territorialhavet utgörs av två från varandra åtskilda havsområden: ett havsområde som sträcker sig från riksgränsen mot

Norge till riksgränsen mot Finland i norra Bottenviken och ett havsområde runt Gotland och Gotska Sandön.

Territorialhavets inre avgränsningslinje utgörs av baslinjerna. Längs den svenska delen av ön Märket i Ålands hav avgränsas det svenska territorialhavet av de räta baslinjer som dragits där.

6 § Sveriges angränsande zon sträcker sig högst 12 nautiska mil utanför territorialhavets gräns och högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Den avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Zonen omfattar de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av bilaga 3 till denna lag.

Paragrafen anger den största bredd som Sveriges angränsande zon kan ha, nämligen högst 12 nautiska mil utanför territorialhavets gräns och högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Vidare anges att zonen avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Hänvisningen till ”vad som överenskommits med andra stater” syftar på de överenskommelser om avgränsning av den svenska kontinentalsockeln, och i vissa fall även Sveriges ekonomiska zon, som har ingåtts med andra stater. Några särskilda överenskommelser med andra stater om avgränsning av den angränsande zonen är inte nödvändiga. Den svenska angränsande zonen sträcker sig således inte utöver den svenska kontinentalsockelns avgränsningslinje.

Sveriges angränsande zon omfattar de havsområden utanför Sveriges sjöterritorium som framgår av bilaga 3. Avgränsningslinjernas sträckning identifieras med geografiska koordinater i SWEREF 99. I bilagan anges också koordinater för alla mellanliggande punkter som har identifierats vid segmentering av långa linjer eller cirkelbågar.

Den angränsande zonen utgörs av fyra från varandra åtskilda havsområden: ett område längs Västkusten, ett område som sträcker sig från Öresund runt Gotland och Gotska Sandön till Ålands hav, ett område i Bottenhavet och ett område i Bottenviken. Nordväst om Gotland finns ett havsområde som ligger längre än 24 nautiska mil från närmaste svenska baslinjer och som därför inte ingår i Sveriges angränsande zon. Zonens inre avgränsningslinjer utgörs av territorialhavets gräns. Zonen i dess helhet ligger inom Sveriges ekonomiska zon.

7 § Den svenska kontinentalsockeln avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. Den omfattar havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde i havet samt inom de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av bilaga 4 till denna lag.

Paragrafen ersätter 1 § i kontinentalsockelförordningen (1966:315) och 1–2 §§ i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

UNCLOS innehåller detaljerade bestämmelser om den maximala bredd en kuststats kontinentalsockel får ha. Den svenska kontinentalsockeln når emellertid inte så långt ut i havet att dessa bestämmelser blir tillämpliga. Den föreslagna lagen behöver därför inte innehålla någon bestämmelse om hur långt utanför baslinjerna som den svenska kontinentalsockeln högst kan sträcka sig.

Paragrafen anger att den svenska kontinentalsockeln avgränsas enligt vad som överenskommits med andra stater. De punkter mellan vilka avgränsningslinjerna ska dras är fastställda i överenskommelser som Sverige har ingått med sammanlagt nio stater. De geografiska koordinaterna för dessa punkter kan inte ändras utan föregående överenskommelse med berörd stat. I några fall saknas överenskommelse om var de avgränsningslinjer som regleras i olika bilaterala avtal ska ansluta till varandra. I den tidigare lagstiftningen föreskrevs därför att avgränsningslinjerna för den svenska kontinentalsockeln i tre angivna fall ska dras mellan den sista punkten i det ena bilaterala avtalet och den första punkten i det andra bilaterala avtalet parvis. Det gäller de så kallade trestatspunkter där avgränsningslinjerna mellan 1) Sverige, Danmark och Tyskland, 2) Sverige, Tyskland och Danmark och 3) Sverige, Danmark och Polen ska mötas. I avvaktan på att överenskommelser ingås med berörda stater behålls denna provisoriska lösning i den nya lagen.

Paragrafen anger vidare att den svenska kontinentalsockeln omfattar havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde i havet samt inom de havsområden utanför Sveriges sjöterritorium som framgår av lagens bilaga 4. Formuleringen motsvarar den definition som anges i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Avgränsningslinjen inåt land för den svenska kontinentalsockellagens tillämpningsområde bestäms av gränsen mellan allmänt vatten och enskilt vatten. Denna gräns måste avgöras i varje enskilt fall enligt lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Ofta krävs fastighetsbestämning. Den svenska delen av ön Märket i Ålands hav be-

traktas för närvarande som ett ”outrett område” av Lantmäteriet. Myndigheten bedömer dock att den skulle bli fastighetsindelad, och tilldelas enskilt vatten, om frågan utreddes. Utredningen har därför valt att använda koordinaterna för de brytpunkter som anger de rätta baslinjerna vid ön för att identifiera provisoriska avgränsningslinjer för kontinentalsockellagens tillämpningsområde där.

Den yttre avgränsningslinjens geografiska koordinater anges i bilaga 4. Koordinaterna har transformerats till SWEREF 99 eller överförts oförändrade från respektive överenskommelse i de fall då Sjöfartsverket bedömt att de är uttryckta i ett referenssystem som kan betraktas som identiskt med SWEREF 99. Vidare anges koordinater för alla mellanliggande punkter som har identifierats vid segmentering av långa linjer.

Kontinentalsockellagens tillämpningsområde avgränsas gentemot andra staters kontinentalsocklar av en kontinuerlig linje. Det utgörs av ett sammanhängande område som sträcker sig utmed hela den svenska kusten, inklusive runt Gotland och Gotska Sandön.

8 § Sveriges ekonomiska zon avgränsas enligt vad som överenskommit med andra stater. Den omfattar de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av bilaga 5 till denna lag.

Paragrafen ersätter 1–2 §§ i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon.

UNCLOS anger att den maximala bredden på en kuststats exklusiva ekonomiska zon är 200 nautiska mil från baslinjerna. Sveriges ekonomiska zon når emellertid inte så långt ut i havet att denna bestämmelse blir tillämplig. Den föreslagna lagen behöver därför inte innehålla någon bestämmelse om hur långt utanför baslinjerna som Sveriges ekonomiska zon högst kan sträcka sig.

Paragrafen anger att Sveriges ekonomiska zon avgränsas enligt vad som överenskommit med andra stater. De punkter mellan vilka zonen avgränsningslinjer ska dras är fastställda i överenskommelser som Sverige har ingått med sammanlagt nio stater. Det är samma överenskommelser som åsyftas i 7 §.

I lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon fanns en bestämmelse om att den s.k. mittlinjen skulle gälla som avgränsningslinje i avsaknad av överenskommelse med annan stat. Någon sådan bestämmelse behövs inte längre.

Sveriges ekonomiska zon omfattar de havsområden utanför Sveriges sjöterritorium som framgår av bilaga 5. Avgränsningslinjernas sträckning identifieras med geografiska koordinater i SWEREF 99. I bilagan anges också koordinater för alla mellanliggande punkter som har identifierats vid segmentering av långa linjer.

Den ekonomiska zonen utgörs av fyra från varandra åtskilda havsområden. Ett område längs Västkusten, ett område som sträcker sig från Öresund runt Gotland och Gotska Sandön till Ålands hav, ett område i Bottenhavet och ett område i Bottenviken. Koordinaterna för den ekonomiska zonens yttre avgränsningslinjer överensstämmer med koordinaterna för motsvarande delar av kontinentalsockelns yttre avgränsningslinje. Zonens inre avgränsningslinjer utgörs av territorialhavets gräns.

9 § Räta baslinjer, riksgräns, territorialhavets gräns och de maritima zonernas yttre avgränsningslinjer ska utmärkas i sjökort som är tillgängliga för allmänheten. De geografiska koordinater som framgår av bilagorna 1–5 till denna lag ska kostnadsfritt tillhandahållas i digital form i enlighet med lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation.

Paragrafen anger att räta baslinjer, riksgräns, territorialhavets gräns och de maritima zonernas yttre avgränsningslinjer ska utmärkas i sjökort som är tillgängliga för allmänheten. Denna bestämmelse motsvarar 3 § i förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium. Den behövs för att uppfylla de krav som ställs på en kuststat i UNCLOS artikel 16 (räta baslinjer och territorialgräns), artikel 75 (exklusiv ekonomisk zon) och artikel 84 (kontinentalsockeln). Utredningen anser att det är viktigt att även avgränsningslinjerna för den svenska angränsande zonen utmärks i sjökorten och har därför använt uttrycket ”de maritima zonernas” i lagtexten. Även riksgränsen bör märkas ut. På enskilt vatten i Idefjorden och i Haparanda skärgård avgränsas svenskt inre vatten mot norskt respektive finskt sjöterritorium av riksgränsen.

Det är angeläget att korrekt information finns tillgänglig i digital form för de elektroniska applikationer som blir allt vanligare. Paragrafen innehåller därför en bestämmelse om att de geografiska koordinaterna i bilagorna 1–5 till den nya lagen ska tillhandahållas kostnadsfritt i digital form och en hänvisning till lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation, som tillsammans med förordningen

(2010:1770) om geografisk miljöinformation innehåller det svenska regelverk som anger hur detta ska gå till och vilken myndighet som ansvarar för att tillhandahålla vilken information.

12.2 Förslag till ny lag om Sveriges angränsande zon

Syftet med att inrätta en svensk angränsande zon och bestämmelser om vad som ska gälla för zonen anges i en ny lag om Sveriges angränsande zon, på liknande sätt som i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

1 § Sveriges angränsande zon sträcker sig högst 12 nautiska mil utanför territorialhavets gräns och högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Zonen omfattar de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av lagen (201x:xxx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Paragrafen anger att Sveriges angränsande zon sträcker sig högst 12 nautiska mil utanför territorialgränsen och högst 24 nautiska mil räknat från baslinjerna. Bestämmelserna om zonens omfattning finns i 6 § i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. Koordinaterna för avgränsningslinjerna för de geografiska områden som omfattas av Sveriges angränsande zon återfinns i bilaga 3 till samma lag.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om åtgärder för att utöva nödvändig kontroll inom Sveriges angränsande zon för att förhindra eller bestraffa överträdelser inom svenskt territorium av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd samt åtgärder som i enlighet med folkrätten får vidtas för att skydda arkeologiska och historiska föremål i zonen eller på dess botten.

Paragrafen anger de befogenheter som Sverige har i den angränsande zonen enligt artikel 33 i FN:s havsrättskonvention (UNCLOS). Inrättandet av zonen ger Sverige rätt att skydda det egna territoriet mot överträdelser av svenska bestämmelser inom vissa angivna rättsområden. Detta medför inga skyldigheter för Sverige. Det ankom-

mer på regeringen att besluta om när, hur och i vilken utsträckning rätten att vidta åtgärder ska utnyttjas.

Paragrafen ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva om de åtgärder som kan behövas för att utöva nödvändig kontroll inom zonen för att antingen förhindra att brott begås eller bestraffa överträdelser som har begåtts inom svenskt territorium av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd. Begreppet ”förhindra” inkluderar även åtgärder för att förebygga att brott begås. Begreppet ”hälsoskydd” omfattar såväl sanitära bestämmelser som djur- och växtskyddsbestämmelser. Begreppet ”nödvändig kontroll” är hämtat från den svenska översättningen av artikel 33 i UNCLOS (SÖ 2000:1).

Paragrafen ger också regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att skydda arkeologiska och historiska föremål i zonen eller på dess botten. Denna rätt baseras på artikel 303 i UNCLOS och går längre än den nödvändiga kontroll som stater kan utöva enligt artikel 33. Även åtgärder av föreskrivande art får vidtas för att skydda fornminnen som vrak och andra arkeologiska och historiska föremål i zonen eller på dess botten. Sådana åtgärder får emellertid inte gå längre än vad som är folkrättsligt vedertaget.

12.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde

1 § Vattenområde i havet *inom Sveriges sjöterritorium* är allmänt (allmänt vatten), där det *inte* ingår i fastigheterna (enskilt vatten).

I annat vattenområde än havet finns allmänt vatten endast i Vänern, Vättern, Hjälmarens och Storsjön i Jämtland.

I paragrafen slås fast att det allmänna vattnet utgörs av allt vatten i havet och i vissa insjöar som inte ingår i fastighetsindelningen. Paragrafen har ändrats till att nu avse allt allmänt vatten, från att tidigare endast avse det allmänna vattenområdet i havet. Sveriges sjöterritorium definieras i 1 § i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner till att omfatta inre vatten och territorialhav. Enligt 3 § samma lag omfattar inre vatten alla vattenområden i havet och

på land innanför baslinjerna. Den yttre gränsen för allmänt vatten utgörs av territorialgränsen.

Av andra stycket framgår i vilka sjöar allmänt vatten förekommer, nämligen i Vänern, Vättern, Hjälmarén och Storsjön i Jämtland. Detta har tidigare framgått av 5 § och ändringen innebär ingen förändring i sak. Det är alltjämt samma sjöar som omfattas. Genom denna förändring kan 5 § upphöra att gälla.

2 § Till fastigheterna hör

1. allt vatten inom trehundra meter från fastlandet eller från *en ö som är minst etthundra meter lång*,

2. *allt vatten inom den längs stranden följande kurvan för högst tre meters djup på de ställen där denna går längre ut än vad som följer av punkten 1, samt*

3. allt vatten som har förbindelse med öppna havet *endast* över *sådant* vatten som omfattas av punkterna 1 eller 2. Detta gäller dock *inte* för vatten vid Bohusläns kust från och med Gullmarsfjorden till och med *Hake fjord*.

Första stycket 3 gäller även för vatten i Idefjorden som avgränsas av territorialgränsen så att det därutöver har förbindelse med öppna havet endast över sådant vatten som omfattas av punkterna 1 eller 2.

Paragrafen innehåller de grundläggande reglerna för att bestämma gränsen mellan allmänt och enskilt vatten. Paragrafens första stycke har endast ändrats redaktionellt.

Enligt punkt ett hör allt vatten som ligger närmare än 300 meter från stranden till fastigheten. För att en ö ska kunna tillgodoräkna sig enskilt vatten, ska ön vara längre än 100 meter. I annat fall omges ön enbart av allmänt vatten.

I andra punkten föreskrivs att i de fall det är långgrund och vattenet är grundare än tre meter 300 meter ut från stranden ska gränsen i stället dras längs med tremetersdjupkurvan.

Enligt tredje punkten ska allt vatten ingå i fastighetsindelningen (dvs. utgöra enskilt vatten) som endast har förbindelse med öppna havet genom ett sund eller liknande där det antingen är så smalt eller så grunt att sundet endast omfattar enskilt vatten. Genom denna regel undviks mindre enklaver av allmänt vatten inne i skärgården. Denna regel gäller dock inte för kuststräckan i Bohuslän mellan Gullmarsfjorden och Hake fjord.

Ett nytt andra stycke har införts. Syftet är att förhindra uppkomsten av enklaver med allmänt vatten inne i Idefjorden. Allt vatten som inom svenskt territorium har förbindelse med öppna havet endast över enskilt vatten ska utgöra enskilt vatten.

3 § Vid *kuststräckan* från gränsen mot Finland *i norr* till Listershuvud i Blekinge *hör* till fastigheterna allt vatten som har annan förbindelse med öppna havet än vad som *anges* i 2 § 3 men *där förbindelsen inte är* av större bredd än en kilometer räknat från fastlandet eller från *en ö som är* minst etthundra meter lång.

Första stycket gäller inte beträffande vatten vid Gotland eller Öland eller vid andra öar, *som helt skiljs från fastlandet* av vatten som har förbindelse med öppna havet av större bredd än en kilometer räknat på *det sätt som anges* i första stycket.

Paragrafen reglerar den så kallade kilometerregeln, vilken utgör ett undantag från de grundläggande reglerna för att bestämma gränsen mellan allmänt och enskilt vatten i 2 §. Paragrafen har endast ändrats redaktionellt.

I första stycket slås fast att allt vatten som har förbindelse med öppna havet endast genom ett sund eller liknande med en högsta bredd av en kilometer utgör enskilt vatten. Bredden ska räknas från fastlandet eller från en ö som är minst 100 meter lång. Kilometerregeln gäller endast för kuststräckan från gränsen mot Finland i norr till Listershuvud i Blekinge i söder.

I andra stycket anges att kilometerregeln enligt första stycket inte gäller för Gotland, Öland eller andra öar som avskiljs från fastlandet av vatten som har förbindelse med öppna havet av en större bredd än en kilometer.

4 § I Norrbottens och Kalmar län *hör* till fastigheterna även följande vattenområden i havet:

I Norrbottens län vid *Torneälvens* mynning allt vatten innanför en linje från gränsen mot Finland *innanför följande begränsningslinjer; från en punkt på gränsen mot Finland* vid 65 grader 35 minuter nordlig bredd västerut till 23 grader 40 minuter östlig längd från Greenwich, *vidare* norrut till 65 grader 45 minuter nordlig bredd och därifrån österut till Seskarö; *och*

i Kalmar län

allt vatten innanför en linje mellan de södra uddarna av Sladö Ask och Äskeskär, Idöfjärden och Björkskärsdjupet innanför en linje mellan de sydöstra uddarna av Örskär, Idö Stångskär och Bussan,

allt vatten innanför linjen Ljungskärs sydspets – Bredhäll – Boskärs nordöstra udde – *Lilla Örskären* – *Stora Örskären* – Logen – *Lilla Ljusklubben* – Soen,

allt vatten innanför linjen Tjudö sydöstra udde – Träthällarnas huvudö – Långgrunds norra udde – Slobbsudden – Oxlenäs – Sandö nordspets – Taktö nordspets – Taktö ostspets – *Yttre Eneskärsbåde* – Eneskärs sydöstra udde – Vällöromps nordöstra udde – Vällöromps sydspets – Stora Sillekroks ostspets – Gåsö ostspets, *och*

allt vatten innanför linjen Stångskärs sydspets – *Pata Eneskärs* nordöstra udde – *Pata Eneskärs* sydspets – *Lilla Millgrund* – *Eneskärskläppens* ostspets – *Eneskärs* ostspets – Långskärs sydöstra udde – *Stånggrundet* – sydöstra udden av Ryggås – Stora Rocknekalvens ostspets – *Skäggenäs* nordspets.

Paragrafen reglerar det undantag från de grundläggande reglerna för att bestämma gränsen mellan allmänt och enskilt vatten i 2 § som gäller för Norrbottens och Kalmar län. Paragrafen har ändrats redaktionellt. Därtill har ortnamnen uppdaterats till de namnformer som används i dag i allmänna kartor etc. och som fastställs av Lantmäteriet.

6 § I Hjälmaren och Storsjön hör till fastigheterna även följande vattenområden:

i *Hjälmaren* allt det vatten som begränsas i norr av skärgården mellan *Biskopsvrak* – *Lindholmsbergen* – *Äspholmens norra udde* – Vinöns nordvästra udde samt i öster av Vinön och linjen Vinöns sydvästra udde – *Inre Fåran och Yttre Fåran* – *Rönnerberget* – *Djursnäsudde*, och

i *Storsjön* allt det vatten som mot Storsjöflaket begränsas av räta linjer Andersöns nordvästra udde – Norderöns nordspets – *Verköns* nordspets – *Hammarnäsudden*.

Paragrafen reglerar det undantag från de grundläggande reglerna för att bestämma gränsen mellan allmänt och enskilt vatten i 2 § som gäller för Hjälmaren och Storsjön. Paragrafen har ändrats redaktionellt. Därtill har ortnamnen uppdaterats till de namnformer som används i dag i allmänna kartor etc. och som fastställs av Lantmäteriet.

7 § Om det finns allmänt vatten vid en ö, som är fastighetsindelad, ska gränsen mot det allmänna vattnet anses följa strandlinjen bestämd enligt 8 §.

Paragrafen har endast ändrats redaktionellt. I paragrafen regleras att för det allmänna vatten som omger en ö vilken ingår i fastighetsindelningen ska gränsen följa strandlinjen vid den vattennivå som anges i 8 §.

8 § Strandlinjer och vattendjup ska vid tillämpningen av denna lag refereras till nivåer i höjdsystemet RH 2000 enligt följande:

- i havet 0,00 meter,
- i Väneren 44,22 meter,
- i Vättern 88,76 meter,
- i Hjälmarén 22,40 meter, och
- i Storsjön 293,25 meter.

I paragrafen anges de referensnivåer som ska gälla vid bestämmande av gränsen mellan enskilt och allmänt vatten. Referensnivåerna är olika för havet och de enskilda sjöarna. Samtliga är dock angivna i höjdsystemet RH 2000. För havet ska nollnivån i RH 2000 användas som utgångspunkt. Varje sjö har en egen angiven referensnivå.

12.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

1 § Med kontinentalsockeln förstås i denna lag havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde i havet samt inom de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av lagen (201x:xxx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Med kontinentalsockeln's naturtillgångar avses i denna lag mineraliska och andra icke levande naturtillgångar på havsbotten och i dess underlag samt sådana levande organismer som i det utvecklingskedje, då de kan bli föremål för fångst, antingen är orörliga på havsbotten eller därunder eller är oförmögna till rörelse annat än i ständig beröring med havsbotten eller dess underlag.

Inom allmänt vattenområde *i havet* är denna lag *inte tillämplig* på fångst av sådana levande naturtillgångar som omfattas av svensk lagstiftning *om* fiske.

Paragrafen anger lagens geografiska tillämpningsområde. De avgränsningslinjer som definierar området återfinns i 7 § i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Paragrafens definition av det geografiska område där lagen är tillämplig är oförändrad men paragrafen har förenklats så att den hänvisar till bestämmelserna i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner i stället för att via kontinentalsockelförordningen (1966:315) hänvisa till förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon, där motsvarande bestämmelser tidigare fanns.

I sista stycket i 1 § har orden ”i havet” lagts till i förtydligande syfte eftersom lagen inte är tillämplig på allmänna vattenområden i de fyra stora sjöarna.

2 b § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om rätten att använda allmänt vatten i havet. Ett sådant beslut får förenas med villkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om avgifter för en rätt enligt första stycket.

Paragrafen är ny. I paragrafen anges att det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som ska besluta om den enskildes rätt att använda allmänt vattenområde i havet för en verksamhet eller på något annat sätt. Ett sådant beslut får förenas med de villkor som behövs i det enskilda fallet. Definitionen av allmänt vatten finns i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

I andra stycket föreskrivs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att besluta om avgift för den enskildes rätt att använda allmänt vattenområde. Huruvida någon ersättning ska tas ut och ersättningens storlek regleras i annan ordning.

12.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:319) om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom vissa allmänna vattenområden

2 § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar om rätten att använda allmänt vatten. Ett sådant beslut får förenas med villkor.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om avgifter för en rätt enligt första stycket.

Paragrafen är ny. I paragrafen anges att det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som ska besluta om den enskildes rätt att använda allmänt vattenområde i Väneren, Vättern, Hjälmaren eller Storsjön i Jämtland för en verksamhet eller på något annat sätt. Ett sådant beslut får förenas med de villkor som behövs i det enskilda fallet. Definitionen av allmänt vatten finns i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

I andra stycket föreskrivs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att besluta om avgift för den enskildes rätt att använda allmänt vattenområde. Huruvida någon ersättning ska tas ut och ersättningens storlek regleras i annan ordning.

12.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisär övervakning

1 § Denna lag tillämpas när Kustbevakningen bedriver övervakning till havs och i kustvattnen samt i Väneren och Mälaren för att hindra brott mot föreskrifter i lagar och andra författningar som gäller

1. skyddsobjekt och militära skyddsområden,
2. jakt,
3. fiske,
4. bevarande av den marina miljön och annan naturvård,
5. trafikregler och säkerhetsanordningar för sjötrafiken,
6. åtgärder mot vattenföroreningar från fartyg,
7. dumpning av avfall i vatten,
8. kontinentalsockeln,
9. fornminnen samt arkeologiska och historiska föremål,

10. sjöfynd,
11. fartygs registrering och identifiering,
12. skydd för den marina miljön mot andra förorenande åtgärder än sådana som avses i 6 och 7,
13. märkning och användning av oljeprodukter,
14. utlänningars inresa till och utresa från eller vistelse i Sverige,
15. åtgärder beträffande djur och växter som tillhör skyddade arter, och
16. sjöfartsskydd,

Lagen tillämpas i fråga om övervakning enligt punkterna 2–8, 11–13 och 15 även inom Sveriges ekonomiska zon.

Lagen tillämpas även när Kustbevakningen bedriver övervakning inom Sveriges angränsande zon avseende punkterna 9 och 13–14.

Lagen tillämpas även när Kustbevakningen till havs och i kustvattnen, i Vänern och Mälaren samt inom den ekonomiska zonen bedriver övervakning för att hindra brott mot lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon eller föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Vidare tillämpas lagen när Kustbevakningen till havs och i kustvattnen, i Vänern och Mälaren samt i hamnar bedriver övervakning för att hindra brott mot lagen (2006:263) om transport av farligt gods eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen. Lag (2006:264).

Paragrafen har kompletterats med befogenheter som följer av inrättandet av en angränsande zon. Enligt andra stycket ges Kustbevakningen befogenhet att bedriva övervakning i den angränsande zonen för att förhindra eller bestraffa brott mot föreskrifter i lagar och andra författningar avseende fornminnen samt arkeologiska och historiska föremål (punkt 9), märkning och användning av oljeprodukter (punkt 13) och utlänningars inresa till och utresa från eller vistelse i Sverige (punkt 14).

2 b § Kustbevakningen har rätt att tillgripa omedelbart förföljande av utländska fartyg då det finns goda skäl att tro att fartyget har brutit mot föreskrifter i lagar och andra författningar som avses i 1 §. Omedelbart förföljande måste påbörjas då det utländska fartyget eller någon av dess båtar befinner sig i svenskt inre vatten, territorialhav eller Sveriges

angränsande zon och får endast fortsätta utanför territorialhavet eller den angränsande zonen om förföljandet inte har avbrutits.

Omedelbart förföljande enligt första stycket som påbörjas i den angränsande zonen får endast avse överträdelser av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring, hälsoskydd eller skydd av arkeologiska och historiska föremål.

Rätten till omedelbart förföljande upphör när fartyget kommer in på en annan stats territorialhav.

Paragrafen är ny. I paragrafen ges Kustbevakningen rätt att tillgripa så kallat omedelbart förföljande av utländska fartyg då det finns goda skäl att tro att fartyget har brutit mot sådana föreskrifter i lagar och andra författningar som avses i 1 §. Omedelbart förföljande måste påbörjas då det utländska fartyget eller någon av dess båtar befinner sig i svenskt sjöterritorium eller i svensk angränsande zon och får endast fortsätta utanför territorialhavet eller den angränsande zonen om förföljandet inte har avbrutits.

I andra stycket föreskrivs att omedelbart förföljande som påbörjas i den angränsande zonen endast får användas om överträdelser avser föreskrifter i lagar och andra författningar avseende tullar, skatter, invandring, hälsoskydd eller skyddet av arkeologiska och historiska föremål.

Rätten till omedelbart förföljande upphör när fartyget kommer in på sitt eget eller annan stats territorialhav.

Reglerna framgår av artikel 111 i UNCLOS.

12.7 Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

29 a § Denna lag tillämpas även inom Sveriges angränsande zon för att förhindra att överträdelser begås eller för att bestraffa överträdelser som begåtts inom svenskt territorium av lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd.

Lagen tillämpas vidare för att skydda arkeologiska och historiska föremål i zonen eller på dess botten.

Paragrafen är ny. Genom paragrafen utsträcks polismyndighetens befogenheter att förhindra att brott begås eller bestraffa brott som begåtts inom svenskt territorium avseende lagar och andra författningar som rör tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd samt att vidta åtgärder för att skydda arkeologiska och historiska föremål till att även gälla i Sveriges angränsande zon.

12.8 Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

Tillämpning i Sveriges angränsande zon

5 § 1 lagen (201x:xx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner finns bestämmelser om Sveriges angränsande zon.

Bestämmelserna i 1–2 kap. och 5–7 kap. ska tillämpas även i den angränsande zonen.

Tillämpningen av denna lag samt de föreskrifter och andra beslut som meddelas med stöd av lagen får inte medföra någon inskränkning av de enligt folkrätten gällande rättigheterna till fri sjöfart i den angränsande zonen och till överflygning av zonen och inte heller av några andra rättigheter som följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatser.

Det som sägs om länsstyrelsen i de bestämmelser som anges i andra stycket, ska avse länsstyrelsen i det län inom sjöterritoriet som är närmast det berörda området.

Paragrafen och rubriken närmast före paragrafen är ny. Genom paragrafen utsträcks delar av lagens tillämpningsområde till att även avse Sveriges angränsande zon. Detta gäller bestämmelserna i 1–2 kap. och 5–7 kap. i kulturmiljölagen.

Vid tillämpning av lagen i den angränsande zonen samt de föreskrifter och andra beslut som meddelas med stöd av lagen och som berör den angränsande zonen får inte någon inskränkning ske i de rättigheter som följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatser, som rätten till fri sjöfart i och överflygning av den angränsande zonen. Exempelvis får inte dykning i den angränsande zonen förbjudas. Dykning får dock förbjudas temporärt och i syfte att kontrollera handel med arkeologiska och historiska föremål i enlighet med artikel 303 i UNCLOS.

De uppgifter som faller på länsstyrelsen vid tillämpning av lagen i Sveriges angränsande zon ska hanteras av länsstyrelsen i det län som ligger närmast berört område.

12.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

1 § Sveriges ekonomiska zon omfattar *de havsområden utanför sjöterritoriet som framgår av lagen (201x:xxx) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.*

Paragrafen anger lagens geografiska tillämpningsområde. De avgränsningslinjer som definierar Sveriges ekonomiska zon återfinns i 8 § i den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. Den ekonomiska zonen omfattar fyra från varandra åtskilda havsområden.

12.10 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

3 a § *Bestämmelserna i 6 kap. om övervaknings- och kontrollverksamhet 1–27 §§, 7 kap. om tullkontroll beträffande intrång i vissa immateriella rättigheter och 7a kap. om tullkontroll av kontanta medel gäller även i Sveriges angränsande zon.*

Paragrafen är ny. Genom paragrafen utsträcks lagens tillämpningsområde avseende tullar, skatter, invandring eller hälsoskydd samt åtgärder för att skydda arkeologiska och historiska föremål till att även gälla i Sveriges angränsande zon.

12.11 Förslag till ny lag om ersättning för minskat vattenområde

1 § *Om övergången till en ny referensnivå för bestämmande av gräns mot allmänt vattenområde enligt 8 § lagen (1950:595) om allmänt vattenområde medför att en fastighets vattenområde minskar så att ekonomisk skada uppkommer, har fastighetens ägare och andra rättighetshavare rätt till ersättning av staten.*

Övergången till att använda en ny referensnivå för att bestämma gränsen mellan enskilt och allmänt vatten i havet kan medföra att en enskild fastighets vattenområde minskar i sådan omfattning att ekonomisk skada uppkommer. Genom regleringen i 1 § ges fastighetens ägare och andra rättighetshavare som lider skada till följd av minskningen rätt till ersättning av staten.

2 § Ersättningen ska bestämmas enligt 4 kap. expropriationslagen (1972:719).

Paragrafen slår fast att om ekonomisk skada uppkommer och ersättning ska betalas till fastighetsägare och andra rättighetshavare ska ersättningens storlek bestämmas i enlighet med expropriationslagens regler. Ersättningen ska utgå för den ekonomiska skada som uppkommer vid övergångstidpunkten.

3 § Kammarkollegiet beslutar för statens räkning om ersättningsfrågor enligt denna lag.

Ett ersättningsanspråk ska framställas hos Kammarkollegiet före utgången av år 2020. Annars är rätten till ersättning förlorad. Kollegiet ska i första hand genom förhandlingar söka träffa överenskommelse med den som har framställt anspråket.

Kammarkollegiets beslut får inte överklagas.

Fastighetsägare och andra rättighetshavare som lider skada ska framställa sina ersättningsanspråk till Kammarkollegiet före utgången av år 2020. Annars är rätten till ersättning förlorad. Kammarkollegiet beslutar om rätt till ersättning föreligger och i sådana fall om ersättningens storlek. Kammarkollegiet ska då i första hand försöka träffa överenskommelse med den som framställt ersättningsanspråk.

Kammarkollegiets beslut om rätt till ersättning och i förekommande fall ersättningens storlek får inte överklagas.

4 § Om den som har framställt anspråk på ersättning inte är nöjd med Kammarkollegiets beslut i en ersättningsfråga, får talan väckas mot staten vid den mark- och miljödomstol inom vars område fastigheten är belägen. Sådan talan ska väckas inom tre månader från den dag då kollegiets beslut delgavs sökanden. Annars är rätten till talan förlorad.

Paragrafen slår fast att den som framställt anspråk om ersättning och inte är nöjd med Kammarkollegiets beslut i ersättningsfrågan, får väcka talan mot staten vid mark- och miljödomstolen. Talan ska väckas hos den domstol inom vars verksamhetsområde fastigheten är belägen. Har talan inte väckts inom tre månader från den dag då Kammarkollegiets beslut delgavs sökanden är rätten till talan förlorad.

Hänsyn till bevissvårigheterna bör tas vid bedömningen av den enskildes påstående om att fastighetens vattenområde har minskat, om påståendet i övrigt vinner stöd av omständigheterna.

5 § Kammarkollegiet företräder staten vid talan inför domstol om ersättning enligt denna lag.

Paragrafen ger Kammarkollegiet mandat att företräda staten vid ärenden angående ersättningsfrågor enligt denna lag hos mark- och miljödomstolen.

Referenser

Litteratur

- The Law of the Sea, United Nations Convention on the Law of the Sea with Index and Final Act of the Third United Nations Conference on the Law of the Sea, United Nations, New York 1983.
- The Law of the Sea, Baselines: An Examination of the Relevant Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea, United Nations, New York, 1989.
- Limits in the Seas no 106, Developing Standard Guidelines for Evaluating Straight Baselines, US Department of State, Washington August 31, 1987.
- Limits in the Seas no 108 – 1st Revision, Maritime Boundaries of the World, US Department of State, Washington November 30, 1990.
- Handbook on the Delimitation of Maritime Boundaries, United Nations, New York, 2000.
- Kort 1 2012, Sjöfartsverket, Norrköping 2012.
- Bergström, Svante, Om allmänt vattenområdes rättsliga ställning, Institutet för offentlig och internationell rätt, Almqvist & Wiksells boktryckeri, Uppsala 1957.
- Gustafsson, Åke, Riksgränshistoria & gränsöversyner, Lantmäteriet Kartförlaget 1995.
- Julstad, Barbro, Fastighetsindelning och markanvändning, Norstedts Juridik, andra upplagan, Stockholm 2000.
- Michanek, Gabriel, Energirätt, Iustus förlag, 1990.
- Rodhe, Knut, Gränsbestämning och äganderättstvist, AB Lundequistska bokhandeln, 1944.
- Romberg, Carl/Thulin, Gösta, Fiskelag och vattengräns, P.A. Nordstedt & söners förlag, Stockholm 1955.

Propositioner

- Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående bestämmande af sträckningen af viss del af sjögränsen mellan Sverige och Norge; gifven Stockholms slott den 26 mars 1904. Kungl. Maj:ts proposition nr 70.
- Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om gräns mot allmänt vattenområde, m.m.; given Drottningholms slott den 13 januari 1950. Kungl. Maj:ts proposition nr 59.
- Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom allmänt vattenområde m.m., given Stockholms slott den 8 april 1953. Kungl. Maj:ts proposition nr 212.
- Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om kontinentalsockeln m.m.; given Stockholms slott den 1 april 1966. Kungliga Maj:ts proposition nr 114 år 1966.
- Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om Sveriges sjöterritorium; given Stockholms slott den 25 mars 1966. Kungliga Maj:ts proposition nr 119 år 1966.
- Regeringens proposition 1978/79:27 om utvidgning av Sveriges sjöterritorium, Stockholm den 5 december 1978.
- Regeringens proposition 1979/80:43 om ändring av Sveriges sjöterritorium, Stockholm den 18 oktober 1979.
- Regeringens proposition 1981/82:130 med förslag till ny vattenlag m.m.; beslutad den 25 mars 1982.
- Regeringens proposition 1984/85:107, om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske m.m., beslutad den 17 januari 1985.
- Regeringens proposition 1992/93:54 om en svensk ekonomisk zon, Stockholm den 8 oktober 1992.
- Regeringens proposition 1994/95:156 Godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Finland om avgränsning i Ålands hav och norra Östersjön m.m., Stockholm den 9 mars 1995.
- Regeringens proposition 1995/96:140 Sveriges ratifikation av Förenta nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982 och avtalet av den 28 juli 1994 om tillämpningen av konventionens del XI, Stockholm den 7 mars 1996.

Regeringens proposition 2009/10:224 Ett sammanhängande system för geografisk miljöinformation, Stockholm den 27 maj 2010.

Regeringens proposition 2013/14:186 Hushållning med havsområden, Stockholm den 13 mars 2014.

Sveriges överenskommelser med främmande makter (SÖ)

- (SÖ 1921:26) Konvention angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering, Genève den 20 oktober 1921.
- (SÖ 1932:1) Deklaration med Danmark angående vissa gränsförhållanden i Öresund, Stockholm den 30 januari 1932.
- (SÖ 1933:5) Ministeriella noter, utväxlade med Norge angående tidsintervallerna mellan gränsröjningarna vid svensk-norska gränsen, Oslo den 7 februari 1933.
- (SÖ 1967:14) Överenskommelse med Norge om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack, Oslo den 5 april 1967.
- (SÖ 1969:3) Överenskommelse med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln, Stockholm den 24 juli 1968.
- (SÖ 1973:1) Överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, Stockholm den 29 september 1972.
- (SÖ 1978:42) Överenskommelse med Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln jämte protokoll, Berlin den 22 juni 1978.
- (SÖ 1985:54) Överenskommelse med Danmark om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna mellan Sverige och Danmark, Köpenhamn den 9 november 1984.
- (SÖ 1987:3) Skriftväxling med Danmark om avgränsning av ansvarsregionerna enligt konventionen den 22 mars 1974 om skydd av den Östersjöområdets marina miljö (SÖ 1976:13), Köpenhamn den 21 november 1986.
- (SÖ 1988:38) Överenskommelse med Sovjetunionen om avgränsning av kontinentalsockeln samt av den svenska fiskezonen och den sovjetiska ekonomiska zonen i Östersjön, Moskva den 18 april 1988.

- (SÖ 1989:27) Överenskommelse med Polen om avgränsning av kontinentalsockeln, Warszawa den 10 februari 1989.
- (SÖ 1990:18) Överenskommelse mellan Sverige, Polen och Sovjetunionen om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön, Stockholm den 30 juni 1989.
- (SÖ 1995:18) Överenskommelse jämte protokoll med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon, Stockholm den 2 juni 1994.
- (SÖ 1995:54) Avtal med Danmark om revidering av demarkationslinjen i södra Öresund (SÖ 1932:1), Köpenhamn den 28 juni och 3 juli 1995.
- (SÖ 1998:33) Överenskommelse med Estland och Lettland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön, Stockholm den 30 april 1997.
- (SÖ 2000:1) Förenta nationernas havsrättskonvention, Montego Bay den 10 december 1982, och avtalet om genomförande av Del XI i denna konvention, New York den 28 juli 1994.
- (SÖ 2000:18) Avtal med Estland om avgränsningen av de maritima zonerna i Östersjön, Stockholm den 2 november 1998.
- (SÖ 2001:21) Överenskommelse med Estland och Finland om en gemensam avgränsningspunkt i Östersjön, Tallinn den 16 januari 2001.
- (SÖ 2010:2) Överenskommelse med Finland om ändring av riksgränsen mellan Sverige och Finland, Helsingfors den 3 och 25 mars 2010.
- (SÖ 2011:7) Överenskommelse med Litauen och Ryska federationen om en gemensam avgränsningspunkt för de exklusiva ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön, Vilnius den 30 november 2005.
- Överenskommelse med Litauen om avgränsningen av de ekonomiska zonerna och kontinentalsockeln i Östersjön, Stockholm den 10 april 2014.¹

---

¹ Överenskommelsen trädde i kraft den 23 december 2014. Någon SÖ har ännu inte publicerats.

Betänkanden i SOU serien

SOU 1930:6, Gihl, Torsten: Gränsen för Sveriges territorialvatten I, Gränsen mellan Sveriges territorialvatten och det fria havet, Stockholm 1930.

SOU 1947:38, Lagberedningens förslag till jordabalk I.

SOU 1947:47, Fiskerättskommitténs förslag till fiskelag jämte därmed sammanhängande författningar.

SOU 1949:23, Lagberedningens utlåtande angående lagstiftning om gräns mot allmänt vattenområde.

SOU 1960:25, Lagberedningens förslag till jordabalk m.m. II, motiv till balken.

SOU 1965:1, Sveriges sjöterritorium, Betänkande avgivet av Baslinjeutredningen.

SOU 1965:66, Kontinentalsockeln, Betänkande avgivet av Kontinentalsockelutredningen.

SOU 2007:96, Avgifter, Betänkande av Avgiftsutredningen

SOU 2010:91, Planering på djupet – fysisk planering av havet, Betänkande av Havsplaneringsutredningen, Stockholm 2010.

SOU 2014:35, I vått och torrt – förslag till ändrade vattenrättsliga regler, betänkande av Vattenverksamhetsutredningen, Stockholm 2014.

Rättsfall

Skiljedom om Grisbådarna som beslutades i Haag den 23 oktober 1909 (Cour permanente d'Arbitrage, Affaire des Grisbådarna: Sentence, La Haye, 23 octobre 1909).

Rättsfall från Högsta domstolen (Nytt juridiskt arkiv).

NJA 1981, s 1.

NJA 2003, C 44.

NJA 2007, s 695.

Organisationers och myndigheters hemsidor

United Nations Office of Legal Affairs, <http://legal.un.org/ola/>
Baltic Operational Oceanographic System, BOOS, www.boos.org
Geodataportalen, www.geodata.se
Havs- och vattenmyndigheten, www.havochvatten.se
Kustbevakningen, www.kbv.se
Lantmäteriet, www.lantmateriet.se
Naturvårdsverket, www.naturvardsverket.se
Sjöfartsverket, www.sjofartsverket.se
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, www.smhi.se
International Hydrographic Organization (IHO),
<http://www.iho.int/srv1/>

Övrigt

Kammarkollegiets betänkande: Allmänt vattenområde, B I nr 566, 21 december 1965.
Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone, Genève den 29 april 1958.
Convention on the Continental Shelf, Genève den 29 april 1958.
Sveriges Officiella statistik 1901–1985, Göteborgs och Bohus Län.
Översynen av Riksgränsen mellan Sverige och Norge 1984–87.
Gränsöversynen Sverige – Finland 2006, Den svenska och finska gränskommissionen, Helsingfors den 20 mars 2007.
Kammarkollegiet, Dnr 4.1-5982-10, daterad 2010-10-19.
Sjöfartsverket, Ordlista och begreppsdiagram Farleder och hamnar, version 2.0, 2011-05-31.
Ufs A 2014, Underrättelser för sjöfarande, Allmänna upplysningar, Sjöfartsverket.
Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om navigations-säkerhet och navigationsutrustning (TSFS 2011:2 med ändring 2012:71).

75th Conference of the International Law Association held in Sofia, Bulgaria, 26-30 August 2012; Resolution No 1/2012 Baselines under the International Law of the Sea; Report from the ILA Committee on Baselines.

IHO/IAG: A Manual on Technical Aspects of the United Nations Convention on the Law of the Sea – 1982 (TALOS), 5th Edition, October 2012. International Hydrographic Bureau, Monaco.

Kommittédirektiv 2011:41

Översyn av Sveriges havsgränser

Beslut vid regeringssammanträde den 5 maj 2011

Sammanfattning

En särskild utredare ska se över de svenska baslinjerna och de olika jurisdiktionsgränserna till havs i syfte att ge dessa den precision som modern teknik medger. Utredaren ska också lägga fram förslag om inrättande av en angränsande zon runt Sveriges kuster.

Utredaren ska lämna de förslag till författningsändringar som översynen kan ge anledning till.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2013.

Bakgrund

Översyn av Sveriges gränser till havs

En förutsättning för att veta var svensk jurisdiktion kan utövas och var svenska lagregler är tillämpliga är att det finns klart och tydligt angivna geografiska gränser på land och till havs. Det praktiska behovet av tydliga gränser till havs dikteras också av den rättsliga och politiska utvecklingen på flera områden. För att regeringen t.ex. ska kunna inrätta särskilda marina miljöskyddsområden måste den veta exakt var de svenska jurisdiktionsgränserna rent geografiskt går. För att kunna genomföra EU:s gemensamma fiskeripolitik krävs också att gränserna anges på exakt sätt. Precist bestämda gränser är en avgörande faktor för att Sverige på ett adekvat sätt ska kunna påtala och agera mot kränkningar av svenskt territorium. Andra politikområden som berörs av gränsproblematiken är migra-

tions-, hälso-, tull- och skattefrågor, men även andra frågor såsom skyddet av det marina undervattenskulturarvet, läggande av rörledningar och kablar, ingripande mot transport av massförstörelsevapen och narkotikasmuggling.

Den nuvarande lagstiftningen är i stora delar föråldrad och svåröverskådlig. Den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium, det i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium benämnda territorialhavet, beskrivs som att det sträcker sig tolv nautiska mil från baslinjerna. Gränsen är däremot inte angiven med koordinater, vilket gör den svår att lagra i databaser och användas i digitala system.

Den nuvarande lagstiftningen behöver också förtydligas. Relationen mellan de begrepp som definierar Sveriges havs- och landgränser är i vissa avseenden oklar.

En otydlighet finns även i gränssnittet mellan havsgränslagstiftningen och fastighetslagstiftningen avseende förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. I betänkandet av den s.k. Havspaneringsutredningen (SOU 2010:91 Planering på djupet – fysisk planering av havet) föreslås också att frågan om äganderätten till allmänt vatten bör utredas. Havspaneringsutredningen motiverar utredningsbehovet med att rättsläget när det gäller statens rätt att bestämma över dispositionsrätten i allmänt vatten och att ta ut avgift för denna rätt är oklart samtidigt som möjligheten att ta ut avgift eller ersättning för att nyttja naturresurserna är ett viktigt medel för att göra havsförvaltningen ekosystembaserad.

Avgörande för beräkningen av Sveriges gränser till havs är de normala och räta baslinjernas sträckning. Det är utifrån baslinjerna och utanför dessa belägna lågvattenskar, så kallade cirkelbågepunkter, som samtliga suveränitetszoner och jurisdiktionszoner ska beräknas, såsom territorialhav, angränsande zon och ekonomisk zon. En förutsättning för en översyn av Sveriges gränser till havs är därför att en uppdatering görs av det baslinjesystem som i dag används. Baslinjesystemet reviderades senast på 1960-talet. Den dåvarande utredningen, Baslinjeutredningen, (SOU 1965:1) låg till grund för den nu gällande lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium och den till lagen knutna kungörelsen (1966:375) med närmare bestämmelser om beräkningen av Sveriges sjöterritorium. Även lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon med tillhörande förordning (1992:1226) bygger på det baslinjesystem som togs fram under

1960-talet. I Baslinjeutredningen uttalades att en översyn av baslinjesystemet bör ske vart trettionde år. Det angavs att kravet på en återkommande översyn främst motiveras av landmassans förändring, vilket innebär att många av de äldre baslinjepunkterna inte på ett adekvat sätt speglar Sveriges nuvarande geografiska förhållanden.

Därtill kommer att teknikutvecklingen på mät- och kartområdet sedan 1960-talet varit mycket snabb, bl.a. genom utvecklandet av digitala databaser, flygfotogrammetrisk informationsinsamling, allmänna geografiska informationssystem (GIS), elektroniska sjökort (ECDIS) och satellitbaserade navigationssystem (GPS/GNSS). I dag finns det således möjlighet till en helt annan precision vid fastställandet av olika gränser än tidigare.

Det är således såväl landmassans förändring som kravet på förbättrad geografisk information som motiverar behovet av en översyn av baslinjerna.

Inrättande av en angränsande zon

Begreppet angränsande zon, som först kodifierades genom FN:s havsrättskonvention från 1982, men som existerade på sedvanerättslig grund dessförinnan, avser numera ett område utanför territorialhavet där kuststaten har viss begränsad jurisdiktion inom områdena tull, skatt, invandring, hälsovård och skydd av arkeologiska samt historiska fynd i havet. Enligt havsrättskonventionen, i vilken Sverige är part, har stater möjlighet att enligt konventionens artikel 33 inrätta en angränsande zon som numera inte får sträcka sig utöver 24 nautiska mil från de baslinjer varifrån territorialhavets bredd beräknas.

Under det senaste decenniet har behovet av att tillsätta en utredning för att närmare granska frågan om inrättande av en så kallad angränsande zon utanför Sveriges kuster gjort sig alltmer påmint. I prop. 1995/96:140 om svensk ratifikation m.m. av FN:s havsrättskonvention gjorde regeringen bedömningen (med stöd bl.a. av vad som framkommit under remissbehandlingen) att övervägande skäl talade för att en angränsande zon borde inrättas runt Sveriges kuster. Då frågan krävde ytterligare överväganden anmälde regeringen sin avsikt att återkomma till riksdagen med den vid en senare tidpunkt.

Frågan om inrättade av en angränsande zon har även varit föremål för riksdagsfrågor. Senast år 2008 uppgav utrikesminister Bildt att inrättande av en angränsande zon i icke obetydliga avseenden skulle utvidga möjligheterna för tillsyn av överträdelse av svenska lagar och förordningar. Han noterade att juridiska och tekniska skäl talade för att frågan hanteras som en del av en på sikt nödvändig översyn av den svenska havsgränslagstiftningen. Även miljöminister Carlgren har uttalat sig i denna riktning.

Dessutom har olika myndigheter, däribland Kustbevakningen, vid upprepade tillfällen understrukit vikten av att inrätta en angränsande zon.

I direktiven till den nyligen framlagda Havsplaneringsutredningen (SOU 2010:91) ingick uppgiften att särskilt analysera och redovisa möjligheterna för Sverige att inrätta en angränsande zon enligt havsrättskonventionen. I utredningen ägnas omfattande utrymme åt behovet att inrätta en sådan zon. Utredningen noterar att frågan om en angränsande zon berör fler aspekter än som omfattas av utredningens uppdrag men har ändå valt att lägga fram lagförslag som bl.a. rör skydd av kulturminnen i en angränsande zon. Utredningen hade dessförinnan fäst regeringens uppmärksamhet på behovet av att fastställa Sveriges havsgränser eftersom det är en förutsättning för att korrekta havsplaner ska kunna fastställas och tillämpas (Skrivelse till regeringen 2010-05-12, Dnr 34/B1/2010).

Det finns därför skäl för Sverige att utöka den svenska jurisdiktionen genom att inrätta en angränsande zon.

Redovisning av havsgränser – internationell havsgränsdatabas

Många länder har sedan länge redovisat det egna landets havsgränser i officiella sjökort. Varje land har därmed kontroll över den publicerade informationen och en erfaren sökare av information vet var vederhäftig information finns. Havsrättskonventionen anger dock en alternativ möjlighet att redovisa dessa gränser, nämligen att publicera dem i en förteckning med geografiska koordinater. Förutsatt att informationen även redovisas i sjökorten så ökar därmed tillgängligheten och användbarheten.

Inom sjökarteorganisationerna finns numera samverkan som innebär att produktionen av internationella sjökort, så kallade INT-kort,

samordnas. Dessa INT-kort kommer i första hand att ersätta sjökort över områden som berör fler länder. Digitala sjökort produceras på ett motsvarande vis där publiceringsansvaret är uppdelat i geografiska områden, så kallade ENC-celler. Dessa digitala sjökort har officiell status och kan fullt ut ersätta tryckta sjökort. I dessa INT-kort och ENC-celler förväntas att alla berörda länders havsgränser redovisas.

Enkel åtkomst till havsgränsinformation oberoende av tillgång till sjökort är till nytta. I många sammanhang är de omkringliggande ländernas havsgränser av lika stort intresse som de nationella. Behov av en databas där alla berörda länders officiella havsgränser samlas har allt oftare signalerats från allt fler intressenter.

Övrigt

Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon är definierade bl.a. i avtal med grannländerna vid/runt Östersjön och Skagerack. Dessa avtal ligger fast men ett antal oklarheter och brister i havsgränsernas definitioner och utformning återstår att hantera tillsammans med berörda grannländer. Fristående från, men i samarbete med, utredaren kan Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) därför komma att föra förhandlingar med de länder som berörs.

Uppdraget att se över Sveriges havsgränser

Utredaren ska koncentrera sitt arbete till fem huvudområden:

- se över nuvarande gränslagstiftning,
- se över de svenska baslinjerna,
- föreslå en anpassning av den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium,
- föreslå inrättande av en angränsande zon i hela eller delar av det område som gränsar till svenskt territorialhav, samt
- föreslå författningsändringar som översynen kan ge anledning till.

Dessutom ska utredaren

- samverka med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) och på begäran ge underlag till stöd för Sveriges förhandlingar om gränsfrågor med berörda grannländer, samt
- bedöma samhällets behov av en internationell havsgränsdatabas, primärt för Östersjön, Kattegatt och Skagerack, och hur en sådan databas skulle kunna realiserars.

Utredaren får också ta upp andra frågor inom ramen för uppdraget, vilka aktualiseras under utredningsarbetet.

Översyn av nuvarande gränslagstiftning

Utredaren ska granska den nuvarande lagstiftningen om den svenska sjögränsen och ekonomiska zonen bl.a. mot bakgrund av 1982 års havsrättskonvention och andra länders gränslagstiftningar. Utredaren ska arbeta fram förslag till en reviderad havsgränslagstiftning. Indirekta definitioner och eventuella otydligheter ska om möjligt elimineras samt översikt och läsbarhet förbättras. Relationen mellan de begrepp som definierar havs- och landgränser ska förtydligas. Lagstiftningen ska så långt möjligt anpassas till aktuella behov och modern teknik vilket bland annat förväntas innebära att redovisning av entydigt koordinatangivna havsgränser medges. Förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten samt frågan om äganderätt till allmänt vatten ska utredas. Utredaren ska även lämna förslag till hur de reviderade havsgränserna ska uppdateras och bevakas.

Översyn av de svenska baslinjerna

Utredaren ska, bl.a. baserat på lämpligt geografiskt underlag, föreslå en optimal reviderad baslinjesträckning. Strandlinjen, som utgör normal baslinje, ska identifieras och redovisas på ett korrekt och entydigt sätt, anpassat till aktuella behov och modern teknik.

Koordinaterna för baslinjerna ska redovisas i aktuellt geodetiskt referenssystem (latitud och longitud i SWEREF99). Lämpligt geografiskt underlag ska i första hand inhämtas genom Sjöfartsverkets och Lantmäteriets försorg.

Anpassning av den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium

En anpassad territoriell gräns till havs ska utarbetas mot bakgrund av det nya förslaget till baslinjesträckning. Gränsöverenskommelser och resultatet av de gränsförhandlingar som kan komma att ske med berörda grannländer ska i förekommande fall beaktas. Redovisning ska ske av anslutningspunkter mellan den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium och gränsen för Sveriges ekonomiska zon samt andra motsvarande punkter. Gränsen ska redovisas på ett korrekt och entydigt sätt, anpassat till aktuella behov och modern teknik, vilket bland annat innebär redovisning av koordinatangiven gräns i aktuellt geodetiskt referenssystem (latitud och longitud i SWEREF99). Tekniskt stöd fås i första hand genom Sjöfartsverkets försorg.

Inrättande av en angränsande zon

Utredaren ska också lägga fram förslag om inrättande av en angränsande zon runt Sveriges kuster och i samband med detta utreda vilken verksamhet som kan tänkas uppkomma för relevanta myndigheter vid inrättande av en sådan zon. Utredaren ska på basis av detta underlag och med beaktande av vad Havsplaneringsutredningen föreslagit lägga fram förslag till nödvändiga författningsbestämmelser om svensk jurisdiktion och annan verksamhet i en sådan zon. Koordinaterna för zonen ska redovisas i aktuellt geodetiskt referenssystem (latitud och longitud i SWEREF99).

Samverkan med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet)

Utredaren ska samverka med och på begäran ge underlag till Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) till stöd för de gränsförhandlingar som kan bli aktuella med berörda grannländer. Resultatet av dessa förhandlingar ska ligga till grund för dragning av yttre gränsen för svenskt sjöterritorium och angränsande zon.

Bedömning av behovet av en internationell havsgränsdatabas, primärt för Östersjön, Kattegatt och Skagerack

Utredaren ska bedöma behovet av en internationell havsgränsdatabas, primärt för havsgränserna i Östersjön, Kattegatt och Skagerack samt vilken typ av gränser som databasen bör innehålla och vilka överenskommelser och rutiner som krävs för att hålla den aktuell. I denna bedömning ska utredaren beakta relevanta krav dels i lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation, dels i det pågående EU-rättsliga arbetet under det s.k. Inspire-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen).

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska redovisa en konsekvensanalys av förslagen som inkluderar beskrivning av eventuella organisatoriska förändringar samt eventuella omställningskostnader. Utredaren ska även bedöma tiden för genomförande av de förslag som lämnas.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samråda med berörda myndigheter. Lantmäteriet och Sjöfartsverket ska i enlighet med särskilt uppdrag från regeringen bistå utredaren och lämna utredaren det underlag denne begär. För detta tillförs 8 miljoner kronor 2011 och 7 miljoner kronor per år 2012–2013 till Lantmäteriet anslag (prop. 2010/11:1, utg.omr. 18). Utredaren kan företa de fältstudier som behövs för uppdragets genomförande.

Om utredaren anser det lämpligt kan någon eller några delar av uppdraget redovisas i ett eller flera delbetänkanden. Utredaren ska årligen i lämplig form redovisa uppgifter om hur utredningen fortskrider.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2013.

(Utrikesdepartementet)

Kommittédirektiv 2013:98

Tilläggsdirektiv till Havsgränsutredningen (UD 2011:01)

Beslut vid regeringssammanträde den 31 oktober 2013

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 5 maj 2011 kommittédirektiv om bl.a. en översyn av de svenska baslinjerna och de olika jurisdiktionsgränserna till havs i syfte att ge dessa den precision som modern teknik medger (dir. 2011:41). Utredningen har antagit namnet Havsgränsutredningen.

Kommittén skulle redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2013. Utredningstiden förlängs nu. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 31 december 2014.

(Utrikesdepartementet)

Kommittédirektiv 2014:156

Tilläggsdirektiv till Havsgränsutredningen (UD 2011:01)

Beslut vid regeringssammanträde den 18 december 2014.

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 5 maj 2011 kommittédirektiv om bl.a. en översyn av de svenska baslinjerna och de olika jurisdiktionsgränserna till havs i syfte att ge dessa den precision som modern teknik medger (dir. 2011:41). Utredningen har antagit namnet Havsgränsutredningen.

Enligt tilläggsdirektiv skulle uppdraget redovisas senast den 31 december 2014 (dir. 2013:98). Utredningstiden förlängs nu ytterligare. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 28 februari 2015.

(Utrikesdepartementet)

Koordinatlista föreslagna svenska baslinjer

Nedan redovisas koordinatlistan för utredningens förslag till uppdaterade svenska baslinjer. Listan ska ingå som bilaga 1 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Räta eller normala baslinjer dras mellan två typer av inmätta eller beräknade punkter – baslinjepunkter och punkter på lågvattenlinjen.

Normal baslinje går genom ett antal punkter på den av utredningen valda lågvattenlinjen -0,5 meter i RH 2000.

Rät baslinje går mellan två baslinjepunkter på den valda lågvattenlinjen -0,5 meter i RH 2000. De räta baslinjerna är definierade som geodetiska linjer och är i flertalet fall segmenterade.

En punkt på ett lågvattenskar är en punkt som ligger utanför en rät eller normal baslinje och som inte ligger djupare än -0,5 meter i RH 2000.

Alla punkter utmed baslinjerna beskrivs med platsnamn där sådant finns och geografiska koordinater i latitud och longitud i SWEREF 99. Koordinaterna anges i grader och minuter med sex decimaler på minuten. Följanden punkttyper förekommer:

- baslinjepunkt (BP),
- punkt på lågvattenlinjen (LP),
- punkt på lågvattenskar (LS), eller
- segmenterad punkt på en rät geodetisk linje mellan två baslinjepunkter (MP).

För baslinjepunkter, punkter på lågvattenlinjen och punkter på lågvattenskar anges även löpnummer i första kolumnen.

I femte kolumnen anges vilken typ av baslinje som startar i en baslinjepunkt och går fram till nästa baslinjepunkt.

Fast land och Öland

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
1: Grånsboj 2	58-56.536503N	10-55.074803E	BP	Rät baslinje
2: Stora Drammen, V-punkten	58-55.754900N	10-57.445290E	BP	Rät baslinje
	58-53.334510N	10-57.670980E	MP	
3: Klövningen-Mörholmen, V-punkten	58-53.245020N	10-57.679310E	BP	Rät baslinje
	58-50.827980N	10-58.013273E	MP	
	58-48.410915N	10-58.346339E	MP	
4: Segelskären, V-punkten	58-46.633410N	10-58.590700E	BP	Rät baslinje
	58-44.220319N	10-59.017586E	MP	
	58-41.807186N	10-59.443366E	MP	
	58-39.394007N	10-59.868048E	MP	
	58-36.980781N	11-00.291636E	MP	
	58-34.567510N	11-00.714133E	MP	
5: Trolleskären, V-punkten	58-32.217860N	11-01.124440E	BP	Rät baslinje
	58-30.022114N	11-03.084353E	MP	
	58-27.825810N	11-05.040109E	MP	
	58-25.628953N	11-06.991725E	MP	
	58-23.431545N	11-08.939213E	MP	
	58-21.233589N	11-10.882589E	MP	
6: Yttre brottet, SV-punkten	58-19.646030N	11-12.283420E	BP	Rät baslinje
	58-17.309093N	11-13.503634E	MP	
	58-14.971926N	11-14.721070E	MP	
	58-12.634524N	11-15.935740E	MP	
	58-10.296889N	11-17.147654E	MP	
	58-07.959021N	11-18.356823E	MP	
7: Mäseskär, V-punkten	58-05.661320N	11-19.542430E	BP	Rät baslinje
7:1	58-04.708280N	11-20.044410E	LS	
	58-03.335340N	11-20.828582E	MP	
	58-01.009099N	11-22.111853E	MP	
	57-58.682601N	11-23.392257E	MP	
	57-56.355847N	11-24.669804E	MP	
	57-54.028836N	11-25.944506E	MP	
8: Dynan, V-punkten	57-53.700590N	11-26.124070E	BP	Rät baslinje
	57-51.391387N	11-27.506895E	MP	
	57-49.081884N	11-28.886681E	MP	
	57-46.772088N	11-30.263441E	MP	
	57-44.461999N	11-31.637186E	MP	
	57-42.151619N	11-33.007927E	MP	
	57-39.840948N	11-34.375676E	MP	
9: Vinga ungar, V-punkten	57-38.190960N	11-35.350420E	BP	Rät baslinje
	57-36.010743N	11-37.325166E	MP	
	57-33.829961N	11-39.295912E	MP	
	57-31.648614N	11-41.262668E	MP	
	57-29.466705N	11-43.225449E	MP	
	57-27.284236N	11-45.184268E	MP	
	57-25.101209N	11-47.139136E	MP	
	57-22.917626N	11-49.090068E	MP	
	57-20.733489N	11-51.037075E	MP	
	57-18.548800N	11-52.980171E	MP	
10: Klockfoten, SV-punkten	57-17.794710N	11-53.649860E	BP	Rät baslinje
	57-15.899926N	11-56.442515E	MP	
	57-14.004058N	11-59.230372E	MP	
	57-12.107103N	12-02.013441E	MP	
	57-10.209067N	12-04.791732E	MP	
10:1	57-09.071080N	12-06.402970E	LS	
11: Lille Balken, SV-punkten	57-09.031050N	12-06.512890E	BP	Rät baslinje
	57-07.170666N	12-09.372486E	MP	
	57-05.309143N	12-12.227288E	MP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
12: Rödsjär, SV-punkten	57-03.823470N	12-14.501010E	BP	Rät baslinje
	57-01.595559N	12-16.256504E	MP	
	56-59.367191N	12-18.008442E	MP	
	56-57.138371N	12-19.756837E	MP	
13: Lindbådan, V-punkten	56-55.139010N	12-21.321920E	BP	Rät baslinje
	56-53.426664N	12-24.459869E	MP	
	56-51.712953N	12-27.593028E	MP	
	56-49.997884N	12-30.721412E	MP	
14: Marsten, SV-punkten	56-49.763840N	12-31.147760E	BP	Rät baslinje
14:1	56-43.757060N	12-37.215400E	LS	
	56-47.659281N	12-33.344045E	MP	
	56-45.554034N	12-35.536192E	MP	
	56-43.448101N	12-37.724215E	MP	
	56-41.341485N	12-39.908127E	MP	
	56-39.234187N	12-42.087940E	MP	
15: Tylön, V-punkten	56-38.854450N	12-42.480240E	BP	Rät baslinje
15:1	56-27.588270N	12-32.768400E	LS	
	56-36.662453N	12-40.598051E	MP	
	56-34.470003N	12-38.719452E	MP	
	56-32.277099N	12-36.844430E	MP	
	56-30.083743N	12-34.972974E	MP	
	56-27.889937N	12-33.105072E	MP	
16: Hallands Väderö, V-punkten	56-27.063920N	12-32.402790E	BP	Rät baslinje
	56-24.777617N	12-30.943454E	MP	
	56-22.491037N	12-29.486980E	MP	
	56-20.204185N	12-28.033355E	MP	
	56-24.777617N	12-30.943454E	MP	
17: Kullen, V-punkten	56-18.153720N	12-26.732540E	BP	Normal baslinje
17:1	56-18.114490N	12-26.758190E	LP	
17:2	56-18.091730N	12-26.800800E	LP	
17:3	56-17.864300N	12-27.034930E	LP	
17:4	56-17.720300N	12-27.315480E	LP	
17:5	56-16.055580N	12-30.253100E	LS	
17:6	56-14.906850N	12-30.974320E	LS	
17:7	56-14.913450N	12-31.561340E	LP	
17:8	56-13.836760N	12-31.268780E	LS	
17:9: Långören	56-12.468590N	12-32.108950E	LS	
17:10: Lerberget	56-10.606690N	12-33.218900E	LP	
17:11	56-10.509940N	12-33.136950E	LS	
17:12	56-09.304370N	12-32.963350E	LS	
17:13: Viken	56-08.726160N	12-33.972640E	LP	
17:14: Viken	56-08.633300N	12-34.076830E	LP	
17:15: Viken	56-08.598410N	12-34.104020E	LP	
17:16: Domstensrevet	56-07.546190N	12-35.252300E	LS	
17:17: Domsten	56-06.982540N	12-36.152990E	LP	
17:18: Hittarpsrevet	56-06.018110N	12-37.322060E	LP	
17:19: Hittarpsrevet	56-05.930040N	12-37.410770E	LP	
17:20: Hittarpsrevet	56-05.851730N	12-37.621200E	LS	
17:21: Hittarp	56-05.535230N	12-38.452810E	LP	
17:22	56-05.351130N	12-38.694980E	LP	
17:23: Sofiero	56-04.928530N	12-39.293570E	LP	
17:24: Sofiero	56-04.877040N	12-39.385670E	LP	
17:25: Tinkarpsgården	56-04.670790N	12-39.719350E	LP	
17:26: Tinkarpsgården	56-04.652090N	12-39.738260E	LP	
17:27: Tinkarpsgården	56-04.633340N	12-39.767050E	LP	
17:28: Tinkarpsgården	56-04.593200N	12-39.812110E	LP	
17:29: Tinkarpsgården	56-04.567500N	12-39.840410E	LP	
17:30: Tinkarpsgården	56-04.530860N	12-39.868370E	LP	
17:31: Tinkarpsgården	56-04.431280N	12-39.945950E	LP	
17:32: Tinkarpsgården	56-04.306360N	12-40.066650E	LP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
17:33: Tinkarpsgården	56-04.213060N	12-40.210010E	LP	
17:34: Tinkarpsgården	56-04.140110N	12-40.319830E	LP	
17:35: Tinkarpsgården	56-04.074180N	12-40.407340E	LP	
17:36 : Tinkarpsgården	56-03.984900N	12-40.502350E	LP	
17:37	56-03.348405N	12-40.816296E	LP	
17:38: Helsingborg, N Nordhamnen	56-02.916120N	12-40.962580E	LP	
17:39: Helsingborg, S Nordhamnen	56-02.461980N	12-41.065930E	LP	
17:40: Helsingborg, Västhamnen	56-01.932100N	12-41.348700E	LP	
17:41: Helsingborg, Västhamnen	56-01.659720N	12-41.355230E	LP	
17:42: Helsingborg, Sydhamnen	56-01.132170N	12-41.806060E	LP	
17:43: Helsingborg, Bulkhamnen	56-00.459590N	12-42.245340E	LP	
17:44: Helsingborg, Bulkhamnen	56-00.288390N	12-42.441530E	LP	
17:45: Råå hamn	55-59.451350N	12-44.452980E	LP	
17:46: Råå hamn	55-59.317410N	12-44.621650E	LP	
17:47: Rydeback	55-58.078930N	12-45.336950E	LP	
17:48: Fortuna	55-57.499320N	12-45.339620E	LP	
17:49: Nytorp	55-57.221500N	12-45.421420E	LP	
17:50: Nytorp	55-57.140500N	12-45.464380E	LP	
17:51: Nytorp	55-57.093950N	12-45.536590E	LP	
17:52: Nytorp	55-57.066540N	12-45.587680E	LP	
17:53: Alabodarna	55-56.380160N	12-46.281820E	LP	
17:54: Rustningshamn	55-55.551040N	12-47.418740E	LP	
17:55: Borstahusen	55-53.667120N	12-47.960750E	LP	
17:56: Lindshamn	55-52.555410N	12-48.401030E	LP	
17:57: Gräsånnan	55-51.695360N	12-47.669520E	LP	
17:58: Gipson	55-51.098640N	12-48.819700E	LP	
17:59: Skabbrevet	55-50.529260N	12-49.494650E	LS	
17:60: Kulorna	55-45.128150N	12-53.468690E	LS	
17:61	55-45.060090N	12-53.556230E	LS	
17:62: Barseback	55-44.549200N	12-55.095440E	LP	
17:63	55-43.766250N	12-57.074580E	LP	
17:64	55-43.686260N	12-57.137680E	LP	
17:65	55-43.631520N	12-57.314810E	LP	
17:66	55-43.409330N	12-57.986790E	LP	
17:67	55-38.243480N	12-59.806480E	LP	
17:68	55-37.972840N	12-59.407740E	LP	
17:69: Malmö hamn, inloppet	55-37.492780N	12-58.556520E	LS	
17:70: Limhamn, N	55-35.876710N	12-55.787810E	LP	
17:71	55-35.576340N	12-55.241290E	LP	
17:72: Limhamn, S	55-34.999010N	12-54.593320E	LP	
17:73	55-34.332110N	12-53.632660E	LP	
17:74: Skälören	55-33.867180N	12-53.365210E	LP	
18: Klagshamn, V-punkten	55-31.147000N	12-53.092790E	BP	Rät baslinje
	55-28.863316N	12-51.652600E	MP	
19: Västra Haken, NV-punkten	55-27.142640N	12-50.569380E	BP	Rät baslinje
20: Skanör, V-punkten	55-25.026270N	12-49.516200E	BP	Rät baslinje
21: Falsterbo, SV-punkten	55-22.699150N	12-48.525570E	BP	Normal baslinje
22: Måklappen, V-punkten	55-22.048960N	12-48.423040E	BP	Rät baslinje
23: Falsterboev, SV-punkten	55-20.242010N	12-48.638500E	BP	Rät baslinje
	55-21.495271N	12-52.283067E	MP	
24: Sjölhundaskäret, SO-punkten	55-22.695440N	12-55.781750E	BP	Rät baslinje
	55-22.560518N	13-00.035167E	MP	
25: Skåre, S-punkten	55-22.456380N	13-03.265790E	BP	Normal baslinje
25:1: Stavstensudden, bränning SV	55-21.814410N	13-04.153530E	LS	
25:2: Trelleborg, pirnock	55-21.572170N	13-09.025100E	LP	
25:3: Trelleborg, pir S-punkten	55-21.567800N	13-09.127710E	LP	
25:4: Simremarken	55-20.629760N	13-16.195720E	LP	
25:5: Simremarken	55-20.582300N	13-16.453930E	LP	
25:6	55-20.427770N	13-17.689450E	LS	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
25:7	55-20.226780N	13-20.620050E	LP	
25:8	55-20.223200N	13-20.688110E	LP	
25:9: Smygehuk, pirnock	55-20.201550N	13-21.503790E	LP	
25:10	55-20.273670N	13-22.008870E	LP	
25:11: Beddingestrand	55-21.204020N	13-25.432340E	LS	
25:12: Hörte udde	55-22.992650N	13-33.831890E	LP	
25:13: Sydost om Kåsagården	55-23.200480N	13-35.547720E	LS	
25:14: Haken	55-23.235670N	13-35.818460E	LP	
25:15: Ystad hamn, Pirnock	55-25.003620N	13-49.097640E	LP	
25:16: Kåsehuvud V	55-22.926810N	14-03.113900E	LP	
25:17: Kåsehuvud S	55-22.832080N	14-03.375600E	LP	
25:18	55-22.623070N	14-09.007840E	LP	
25:19: Sydost om Sandhammaren	55-22.640030N	14-10.371920E	LP	
25:20: Sandhammaren	55-22.834840N	14-11.298100E	LP	
25:21: Sandhammaren	55-23.022280N	14-11.804700E	LP	
25:22: Sandhammaren	55-23.302570N	14-12.263720E	LP	
25:23	55-26.863830N	14-16.078840E	LS	
25:24: Långeören	55-27.342590N	14-16.643660E	LP	
25:25: Gislövshammar	55-29.199510N	14-19.208310E	LP	
25:26: Brantevik	55-30.461560N	14-20.814530E	LS	
25:27: Brantevik	55-30.636270N	14-20.964100E	LS	
25:28: Brantevik	55-30.805950N	14-21.043910E	LP	
25:29	55-32.144470N	14-21.426830E	LP	
25:30	55-32.305280N	14-21.475570E	LP	
25:31	55-32.548260N	14-21.519050E	LP	
25:32: Simrishamn	55-33.288640N	14-21.654150E	LP	
25:33: Simrishamn	55-33.470500N	14-21.592560E	LP	
25:34: Simrishamn, Pirnock	55-33.521100N	14-21.539090E	LP	
25:35: Knacken	55-35.013080N	14-20.125310E	LP	
25:36: Svingeln	55-35.312810N	14-19.846420E	LP	
25:37: Stenshuvud	55-39.853140N	14-16.733060E	LP	
25:38: Stenshuvud	55-39.944920N	14-16.684350E	LP	
25:39: Söder om Hällevik	55-40.215150N	14-16.494180E	LP	
25:40: Norr om Rosendal	55-40.400310N	14-16.361740E	LS	
26: Revhaken, S-punkten	55-54.437030N	14-18.227140E	BP	Rät baslinje
	55-55.279066N	14-22.278098E	MP	
	55-56.118881N	14-26.331999E	MP	
	55-56.956475N	14-30.388834E	MP	
	55-57.791846N	14-34.448595E	MP	
	55-58.624989N	14-38.511279E	MP	
	55-59.455901N	14-42.576879E	MP	
27: Kråkenabben, SO-punkten	55-59.591500N	14-43.241690E	BP	Rät baslinje
	55-59.814687N	14-47.551923E	MP	
28: Hanö syd, S-punkten	55-59.969660N	14-50.574340E	BP	Normal baslinje
28:1: Hanö	56-00.030040N	14-50.857810E	LS	
28:2: Hanö	56-00.167260N	14-51.261600E	LS	
28:3: Hanö	56-00.262700N	14-51.419490E	LP	
29: Hanö sydost, SO-punkten	56-00.298540N	14-51.450650E	BP	Rät baslinje
	56-02.375389N	14-53.689249E	MP	
	56-04.451549N	14-55.931855E	MP	
	56-06.527018N	14-58.178482E	MP	
30: Tärnö, SSO-punkten	56-06.567910N	14-58.222790E	BP	Rät baslinje
	56-06.326372N	15-02.542431E	MP	
	56-06.082317N	15-06.861160E	MP	
	56-05.835746N	15-11.178971E	MP	
	56-05.586661N	15-15.495852E	MP	
	56-05.335061N	15-19.811793E	MP	
	56-05.080949N	15-24.126781E	MP	
	56-04.824326N	15-28.440806E	MP	
31: Vitabåden, SV-punkten	56-04.820210N	15-28.509560E	BP	Rät baslinje

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
	56-03.052446N	15-31.479252E	MP	
	56-01.283488N	15-34.444418E	MP	
	55-59.513345N	15-37.405068E	MP	
	55-57.742021N	15-40.361211E	MP	
32: Utklippan sydväst, SV-punkten på det sydvästligaste skäret i ögruppen	55-56.777960N	15-41.967410E	BP	Rät baslinje
33: Utklippan	55-56.803950N	15-42.043570E	BP	Rät baslinje
34: Utklippan sydost, SO-punkten på det sydostligaste skäret i ögruppen	55-56.870690N	15-42.172920E	BP	Rät baslinje
	55-58.800999N	15-44.792462E	MP	
35: Utlängan	56-00.721040N	15-47.403670E	BP	Rät baslinje
35:1	56-11.126880N	16-23.118640E	LS	
	56-01.866865N	15-51.221467E	MP	
	56-03.010703N	15-55.043015E	MP	
	56-04.152551N	15-58.868316E	MP	
	56-05.292404N	16-02.697369E	MP	
	56-06.430258N	16-06.530173E	MP	
	56-07.566109N	16-10.366726E	MP	
	56-08.699952N	16-14.207027E	MP	
	56-09.831784N	16-18.051074E	MP	
	56-10.961601N	16-21.898867E	MP	
36: Ölands södra udde, SO-punkten	56-11.645470N	16-24.233090E	BP	Normal baslinje
36:1: Öster om Ölands södra udde	56-11.738330N	16-24.952740E	LS	
36:2: Öster om Sandviksreveln	56-13.195620N	16-27.884720E	LS	
36:3	56-14.070290N	16-28.927240E	LS	
36:4	56-17.325380N	16-31.188720E	LS	
36:5: Bränning Gråsgårds fiskehamn	56-18.908860N	16-32.398200E	LS	
36:6: Gammalsbyören	56-19.450020N	16-32.757730E	LS	
36:7	56-20.732660N	16-33.455530E	LS	
36:8	56-21.735430N	16-34.167570E	LS	
36:9: Öster om Segerstad	56-22.083340N	16-34.346920E	LS	
36:10: Södra Ören, S-punkten	56-27.172110N	16-36.564060E	LP	
36:11: Södra Ören, O-punkten	56-27.224970N	16-36.593910E	LP	
36:12	56-28.702400N	16-37.237690E	LS	
36:13: Stenåsa ör	56-30.359920N	16-38.133330E	LP	
36:14: Bränning öster om Jonsstrand	56-31.556790N	16-38.820800E	LS	
36:15	56-35.094350N	16-41.952450E	LS	
36:16: Öster om Gjussten	56-35.624260N	16-42.346110E	LS	
36:17	56-35.888020N	16-42.544980E	LS	
36:18	56-38.247510N	16-43.046370E	LS	
36:19: Båden O	56-40.164700N	16-43.924520E	LP	
36:20: Sydost om Arons sten	56-40.659810N	16-44.225140E	LS	
36:21: Stenbould	56-41.256130N	16-44.557420E	LS	
37: Gjusgrundet, O-punkten	56-44.012810N	16-45.828780E	BP	Rät baslinje
37:1	56-48.858570N	16-50.751320E	LS	
	56-46.149399N	16-47.917696E	MP	
	56-48.285363N	16-50.010597E	MP	
38: Kapelludden	56-49.129220N	16-50.838710E	BP	Rät baslinje
38:1	56-50.636920N	16-52.129690E	LS	
39: Långöreudd, O-punkten	56-50.745330N	16-52.207820E	BP	Rät baslinje
39:1	57-07.682560N	17-02.646200E	LS	
39:2: Kesnåsudden	57-10.549050N	17-04.533850E	LS	
	56-52.296503N	16-53.155716E	MP	
	56-54.596026N	16-54.563510E	MP	
	56-56.895252N	16-55.974237E	MP	
	56-59.194180N	16-57.387909E	MP	
	57-01.492809N	16-58.804535E	MP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
	57-03.791137N	17-00.224125E	MP	
	57-06.089164N	17-01.646692E	MP	
	57-08.386888N	17-03.072245E	MP	
40: Kornsuddden, O-punkten	57-10.684307N	17-04.500794E	BP	Rät baslinje
41: Strandtorp, O-punkten	57-13.633950N	17-04.941260E	BP	Rät baslinje
	57-14.134442N	17-05.359862E	MP	
	57-16.342558N	17-07.209245E	MP	
42: Ängjärnsuddden, O-punkten	57-18.550180N	17-09.062360E	BP	Normal baslinje
42:1: Brännabben	57-20.995340N	17-07.755670E	LS	
42:2: Ölands nordöstra udde	57-21.331570N	17-07.575820E	LP	
43: Ölands nordöstra udde, NO-punkten	57-21.347600N	17-07.562370E	BP	Rät baslinje
	57-23.367295N	17-05.078171E	MP	
	57-25.386195N	17-02.589440E	MP	
	57-27.404293N	17-00.096161E	MP	
	57-29.421588N	16-57.598322E	MP	
	57-31.438076N	16-55.095910E	MP	
	57-33.453753N	16-52.588912E	MP	
	57-35.468617N	16-50.077314E	MP	
44: Lilla Båden, O-punkten	57-35.678040N	16-49.815940E	BP	Rät baslinje
44:1	57-41.089660N	16-54.179280E	LS	
	57-37.904546N	16-51.606133E	MP	
	57-40.130593N	16-53.400023E	MP	
45: Kungsgrundet, fyren	57-41.100610N	16-54.183030E	BP	Rät baslinje
	57-43.485390N	16-53.362510E	MP	
	57-45.870077N	16-52.540271E	MP	
	57-48.254672N	16-51.716277E	MP	
46: Storkläppen, O-punkten	57-50.550150N	16-50.921380E	BP	Rät baslinje
	57-52.835438N	16-52.442567E	MP	
	57-55.120389N	16-53.967016E	MP	
	57-57.405002N	16-55.494740E	MP	
	57-59.689276N	16-57.025751E	MP	
	58-01.973210N	16-58.560061E	MP	
	58-04.256802N	17-00.097680E	MP	
	58-06.540051N	17-01.638623E	MP	
	58-08.822956N	17-03.182900E	MP	
	58-11.105516N	17-04.730523E	MP	
	58-13.387728N	17-06.281506E	MP	
	58-15.669592N	17-07.835860E	MP	
	58-17.951106N	17-09.393596E	MP	
47: Sandsänkan, O-punkten	58-18.623480N	17-09.853360E	BP	Rät baslinje
47:1	58-18.723420N	17-10.088730E	LS	
	58-21.028212N	17-10.441436E	MP	
	58-23.432880N	17-11.030909E	MP	
	58-25.837479N	17-11.621785E	MP	
	58-28.242011N	17-12.214069E	MP	
	58-30.646474N	17-12.807766E	MP	
48: Torsken, NO-punkten	58-32.083000N	17-13.163150E	BP	Rät baslinje
48:1: Skeppsgrund	58-42.539390N	17-57.905460E	LS	
	58-32.715179N	17-15.801073E	MP	
	58-33.723448N	17-20.019529E	MP	
	58-34.729376N	17-24.241979E	MP	
	58-35.732959N	17-28.468419E	MP	
	58-36.734192N	17-32.698845E	MP	
	58-37.733071N	17-36.933251E	MP	
	58-38.729591N	17-41.171634E	MP	
	58-39.723747N	17-45.413988E	MP	
	58-40.715536N	17-49.660311E	MP	
	58-41.704953N	17-53.910595E	MP	
49: Yttre Karvasen, SSO-punkten	58-42.691990N	17-58.164840E	BP	Rät baslinje

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
50: Yttre Karvasen, SO-punkten	58-42.744040N	17-58.329580E	BP	Rät baslinje
51: Roxen, SO-punkten	58-43.892649N	18-01.192043E	BP	Rät baslinje
51:1:	58-43.899660N	18-01.267770E	LS	
51:2: Grundhallorna	58-57.240580N	18-34.899400E	LS	
	58-45.381574N	18-04.871779E	MP	
	58-46.868701N	18-08.556742E	MP	
	58-48.354018N	18-12.246937E	MP	
	58-49.837520N	18-15.942370E	MP	
	58-51.319201N	18-19.643047E	MP	
	58-52.799058N	18-23.348974E	MP	
	58-54.277085N	18-27.060155E	MP	
	58-55.753277N	18-30.776598E	MP	
	58-57.227628N	18-34.498307E	MP	
52: Västerbommen, SO-punkten	58-57.495640N	18-35.175930E	BP	Rät baslinje
53: Stora Ivarn, SO-punkten	58-58.258720N	18-36.853040E	BP	Rät baslinje
	58-59.950991N	18-40.213816E	MP	
	59-01.641749N	18-43.580094E	MP	
	59-03.330982N	18-46.951884E	MP	
54: Sjalberget, SO-punkten	59-03.935717N	18-48.161051E	BP	Rät baslinje
54:1	59-03.957300N	18-48.205910E	LS	
	59-05.807762N	18-51.150536E	MP	
	59-07.678591N	18-54.145484E	MP	
	59-09.548199N	18-57.145906E	MP	
	59-11.416583N	19-00.151817E	MP	
	59-13.283739N	19-03.163229E	MP	
	59-15.149662N	19-06.180157E	MP	
	59-17.014347N	19-09.202614E	MP	
55: Österskär, SO-punkten	59-18.344930N	19-11.363970E	BP	Rät baslinje
	59-19.743622N	19-15.234377E	MP	
	59-21.140326N	19-19.110047E	MP	
	59-22.535040N	19-22.990987E	MP	
	59-23.927758N	19-26.877201E	MP	
56: Söderbådan, SO-punkten	59-25.013350N	19-29.913960E	BP	Rät baslinje
56:1: Piskan	59-25.126780N	19-30.716730E	LS	
	59-27.294700N	19-31.514563E	MP	
	59-29.575670N	19-33.118869E	MP	
	59-31.856257N	19-34.726896E	MP	
	59-34.136460N	19-36.338658E	MP	
	59-36.416279N	19-37.954169E	MP	
57: Ytterberget, S-punkten	59-37.189460N	19-38.502970E	BP	Normal baslinje
58: Ytterberget, NO-punkten	59-37.217788N	19-38.488380E	BP	Rät baslinje
	59-39.126350N	19-35.541885E	MP	
	59-41.033865N	19-32.589832E	MP	
	59-42.940330N	19-29.632204E	MP	
59: Längden, NNO-punkten	59-44.268444N	19-27.567538E	BP	Rät baslinje
59:1	59-44.314120N	19-27.821060E	LS	
	59-46.140885N	19-24.520928E	MP	
60: Tjärven, NO-punkten	59-47.563860N	19-22.200610E	BP	Rät baslinje
	59-48.979140N	19-18.297644E	MP	
	59-50.392540N	19-14.389109E	MP	
	59-51.804058N	19-10.475004E	MP	
	59-53.213687N	19-06.555325E	MP	
61: Ytterbådan	59-53.547310N	19-05.626050E	BP	Rät baslinje
	59-55.434625N	19-02.600853E	MP	
	59-57.320833N	18-59.569942E	MP	
	59-59.205928N	18-56.533305E	MP	
	60-01.089907N	18-53.490926E	MP	
62: Bysholmen, O-punkten	60-02.291570N	18-51.546440E	BP	Rät baslinje
	60-04.689218N	18-52.245787E	MP	
	60-07.086773N	18-52.946943E	MP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
	60-09.484239N	18-53.649913E	MP	
	60-11.881614N	18-54.354704E	MP	
63: Halsaren, O-punkten	60-13.268030N	18-54.763130E	BP	Rät baslinje
64: Travarbulten, O-punkten	60-14.330680N	18-55.000370E	BP	Rät baslinje
65: Understen, O-punkten	60-16.533360N	18-55.319700E	BP	Rät baslinje
	60-17.803447N	18-54.906342E	MP	
	60-20.195271N	18-54.126520E	MP	
	60-22.587026N	18-53.344902E	MP	
	60-24.978711N	18-52.561480E	MP	
	60-27.370326N	18-51.776245E	MP	
66: Grundkallen, fyren	60-29.761870N	18-50.989190E	BP	Rät baslinje
	60-30.449582N	18-46.928198E	MP	
	60-31.233923N	18-42.278240E	MP	
	60-32.015592N	18-37.624448E	MP	
	60-32.794585N	18-32.966833E	MP	
	60-33.570898N	18-28.305403E	MP	
	60-34.344525N	18-23.640169E	MP	
	60-35.115463N	18-18.971140E	MP	
	60-35.883707N	18-14.298327E	MP	
	60-36.649253N	18-09.621738E	MP	
	60-37.412096N	18-04.941384E	MP	
67: Östergrund, NO-punkten	60-38.172233N	18-00.257275E	BP	Rät baslinje
67:1: Järngrund	60-38.372690N	18-01.125900E	LS	
	60-38.800444N	17-58.614334E	MP	
	60-40.287969N	17-54.716328E	MP	
	60-41.773636N	17-50.812300E	MP	
	60-43.257440N	17-46.902245E	MP	
	60-44.739373N	17-42.986154E	MP	
	60-46.219431N	17-39.064021E	MP	
	60-47.697607N	17-35.135838E	MP	
68: Lövgrunds rabbarna, NO-punkten	60-49.173900N	17-31.201600E	BP	Rät baslinje
	60-51.527455N	17-30.016873E	MP	
	60-53.880843N	17-28.829304E	MP	
	60-56.234060N	17-27.638880E	MP	
	60-58.587106N	17-26.445587E	MP	
	61-00.939978N	17-25.249415E	MP	
	61-03.292678N	17-24.050351E	MP	
	61-05.645203N	17-22.848382E	MP	
	61-07.997552N	17-21.643497E	MP	
	61-10.349726N	17-20.435682E	MP	
69: Storskalpet, O-punkten	61-10.415780N	17-20.401720E	BP	Rät baslinje
	61-12.756965N	17-21.699266E	MP	
	61-15.097917N	17-23.000087E	MP	
70: Hällgrund, fyren	61-16.576770N	17-23.823620E	BP	Rät baslinje
	61-16.576770N	17-23.823620E	MP	
	61-18.980599N	17-24.463186E	MP	
	61-21.384356N	17-25.104457E	MP	
	61-23.788041N	17-25.747439E	MP	
	61-26.191653N	17-26.392140E	MP	
	61-28.595192N	17-27.038568E	MP	
71: Agön, O-punkten	61-32.472580N	17-28.085080E	BP	Rät baslinje
	61-34.831386N	17-29.249591E	MP	
	61-37.190002N	17-30.417118E	MP	
	61-39.548424N	17-31.587677E	MP	
	61-41.906650N	17-32.761281E	MP	
72: Gåshällan, O-punkten	61-43.329850N	17-33.471080E	BP	Rät baslinje
72:1	60-43.342940N	17-33.516480E	LS	
	61-45.731267N	17-34.155191E	MP	
	61-48.132603N	17-34.841151E	MP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
	61-50.533860N	17-35.528973E	MP	
	61-52.935037N	17-36.218666E	MP	
	61-55.336133N	17-36.910236E	MP	
	61-57.737149N	17-37.603693E	MP	
	62-00.138085N	17-38.299045E	MP	
73: Gran, O-punkten	62-00.981130N	17-38.543660E	BP	Rät baslinje
73:1	62-02.680490N	17-39.640090E	LS	
73:2	62-12.566390N	17-44.505870E	LS	
	62-03.337521N	17-39.746009E	MP	
	62-05.693705N	17-40.951533E	MP	
	62-08.049685N	17-42.160250E	MP	
	62-10.405459N	17-43.372173E	MP	
	62-12.761026N	17-44.587316E	MP	
74: Bråmon, O-punkten	62-13.071920N	17-44.747940E	BP	Rät baslinje
	62-15.431852N	17-45.925132E	MP	
	62-17.791591N	17-47.105471E	MP	
	62-20.151134N	17-48.288971E	MP	
	62-22.510479N	17-49.475646E	MP	
	62-24.869626N	17-50.665509E	MP	
	62-27.228574N	17-51.858576E	MP	
	62-29.587322N	17-53.054859E	MP	
75: Svenskaret, O-punkten	62-30.645580N	17-53.592660E	BP	Rät baslinje
	62-32.487399N	17-56.999728E	MP	
	62-34.327786N	18-00.413839E	MP	
76: Härnöklubb, SO-punkten	62-35.911640N	18-03.359850E	BP	Rät baslinje
	62-37.865883N	18-06.468566E	MP	
	62-39.818926N	18-09.584139E	MP	
	62-41.770762N	18-12.706587E	MP	
	62-43.721388N	18-15.835933E	MP	
	62-45.670799N	18-18.972197E	MP	
	62-47.618990N	18-22.115400E	MP	
	62-49.565955N	18-25.265563E	MP	
77: Guldgrundet, O-punkten	62-51.271665N	18-28.032756E	BP	Rät baslinje
	62-53.189737N	18-31.272912E	MP	
	62-55.106511N	18-34.520156E	MP	
78: Gnäggen, SO-punkten	62-56.673390N	18-37.181560E	BP	Rät baslinje
	62-58.555317N	18-40.531715E	MP	
	63-00.435860N	18-43.889080E	MP	
	63-02.315015N	18-47.253681E	MP	
	63-04.192777N	18-50.625537E	MP	
	63-06.069140N	18-54.004670E	MP	
	63-07.944100N	18-57.391099E	MP	
	63-09.817650N	19-00.784844E	MP	
79: Skaqs Flasor, SO-punkten	63-12.225130N	19-05.160300E	BP	Rät baslinje
	63-13.906395N	19-09.024000E	MP	
80: Själbådan, SO-punkten	63-15.106383N	19-11.788812E	BP	Rät baslinje
80:1	63-19.220640N	19-40.689900E	LS	
	63-15.852468N	19-16.902382E	MP	
	63-16.595452N	19-22.020247E	MP	
	63-17.335331N	19-27.142393E	MP	
	63-18.072100N	19-32.268804E	MP	
	63-18.805753N	19-37.399467E	MP	
81: Norra Långrogrundet, fyren	63-19.268770N	19-40.650960E	BP	Rät baslinje
	63-20.492049N	19-45.300898E	MP	
	63-21.712739N	19-49.957357E	MP	
	63-22.930832N	19-54.620336E	MP	
	63-24.146321N	19-59.289835E	MP	
82: Sydvästbrotten, SO-punkten	63-24.739260N	20-01.573720E	BP	Rät baslinje
82:1: Södra Sydostbrotten	63-21.713780N	20-04.593310E	LS	
	63-25.849884N	20-06.376000E	MP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
	63-26.957756N	20-11.184393E	MP	
	63-28.062870N	20-15.998897E	MP	
	63-29.165220N	20-20.819508E	MP	
	63-30.264798N	20-25.646222E	MP	
	63-31.361599N	20-30.479034E	MP	
	63-32.455616N	20-35.317940E	MP	
	63-33.546844N	20-40.162936E	MP	
83: Sönerstgrundkallen, S0-punkten	63-34.484160N	20-44.339390E	BP	Rät baslinje
83:1	63-35.172670N	20-46.843700E	LS	
84: Svartbådahällan, S-punkten	63-35.196930N	20-46.851120E	BP	Rät baslinje
85: Svartbådahällan, O-punkten	63-35.227050N	20-46.915750E	BP	Rät baslinje
86: Malgrundet	63-35.754470N	20-47.785410E	BP	Rät baslinje
86:1	63-38.605150N	20-54.193760E	LS	
	63-37.714196N	20-50.978225E	MP	
	63-39.672662N	20-54.178447E	MP	
87: Jägarstenen	63-40.331080N	20-55.256470E	BP	Rät baslinje
87:1	63-40.640200N	20-55.711300E	LS	
87:2	63-40.870410N	20-55.886060E	LS	
88: Idmanskallen, N-punkten	63-41.069754N	20-55.879406E	BP	Rät baslinje
88:1	63-42.436980N	20-57.005550E	LS	
88:2	63-45.805750N	21-00.841230E	LS	
	63-43.376544N	20-57.532420E	MP	
	63-45.682965N	20-59.190080E	MP	
	63-47.989015N	21-00.852407E	MP	
89: Stor-Fjäderagg ost, O-punkten	63-48.498040N	21-01.220010E	BP	Rät baslinje
	63-50.831368N	20-59.762785E	MP	
	63-53.164484N	20-58.301678E	MP	
	63-55.497387N	20-56.836668E	MP	
	63-57.830075N	20-55.367738E	MP	
90: Blankhällan, O-punkten	63-58.908840N	20-54.687050E	BP	Rät baslinje
	64-01.041569N	20-57.294799E	MP	
	64-03.173447N	20-59.909299E	MP	
	64-05.304469N	21-02.530574E	MP	
	64-07.434631N	21-05.158649E	MP	
	64-09.563929N	21-07.793550E	MP	
91: Stor-Grosseskäret, S0-punkten	64-09.610660N	21-07.851466E	BP	Rät baslinje
	64-11.363143N	21-11.678492E	MP	
	64-13.113864N	21-15.513606E	MP	
	64-14.862817N	21-19.356828E	MP	
	64-16.609994N	21-23.208178E	MP	
	64-18.355390N	21-27.067674E	MP	
	64-20.098999N	21-30.935337E	MP	
92: Blacken, S0-punkten	64-20.109350N	21-30.958320E	BP	Rät baslinje
	64-22.322515N	21-33.216769E	MP	
	64-24.535037N	21-35.481422E	MP	
93: Grundskatan, OS0-punkten	64-25.880000N	21-36.861450E	BP	Rät baslinje
94: Kapargrundet, O-punkten	64-27.235700N	21-37.133780E	BP	Rät baslinje
94:1	64-27.267280N	21-37.123320E	LS	
	64-29.526347N	21-35.325708E	MP	
	64-31.816666N	21-33.512732E	MP	
	64-34.106657N	21-31.694824E	MP	
95: Skötgrönan, O-punkten	64-35.649870N	21-30.466810E	BP	Rät baslinje
95:1	64-35.639540N	21-30.567120E	LS	
	64-37.953671N	21-28.741410E	MP	
	64-40.257181N	21-27.011279E	MP	
	64-42.560395N	21-25.276391E	MP	
	64-44.863312N	21-23.536725E	MP	
	64-47.165929N	21-21.792260E	MP	
	64-49.468246N	21-20.042972E	MP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
	64-51.770259N	21-18.288839E	MP	
96: Storgundet, SO-punkten	64-52.122630N	21-18.019880E	BP	Rät baslinje
	64-54.119066N	21-21.238605E	MP	
	64-56.114256N	21-24.465395E	MP	
	64-58.108199N	21-27.700276E	MP	
	65-00.100889N	21-30.943278E	MP	
97: Rönskär: SO-punkten	65-01.917860N	21-33.909190E	BP	Rät baslinje
	65-03.337030N	21-38.548813E	MP	
	65-04.753717N	21-43.196617E	MP	
	65-06.167908N	21-47.852613E	MP	
	65-07.579597N	21-52.516810E	MP	
98: Södra Bondökallarna, SO-punkten	65-07.782140N	21-53.187370E	BP	Rät baslinje
	65-09.348363N	21-57.569245E	MP	
	65-10.912354N	22-01.959723E	MP	
	65-12.474110N	22-06.358820E	MP	
	65-14.033622N	22-10.766550E	MP	
	65-15.590883N	22-15.182929E	MP	
	65-17.145886N	22-19.607971E	MP	
99: Rödkallen-Storgundet, SO-punkten	65-18.450887N	22-23.333285E	BP	Rät baslinje
99:1: Marakallen	65-16.789910N	22-36.826550E	LS	
	65-20.153005N	22-27.445234E	MP	
	65-21.853153N	22-31.566069E	MP	
	65-23.551324N	22-35.695810E	MP	
	65-25.247511N	22-39.834477E	MP	
	65-26.941706N	22-43.982091E	MP	
100: Mänshallorna, S-punkten	65-27.750790N	22-45.967720E	BP	Rät baslinje
	65-28.187543N	22-51.690108E	MP	
	65-28.620652N	22-57.415463E	MP	
	65-29.050107N	23-03.143756E	MP	
	65-29.475907N	23-08.874960E	MP	
	65-29.898047N	23-14.609048E	MP	
	65-30.316525N	23-20.345993E	MP	
	65-30.731337N	23-26.085769E	MP	
	65-31.142480N	23-31.828348E	MP	
101: Malören, SSO-punkten	65-31.254680N	23-33.405000E	BP	Rät baslinje
101:1	65-31.256820N	23-34.146430E	LS	
101:2: Kjukan	65-31.894960N	23-37.709610E	LS	
	65-32.158711N	23-38.812145E	MP	
	65-33.059440N	23-44.225371E	MP	
	65-33.956864N	23-49.644661E	MP	
	65-34.850977N	23-55.070001E	MP	
102: Letto, S-punkten	65-35.166110N	23-56.988460E	BP	Rät baslinje
	65-35.571568N	24-02.748373E	MP	
	65-35.973331N	24-08.511025E	MP	
103:	65-36.033096N	24-09.373035E	BP	Rät baslinje

Gotland, inklusive Fårö och Lilla Karlsö

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
201: Nyrevsudde, SV-punkten	57-31.696090N	18-06.205840E	BP	Rät baslinje
201:1: Scharlakansgrund	57-28.081390N	18-05.007960E	LS	
	57-30.725377N	18-06.005832E	MP	
	57-28.315786N	18-05.510182E	MP	
202: Utholmen, V-punkten	57-25.906140N	18-05.015710E	BP	Rät baslinje
	57-23.673277N	18-04.416799E	MP	
	57-21.273837N	18-03.774667E	MP	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
203: Lilla Karlsö, V-punkten	57-18.874320N	18-03.134020E	BP	Normal baslinje
204: Lilla Karlsö, VSV-punkten	57-18.513200N	18-03.181450E	BP	Rät baslinje
	57-16.257200N	18-04.821185E	MP	
205: Hammarudd, V-punkten	57-15.506740N	18-05.365860E	BP	Rät baslinje
	57-13.117372N	18-06.123304E	MP	
	57-10.727928N	18-06.879203E	MP	
	57-08.338411N	18-07.633563E	MP	
	57-05.948823N	18-08.386391E	MP	
	57-03.559163N	18-09.137693E	MP	
206: Auren, V-punkten	57-03.308580N	18-09.216390E	BP	Rät baslinje
	57-00.903047N	18-08.662032E	MP	
	56-58.497451N	18-08.108960E	MP	
	56-56.091788N	18-07.557166E	MP	
207: Hoburgen, V-punkten	56-55.195730N	18-07.351960E	BP	Normal baslinje
207:1	56-55.138330N	18-07.340040E	LP	
207:2	56-54.884590N	18-07.336550E	LP	
207:3	56-54.665890N	18-07.368160E	LP	
207:4	56-54.609470N	18-07.386220E	LP	
207:5:Sydsydväst om Rivet	56-54.329050N	18-07.486750E	LS	
207:6: Söder om Rivet	56-54.270460N	18-07.614090E	LS	
207:7	56-54.047650N	18-11.528460E	LS	
208: Barshageudd , S-punkten	56-54.291500N	18-11.449600E	BP	Rät baslinje
	56-55.047854N	18-15.660346E	MP	
209: Heligholmen, SO-punkten	56-55.303910N	18-17.089510E	BP	Rät baslinje
209:1	56-55.339690N	18-17.180520E	LS	
210: Heligholmen, NO-punkten	56-55.352570N	18-17.203750E	BP	Rät baslinje
	56-57.118524N	18-20.242258E	MP	
211: Raude hunden, SO-punkten	56-57.639310N	18-21.139670E	BP	Rät baslinje
	56-59.534402N	18-23.908358E	MP	
212: Faludden, SO-punkten	56-59.607060N	18-24.014630E	BP	Rät baslinje
	57-01.587687N	18-26.576842E	MP	
	57-03.567380N	18-29.143639E	MP	
	57-05.546133N	18-31.715032E	MP	
	57-07.523942N	18-34.291033E	MP	
	57-09.500803N	18-36.871655E	MP	
	57-11.476714N	18-39.456910E	MP	
213: Närsholmen, SO-punkten	57-13.275840N	18-41.815990E	BP	Rät baslinje
	57-15.218342N	18-44.489985E	MP	
	57-17.159824N	18-47.168708E	MP	
	57-19.100286N	18-49.852172E	MP	
	57-21.039724N	18-52.540390E	MP	
	57-22.978135N	18-55.233374E	MP	
	57-24.915516N	18-57.931137E	MP	
214: Östergårnsholm, S-punkten	57-25.798140N	18-59.162230E	BP	Normal baslinje
214:1	57-26.080050N	18-59.346410E	LP	
214:2	57-26.325720N	18-59.421670E	LP	
214:3	57-26.696420N	18-59.450560E	LP	
215: Östergårnsholm, NO-punkten	57-26.760250N	18-59.387520E	BP	Rät baslinje
	57-28.652417N	18-56.577094E	MP	
	57-30.543592N	18-53.761837E	MP	
	57-32.433771N	18-50.941742E	MP	
216: Kyrkebingegrund, O-punkten	57-33.652410N	18-49.120210E	BP	Rät baslinje
	57-35.627822N	18-51.734480E	MP	
	57-37.602267N	18-54.353523E	MP	
	57-39.575738N	18-56.977350E	MP	
	57-41.548232N	18-59.605974E	MP	
	57-43.519746N	19-02.239407E	MP	
	57-45.490276N	19-04.877663E	MP	
217: Rute Misslauper, SO-punkten	57-45.854390N	19-05.365830E	BP	Rät baslinje
217:1	57-45.843280N	19-05.387840E	LS	

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
	57-47.828171N	19-07.998223E	MP	
	57-49.800973N	19-10.635460E	MP	
	57-51.772789N	19-13.277551E	MP	
	57-53.743614N	19-15.924509E	MP	
	57-55.713446N	19-18.576347E	MP	
218: Holmudden, SO-punkten	57-57.533620N	19-21.032260E	BP	Rät baslinje
219: Holmudden, NO-punkten	57-57.611413N	19-21.046518E	BP	Normal baslinje
219:1	57-57.817960N	19-21.034020E	LP	
219:2	58-00.789350N	19-20.737550E	LS	
220: Skärsåndan, N-punkten	57-59.305520N	19-18.323470E	BP	Rät baslinje
221: Norsholmen, N-punkten	58-00.007200N	19-14.421820E	BP	Rät baslinje
222: Langhammarshammaren, NO-punkten	57-59.999020N	19-11.351720E	BP	Rät baslinje
223: Langhammarshammaren, NV-punkten	57-59.982490N	19-10.885290E	BP	Rät baslinje
	57-59.332993N	19-06.488515E	MP	
	57-58.680931N	19-02.094302E	MP	
	57-58.026303N	18-57.702654E	MP	
	57-57.369112N	18-53.313583E	MP	
	57-56.709361N	18-48.927096E	MP	
	57-56.047054N	18-44.543205E	MP	
224: Hallshuk, N-punkten	57-55.894400N	18-43.535510E	BP	Normal baslinje
224:1: Hallshuk	57-55.866560N	18-43.393550E	LP	
224:2: Nordost om Hasselriv	57-55.514520N	18-42.092080E	LP	
224:3: Norr om Hasselriv	57-55.483300N	18-42.001100E	LP	
224:4	57-53.777590N	18-38.236650E	LP	
224:5	57-53.572100N	18-37.842460E	LP	
224:6	57-53.386080N	18-37.522890E	LP	
224:7: Stuklint	57-49.801280N	18-29.235230E	LP	
224:8: Norr om Stenkyrkehuk	57-49.315680N	18-27.786090E	LP	
224:9: Stenkyrkehuk	57-49.180720N	18-27.554110E	LP	
224:10: Söder om Stenkyrkehuk	57-48.917820N	18-27.192860E	LP	
224:11: Allstadar	57-48.708090N	18-26.955650E	LP	
224:12: Allstadar	57-48.655380N	18-26.916500E	LP	
224:13: Norr om Storbrut	57-47.410570N	18-25.884650E	LP	
224:14: Söder om Storbrut	57-47.142220N	18-25.660060E	LP	
224:15: Norr om Lunds klint	57-46.883870N	18-25.466310E	LP	
224:16	57-46.172130N	18-25.001040E	LP	
224:17: Brissund	57-42.901250N	18-22.191610E	LP	
225: Strandviken, N-punkten	57-41.558490N	18-20.958160E	BP	Rät baslinje
226: Strandviken, S-punkten	57-41.365170N	18-20.846728E	BP	Normal baslinje
226:1: Skansudd	57-41.153900N	18-20.508840E	LP	
226:2	57-39.459870N	18-18.391290E	LP	
226:3: Visby hamn, norra pirnocken	57-38.100240N	18-16.184420E	LP	
226:4: Högklint	57-36.044460N	18-12.039370E	LP	
226:5: Korpklint N	57-35.134090N	18-10.222070E	LP	
226:6: Korpklint S	57-34.841460N	18-09.778490E	LP	
226:7: Stavklint N-punkten	57-33.978040N	18-08.494420E	LP	
226:8: Stavklint	57-33.818680N	18-08.269090E	LP	
226:9	57-32.512800N	18-06.740600E	LP	
226:10	57-32.401370N	18-06.605410E	LP	
226:11	57-32.201050N	18-06.390990E	LP	
226:12: Nyrevsudd, N-punkten	57-32.082500N	18-06.279080E	LP	
226:13: Nyrevsudd, N-punkten	57-32.055600N	18-06.265480E	LP	
226:14: Nyrevsudd, S-punkten	57-31.788010N	18-06.207070E	LP	

Stora Karlsö

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
301:1	57-17.482360N	17-57.546200E	LP	Normal baslinje
301:2	57-17.424218N	17-57.451647E	LP	
301:3	57-17.268496N	17-57.387946E	LS	
301:4	57-17.096190N	17-57.358020E	LP	
301:5	57-17.028740N	17-57.356050E	LP	
301:6	57-16.799410N	17-57.473120E	LP	
301:7	57-16.760870N	17-57.519640E	LP	

Gotska Sandön

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
401:1: Bredsandsudden, SV-punkten	58-23.769900N	19-10.416110E	LP	Normal baslinje
401:2	58-23.501790N	19-10.588480E	LP	
401:3: Torpstugan	58-23.012780N	19-10.949170E	LP	
401:4	58-22.649250N	19-11.213320E	LP	
401:5	58-22.173195N	19-11.637543E	LP	
401:6: Hamnudden	58-20.302180N	19-12.895250E	LP	
401:7: Tärnudden	58-20.445200N	19-17.556050E	LP	
401:8: Tärnudden	58-20.530730N	19-17.670390E	LP	
401:9: Kyrkudden	58-21.855506N	19-19.438517E	LP	
401:10: Kyrkudden	58-21.964230N	19-19.487870E	LS	
401:11: Säludden	58-23.062980N	19-17.252360E	LP	
401:12: Stora Beckrevet	58-23.572710N	19-14.756750E	LS	
401:13: Stenrevet	58-23.871830N	19-11.379870E	LP	
401:14: Bredsandsudden N-punkten	58-23.895380N	19-10.650150E	LP	
401:15: Bredsandsudden NV-punkten	58-23.873620N	19-10.435260E	LP	

Märket, Märkeshällarna och Märketskallen

Punktnummer/ Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
501: Märket, S-punkten	60-18.014790N	19-07.915663E	BP	Rät baslinje
502: Märket, SSV-punkten	60-17.991606N	19-07.893822E	BP	Rät baslinje
503: Märket, SV-punkten	60-18.075834N	19-07.666276E	BP	Rät baslinje
504: Märket, V-punkten	60-18.118762N	19-07.654776E	BP	Rät baslinje
505: Märket, VNV-punkten	60-18.117095N	19-07.790283E	BP	Rät baslinje
506: Märket, NV-punkten	60-18.106643N	19-07.858074E	BP	Rät baslinje
507: Märket, NNV-punkten	60-18.092702N	19-07.914066E	BP	Rät baslinje
508: Märket, N-punkten	60-18.082280N	19-07.941203E	BP	Rät baslinje
509: Märkeshällarna, S-punkten	60-18.431710N	19-06.849190E	BP	Rät baslinje
510: Märkeshällarna, SO-punkten	60-18.467780N	19-06.958670E	BP	Rät baslinje
511: Märkeshällarna, O-punkten	60-18.477284N	19-06.960012E	BP	Rät baslinje
512: Märkeshällarna, ONO-punkten	60-18.514508N	19-06.951394E	BP	Rät baslinje
513: Märkeshällarna, N-punkten	60-18.537690N	19-06.893490E	BP	Rät baslinje
514: Märkeshällarna, NV-punkten	60-18.554727N	19-06.837235E	BP	Rät baslinje
514:1: Märketskallen	60-18.871540N	19-06.137650E	LS	
514:2: Märketskallen	60-18.886701N	19-06.133665E	LS	
514:3: Märketskallen	60-18.881470N	19-06.108280E	LS	
514:4: Märketskallen	60-18.867862N	19-06.122225E	LS	
515: Märkeshällarna, V-punkten	60-18.509940N	19-06.796190E	BP	Rät baslinje

Ven

Punktnummer / Namn	Latitud	Longitud	Punkttyp	Typ av baslinje
601:1	55-55.255760N	12-40.167180E	LP	Normal baslinje
601:2	55-55.245860N	12-40.091920E	LP	
601:3	55-55.237600N	12-40.059480E	LS	
601:4	55-55.210320N	12-40.008320E	LP	
601:5	55-55.171560N	12-39.934880E	LS	
601:6	55-55.065680N	12-39.791080E	LS	
601:7	55-55.066520N	12-39.960670E	LP	
601:8	55-54.884880N	12-40.028480E	LP	
601:9	55-54.850810N	12-40.042450E	LP	
601:10	55-54.696390N	12-40.007950E	LS	
601:11	55-54.588790N	12-40.256300E	LP	
601:12	55-54.563840N	12-40.285950E	LP	
601:13	55-54.547050N	12-40.344480E	LP	
601:14	55-54.264330N	12-41.028280E	LP	
601:15	55-54.103810N	12-41.232450E	LP	
601:16	55-54.072540N	12-41.315000E	LP	
601:17	55-53.845110N	12-41.603170E	LP	
601:18	55-53.549770N	12-41.761430E	LP	
601:19	55-53.533690N	12-41.761320E	LP	
601:20	55-53.503300N	12-41.782640E	LP	
601:21	55-53.463720N	12-41.850430E	LP	
601:22	55-53.446730N	12-41.975780E	LP	
601:23	55-53.439410N	12-42.070830E	LP	
601:24	55-53.394770N	12-42.363460E	LP	
601:25	55-53.385940N	12-42.431180E	LP	
601:26	55-53.403790N	12-42.482430E	LS	
601:27	55-53.444310N	12-42.704300E	LS	
601:28	55-53.498030N	12-43.006700E	LP	
601:29	55-53.517210N	12-43.075710E	LP	

Koordinatlista föreslagen gräns för Sveriges territorialhav

Nedan redovisas koordinatlistan för utredningens förslag till yttre avgränsningslinjer för Sveriges territorialhav. Listan ska ingå som bilaga 2 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Alla punkter utmed territorialhavets gräns beskrivs med geografiska koordinater i latitud och longitud i SWEREF 99. Koordinaterna är angivna i grader och minuter med sex decimaler på minuten. Följande punkttyper förekommer:

- brytpunkt på territorialhavets gräns, territorialpunkt (TP),
- segmenterad punkt på en rät geodetisk linje mellan två brytpunkter (MP), eller
- segmenterad punkt på en cirkelbåge mellan två brytpunkter (MC).

Dessutom finns ett antal punkter utan markerad punkttyp som beskriver mittlinjen i Öresund. Dessa punkter anges med de koordinater som den 27 november 2014 utgjorde redovisning av denna gränslinje i Sjöfartsverkets sjökortsdatabas.

För territorialpunkterna anges löpnummer i första kolumnen.

Fast land och Öland

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
1	58-56.536503N	10-55.074803E	TP
	58-56.439891N	10-54.533605E	ML
	58-56.258459N	10-53.517244E	ML
	58-56.077011N	10-52.500883E	ML
	58-55.895547N	10-51.484522E	ML
	58-55.714067N	10-50.468161E	ML
	58-55.532572N	10-49.451800E	ML
	58-55.351060N	10-48.435440E	ML
	58-55.169532N	10-47.419079E	ML
	58-54.987989N	10-46.402718E	ML
2	58-54.806429N	10-45.386357E	TP
	58-54.623571N	10-44.370856E	ML
	58-54.440697N	10-43.355354E	ML
	58-54.257807N	10-42.339853E	ML
	58-54.074900N	10-41.324352E	ML
	58-53.891977N	10-40.308850E	ML
	58-53.709038N	10-39.293349E	ML
3	58-53.536297N	10-38.334538E	TP
	58-52.988586N	10-38.143043E	ML
	58-52.440729N	10-37.951548E	ML
	58-51.892727N	10-37.760053E	ML
	58-51.344580N	10-37.568557E	ML
	58-50.796288N	10-37.377062E	ML
	58-50.247851N	10-37.185567E	ML
	58-49.699268N	10-36.994072E	ML
	58-49.150540N	10-36.802576E	ML
	58-48.601667N	10-36.611081E	ML
	58-48.052648N	10-36.419586E	ML
	58-47.503484N	10-36.228091E	ML
	58-46.954175N	10-36.036596E	ML
	58-46.404721N	10-35.845100E	ML
	58-45.855120N	10-35.653605E	ML
4	58-45.730378N	10-35.610148E	TP
5	58-45.503830N	10-35.648249E	TP
	58-44.063139N	10-35.918865E	ML
	58-42.622376N	10-36.189069E	ML
	58-41.181653N	10-36.458952E	ML
	58-39.740857N	10-36.728424E	ML
	58-38.300101N	10-36.997577E	ML
	58-36.859327N	10-37.266314E	ML
	58-35.418536N	10-37.534637E	ML
	58-33.977676N	10-37.802655E	ML
	58-32.536852N	10-38.070255E	ML
6	58-31.096014N	10-38.337545E	TP
	58-30.932598N	10-38.370026E	MC
	58-30.518148N	10-38.471838E	MC
	58-30.105821N	10-38.601176E	MC
	58-29.696095N	10-38.757862E	MC
	58-29.289444N	10-38.941615E	MC
	58-28.886408N	10-39.152457E	MC
	58-28.487504N	10-39.389794E	MC
	58-28.093159N	10-39.653560E	MC
	58-27.703840N	10-39.943272E	MC
	58-27.320074N	10-40.258647E	MC
7	58-27.122597N	10-40.432933E	TP
	58-25.869162N	10-41.564315E	ML
	58-24.615597N	10-42.694424E	ML
	58-23.361797N	10-43.823277E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-22.107914N	10-44.950652E	ML
	58-20.853796N	10-46.076775E	ML
	58-19.599547N	10-47.201533E	ML
	58-18.345114N	10-48.324937E	ML
	58-17.090500N	10-49.447090E	ML
8	58-15.482219N	10-50.883377E	TP
	58-13.649106N	10-51.858480E	ML
	58-12.252916N	10-52.599948E	ML
	58-10.856641N	10-53.340509E	ML
	58-09.460279N	10-54.080064E	ML
	58-08.063883N	10-54.818609E	ML
	58-06.667350N	10-55.556261E	ML
	58-05.270784N	10-56.292907E	ML
	58-03.874134N	10-57.028658E	ML
9	58-02.477398N	10-57.763414E	TP
10	58-02.263510N	10-57.879828E	TP
11	58-01.840967N	10-58.117893E	TP
	58-01.578219N	10-58.246957E	MC
	58-01.177143N	10-58.468116E	MC
12	58-00.785156N	10-58.712361E	TP
13	57-58.823854N	10-59.815011E	TP
	57-58.103959N	11-00.562342E	ML
	57-57.230188N	11-01.468570E	ML
	57-56.356352N	11-02.374047E	ML
	57-55.482398N	11-03.278779E	ML
	57-54.608380N	11-04.182761E	ML
	57-53.734191N	11-05.086006E	ML
	57-52.859941N	11-05.988604E	ML
	57-51.985516N	11-06.890365E	ML
	57-51.111032N	11-07.791482E	ML
	57-50.236430N	11-08.691859E	ML
14	57-50.078674N	11-08.854189E	TP
	57-49.097470N	11-09.192810E	ML
	57-48.116204N	11-09.531229E	ML
	57-47.134968N	11-09.869217E	ML
	57-46.153661N	11-10.206988E	ML
	57-45.172387N	11-10.544429E	ML
	57-44.191095N	11-10.881648E	ML
	57-43.209780N	11-11.218444E	ML
	57-42.228447N	11-11.555018E	ML
	57-41.247091N	11-11.891170E	ML
15	57-40.479868N	11-12.153844E	TP
	57-39.691366N	11-13.294630E	ML
	57-38.902659N	11-14.434692E	ML
	57-38.113824N	11-15.573918E	ML
	57-37.324749N	11-16.712221E	ML
	57-36.535549N	11-17.849791E	ML
	57-35.746168N	11-18.986533E	ML
	57-34.956605N	11-20.122450E	ML
	57-34.166859N	11-21.257440E	ML
	57-33.376988N	11-22.391701E	ML
	57-32.586882N	11-23.525143E	ML
	57-31.796653N	11-24.657857E	ML
	57-31.006241N	11-25.789649E	ML
	57-30.215649N	11-26.920620E	ML
	57-29.424877N	11-28.050770E	ML
	57-28.633982N	11-29.180196E	ML
	57-27.842906N	11-30.308703E	ML
16	57-27.181573N	11-31.251376E	TP
	57-26.289623N	11-32.080977E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-25.397651N	11-32.909923E	ML
	57-24.505578N	11-33.738186E	ML
	57-23.613406N	11-34.565767E	ML
17	57-22.982104N	11-35.150895E	TP
	57-22.015104N	11-35.606188E	ML
	57-21.048067N	11-36.061064E	ML
	57-20.080996N	11-36.515526E	ML
	57-19.113947N	11-36.969670E	ML
	57-18.146809N	11-37.423306E	ML
	57-17.179639N	11-37.876630E	ML
	57-16.212490N	11-38.329538E	ML
	57-15.245253N	11-38.782039E	ML
	57-14.278036N	11-39.234125E	ML
	57-13.310786N	11-39.685802E	ML
	57-12.343451N	11-40.137174E	ML
	57-11.376134N	11-40.588033E	ML
	57-10.408786N	11-41.038584E	ML
18	57-10.383676N	11-41.050254E	TP
	57-09.634573N	11-42.263591E	ML
	57-08.885248N	11-43.475996E	ML
	57-08.135773N	11-44.687675E	ML
	57-07.386039N	11-45.898540E	ML
	57-06.636152N	11-47.108483E	ML
	57-05.886062N	11-48.317708E	ML
	57-05.135768N	11-49.526117E	ML
	57-04.385270N	11-50.733709E	ML
	57-03.634569N	11-51.940486E	ML
	57-02.883663N	11-53.146448E	ML
	57-02.132608N	11-54.351593E	ML
	57-01.381350N	11-55.555924E	ML
	57-00.629890N	11-56.759443E	ML
	56-59.878227N	11-57.962150E	ML
	56-59.126362N	11-59.164047E	ML
19	56-58.385229N	12-00.347797E	TP
	56-57.484827N	12-01.135302E	ML
	56-56.584412N	12-01.922191E	ML
	56-55.683853N	12-02.708443E	ML
	56-54.783204N	12-03.494053E	ML
	56-53.882518N	12-04.279020E	ML
	56-52.981744N	12-05.063445E	ML
	56-52.080877N	12-05.847133E	ML
	56-51.179922N	12-06.630283E	ML
	56-50.278878N	12-07.412795E	ML
	56-49.37741N	12-08.194574E	ML
	56-48.476518N	12-08.975816E	ML
	56-47.575258N	12-09.756419E	ML
	56-46.673855N	12-10.536393E	ML
	56-45.772419N	12-11.315829E	ML
	56-44.870838N	12-12.094539E	ML
	56-43.969222N	12-12.872614E	ML
	56-43.067519N	12-13.650157E	ML
	56-42.165725N	12-14.426973E	ML
	56-41.263845N	12-15.203259E	ML
	56-40.361876N	12-15.978917E	ML
20	56-39.663843N	12-16.578750E	TP
21	56-39.106676N	12-17.162777E	TP
	56-38.859793N	12-17.358191E	MC
	56-38.481799N	12-17.682071E	MC
22	56-38.219758N	12-17.925039E	TP
23	56-37.787399N	12-17.559257E	TP

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-37.259407N	12-17.181671E	ML
	56-36.331028N	12-16.518064E	ML
	56-35.402541N	12-15.855092E	ML
	56-34.473999N	12-15.192651E	ML
	56-33.545401N	12-14.530741E	ML
	56-32.616747N	12-13.869362E	ML
	56-31.688041N	12-13.208610E	ML
	56-30.759222N	12-12.548293E	ML
	56-29.830403N	12-11.888500E	ML
	56-28.901476N	12-11.229336E	ML
	56-27.972547N	12-10.570597E	ML
	56-27.043510N	12-09.912486E	ML
	56-26.114419N	12-09.254899E	ML
	56-25.185273N	12-08.597837E	ML
	56-24.256073N	12-07.941298E	ML
	56-23.326818N	12-07.285281E	ML
24	56-22.989601N	12-07.047402E	TP
	56-22.420151N	12-08.524446E	ML
	56-21.850453N	12-10.000777E	ML
	56-21.280397N	12-11.476286E	ML
	56-20.710096N	12-12.951159E	ML
	56-20.139495N	12-14.425302E	ML
	56-19.568591N	12-15.898620E	ML
	56-18.997389N	12-17.371305E	ML
	56-18.425886N	12-18.843166E	ML
25	56-18.150293N	12-19.552496E	TP
	56-18.010881N	12-19.557293E	MC
	56-17.802305N	12-19.580888E	MC
	56-17.594693N	12-19.624097E	MC
	56-17.388633N	12-19.686778E	MC
	56-17.184660N	12-19.768694E	MC
	56-16.983364N	12-19.869798E	MC
26	56-16.770386N	12-19.999424E	TP
	56-16.616005N	12-20.105464E	MC
	56-16.424501N	12-20.255750E	MC
	56-16.237638N	12-20.423910E	MC
	56-16.055889N	12-20.609325E	MC
27	56-15.897181N	12-20.790595E	TP
	56-15.805676N	12-20.886761E	MC
	56-15.629613N	12-21.088957E	MC
	56-15.459611N	12-21.307466E	MC
	56-15.296245N	12-21.541566E	MC
	56-15.139935N	12-21.790744E	MC
	56-14.991039N	12-22.054199E	MC
28	56-14.858345N	12-22.314087E	TP
	56-14.799134N	12-22.425951E	MC
	56-14.660844N	12-22.707388E	MC
	56-14.530954N	12-23.001390E	MC
29	56-14.411147N	12-23.303580E	TP
	56-13.521792N	12-22.490634E	ML
30	56-12.888047N	12-21.911683E	TP
31	56-12.837593N	12-22.069501E	TP
	56-11.305098N	12-24.241392E	
	56-11.261549N	12-24.310938E	
	56-10.839204N	12-24.985258E	
	56-10.612543N	12-25.347659E	
	56-10.579695N	12-25.400165E	
	56-10.204702N	12-25.999494E	
	56-10.068210N	12-26.157459E	
	56-09.879849N	12-26.311959E	

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-09.745754N	12-26.477899E	
	56-09.573333N	12-26.758283E	
	56-09.260387N	12-27.267544E	
	56-09.169161N	12-27.411274E	
	56-09.075148N	12-27.559369E	
	56-08.940135N	12-27.825036E	
	56-08.529101N	12-28.801742E	
	56-07.826583N	12-30.188560E	
	56-07.062273N	12-32.089607E	
	56-06.973931N	12-32.326798E	
	56-06.842337N	12-32.640867E	
	56-06.340201N	12-33.609209E	
	56-06.067673N	12-34.086512E	
	56-05.800242N	12-34.554725E	
	56-05.399739N	12-35.241747E	
	56-05.346248N	12-35.345746E	
	56-05.273538N	12-35.487120E	
	56-05.254452N	12-35.511943E	
	56-04.916840N	12-35.958216E	
	56-04.041974N	12-37.415909E	
	56-03.720137N	12-37.940784E	
	56-03.385225N	12-38.654181E	
	56-03.284987N	12-38.811847E	
	56-02.888431N	12-39.099123E	
	56-02.386876N	12-39.367725E	
	56-01.857569N	12-39.394490E	
	56-01.386767N	12-39.395741E	
	56-00.774706N	12-39.235454E	
	56-00.763688N	12-39.232560E	
	56-00.603736N	12-39.233962E	
	56-00.200381N	12-39.188860E	
	55-59.968879N	12-39.139287E	
	55-59.491913N	12-39.131033E	
	55-58.693487N	12-39.102839E	
	55-58.380153N	12-39.081469E	
	55-57.977007N	12-39.007117E	
	55-56.938696N	12-38.924504E	
	55-55.550617N	12-38.783671E	
	55-55.376234N	12-38.931941E	
	55-54.648319N	12-39.550597E	
	55-54.413230N	12-39.766361E	
	55-53.587101N	12-40.659908E	
	55-53.587101N	12-40.659908E	
	55-53.344448N	12-40.781006E	
	55-53.075102N	12-40.915385E	
	55-52.198402N	12-41.399254E	
	55-51.492499N	12-41.543926E	
	55-50.175110N	12-41.923724E	
	55-50.042087N	12-42.031468E	
	55-49.879105N	12-42.163454E	
32	55-49.596000N	12-42.446000E	TP
	55-48.744104N	12-43.369581E	ML
	55-47.892110N	12-44.292509E	ML
	55-47.039993N	12-45.214760E	ML
	55-46.187755N	12-46.136430E	ML
	55-45.335447N	12-47.057326E	ML
	55-44.482962N	12-47.977551E	ML
	55-43.630411N	12-48.897194E	ML
	55-42.777735N	12-49.816068E	ML
	55-41.924886N	12-50.734369E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
33	55-41.915000N	12-50.745000E	TP
	55-41.021110N	12-51.530974E	ML
	55-40.127084N	12-52.316217E	ML
	55-39.233023N	12-53.100948E	ML
34	55-38.615000N	12-53.643000E	TP
	55-37.649308N	12-53.197246E	ML
35	55-36.814000N	12-52.812000E	TP
	55-36.167609N	12-51.468670E	ML
	55-35.520897N	12-50.125977E	ML
	55-34.873946N	12-48.784118E	ML
	55-34.226807N	12-47.442897E	ML
	55-33.579377N	12-46.102512E	ML
	55-32.931706N	12-44.762769E	ML
36	55-32.416000N	12-43.697000E	TP
	55-31.429769N	12-43.426325E	ML
	55-30.443548N	12-43.155898E	ML
	55-29.457319N	12-42.885780E	ML
37	55-29.316000N	12-42.847000E	TP
	55-28.622895N	12-41.582338E	ML
	55-27.929576N	12-40.318372E	ML
	55-27.236047N	12-39.055241E	ML
	55-26.542251N	12-37.792759E	ML
38	55-25.867000N	12-36.565000E	TP
	55-24.886297N	12-36.891489E	ML
	55-23.905601N	12-37.217722E	ML
	55-22.924885N	12-37.543675E	ML
	55-21.944152N	12-37.869443E	ML
	55-20.963451N	12-38.194833E	ML
39	55-20.200000N	12-38.448000E	TP
	55-20.593258N	12-40.057602E	ML
	55-20.986184N	12-41.667656E	ML
40	55-20.986241N	12-41.667842E	TP
41	55-20.878876N	12-41.722729E	TP
	55-20.725211N	12-41.684716E	MC
	55-20.517086N	12-41.650156E	MC
	55-20.308247N	12-41.634852E	MC
	55-20.099229N	12-41.638672E	MC
	55-19.890626N	12-41.661671E	MC
	55-19.682977N	12-41.703719E	MC
	55-19.476874N	12-41.764870E	MC
	55-19.272904N	12-41.844803E	MC
	55-19.071550N	12-41.943389E	MC
	55-18.873451N	12-42.060211E	MC
	55-18.679086N	12-42.195045E	MC
	55-18.489042N	12-42.347572E	MC
	55-18.303741N	12-42.517290E	MC
	55-18.123817N	12-42.703688E	MC
	55-17.949695N	12-42.906360E	MC
42	55-17.781845N	12-43.124616E	TP
	55-16.999013N	12-44.209760E	ML
	55-16.216065N	12-45.294092E	ML
	55-15.432896N	12-46.377807E	ML
	55-14.649612N	12-47.460712E	ML
	55-13.866161N	12-48.542999E	ML
	55-13.082543N	12-49.624573E	ML
	55-12.298757N	12-50.705437E	ML
	55-11.514803N	12-51.785497E	ML
	55-10.730683N	12-52.864940E	ML
	55-09.946397N	12-53.943675E	ML
	55-09.161997N	12-55.021698E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
43	55-08.902215N	12-55.378470E	TP
	55-08.983472N	12-55.792826E	MC
	55-09.132600N	12-56.474832E	MC
	55-09.295256N	12-57.147375E	MC
	55-09.471163N	12-57.809819E	MC
	55-09.660144N	12-58.461146E	MC
	55-09.861977N	12-59.100715E	MC
44	55-09.981700N	12-59.456899E	TP
45	55-10.098210N	12-59.795850E	TP
	55-10.055735N	13-00.161910E	MC
	55-09.983522N	13-00.881299E	MC
	55-09.925645N	13-01.604549E	MC
	55-09.882199N	13-02.330917E	MC
	55-09.853170N	13-03.059474E	MC
	55-09.838704N	13-03.789377E	MC
	55-09.838730N	13-04.519608E	MC
46	55-09.842277N	13-04.782064E	TP
	55-09.775569N	13-05.393026E	MC
	55-09.710531N	13-06.114362E	MC
	55-09.659820N	13-06.839219E	MC
47	55-09.624952N	13-07.532877E	TP
48	55-09.607987N	13-07.987570E	TP
	55-09.519955N	13-08.359853E	MC
	55-09.370822N	13-09.042063E	MC
	55-09.235398N	13-09.732785E	MC
49	55-09.204264N	13-09.903351E	TP
	55-09.125343N	13-10.339494E	MC
	55-09.010675N	13-11.041555E	MC
	55-08.910055N	13-11.750070E	MC
	55-08.823580N	13-12.464291E	MC
50	55-08.809704N	13-12.591554E	TP
	55-08.755521N	13-12.985943E	MC
	55-08.669034N	13-13.700166E	MC
	55-08.596835N	13-14.419073E	MC
	55-08.538967N	13-15.141922E	MC
	55-08.495470N	13-15.867877E	MC
	55-08.466492N	13-16.596002E	MC
51	55-08.464578N	13-16.662830E	TP
	55-08.395850N	13-17.349990E	MC
	55-08.337962N	13-18.072796E	MC
52	55-08.297077N	13-18.747405E	TP
	55-08.274632N	13-19.230597E	MC
	55-08.261956N	13-19.594858E	MC
53	55-08.249986N	13-20.122499E	TP
	55-08.240271N	13-20.410475E	MC
	55-08.225741N	13-21.139839E	MC
	55-08.225758N	13-21.869634E	MC
	55-08.240310N	13-22.599025E	MC
	55-08.269332N	13-23.327087E	MC
	55-08.312865N	13-24.052891E	MC
	55-08.370792N	13-24.775701E	MC
	55-08.443049N	13-25.494591E	MC
	55-08.529571N	13-26.208729E	MC
54	55-08.618115N	13-26.837261E	TP
	55-08.702334N	13-27.422414E	MC
	55-08.817095N	13-28.124409E	MC
	55-08.945661N	13-28.818978E	MC
	55-09.088026N	13-29.505471E	MC
	55-09.243912N	13-30.182875E	MC
	55-09.413203N	13-30.850450E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-09.595678N	13-31.507460E	MC
	55-09.791114N	13-32.153073E	MC
55	55-09.966538N	13-32.690062E	TP
	55-10.018435N	13-32.931768E	MC
	55-10.174327N	13-33.609463E	MC
	55-10.343629N	13-34.277343E	MC
	55-10.526065N	13-34.934580E	MC
	55-10.721521N	13-35.580433E	MC
	55-10.929666N	13-36.214074E	MC
56	55-11.134978N	13-36.793073E	TP
	55-11.161952N	13-37.107753E	MC
	55-11.234237N	13-37.827450E	MC
	55-11.320742N	13-38.542370E	MC
57	55-11.390192N	13-39.042647E	TP
	55-11.442036N	13-39.543544E	MC
	55-11.483549N	13-39.901729E	MC
58	55-11.539988N	13-40.344731E	TP
	55-11.563780N	13-40.529344E	MC
	55-11.664463N	13-41.238616E	MC
	55-11.779136N	13-41.941458E	MC
	55-11.907737N	13-42.636940E	MC
	55-12.050098N	13-43.324229E	MC
	55-12.205996N	13-44.002496E	MC
	55-12.375263N	13-44.670906E	MC
	55-12.557732N	13-45.328720E	MC
	55-12.753184N	13-45.975103E	MC
	55-12.961341N	13-46.609224E	MC
59	55-13.087737N	13-46.971009E	TP
	55-13.055153N	13-47.637204E	MC
	55-13.033434N	13-48.367470E	MC
	55-13.026155N	13-49.098614E	MC
	55-13.033471N	13-49.829797E	MC
	55-13.055263N	13-50.560091E	MC
60	55-13.083611N	13-51.152320E	TP
	55-12.987420N	13-51.399542E	MC
61	55-12.762224N	13-52.009531E	TP
	55-12.557234N	13-52.588284E	MC
	55-12.349091N	13-53.222371E	MC
	55-12.153675N	13-53.868628E	MC
	55-11.971245N	13-54.526301E	MC
	55-11.802008N	13-55.194734E	MC
	55-11.646114N	13-55.872893E	MC
	55-11.503823N	13-56.560028E	MC
	55-11.375234N	13-57.255486E	MC
	55-11.260607N	13-57.958140E	MC
	55-11.159933N	13-58.667437E	MC
	55-11.073471N	13-59.382250E	MC
	55-11.001267N	14-00.101931E	MC
	55-10.943368N	14-00.825549E	MC
	55-10.899927N	14-01.552265E	MC
	55-10.870881N	14-02.281151E	MC
	55-10.856384N	14-03.011274E	MC
	55-10.856430N	14-03.741893E	MC
	55-10.870958N	14-04.472083E	MC
62	55-10.883899N	14-04.842750E	TP
	55-10.826525N	14-05.374079E	MC
	55-10.761458N	14-06.095787E	MC
	55-10.710797N	14-06.820998E	MC
	55-10.674533N	14-07.548784E	MC
	55-10.652821N	14-08.278399E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-10.645546N	14-09.008824E	MC
	55-10.652865N	14-09.739220E	MC
63	55-10.662276N	14-10.110020E	TP
	55-11.478934N	14-11.112901E	ML
	55-12.295534N	14-12.116435E	ML
	55-13.111943N	14-13.120749E	ML
	55-13.928214N	14-14.125652E	ML
	55-14.744347N	14-15.131240E	ML
	55-15.560344N	14-16.137608E	ML
	55-16.376201N	14-17.144568E	ML
	55-17.191920N	14-18.152215E	ML
	55-18.007501N	14-19.160644E	ML
	55-18.822942N	14-20.169667E	ML
	55-19.638245N	14-21.179380E	ML
	55-20.453408N	14-22.189877E	ML
	55-21.268432N	14-23.200970E	ML
	55-22.083317N	14-24.212755E	ML
	55-22.898061N	14-25.225326E	ML
	55-23.712666N	14-26.238496E	ML
	55-24.527076N	14-27.252455E	ML
	55-25.341400N	14-28.267013E	ML
	55-26.155583N	14-29.282361E	ML
	55-26.969625N	14-30.298310E	ML
	55-27.783472N	14-31.314956E	ML
	55-28.597232N	14-32.332394E	ML
	55-29.410796N	14-33.350436E	ML
	55-30.224272N	14-34.369270E	ML
	55-31.037607N	14-35.388710E	ML
	55-31.850745N	14-36.408945E	ML
	55-32.663795N	14-37.429786E	ML
	55-33.476648N	14-38.451424E	ML
	55-34.289412N	14-39.473669E	ML
	55-35.101980N	14-40.496713E	ML
	55-35.914457N	14-41.520366E	ML
64	55-36.376993N	14-42.103583E	TP
	55-36.744563N	14-41.932973E	MC
	55-37.144937N	14-41.720312E	MC
	55-37.540823N	14-41.483126E	MC
	55-37.931839N	14-41.221502E	MC
	55-38.317393N	14-40.935910E	MC
	55-38.697051N	14-40.626536E	MC
	55-39.070379N	14-40.293849E	MC
	55-39.436944N	14-39.938227E	MC
65	55-39.635106N	14-39.733400E	TP
66	55-39.894625N	14-39.454180E	TP
	55-40.050515N	14-39.329484E	MC
	55-40.427052N	14-39.008296E	MC
67	55-40.723650N	14-38.734482E	TP
	55-40.912601N	14-38.562350E	MC
	55-41.279134N	14-38.206465E	MC
	55-41.638412N	14-37.828010E	MC
68	55-41.799231N	14-37.648560E	TP
	55-42.109852N	14-37.551949E	MC
	55-42.519182N	14-37.401560E	MC
	55-42.925305N	14-37.225937E	MC
69	55-43.311854N	14-37.033633E	TP
	55-43.419504N	14-36.977272E	MC
	55-43.817695N	14-36.751714E	MC
	55-44.211218N	14-36.501663E	MC
70	55-44.481042N	14-36.313943E	TP

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
71	55-44.768772N	14-36.113286E	TP
	55-45.054919N	14-35.908389E	MC
72	55-45.300033N	14-35.719833E	TP
	55-45.778995N	14-38.043313E	ML
	55-46.291525N	14-40.534924E	ML
	55-46.803267N	14-43.027627E	ML
	55-47.314114N	14-45.521324E	ML
73	55-47.807813N	14-47.936188E	TP
	55-47.930410N	14-50.315122E	ML
74	55-48.058703N	14-52.797847E	TP
	55-48.109361N	14-53.534500E	MC
	55-48.174499N	14-54.267704E	MC
	55-48.253847N	14-54.996419E	MC
	55-48.347461N	14-55.719797E	MC
	55-48.455126N	14-56.437084E	MC
	55-48.576789N	14-57.147241E	MC
	55-48.712237N	14-57.849608E	MC
75	55-48.801733N	14-58.274336E	TP
	55-48.921741N	14-58.826902E	MC
	55-49.084360N	14-59.510888E	MC
	55-49.260233N	15-00.184532E	MC
	55-49.449145N	15-00.846982E	MC
	55-49.650939N	15-01.497383E	MC
76	55-49.850805N	15-02.093297E	TP
	55-50.002533N	15-02.539343E	MC
	55-50.229257N	15-03.163446E	MC
	55-50.468067N	15-03.773222E	MC
	55-50.718587N	15-04.368005E	MC
	55-50.980661N	15-04.946936E	MC
	55-51.253861N	15-05.509346E	MC
	55-51.537922N	15-06.054663E	MC
	55-51.832471N	15-06.582214E	MC
77	55-52.056448N	15-06.959830E	TP
	55-52.232566N	15-07.249731E	MC
	55-52.547016N	15-07.739682E	MC
	55-52.870889N	15-08.209945E	MC
	55-53.203706N	15-08.659941E	MC
	55-53.545146N	15-09.089184E	MC
78	55-53.893652N	15-09.495650E	TP
	55-53.796408N	15-11.183165E	ML
	55-53.621954N	15-14.196301E	ML
79	55-53.376728N	15-18.393788E	TP
	55-51.793752N	15-21.053290E	ML
	55-50.189926N	15-23.742327E	ML
80	55-48.585119N	15-26.427771E	TP
	55-48.442350N	15-26.670460E	MC
	55-48.147793N	15-27.197184E	MC
	55-47.863806N	15-27.741703E	MC
	55-47.590602N	15-28.303445E	MC
	55-47.328559N	15-28.881556E	MC
	55-47.078052N	15-29.475469E	MC
	55-46.839296N	15-30.084426E	MC
	55-46.612560N	15-30.707669E	MC
	55-46.398222N	15-31.344444E	MC
	55-46.196495N	15-31.993995E	MC
	55-46.007598N	15-32.655471E	MC
	55-45.831745N	15-33.328215E	MC
	55-45.669152N	15-34.011281E	MC
	55-45.520092N	15-34.703919E	MC
	55-45.384671N	15-35.405280E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-45.263055N	15-36.114516E	MC
	55-45.155406N	15-36.830782E	MC
	55-45.061835N	15-37.553230E	MC
	55-44.982507N	15-38.281015E	MC
	55-44.917478N	15-39.013196E	MC
	55-44.866806N	15-39.748925E	MC
	55-44.830548N	15-40.487262E	MC
	55-44.808818N	15-41.227360E	MC
	55-44.801563N	15-41.968470E	MC
	55-44.808846N	15-42.709458E	MC
	55-44.830616N	15-43.449573E	MC
	55-44.866878N	15-44.187967E	MC
	55-44.917586N	15-44.923699E	MC
	55-44.982691N	15-45.655825E	MC
	55-45.062093N	15-46.383591E	MC
	55-45.155690N	15-47.105956E	MC
	55-45.263382N	15-47.822262E	MC
	55-45.385014N	15-48.531465E	MC
	55-45.520487N	15-49.232811E	MC
	55-45.669593N	15-49.925446E	MC
	55-45.832178N	15-50.608515E	MC
	55-46.008035N	15-51.281164E	MC
	55-46.197010N	15-51.942729E	MC
	55-46.398791N	15-52.592159E	MC
81	55-46.539388N	15-53.015332E	TP
82	55-46.565260N	15-53.091198E	TP
	55-46.751008N	15-53.618493E	MC
	55-46.983780N	15-54.234594E	MC
	55-47.228524N	15-54.836077E	MC
	55-47.484872N	15-55.422172E	MC
	55-47.752512N	15-55.992110E	MC
83	55-47.974599N	15-56.435980E	TP
84	55-48.041108N	15-56.565365E	TP
	55-48.241335N	15-56.945156E	MC
	55-48.535882N	15-57.471885E	MC
	55-48.773487N	15-57.871335E	MC
	55-48.996588N	15-58.227223E	MC
	55-49.315789N	15-58.706734E	MC
85	55-49.600495N	15-59.107059E	TP
86	55-51.381004N	16-01.535887E	TP
	55-52.350255N	16-04.778389E	ML
	55-53.442317N	16-08.440693E	ML
	55-54.532597N	16-12.106408E	ML
	55-55.621039N	16-15.775532E	ML
	55-56.707583N	16-19.448158E	ML
	55-57.792391N	16-23.124098E	ML
	55-58.875293N	16-26.803537E	ML
87	55-59.737476N	16-29.739867E	TP
	55-59.869755N	16-30.428744E	MC
	56-00.018856N	16-31.125673E	MC
	56-00.181437N	16-31.812930E	MC
	56-00.357349N	16-32.489749E	MC
	56-00.546227N	16-33.155355E	MC
	56-00.748031N	16-33.808889E	MC
	56-00.962397N	16-34.449573E	MC
88	56-01.158472N	16-34.994614E	TP
	56-01.257047N	16-35.320572E	MC
	56-01.465104N	16-35.967923E	MC
	56-01.685679N	16-36.602046E	MC
	56-01.918462N	16-37.222167E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-02.163198N	16-37.827508E	MC
	56-02.419520N	16-38.417385E	MC
	56-02.687175N	16-38.991020E	MC
	56-02.965795N	16-39.547823E	MC
	56-03.255128N	16-40.086916E	MC
89	56-03.553065N	16-40.605029E	TP
	56-03.747219N	16-41.064587E	MC
	56-04.009271N	16-41.646811E	MC
	56-04.282450N	16-42.212502E	MC
	56-04.566450N	16-42.760875E	MC
	56-04.861012N	16-43.291343E	MC
	56-05.165664N	16-43.803210E	MC
	56-05.480096N	16-44.295882E	MC
	56-05.803886N	16-44.768857E	MC
	56-06.136727N	16-45.221345E	MC
	56-06.478142N	16-45.652937E	MC
	56-06.827766N	16-46.063127E	MC
90	56-06.993625N	16-46.247060E	TP
	56-07.181078N	16-46.488960E	MC
	56-07.526616N	16-46.910124E	MC
	56-07.880156N	16-47.309485E	MC
	56-08.241278N	16-47.686630E	MC
	56-08.609451N	16-48.041143E	MC
	56-08.984309N	16-48.372418E	MC
	56-09.365428N	16-48.680234E	MC
	56-09.752224N	16-48.964168E	MC
	56-10.144328N	16-49.223805E	MC
	56-10.541261N	16-49.458824E	MC
	56-10.942547N	16-49.668898E	MC
	56-11.347594N	16-49.853893E	MC
91	56-11.398448N	16-49.875171E	TP
	56-11.679526N	16-50.154997E	MC
	56-12.051148N	16-50.498426E	MC
	56-12.429141N	16-50.818475E	MC
	56-12.813138N	16-51.114828E	MC
	56-13.202716N	16-51.387067E	MC
92	56-13.422361N	16-51.528345E	TP
	56-13.634651N	16-51.721078E	MC
	56-14.012643N	16-52.041458E	MC
	56-14.396645N	16-52.337936E	MC
	56-14.786176N	16-52.610381E	MC
93	56-15.005156N	16-52.751361E	TP
	56-15.131898N	16-52.841448E	MC
	56-15.524024N	16-53.101700E	MC
	56-15.920938N	16-53.337281E	MC
	56-16.322163N	16-53.547963E	MC
94	56-16.604080N	16-53.679838E	TP
95	56-16.819351N	16-53.818816E	TP
	56-17.030514N	16-53.986406E	MC
	56-17.417317N	16-54.271244E	MC
	56-17.809443N	16-54.531816E	MC
	56-18.206366N	16-54.767598E	MC
96	56-18.586573N	16-54.968095E	TP
	56-18.754367N	16-55.058665E	MC
	56-19.157571N	16-55.256921E	MC
	56-19.564399N	16-55.429812E	MC
	56-19.974316N	16-55.577104E	MC
	56-20.386843N	16-55.698662E	MC
	56-20.801444N	16-55.794154E	MC
	56-21.217690N	16-55.863643E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-21.634991N	16-55.906890E	MC
97	56-21.855919N	16-55.919135E	TP
	56-22.086083N	16-56.120419E	MC
	56-22.467137N	16-56.429976E	MC
	56-22.853947N	16-56.715538E	MC
	56-23.246090N	16-56.976685E	MC
98	56-23.603809N	16-57.190955E	TP
	56-23.695831N	16-57.243305E	MC
	56-24.097101N	16-57.454646E	MC
	56-24.502162N	16-57.640680E	MC
	56-24.910588N	16-57.801178E	MC
99	56-25.131693N	16-57.876970E	TP
	56-25.373307N	16-58.009291E	MC
	56-25.776533N	16-58.208186E	MC
100	56-26.081920N	16-58.340867E	TP
	56-26.237194N	16-58.446627E	MC
	56-26.631735N	16-58.695846E	MC
	56-27.030872N	16-58.920078E	MC
101	56-27.310505N	16-59.060936E	TP
	56-27.434039N	16-59.144795E	MC
	56-27.828556N	16-59.394075E	MC
102	56-28.113060N	16-59.556826E	TP
	56-28.376959N	16-59.890774E	MC
	56-28.726520N	17-00.304925E	MC
	56-29.083859N	17-00.696813E	MC
	56-29.448556N	17-01.066118E	MC
	56-29.820081N	17-01.412316E	MC
	56-30.198070N	17-01.734892E	MC
	56-30.582044N	17-02.033616E	MC
103	56-30.791896N	17-02.184902E	TP
104	56-31.131070N	17-02.446065E	TP
	56-31.375750N	17-02.633151E	MC
	56-31.765267N	17-02.907510E	MC
	56-32.159817N	17-03.157354E	MC
	56-32.558925N	17-03.382158E	MC
	56-32.962114N	17-03.581591E	MC
	56-33.368901N	17-03.755614E	MC
	56-33.778809N	17-03.903799E	MC
	56-34.191301N	17-04.026102E	MC
	56-34.605897N	17-04.122288E	MC
	56-35.022116N	17-04.192219E	MC
	56-35.439420N	17-04.235754E	MC
105	56-35.650204N	17-04.247676E	TP
	56-35.932972N	17-04.356496E	MC
106	56-36.257305N	17-04.465570E	TP
107	56-36.588756N	17-04.664921E	TP
	56-36.733631N	17-04.758730E	MC
	56-37.130534N	17-04.996588E	MC
108	56-37.418656N	17-05.152039E	TP
	56-37.527858N	17-05.218513E	MC
	56-37.926953N	17-05.443844E	MC
	56-38.330133N	17-05.643847E	MC
	56-38.736921N	17-05.818286E	MC
	56-39.146838N	17-05.966828E	MC
109	56-39.412837N	17-06.048677E	TP
	56-40.876787N	17-07.493400E	ML
110	56-41.941337N	17-08.545420E	TP
	56-42.141273N	17-08.798685E	MC
	56-42.490805N	17-09.215423E	MC
	56-42.848091N	17-09.609696E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-43.212760N	17-09.981280E	MC
	56-43.584289N	17-10.329548E	MC
	56-43.962255N	17-10.654174E	MC
	56-44.346237N	17-10.954732E	MC
	56-44.735705N	17-11.230788E	MC
111	56-44.993738N	17-11.397906E	TP
112	56-45.208073N	17-11.581458E	TP
	56-45.550814N	17-11.888771E	MC
	56-45.931835N	17-12.201662E	MC
113	56-46.226573N	17-12.423180E	TP
	56-46.427044N	17-12.569293E	MC
	56-46.819099N	17-12.833180E	MC
114	56-46.916253N	17-12.894302E	TP
	56-48.907760N	17-14.129917E	ML
	56-50.898979N	17-15.367853E	ML
	56-52.890023N	17-16.607929E	ML
	56-54.880834N	17-17.850245E	ML
	56-56.871413N	17-19.094710E	ML
	56-58.861811N	17-20.341532E	ML
	57-00.851977N	17-21.590418E	ML
	57-02.841907N	17-22.841670E	ML
115	57-03.491348N	17-23.250489E	TP
	57-03.559567N	17-23.298017E	MC
	57-03.954058N	17-23.551413E	MC
116	57-04.170226N	17-23.678177E	TP
117	57-05.574567N	17-24.563727E	TP
	57-05.652663N	17-24.629912E	MC
	57-06.036604N	17-24.933436E	MC
	57-06.426024N	17-25.212257E	MC
	57-06.820504N	17-25.465938E	MC
	57-07.219565N	17-25.694338E	MC
	57-07.622730N	17-25.897016E	MC
	57-08.029468N	17-26.073727E	MC
	57-08.439352N	17-26.224330E	MC
	57-08.851795N	17-26.348574E	MC
	57-09.266369N	17-26.446318E	MC
	57-09.682540N	17-26.517411E	MC
	57-10.099769N	17-26.561805E	MC
118	57-10.373950N	17-26.575631E	TP
119	57-10.556281N	17-26.604642E	TP
	57-12.095465N	17-27.909006E	ML
120	57-13.566790N	17-29.157866E	TP
	57-13.845021N	17-29.386279E	MC
	57-14.231757N	17-29.678561E	MC
	57-14.623780N	17-29.945844E	MC
	57-15.020613N	17-30.187786E	MC
	57-15.421777N	17-30.404143E	MC
	57-15.826742N	17-30.594668E	MC
	57-16.235085N	17-30.758920E	MC
	57-16.646322N	17-30.896952E	MC
	57-17.059868N	17-31.008411E	MC
	57-17.475296N	17-31.093155E	MC
	57-17.892015N	17-31.151126E	MC
	57-18.309650N	17-31.182187E	MC
	57-18.727556N	17-31.186276E	MC
	57-19.145353N	17-31.163452E	MC
	57-19.562397N	17-31.113656E	MC
	57-19.978306N	17-31.036947E	MC
	57-20.392431N	17-30.933464E	MC
	57-20.804445N	17-30.803269E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-21.213698N	17-30.646504E	MC
	57-21.619698N	17-30.463320E	MC
	57-22.022062N	17-30.253976E	MC
	57-22.420190N	17-30.018618E	MC
	57-22.813641N	17-29.757703E	MC
121	57-23.049137N	17-29.587413E	TP
	57-23.249474N	17-29.520642E	MC
	57-23.658751N	17-29.363679E	MC
	57-24.064771N	17-29.180270E	MC
122	57-24.457828N	17-28.975837E	TP
	57-24.803361N	17-28.794099E	MC
	57-25.201494N	17-28.558496E	MC
	57-25.594946N	17-28.297205E	MC
	57-25.983222N	17-28.010582E	MC
123	57-26.255421N	17-27.791847E	TP
	57-26.570914N	17-27.520367E	MC
	57-26.944189N	17-27.171771E	MC
	57-27.310687N	17-26.799099E	MC
	57-27.669915N	17-26.402709E	MC
124	57-27.948134N	17-26.073449E	TP
	57-29.387326N	17-24.315943E	ML
	57-30.826120N	17-22.556246E	ML
	57-32.264516N	17-20.794251E	ML
	57-33.702463N	17-19.029850E	ML
	57-35.140063N	17-17.263247E	ML
125	57-36.898756N	17-15.098058E	TP
	57-37.163070N	17-15.277789E	MC
	57-37.559874N	17-15.522265E	MC
	57-37.960960N	17-15.740966E	MC
	57-38.365961N	17-15.933452E	MC
	57-38.774289N	17-16.099474E	MC
126	57-38.785218N	17-16.103373E	TP
	57-39.196391N	17-16.242886E	MC
	57-39.609931N	17-16.355543E	MC
	57-40.025304N	17-16.441196E	MC
	57-40.442024N	17-16.499797E	MC
	57-40.859609N	17-16.531303E	MC
	57-41.277522N	17-16.535562E	MC
	57-41.695278N	17-16.512530E	MC
	57-42.112283N	17-16.462252E	MC
	57-42.528157N	17-16.384893E	MC
	57-42.942307N	17-16.280297E	MC
127	57-43.236038N	17-16.189383E	TP
	57-44.181983N	17-15.873777E	ML
	57-46.073834N	17-15.241668E	ML
	57-47.965633N	17-14.608395E	ML
128	57-49.536866N	17-14.081652E	TP
	57-52.127141N	17-15.837008E	ML
	57-54.930476N	17-17.741747E	ML
	57-57.733280N	17-19.651519E	ML
	58-00.535604N	17-21.566249E	ML
	58-03.337394N	17-23.485956E	ML
	58-06.138699N	17-25.410766E	ML
	58-08.939464N	17-27.340597E	ML
	58-11.739740N	17-29.275476E	ML
129	58-13.351742N	17-30.391766E	TP
	58-13.637017N	17-30.656963E	MC
	58-14.017915N	17-30.982872E	MC
	58-14.404530N	17-31.283441E	MC
	58-14.796493N	17-31.558427E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-15.193222N	17-31.807367E	MC
	58-15.594296N	17-32.029911E	MC
	58-15.999179N	17-32.225906E	MC
	58-16.407450N	17-32.395000E	MC
	58-16.818575N	17-32.537038E	MC
	58-17.232074N	17-32.651765E	MC
	58-17.647413N	17-32.739025E	MC
	58-18.064107N	17-32.798768E	MC
	58-18.481620N	17-32.830938E	MC
130	58-18.779713N	17-32.836091E	TP
	58-21.098566N	17-33.428839E	ML
	58-22.443555N	17-33.773307E	ML
131	58-23.938869N	17-34.156702E	TP
	58-24.389628N	17-36.056263E	ML
	58-25.449021N	17-40.531175E	ML
	58-26.505822N	17-45.010509E	ML
	58-27.559968N	17-49.494463E	ML
	58-28.611460N	17-53.982722E	ML
	58-29.660393N	17-58.475599E	ML
	58-30.706660N	18-02.972873E	ML
132	58-31.101164N	18-04.672895E	TP
	58-31.151170N	18-04.977521E	MC
	58-31.286494N	18-05.733205E	MC
	58-31.435454N	18-06.479478E	MC
	58-31.597912N	18-07.215514E	MC
	58-31.773626N	18-07.940272E	MC
	58-31.962345N	18-08.653123E	MC
	58-32.163937N	18-09.353033E	MC
	58-32.378157N	18-10.039163E	MC
	58-32.604648N	18-10.710769E	MC
	58-32.843220N	18-11.367013E	MC
	58-33.093575N	18-12.007050E	MC
	58-33.355412N	18-12.630134E	MC
133	58-33.558940N	18-13.084148E	TP
134	58-34.021734N	18-14.240460E	TP
	58-34.203525N	18-14.737983E	MC
	58-34.453871N	18-15.378444E	MC
	58-34.715706N	18-16.001960E	MC
135	58-34.865046N	18-16.338165E	TP
	58-35.797234N	18-18.649103E	ML
	58-37.156662N	18-22.025888E	ML
	58-38.514566N	18-25.406923E	ML
	58-39.870935N	18-28.792419E	ML
	58-41.225878N	18-32.182288E	ML
	58-42.579282N	18-35.576523E	ML
	58-43.931248N	18-38.975244E	ML
	58-45.281670N	18-42.378237E	ML
	58-46.630538N	18-45.785713E	ML
136	58-46.812403N	18-46.245751E	TP
	58-46.971019N	18-46.774817E	MC
	58-47.191342N	18-47.458648E	MC
	58-47.423919N	18-48.127346E	MC
	58-47.668405N	18-48.780047E	MC
	58-47.924494N	18-49.416203E	MC
	58-48.191951N	18-50.034858E	MC
	58-48.470314N	18-50.635340E	MC
	58-48.759394N	18-51.216901E	MC
	58-49.058787N	18-51.778771E	MC
137	58-49.319766N	18-52.237189E	TP
	58-49.488490N	18-52.596576E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
138	58-49.676448N	18-52.979503E	TP
	58-50.808482N	18-55.235642E	ML
	58-51.939882N	18-57.494243E	ML
	58-53.070592N	18-59.755303E	ML
	58-54.200668N	19-02.018727E	ML
139	58-55.297068N	19-04.218552E	TP
	58-55.476171N	19-04.576230E	MC
	58-55.775578N	19-05.139880E	MC
	58-56.084870N	19-05.683268E	MC
	58-56.403806N	19-06.205529E	MC
140	58-56.579603N	19-06.477903E	TP
	58-57.755499N	19-08.365926E	ML
	58-59.193547N	19-10.678722E	ML
	59-00.630917N	19-12.994757E	ML
	59-02.067550N	19-15.314134E	ML
	59-03.503558N	19-17.636665E	ML
	59-04.938775N	19-19.962440E	ML
	59-06.373363N	19-22.291382E	ML
	59-07.807207N	19-24.623690E	ML
141	59-09.466726N	19-27.328503E	TP
	59-10.557983N	19-30.359958E	ML
	59-11.886182N	19-34.058521E	ML
	59-13.212614N	19-37.761843E	ML
142	59-14.378921N	19-41.026161E	TP
	59-14.454713N	19-41.324677E	MC
	59-14.649858N	19-42.045776E	MC
	59-14.857738N	19-42.753293E	MC
	59-15.078065N	19-43.446354E	MC
	59-15.310599N	19-44.124196E	MC
	59-15.555054N	19-44.785943E	MC
	59-15.811088N	19-45.430709E	MC
	59-16.078460N	19-46.057832E	MC
	59-16.356829N	19-46.666425E	MC
	59-16.645844N	19-47.255912E	MC
	59-16.945213N	19-47.825516E	MC
	59-17.254481N	19-48.374539E	MC
	59-17.573353N	19-48.902303E	MC
	59-17.901428N	19-49.408118E	MC
	59-18.238299N	19-49.891393E	MC
	59-18.583562N	19-50.351538E	MC
	59-18.936757N	19-50.787952E	MC
	59-19.297580N	19-51.200164E	MC
	59-19.665463N	19-51.587660E	MC
	59-20.039993N	19-51.949950E	MC
	59-20.420816N	19-52.286549E	MC
	59-20.807355N	19-52.597047E	MC
	59-21.199143N	19-52.881045E	MC
	59-21.595819N	19-53.138163E	MC
	59-21.996745N	19-53.368188E	MC
	59-22.401564N	19-53.570632E	MC
	59-22.809738N	19-53.745505E	MC
	59-23.220800N	19-53.892303E	MC
	59-23.634164N	19-54.010924E	MC
143	59-23.873522N	19-54.066093E	TP
	59-25.817497N	19-55.455211E	ML
	59-27.032686N	19-56.325159E	ML
	59-28.247820N	19-57.196084E	ML
	59-29.462845N	19-58.067980E	ML
	59-30.677753N	19-58.941061E	ML
	59-31.892605N	19-59.815125E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
144	59-32.847516N	20-00.503008E	TP
	59-32.966746N	20-00.333658E	ML
	59-33.775616N	19-59.183854E	ML
	59-34.584379N	19-58.033250E	ML
	59-35.392984N	19-56.881731E	ML
145	59-35.703833N	19-56.438832E	TP
	59-36.201381N	19-55.729183E	ML
	59-37.009615N	19-54.575825E	ML
	59-37.817695N	19-53.421442E	ML
	59-38.625558N	19-52.266239E	ML
	59-39.433265N	19-51.110011E	ML
	59-40.240813N	19-49.952861E	ML
	59-41.048197N	19-48.794895E	ML
	59-41.855425N	19-47.635900E	ML
	59-42.662439N	19-46.475973E	ML
	59-43.469288N	19-45.315227E	ML
	59-44.275980N	19-44.153449E	ML
	59-45.082510N	19-42.990743E	ML
	59-45.888879N	19-41.827108E	ML
	59-46.695033N	19-40.662537E	ML
146	59-47.501000N	19-39.497000E	TP
	59-48.032435N	19-38.744372E	ML
	59-48.844059N	19-37.593684E	ML
	59-49.655578N	19-36.442078E	ML
	59-50.466885N	19-35.289536E	ML
	59-51.278033N	19-34.136065E	ML
	59-52.089026N	19-32.981557E	ML
	59-52.899856N	19-31.826224E	ML
	59-53.710473N	19-30.669952E	ML
	59-54.520984N	19-29.512754E	ML
	59-55.331281N	19-28.354614E	ML
	59-56.141421N	19-27.195431E	ML
	59-56.951343N	19-26.035412E	ML
	59-57.761158N	19-24.874461E	ML
	59-58.570762N	19-23.712458E	ML
	59-59.380201N	19-22.549622E	ML
	60-00.189481N	19-21.385737E	ML
	60-00.998542N	19-20.221010E	ML
	60-01.807498N	19-19.055239E	ML
	60-02.616238N	19-17.888517E	ML
	60-03.424811N	19-16.720956E	ML
	60-04.233225N	19-15.552341E	ML
	60-05.041475N	19-14.382779E	ML
	60-05.849507N	19-13.212260E	ML
	60-06.657372N	19-12.040899E	ML
60-07.465130N	19-10.868485E	ML	
60-08.272616N	19-09.695106E	ML	
60-09.079991N	19-08.520780E	ML	
60-09.887201N	19-07.345499E	ML	
60-10.694191N	19-06.169255E	ML	
147	60-11.501000N	19-04.992000E	TP
	60-12.168048N	19-05.290293E	ML
	60-13.141538N	19-05.725996E	ML
148	60-14.115000N	19-06.162000E	TP
	60-15.088366N	19-06.599070E	ML
	60-16.061753N	19-07.036557E	ML
	60-17.035056N	19-07.474490E	ML
	60-18.008386N	19-07.912776E	ML
149	60-18.014790N	19-07.915663E	TP
150	60-17.991606N	19-07.893822E	TP

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
151	60-18.075834N	19-07.666276E	TP
152	60-18.118762N	19-07.654776E	TP
153	60-18.117095N	19-07.790283E	TP
154	60-18.106643N	19-07.858074E	TP
155	60-18.092702N	19-07.914066E	TP
156	60-18.082280N	19-07.941203E	TP
	60-18.610084N	19-08.079268E	ML
	60-19.139041N	19-08.217660E	ML
	60-19.667856N	19-08.356053E	ML
	60-20.196527N	19-08.494445E	ML
	60-20.725055N	19-08.632838E	ML
	60-21.253439N	19-08.771230E	ML
	60-21.781681N	19-08.909623E	ML
	60-22.309780N	19-09.048015E	ML
	60-22.837735N	19-09.186408E	ML
	60-23.365548N	19-09.324800E	ML
	60-23.893217N	19-09.463190E	ML
	60-24.420743N	19-09.601585E	ML
	60-24.948127N	19-09.739977E	ML
	60-25.475367N	19-09.878370E	ML
	60-26.002465N	19-10.016762E	ML
	60-26.529420N	19-10.155155E	ML
	60-27.056231N	19-10.293547E	ML
	60-27.582900N	19-10.431940E	ML
	60-28.109427N	19-10.570332E	ML
	60-28.635810N	19-10.708725E	ML
	60-29.162051N	19-10.847117E	ML
	60-29.688149N	19-10.985510E	ML
	60-30.214104N	19-11.123902E	ML
	60-30.739916N	19-11.262295E	ML
	60-31.265586N	19-11.400687E	ML
	60-31.791114N	19-11.539080E	ML
	60-32.316498N	19-11.677472E	ML
	60-32.841741N	19-11.815865E	ML
	60-33.366840N	19-11.954257E	ML
	60-33.891797N	19-12.092650E	ML
	60-34.416612N	19-12.231042E	ML
	60-34.941284N	19-12.369435E	ML
157	60-35.344171N	19-12.475726E	TP
	60-35.536457N	19-12.270533E	MC
	60-35.899324N	19-11.849674E	MC
	60-36.254715N	19-11.403222E	MC
	60-36.602183N	19-10.931549E	MC
	60-36.941322N	19-10.435364E	MC
	60-37.271732N	19-09.915268E	MC
	60-37.592957N	19-09.371856E	MC
	60-37.904655N	19-08.805628E	MC
	60-38.206410N	19-08.217628E	MC
	60-38.497828N	19-07.608243E	MC
	60-38.778608N	19-06.978314E	MC
	60-39.048343N	19-06.328671E	MC
	60-39.306788N	19-05.660054E	MC
	60-39.553484N	19-04.973289E	MC
	60-39.788234N	19-04.269345E	MC
	60-40.010745N	19-03.548853E	MC
	60-40.220660N	19-02.812765E	MC
	60-40.417834N	19-02.062172E	MC
	60-40.601917N	19-01.297811E	MC
	60-40.772770N	19-00.520665E	MC
	60-40.930089N	18-59.731701E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
158	60-41.074706N	18-58.926414E	TP
	60-41.935096N	18-53.847048E	ML
	60-42.792362N	18-48.763168E	ML
	60-43.646337N	18-43.674768E	ML
	60-44.497177N	18-38.581879E	ML
	60-45.344712N	18-33.484606E	ML
	60-46.189104N	18-28.382760E	ML
	60-47.030182N	18-23.276447E	ML
	60-47.868104N	18-18.165697E	ML
159	60-41.935096N	18-53.847048E	TP
	60-48.727773N	18-13.373996E	MC
	60-48.931402N	18-12.627193E	MC
	60-49.122037N	18-11.866132E	MC
	60-49.299541N	18-11.091806E	MC
160	60-49.406337N	18-10.586807E	TP
	60-49.818252N	18-09.509316E	ML
	60-50.926426N	18-06.606502E	ML
	60-52.033575N	18-03.700324E	ML
	60-53.139643N	18-00.790772E	ML
	60-54.244682N	17-57.877849E	ML
	60-55.348688N	17-54.961552E	ML
161	60-56.079755N	17-53.027048E	TP
	60-58.374814N	17-51.895613E	ML
	61-00.502382N	17-50.844362E	ML
	61-02.629767N	17-49.790708E	ML
	61-04.757023N	17-48.734648E	ML
	61-06.884089N	17-47.676388E	ML
	61-09.011027N	17-46.615593E	ML
162	61-10.265721N	17-45.988826E	TP
	61-12.211083N	17-47.094981E	ML
163	61-13.441144N	17-47.795585E	TP
	61-13.646969N	17-47.908789E	MC
	61-14.053391N	17-48.108863E	MC
	61-14.462898N	17-48.279547E	MC
	61-14.875012N	17-48.420445E	MC
164	61-15.020901N	17-48.463002E	TP
	61-16.609313N	17-48.906260E	ML
	61-18.197691N	17-49.350301E	ML
	61-19.785980N	17-49.795122E	ML
	61-21.374288N	17-50.240735E	ML
	61-22.962565N	17-50.687026E	ML
	61-24.550807N	17-51.134107E	ML
	61-26.139014N	17-51.581983E	ML
	61-27.727186N	17-52.030654E	ML
	61-29.315380N	17-52.480016E	ML
165	61-30.293483N	17-52.757154E	TP
	61-31.863741N	17-53.553097E	ML
	61-34.032087N	17-54.654628E	ML
	61-36.200314N	17-55.758684E	ML
	61-38.368368N	17-56.865269E	ML
166	61-39.925096N	17-57.661516E	TP
	61-40.210832N	17-57.835647E	MC
	61-40.615439N	17-58.053575E	MC
	61-41.023439N	17-58.241633E	MC
	61-41.434296N	17-58.399751E	MC
	61-41.847476N	17-58.527743E	MC
	61-42.262558N	17-58.625210E	MC
167	61-42.376763N	17-58.645651E	TP
	61-43.454431N	17-58.967375E	ML
	61-45.218146N	17-59.494675E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	61-46.981816N	18-00.022916E	ML
	61-48.745385N	18-00.552207E	ML
	61-50.508964N	18-01.082450E	ML
	61-52.272495N	18-01.613756E	ML
	61-54.035980N	18-02.146129E	ML
	61-55.799416N	18-02.679571E	ML
	61-57.562808N	18-03.213973E	ML
168	61-58.514144N	18-03.502762E	TP
	61-58.750856N	18-03.686084E	MC
	61-59.147242N	18-03.965597E	MC
	61-59.547996N	18-04.215644E	MC
	61-59.952588N	18-04.435926E	MC
	62-00.360543N	18-04.626031E	MC
	62-00.771381N	18-04.785892E	MC
	62-01.184567N	18-04.915320E	MC
169	62-01.411564N	18-04.972715E	TP
	62-02.986941N	18-05.800705E	ML
	62-04.194170N	18-06.436096E	ML
	62-05.401340N	18-07.072464E	ML
	62-06.608455N	18-07.709583E	ML
	62-07.815513N	18-08.347568E	ML
170	62-09.297025N	18-09.131828E	TP
	62-09.433775N	18-09.214866E	MC
	62-09.838343N	18-09.436378E	MC
171	62-10.154840N	18-09.586535E	TP
172	62-10.229509N	18-09.626154E	TP
173	62-10.324067N	18-09.675348E	TP
	62-12.079208N	18-10.574957E	ML
	62-13.834290N	18-11.476245E	ML
	62-15.589206N	18-12.379207E	ML
	62-17.344058N	18-13.284091E	ML
	62-19.098797N	18-14.190666E	ML
	62-20.853422N	18-15.098937E	ML
	62-22.607930N	18-16.009026E	ML
	62-24.362321N	18-16.920938E	ML
174	62-25.049923N	18-17.278804E	TP
	62-26.524997N	18-20.032110E	ML
175	62-28.096802N	18-22.972662E	TP
	62-28.358913N	18-23.449734E	MC
	62-28.686653N	18-24.008978E	MC
176	62-28.817697N	18-24.221614E	TP
	62-30.350846N	18-26.678007E	ML
	62-31.883297N	18-29.138519E	ML
	62-33.415045N	18-31.603275E	ML
	62-34.946037N	18-34.072162E	ML
	62-36.476265N	18-36.545424E	ML
	62-38.005786N	18-39.022845E	ML
	62-39.534592N	18-41.504667E	ML
	62-41.062632N	18-43.990661E	ML
	62-42.589902N	18-46.480954E	ML
177	62-44.029101N	18-48.832631E	TP
	62-44.481356N	18-49.601057E	ML
	62-46.095926N	18-52.349019E	ML
	62-47.709557N	18-55.102019E	ML
178	62-49.220284N	18-57.685397E	TP
	62-50.672715N	19-00.287567E	ML
	62-52.224457N	19-03.074025E	ML
	62-53.775291N	19-05.865417E	ML
	62-55.325163N	19-08.661629E	ML
	62-56.874118N	19-11.462916E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	62-58.422159N	19-14.269054E	ML
	62-59.969227N	19-17.080163E	ML
	63-01.515371N	19-19.896265E	ML
	63-03.060589N	19-22.717370E	ML
179	63-04.074607N	19-24.572319E	TP
180	63-04.565700N	19-25.705874E	TP
	63-04.974457N	19-28.522114E	ML
	63-05.389470N	19-31.389446E	ML
	63-05.803454N	19-34.257979E	ML
	63-06.216507N	19-37.127964E	ML
	63-06.628579N	19-39.999272E	ML
	63-07.039722N	19-42.871909E	ML
181	63-07.529434N	19-46.304784E	TP
	63-07.610913N	19-47.085104E	MC
	63-07.718288N	19-47.976617E	MC
	63-07.839572N	19-48.859472E	MC
	63-07.974703N	19-49.732485E	MC
	63-08.123388N	19-50.594792E	MC
	63-08.285512N	19-51.445196E	MC
	63-08.460949N	19-52.282740E	MC
	63-08.649360N	19-53.106426E	MC
	63-08.850621N	19-53.915293E	MC
	63-09.064393N	19-54.708341E	MC
	63-09.290553N	19-55.484605E	MC
182	63-09.481500N	19-56.095493E	TP
183	63-10.082745N	19-58.387139E	TP
	63-10.010542N	19-59.091865E	MC
	63-09.931414N	19-59.998799E	MC
	63-09.866562N	20-00.911361E	MC
	63-09.816028N	20-01.828265E	MC
	63-09.779903N	20-02.748475E	MC
	63-09.758224N	20-03.670946E	MC
	63-09.751033N	20-04.594515E	MC
	63-09.758264N	20-05.517999E	MC
	63-09.780009N	20-06.440363E	MC
	63-09.816141N	20-07.360652E	MC
	63-09.866710N	20-08.277584E	MC
	63-09.931592N	20-09.190086E	MC
184	63-09.986073N	20-09.814008E	TP
	63-10.224001N	20-10.144413E	ML
	63-10.635574N	20-10.716020E	ML
	63-11.047049N	20-11.287626E	ML
	63-11.458427N	20-11.859233E	ML
	63-11.869707N	20-12.430840E	ML
	63-12.280889N	20-13.002447E	ML
	63-12.691973N	20-13.574053E	ML
	63-13.102960N	20-14.145660E	ML
	63-13.513850N	20-14.717267E	ML
	63-13.924642N	20-15.288873E	ML
	63-14.335336N	20-15.860480E	ML
	63-14.745933N	20-16.432087E	ML
	63-15.156432N	20-17.003694E	ML
	63-15.566834N	20-17.575300E	ML
	63-15.977138N	20-18.146907E	ML
	63-16.387345N	20-18.718514E	ML
	63-16.797454N	20-19.290121E	ML
	63-17.207466N	20-19.861727E	ML
	63-17.617380N	20-20.433334E	ML
	63-18.027197N	20-21.004941E	ML
	63-18.436917N	20-21.576547E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	63-18.846539N	20-22.148154E	ML
	63-19.256064N	20-22.719761E	ML
	63-19.665492N	20-23.291368E	ML
185	63-20.009955N	20-23.772381E	TP
	63-20.373293N	20-24.481194E	ML
	63-20.736555N	20-25.190007E	ML
	63-21.099739N	20-25.898820E	ML
	63-21.462848N	20-26.607633E	ML
	63-21.825879N	20-27.316446E	ML
	63-22.188834N	20-28.025259E	ML
	63-22.551712N	20-28.734072E	ML
	63-22.914514N	20-29.442885E	ML
	63-23.277239N	20-30.151698E	ML
	63-23.639888N	20-30.860511E	ML
	63-24.002460N	20-31.569324E	ML
	63-24.364955N	20-32.278137E	ML
	63-24.727374N	20-32.986950E	ML
	63-25.089716N	20-33.695763E	ML
	63-25.451982N	20-34.404576E	ML
	63-25.814172N	20-35.113389E	ML
	63-26.176284N	20-35.822202E	ML
	63-26.538321N	20-36.531015E	ML
	63-26.900281N	20-37.239828E	ML
	63-27.262164N	20-37.948641E	ML
	63-27.623971N	20-38.657454E	ML
	63-27.985702N	20-39.366267E	ML
	63-28.347356N	20-40.075080E	ML
	63-28.708934N	20-40.783893E	ML
	63-29.070435N	20-41.492706E	ML
186	63-29.110895N	20-41.572047E	TP
	63-29.264544N	20-42.590897E	ML
	63-29.418179N	20-43.609746E	ML
	63-29.571801N	20-44.628596E	ML
	63-29.725409N	20-45.647446E	ML
	63-29.879002N	20-46.666295E	ML
	63-30.032583N	20-47.685145E	ML
	63-30.186149N	20-48.703994E	ML
	63-30.339701N	20-49.722844E	ML
	63-30.493240N	20-50.741694E	ML
	63-30.646765N	20-51.760543E	ML
	63-30.800276N	20-52.779393E	ML
	63-30.953773N	20-53.798243E	ML
	63-31.107257N	20-54.817092E	ML
	63-31.260727N	20-55.835942E	ML
187	63-31.311429N	20-56.172564E	TP
	63-31.552739N	20-57.102089E	ML
	63-31.794015N	20-58.031615E	ML
	63-32.035257N	20-58.961140E	ML
	63-32.276464N	20-59.890665E	ML
	63-32.517638N	21-00.820191E	ML
	63-32.758778N	21-01.749716E	ML
	63-32.999883N	21-02.679241E	ML
	63-33.240954N	21-03.608766E	ML
	63-33.481992N	21-04.538292E	ML
	63-33.722995N	21-05.467817E	ML
	63-33.963964N	21-06.397342E	ML
	63-34.204899N	21-07.326868E	ML
	63-34.445800N	21-08.256393E	ML
	63-34.686667N	21-09.185918E	ML
	63-34.927500N	21-10.115443E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	63-35.168299N	21-11.044969E	ML
	63-35.409064N	21-11.974494E	ML
	63-35.649794N	21-12.904019E	ML
	63-35.890491N	21-13.833545E	ML
	63-36.131154N	21-14.763070E	ML
	63-36.371782N	21-15.692595E	ML
	63-36.612377N	21-16.622120E	ML
	63-36.852938N	21-17.551646E	ML
	63-37.093464N	21-18.481171E	ML
	63-37.333957N	21-19.410696E	ML
	63-37.574416N	21-20.340222E	ML
	63-37.814840N	21-21.269747E	ML
188	63-38.014813N	21-22.042939E	TP
	63-38.114305N	21-22.120503E	MC
	63-38.505676N	21-22.447443E	MC
189	63-38.768163N	21-22.647363E	TP
	63-39.088364N	21-23.156872E	MC
	63-39.437209N	21-23.673178E	MC
	63-39.793851N	21-24.162026E	MC
	63-40.157782N	21-24.622803E	MC
	63-40.528658N	21-25.054809E	MC
	63-40.905966N	21-25.457549E	MC
	63-41.289238N	21-25.830656E	MC
	63-41.678073N	21-26.173536E	MC
	63-42.071949N	21-26.485808E	MC
	63-42.470406N	21-26.766982E	MC
	63-42.872975N	21-27.016688E	MC
	63-43.279179N	21-27.234794E	MC
	63-43.688495N	21-27.420917E	MC
	63-44.100401N	21-27.574670E	MC
	63-44.514473N	21-27.695932E	MC
	63-44.930170N	21-27.784678E	MC
	63-45.346970N	21-27.840520E	MC
	63-45.764381N	21-27.863565E	MC
	63-46.181870N	21-27.853666E	MC
190	63-46.371935N	21-27.837952E	TP
	63-46.586394N	21-27.922890E	MC
	63-46.999454N	21-28.060715E	MC
	63-47.414362N	21-28.165914E	MC
	63-47.830694N	21-28.238243E	MC
	63-48.247849N	21-28.277905E	MC
	63-48.665360N	21-28.284403E	MC
	63-49.082726N	21-28.258085E	MC
	63-49.499470N	21-28.198694E	MC
	63-49.914987N	21-28.106435E	MC
	63-50.328843N	21-27.981305E	MC
	63-50.740538N	21-27.823534E	MC
	63-51.149526N	21-27.633217E	MC
	63-51.555311N	21-27.410462E	MC
191	63-51.636410N	21-27.361866E	TP
	63-53.722820N	21-26.091604E	ML
	63-55.809078N	21-24.818197E	ML
192	63-57.434276N	21-23.823890E	TP
	63-58.557492N	21-25.220550E	ML
	63-59.623931N	21-26.548543E	ML
	64-00.690201N	21-27.878265E	ML
193	64-02.490521N	21-30.127929E	TP
	64-03.436406N	21-32.207739E	ML
	64-04.482631N	21-34.511998E	ML
	64-05.528208N	21-36.819271E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-06.573202N	21-39.129331E	ML
	64-07.617544N	21-41.442414E	ML
	64-08.661300N	21-43.758293E	ML
	64-09.704462N	21-46.077093E	ML
	64-10.746975N	21-48.398806E	ML
194	64-11.788838N	21-50.723437E	TP
	64-11.929448N	21-51.032320E	MC
	64-12.238189N	21-51.677203E	MC
	64-12.556559N	21-52.297177E	MC
	64-12.884113N	21-52.891504E	MC
	64-13.220457N	21-53.459460E	MC
	64-13.565197N	21-54.000317E	MC
	64-13.917935N	21-54.513468E	MC
	64-14.278224N	21-54.998170E	MC
	64-14.645605N	21-55.453922E	MC
	64-15.019673N	21-55.880233E	MC
195	64-15.238641N	21-56.112702E	TP
	64-16.389700N	21-57.304040E	ML
	64-18.115978N	21-59.094175E	ML
	64-19.841905N	22-00.888028E	ML
196	64-20.992296N	22-02.086064E	TP
	64-21.362863N	22-02.455103E	MC
	64-21.751638N	22-02.806523E	MC
	64-22.145443N	22-03.126438E	MC
	64-22.543861N	22-03.414596E	MC
	64-22.946373N	22-03.670591E	MC
	64-23.352506N	22-03.894154E	MC
	64-23.761742N	22-04.084878E	MC
	64-24.173655N	22-04.242630E	MC
	64-24.587666N	22-04.367110E	MC
197	64-24.803257N	22-04.418524E	TP
198	64-26.158110N	22-04.713422E	TP
	64-26.567216N	22-04.786205E	MC
	64-26.984366N	22-04.826916E	MC
	64-27.401851N	22-04.833908E	MC
	64-27.819189N	22-04.807028E	MC
	64-28.235828N	22-04.746484E	MC
	64-28.651335N	22-04.652264E	MC
199	64-28.880387N	22-04.585334E	TP
	64-29.096752N	22-04.514465E	MC
	64-29.508405N	22-04.353150E	MC
	64-29.917390N	22-04.158437E	MC
	64-30.323146N	22-03.930658E	MC
	64-30.725280N	22-03.670065E	MC
	64-31.123177N	22-03.376980E	MC
200	64-31.420671N	22-03.132969E	TP
	64-33.580130N	22-01.462691E	ML
	64-35.266965N	22-00.154649E	ML
	64-36.953633N	21-58.843988E	ML
201	64-38.569655N	21-57.585485E	TP
	64-38.695108N	21-57.512038E	MC
	64-39.097229N	21-57.250053E	MC
	64-39.495139N	21-56.955559E	MC
	64-39.888402N	21-56.628550E	MC
202	64-40.147174N	21-56.392245E	TP
	64-40.918789N	21-55.826971E	ML
	64-42.570374N	21-54.615294E	ML
	64-44.221709N	21-53.401205E	ML
	64-45.872962N	21-52.184612E	ML
	64-47.523964N	21-50.965592E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-49.174827N	21-49.744038E	ML
203	64-50.167328N	21-49.008358E	TP
	64-51.192319N	21-50.686943E	ML
	64-52.167317N	21-52.286121E	ML
204	64-53.412913N	21-54.332663E	TP
	64-54.556051N	21-58.091615E	ML
	64-55.721887N	22-01.935854E	ML
	64-56.886000N	22-05.785756E	ML
205	64-58.048493N	22-09.641352E	TP
	64-58.214841N	22-10.180399E	MC
	64-58.470404N	22-10.959777E	MC
206	64-58.651497N	22-11.480104E	TP
	64-59.716807N	22-14.471691E	ML
	65-00.781132N	22-17.467131E	ML
	65-01.844464N	22-20.466556E	ML
	65-02.906740N	22-23.470081E	ML
	65-03.968076N	22-26.477490E	ML
207	65-05.186058N	22-29.937422E	TP
	65-05.134410N	22-30.448936E	MC
	65-05.048292N	22-31.417335E	MC
	65-04.976352N	22-32.392255E	MC
	65-04.918706N	22-33.372470E	MC
	65-04.875415N	22-34.356742E	MC
	65-04.846531N	22-35.344083E	MC
	65-04.832075N	22-36.332989E	MC
	65-04.832092N	22-37.322599E	MC
	65-04.846594N	22-38.311661E	MC
	65-04.875484N	22-39.298890E	MC
	65-04.918823N	22-40.283175E	MC
	65-04.976509N	22-41.263359E	MC
	65-05.048502N	22-42.238170E	MC
	65-05.134689N	22-43.206704E	MC
	65-05.234932N	22-44.167531E	MC
	65-05.349239N	22-45.119521E	MC
	65-05.477338N	22-46.061720E	MC
	65-05.619131N	22-46.992964E	MC
	65-05.774421N	22-47.911931E	MC
	65-05.943092N	22-48.817835E	MC
	65-06.124894N	22-49.709335E	MC
	65-06.319558N	22-50.585468E	MC
	65-06.526981N	22-51.445190E	MC
	65-06.746795N	22-52.287377E	MC
	65-06.978785N	22-53.111077E	MC
	65-07.222683N	22-53.915319E	MC
	65-07.478222N	22-54.699130E	MC
	65-07.745020N	22-55.461632E	MC
	65-08.022817N	22-56.201721E	MC
	65-08.311232N	22-56.918513E	MC
	65-08.609979N	22-57.611407E	MC
	65-08.918690N	22-58.279262E	MC
	65-09.236925N	22-58.921297E	MC
	65-09.564397N	22-59.536906E	MC
	65-09.900620N	23-00.125161E	MC
	65-10.245252N	23-00.685435E	MC
	65-10.597907N	23-01.216955E	MC
	65-10.958077N	23-01.719168E	MC
	65-11.325369N	23-02.191424E	MC
	65-11.699342N	23-02.632928E	MC
	65-12.079527N	23-03.043391E	MC
	65-12.465470N	23-03.422268E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	65-12.856723N	23-03.768886E	MC
	65-13.252817N	23-04.082951E	MC
	65-13.653289N	23-04.364040E	MC
	65-14.057564N	23-04.611824E	MC
	65-14.465285N	23-04.825911E	MC
	65-14.875815N	23-05.006079E	MC
	65-15.288798N	23-05.151933E	MC
	65-15.703588N	23-05.263379E	MC
	65-16.119807N	23-05.340402E	MC
	65-16.536885N	23-05.382540E	MC
	65-16.954321N	23-05.389998E	MC
208	65-17.067409N	23-05.385011E	TP
	65-17.408767N	23-09.956348E	ML
	65-17.757786N	23-14.664786E	ML
	65-18.104359N	23-19.375415E	ML
	65-18.448439N	23-24.088077E	ML
	65-18.790075N	23-28.802776E	ML
	65-19.129266N	23-33.519495E	ML
209	65-19.334771N	23-36.394987E	TP
	65-19.362670N	23-37.138426E	MC
	65-19.413199N	23-38.129819E	MC
	65-19.478000N	23-39.116424E	MC
	65-19.557088N	23-40.097103E	MC
	65-19.650319N	23-41.070666E	MC
	65-19.757593N	23-42.036065E	MC
	65-19.878774N	23-42.991981E	MC
	65-20.013765N	23-43.937366E	MC
	65-20.162309N	23-44.871117E	MC
	65-20.324317N	23-45.792055E	MC
	65-20.499533N	23-46.699074E	MC
210	65-20.614503N	23-47.252992E	TP
	65-20.724504N	23-47.973165E	MC
	65-20.879803N	23-48.900893E	MC
	65-21.048435N	23-49.815409E	MC
	65-21.230206N	23-50.715496E	MC
211	65-21.354077N	23-51.284883E	TP
212	65-21.924865N	23-54.721613E	TP
	65-22.273193N	23-55.232913E	ML
	65-22.655718N	23-55.794534E	ML
	65-23.038150N	23-56.356155E	ML
	65-23.420490N	23-56.917775E	ML
	65-23.802736N	23-57.479396E	ML
	65-24.184889N	23-58.041017E	ML
	65-24.566949N	23-58.602637E	ML
	65-24.948917N	23-59.164258E	ML
	65-25.330791N	23-59.725878E	ML
	65-25.712572N	24-00.287499E	ML
	65-26.094261N	24-00.849120E	ML
	65-26.475856N	24-01.410740E	ML
	65-26.857359N	24-01.972361E	ML
	65-27.238769N	24-02.533982E	ML
	65-27.620086N	24-03.095602E	ML
	65-28.001310N	24-03.657223E	ML
	65-28.382441N	24-04.218843E	ML
	65-28.763479N	24-04.780464E	ML
	65-29.144425N	24-05.342085E	ML
	65-29.525278N	24-05.903705E	ML
	65-29.906038N	24-06.465326E	ML
	65-30.286706N	24-07.026946E	ML
	65-30.667281N	24-07.588567E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
213	65-30.922429N	24-07.965170E	TP
	65-31.366645N	24-08.063805E	ML
	65-31.810734N	24-08.162440E	ML
	65-31.822478N	24-08.165048E	TP
	65-32.208914N	24-08.275588E	ML
	65-33.198549N	24-08.559159E	ML
	65-34.188134N	24-08.842859E	ML
	65-35.177751N	24-09.127112E	ML
214	65-36.033096N	24-09.373035E	TP

Gotland, Gotska Sandön och Karlsöarna

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-56.535821N	19-43.474764E	MC
	57-56.952506N	19-43.533823E	MC
	57-57.370099N	19-43.565615E	MC
	57-57.787960N	19-43.569938E	MC
301	57-58.065494N	19-43.556773E	TP
	57-58.412167N	19-43.536373E	MC
	57-58.829210N	19-43.485830E	MC
	57-59.245058N	19-43.407879E	MC
302	57-59.659168N	19-43.302636E	MC
	57-59.899505N	19-43.228723E	TP
	58-00.130389N	19-43.258060E	MC
	58-00.547928N	19-43.289870E	MC
	58-00.965787N	19-43.294177E	MC
	58-01.383534N	19-43.271010E	MC
	58-01.800574N	19-43.220375E	MC
	58-02.216363N	19-43.142388E	MC
	58-02.630523N	19-43.036985E	MC
	58-03.042455N	19-42.904272E	MC
	58-03.451661N	19-42.744578E	MC
	58-03.857654N	19-42.557822E	MC
	58-04.259981N	19-42.344542E	MC
	58-04.658100N	19-42.104755E	MC
	58-05.051512N	19-41.838686E	MC
	58-05.439764N	19-41.546876E	MC
	58-05.822358N	19-41.229552E	MC
	58-06.198847N	19-40.887053E	MC
	58-06.568778N	19-40.519818E	MC
	58-06.931647N	19-40.128283E	MC
	58-07.287109N	19-39.712904E	MC
	57-56.535821N	19-43.474764E	MC
	58-07.634600N	19-39.274212E	MC
	58-07.973777N	19-38.812665E	MC
	58-08.304179N	19-38.328913E	MC
	58-08.625404N	19-37.823511E	MC
	58-08.937100N	19-37.297125E	MC
	58-09.238810N	19-36.750307E	MC
	58-09.530240N	19-36.183630E	MC
58-09.811026N	19-35.598069E	MC	
58-10.080770N	19-34.994084E	MC	
58-10.339116N	19-34.372449E	MC	
58-10.585811N	19-33.734054E	MC	
58-10.820558N	19-33.079583E	MC	
58-11.043051N	19-32.409920E	MC	
303	58-11.184875N	19-31.953718E	TP
	58-11.260858N	19-32.128130E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-11.533893N	19-32.727217E	MC
	58-11.817737N	19-33.308020E	MC
	58-12.112042N	19-33.869883E	MC
	58-12.416509N	19-34.412154E	MC
	58-12.730740N	19-34.934065E	MC
	58-13.054381N	19-35.435056E	MC
	58-13.386975N	19-35.914453E	MC
304	58-13.579772N	19-36.176982E	TP
	58-13.813701N	19-36.486850E	MC
	58-14.163079N	19-36.921401E	MC
305	58-14.310802N	19-37.095461E	TP
	58-14.629864N	19-37.571914E	MC
	58-14.966825N	19-38.040720E	MC
	58-15.312193N	19-38.486926E	MC
	58-15.665549N	19-38.910265E	MC
	58-16.026382N	19-39.310049E	MC
	58-16.394390N	19-39.685821E	MC
	58-16.769053N	19-40.037093E	MC
	58-17.149960N	19-40.363392E	MC
	58-17.536581N	19-40.664535E	MC
	58-17.928512N	19-40.939841E	MC
	58-18.325223N	19-41.189125E	MC
	58-18.726298N	19-41.412012E	MC
306	58-19.099831N	19-41.594097E	TP
	58-19.443677N	19-41.746862E	MC
	58-19.853414N	19-41.902696E	MC
	58-20.265823N	19-42.031344E	MC
	58-20.680268N	19-42.132499E	MC
	58-21.096318N	19-42.206191E	MC
	58-21.513494N	19-42.252237E	MC
	58-21.931258N	19-42.270549E	MC
	58-22.349130N	19-42.261048E	MC
	58-22.766509N	19-42.223841E	MC
	58-23.183021N	19-42.158862E	MC
	58-23.598008N	19-42.066317E	MC
	58-24.011095N	19-41.946137E	MC
	58-24.421731N	19-41.798544E	MC
	58-24.829375N	19-41.623552E	MC
	58-25.233576N	19-41.421600E	MC
	58-25.633841N	19-41.192815E	MC
	58-26.029675N	19-40.937424E	MC
	58-26.420522N	19-40.655752E	MC
	58-26.805992N	19-40.348045E	MC
	58-27.185630N	19-40.014847E	MC
	58-27.558886N	19-39.656384E	MC
	58-27.925356N	19-39.273210E	MC
	58-28.284536N	19-38.865764E	MC
	58-28.636031N	19-38.434398E	MC
	58-28.979435N	19-37.979773E	MC
	58-29.314239N	19-37.502435E	MC
	58-29.640151N	19-37.002855E	MC
	58-29.956657N	19-36.481683E	MC
	58-30.263403N	19-35.939696E	MC
	58-30.560045N	19-35.377260E	MC
	58-30.846168N	19-34.795351E	MC
	58-31.121476N	19-34.194551E	MC
307	58-31.219856N	19-33.968979E	TP
	58-31.511755N	19-33.433885E	MC
	58-31.803160N	19-32.861334E	MC
	58-32.083920N	19-32.269606E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-32.353631N	19-31.659268E	MC
	58-32.612043N	19-31.031220E	MC
	58-32.858752N	19-30.386033E	MC
	58-33.093503N	19-29.724712E	MC
	58-33.315946N	19-29.047941E	MC
	58-33.525881N	19-28.356630E	MC
	58-33.723009N	19-27.651575E	MC
	58-33.907081N	19-26.933582E	MC
	58-34.077898N	19-26.203666E	MC
	58-34.235208N	19-25.462738E	MC
	58-34.378823N	19-24.711507E	MC
308	58-34.451305N	19-24.298132E	TP
	58-34.587592N	19-23.710200E	MC
	58-34.744932N	19-22.969032E	MC
	58-34.888570N	19-22.217679E	MC
	58-35.018360N	19-21.457168E	MC
	58-35.134113N	19-20.688213E	MC
	58-35.235732N	19-19.912056E	MC
	58-35.323083N	19-19.129419E	MC
	58-35.395964N	19-18.341427E	MC
	58-35.454453N	19-17.548935E	MC
309	58-35.492706N	19-16.872158E	TP
	58-35.580316N	19-16.145266E	MC
	58-35.660413N	19-15.359734E	MC
	58-35.726131N	19-14.569302E	MC
	58-35.777333N	19-13.774799E	MC
	58-35.813869N	19-12.977461E	MC
310	58-35.830706N	19-12.421558E	TP
	58-35.837424N	19-12.247793E	MC
	58-35.859406N	19-11.448467E	MC
	58-35.866705N	19-10.650168E	MC
	58-35.859366N	19-09.849817E	MC
	58-35.837346N	19-09.050423E	MC
	58-35.800719N	19-08.253045E	MC
	58-35.749510N	19-07.458632E	MC
	58-35.683797N	19-06.668141E	MC
311	58-35.638184N	19-06.203523E	TP
	58-35.581866N	19-05.667714E	MC
	58-35.487354N	19-04.888153E	MC
	58-35.378630N	19-04.115386E	MC
	58-35.255771N	19-03.350469E	MC
	58-35.119023N	19-02.594271E	MC
	58-34.968461N	19-01.847847E	MC
	58-34.804333N	19-01.112065E	MC
	58-34.626830N	19-00.387784E	MC
	58-34.436145N	18-59.675863E	MC
	58-34.232572N	18-58.977378E	MC
	58-34.016310N	18-58.292981E	MC
	58-33.787656N	18-57.623641E	MC
	58-33.546865N	18-56.970015E	MC
	58-33.294232N	18-56.333172E	MC
	58-33.030120N	18-55.713675E	MC
	58-32.754779N	18-55.112379E	MC
	58-32.468622N	18-54.529954E	MC
	58-32.171956N	18-53.967156E	MC
	58-31.865196N	18-53.424650E	MC
	58-31.548649N	18-52.903087E	MC
	58-31.222733N	18-52.403130E	MC
	58-30.887919N	18-51.925343E	MC
	58-30.544515N	18-51.470374E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-30.192941N	18-51.038778E	MC
	58-29.833729N	18-50.630916E	MC
	58-29.467240N	18-50.247437E	MC
	58-29.094005N	18-49.888802E	MC
	58-28.714392N	18-49.555352E	MC
	58-28.328878N	18-49.247538E	MC
	58-27.937997N	18-48.965613E	MC
	58-27.542168N	18-48.710125E	MC
	58-27.141876N	18-48.481113E	MC
	58-26.737704N	18-48.279038E	MC
	58-26.330027N	18-48.104029E	MC
	58-25.919375N	18-47.956437E	MC
	58-25.506292N	18-47.836201E	MC
	58-25.091257N	18-47.743565E	MC
312	58-24.944122N	18-47.717436E	TP
	58-24.571070N	18-47.660617E	MC
	58-24.153689N	18-47.623406E	MC
	58-23.735804N	18-47.614106E	MC
	58-23.318070N	18-47.632460E	MC
	58-22.900913N	18-47.678603E	MC
	58-22.484824N	18-47.752365E	MC
	58-22.070393N	18-47.853793E	MC
	58-21.658006N	18-47.982605E	MC
	58-21.248311N	18-48.138650E	MC
	58-20.841636N	18-48.321742E	MC
	58-20.438635N	18-48.531630E	MC
	58-20.039690N	18-48.768034E	MC
313	58-19.77756N	18-48.939253E	TP
	58-19.573795N	18-49.071161E	MC
	58-19.181855N	18-49.346783E	MC
314	58-18.904683N	18-49.559786E	TP
315	58-18.532792N	18-49.833512E	TP
	58-18.329283N	18-49.980275E	MC
	58-17.942686N	18-50.281467E	MC
	58-17.561839N	18-50.607969E	MC
316	58-17.309251N	18-50.841559E	TP
317	58-17.233272N	18-50.906851E	TP
	58-16.970940N	18-51.046419E	MC
	58-16.571963N	18-51.282504E	MC
	58-16.177582N	18-51.544703E	MC
	58-15.788288N	18-51.832748E	MC
	58-15.404463N	18-52.146362E	MC
	58-15.026657N	18-52.485082E	MC
	58-14.655260N	18-52.848430E	MC
	58-14.290818N	18-53.236046E	MC
	58-13.933666N	18-53.647446E	MC
	58-13.584302N	18-54.082066E	MC
	58-13.243063N	18-54.539321E	MC
	58-12.910501N	18-55.018756E	MC
	58-12.586896N	18-55.519784E	MC
	58-12.272699N	18-56.041736E	MC
	58-11.968249N	18-56.583933E	MC
	58-11.673936N	18-57.145803E	MC
	58-11.390156N	18-57.726677E	MC
	58-11.117144N	18-58.325763E	MC
	58-10.855349N	18-58.942400E	MC
318	58-10.702951N	18-59.323416E	TP
	58-10.293148N	18-56.563950E	ML
	58-09.883647N	18-53.813816E	ML
	58-09.473141N	18-51.064800E	ML

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-09.061689N	18-48.316810E	ML
	58-08.649183N	18-45.569837E	ML
	58-08.235729N	18-42.823995E	ML
	58-07.821277N	18-40.079179E	ML
319	58-07.400244N	18-37.298430E	TP
	58-07.340556N	18-36.919861E	MC
	58-07.210748N	18-36.169178E	MC
320	58-07.110970N	18-35.645865E	TP
	58-07.039249N	18-35.285656E	MC
	58-06.881885N	18-34.554135E	MC
	58-06.711094N	18-33.833512E	MC
	58-06.526962N	18-33.124724E	MC
321	58-06.349896N	18-32.497055E	TP
	58-06.174925N	18-31.825077E	MC
	58-05.977745N	18-31.129119E	MC
	58-05.767835N	18-30.446609E	MC
322	58-05.551226N	18-29.795768E	TP
	58-05.398209N	18-29.359444E	MC
	58-05.157455N	18-28.714525E	MC
	58-04.904822N	18-28.086013E	MC
	58-04.640721N	18-27.474766E	MC
	58-04.365412N	18-26.881324E	MC
	58-04.079252N	18-26.306637E	MC
	58-03.782552N	18-25.751247E	MC
323	58-03.677936N	18-25.564451E	TP
	58-03.451790N	18-24.960664E	MC
	58-03.199171N	18-24.332715E	MC
	58-02.935098N	18-23.721836E	MC
	58-02.659767N	18-23.128964E	MC
	58-02.373598N	18-22.554649E	MC
324	58-02.212476N	18-22.248513E	TP
	58-02.021061N	18-21.882126E	MC
	58-01.719307N	18-21.337094E	MC
325	58-01.542239N	18-21.034636E	TP
	58-01.378659N	18-20.754124E	MC
	58-01.062105N	18-20.239956E	MC
	58-00.736225N	18-19.747024E	MC
326	58-00.612527N	18-19.568986E	TP
	58-00.461885N	18-18.995465E	MC
	58-00.264722N	18-18.301307E	MC
	58-00.054741N	18-17.620730E	MC
	57-59.832251N	18-16.954482E	MC
327	57-59.680138N	18-16.526977E	TP
	57-59.569171N	18-16.174175E	MC
	57-59.346662N	18-15.508133E	MC
	57-59.111900N	18-14.857166E	MC
	57-58.865190N	18-14.22221E	MC
	57-58.606735N	18-13.603930E	MC
	57-58.336999N	18-13.003254E	MC
	57-58.056188N	18-12.420821E	MC
	57-57.764775N	18-11.857284E	MC
	57-57.463013N	18-11.313378E	MC
328	57-57.323868N	18-11.075089E	TP
	57-57.016348N	18-10.558794E	MC
	57-56.695081N	18-10.056143E	MC
	57-56.364672N	18-09.575048E	MC
329	57-56.106747N	18-09.222944E	TP
	57-55.933210N	18-08.983757E	MC
	57-55.589829N	18-08.536132E	MC
	57-55.238308N	18-08.111457E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
330	57-54.975240N	18-07.814500E	TP
	57-54.849853N	18-07.672462E	MC
	57-54.486955N	18-07.283160E	MC
	57-54.116975N	18-06.917994E	MC
	57-53.740499N	18-06.577410E	MC
	57-53.357840N	18-06.261933E	MC
331	57-53.059633N	18-06.036457E	TP
332	57-52.842756N	18-05.881111E	TP
	57-52.632027N	18-05.685836E	MC
	57-52.252389N	18-05.357890E	MC
333	57-52.134887N	18-05.262398E	TP
	57-51.792006N	18-04.981261E	MC
334	57-51.436097N	18-04.714379E	TP
	57-51.145397N	18-04.500085E	MC
	57-50.751984N	18-04.235835E	MC
335	57-50.443836N	18-04.049013E	TP
	57-50.237614N	18-03.906497E	MC
	57-49.841764N	18-03.655308E	MC
336	57-49.450662N	18-03.435039E	TP
	57-49.221876N	18-03.163199E	MC
	57-48.862643N	18-02.763086E	MC
	57-48.496187N	18-02.386748E	MC
	57-48.122874N	18-02.034813E	MC
	57-47.743241N	18-01.707519E	MC
337	57-47.476254N	18-01.495193E	TP
	57-47.295898N	18-01.292890E	MC
338	57-46.948944N	18-00.921338E	TP
	57-46.810386N	18-00.729583E	MC
339	57-46.599200N	18-00.430465E	TP
	57-46.400094N	18-00.064887E	MC
	57-46.093255N	17-59.533833E	MC
340	57-45.779647N	17-59.027702E	TP
	57-45.594401N	17-58.558408E	MC
	57-45.336007N	17-57.943982E	MC
	57-45.066213N	17-57.346931E	MC
	57-44.785438N	17-56.767998E	MC
	57-44.493993N	17-56.207814E	MC
341	57-44.314744N	17-55.882211E	TP
	57-44.155860N	17-55.535826E	MC
	57-43.875056N	17-54.957075E	MC
	57-43.583637N	17-54.397281E	MC
	57-43.281866N	17-53.856868E	MC
	57-42.970160N	17-53.336674E	MC
	57-42.648889N	17-52.837233E	MC
342	57-42.527443N	17-52.657523E	TP
	57-42.356248N	17-52.395918E	MC
	57-42.025857N	17-51.917999E	MC
343	57-41.855401N	17-51.684672E	TP
	57-41.654731N	17-51.365821E	MC
	57-41.328778N	17-50.877290E	MC
344	57-41.121875N	17-50.584785E	TP
	57-40.834568N	17-50.186288E	MC
	57-40.491166N	17-49.741756E	MC
	57-40.139629N	17-49.319981E	MC
	57-39.780379N	17-48.921493E	MC
345	57-39.505438N	17-48.637405E	TP
	57-39.185356N	17-48.224369E	MC
346	57-38.975280N	17-47.968580E	TP
	57-38.722387N	17-47.668617E	MC
	57-38.363159N	17-47.270372E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
347	57-38.248849N	17-47.150302E	TP
	57-37.980449N	17-46.867548E	MC
348	57-37.610473N	17-46.505142E	TP
349	57-37.534697N	17-46.434631E	TP
	57-37.304471N	17-46.222203E	MC
	57-36.924819N	17-45.896567E	MC
	57-36.539324N	17-45.595921E	MC
	57-36.148411N	17-45.320689E	MC
	57-35.752562N	17-45.071095E	MC
	57-35.352259N	17-44.847465E	MC
350	57-35.184424N	17-44.762013E	TP
	57-34.921097N	17-44.636653E	MC
	57-34.513384N	17-44.465732E	MC
	57-34.102716N	17-44.321449E	MC
	57-33.689579N	17-44.203926E	MC
351	57-33.286538N	17-44.115597E	TP
	57-33.006913N	17-44.057615E	MC
352	57-32.601736N	17-43.995659E	TP
353	57-31.726141N	17-43.824036E	TP
	57-31.351203N	17-43.615392E	MC
	57-30.946945N	17-43.418363E	MC
	57-30.539256N	17-43.247704E	MC
	57-30.128563N	17-43.103633E	MC
	57-29.715458N	17-42.986379E	MC
	57-29.300370N	17-42.895959E	MC
	57-28.883837N	17-42.832600E	MC
	57-28.466345N	17-42.796221E	MC
	57-28.048484N	17-42.786951E	MC
	57-27.630635N	17-42.804702E	MC
	57-27.213442N	17-42.849508E	MC
354	57-27.016124N	17-42.880293E	TP
355	57-26.378692N	17-42.715653E	TP
	57-26.223953N	17-42.403926E	MC
	57-25.932500N	17-41.848519E	MC
	57-25.630726N	17-41.312497E	MC
356	57-25.347993N	17-40.842884E	TP
	57-25.101414N	17-40.451984E	MC
	57-24.775493N	17-39.967068E	MC
	57-24.440621N	17-39.503730E	MC
	57-24.097225N	17-39.062396E	MC
	57-23.745670N	17-38.643785E	MC
	57-23.386439N	17-38.248226E	MC
	57-23.019901N	17-37.876238E	MC
	57-22.646645N	17-37.528253E	MC
	57-22.266986N	17-37.204783E	MC
	57-21.881462N	17-36.906058E	MC
	57-21.490496N	17-36.632595E	MC
	57-21.094680N	17-36.384624E	MC
	57-20.694331N	17-36.162455E	MC
	57-20.290096N	17-35.966320E	MC
357	57-19.904658N	17-35.804985E	TP
	57-19.726667N	17-35.734301E	MC
	57-19.315996N	17-35.590909E	MC
	57-18.902832N	17-35.474204E	MC
	57-18.487767N	17-35.384214E	MC
358	57-18.268900N	17-35.347601E	TP
	57-17.898941N	17-35.292906E	MC
	57-17.481419N	17-35.256702E	MC
359	57-17.224882N	17-35.247849E	TP
	57-17.205049N	17-35.247352E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-16.787126N	17-35.251565E	MC
	57-16.369511N	17-35.282676E	MC
	57-15.952745N	17-35.340608E	MC
	57-15.537312N	17-35.425381E	MC
	57-15.123753N	17-35.536818E	MC
	57-14.712556N	17-35.674741E	MC
	57-14.304206N	17-35.839069E	MC
	57-13.899249N	17-36.029429E	MC
360	57-13.691941N	17-36.137715E	TP
	57-13.468832N	17-36.253715E	MC
	57-13.069800N	17-36.482717E	MC
	57-12.675350N	17-36.737302E	MC
	57-12.285922N	17-37.016896E	MC
	57-11.902002N	17-37.321321E	MC
	57-11.524084N	17-37.650106E	MC
	57-11.152600N	17-38.002974E	MC
	57-10.788046N	17-38.379256E	MC
	57-10.430803N	17-38.778675E	MC
361	57-10.212703N	17-39.038246E	TP
	57-10.042735N	17-39.247422E	MC
	57-09.701426N	17-39.691484E	MC
	57-09.368744N	17-40.157070E	MC
	57-09.045023N	17-40.643505E	MC
	57-08.730752N	17-41.150426E	MC
	57-08.426214N	17-41.676959E	MC
	57-08.131794N	17-42.222633E	MC
	57-07.847882N	17-42.786685E	MC
	57-07.574810N	17-43.368446E	MC
	57-07.312912N	17-43.967348E	MC
	57-07.062472N	17-44.582522E	MC
	57-06.823826N	17-45.213204E	MC
362	57-06.602561N	17-45.843067E	TP
	57-04.914856N	17-46.391457E	ML
363	57-03.007181N	17-47.010267E	TP
	57-00.711220N	17-46.504497E	ML
	56-58.275783N	17-45.969055E	ML
364	56-56.652105N	17-45.612819E	TP
365	56-56.484079N	17-45.578198E	TP
	56-56.149955N	17-45.519278E	MC
	56-55.732894N	17-45.470034E	MC
	56-55.315081N	17-45.447478E	MC
366	56-55.068654N	17-45.446648E	TP
	56-54.852385N	17-45.445185E	MC
	56-54.434497N	17-45.462662E	MC
	56-54.017262N	17-45.506693E	MC
367	56-53.802386N	17-45.539821E	TP
	56-53.590327N	17-45.572362E	MC
	56-53.174853N	17-45.656193E	MC
	56-52.761274N	17-45.766434E	MC
368	56-52.542031N	17-45.835935E	TP
369	56-52.133150N	17-45.982207E	TP
	56-52.013187N	17-46.024840E	MC
	56-51.604802N	17-46.187425E	MC
	56-51.199776N	17-46.375793E	MC
	56-50.798594N	17-46.589869E	MC
	56-50.401750N	17-46.829185E	MC
	56-50.009728N	17-47.093667E	MC
	56-49.622969N	17-47.382745E	MC
	56-49.241962N	17-47.696151E	MC
	56-48.867141N	17-48.033612E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-48.499057N	17-48.394471E	MC
	56-48.138034N	17-48.778550E	MC
	56-47.784571N	17-49.185090E	MC
	56-47.439101N	17-49.613824E	MC
	56-47.102014N	17-50.064087E	MC
	56-46.773747N	17-50.535417E	MC
	56-46.454687N	17-51.027251E	MC
	56-46.145170N	17-51.538825E	MC
	56-45.845638N	17-52.069582E	MC
	56-45.556366N	17-52.619053E	MC
	56-45.277803N	17-53.186290E	MC
370	56-45.122554N	17-53.520510E	TP
	56-45.084047N	17-53.604131E	MC
	56-44.822122N	17-54.196955E	MC
	56-44.571635N	17-54.805939E	MC
	56-44.332977N	17-55.430332E	MC
	56-44.106378N	17-56.069372E	MC
	56-43.892068N	17-56.722298E	MC
	56-43.690387N	17-57.388260E	MC
	56-43.501564N	17-58.066598E	MC
	56-43.325779N	17-58.756353E	MC
	56-43.163267N	17-59.456671E	MC
	56-43.014202N	18-00.166889E	MC
	56-42.878822N	18-00.885957E	MC
	56-42.757249N	18-01.613212E	MC
	56-42.649669N	18-02.347601E	MC
	56-42.556154N	18-03.088261E	MC
	56-42.476830N	18-03.834429E	MC
	56-42.411772N	18-04.585146E	MC
	56-42.361112N	18-05.339455E	MC
	56-42.324923N	18-06.096494E	MC
	56-42.303176N	18-06.855295E	MC
371	56-42.296950N	18-07.327785E	TP
	56-42.253955N	18-07.749174E	MC
	56-42.188935N	18-08.499824E	MC
	56-42.138311N	18-09.253992E	MC
	56-42.102101N	18-10.011009E	MC
	56-42.080332N	18-10.769813E	MC
	56-42.073080N	18-11.529443E	MC
	56-42.080367N	18-12.289133E	MC
	56-42.102163N	18-13.047913E	MC
	56-42.138437N	18-13.804914E	MC
	56-42.189111N	18-14.559064E	MC
	56-42.254149N	18-15.309689E	MC
	56-42.333526N	18-16.055721E	MC
	56-42.427102N	18-16.796378E	MC
	56-42.534745N	18-17.530680E	MC
	56-42.656370N	18-18.257750E	MC
	56-42.791786N	18-18.976800E	MC
	56-42.940860N	18-19.686848E	MC
	56-43.103399N	18-20.387103E	MC
	56-43.279213N	18-21.076774E	MC
	56-43.468058N	18-21.754967E	MC
372	56-43.650256N	18-22.357716E	TP
373	56-43.920708N	18-23.867894E	TP
	56-43.978604N	18-24.183332E	MC
	56-44.120905N	18-24.898418E	MC
	56-44.276724N	18-25.604034E	MC
	56-44.445919N	18-26.299489E	MC
	56-44.628304N	18-26.983894E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-44.823634N	18-27.656449E	MC
	56-45.031666N	18-28.316257E	MC
	56-45.252156N	18-28.962617E	MC
	56-45.484915N	18-29.594632E	MC
374	56-45.613641N	18-29.924607E	TP
	56-45.641564N	18-29.996348E	MC
	56-45.892035N	18-30.605587E	MC
	56-46.154027N	18-31.198656E	MC
	56-46.427134N	18-31.774834E	MC
	56-46.711107N	18-32.333510E	MC
375	56-46.868234N	18-32.626221E	TP
376	56-47.134854N	18-33.100824E	TP
	56-48.274359N	18-35.068624E	ML
377	56-49.413320N	18-37.038420E	TP
	56-49.609842N	18-37.371058E	MC
	56-49.924188N	18-37.873500E	MC
378	56-50.155147N	18-38.220952E	TP
	56-51.135849N	18-39.660472E	ML
379	56-52.116310N	18-41.101262E	TP
	56-52.380963N	18-41.479425E	MC
380	56-52.683491N	18-41.885959E	TP
	56-54.048078N	18-43.661715E	ML
	56-55.412215N	18-45.439553E	ML
	56-56.775950N	18-47.219677E	ML
	56-58.139286N	18-49.001896E	ML
	56-59.502166N	18-50.786306E	ML
	57-00.864589N	18-52.572911E	ML
	57-02.226610N	18-54.361623E	ML
	57-03.588170N	18-56.152636E	ML
	57-04.949325N	18-57.945763E	ML
381	57-06.201867N	18-59.598280E	TP
	57-07.345433N	19-01.181272E	ML
	57-08.595079N	19-02.913316E	ML
	57-09.844239N	19-04.647416E	ML
	57-11.093080N	19-06.383396E	ML
	57-12.341436N	19-08.121339E	ML
	57-13.589414N	19-09.861261E	ML
	57-14.837017N	19-11.603066E	ML
	57-16.084183N	19-13.346950E	ML
	57-17.330918N	19-15.092717E	ML
382	57-18.577271N	19-16.840477E	TP
	57-18.739665N	19-17.064409E	MC
	57-19.080961N	19-17.510313E	MC
	57-19.430445N	19-17.933875E	MC
	57-19.787694N	19-18.334941E	MC
	57-20.152305N	19-18.712757E	MC
	57-20.523759N	19-19.066856E	MC
	57-20.901689N	19-19.396985E	MC
	57-21.285578N	19-19.702576E	MC
	57-21.675007N	19-19.983368E	MC
383	57-21.931476N	19-20.152771E	TP
	57-22.153537N	19-20.301167E	MC
	57-22.550360N	19-20.543901E	MC
	57-22.951515N	19-20.761062E	MC
	57-23.356480N	19-20.952177E	MC
	57-23.764831N	19-21.117080E	MC
	57-24.176036N	19-21.255596E	MC
384	57-24.218710N	19-21.268365E	TP
	57-24.421683N	19-21.333285E	MC
	57-24.835265N	19-21.445171E	MC

Territorialpunkt	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-25.250640N	19-21.530211E	MC
	57-25.667429N	19-21.588444E	MC
385	57-25.977150N	19-21.614135E	TP
	57-26.038106N	19-21.620998E	MC
	57-26.455725N	19-21.652155E	MC
	57-26.873631N	19-21.656337E	MC
	57-27.291395N	19-21.633476E	MC
	57-27.708426N	19-21.583487E	MC
	57-28.124282N	19-21.506602E	MC
	57-28.538483N	19-21.402649E	MC
	57-28.950420N	19-21.272040E	MC
	57-29.359665N	19-21.114610E	MC
	57-29.765715N	19-20.930786E	MC
	57-30.168025N	19-20.720689E	MC
	57-30.566152N	19-20.484554E	MC
	57-30.959601N	19-20.222611E	MC
	57-31.347867N	19-19.935288E	MC
	57-31.730511N	19-19.622723E	MC
	57-32.107023N	19-19.285547E	MC
386	57-32.326872N	19-19.074301E	TP
	57-32.540777N	19-18.861509E	MC
	57-32.903684N	19-18.476006E	MC
	57-33.259111N	19-18.067109E	MC
	57-33.606610N	19-17.635162E	MC
	57-33.945778N	19-17.180812E	MC
387	57-34.044642N	19-17.040817E	TP
	57-35.213749N	19-18.610328E	ML
	57-36.429183N	19-20.244305E	ML
388	57-38.361425N	19-22.846694E	TP
	57-38.452224N	19-22.982531E	MC
	57-38.784918N	19-23.454270E	MC
	57-39.126173N	19-23.904144E	MC
389	57-39.382551N	19-24.220029E	TP
	57-41.219117N	19-26.686284E	ML
	57-42.384138N	19-28.253401E	ML
	57-43.548809N	19-29.822213E	ML
	57-44.713129N	19-31.392724E	ML
	57-45.877151N	19-32.964942E	ML
	57-47.040874N	19-34.538871E	ML
	57-48.204190N	19-36.114500E	ML
	57-49.367210N	19-37.691744E	ML
390	57-50.529929N	19-39.270706E	TP
	57-50.644880N	19-39.425037E	MC
	57-50.990304N	19-39.866237E	MC
	57-51.343668N	19-40.284720E	MC
	57-51.704563N	19-40.679919E	MC
	57-52.072634N	19-41.051375E	MC
	57-52.447304N	19-41.398702E	MC
	57-52.828218N	19-41.721335E	MC
	57-53.214909N	19-42.018901E	MC
	57-53.606849N	19-42.291115E	MC
	57-54.003627N	19-42.537507E	MC
	57-54.404712N	19-42.757893E	MC
	57-54.809692N	19-42.951800E	MC
	57-55.217974N	19-43.119237E	MC
	57-55.629143N	19-43.259832E	MC
	57-56.042616N	19-43.373289E	MC
391	57-56.343831N	19-43.438721E	TP
392	57-56.421587N	19-43.453731E	TP
	57-56.535821N	19-43.474764E	MC

Koordinatlista föreslagna yttre avgränsningslinjer för Sveriges angränsande zon

Nedan redovisas koordinatlistan för utredningens förslag till yttre avgränsningslinjer för Sveriges angränsande zon. Listan ska ingå som bilaga 3 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Sveriges angränsande zon består av fyra delområden: ett längs Västkusten, ett i Östersjön, ett i Bottenhavet och ett i Bottenviken. Mellan fastlandet och nordvästra Gotland finns ett havsområde som omges av Sveriges angränsande zon men som inte ingår i zonen. Detta område måste också avgränsas. Koordinatlistan består därför av fem åtskilda avgränsningslinjer.

Alla punkter utmed avgränsningslinjerna beskrivs med geografiska koordinater i latitud och longitud i SWEREF 99. Koordinaterna är angivna i grader och minuter med sex decimaler på minuten. Följande punktyper förekommer:

- brytpunkt på den angränsande zonens avgränsningslinjer (AZ),
- segmenterad punkt på en rät geodetisk linje mellan två brytpunkter (MP), eller
- segmenterad punkt på en cirkelbåge mellan två brytpunkter (MC).

För brytpunkterna anges löpnummer i första kolumnen.

Den första yttre avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon, längs Västkusten

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
1	58-45.730378N	10-35.610148E	AZ
2	58-45.657642N	10-35.584811E	AZ
	58-45.234462N	10-34.818775E	ML
	58-44.507627N	10-33.504218E	ML
	58-43.780523N	10-32.190479E	ML
	58-43.053209N	10-30.877756E	ML
	58-42.325737N	10-29.565939E	ML
	58-41.597995N	10-28.254937E	ML
	58-40.869991N	10-26.944956E	ML
	58-40.141827N	10-25.635775E	ML
	58-39.413401N	10-24.327614E	ML
	58-38.684761N	10-23.020257E	ML
	58-37.955914N	10-21.713912E	ML
	58-37.226799N	10-20.408378E	ML
	58-36.497532N	10-19.103845E	ML
	58-35.767999N	10-17.800122E	ML
	58-35.038259N	10-16.497407E	ML
	58-34.308254N	10-15.195499E	ML
3	58-34.063213N	10-14.758771E	AZ
	58-32.786868N	10-15.009971E	ML
	58-31.346899N	10-15.292961E	ML
4	58-29.906862N	10-15.575624E	AZ
	58-29.580004N	10-15.644092E	MC
	58-29.165396N	10-15.743442E	MC
	58-28.751724N	10-15.856432E	MC
	58-28.339156N	10-15.983235E	MC
	58-27.927795N	10-16.123727E	MC
	58-27.517797N	10-16.277777E	MC
	58-27.109271N	10-16.445465E	MC
	58-26.702318N	10-16.626564E	MC
	58-26.297048N	10-16.821154E	MC
	58-25.893673N	10-17.029200E	MC
	58-25.492239N	10-17.250484E	MC
	58-25.092906N	10-17.484975E	MC
	58-24.695726N	10-17.732662E	MC
	58-24.300909N	10-17.993405E	MC
	58-23.908508N	10-18.267193E	MC
	58-23.518620N	10-18.553799E	MC
	58-23.131463N	10-18.853291E	MC
	58-22.747081N	10-19.165452E	MC
	58-22.365634N	10-19.490256E	MC
5	58-21.971862N	10-19.841425E	AZ
	58-20.721490N	10-20.982253E	ML
	58-19.470985N	10-22.121803E	ML
	58-18.220232N	10-23.259886E	ML
	58-16.969347N	10-24.396696E	ML
	58-15.718325N	10-25.532134E	ML
	58-14.467064N	10-26.666317E	ML
	58-13.215665N	10-27.799030E	ML
6	58-11.258860N	10-29.567341E	AZ
	58-08.992132N	10-30.794880E	ML
7	58-08.297040N	10-31.170740E	AZ
	58-07.970812N	10-32.461455E	ML
8	58-07.969569N	10-32.466375E	AZ
	58-07.211743N	10-33.692871E	ML
	58-06.453641N	10-34.918472E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-05.695433N	10-36.143087E	ML
	58-04.936967N	10-37.366939E	ML
	58-04.178291N	10-38.589921E	ML
	58-03.419465N	10-39.812128E	ML
	58-02.660427N	10-41.033366E	ML
	58-01.901181N	10-42.253736E	ML
	58-01.141727N	10-43.473240E	ML
	58-00.382120N	10-44.691871E	ML
	57-59.622309N	10-45.909738E	ML
	57-58.862235N	10-47.126647E	ML
	57-58.102065N	10-48.342780E	ML
	57-57.341632N	10-49.557956E	ML
	57-56.580996N	10-50.772372E	ML
	57-55.820208N	10-51.985920E	ML
	57-55.059212N	10-53.198507E	ML
	57-54.298014N	10-54.410336E	ML
	57-53.536611N	10-55.621306E	ML
	57-52.775058N	10-56.831413E	ML
	57-52.013300N	10-58.040663E	ML
	57-51.251285N	10-59.249063E	ML
	57-50.489173N	11-00.456596E	ML
	57-49.726805N	11-01.663280E	ML
9	57-48.977584N	11-02.848060E	AZ
	57-48.090820N	11-03.704671E	ML
	57-47.203988N	11-04.560691E	ML
	57-46.316996N	11-05.416005E	ML
	57-45.429947N	11-06.270501E	ML
	57-44.542796N	11-07.124388E	ML
	57-43.655539N	11-07.977567E	ML
	57-42.768179N	11-08.830137E	ML
	57-41.880764N	11-09.681894E	ML
	57-40.993189N	11-10.532951E	ML
	57-40.105566N	11-11.383398E	ML
	57-39.217837N	11-12.233140E	ML
	57-38.329950N	11-13.082184E	ML
	57-37.442065N	11-13.930514E	ML
	57-36.554022N	11-14.778149E	ML
	57-35.665874N	11-15.625083E	ML
	57-34.777621N	11-16.471317E	ML
	57-33.889321N	11-17.316947E	ML
	57-33.000914N	11-18.161779E	ML
	57-32.112406N	11-19.006014E	ML
	57-31.223794N	11-19.849553E	ML
	57-30.335078N	11-20.692397E	ML
	57-29.446259N	11-21.534547E	ML
	57-28.557390N	11-22.375998E	ML
	57-27.668366N	11-23.216862E	ML
10	57-26.967047N	11-23.879572E	AZ
	57-26.054050N	11-24.625909E	ML
	57-25.140959N	11-25.371719E	ML
	57-24.227784N	11-26.116898E	ML
	57-23.314582N	11-26.861441E	ML
	57-22.401243N	11-27.605360E	ML
	57-21.487875N	11-28.348644E	ML
	57-20.574426N	11-29.091301E	ML
	57-19.660898N	11-29.833430E	ML
	57-18.747285N	11-30.574834E	ML
	57-17.833593N	11-31.315712E	ML
	57-16.919819N	11-32.055965E	ML
	57-16.005962N	11-32.795495E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-15.092082N	11-33.534597E	ML
	57-14.178064N	11-34.272982E	ML
	57-13.264020N	11-35.010741E	ML
	57-12.349897N	11-35.747979E	ML
	57-11.435691N	11-36.484499E	ML
	57-10.521406N	11-37.220499E	ML
	57-09.607041N	11-37.955881E	ML
	57-08.692596N	11-38.690647E	ML
	57-07.778124N	11-39.424792E	ML
	57-06.863518N	11-40.158327E	ML
	57-05.948886N	11-40.891243E	ML
	57-05.034177N	11-41.623644E	ML
	57-04.119331N	11-42.355338E	ML
	57-03.204462N	11-43.086515E	ML
	57-02.289513N	11-43.817081E	ML
	57-01.374485N	11-44.547037E	ML
	57-00.459431N	11-45.276378E	ML
	56-59.544245N	11-46.005116E	ML
	56-58.629035N	11-46.733341E	ML
	56-57.713690N	11-47.460865E	ML
	56-56.798323N	11-48.187876E	ML
	56-55.882877N	11-48.914283E	ML
	56-54.967350N	11-49.639987E	ML
	56-54.051746N	11-50.365186E	ML
	56-53.136065N	11-51.089782E	ML
	56-52.220307N	11-51.813875E	ML
	56-51.304469N	11-52.537269E	ML
	56-50.388607N	11-53.260058E	ML
	56-49.472615N	11-53.982350E	ML
	56-48.556600N	11-54.704039E	ML
	56-47.640504N	11-55.425032E	ML
	56-46.724333N	11-56.145527E	ML
	56-45.808085N	11-56.865426E	ML
	56-44.891761N	11-57.584827E	ML
	56-43.975358N	11-58.303536E	ML
	56-43.058878N	11-59.021651E	ML
	56-42.142378N	11-59.739267E	ML
	56-41.225744N	12-00.456197E	ML
	56-40.309089N	12-01.172630E	ML
	56-39.392358N	12-01.888472E	ML
	56-38.475497N	12-02.603729E	ML
	56-37.558613N	12-03.318393E	ML
	56-36.641653N	12-04.032469E	ML
	56-35.724618N	12-04.746055E	ML
	56-34.807560N	12-05.458953E	ML
	56-33.890373N	12-06.171367E	ML
	56-32.973109N	12-06.883098E	ML
	56-32.055825N	12-07.594339E	ML
	56-31.138412N	12-08.305001E	ML
11	56-30.504369N	12-08.795802E	AZ
	56-29.519378N	12-08.505874E	ML
	56-28.534436N	12-08.216271E	ML
	56-27.549427N	12-07.926812E	ML
	56-26.564409N	12-07.637686E	ML
	56-25.579434N	12-07.348791E	ML
	56-24.594394N	12-07.060136E	ML
	56-23.609344N	12-06.771715E	ML
	56-22.624282N	12-06.483530E	ML
	56-21.639212N	12-06.195675E	ML
	56-20.654128N	12-05.907957E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-19.669036N	12-05.620569E	ML
	56-18.683934N	12-05.333414E	ML
12	56-18.200226N	12-05.192452E	AZ
	56-17.707065N	12-06.752910E	ML
	56-17.213564N	12-08.312657E	ML
	56-16.719782N	12-09.871738E	ML
	56-16.225610N	12-11.430062E	ML
	56-15.731159N	12-12.987817E	ML
	56-15.236372N	12-14.544812E	ML
	56-14.741253N	12-16.101240E	ML
	56-14.245798N	12-17.656909E	ML
	56-13.750013N	12-19.212012E	ML
	56-13.253946N	12-20.766351E	ML
13	56-12.946810N	12-21.727850E	AZ
14	56-12.888047N	12-21.911683E	AZ

Den andra yttre avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon, i Östersjön

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
15	55-20.200000N	12-38.448000E	AZ
	55-19.203704N	12-38.342153E	ML
16	55-18.463327N	12-38.263495E	AZ
	55-17.528844N	12-38.878296E	ML
	55-16.594368N	12-39.492665E	ML
	55-15.659778N	12-40.106452E	ML
17	55-14.963194N	12-40.563694E	AZ
	55-14.187074N	12-41.662146E	ML
	55-13.410742N	12-42.759983E	ML
	55-12.634290N	12-43.857007E	ML
	55-11.857666N	12-44.953317E	ML
	55-11.080925N	12-46.049005E	ML
	55-10.303956N	12-47.143888E	ML
18	55-09.963037N	12-47.624076E	AZ
	55-09.402834N	12-49.066941E	ML
	55-08.842350N	12-50.509265E	ML
	55-08.281573N	12-51.950824E	ML
	55-07.720505N	12-53.391714E	ML
	55-07.159146N	12-54.831933E	ML
	55-06.597499N	12-56.271577E	ML
	55-06.035615N	12-57.710454E	ML
	55-05.473387N	12-59.148665E	ML
	55-04.910924N	13-00.586204E	ML
	55-04.348172N	13-02.023074E	ML
19	55-03.861339N	13-03.264857E	AZ
	55-03.134197N	13-04.456088E	ML
	55-02.406837N	13-05.646528E	ML
	55-01.679277N	13-06.836342E	ML
	55-00.951516N	13-08.025437E	ML
20	55-00.549847N	13-08.681274E	AZ
21	55-00.599978N	13-09.273862E	AZ
	55-00.624331N	13-10.506391E	ML
	55-00.658253N	13-12.242256E	ML
	55-00.691763N	13-13.978179E	ML
	55-00.724859N	13-15.714064E	ML
	55-00.757544N	13-17.450100E	ML
	55-00.789816N	13-19.186191E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-00.821674N	13-20.922242E	ML
	55-00.853121N	13-22.658442E	ML
	55-00.884208N	13-24.394599E	ML
	55-00.914830N	13-26.130904E	ML
	55-00.945038N	13-27.867167E	ML
	55-00.974833N	13-29.603481E	ML
	55-01.004215N	13-31.339845E	ML
	55-01.033185N	13-33.076259E	ML
	55-01.061742N	13-34.812721E	ML
	55-01.089886N	13-36.549231E	ML
	55-01.117616N	13-38.285695E	ML
	55-01.144989N	13-40.022298E	ML
	55-01.171894N	13-41.758948E	ML
	55-01.198386N	13-43.495549E	ML
	55-01.224466N	13-45.232288E	ML
22	55-01.250118N	13-46.969006E	AZ
	55-00.920560N	13-48.154014E	ML
	55-00.485362N	13-49.717106E	ML
	54-00.049881N	13-51.279729E	ML
23	54-59.686354N	13-52.582565E	AZ
	54-59.684622N	13-52.593535E	MC
	54-59.580985N	13-53.298042E	MC
	54-59.484318N	13-54.005580E	MC
	54-59.394725N	13-54.715870E	MC
	54-59.312203N	13-55.428730E	MC
	54-59.236803N	13-56.143884E	MC
	54-59.168471N	13-56.861245E	MC
	54-59.107309N	13-57.580536E	MC
	54-59.053317N	13-58.301481E	MC
	54-59.006492N	13-59.023994E	MC
	54-58.966831N	13-59.747705E	MC
	54-58.934387N	14-00.472526E	MC
24	54-58.912755N	14-01.093632E	AZ
	54-59.371245N	14-01.699974E	ML
	55-00.165628N	14-02.751207E	ML
	55-00.959914N	14-03.803131E	ML
	55-01.753997N	14-04.855841E	ML
	55-02.547927N	14-05.909150E	ML
	55-03.341707N	14-06.963153E	ML
	55-04.135390N	14-08.017943E	ML
	55-04.928866N	14-09.073334E	ML
	55-05.722191N	14-10.129515E	ML
	55-06.515364N	14-11.186299E	ML
	55-07.308384N	14-12.243779E	ML
	55-08.101252N	14-13.302051E	ML
	55-08.893967N	14-14.360926E	ML
	55-09.686476N	14-15.420597E	ML
	55-10.478885N	14-16.480871E	ML
	55-11.271140N	14-17.541940E	ML
	55-12.063242N	14-18.603616E	ML
	55-12.855190N	14-19.666088E	ML
	55-13.646930N	14-20.729169E	ML
	55-14.438570N	14-21.793046E	ML
	55-15.230000N	14-22.857534E	ML
	55-16.021331N	14-23.922820E	ML
	55-16.812505N	14-24.988717E	ML
	55-17.603471N	14-26.055414E	ML
	55-18.394335N	14-27.122724E	ML
25	55-18.697994N	14-27.532876E	AZ
	55-19.452788N	14-28.678036E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-20.207463N	14-29.823926E	ML
	55-20.961904N	14-30.970638E	ML
	55-21.716166N	14-32.117982E	ML
	55-22.470301N	14-33.266052E	ML
	55-23.224203N	14-34.414850E	ML
	55-23.977924N	14-35.564472E	ML
	55-24.731519N	14-36.714727E	ML
	55-25.484879N	14-37.865712E	ML
	55-26.238057N	14-39.017427E	ML
	55-26.991055N	14-40.169969E	ML
	55-27.743871N	14-41.323147E	ML
	55-28.496505N	14-42.477057E	ML
	55-29.249011N	14-43.631794E	ML
	55-30.001281N	14-44.787171E	ML
	55-30.753368N	14-45.943281E	ML
	55-31.505272N	14-47.100127E	ML
	55-32.256993N	14-48.257803E	ML
	55-33.008531N	14-49.416119E	ML
	55-33.759885N	14-50.575173E	ML
	55-34.511055N	14-51.734964E	ML
	55-35.262041N	14-52.895588E	ML
	55-36.012843N	14-54.056856E	ML
	55-36.763460N	14-55.218863E	ML
	55-37.513892N	14-56.381705E	ML
	55-38.264139N	14-57.545192E	ML
	55-39.014200N	14-58.709421E	ML
	55-39.764076N	14-59.874392E	ML
	55-40.513766N	15-01.040200E	ML
	55-41.263270N	15-02.206657E	ML
26	55-41.455817N	15-02.506448E	AZ
	55-41.091097N	15-04.151040E	ML
	55-40.726024N	15-05.795135E	ML
	55-40.360584N	15-07.438624E	ML
	55-39.994777N	15-09.081697E	ML
	55-39.628604N	15-10.724259E	ML
27	55-39.302837N	15-12.183979E	AZ
28	55-39.445267N	15-12.616642E	AZ
	55-39.202235N	15-13.075986E	MC
29	55-39.026794N	15-13.419404E	AZ
	55-38.895213N	15-14.007846E	ML
	55-38.527942N	15-15.648776E	ML
	55-38.160305N	15-17.289288E	ML
	55-37.792303N	15-18.929287E	ML
	55-37.423936N	15-20.568772E	ML
	55-37.055205N	15-22.207743E	ML
	55-36.686108N	15-23.846200E	ML
	55-36.316648N	15-25.484142E	ML
	55-35.946823N	15-27.121569E	ML
	55-35.576635N	15-28.758481E	ML
	55-35.206084N	15-30.394878E	ML
	55-34.835169N	15-32.030759E	ML
	55-34.463891N	15-33.666123E	ML
	55-34.092196N	15-35.300970E	ML
	55-33.720193N	15-36.935301E	ML
	55-33.347828N	15-38.569115E	ML
	55-32.975101N	15-40.202412E	ML
30	55-32.834459N	15-40.818165E	AZ
	55-32.828353N	15-41.232858E	MC
	55-32.824775N	15-41.970177E	MC
	55-32.828400N	15-42.707624E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-32.839286N	15-43.444732E	MC
	55-32.857379N	15-44.181507E	MC
	55-32.882627N	15-44.917574E	MC
	55-32.915139N	15-45.652752E	MC
	55-32.954863N	15-46.386856E	MC
	55-33.001746N	15-47.119702E	MC
	55-33.055792N	15-47.851010E	MC
	55-33.116947N	15-48.580502E	MC
	55-33.185322N	15-49.308090E	MC
	55-33.260756N	15-50.033588E	MC
	55-33.343306N	15-50.756623E	MC
	55-33.432920N	15-51.477009E	MC
	55-33.529601N	15-52.194659E	MC
	55-33.633296N	15-52.909290E	MC
	55-33.743956N	15-53.620623E	MC
	55-33.861527N	15-54.328567E	MC
	55-33.986066N	15-55.032844E	MC
	55-34.117469N	15-55.733267E	MC
	55-34.255738N	15-56.429556E	MC
	55-34.400768N	15-57.121618E	MC
	55-34.552562N	15-57.809173E	MC
	55-34.711069N	15-58.492034E	MC
	55-34.876238N	15-59.170016E	MC
	55-35.048071N	15-59.842932E	MC
	55-35.226411N	16-00.510497E	MC
	55-35.411260N	16-01.172621E	MC
	55-35.602622N	16-01.829021E	MC
	55-35.800337N	16-02.479508E	MC
	55-36.004410N	16-03.123991E	MC
31	55-36.284073N	16-03.967014E	AZ
32	55-36.309834N	16-04.042667E	AZ
	55-36.457337N	16-04.470141E	MC
	55-36.680063N	16-05.095204E	MC
	55-36.908837N	16-05.713410E	MC
	55-37.143715N	16-06.324572E	MC
	55-37.384484N	16-06.928593E	MC
	55-37.631150N	16-07.525093E	MC
	55-37.883607N	16-08.114072E	MC
	55-38.141805N	16-08.695339E	MC
	55-38.405639N	16-09.268702E	MC
	55-38.675113N	16-09.833877E	MC
	55-38.950015N	16-10.390858E	MC
33	55-39.117182N	16-10.720257E	AZ
34	55-39.183444N	16-10.849456E	AZ
	55-39.297136N	16-11.069543E	MC
	55-39.582787N	16-11.609501E	MC
	55-39.873715N	16-12.140597E	MC
	55-40.169761N	16-12.662825E	MC
	55-40.470928N	16-13.175995E	MC
	55-40.777007N	16-13.679813E	MC
	55-41.088051N	16-14.174377E	MC
	55-41.403850N	16-14.659297E	MC
	55-41.724355N	16-15.134476E	MC
35	55-42.010403N	16-15.543945E	AZ
	55-42.853269N	16-18.374904E	ML
	55-43.938657N	16-22.028617E	ML
	55-45.022158N	16-25.685685E	ML
	55-46.103822N	16-29.346205E	ML
	55-47.183699N	16-33.009985E	ML
	55-48.261731N	16-36.677214E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
36	55-48.734039N	16-38.287012E	AZ
	55-48.902156N	16-39.057388E	MC
	55-49.060698N	16-39.744437E	MC
	55-49.225822N	16-40.426596E	MC
	55-49.397586N	16-41.103585E	MC
	55-49.575940N	16-41.775311E	MC
	55-49.760780N	16-42.441485E	MC
	55-49.952112N	16-43.101921E	MC
	55-50.149777N	16-43.756425E	MC
	55-50.353834N	16-44.404811E	MC
	55-50.564180N	16-45.046886E	MC
	55-50.848771N	16-45.877223E	AZ
	55-50.965354N	16-46.244524E	MC
	55-51.175646N	16-46.886840E	MC
37	55-51.392233N	16-47.522565E	MC
	55-51.614904N	16-48.151597E	MC
	55-51.843717N	16-48.773749E	MC
	55-52.078513N	16-49.388921E	MC
	55-52.319245N	16-49.996731E	MC
	55-52.565863N	16-50.597082E	MC
	55-52.818317N	16-51.189878E	MC
	55-53.076503N	16-51.774924E	MC
	55-53.340320N	16-52.351929E	MC
	55-53.609717N	16-52.920796E	MC
	55-53.884591N	16-53.481331E	MC
	55-54.164948N	16-54.033341E	MC
	55-54.450574N	16-54.576721E	MC
	55-54.555342N	16-54.771372E	AZ
38	55-54.797615N	16-55.300982E	MC
	55-55.067055N	16-55.870174E	MC
	55-55.341920N	16-56.431033E	MC
	55-55.622216N	16-56.983462E	MC
	55-55.907841N	16-57.527170E	MC
	55-56.198744N	16-58.062058E	MC
	55-56.494768N	16-58.588024E	MC
	55-56.795864N	16-59.104775E	MC
	55-57.101982N	16-59.612213E	MC
	55-57.412965N	17-00.110235E	MC
	55-57.728711N	17-00.598544E	MC
	55-58.049167N	17-01.077234E	MC
	55-58.374286N	17-01.545917E	MC
	55-58.703858N	17-02.004484E	MC
55-59.037829N	17-02.452930E	MC	
55-59.376151N	17-02.891059E	MC	
55-59.718668N	17-03.318668E	MC	
56-00.065276N	17-03.735653E	MC	
39	56-00.301747N	17-04.011371E	AZ
	56-00.593356N	17-04.374607E	MC
	56-00.939958N	17-04.791719E	MC
	56-01.290599N	17-05.198199E	MC
	56-01.645125N	17-05.593748E	MC
	56-02.003430N	17-05.978357E	MC
	56-02.365411N	17-06.351824E	MC
	56-02.731017N	17-06.714047E	MC
	56-03.100035N	17-07.065011E	MC
	56-03.472418N	17-07.404419E	MC
	56-03.848057N	17-07.732359E	MC
	56-04.226852N	17-08.048531E	MC
	56-04.608640N	17-08.353018E	MC
	56-04.993319N	17-08.645618E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-05.380782N	17-08.926318E	MC
	56-05.770927N	17-09.194917E	MC
	56-06.163594N	17-09.451399E	MC
	56-06.558732N	17-09.695564E	MC
40	56-06.975241N	17-09.938312E	AZ
	56-07.102995N	17-10.048387E	MC
	56-07.481740N	17-10.365108E	MC
	56-07.863538N	17-10.670037E	MC
	56-08.248230N	17-10.963066E	MC
41	56-08.656694N	17-11.258994E	AZ
	56-09.065185N	17-11.601402E	MC
	56-09.446986N	17-11.906464E	MC
	56-09.831682N	17-12.199715E	MC
	56-10.219115N	17-12.481045E	MC
	56-10.609236N	17-12.750155E	MC
42	56-10.774431N	17-12.860014E	AZ
	56-11.150373N	17-13.119252E	MC
	56-11.543064N	17-13.376256E	MC
	56-11.938175N	17-13.621109E	MC
	56-12.335603N	17-13.853702E	MC
43	56-12.728943N	17-14.070465E	AZ
	56-13.045590N	17-14.299574E	MC
	56-13.435696N	17-14.569046E	MC
	56-13.828385N	17-14.826468E	MC
	56-14.223502N	17-15.071535E	MC
	56-14.620884N	17-15.304328E	MC
	56-15.020535N	17-15.524650E	MC
44	56-15.205653N	17-15.622155E	AZ
	56-15.368403N	17-15.710219E	MC
	56-15.770104N	17-15.918115E	MC
	56-16.173755N	17-16.113506E	MC
	56-16.579198N	17-16.296183E	MC
	56-16.986432N	17-16.466237E	MC
	56-17.395191N	17-16.623548E	MC
	56-17.805425N	17-16.768010E	MC
	56-18.216971N	17-16.899607E	MC
	56-18.629775N	17-17.018426E	MC
45	56-18.921286N	17-17.094336E	AZ
	56-19.264777N	17-17.319223E	MC
	56-19.659859N	17-17.564938E	MC
46	56-19.952102N	17-17.737873E	AZ
	56-20.110187N	17-17.829009E	MC
	56-20.509758N	17-18.049933E	MC
	56-20.911444N	17-18.258245E	MC
	56-21.315082N	17-18.454124E	MC
	56-21.720570N	17-18.637265E	MC
47	56-22.231962N	17-18.849145E	AZ
48	56-22.561688N	17-19.014521E	AZ
49	56-22.932837N	17-19.242531E	AZ
	56-23.388866N	17-19.719897E	MC
	56-23.754384N	17-20.085540E	MC
	56-24.123391N	17-20.439749E	MC
	56-24.495727N	17-20.782414E	MC
	56-24.871343N	17-21.113431E	MC
	56-25.250027N	17-21.432683E	MC
	56-25.631784N	17-21.739973E	MC
	56-26.016451N	17-22.035383E	MC
50	56-26.168837N	17-22.148519E	AZ
	56-26.451964N	17-22.367161E	MC
	56-26.810097N	17-22.641851E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-27.197496N	17-22.925279E	MC
	56-27.587599N	17-23.196508E	MC
	56-27.980248N	17-23.455524E	MC
	56-28.375337N	17-23.702216E	MC
	56-28.772761N	17-23.936476E	MC
	56-29.172307N	17-24.158283E	MC
	56-29.573980N	17-24.367437E	MC
	56-29.977616N	17-24.564020E	MC
	56-30.383058N	17-24.747917E	MC
	56-30.790255N	17-24.919022E	MC
	56-31.198991N	17-25.077314E	MC
	56-31.609161N	17-25.222779E	MC
	56-32.020713N	17-25.355312E	MC
	56-32.433488N	17-25.474796E	MC
	56-32.847323N	17-25.581312E	MC
	56-33.262165N	17-25.674850E	MC
51	56-33.615363N	17-25.743964E	AZ
	56-34.140536N	17-26.046644E	MC
	56-34.540124N	17-26.268890E	MC
	56-34.941784N	17-26.478646E	MC
52	56-35.158683N	17-26.584786E	AZ
53	56-35.676071N	17-27.100359E	AZ
	56-36.078065N	17-27.575916E	MC
	56-36.432531N	17-27.977657E	MC
	56-36.790755N	17-28.368329E	MC
	56-37.152692N	17-28.747634E	MC
	56-37.518184N	17-29.115459E	MC
	56-37.887176N	17-29.471895E	MC
	56-38.259458N	17-29.816728E	MC
	56-38.635036N	17-30.149760E	MC
	56-39.013751N	17-30.470974E	MC
	56-39.395444N	17-30.780258E	MC
	56-39.780066N	17-31.077408E	MC
54	56-40.281850N	17-31.444004E	AZ
55	56-40.606582N	17-31.723072E	AZ
	56-40.168200N	17-32.296711E	MC
	56-39.834353N	17-32.753410E	MC
	56-39.504899N	17-33.220555E	MC
	56-39.179948N	17-33.697955E	MC
	56-38.859556N	17-34.185418E	MC
	56-38.543941N	17-34.682760E	MC
	56-38.233101N	17-35.189982E	MC
	56-37.927147N	17-35.706796E	MC
	56-37.626136N	17-36.233009E	MC
	56-37.330227N	17-36.768634E	MC
	56-37.039478N	17-37.313379E	MC
	56-36.753999N	17-37.867058E	MC
	56-36.473789N	17-38.429573E	MC
	56-36.199067N	17-39.000745E	MC
56	56-35.918919N	17-39.604150E	AZ
	56-35.607530N	17-40.296305E	MC
	56-35.349487N	17-40.892364E	MC
	56-35.097156N	17-41.496320E	MC
	56-34.850647N	17-42.107986E	MC
	56-34.610013N	17-42.727271E	MC
	56-34.375365N	17-43.353989E	MC
	56-34.146707N	17-43.987852E	MC
	56-33.924093N	17-44.628767E	MC
	56-33.707691N	17-45.276457E	MC
	56-33.497501N	17-45.930731E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-33.293579N	17-46.591497E	MC
	56-33.095982N	17-47.258472E	MC
	56-32.904768N	17-47.931469E	MC
	56-32.720048N	17-48.610303E	MC
	56-32.541823N	17-49.294786E	MC
	56-32.370152N	17-49.984632E	MC
	56-32.205145N	17-50.679757E	MC
	56-32.046752N	17-51.379870E	MC
	56-31.895086N	17-52.084692E	MC
	56-31.750147N	17-52.794227E	MC
	56-31.612048N	17-53.508100E	MC
	56-31.480740N	17-54.226118E	MC
	56-31.356335N	17-54.948098E	MC
	56-31.238834N	17-55.673854E	MC
	56-31.128297N	17-56.403101E	MC
	56-31.024727N	17-57.135750E	MC
	56-30.928131N	17-57.871417E	MC
	56-30.838620N	17-58.609922E	MC
	56-30.756196N	17-59.351174E	MC
	56-30.680814N	18-00.094786E	MC
	56-30.612583N	18-00.840676E	MC
	56-30.551455N	18-01.588554E	MC
	56-30.497491N	18-02.338139E	MC
	56-30.450690N	18-03.089439E	MC
	56-30.411063N	18-03.841973E	MC
	56-30.378669N	18-04.595558E	MC
57	56-30.361169N	18-05.094207E	AZ
	56-30.328601N	18-05.503548E	MC
	56-30.274672N	18-06.253086E	MC
	56-30.227855N	18-07.004248E	MC
	56-30.188211N	18-07.756657E	MC
	56-30.155794N	18-08.510325E	MC
	56-30.130563N	18-09.264766E	MC
	56-30.112573N	18-10.019896E	MC
	56-30.101777N	18-10.775425E	MC
	56-30.098178N	18-11.531264E	MC
	56-30.101837N	18-12.287131E	MC
	56-30.112657N	18-13.042636E	MC
	56-30.130744N	18-13.797795E	MC
	56-30.156002N	18-14.552217E	MC
	56-30.188488N	18-15.305815E	MC
	56-30.228154N	18-16.058302E	MC
	56-30.275010N	18-16.809392E	MC
	56-30.329058N	18-17.558994E	MC
	56-30.390201N	18-18.306718E	MC
	56-30.458493N	18-19.052574E	MC
	56-30.533948N	18-19.796083E	MC
	56-30.616459N	18-20.537242E	MC
	56-30.706038N	18-21.275670E	MC
	56-30.802633N	18-22.011269E	MC
	56-30.906254N	18-22.743756E	MC
	56-31.016852N	18-23.472936E	MC
	56-31.134383N	18-24.198519E	MC
	56-31.258851N	18-24.920415E	MC
	56-31.390207N	18-25.638429E	MC
	56-31.528357N	18-26.352169E	MC
	56-31.673358N	18-27.061547E	MC
	56-31.825055N	18-27.766360E	MC
	56-31.983512N	18-28.466326E	MC
	56-32.148624N	18-29.161344E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-32.320294N	18-29.851115E	MC
	56-32.498583N	18-30.535456E	MC
58	56-32.575260N	18-30.818900E	AZ
	56-32.646526N	18-31.207227E	MC
	56-32.784682N	18-31.921340E	MC
	56-32.929635N	18-32.631200E	MC
	56-33.081401N	18-33.336324E	MC
	56-33.239819N	18-34.036703E	MC
	56-33.404897N	18-34.732147E	MC
	56-33.576592N	18-35.422267E	MC
	56-33.754856N	18-36.106965E	MC
	56-33.939642N	18-36.786045E	MC
	56-34.130903N	18-37.459314E	MC
	56-34.328539N	18-38.126568E	MC
	56-34.532507N	18-38.787516E	MC
	56-34.742753N	18-39.442156E	MC
	56-34.959183N	18-40.090092E	MC
	56-35.181803N	18-40.731229E	MC
	56-35.410515N	18-41.365268E	MC
	56-35.645267N	18-41.992208E	MC
59	56-35.893695N	18-42.630990E	AZ
	56-36.168280N	18-43.315137E	MC
	56-36.420607N	18-43.919291E	MC
	56-36.678681N	18-44.515544E	MC
	56-36.942404N	18-45.103691E	MC
	56-37.211729N	18-45.683534E	MC
	56-37.486556N	18-46.254869E	MC
	56-37.766729N	18-46.817582E	MC
	56-38.052310N	18-47.371486E	MC
60	56-38.354235N	18-47.936578E	AZ
	56-38.651903N	18-48.475544E	MC
61	56-38.883510N	18-48.882227E	AZ
	56-40.092642N	18-50.978779E	ML
62	56-41.153657N	18-52.821300E	AZ
	56-41.545693N	18-53.487551E	MC
	56-41.856530N	18-53.995388E	MC
	56-42.172231N	18-54.493379E	MC
	56-42.492582N	18-54.981501E	MC
63	56-42.632107N	18-55.188786E	AZ
	56-43.605910N	18-56.625399E	ML
64	56-44.586731N	18-58.074144E	AZ
	56-44.785255N	18-58.364357E	MC
	56-45.114751N	18-58.832499E	MC
	56-45.448651N	18-59.290347E	MC
65	56-45.717513N	18-59.647107E	AZ
	56-47.077873N	19-01.428045E	ML
	56-48.437775N	19-03.211155E	ML
	56-49.797271N	19-04.996445E	ML
	56-51.156360N	19-06.783919E	ML
	56-52.514991N	19-08.573477E	ML
	56-53.873213N	19-10.365228E	ML
	56-55.230971N	19-12.159169E	ML
	56-56.588264N	19-13.955305E	ML
	56-57.945146N	19-15.753645E	ML
66	56-59.085993N	19-17.267800E	AZ
	57-00.119822N	19-18.706971E	ML
	57-01.365419N	19-20.443225E	ML
	57-02.610529N	19-22.181427E	ML
	57-03.855315N	19-23.921500E	ML
	57-05.099609N	19-25.663625E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-06.343577N	19-27.407627E	ML
	57-07.587054N	19-29.153589E	ML
	57-08.830147N	19-30.901527E	ML
	57-10.072854N	19-32.651444E	ML
67	57-11.315121N	19-34.403337E	AZ
	57-11.639357N	19-34.852992E	MC
	57-11.977493N	19-35.305604E	MC
	57-12.319835N	19-35.747347E	MC
	57-12.666281N	19-36.178107E	MC
	57-13.016780N	19-36.597873E	MC
	57-13.371125N	19-37.006418E	MC
	57-13.729269N	19-37.403633E	MC
	57-14.091110N	19-37.789402E	MC
	57-14.456545N	19-38.163610E	MC
	57-14.825423N	19-38.526035E	MC
	57-15.197634N	19-38.876756E	MC
	57-15.573137N	19-39.215467E	MC
	57-15.951773N	19-39.542143E	MC
	57-16.333383N	19-39.856758E	MC
	57-16.717921N	19-40.159103E	MC
	57-17.105285N	19-40.449059E	MC
	57-17.495258N	19-40.726694E	MC
68	57-17.865779N	19-40.977227E	AZ
	57-18.169702N	19-41.181167E	MC
	57-18.564695N	19-41.433686E	MC
	57-18.961990N	19-41.673527E	MC
	57-19.361485N	19-41.900570E	MC
	57-19.763025N	19-42.114690E	MC
	57-20.166552N	19-42.315971E	MC
	57-20.571964N	19-42.504296E	MC
	57-20.978998N	19-42.679522E	MC
	57-21.387655N	19-42.841645E	MC
	57-21.797827N	19-42.990642E	MC
69	57-22.171164N	19-43.114380E	AZ
	57-22.454951N	19-43.206651E	MC
	57-22.867626N	19-43.329140E	MC
	57-23.281394N	19-43.438327E	MC
	57-23.696094N	19-43.534184E	MC
	57-24.111677N	19-43.616596E	MC
	57-24.527975N	19-43.685734E	MC
	57-24.944838N	19-43.741272E	MC
70	57-25.378184N	19-43.784759E	AZ
	57-25.732834N	19-43.819694E	MC
	57-26.150491N	19-43.848381E	MC
	57-26.568388N	19-43.863499E	MC
	57-26.986311N	19-43.865014E	MC
	57-27.404199N	19-43.853111E	MC
	57-27.821948N	19-43.827668E	MC
	57-28.239343N	19-43.788649E	MC
	57-28.656327N	19-43.736139E	MC
	57-29.072796N	19-43.670018E	MC
	57-29.488527N	19-43.590449E	MC
	57-29.903466N	19-43.497417E	MC
	57-30.317451N	19-43.390894E	MC
	57-30.730376N	19-43.270859E	MC
	57-31.142070N	19-43.137482E	MC
	57-31.552483N	19-42.990650E	MC
	57-31.961446N	19-42.830534E	MC
	57-32.368855N	19-42.657014E	MC
71	57-32.569623N	19-42.566438E	AZ

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
72	57-32.585406N	19-42.586045E	AZ
	57-34.201921N	19-44.770336E	ML
	57-35.363182N	19-46.342079E	ML
	57-36.524088N	19-47.915511E	ML
	57-37.684696N	19-49.490542E	ML
	57-38.844949N	19-51.067266E	ML
	57-40.004894N	19-52.645794E	ML
	57-41.164486N	19-54.225921E	ML
	57-42.323778N	19-55.807657E	ML
73	57-43.482707N	19-57.391198E	AZ
	57-43.712370N	19-57.701387E	MC
	57-44.054650N	19-58.149741E	MC
	57-44.401018N	19-58.586894E	MC
	57-44.751419N	19-59.012936E	MC
	57-45.105706N	19-59.427541E	MC
	57-45.463777N	19-59.830590E	MC
	57-45.825576N	20-00.222173E	MC
	57-46.190907N	20-00.601855E	MC
	57-46.559710N	20-00.969826E	MC
	57-46.931894N	20-01.325663E	MC
	57-47.307293N	20-01.669542E	MC
	57-47.685867N	20-02.001149E	MC
	57-48.067403N	20-02.320450E	MC
	57-48.451906N	20-02.627337E	MC
	57-48.839163N	20-02.921778E	MC
	57-49.229077N	20-03.203548E	MC
	57-49.621595N	20-03.472637E	MC
	57-50.016508N	20-03.728906E	MC
	57-50.413763N	20-03.972342E	MC
	57-50.813206N	20-04.202817E	MC
	57-51.214675N	20-04.420300E	MC
	57-51.618181N	20-04.624583E	MC
	57-52.023502N	20-04.815832E	MC
	57-52.430490N	20-04.993715E	MC
	57-52.839085N	20-05.158418E	MC
	57-53.249187N	20-05.309717E	MC
	57-53.660584N	20-05.447576E	MC
	57-54.073218N	20-05.572079E	MC
	57-54.486937N	20-05.682995E	MC
	57-54.901630N	20-05.780401E	MC
74	57-55.088297N	20-05.819792E	AZ
75	57-55.165996N	20-05.835596E	AZ
	57-55.394944N	20-05.880091E	MC
	57-55.811216N	20-05.950309E	MC
	57-56.228039N	20-06.006832E	MC
	57-56.645356N	20-06.049746E	MC
	57-57.062952N	20-06.079013E	MC
	57-57.480778N	20-06.094515E	MC
	57-57.898722N	20-06.096331E	MC
76	57-58.385576N	20-06.080128E	AZ
	57-58.940723N	20-06.050482E	MC
	57-59.358107N	20-06.011158E	MC
	57-59.775073N	20-05.958038E	MC
	58-00.191455N	20-05.891192E	MC
77	58-00.435798N	20-05.845471E	AZ
	58-00.658441N	20-05.852084E	MC
	58-01.076331N	20-05.853882E	MC
	58-01.494178N	20-05.841942E	MC
	58-01.911875N	20-05.816241E	MC
	58-02.329257N	20-05.776849E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-02.746221N	20-05.723642E	MC
	58-03.162598N	20-05.656791E	MC
	58-03.578341N	20-05.576077E	MC
	58-03.993224N	20-05.481767E	MC
	58-04.407196N	20-05.373743E	MC
	58-04.820096N	20-05.251974E	MC
	58-05.231809N	20-05.116641E	MC
	58-05.642225N	20-04.967719E	MC
	58-06.051130N	20-04.805171E	MC
	58-06.458514N	20-04.629192E	MC
	58-06.864221N	20-04.439650E	MC
	58-07.268079N	20-04.236718E	MC
	58-07.670031N	20-04.020482E	MC
	58-08.069860N	20-03.790905E	MC
	58-08.467566N	20-03.547980E	MC
	58-08.862920N	20-03.291974E	MC
	58-09.255867N	20-03.022873E	MC
	58-09.646246N	20-02.740647E	MC
	58-10.033935N	20-02.445580E	MC
	58-10.418830N	20-02.137549E	MC
	58-10.800864N	20-01.816844E	MC
	58-11.179823N	20-01.483330E	MC
	58-11.555642N	20-01.137296E	MC
78	58-11.914227N	20-00.792495E	AZ
	58-12.388121N	20-01.196001E	MC
	58-12.772546N	20-01.506519E	MC
	58-13.159729N	20-01.804347E	MC
	58-13.549619N	20-02.089473E	MC
	58-13.942063N	20-02.361664E	MC
	58-14.336948N	20-02.621102E	MC
	58-14.734130N	20-02.867352E	MC
	58-15.133549N	20-03.100602E	MC
	58-15.534995N	20-03.320715E	MC
	58-15.938425N	20-03.527471E	MC
79	58-16.226157N	20-03.666332E	AZ
	58-16.452400N	20-03.772561E	MC
	58-16.859414N	20-03.952755E	MC
	58-17.267989N	20-04.119407E	MC
	58-17.678014N	20-04.272597E	MC
	58-18.089388N	20-04.412201E	MC
	58-18.501950N	20-04.538187E	MC
	58-18.915648N	20-04.650540E	MC
	58-19.330320N	20-04.749230E	MC
	58-19.745811N	20-04.834122E	MC
	58-20.162010N	20-04.905297E	MC
	58-20.578814N	20-04.962629E	MC
	58-20.996058N	20-05.006187E	MC
	58-21.413636N	20-05.035950E	MC
	58-21.831448N	20-05.051688E	MC
	58-22.249321N	20-05.053677E	MC
	58-22.667206N	20-05.041798E	MC
	58-23.084839N	20-05.015904E	MC
	58-23.502208N	20-04.976291E	MC
	58-23.919163N	20-04.922622E	MC
	58-24.335531N	20-04.855173E	MC
	58-24.751208N	20-04.773816E	MC
	58-25.166134N	20-04.678742E	MC
	58-25.580046N	20-04.569698E	MC
	58-25.992936N	20-04.446881E	MC
	58-26.404638N	20-04.310362E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-26.815050N	20-04.160016E	MC
	58-27.223946N	20-03.996008E	MC
	58-27.631327N	20-03.818331E	MC
	58-28.037027N	20-03.627056E	MC
	58-28.440879N	20-03.422256E	MC
	58-28.842829N	20-03.203914E	MC
	58-29.242657N	20-02.972096E	MC
	58-29.640357N	20-02.726897E	MC
	58-30.035711N	20-02.468381E	MC
	58-30.428655N	20-02.196740E	MC
	58-30.819030N	20-01.911840E	MC
	58-31.206720N	20-01.613866E	MC
	58-31.591613N	20-01.302898E	MC
	58-31.973648N	20-00.979025E	MC
	58-32.352606N	20-00.642313E	MC
	58-32.728427N	20-00.292852E	MC
	58-33.100994N	19-59.930826E	MC
	58-33.470195N	19-59.556317E	MC
	58-33.835866N	19-59.169298E	MC
	58-34.197940N	19-58.770064E	MC
	58-34.556308N	19-58.358595E	MC
	58-34.910849N	19-57.935181E	MC
	58-35.261452N	19-57.499802E	MC
	58-35.608006N	19-57.052542E	MC
	58-35.950442N	19-56.593698E	MC
	58-36.288594N	19-56.123348E	MC
	58-36.622351N	19-55.641474E	MC
	58-36.951643N	19-55.148476E	MC
	58-37.276360N	19-54.644337E	MC
	58-37.596434N	19-54.129357E	MC
	58-37.911706N	19-53.603408E	MC
	58-38.222154N	19-53.067003E	MC
	58-38.527565N	19-52.520009E	MC
	58-38.827979N	19-51.962740E	MC
	58-39.123171N	19-51.395373E	MC
	58-39.413136N	19-50.818010E	MC
	58-39.697805N	19-50.230952E	MC
	58-39.923423N	19-49.750356E	MC
80	58-39.926620N	19-49.744271E	AZ
	58-40.221860N	19-49.176632E	MC
	58-40.511816N	19-48.598989E	MC
	58-40.796477N	19-48.011549E	MC
	58-41.075673N	19-47.414495E	MC
	58-41.349339N	19-46.808029E	MC
	58-41.617467N	19-46.192356E	MC
	58-41.879831N	19-45.567654E	MC
	58-42.136479N	19-44.934037E	MC
	58-42.387290N	19-44.291800E	MC
	58-42.632151N	19-43.641034E	MC
	58-42.870995N	19-42.982045E	MC
	58-43.103815N	19-42.314937E	MC
	58-43.330437N	19-41.640002E	MC
	58-43.550852N	19-40.957449E	MC
	58-43.764942N	19-40.267474E	MC
	58-43.972751N	19-39.570295E	MC
	58-44.174057N	19-38.866093E	MC
	58-44.368901N	19-38.155087E	MC
	58-44.557223N	19-37.437481E	MC
	58-44.738954N	19-36.713582E	MC
	58-44.913979N	19-35.983587E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-45.082291N	19-35.247606E	MC
	58-45.243821N	19-34.506050E	MC
	58-45.398560N	19-33.759132E	MC
	58-45.546395N	19-33.006947E	MC
81	58-45.604188N	19-32.701569E	AZ
	58-45.753556N	19-32.014675E	MC
	58-45.908270N	19-31.267511E	MC
	58-46.056131N	19-30.515094E	MC
	58-46.197071N	19-29.757837E	MC
	58-46.331034N	19-28.995738E	MC
	58-46.458003N	19-28.229219E	MC
	58-46.577971N	19-27.458494E	MC
	58-46.690768N	19-26.683754E	MC
	58-46.796547N	19-25.905235E	MC
	58-46.895080N	19-25.123228E	MC
	58-46.986521N	19-24.337966E	MC
	58-47.070701N	19-23.549645E	MC
	58-47.147661N	19-22.758589E	MC
	58-47.217340N	19-21.965007E	MC
82	58-47.262189N	19-21.392661E	AZ
	58-47.557377N	19-21.941359E	MC
	58-47.863100N	19-22.490196E	MC
	58-48.173666N	19-23.028893E	MC
	58-48.489085N	19-23.557138E	MC
	58-48.809147N	19-24.074905E	MC
83	58-48.984698N	19-24.349034E	AZ
	58-50.090159N	19-26.133458E	ML
	58-51.522910N	19-28.450042E	ML
	58-52.954980N	19-30.769739E	ML
	58-54.386306N	19-33.092757E	ML
	58-55.816948N	19-35.418900E	ML
	58-57.246899N	19-37.748278E	ML
	58-58.676104N	19-40.080891E	ML
	59-00.104615N	19-42.416752E	ML
84	59-00.555909N	19-43.155455E	AZ
	59-01.403798N	19-45.520031E	ML
	59-02.064568N	19-47.365325E	ML
	59-02.724825N	19-49.211886E	ML
	59-03.384684N	19-51.059523E	ML
85	59-04.112609N	19-53.100681E	AZ
	59-04.360352N	19-53.968983E	MC
	59-04.570337N	19-54.670629E	MC
	59-04.786521N	19-55.365242E	MC
	59-05.008860N	19-56.052609E	MC
	59-05.237261N	19-56.732405E	MC
	59-05.471675N	19-57.404522E	MC
	59-05.712060N	19-58.068748E	MC
	59-05.958264N	19-58.724853E	MC
	59-06.210293N	19-59.372736E	MC
	59-06.468054N	20-00.012072E	MC
	59-06.731499N	20-00.642749E	MC
	59-07.000478N	20-01.264538E	MC
	59-07.274947N	20-01.877224E	MC
	59-07.554805N	20-02.480688E	MC
	59-07.840004N	20-03.074820E	MC
	59-08.130456N	20-03.659186E	MC
	59-08.426051N	20-04.233875E	MC
	59-08.726750N	20-04.798568E	MC
	59-09.032399N	20-05.353134E	MC
	59-09.342900N	20-05.897350E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	59-09.658255N	20-06.431214E	MC
	59-09.978266N	20-06.954380E	MC
	59-10.302883N	20-07.466735E	MC
	59-10.632060N	20-07.968164E	MC
	59-10.965593N	20-08.458423E	MC
	59-11.303483N	20-08.937512E	MC
	59-11.645531N	20-09.405082E	MC
	59-11.991734N	20-09.861234E	MC
	59-12.341893N	20-10.305619E	MC
	59-12.696014N	20-10.738129E	MC
	59-13.053884N	20-11.158729E	MC
	59-13.415460N	20-11.567197E	MC
	59-13.780582N	20-11.963505E	MC
	59-14.149213N	20-12.347325E	MC
	59-14.521187N	20-12.718735E	MC
	59-14.896405N	20-13.077606E	MC
	59-15.274769N	20-13.423709E	MC
	59-15.656120N	20-13.757014E	MC
	59-16.040410N	20-14.077402E	MC
	59-16.427484N	20-14.384737E	MC
86	59-16.808323N	20-14.672267E	AZ
	59-17.101751N	20-14.510787E	ML
	59-18.061848N	20-13.981866E	ML
	59-19.021910N	20-13.452575E	ML
	59-19.981942N	20-12.922807E	ML
	59-20.941894N	20-12.392449E	ML
	59-21.901869N	20-11.861621E	ML
	59-22.861760N	20-11.330306E	ML
	59-23.821620N	20-10.798512E	ML
	59-24.781454N	20-10.266132E	ML
	59-25.741253N	20-09.733376E	ML
87	59-26.701000N	20-09.200000E	AZ
	59-27.299585N	20-08.356063E	ML
	59-28.109655N	20-07.212744E	ML
	59-28.919569N	20-06.068520E	ML
	59-29.729381N	20-04.923397E	ML
	59-30.538934N	20-03.777244E	ML
	59-31.348379N	20-02.630295E	ML
	59-32.157614N	20-01.482428E	ML
88	59-32.847516N	20-00.503008E	AZ

Den tredje yttre avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon, havsområde mellan fastlandet och nordvästra Gotland som inte ingår i Sveriges angränsande zon

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
89	58-23.172414N	18-24.832628E	AZ
	58-22.798491N	18-24.859303E	MC
	58-22.381239N	18-24.902929E	MC
	58-21.964478N	18-24.960444E	MC
	58-21.548263N	18-25.031845E	MC
	58-21.132758N	18-25.116936E	MC
	58-20.718123N	18-25.215826E	MC
	58-20.304470N	18-25.328313E	MC
	58-19.891847N	18-25.454599E	MC
	58-19.480531N	18-25.594396E	MC
	58-19.070464N	18-25.747792E	MC
	58-18.661914N	18-25.914807E	MC
	58-18.254998N	18-26.095136E	MC
90	58-18.016177N	18-26.207609E	AZ
	58-17.886574N	18-25.623408E	MC
	58-17.718232N	18-24.896952E	MC
	58-17.543142N	18-24.176317E	MC
	58-17.361408N	18-23.461725E	MC
	58-17.173083N	18-22.753287E	MC
91	58-17.003468N	18-22.140756E	AZ
	58-16.821052N	18-21.455340E	MC
	58-16.626171N	18-20.753513E	MC
	58-16.424849N	18-20.058482E	MC
	58-16.217030N	18-19.370347E	MC
	58-16.002872N	18-18.689332E	MC
	58-15.782430N	18-18.015549E	MC
92	58-15.583505N	18-17.429551E	AZ
	58-15.291766N	18-16.600384E	MC
	58-15.052861N	18-15.949908E	MC
	58-14.807978N	18-15.307626E	MC
	58-14.557166N	18-14.673750E	MC
	58-14.300537N	18-14.048291E	MC
	58-14.038081N	18-13.431660E	MC
	58-13.769959N	18-12.823975E	MC
	58-13.496279N	18-12.225351E	MC
	58-13.217036N	18-11.636093E	MC
	58-12.932391N	18-11.056218E	MC
93	58-12.779358N	18-10.752915E	AZ
	58-12.594988N	18-10.306265E	MC
	58-12.332556N	18-09.690104E	MC
	58-12.064466N	18-09.082790E	MC
	58-11.790709N	18-08.484733E	MC
	58-11.511505N	18-07.895851E	MC
	58-11.226846N	18-07.316552E	MC
	58-10.936843N	18-06.746848E	MC
94	58-10.717984N	18-06.329891E	AZ
	58-10.436158N	18-05.795877E	MC
	58-10.135752N	18-05.246006E	MC
95	58-09.989558N	18-04.985355E	AZ
96	58-09.793511N	18-04.416974E	AZ
	58-09.584096N	18-03.779395E	MC
	58-09.357418N	18-03.115167E	MC
	58-09.124623N	18-02.458619E	MC
	58-08.885760N	18-01.810066E	MC
	58-08.640882N	18-01.169616E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-08.390040N	18-00.537480E	MC
	58-08.133393N	17-59.913878E	MC
	58-07.870992N	17-59.299020E	MC
	58-07.602891N	17-58.693013E	MC
	58-07.329191N	17-58.096175E	MC
	58-07.049949N	17-57.508510E	MC
	58-06.765268N	17-56.930333E	MC
	58-06.475306N	17-56.361863E	MC
	58-06.180066N	17-55.803098E	MC
	58-05.879650N	17-55.254354E	MC
	58-05.574220N	17-54.715745E	MC
97	58-05.363325N	17-54.354810E	AZ
	58-05.128869N	17-53.957523E	MC
	58-04.813552N	17-53.439668E	MC
	58-04.493486N	17-52.932476E	MC
	58-04.168776N	17-52.436056E	MC
	58-03.839422N	17-51.950608E	MC
	58-03.505640N	17-51.476150E	MC
98	58-03.121519N	17-50.951247E	AZ
	58-02.904617N	17-50.656129E	MC
	58-02.562222N	17-50.204282E	MC
	58-02.215663N	17-49.763946E	MC
	58-01.865048N	17-49.335226E	MC
	58-01.510484N	17-48.918229E	MC
99	58-01.088967N	17-48.443387E	AZ
	58-00.942358N	17-48.279590E	MC
	58-00.580258N	17-47.886544E	MC
	58-00.214534N	17-47.505437E	MC
	57-59.845341N	17-47.136685E	MC
	57-59.472736N	17-46.780184E	MC
	57-59.096878N	17-46.436147E	MC
	57-58.717931N	17-46.104579E	MC
	57-58.335891N	17-45.785680E	MC
	57-57.950976N	17-45.479460E	MC
100	57-57.599592N	17-45.212849E	AZ
	57-57.420531N	17-45.058220E	MC
101	57-56.938398N	17-44.658429E	AZ
	57-56.770193N	17-44.519935E	MC
	57-56.385226N	17-44.213968E	MC
	57-55.997549N	17-43.920679E	MC
102	57-55.802180N	17-43.778621E	AZ
	57-55.348835N	17-43.451636E	MC
	57-54.955831N	17-43.184268E	MC
	57-54.560492N	17-42.929892E	MC
103	57-54.379445N	17-42.818276E	AZ
104	57-54.030657N	17-42.471534E	AZ
	57-53.779868N	17-41.947966E	MC
	57-53.495241N	17-41.373291E	MC
	57-53.205249N	17-40.808191E	MC
105	57-53.029436N	17-40.475123E	AZ
106	57-52.959023N	17-40.328989E	AZ
	57-53.622414N	17-40.788018E	ML
	57-56.419341N	17-42.726460E	ML
	57-59.215768N	17-44.670035E	ML
	58-02.011693N	17-46.618664E	ML
	58-04.807060N	17-48.572365E	ML
	58-07.601918N	17-50.531267E	ML
107	58-08.670357N	17-51.281538E	AZ
	58-08.874708N	17-51.462408E	MC
	58-09.256184N	17-51.785040E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-09.640627N	17-52.095072E	MC
	58-10.027824N	17-52.392481E	MC
	58-10.417724N	17-52.677156E	MC
	58-10.810170N	17-52.948977E	MC
	58-11.205055N	17-53.207927E	MC
	58-11.602276N	17-53.453891E	MC
	58-12.001675N	17-53.686747E	MC
	58-12.403145N	17-53.906480E	MC
	58-12.806582N	17-54.112971E	MC
	58-13.211828N	17-54.306100E	MC
	58-13.618829N	17-54.485957E	MC
	58-14.027425N	17-54.652419E	MC
	58-14.437462N	17-54.805261E	MC
	58-14.848827N	17-54.944672E	MC
	58-15.261416N	17-55.070533E	MC
108	58-15.789468N	17-55.209736E	AZ
	58-16.628321N	17-58.782685E	ML
	58-17.674474N	18-03.252383E	ML
	58-18.717971N	18-07.726613E	ML
	58-19.758867N	18-12.205169E	ML
109	58-19.915215N	18-12.879308E	AZ
	58-20.025557N	18-13.478708E	MC
	58-20.170397N	18-14.223964E	MC
	58-20.321973N	18-14.964511E	MC
	58-20.480243N	18-15.699940E	MC
	58-20.645154N	18-16.430251E	MC
	58-20.816721N	18-17.154940E	MC
	58-20.994785N	18-17.873997E	MC
	58-21.179405N	18-18.587227E	MC
	58-21.370430N	18-19.294313E	MC
	58-21.567868N	18-19.995055E	MC
	58-21.771670N	18-20.689249E	MC
	58-21.981737N	18-21.376684E	MC
	58-22.197966N	18-22.057252E	MC
	58-22.420366N	18-22.730649E	MC
	58-22.648891N	18-23.396668E	MC
	58-22.883384N	18-24.055197E	MC
110	58-23.172414N	18-24.832628E	AZ

Den fjärde yttre avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon, i Bottenhavet

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
111	60-35.344171N	19-12.475726E	AZ
	60-35.465814N	19-12.507827E	ML
	60-35.990201N	19-12.646220E	ML
	60-36.514446N	19-12.784612E	ML
	60-37.038549N	19-12.923005E	ML
	60-37.562509N	19-13.061397E	ML
	60-38.086327N	19-13.199789E	ML
	60-38.610002N	19-13.338182E	ML
	60-39.133536N	19-13.476574E	ML
	60-39.656927N	19-13.614967E	ML
	60-40.180176N	19-13.753359E	ML
112	60-40.701885N	19-13.891382E	AZ
	60-41.228020N	19-13.964373E	ML
	60-41.754010N	19-14.037364E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	60-42.279857N	19-14.110355E	ML
	60-42.805560N	19-14.183346E	ML
	60-43.331119N	19-14.256337E	ML
	60-43.856534N	19-14.329328E	ML
	60-44.381806N	19-14.402319E	ML
	60-44.906934N	19-14.475310E	ML
	60-45.431918N	19-14.548302E	ML
	60-45.956759N	19-14.621293E	ML
	60-46.481456N	19-14.694284E	ML
	60-47.006010N	19-14.767275E	ML
	60-47.530420N	19-14.840266E	ML
	60-48.054686N	19-14.913257E	ML
	60-48.578809N	19-14.986248E	ML
	60-49.102789N	19-15.059239E	ML
	60-49.626625N	19-15.132230E	ML
	60-50.150318N	19-15.205221E	ML
113	60-50.523744N	19-15.257278E	AZ
	60-50.661996N	19-14.763361E	MC
	60-50.863441N	19-14.013405E	MC
	60-51.058406N	19-13.256140E	MC
	60-51.246827N	19-12.491894E	MC
	60-51.428640N	19-11.720886E	MC
	60-51.603780N	19-10.943446E	MC
	60-51.772190N	19-10.159572E	MC
	60-51.933855N	19-09.369712E	MC
	60-52.088660N	19-08.574078E	MC
	60-52.236649N	19-07.772906E	MC
114	60-52.379232N	19-06.957089E	AZ
	60-53.244660N	19-01.851523E	ML
	60-54.106891N	18-56.741348E	ML
	60-54.965920N	18-51.626577E	ML
	60-55.821741N	18-46.507223E	ML
	60-56.674294N	18-41.383292E	ML
	60-57.523571N	18-36.254909E	ML
	60-58.369626N	18-31.121871E	ML
	60-59.212450N	18-25.984303E	ML
115	60-59.533831N	18-24.018798E	AZ
116	60-59.630824N	18-23.640505E	AZ
	61-00.340664N	18-21.785952E	ML
	61-01.453198N	18-18.874254E	ML
117	61-02.926151N	18-15.010015E	AZ
	61-03.261231N	18-14.848396E	ML
	61-05.391680N	18-13.820179E	ML
	61-07.521955N	18-12.789608E	ML
	61-09.652108N	18-11.756678E	ML
118	61-10.035062N	18-11.570780E	AZ
119	61-10.235071N	18-11.687240E	AZ
	61-10.646705N	18-11.918958E	MC
	61-11.458288N	18-12.328795E	MC
	61-12.276314N	18-12.679980E	MC
	61-13.099721N	18-12.972108E	MC
120	61-13.390569N	18-13.060744E	AZ
	61-16.564562N	18-13.988778E	ML
	61-19.738356N	18-14.919873E	ML
	61-22.912111N	18-15.854177E	ML
	61-26.085660N	18-16.791803E	ML
121	61-28.040177N	18-17.370821E	AZ
	61-30.093216N	18-18.439237E	ML
	61-32.258152N	18-19.568485E	ML
	61-34.422903N	18-20.700432E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	61-36.587523N	18-21.835093E	ML
122	61-36.811335N	18-21.952589E	AZ
	61-37.007541N	18-22.072320E	MC
	61-37.410638N	18-22.302492E	MC
	61-37.815497N	18-22.517891E	MC
	61-38.222115N	18-22.718621E	MC
	61-38.630339N	18-22.904431E	MC
	61-39.040062N	18-23.075298E	MC
	61-39.451070N	18-23.231190E	MC
	61-39.863366N	18-23.371984E	MC
	61-40.276735N	18-23.497760E	MC
	61-40.691070N	18-23.608384E	MC
123	61-40.926521N	18-23.662398E	AZ
	61-41.737953N	18-23.915566E	ML
	61-43.499988N	18-24.466056E	ML
	61-45.261973N	18-25.017648E	ML
	61-47.023910N	18-25.570232E	ML
	61-48.785849N	18-26.123930E	ML
	61-50.547683N	18-26.678734E	ML
	61-52.309470N	18-27.234541E	ML
	61-54.071258N	18-27.791472E	ML
124	61-55.722064N	18-28.314271E	AZ
	61-55.942373N	18-28.459095E	MC
	61-56.343450N	18-28.706696E	MC
	61-56.746461N	18-28.939406E	MC
	61-57.151298N	18-29.157316E	MC
	61-57.557859N	18-29.360178E	MC
	61-57.966090N	18-29.548090E	MC
	61-58.375726N	18-29.720898E	MC
	61-58.786714N	18-29.878585E	MC
125	61-59.142454N	18-30.001578E	AZ
	62-01.287209N	18-31.158917E	ML
	62-02.492468N	18-31.810499E	ML
	62-03.697666N	18-32.462966E	ML
	62-04.902804N	18-33.116320E	ML
	62-06.107884N	18-33.770448E	ML
126	62-06.198064N	18-33.819471E	AZ
	62-06.631500N	18-34.072507E	MC
	62-07.036317N	18-34.291558E	MC
127	62-07.451812N	18-34.499879E	AZ
128	62-07.501645N	18-34.526484E	AZ
	62-09.254075N	18-35.448643E	ML
	62-11.006386N	18-36.372519E	ML
	62-12.758576N	18-37.298234E	ML
	62-14.510647N	18-38.225678E	ML
	62-16.262594N	18-39.154972E	ML
	62-18.014476N	18-40.086013E	ML
129	62-19.387562N	18-40.817171E	AZ
130	62-20.236229N	18-42.414887E	AZ
	62-20.439122N	18-42.792998E	MC
	62-20.758657N	18-43.371492E	MC
	62-21.082843N	18-43.938128E	MC
	62-21.411472N	18-44.492646E	MC
131	62-21.672038N	18-44.918499E	AZ
	62-23.199109N	18-47.382577E	ML
	62-24.725469N	18-49.850867E	ML
	62-26.251118N	18-52.323379E	ML
	62-27.775944N	18-54.800109E	ML
	62-29.300107N	18-57.281088E	ML
	62-30.823499N	18-59.766196E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	62-32.346113N	19-02.255674E	ML
	62-33.868006N	19-04.749307E	ML
	62-35.389172N	19-07.247223E	ML
132	62-36.735509N	19-09.462739E	AZ
	62-38.172060N	19-11.922629E	ML
	62-39.779356N	19-14.681074E	ML
	62-41.385705N	19-17.444414E	ML
133	62-41.717764N	19-18.016438E	AZ
	62-43.064154N	19-20.444087E	ML
	62-44.609190N	19-23.236162E	ML
	62-46.153366N	19-26.033024E	ML
	62-47.696564N	19-28.834906E	ML
	62-49.238841N	19-31.641590E	ML
	62-50.780191N	19-34.453206E	ML
	62-52.320558N	19-37.269757E	ML
	62-53.859991N	19-40.091262E	ML
134	62-54.178315N	19-40.675611E	AZ
	62-54.809694N	19-45.062155E	ML
	62-55.219130N	19-47.916545E	ML
135	62-55.482975N	19-49.760434E	AZ
	62-55.757267N	19-50.138177E	ML
	62-56.172270N	19-50.709784E	ML
	62-56.587175N	19-51.281391E	ML
	62-57.001982N	19-51.852998E	ML
	62-57.416690N	19-52.424604E	ML
	62-57.831300N	19-52.996211E	ML
	62-58.245812N	19-53.567818E	ML
	62-58.660225N	19-54.139425E	ML
	62-59.074541N	19-54.711031E	ML
	62-59.488758N	19-55.282638E	ML
	62-59.902877N	19-55.854245E	ML
	63-00.316898N	19-56.425851E	ML
	63-00.730821N	19-56.997458E	ML
	63-01.144646N	19-57.569065E	ML
	63-01.558372N	19-58.140672E	ML
	63-01.972001N	19-58.712278E	ML
	63-02.385531N	19-59.283885E	ML
	63-02.798963N	19-59.855492E	ML
	63-03.212298N	20-00.427099E	ML
	63-03.625534N	20-00.998705E	ML
	63-04.038673N	20-01.570312E	ML
	63-04.451713N	20-02.141919E	ML
	63-04.864655N	20-02.713525E	ML
	63-05.277500N	20-03.285132E	ML
	63-05.690247N	20-03.856739E	ML
	63-06.102895N	20-04.428346E	ML
	63-06.515446N	20-04.999952E	ML
	63-06.927899N	20-05.571559E	ML
	63-07.340254N	20-06.143166E	ML
	63-07.752511N	20-06.714773E	ML
	63-08.164671N	20-07.286379E	ML
	63-08.576732N	20-07.857986E	ML
	63-08.988696N	20-08.429593E	ML
	63-09.400562N	20-09.001199E	ML
	63-09.812331N	20-09.572806E	ML
136	63-09.986073N	20-09.814008E	AZ

Den femte yttre avgränsningslinjen för Sveriges angränsande zon, i Bottenviken

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
137	63-38.014813N	21-22.042939E	AZ
	63-38.055231N	21-22.199272E	ML
	63-38.295587N	21-23.128797E	ML
	63-38.535910N	21-24.058323E	ML
	63-38.776199N	21-24.987848E	ML
	63-39.016453N	21-25.917373E	ML
	63-39.256674N	21-26.846899E	ML
	63-39.496860N	21-27.776424E	ML
	63-39.737013N	21-28.705949E	ML
	63-39.977132N	21-29.635474E	ML
	63-40.012700N	21-29.773173E	AZ
	63-40.419937N	21-30.334794E	ML
	63-40.827076N	21-30.896414E	ML
	63-41.234117N	21-31.458035E	ML
138	63-41.641061N	21-32.019655E	ML
	63-42.047907N	21-32.581276E	ML
	63-42.454655N	21-33.142897E	ML
	63-42.861306N	21-33.704517E	ML
	63-43.267859N	21-34.266138E	ML
	63-43.674315N	21-34.827759E	ML
	63-44.080673N	21-35.389379E	ML
	63-44.486933N	21-35.951000E	ML
	63-44.893096N	21-36.512620E	ML
	63-45.299161N	21-37.074241E	ML
	63-45.705129N	21-37.635862E	ML
	63-46.110999N	21-38.197482E	ML
	63-46.516772N	21-38.759103E	ML
	63-46.922447N	21-39.320723E	ML
	63-47.328025N	21-39.882344E	ML
	63-47.733506N	21-40.443965E	ML
	63-48.138889N	21-41.005585E	ML
	63-48.544175N	21-41.567206E	ML
	63-48.949363N	21-42.128827E	ML
	63-49.354454N	21-42.690447E	ML
	63-49.759447N	21-43.252068E	ML
	63-50.164344N	21-43.813688E	ML
	63-50.569143N	21-44.375309E	ML
	63-50.973844N	21-44.936930E	ML
	63-51.378449N	21-45.498550E	ML
	63-51.782956N	21-46.060171E	ML
	63-52.187366N	21-46.621792E	ML
	63-52.591679N	21-47.183412E	ML
	63-52.995894N	21-47.745033E	ML
	63-53.400013N	21-48.306653E	ML
	63-53.804034N	21-48.868274E	ML
	63-54.207958N	21-49.429895E	ML
	63-54.611785N	21-49.991515E	ML
	63-55.015515N	21-50.553136E	ML
	63-55.419147N	21-51.114756E	ML
	63-55.822683N	21-51.676377E	ML
	63-56.226122N	21-52.237998E	ML
	63-56.629463N	21-52.799618E	ML
	63-57.032708N	21-53.361239E	ML
	63-57.435856N	21-53.922860E	ML
	63-57.838906N	21-54.484480E	ML
	63-58.241860N	21-55.046101E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	63-58.644717N	21-55.607721E	ML
	63-59.047477N	21-56.169342E	ML
	63-59.450139N	21-56.730963E	ML
	63-59.852705N	21-57.292583E	ML
	64-00.255175N	21-57.854204E	ML
	64-00.657547N	21-58.415825E	ML
	64-01.059822N	21-58.977445E	ML
	64-01.462001N	21-59.539066E	ML
	64-01.864083N	22-00.100686E	ML
	64-02.266068N	22-00.662307E	ML
	64-02.667956N	22-01.223928E	ML
	64-03.069748N	22-01.785548E	ML
	64-03.471443N	22-02.347169E	ML
	64-03.873041N	22-02.908790E	ML
	64-04.274542N	22-03.470410E	ML
	64-04.675947N	22-04.032031E	ML
	64-05.077255N	22-04.593651E	ML
	64-05.478467N	22-05.155272E	ML
	64-05.879581N	22-05.716893E	ML
	64-06.280600N	22-06.278513E	ML
	64-06.681521N	22-06.840134E	ML
	64-07.082346N	22-07.401754E	ML
	64-07.483075N	22-07.963375E	ML
	64-07.883707N	22-08.524996E	ML
	64-08.284243N	22-09.086616E	ML
	64-08.684682N	22-09.648237E	ML
	64-09.085024N	22-10.209858E	ML
	64-09.485270N	22-10.771478E	ML
	64-09.885420N	22-11.333099E	ML
	64-10.285473N	22-11.894719E	ML
	64-10.685430N	22-12.456340E	ML
	64-11.085290N	22-13.017961E	ML
	64-11.485054N	22-13.579581E	ML
	64-11.884722N	22-14.141202E	ML
	64-12.284294N	22-14.702823E	ML
	64-12.683769N	22-15.264443E	ML
	64-13.083147N	22-15.826064E	ML
	64-13.482430N	22-16.387684E	ML
	64-13.881616N	22-16.949305E	ML
	64-14.280706N	22-17.510926E	ML
	64-14.679700N	22-18.072546E	ML
	64-15.078598N	22-18.634167E	ML
	64-15.477399N	22-19.195787E	ML
	64-15.876104N	22-19.757408E	ML
	64-16.274713N	22-20.319029E	ML
	64-16.673226N	22-20.880649E	ML
	64-17.071643N	22-21.442270E	ML
	64-17.469964N	22-22.003891E	ML
	64-17.868189N	22-22.565511E	ML
	64-18.266317N	22-23.127132E	ML
	64-18.664350N	22-23.688752E	ML
	64-19.062286N	22-24.250373E	ML
	64-19.460127N	22-24.811994E	ML
	64-19.857871N	22-25.373614E	ML
	64-20.255520N	22-25.935235E	ML
	64-20.653073N	22-26.496856E	ML
	64-21.050529N	22-27.058476E	ML
	64-21.447890N	22-27.620097E	ML
	64-21.845155N	22-28.181717E	ML
	64-22.242324N	22-28.743338E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-22.639397N	22-29.304959E	ML
	64-23.036374N	22-29.866579E	ML
	64-23.433256N	22-30.428200E	ML
	64-23.830041N	22-30.989821E	ML
	64-24.226731N	22-31.551441E	ML
	64-24.623325N	22-32.113062E	ML
139	64-24.670344N	22-32.179644E	AZ
140	64-24.994338N	22-32.255633E	AZ
	64-25.396443N	22-32.341986E	MC
	64-25.812784N	22-32.414782E	MC
	64-26.229610N	22-32.470841E	MC
	64-26.646762N	22-32.510105E	MC
	64-27.064135N	22-32.532531E	MC
	64-27.481673N	22-32.538093E	MC
	64-27.899166N	22-32.526719E	MC
	64-28.316498N	22-32.498489E	MC
	64-28.733511N	22-32.453346E	MC
	64-29.150204N	22-32.391277E	MC
	64-29.566304N	22-32.312320E	MC
	64-29.981750N	22-32.216570E	MC
141	64-30.418062N	22-32.097163E	AZ
	64-30.841761N	22-31.965033E	MC
	64-31.254491N	22-31.818741E	MC
	64-31.666024N	22-31.655581E	MC
	64-32.076295N	22-31.475775E	MC
	64-32.485142N	22-31.279265E	MC
	64-32.892452N	22-31.066134E	MC
	64-33.298063N	22-30.836326E	MC
	64-33.701907N	22-30.590061E	MC
	64-34.103824N	22-30.327285E	MC
	64-34.503699N	22-30.048080E	MC
	64-34.901417N	22-29.752530E	MC
142	64-35.311448N	22-29.428622E	AZ
	64-37.321095N	22-27.906344E	ML
	64-39.011777N	22-26.622767E	ML
	64-40.702254N	22-25.336474E	ML
143	64-41.956984N	22-24.379889E	AZ
	64-42.474987N	22-24.044788E	MC
	64-42.874839N	22-23.764139E	MC
	64-43.272571N	22-23.467205E	MC
	64-43.667968N	22-23.153918E	MC
144	64-44.067477N	22-22.818689E	AZ
	64-46.114768N	22-21.350722E	ML
145	64-46.774986N	22-20.876449E	AZ
	64-47.707235N	22-23.974151E	ML
146	64-48.284768N	22-25.896831E	AZ
	64-48.370475N	22-26.180419E	MC
	64-48.615867N	22-26.972989E	MC
	64-48.867059N	22-27.755617E	MC
	64-49.123960N	22-28.528026E	MC
	64-49.386472N	22-29.290065E	MC
147	64-49.483747N	22-29.565722E	AZ
	64-51.601302N	22-35.542422E	ML
	64-52.658592N	22-38.536536E	ML
148	64-52.892170N	22-39.199044E	AZ
	64-52.902722N	22-39.775775E	MC
	64-52.927874N	22-40.756276E	MC
	64-52.960175N	22-41.735706E	MC
	64-52.999595N	22-42.713684E	MC
	64-53.046198N	22-43.689990E	MC

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-53.099952N	22-44.664243E	MC
	64-53.160764N	22-45.636174E	MC
	64-53.228700N	22-46.605562E	MC
	64-53.303670N	22-47.572136E	MC
	64-53.385745N	22-48.535547E	MC
	64-53.474834N	22-49.495527E	MC
	64-53.570898N	22-50.451819E	MC
	64-53.673950N	22-51.404186E	MC
	64-53.783960N	22-52.352247E	MC
	64-53.900828N	22-53.295856E	MC
	64-54.024635N	22-54.234539E	MC
	64-54.155277N	22-55.168274E	MC
	64-54.292675N	22-56.096539E	MC
	64-54.436891N	22-57.019235E	MC
	64-54.587833N	22-57.936090E	MC
	64-54.745417N	22-58.846704E	MC
	64-54.909658N	22-59.750836E	MC
	64-55.080458N	23-00.648339E	MC
	64-55.257786N	23-01.538829E	MC
	64-55.441598N	23-02.422172E	MC
	64-55.631863N	23-03.297985E	MC
	64-55.828483N	23-04.166118E	MC
	64-56.031435N	23-05.026059E	MC
	64-56.240608N	23-05.877910E	MC
	64-56.456030N	23-06.721174E	MC
	64-56.677553N	23-07.555685E	MC
	64-56.905131N	23-08.381306E	MC
	64-57.138688N	23-09.197508E	MC
	64-57.378174N	23-10.004280E	MC
	64-57.623559N	23-10.801233E	MC
	64-57.874737N	23-11.588339E	MC
	64-58.131582N	23-12.365051E	MC
	64-58.394086N	23-13.131497E	MC
	64-58.662176N	23-13.887145E	MC
	64-58.935747N	23-14.631964E	MC
	64-59.214716N	23-15.365547E	MC
	64-59.498980N	23-16.087863E	MC
	64-59.788455N	23-16.798501E	MC
	65-00.083145N	23-17.497463E	MC
	65-00.382860N	23-18.184306E	MC
	65-00.687550N	23-18.859012E	MC
	65-00.997126N	23-19.521297E	MC
	65-01.311543N	23-20.171017E	MC
	65-01.630606N	23-20.807851E	MC
	65-01.954271N	23-21.431654E	MC
	65-02.282496N	23-22.042283E	MC
	65-02.615076N	23-22.639541E	MC
	65-02.951976N	23-23.223156E	MC
	65-03.293152N	23-23.792982E	MC
	65-03.638394N	23-24.348946E	MC
	65-03.987612N	23-24.890759E	MC
	65-04.340817N	23-25.418289E	MC
	65-04.697750N	23-25.931320E	MC
	65-05.058424N	23-26.429720E	MC
	65-05.422679N	23-26.913432E	MC
	65-05.790374N	23-27.382145E	MC
	65-06.161510N	23-27.835854E	MC
149	65-06.622231N	23-28.371010E	AZ
150	65-06.946499N	23-32.841995E	AZ
	65-07.281918N	23-33.329709E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	65-07.668087N	23-33.891330E	ML
	65-08.054162N	23-34.452951E	ML
	65-08.440144N	23-35.014571E	ML
	65-08.826032N	23-35.576192E	ML
	65-09.211826N	23-36.137812E	ML
	65-09.597526N	23-36.699433E	ML
	65-09.983133N	23-37.261054E	ML
	65-10.368646N	23-37.822674E	ML
	65-10.754065N	23-38.384295E	ML
	65-11.139391N	23-38.945916E	ML
	65-11.524623N	23-39.507536E	ML
	65-11.909762N	23-40.069157E	ML
	65-12.294807N	23-40.630777E	ML
	65-12.679758N	23-41.192398E	ML
	65-13.064616N	23-41.754019E	ML
	65-13.449381N	23-42.315639E	ML
	65-13.834052N	23-42.877260E	ML
	65-14.218629N	23-43.438880E	ML
	65-14.603113N	23-44.000501E	ML
	65-14.987504N	23-44.562122E	ML
	65-15.371801N	23-45.123742E	ML
	65-15.756004N	23-45.685363E	ML
	65-16.140115N	23-46.246984E	ML
	65-16.524132N	23-46.808604E	ML
	65-16.908055N	23-47.370225E	ML
	65-17.291885N	23-47.931845E	ML
	65-17.675622N	23-48.493466E	ML
	65-18.059266N	23-49.055087E	ML
	65-18.442816N	23-49.616707E	ML
	65-18.826273N	23-50.178328E	ML
	65-19.209637N	23-50.739949E	ML
	65-19.592908N	23-51.301569E	ML
	65-19.976085N	23-51.863190E	ML
	65-20.359169N	23-52.424810E	ML
	65-20.742160N	23-52.986431E	ML
	65-21.125058N	23-53.548052E	ML
	65-21.507863N	23-54.109672E	ML
	65-21.890574N	23-54.671293E	ML
151	65-21.924865N	23-54.721613E	AZ

Koordinatlista föreslagen yttre avgränsningslinje för den svenska kontinentalsockeln

Nedan redovisas koordinatlistan för utredningens förslag till yttre avgränsningslinje för den svenska kontinentalsockeln. Listan ska ingå som bilaga 4 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Kontinentalsockelns avgränsningslinje är en kontinuerlig linje utan avbrott.

Alla punkter utmed avgränsningslinjen beskrivs med geografiska koordinater i latitud och longitud i SWEREF 99. Koordinaterna är angivna i grader och minuter med sex decimaler på minuten. Följande punkttyper förekommer:

- brytpunkt som avtalats med annan stat (KP), eller
- segmenterad punkt på en rät geodetisk linje eller en loxodrom mellan två brytpunkter (MP).

Dessutom finns ett antal punkter utan markerad punkttyp som beskriver mittlinjen i Öresund. Dessa punkter anges med de koordinater som den 27 november 2014 utgjorde redovisning av denna gränslinje i Sjöfartsverkets sjökortsdatabas.

För brytpunkterna anges löpnummer i första kolumnen.

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
1	59-05.163633N	11-12.695538E	KP
	59-04.976898N	11-11.099783E	ML
2	59-04.755319N	11-09.210274E	KP
	59-04.733654N	11-09.198044E	ML
	59-03.776128N	11-08.654863E	ML
	59-02.818572N	11-08.112274E	ML
3	59-01.860981N	11-07.570173E	ML
	59-00.903356N	11-07.028585E	KP
	59-00.382369N	11-06.473408E	ML
	58-59.508118N	11-05.542546E	KP
4	58-59.373919N	11-05.300649E	ML
	58-58.643460N	11-03.984681E	KP
	58-58.358926N	11-02.584982E	ML
5	58-57.993095N	11-00.787899E	ML
	58-57.626872N	10-58.991490E	KP
	58-58.358926N	11-02.584982E	ML
	58-57.993095N	11-00.787899E	ML
6	58-56.536503N	10-55.074803E	KP
	58-56.439891N	10-54.533605E	ML
	58-56.258459N	10-53.517244E	ML
	58-56.077011N	10-52.500883E	ML
	58-55.895547N	10-51.484522E	ML
	58-55.714067N	10-50.468161E	ML
	58-55.532572N	10-49.451800E	ML
	58-55.351060N	10-48.435440E	ML
	58-55.169532N	10-47.419079E	ML
	58-54.987989N	10-46.402718E	ML
7	58-54.806429N	10-45.386357E	KP
	58-54.623571N	10-44.370856E	ML
	58-54.440697N	10-43.355354E	ML
	58-54.257807N	10-42.339853E	ML
	58-54.074900N	10-41.324352E	ML
	58-53.891977N	10-40.308850E	ML
	58-53.709038N	10-39.293349E	ML
	58-53.536297N	10-38.334538E	KP
	58-52.988586N	10-38.143043E	ML
	58-52.440729N	10-37.951548E	ML
8	58-51.892727N	10-37.760053E	ML
	58-51.344580N	10-37.568557E	ML
	58-50.796288N	10-37.377062E	ML
	58-50.247851N	10-37.185567E	ML
	58-49.699268N	10-36.994072E	ML
	58-49.150540N	10-36.802576E	ML
	58-48.601667N	10-36.611081E	ML
	58-48.052648N	10-36.419586E	ML
	58-47.503484N	10-36.228091E	ML
	58-46.954175N	10-36.036596E	ML
9	58-46.404721N	10-35.845100E	ML
	58-45.855120N	10-35.653605E	ML
	58-45.657642N	10-35.584811E	KP
	58-45.234462N	10-34.818775E	ML
	58-44.507627N	10-33.504218E	ML
	58-43.780523N	10-32.190479E	ML
	58-43.053209N	10-30.877756E	ML
	58-42.325737N	10-29.565939E	ML
	58-41.597995N	10-28.254937E	ML
	58-40.869991N	10-26.944956E	ML
10	58-40.141827N	10-25.635775E	ML
	58-39.413401N	10-24.327614E	ML
	58-38.684761N	10-23.020257E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-37.955914N	10-21.713912E	ML
	58-37.226799N	10-20.408378E	ML
	58-36.497532N	10-19.103845E	ML
	58-35.767999N	10-17.800122E	ML
	58-35.038259N	10-16.497407E	ML
	58-34.308254N	10-15.195499E	ML
	58-33.578098N	10-13.894590E	ML
	58-32.847676N	10-12.594488E	ML
	58-32.117046N	10-11.295287E	ML
	58-31.386212N	10-09.997089E	ML
11	58-30.655102N	10-08.699693E	KP
	58-30.191312N	10-08.482348E	ML
	58-29.222425N	10-08.028697E	ML
	58-28.253458N	10-07.575347E	ML
	58-27.284473N	10-07.122494E	ML
	58-26.315466N	10-06.670035E	ML
	58-25.346437N	10-06.217969E	ML
	58-24.377389N	10-05.766399E	ML
	58-23.408261N	10-05.315125E	ML
	58-22.439169N	10-04.864337E	ML
	58-21.470001N	10-04.413948E	ML
	58-20.500811N	10-03.963949E	ML
	58-19.531604N	10-03.514441E	ML
	58-18.562370N	10-03.065220E	ML
	58-17.593118N	10-02.616489E	ML
	58-16.623845N	10-02.168145E	ML
12	58-15.654474N	10-01.720153E	KP
	58-15.230868N	10-03.433861E	ML
	58-14.806847N	10-05.146860E	ML
	58-14.382481N	10-06.859082E	ML
	58-13.957726N	10-08.570739E	ML
	58-13.532520N	10-10.281633E	ML
	58-13.107029N	10-11.991845E	ML
	58-12.681093N	10-13.701395E	ML
	58-12.254763N	10-15.410277E	ML
	58-11.828096N	10-17.118484E	ML
	58-11.401038N	10-18.826021E	ML
	58-10.973585N	10-20.532787E	ML
	58-10.545798N	10-22.238979E	ML
	58-10.117563N	10-23.944406E	ML
	58-09.688992N	10-25.649157E	ML
	58-09.260031N	10-27.353237E	ML
	58-08.830680N	10-29.056647E	ML
	58-08.400941N	10-30.759387E	ML
	58-07.970812N	10-32.461455E	ML
13	58-07.969569N	10-32.466375E	KP
	58-07.211743N	10-33.692871E	ML
	58-06.453641N	10-34.918472E	ML
	58-05.695433N	10-36.143087E	ML
	58-04.936967N	10-37.366939E	ML
	58-04.178291N	10-38.589921E	ML
	58-03.419465N	10-39.812128E	ML
	58-02.660427N	10-41.033366E	ML
	58-01.901181N	10-42.253736E	ML
	58-01.141727N	10-43.473240E	ML
	58-00.382120N	10-44.691871E	ML
	57-59.622309N	10-45.909738E	ML
	57-58.862235N	10-47.126647E	ML
	57-58.102065N	10-48.342780E	ML
	57-57.341632N	10-49.557956E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-56.580996N	10-50.772372E	ML
	57-55.820208N	10-51.985920E	ML
	57-55.059212N	10-53.198507E	ML
	57-54.298014N	10-54.410336E	ML
	57-53.536611N	10-55.621306E	ML
	57-52.775058N	10-56.831413E	ML
	57-52.013300N	10-58.040663E	ML
	57-51.251285N	10-59.249063E	ML
	57-50.489173N	11-00.456596E	ML
	57-49.726805N	11-01.663280E	ML
14	57-48.977584N	11-02.848060E	KP
	57-48.090820N	11-03.704671E	ML
	57-47.203988N	11-04.560691E	ML
	57-46.316996N	11-05.416005E	ML
	57-45.429947N	11-06.270501E	ML
	57-44.542796N	11-07.124388E	ML
	57-43.655539N	11-07.977567E	ML
	57-42.768179N	11-08.830137E	ML
	57-41.880764N	11-09.681894E	ML
	57-40.993189N	11-10.532951E	ML
	57-40.105566N	11-11.383398E	ML
	57-39.217837N	11-12.233140E	ML
	57-38.329950N	11-13.082184E	ML
	57-37.442065N	11-13.930514E	ML
	57-36.554022N	11-14.778149E	ML
	57-35.665874N	11-15.625083E	ML
	57-34.777621N	11-16.471317E	ML
	57-33.889321N	11-17.316947E	ML
	57-33.000914N	11-18.161779E	ML
	57-32.112406N	11-19.006014E	ML
	57-31.223794N	11-19.849553E	ML
	57-30.335078N	11-20.692397E	ML
	57-29.446259N	11-21.534547E	ML
	57-28.557390N	11-22.375998E	ML
	57-27.668366N	11-23.216862E	ML
15	57-26.967047N	11-23.879572E	KP
	57-26.054050N	11-24.625909E	ML
	57-25.140959N	11-25.371719E	ML
	57-24.227784N	11-26.116898E	ML
	57-23.314582N	11-26.861441E	ML
	57-22.401243N	11-27.605360E	ML
	57-21.487875N	11-28.348644E	ML
	57-20.574426N	11-29.091301E	ML
	57-19.660898N	11-29.833430E	ML
	57-18.747285N	11-30.574834E	ML
	57-17.833593N	11-31.315712E	ML
	57-16.919819N	11-32.055965E	ML
	57-16.005962N	11-32.795495E	ML
	57-15.092082N	11-33.534597E	ML
	57-14.178064N	11-34.272982E	ML
	57-13.264020N	11-35.010741E	ML
	57-12.349897N	11-35.747979E	ML
	57-11.435691N	11-36.484499E	ML
	57-10.521406N	11-37.220499E	ML
	57-09.607041N	11-37.955881E	ML
	57-08.692596N	11-38.690647E	ML
	57-07.778124N	11-39.424792E	ML
	57-06.863518N	11-40.158327E	ML
	57-05.948886N	11-40.891243E	ML
	57-05.034177N	11-41.623644E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-04.119331N	11-42.355338E	ML
	57-03.204462N	11-43.086515E	ML
	57-02.289513N	11-43.817081E	ML
	57-01.374485N	11-44.547037E	ML
	57-00.459431N	11-45.276378E	ML
	56-59.544245N	11-46.005116E	ML
	56-58.629035N	11-46.733341E	ML
	56-57.713690N	11-47.460865E	ML
	56-56.798323N	11-48.187876E	ML
	56-55.882877N	11-48.914283E	ML
	56-54.967350N	11-49.639987E	ML
	56-54.051746N	11-50.365186E	ML
	56-53.136065N	11-51.089782E	ML
	56-52.220307N	11-51.813875E	ML
	56-51.304469N	11-52.537269E	ML
	56-50.388607N	11-53.260058E	ML
	56-49.472615N	11-53.982350E	ML
	56-48.556600N	11-54.704039E	ML
	56-47.640504N	11-55.425032E	ML
	56-46.724333N	11-56.145527E	ML
	56-45.808085N	11-56.865426E	ML
	56-44.891761N	11-57.584827E	ML
	56-43.975358N	11-58.303536E	ML
	56-43.058878N	11-59.021651E	ML
	56-42.142378N	11-59.739267E	ML
	56-41.225744N	12-00.456197E	ML
	56-40.309089N	12-01.172630E	ML
	56-39.392358N	12-01.888472E	ML
	56-38.475497N	12-02.603729E	ML
	56-37.558613N	12-03.318393E	ML
	56-36.641653N	12-04.032469E	ML
	56-35.724618N	12-04.746055E	ML
	56-34.807560N	12-05.458953E	ML
	56-33.890373N	12-06.171367E	ML
	56-32.973109N	12-06.883098E	ML
	56-32.055825N	12-07.594339E	ML
	56-31.138412N	12-08.305001E	ML
16	56-30.504369N	12-08.795802E	KP
	56-29.519378N	12-08.505874E	ML
	56-28.534436N	12-08.216271E	ML
	56-27.549427N	12-07.926812E	ML
	56-26.564409N	12-07.637686E	ML
	56-25.579434N	12-07.348791E	ML
	56-24.594394N	12-07.060136E	ML
	56-23.609344N	12-06.771715E	ML
	56-22.624282N	12-06.483530E	ML
	56-21.639212N	12-06.195675E	ML
	56-20.654128N	12-05.907957E	ML
	56-19.669036N	12-05.620569E	ML
	56-18.683934N	12-05.333414E	ML
17	56-18.200226N	12-05.192452E	KP
	56-17.707065N	12-06.752910E	ML
	56-17.213564N	12-08.312657E	ML
	56-16.719782N	12-09.871738E	ML
	56-16.225610N	12-11.430062E	ML
	56-15.731159N	12-12.987817E	ML
	56-15.236372N	12-14.544812E	ML
	56-14.741253N	12-16.101240E	ML
	56-14.245798N	12-17.656909E	ML
	56-13.750013N	12-19.212012E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-13.253946N	12-20.766351E	ML
18	56-12.946810N	12-21.727850E	KP
19	56-12.888047N	12-21.911683E	KP
	56-12.837593N	12-22.069501E	
	56-11.305098N	12-24.241392E	
	56-11.261549N	12-24.310938E	
	56-10.839204N	12-24.985258E	
	56-10.612543N	12-25.347659E	
	56-10.579695N	12-25.400165E	
	56-10.204702N	12-25.999494E	
	56-10.068210N	12-26.157459E	
	56-09.879849N	12-26.311959E	
	56-09.745754N	12-26.477899E	
	56-09.573333N	12-26.758283E	
	56-09.260387N	12-27.267544E	
	56-09.169161N	12-27.411274E	
	56-09.075148N	12-27.559369E	
	56-08.940135N	12-27.825036E	
	56-08.529101N	12-28.801742E	
	56-07.826583N	12-30.188560E	
	56-07.062273N	12-32.089607E	
	56-06.973931N	12-32.326798E	
	56-06.842337N	12-32.640867E	
	56-06.340201N	12-33.609209E	
	56-06.067673N	12-34.086512E	
	56-05.800242N	12-34.554725E	
	56-05.399739N	12-35.241747E	
	56-05.346248N	12-35.345746E	
	56-05.273538N	12-35.487120E	
	56-05.254452N	12-35.511943E	
	56-04.916840N	12-35.958216E	
	56-04.041974N	12-37.415909E	
	56-03.720137N	12-37.940784E	
	56-03.385225N	12-38.654181E	
	56-03.284987N	12-38.811847E	
	56-02.888431N	12-39.099123E	
	56-02.386876N	12-39.367725E	
	56-01.857569N	12-39.394490E	
	56-01.386767N	12-39.395741E	
	56-00.774706N	12-39.235454E	
	56-00.763688N	12-39.232560E	
	56-00.603736N	12-39.233962E	
	56-00.200381N	12-39.188860E	
	55-59.968879N	12-39.139287E	
	55-59.491913N	12-39.131033E	
	55-58.693487N	12-39.102839E	
	55-58.380153N	12-39.081469E	
	55-57.977007N	12-39.007117E	
	55-56.938696N	12-38.924504E	
	55-55.550617N	12-38.783671E	
	55-55.376234N	12-38.931941E	
	55-54.648319N	12-39.550597E	
	55-54.413230N	12-39.766361E	
	55-53.587101N	12-40.659908E	
	55-53.587101N	12-40.659908E	
	55-53.344448N	12-40.781006E	
	55-53.075102N	12-40.915385E	
	55-52.198402N	12-41.399254E	
	55-51.492499N	12-41.543926E	
	55-50.175110N	12-41.923724E	

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-50.042087N	12-42.031468E	
	55-49.879105N	12-42.163454E	
20	55-49.596000N	12-42.446000E	KP
	55-48.744104N	12-43.369581E	ML
	55-47.892110N	12-44.292509E	ML
	55-47.039993N	12-45.214760E	ML
	55-46.187755N	12-46.136430E	ML
	55-45.335447N	12-47.057326E	ML
	55-44.482962N	12-47.977551E	ML
	55-43.630411N	12-48.897194E	ML
	55-42.777735N	12-49.816068E	ML
	55-41.924886N	12-50.734369E	ML
21	55-41.915000N	12-50.745000E	KP
	55-41.021110N	12-51.530974E	ML
	55-40.127084N	12-52.316217E	ML
	55-39.233023N	12-53.100948E	ML
22	55-38.615000N	12-53.643000E	KP
	55-37.649308N	12-53.197246E	ML
23	55-36.814000N	12-52.812000E	KP
	55-36.167609N	12-51.468670E	ML
	55-35.520897N	12-50.125977E	ML
	55-34.873946N	12-48.784118E	ML
	55-34.226807N	12-47.442897E	ML
	55-33.579377N	12-46.102512E	ML
	55-32.931706N	12-44.762769E	ML
24	55-32.416000N	12-43.697000E	KP
	55-31.429769N	12-43.426325E	ML
	55-30.443548N	12-43.155898E	ML
	55-29.457319N	12-42.885780E	ML
25	55-29.316000N	12-42.847000E	KP
	55-28.622895N	12-41.582338E	ML
	55-27.929576N	12-40.318372E	ML
	55-27.236047N	12-39.055241E	ML
	55-26.542251N	12-37.792759E	ML
26	55-25.867000N	12-36.565000E	KP
	55-24.886297N	12-36.891489E	ML
	55-23.905601N	12-37.217722E	ML
	55-22.924885N	12-37.543675E	ML
	55-21.944152N	12-37.869443E	ML
	55-20.963451N	12-38.194833E	ML
27	55-20.200000N	12-38.448000E	KP
	55-19.203704N	12-38.342153E	ML
28	55-18.463327N	12-38.263495E	KP
	55-17.528844N	12-38.878296E	ML
	55-16.594368N	12-39.492665E	ML
	55-15.659778N	12-40.106452E	ML
29	55-14.963194N	12-40.563694E	KP
	55-14.187074N	12-41.662146E	ML
	55-13.410742N	12-42.759983E	ML
	55-12.634290N	12-43.857007E	ML
	55-11.857666N	12-44.953317E	ML
	55-11.080925N	12-46.049005E	ML
	55-10.303956N	12-47.143888E	ML
30	55-09.963037N	12-47.624076E	KP
	55-09.402834N	12-49.066941E	ML
	55-08.842350N	12-50.509265E	ML
	55-08.281573N	12-51.950824E	ML
	55-07.720505N	12-53.391714E	ML
	55-07.159146N	12-54.831933E	ML
	55-06.597499N	12-56.271577E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-06.035615N	12-57.710454E	ML
	55-05.473387N	12-59.148665E	ML
	55-04.910924N	13-00.586204E	ML
	55-04.348172N	13-02.023074E	ML
31	55-03.861339N	13-03.264857E	KP
	55-03.134197N	13-04.456088E	ML
	55-02.406837N	13-05.646528E	ML
	55-01.679277N	13-06.836342E	ML
	55-00.951516N	13-08.025437E	ML
32	55-00.549847N	13-08.681274E	KP
33	55-00.599978N	13-09.273862E	KP
	55-00.624331N	13-10.506391E	ML
	55-00.658253N	13-12.242256E	ML
	55-00.691763N	13-13.978179E	ML
	55-00.724859N	13-15.714064E	ML
	55-00.757544N	13-17.450100E	ML
	55-00.789816N	13-19.186191E	ML
	55-00.821674N	13-20.922242E	ML
	55-00.853121N	13-22.658442E	ML
	55-00.884208N	13-24.394599E	ML
	55-00.914830N	13-26.130904E	ML
	55-00.945038N	13-27.867167E	ML
	55-00.974833N	13-29.603481E	ML
	55-01.004215N	13-31.339845E	ML
	55-01.033185N	13-33.076259E	ML
	55-01.061742N	13-34.812721E	ML
	55-01.089886N	13-36.549231E	ML
	55-01.117616N	13-38.285695E	ML
	55-01.144989N	13-40.022298E	ML
	55-01.171894N	13-41.758908E	ML
	55-01.198386N	13-43.495549E	ML
	55-01.224466N	13-45.232288E	ML
34	55-01.250118N	13-46.969006E	KP
	55-00.920560N	13-48.154014E	ML
	55-00.485362N	13-49.717106E	ML
	54-00.049881N	13-51.279729E	ML
	54-59.614007N	13-52.841699E	ML
	54-59.177797N	13-54.403202E	ML
	54-58.741303N	13-55.964048E	ML
	54-58.304420N	13-57.524429E	ML
35	54-57.867272N	13-59.084181E	KP
36	54-57.781982N	13-59.599449E	KP
	54-58.576657N	14-00.649339E	ML
	54-59.371245N	14-01.699974E	ML
	55-00.165628N	14-02.751207E	ML
	55-00.959914N	14-03.803131E	ML
	55-01.753997N	14-04.855841E	ML
	55-02.547927N	14-05.909150E	ML
	55-03.341707N	14-06.963153E	ML
	55-04.135390N	14-08.017943E	ML
	55-04.928866N	14-09.073334E	ML
	55-05.722191N	14-10.129515E	ML
	55-06.515364N	14-11.186299E	ML
	55-07.308384N	14-12.243779E	ML
	55-08.101252N	14-13.302051E	ML
	55-08.893967N	14-14.360926E	ML
	55-09.686476N	14-15.420597E	ML
	55-10.478885N	14-16.480871E	ML
	55-11.271140N	14-17.541940E	ML
	55-12.063242N	14-18.603616E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-12.855190N	14-19.666088E	ML
	55-13.646930N	14-20.729169E	ML
	55-14.438570N	14-21.793046E	ML
	55-15.230000N	14-22.857534E	ML
	55-16.021331N	14-23.922820E	ML
	55-16.812505N	14-24.988717E	ML
	55-17.603471N	14-26.055414E	ML
	55-18.394335N	14-27.122724E	ML
37	55-18.697994N	14-27.532876E	KP
	55-19.452788N	14-28.678036E	ML
	55-20.207463N	14-29.823926E	ML
	55-20.961904N	14-30.970638E	ML
	55-21.716166N	14-32.117982E	ML
	55-22.470301N	14-33.266052E	ML
	55-23.224203N	14-34.414850E	ML
	55-23.977924N	14-35.564472E	ML
	55-24.731519N	14-36.714727E	ML
	55-25.484879N	14-37.865712E	ML
	55-26.238057N	14-39.017427E	ML
	55-26.991055N	14-40.169969E	ML
	55-27.743871N	14-41.323147E	ML
	55-28.496505N	14-42.477057E	ML
	55-29.249011N	14-43.631794E	ML
	55-30.001281N	14-44.787171E	ML
	55-30.753368N	14-45.943281E	ML
	55-31.505272N	14-47.100127E	ML
	55-32.256993N	14-48.257803E	ML
	55-33.008531N	14-49.416119E	ML
	55-33.759885N	14-50.575173E	ML
	55-34.511055N	14-51.734964E	ML
	55-35.262041N	14-52.895588E	ML
	55-36.012843N	14-54.056856E	ML
	55-36.763460N	14-55.218863E	ML
	55-37.513892N	14-56.381705E	ML
	55-38.264139N	14-57.545192E	ML
	55-39.014200N	14-58.709421E	ML
	55-39.764076N	14-59.874392E	ML
	55-40.513766N	15-01.040200E	ML
	55-41.263270N	15-02.206657E	ML
38	55-41.455817N	15-02.506448E	KP
	55-41.091097N	15-04.151040E	ML
	55-40.726024N	15-05.795135E	ML
	55-40.360584N	15-07.438624E	ML
	55-39.994777N	15-09.081697E	ML
	55-39.628604N	15-10.724259E	ML
	55-39.262119N	15-12.366309E	ML
	55-38.895213N	15-14.007846E	ML
	55-38.527942N	15-15.648776E	ML
	55-38.160305N	15-17.289288E	ML
	55-37.792303N	15-18.929287E	ML
	55-37.423936N	15-20.568772E	ML
	55-37.055205N	15-22.207743E	ML
	55-36.686108N	15-23.846200E	ML
	55-36.316648N	15-25.484142E	ML
	55-35.946823N	15-27.121569E	ML
	55-35.576635N	15-28.758481E	ML
	55-35.206084N	15-30.394878E	ML
	55-34.835169N	15-32.030759E	ML
	55-34.463891N	15-33.666123E	ML
	55-34.092196N	15-35.300970E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-33.720193N	15-36.935301E	ML
	55-33.347828N	15-38.569115E	ML
	55-32.975101N	15-40.202412E	ML
	55-32.602012N	15-41.835190E	ML
	55-32.228562N	15-43.467451E	ML
	55-31.854696N	15-45.099192E	ML
	55-31.480523N	15-46.730510E	ML
	55-31.105990N	15-48.361214E	ML
	55-30.731042N	15-49.991398E	ML
	55-30.355788N	15-51.621063E	ML
	55-29.980174N	15-53.250304E	ML
	55-29.604146N	15-54.878927E	ML
	55-29.227813N	15-56.507032E	ML
	55-28.851066N	15-58.134709E	ML
	55-28.474015N	15-59.761771E	ML
	55-28.096551N	16-01.388405E	ML
	55-27.718728N	16-03.014422E	ML
	55-27.340601N	16-04.640014E	ML
	55-26.962062N	16-06.265081E	ML
	55-26.583166N	16-07.889531E	ML
	55-26.203966N	16-09.513555E	ML
	55-25.824354N	16-11.137053E	ML
	55-25.444386N	16-12.760028E	ML
	55-25.064061N	16-14.382478E	ML
	55-24.683380N	16-16.004405E	ML
	55-24.302343N	16-17.625712E	ML
	55-23.920950N	16-19.246589E	ML
	55-23.539200N	16-20.867035E	ML
	55-23.157095N	16-22.486862E	ML
	55-22.774635N	16-24.106162E	ML
	55-22.391821N	16-25.724937E	ML
	55-22.008598N	16-27.343183E	ML
	55-21.625073N	16-28.961000E	ML
39	55-21.276052N	16-30.431329E	KP
40	55-21.641480N	16-32.009233E	KP
	55-21.649619N	16-32.036157E	ML
	55-22.116395N	16-33.585066E	ML
	55-22.582840N	16-35.134578E	ML
	55-23.049007N	16-36.684695E	ML
	55-23.514788N	16-38.235414E	ML
	55-23.980290N	16-39.786738E	ML
	55-24.445406N	16-41.338662E	ML
	55-24.910243N	16-42.891192E	ML
	55-25.374747N	16-44.444324E	ML
	55-25.838916N	16-45.998154E	ML
	55-26.302752N	16-47.552492E	ML
	55-26.766255N	16-49.107432E	ML
	55-27.229421N	16-50.663070E	ML
	55-27.692254N	16-52.219215E	ML
	55-28.154751N	16-53.776057E	ML
	55-28.616915N	16-55.333407E	ML
	55-29.078795N	16-56.891456E	ML
	55-29.540287N	16-58.450009E	ML
41	55-30.001475N	17-00.009233E	KP
	55-30.346419N	17-01.491327E	ML
	55-30.724743N	17-03.118784E	ML
	55-31.102699N	17-04.746848E	ML
	55-31.480346N	17-06.375333E	ML
	55-31.857572N	17-08.004422E	ML
	55-32.234432N	17-09.634023E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-32.610981N	17-11.264044E	ML
	55-32.987163N	17-12.894672E	ML
	55-33.362923N	17-14.525807E	ML
	55-33.738371N	17-16.157457E	ML
	55-34.113452N	17-17.789617E	ML
	55-34.488165N	17-19.422287E	ML
	55-34.862509N	17-21.055562E	ML
42	55-35.236472N	17-22.689233E	KP
	55-35.326464N	17-22.971323E	ML
	55-35.816007N	17-24.507210E	ML
	55-36.305223N	17-26.043728E	ML
	55-36.794109N	17-27.580973E	ML
	55-37.282723N	17-29.118757E	ML
	55-37.770953N	17-30.657265E	ML
	55-38.258911N	17-32.196311E	ML
	55-38.746537N	17-33.736085E	ML
	55-39.233835N	17-35.276489E	ML
	55-39.720805N	17-36.817430E	ML
	55-40.207443N	17-38.359097E	ML
	55-40.693751N	17-39.901395E	ML
	55-41.179783N	17-41.444328E	ML
	55-41.665431N	17-42.987888E	ML
	55-42.150801N	17-44.532083E	ML
	55-42.635840N	17-46.076909E	ML
	55-43.120546N	17-47.622461E	ML
	55-43.604922N	17-49.168549E	ML
	55-44.088966N	17-50.715268E	ML
	55-44.572675N	17-52.262713E	ML
	55-45.056108N	17-53.810697E	ML
	55-45.539152N	17-55.359403E	ML
	55-46.021919N	17-56.908649E	ML
	55-46.504350N	17-58.458621E	ML
43	55-46.986465N	18-00.009233E	KP
	55-47.459190N	18-01.240953E	ML
	55-48.020738N	18-02.705541E	ML
	55-48.582039N	18-04.170831E	ML
	55-49.142986N	18-05.636814E	ML
	55-49.703684N	18-07.103595E	ML
	55-50.264084N	18-08.570978E	ML
	55-50.824183N	18-10.039060E	ML
	55-51.383980N	18-11.507840E	ML
	55-51.943530N	18-12.977323E	ML
	55-52.502775N	18-14.447600E	ML
	55-53.061666N	18-15.918476E	ML
	55-53.620309N	18-17.390056E	ML
	55-54.178646N	18-18.862431E	ML
	55-54.736737N	18-20.335414E	ML
44	55-55.294459N	18-21.809233E	KP
	55-55.257642N	18-22.315068E	ML
	55-55.128971N	18-24.077530E	ML
	55-54.999879N	18-25.839876E	ML
	55-54.870372N	18-27.601914E	ML
	55-54.740444N	18-29.363835E	ML
	55-54.610098N	18-31.125541E	ML
	55-54.479335N	18-32.887033E	ML
	55-54.348153N	18-34.648310E	ML
	55-54.216554N	18-36.409371E	ML
	55-54.084535N	18-38.170310E	ML
	55-53.952101N	18-39.930936E	ML
	55-53.819247N	18-41.691440E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-53.685975N	18-43.451725E	ML
	55-53.552230N	18-45.211880E	ML
	55-53.418124N	18-46.971724E	ML
	55-53.283599N	18-48.731443E	ML
	55-53.148657N	18-50.490940E	ML
	55-53.013244N	18-52.250208E	ML
45	55-52.877461N	18-54.009233E	KP
46	55-52.789461N	18-55.554233E	KP
47	55-53.478509N	18-56.571251E	KP
	55-53.888999N	18-57.360251E	ML
	55-54.299417N	18-58.149251E	ML
	55-54.709762N	18-58.938251E	ML
	55-55.120034N	18-59.727250E	ML
	55-55.530234N	19-00.516250E	ML
48	55-55.921000N	19-01.268000E	KP
	55-56.590836N	19-02.586095E	ML
	55-57.260413N	19-03.904985E	ML
49	55-57.300000N	19-03.983000E	KP
	55-57.910649N	19-04.307869E	ML
50	55-58.867000N	19-04.817000E	KP
	56-01.442509N	19-05.382277E	ML
	56-00.451937N	19-05.164669E	ML
	55-59.461405N	19-04.947369E	ML
51	56-02.433000N	19-05.600000E	KP
52	56-14.994088N	19-13.356250E	KP
	56-15.559526N	19-13.708971E	ML
	56-16.124824N	19-14.061692E	ML
	56-16.689982N	19-14.414412E	ML
	56-17.255000N	19-14.767133E	ML
	56-17.819879N	19-15.119854E	ML
	56-18.384618N	19-15.472575E	ML
	56-18.949217N	19-15.825295E	ML
	56-19.513677N	19-16.178016E	ML
	56-20.077997N	19-16.530737E	ML
	56-20.642177N	19-16.883457E	ML
	56-21.206218N	19-17.236178E	ML
	56-21.770119N	19-17.588899E	ML
	56-22.333881N	19-17.941620E	ML
	56-22.897503N	19-18.294340E	ML
	56-23.460986N	19-18.647061E	ML
	56-24.024329N	19-18.999782E	ML
	56-24.587532N	19-19.352502E	ML
	56-25.150596N	19-19.705223E	ML
	56-25.713521N	19-20.057944E	ML
	56-26.276306N	19-20.410665E	ML
	56-26.838952N	19-20.763385E	ML
53	56-26.992717N	19-20.859795E	KP
	56-27.566613N	19-21.146246E	ML
	56-28.140364N	19-21.432697E	ML
	56-28.713970N	19-21.719147E	ML
	56-29.287431N	19-22.005598E	ML
	56-29.860747N	19-22.292049E	ML
	56-30.433918N	19-22.578500E	ML
	56-31.006944N	19-22.864951E	ML
	56-31.579825N	19-23.151401E	ML
	56-32.152562N	19-23.437852E	ML
	56-32.725153N	19-23.724303E	ML
	56-33.297599N	19-24.010754E	ML
	56-33.869901N	19-24.297205E	ML
	56-34.442057N	19-24.583655E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
54	56-34.991790N	19-24.858948E	KP
	56-35.548935N	19-25.228644E	ML
	56-36.105942N	19-25.598340E	ML
	56-36.662812N	19-25.968037E	ML
	56-37.219544N	19-26.337733E	ML
	56-37.776139N	19-26.707429E	ML
	56-38.332597N	19-27.077126E	ML
	56-38.888917N	19-27.446822E	ML
	56-39.445101N	19-27.816518E	ML
	56-40.001146N	19-28.186214E	ML
	56-40.557055N	19-28.555911E	ML
	56-41.112826N	19-28.925607E	ML
	56-41.668460N	19-29.295303E	ML
	56-42.223957N	19-29.665000E	ML
	56-42.779317N	19-30.034696E	ML
	56-43.334540N	19-30.404392E	ML
	56-43.889625N	19-30.774088E	ML
	56-44.444573N	19-31.143785E	ML
	56-44.990653N	19-31.507662E	KP
55	56-45.546376N	19-31.872112E	ML
	56-46.101961N	19-32.236562E	ML
	56-46.657409N	19-32.601011E	ML
	56-47.212719N	19-32.965461E	ML
	56-47.767892N	19-33.329911E	ML
	56-48.322927N	19-33.694360E	ML
	56-48.877825N	19-34.058810E	ML
	56-49.432585N	19-34.423260E	ML
	56-49.987207N	19-34.787709E	ML
	56-50.541693N	19-35.152159E	ML
	56-51.096041N	19-35.516609E	ML
	56-51.650251N	19-35.881058E	ML
	56-52.204324N	19-36.245508E	ML
	56-52.758260N	19-36.609958E	ML
	56-53.312059N	19-36.974407E	ML
	56-53.865720N	19-37.338857E	ML
	56-54.419244N	19-37.703307E	ML
	56-54.972630N	19-38.067756E	ML
	56-55.525880N	19-38.432206E	ML
56-56.078992N	19-38.796656E	ML	
56-56.631967N	19-39.161105E	ML	
56-57.184804N	19-39.525555E	ML	
56-57.737505N	19-39.890005E	ML	
56	56-57.989174N	19-40.055984E	KP
	56-58.525348N	19-40.494644E	ML
	56-59.061392N	19-40.933304E	ML
	56-59.597307N	19-41.371964E	ML
	57-00.133093N	19-41.810623E	ML
	57-00.668751N	19-42.249283E	ML
	57-01.204279N	19-42.687943E	ML
	57-01.739678N	19-43.126603E	ML
	57-02.274948N	19-43.565262E	ML
	57-02.810089N	19-44.003922E	ML
	57-03.345101N	19-44.442582E	ML
	57-03.879984N	19-44.881242E	ML
	57-04.414738N	19-45.319901E	ML
	57-04.949363N	19-45.758561E	ML
	57-05.483859N	19-46.197221E	ML
57-06.018227N	19-46.635881E	ML	
57-06.552465N	19-47.074540E	ML	
57-07.086575N	19-47.513200E	ML	

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-07.620555N	19-47.951860E	ML
	57-08.154407N	19-48.390520E	ML
	57-08.688131N	19-48.829179E	ML
	57-09.221725N	19-49.267839E	ML
	57-09.755191N	19-49.706499E	ML
	57-10.288528N	19-50.145159E	ML
	57-10.821736N	19-50.583818E	ML
	57-11.354815N	19-51.022478E	ML
	57-11.887766N	19-51.461138E	ML
	57-12.420588N	19-51.899798E	ML
	57-12.953281N	19-52.338457E	ML
	57-13.485846N	19-52.777117E	ML
	57-14.018282N	19-53.215777E	ML
57	57-14.179366N	19-53.348510E	KP
	57-14.725945N	19-53.722535E	ML
	57-15.272389N	19-54.096559E	ML
	57-15.818697N	19-54.470583E	ML
	57-16.364870N	19-54.844608E	ML
	57-16.910907N	19-55.218632E	ML
	57-17.456809N	19-55.592657E	ML
	57-18.002575N	19-55.966681E	ML
	57-18.548206N	19-56.340706E	ML
	57-19.093701N	19-56.714730E	ML
	57-19.639061N	19-57.088754E	ML
	57-20.184285N	19-57.462779E	ML
	57-20.729374N	19-57.836803E	ML
	57-21.274328N	19-58.210828E	ML
	57-21.819146N	19-58.584852E	ML
	57-22.363830N	19-58.958876E	ML
	57-22.908377N	19-59.332901E	ML
	57-23.452790N	19-59.706925E	ML
	57-23.997067N	20-00.080950E	ML
	57-24.541209N	20-00.454974E	ML
	57-25.085216N	20-00.828999E	ML
	57-25.629088N	20-01.203023E	ML
	57-26.172824N	20-01.577047E	ML
58	57-26.702948N	20-01.941798E	KP
	57-27.277236N	20-02.087900E	ML
	57-27.851374N	20-02.234003E	ML
	57-28.425360N	20-02.380105E	ML
	57-28.999196N	20-02.526208E	ML
	57-29.572880N	20-02.672311E	ML
	57-30.146414N	20-02.818413E	ML
	57-30.719798N	20-02.964516E	ML
	57-31.293030N	20-03.110618E	ML
	57-31.866112N	20-03.256721E	ML
	57-32.439043N	20-03.402823E	ML
	57-33.011824N	20-03.548926E	ML
	57-33.584454N	20-03.695029E	ML
59	57-33.785105N	20-03.746233E	KP
	57-34.294624N	20-04.253283E	ML
	57-34.804023N	20-04.760333E	ML
	57-35.313304N	20-05.267383E	ML
	57-35.822464N	20-05.774433E	ML
	57-36.331506N	20-06.281483E	ML
	57-36.840429N	20-06.788533E	ML
	57-37.349232N	20-07.295583E	ML
	57-37.857916N	20-07.802633E	ML
	57-38.366481N	20-08.309683E	ML
	57-38.874926N	20-08.816733E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-39.383253N	20-09.323783E	ML
	57-39.891460N	20-09.830833E	ML
	57-40.399549N	20-10.337883E	ML
	57-40.907518N	20-10.844934E	ML
	57-41.415368N	20-11.351984E	ML
	57-41.923099N	20-11.859034E	ML
	57-42.430711N	20-12.366084E	ML
	57-42.938204N	20-12.873134E	ML
	57-43.445578N	20-13.380184E	ML
	57-43.952833N	20-13.887234E	ML
60	57-43.983993N	20-13.918385E	KP
	57-44.490431N	20-14.427843E	ML
	57-44.996750N	20-14.937302E	ML
	57-45.502950N	20-15.446761E	ML
	57-46.009032N	20-15.956220E	ML
	57-46.514996N	20-16.465678E	ML
	57-47.020841N	20-16.975137E	ML
	57-47.526567N	20-17.484596E	ML
	57-48.032175N	20-17.994055E	ML
	57-48.537664N	20-18.503513E	ML
	57-49.043035N	20-19.012972E	ML
	57-49.548287N	20-19.522431E	ML
	57-50.053421N	20-20.031890E	ML
	57-50.558437N	20-20.541348E	ML
	57-51.063334N	20-21.050807E	ML
	57-51.568112N	20-21.560266E	ML
	57-52.072772N	20-22.069725E	ML
	57-52.577314N	20-22.579184E	ML
	57-53.081738N	20-23.088642E	ML
	57-53.586043N	20-23.598101E	ML
	57-54.090229N	20-24.107560E	ML
	57-54.594298N	20-24.617019E	ML
61	57-54.673831N	20-24.697413E	KP
	57-55.244498N	20-24.618043E	ML
	57-55.815013N	20-24.538674E	ML
	57-56.385377N	20-24.459305E	ML
	57-56.955589N	20-24.379935E	ML
	57-57.525650N	20-24.300566E	ML
	57-58.095559N	20-24.221196E	ML
	57-58.665316N	20-24.141827E	ML
	57-59.234922N	20-24.062457E	ML
	57-59.804377N	20-23.983088E	ML
	58-00.373680N	20-23.903718E	ML
62	58-01.440000N	20-23.755000E	KP
	58-02.434957N	20-23.616354E	ML
	58-03.429920N	20-23.477624E	ML
	58-04.424881N	20-23.338792E	ML
	58-05.419845N	20-23.199756E	ML
	58-06.414802N	20-23.060719E	ML
	58-07.409708N	20-22.921470E	ML
	58-08.404670N	20-22.782025E	ML
	58-09.399572N	20-22.642569E	ML
	58-10.394531N	20-22.502917E	ML
	58-11.389433N	20-22.363153E	ML
63	58-11.981000N	20-22.280000E	KP
	58-12.970854N	20-22.516132E	ML
	58-13.960676N	20-22.752541E	ML
	58-14.950486N	20-22.989197E	ML
	58-15.940284N	20-23.226099E	ML
	58-16.930074N	20-23.463146E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-17.919851N	20-23.700441E	ML
	58-18.909670N	20-23.937992E	ML
	58-19.899427N	20-24.175680E	ML
	58-20.889171N	20-24.413617E	ML
	58-21.878903N	20-24.651803E	ML
	58-22.868623N	20-24.890238E	ML
	58-23.858388N	20-25.128829E	ML
	58-24.848088N	20-25.367661E	ML
	58-25.837774N	20-25.606744E	ML
	58-26.827503N	20-25.846085E	ML
	58-27.817169N	20-26.085568E	ML
	58-28.806823N	20-26.325301E	ML
64	58-28.979000N	20-26.367000E	KP
	58-29.974789N	20-26.482274E	ML
	58-30.970540N	20-26.597641E	ML
	58-31.966340N	20-26.713152E	ML
	58-32.962081N	20-26.828792E	ML
	58-33.957822N	20-26.944466E	ML
	58-34.953612N	20-27.060285E	ML
	58-35.949343N	20-27.176233E	ML
	58-36.945127N	20-27.292224E	ML
	58-37.940852N	20-27.408345E	ML
	58-38.936627N	20-27.524611E	ML
	58-39.932342N	20-27.641006E	ML
	58-40.928058N	20-27.757437E	ML
	58-41.923822N	20-27.874015E	ML
	58-42.919527N	20-27.990722E	ML
	58-43.915281N	20-28.107577E	ML
	58-44.910981N	20-28.224459E	ML
	58-45.906676N	20-28.341479E	ML
65	58-46.812000N	20-28.448000E	KP
	58-47.807839N	20-28.561477E	ML
	58-48.803633N	20-28.674964E	ML
	58-49.799423N	20-28.788588E	ML
66	58-50.670000N	20-28.888000E	KP
	58-51.628919N	20-28.357510E	ML
67	58-51.776000N	20-28.276000E	KP
	58-52.125864N	20-28.088275E	ML
	58-53.086911N	20-27.572100E	ML
	58-54.047984N	20-27.055478E	ML
	58-55.008979N	20-26.538288E	ML
	58-55.969941N	20-26.020746E	ML
	58-56.930878N	20-25.502642E	ML
	58-57.891734N	20-24.984071E	ML
	58-58.852614N	20-24.465050E	ML
	58-59.813416N	20-23.945457E	ML
	59-00.774184N	20-23.425507E	ML
	59-01.734928N	20-22.904991E	ML
	59-02.695643N	20-22.384014E	ML
	59-03.656329N	20-21.862574E	ML
	59-04.616936N	20-21.340558E	ML
	59-05.577564N	20-20.818189E	ML
	59-06.538112N	20-20.295243E	ML
	59-07.498632N	20-19.771831E	ML
	59-08.459122N	20-19.247952E	ML
	59-09.419532N	20-18.723493E	ML
	59-10.379963N	20-18.198678E	ML
	59-11.340315N	20-17.673282E	ML
	59-12.300636N	20-17.147415E	ML
	59-13.260928N	20-16.621078E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	59-14.221190N	20-16.094269E	ML
	59-15.181427N	20-15.566883E	ML
	59-16.141580N	20-15.039015E	ML
	59-17.101751N	20-14.510787E	ML
	59-18.061848N	20-13.981866E	ML
	59-19.021910N	20-13.452575E	ML
	59-19.981942N	20-12.922807E	ML
	59-20.941894N	20-12.392449E	ML
	59-21.901869N	20-11.861621E	ML
	59-22.861760N	20-11.330306E	ML
	59-23.821620N	20-10.798512E	ML
	59-24.781454N	20-10.266132E	ML
	59-25.741253N	20-09.733376E	ML
68	59-26.701000N	20-09.200000E	KP
	59-27.299585N	20-08.356063E	ML
	59-28.109655N	20-07.212744E	ML
	59-28.919569N	20-06.068520E	ML
	59-29.729381N	20-04.923397E	ML
	59-30.538934N	20-03.777244E	ML
	59-31.348379N	20-02.630295E	ML
	59-32.157614N	20-01.482428E	ML
	59-32.966746N	20-00.333658E	ML
	59-33.775616N	19-59.183854E	ML
	59-34.584379N	19-58.033250E	ML
	59-35.392984N	19-56.881731E	ML
	59-36.201381N	19-55.729183E	ML
	59-37.009615N	19-54.575825E	ML
	59-37.817695N	19-53.421442E	ML
	59-38.625558N	19-52.266239E	ML
	59-39.433265N	19-51.110011E	ML
	59-40.240813N	19-49.952861E	ML
	59-41.048197N	19-48.794895E	ML
	59-41.855425N	19-47.635900E	ML
	59-42.662439N	19-46.475973E	ML
	59-43.469288N	19-45.315227E	ML
	59-44.275980N	19-44.153449E	ML
	59-45.082510N	19-42.990743E	ML
	59-45.888879N	19-41.827108E	ML
	59-46.695033N	19-40.662537E	ML
69	59-47.501000N	19-39.497000E	KP
	59-48.032435N	19-38.744372E	ML
	59-48.844059N	19-37.593684E	ML
	59-49.655578N	19-36.442078E	ML
	59-50.466885N	19-35.289536E	ML
	59-51.278033N	19-34.136065E	ML
	59-52.089026N	19-32.981557E	ML
	59-52.899856N	19-31.826224E	ML
	59-53.710473N	19-30.669952E	ML
	59-54.520984N	19-29.512754E	ML
	59-55.331281N	19-28.354614E	ML
	59-56.141421N	19-27.195431E	ML
	59-56.951343N	19-26.035412E	ML
	59-57.761158N	19-24.874461E	ML
	59-58.570762N	19-23.712458E	ML
	59-59.380201N	19-22.549622E	ML
	60-00.189481N	19-21.385737E	ML
	60-00.998542N	19-20.221010E	ML
	60-01.807498N	19-19.055239E	ML
	60-02.616238N	19-17.888517E	ML
	60-03.424811N	19-16.720956E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	60-04.233225N	19-15.552341E	ML
	60-05.041475N	19-14.382779E	ML
	60-05.849507N	19-13.212260E	ML
	60-06.657372N	19-12.040899E	ML
	60-07.465130N	19-10.868485E	ML
	60-08.272616N	19-09.695106E	ML
	60-09.079991N	19-08.520780E	ML
	60-09.887201N	19-07.345499E	ML
	60-10.694191N	19-06.169255E	ML
70	60-11.501000N	19-04.992000E	KP
	60-12.168048N	19-05.290293E	ML
	60-13.141538N	19-05.725996E	ML
71	60-14.115000N	19-06.162000E	KP
	60-15.088366N	19-06.599070E	ML
	60-16.061753N	19-07.036557E	ML
	60-17.035056N	19-07.474490E	ML
	60-18.008386N	19-07.912776E	ML
72	60-18.014790N	19-07.915663E	KP
73	60-17.991606N	19-07.893822E	KP
74	60-18.075834N	19-07.666276E	KP
75	60-18.118762N	19-07.654776E	KP
76	60-18.117095N	19-07.790283E	KP
77	60-18.106643N	19-07.858074E	KP
78	60-18.092702N	19-07.914066E	KP
79	60-18.082280N	19-07.941203E	KP
	60-18.610084N	19-08.079268E	ML
	60-19.139041N	19-08.217660E	ML
	60-19.667856N	19-08.356053E	ML
	60-20.196527N	19-08.494445E	ML
	60-20.725055N	19-08.632838E	ML
	60-21.253439N	19-08.771230E	ML
	60-21.781681N	19-08.909623E	ML
	60-22.309780N	19-09.048015E	ML
	60-22.837735N	19-09.186408E	ML
	60-23.365548N	19-09.324800E	ML
	60-23.893217N	19-09.463190E	ML
	60-24.420743N	19-09.601585E	ML
	60-24.948127N	19-09.739977E	ML
	60-25.475367N	19-09.878370E	ML
	60-26.002465N	19-10.016762E	ML
	60-26.529420N	19-10.155155E	ML
	60-27.056231N	19-10.293547E	ML
	60-27.582900N	19-10.431940E	ML
	60-28.109427N	19-10.570332E	ML
	60-28.635810N	19-10.708725E	ML
	60-29.162051N	19-10.847117E	ML
	60-29.688149N	19-10.985510E	ML
	60-30.214104N	19-11.123902E	ML
	60-30.739916N	19-11.262295E	ML
	60-31.265586N	19-11.400687E	ML
	60-31.791114N	19-11.539080E	ML
	60-32.316498N	19-11.677472E	ML
	60-32.841741N	19-11.815865E	ML
	60-33.366840N	19-11.954257E	ML
	60-33.891797N	19-12.092650E	ML
	60-34.416612N	19-12.231042E	ML
	60-34.941284N	19-12.369435E	ML
	60-35.465814N	19-12.507827E	ML
	60-35.990201N	19-12.646220E	ML
	60-36.514446N	19-12.784612E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	60-37.038549N	19-12.923005E	ML
	60-37.562509N	19-13.061397E	ML
	60-38.086327N	19-13.199789E	ML
	60-38.610002N	19-13.338182E	ML
	60-39.133536N	19-13.476574E	ML
	60-39.656927N	19-13.614967E	ML
	60-40.180176N	19-13.753359E	ML
80	60-40.701885N	19-13.891382E	KP
	60-41.228020N	19-13.964373E	ML
	60-41.754010N	19-14.037364E	ML
	60-42.279857N	19-14.110355E	ML
	60-42.805560N	19-14.183346E	ML
	60-43.331119N	19-14.256337E	ML
	60-43.856534N	19-14.329328E	ML
	60-44.381806N	19-14.402319E	ML
	60-44.906934N	19-14.475310E	ML
	60-45.431918N	19-14.548302E	ML
	60-45.956759N	19-14.621293E	ML
	60-46.481456N	19-14.694284E	ML
	60-47.006010N	19-14.767275E	ML
	60-47.530420N	19-14.840266E	ML
	60-48.054686N	19-14.913257E	ML
	60-48.578809N	19-14.986248E	ML
	60-49.102789N	19-15.059239E	ML
	60-49.626625N	19-15.132230E	ML
	60-50.150318N	19-15.205221E	ML
	60-50.673867N	19-15.278212E	ML
	60-51.197273N	19-15.351203E	ML
	60-51.720536N	19-15.424194E	ML
	60-52.243655N	19-15.497185E	ML
	60-52.766632N	19-15.570176E	ML
	60-53.289465N	19-15.643167E	ML
	60-53.812154N	19-15.716158E	ML
	60-54.334701N	19-15.789149E	ML
	60-54.857104N	19-15.862140E	ML
	60-55.379365N	19-15.935131E	ML
	60-55.901482N	19-16.008123E	ML
	60-56.423456N	19-16.081114E	ML
	60-56.945287N	19-16.154105E	ML
	60-57.466975N	19-16.227096E	ML
	60-57.988520N	19-16.300087E	ML
	60-58.509922N	19-16.373078E	ML
	60-59.031182N	19-16.446069E	ML
	60-59.552298N	19-16.519060E	ML
	61-00.073271N	19-16.592051E	ML
	61-00.594102N	19-16.665042E	ML
	61-01.114790N	19-16.738033E	ML
	61-01.635334N	19-16.811024E	ML
	61-02.155737N	19-16.884015E	ML
	61-02.675996N	19-16.957006E	ML
	61-03.196113N	19-17.029997E	ML
	61-03.716087N	19-17.102988E	ML
	61-04.235918N	19-17.175979E	ML
	61-04.755607N	19-17.248970E	ML
	61-05.275153N	19-17.321961E	ML
	61-05.794557N	19-17.394952E	ML
	61-06.313818N	19-17.467944E	ML
	61-06.832936N	19-17.540935E	ML
	61-07.351912N	19-17.613926E	ML
	61-07.870746N	19-17.686917E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	61-08.389437N	19-17.759908E	ML
	61-08.907986N	19-17.832899E	ML
	61-09.426392N	19-17.905890E	ML
	61-09.944656N	19-17.978881E	ML
	61-10.462778N	19-18.051872E	ML
	61-10.980757N	19-18.124863E	ML
	61-11.498594N	19-18.197854E	ML
	61-12.016289N	19-18.270845E	ML
	61-12.533842N	19-18.343836E	ML
	61-13.051252N	19-18.416827E	ML
	61-13.568520N	19-18.489818E	ML
	61-14.085646N	19-18.562809E	ML
	61-14.602630N	19-18.635800E	ML
	61-15.119472N	19-18.708791E	ML
	61-15.636172N	19-18.781782E	ML
	61-16.152730N	19-18.854774E	ML
	61-16.669146N	19-18.927765E	ML
	61-17.185420N	19-19.000756E	ML
	61-17.701552N	19-19.073747E	ML
	61-18.217542N	19-19.146738E	ML
	61-18.733390N	19-19.219729E	ML
	61-19.249097N	19-19.292720E	ML
	61-19.764661N	19-19.365711E	ML
	61-20.280084N	19-19.438702E	ML
	61-20.795365N	19-19.511693E	ML
	61-21.310504N	19-19.584684E	ML
	61-21.825502N	19-19.657675E	ML
	61-22.340358N	19-19.730666E	ML
	61-22.855072N	19-19.803657E	ML
	61-23.369644N	19-19.876648E	ML
	61-23.884075N	19-19.949639E	ML
	61-24.398364N	19-20.022630E	ML
	61-24.912512N	19-20.095621E	ML
	61-25.426518N	19-20.168612E	ML
	61-25.940383N	19-20.241603E	ML
	61-26.454107N	19-20.314595E	ML
	61-26.967688N	19-20.387586E	ML
	61-27.481129N	19-20.460577E	ML
	61-27.994428N	19-20.533568E	ML
	61-28.507586N	19-20.606559E	ML
	61-29.020602N	19-20.679550E	ML
	61-29.533477N	19-20.752541E	ML
	61-30.046211N	19-20.825532E	ML
	61-30.558804N	19-20.898523E	ML
	61-31.071255N	19-20.971514E	ML
	61-31.583565N	19-21.044505E	ML
	61-32.095734N	19-21.117496E	ML
	61-32.607762N	19-21.190487E	ML
	61-33.119649N	19-21.263478E	ML
	61-33.631394N	19-21.336469E	ML
	61-34.142999N	19-21.409460E	ML
	61-34.654463N	19-21.482451E	ML
	61-35.165785N	19-21.555442E	ML
	61-35.676967N	19-21.628433E	ML
	61-36.188008N	19-21.701424E	ML
	61-36.698908N	19-21.774416E	ML
	61-37.209667N	19-21.847407E	ML
	61-37.720285N	19-21.920398E	ML
	61-38.230762N	19-21.993389E	ML
	61-38.741098N	19-22.066380E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	61-39.251294N	19-22.139371E	ML
	61-39.761349N	19-22.212362E	ML
	61-40.271263N	19-22.285353E	ML
	61-40.781037N	19-22.358344E	ML
	61-41.290670N	19-22.431335E	ML
	61-41.800162N	19-22.504326E	ML
	61-42.309514N	19-22.577317E	ML
	61-42.818725N	19-22.650308E	ML
	61-43.327795N	19-22.723299E	ML
	61-43.836725N	19-22.796290E	ML
	61-44.345515N	19-22.869281E	ML
	61-44.854164N	19-22.942272E	ML
	61-45.362673N	19-23.015263E	ML
	61-45.871041N	19-23.088254E	ML
	61-46.379269N	19-23.161246E	ML
	61-46.887356N	19-23.234237E	ML
	61-47.395303N	19-23.307228E	ML
	61-47.903110N	19-23.380219E	ML
	61-48.410777N	19-23.453210E	ML
	61-48.918303N	19-23.526201E	ML
	61-49.425689N	19-23.599192E	ML
	61-49.932935N	19-23.672183E	ML
	61-50.440041N	19-23.745174E	ML
	61-50.947007N	19-23.818165E	ML
	61-51.453833N	19-23.891156E	ML
	61-51.960518N	19-23.964147E	ML
	61-52.467064N	19-24.037138E	ML
	61-52.973469N	19-24.110129E	ML
	61-53.479735N	19-24.183120E	ML
	61-53.985860N	19-24.256111E	ML
	61-54.491846N	19-24.329102E	ML
	61-54.997691N	19-24.402093E	ML
	61-55.503397N	19-24.475084E	ML
	61-56.008963N	19-24.548075E	ML
	61-56.514389N	19-24.621067E	ML
	61-57.019676N	19-24.694058E	ML
	61-57.524822N	19-24.767049E	ML
	61-58.029829N	19-24.840040E	ML
	61-58.534696N	19-24.913031E	ML
	61-59.039424N	19-24.986022E	ML
	61-59.544012N	19-25.059013E	ML
	62-00.048460N	19-25.132004E	ML
	62-00.552769N	19-25.204995E	ML
	62-01.056938N	19-25.277986E	ML
	62-01.560967N	19-25.350977E	ML
	62-02.064857N	19-25.423968E	ML
	62-02.568608N	19-25.496959E	ML
	62-03.072219N	19-25.569950E	ML
	62-03.575691N	19-25.642941E	ML
	62-04.079023N	19-25.715932E	ML
	62-04.582216N	19-25.788923E	ML
	62-05.085269N	19-25.861914E	ML
	62-05.588183N	19-25.934905E	ML
	62-06.090958N	19-26.007896E	ML
	62-06.593594N	19-26.080888E	ML
	62-07.096091N	19-26.153879E	ML
	62-07.598448N	19-26.226870E	ML
	62-08.100666N	19-26.299861E	ML
	62-08.602745N	19-26.372852E	ML
	62-09.104685N	19-26.445843E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	62-09.606485N	19-26.518834E	ML
	62-10.108147N	19-26.591825E	ML
	62-10.609670N	19-26.664816E	ML
	62-11.111053N	19-26.737807E	ML
	62-11.612298N	19-26.810798E	ML
	62-12.113404N	19-26.883789E	ML
	62-12.614371N	19-26.956780E	ML
	62-13.115199N	19-27.029771E	ML
	62-13.615888N	19-27.102762E	ML
	62-14.116438N	19-27.175753E	ML
	62-14.616849N	19-27.248744E	ML
	62-15.117122N	19-27.321735E	ML
	62-15.617256N	19-27.394726E	ML
	62-16.117251N	19-27.467717E	ML
	62-16.617108N	19-27.540709E	ML
	62-17.116825N	19-27.613700E	ML
	62-17.616405N	19-27.686691E	ML
	62-18.115845N	19-27.759682E	ML
	62-18.615147N	19-27.832673E	ML
	62-19.114311N	19-27.905664E	ML
	62-19.613335N	19-27.978655E	ML
	62-20.112222N	19-28.051646E	ML
	62-20.610970N	19-28.124637E	ML
	62-21.109579N	19-28.197628E	ML
	62-21.608050N	19-28.270619E	ML
	62-22.106383N	19-28.343610E	ML
	62-22.604578N	19-28.416601E	ML
	62-23.102634N	19-28.489592E	ML
	62-23.600551N	19-28.562583E	ML
	62-24.098331N	19-28.635574E	ML
	62-24.595972N	19-28.708565E	ML
	62-25.093475N	19-28.781556E	ML
	62-25.590840N	19-28.854547E	ML
	62-26.088067N	19-28.927539E	ML
	62-26.585155N	19-29.000530E	ML
	62-27.082106N	19-29.073521E	ML
	62-27.578918N	19-29.146512E	ML
	62-28.075592N	19-29.219503E	ML
	62-28.572129N	19-29.292494E	ML
	62-29.068527N	19-29.365485E	ML
	62-29.564787N	19-29.438476E	ML
	62-30.060910N	19-29.511467E	ML
	62-30.556894N	19-29.584458E	ML
	62-31.052741N	19-29.657449E	ML
	62-31.548450N	19-29.730440E	ML
	62-32.044021N	19-29.803431E	ML
	62-32.539454N	19-29.876422E	ML
	62-33.034750N	19-29.949413E	ML
	62-33.529907N	19-30.022404E	ML
	62-34.024927N	19-30.095395E	ML
	62-34.519810N	19-30.168386E	ML
	62-35.014554N	19-30.241377E	ML
	62-35.509161N	19-30.314368E	ML
	62-36.003631N	19-30.387360E	ML
	62-36.497963N	19-30.460351E	ML
	62-36.992157N	19-30.533342E	ML
	62-37.486214N	19-30.606333E	ML
	62-37.980134N	19-30.679324E	ML
	62-38.473916N	19-30.752315E	ML
	62-38.967560N	19-30.825306E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	62-39.461067N	19-30.898297E	ML
	62-39.954437N	19-30.971288E	ML
	62-40.447670N	19-31.044279E	ML
	62-40.940765N	19-31.117270E	ML
	62-41.433723N	19-31.190261E	ML
	62-41.926543N	19-31.263252E	ML
81	62-42.006899N	19-31.275155E	KP
	62-42.425156N	19-31.846762E	ML
	62-42.843314N	19-32.418369E	ML
	62-43.261373N	19-32.989976E	ML
	62-43.679334N	19-33.561582E	ML
	62-44.097195N	19-34.133189E	ML
	62-44.514958N	19-34.704796E	ML
	62-44.932622N	19-35.276403E	ML
	62-45.350187N	19-35.848009E	ML
	62-45.767654N	19-36.419616E	ML
	62-46.185022N	19-36.991223E	ML
	62-46.602291N	19-37.562829E	ML
	62-47.019461N	19-38.134436E	ML
	62-47.436532N	19-38.706043E	ML
	62-47.853505N	19-39.277650E	ML
	62-48.270380N	19-39.849256E	ML
	62-48.687155N	19-40.420863E	ML
	62-49.103832N	19-40.992470E	ML
	62-49.520411N	19-41.564077E	ML
	62-49.936891N	19-42.135683E	ML
	62-50.353272N	19-42.707290E	ML
	62-50.769555N	19-43.278897E	ML
	62-51.185739N	19-43.850503E	ML
	62-51.601824N	19-44.422110E	ML
	62-52.017812N	19-44.993717E	ML
	62-52.433700N	19-45.565324E	ML
	62-52.849491N	19-46.136930E	ML
	62-53.265182N	19-46.708537E	ML
	62-53.680776N	19-47.280144E	ML
	62-54.096271N	19-47.851751E	ML
	62-54.511667N	19-48.423357E	ML
	62-54.926966N	19-48.994964E	ML
	62-55.342165N	19-49.566571E	ML
	62-55.757267N	19-50.138177E	ML
	62-56.172270N	19-50.709784E	ML
	62-56.587175N	19-51.281391E	ML
	62-57.001982N	19-51.852998E	ML
	62-57.416690N	19-52.424604E	ML
	62-57.831300N	19-52.996211E	ML
	62-58.245812N	19-53.567818E	ML
	62-58.660225N	19-54.139425E	ML
	62-59.074541N	19-54.711031E	ML
	62-59.488758N	19-55.282638E	ML
	62-59.902877N	19-55.854245E	ML
	63-00.316898N	19-56.425851E	ML
	63-00.730821N	19-56.997458E	ML
	63-01.144646N	19-57.569065E	ML
	63-01.558372N	19-58.140672E	ML
	63-01.972001N	19-58.712278E	ML
	63-02.385531N	19-59.283885E	ML
	63-02.798963N	19-59.855492E	ML
	63-03.212298N	20-00.427099E	ML
	63-03.625534N	20-00.998705E	ML
	63-04.038673N	20-01.570312E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	63-04.451713N	20-02.141919E	ML
	63-04.864655N	20-02.713525E	ML
	63-05.277500N	20-03.285132E	ML
	63-05.690247N	20-03.856739E	ML
	63-06.102895N	20-04.428346E	ML
	63-06.515446N	20-04.999952E	ML
	63-06.927899N	20-05.571559E	ML
	63-07.340254N	20-06.143166E	ML
	63-07.752511N	20-06.714773E	ML
	63-08.164671N	20-07.286379E	ML
	63-08.576732N	20-07.857986E	ML
	63-08.988696N	20-08.429593E	ML
	63-09.400562N	20-09.001199E	ML
	63-09.812331N	20-09.572806E	ML
	63-10.224001N	20-10.144413E	ML
	63-10.635574N	20-10.716020E	ML
	63-11.047049N	20-11.287626E	ML
	63-11.458427N	20-11.859233E	ML
	63-11.869707N	20-12.430840E	ML
	63-12.280889N	20-13.002447E	ML
	63-12.691973N	20-13.574053E	ML
	63-13.102960N	20-14.145660E	ML
	63-13.513850N	20-14.717267E	ML
	63-13.924642N	20-15.288873E	ML
	63-14.335336N	20-15.860480E	ML
	63-14.745933N	20-16.432087E	ML
	63-15.156432N	20-17.003694E	ML
	63-15.566834N	20-17.575300E	ML
	63-15.977138N	20-18.146907E	ML
	63-16.387345N	20-18.718514E	ML
	63-16.797454N	20-19.290121E	ML
	63-17.207466N	20-19.861727E	ML
	63-17.617380N	20-20.433334E	ML
	63-18.027197N	20-21.004941E	ML
	63-18.436917N	20-21.576547E	ML
	63-18.846539N	20-22.148154E	ML
	63-19.256064N	20-22.719761E	ML
	63-19.665492N	20-23.291368E	ML
82	63-20.009955N	20-23.772381E	KP
	63-20.373293N	20-24.481194E	ML
	63-20.736555N	20-25.190007E	ML
	63-21.099739N	20-25.898820E	ML
	63-21.462848N	20-26.607633E	ML
	63-21.825879N	20-27.316446E	ML
	63-22.188834N	20-28.025259E	ML
	63-22.551712N	20-28.734072E	ML
	63-22.914514N	20-29.442885E	ML
	63-23.277239N	20-30.151698E	ML
	63-23.639888N	20-30.860511E	ML
	63-24.002460N	20-31.569324E	ML
	63-24.364955N	20-32.278137E	ML
	63-24.727374N	20-32.986950E	ML
	63-25.089716N	20-33.695763E	ML
	63-25.451982N	20-34.404576E	ML
	63-25.814172N	20-35.113389E	ML
	63-26.176284N	20-35.822202E	ML
	63-26.538321N	20-36.531015E	ML
	63-26.900281N	20-37.239828E	ML
	63-27.262164N	20-37.948641E	ML
	63-27.623971N	20-38.657454E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	63-27.985702N	20-39.366267E	ML
	63-28.347356N	20-40.075080E	ML
	63-28.708934N	20-40.783893E	ML
	63-29.070435N	20-41.492706E	ML
83	63-29.110895N	20-41.572047E	KP
	63-29.264544N	20-42.590897E	ML
	63-29.418179N	20-43.609746E	ML
	63-29.571801N	20-44.628596E	ML
	63-29.725409N	20-45.647446E	ML
	63-29.879002N	20-46.666295E	ML
	63-30.032583N	20-47.685145E	ML
	63-30.186149N	20-48.703994E	ML
	63-30.339701N	20-49.722844E	ML
	63-30.493240N	20-50.741694E	ML
	63-30.646765N	20-51.760543E	ML
	63-30.800276N	20-52.779393E	ML
	63-30.953773N	20-53.798243E	ML
	63-31.107257N	20-54.817092E	ML
	63-31.260727N	20-55.835942E	ML
84	63-31.311429N	20-56.172564E	KP
	63-31.552739N	20-57.102089E	ML
	63-31.794015N	20-58.031615E	ML
	63-32.035257N	20-58.961140E	ML
	63-32.276464N	20-59.890665E	ML
	63-32.517638N	21-00.820191E	ML
	63-32.758778N	21-01.749716E	ML
	63-32.999883N	21-02.679241E	ML
	63-33.240954N	21-03.608766E	ML
	63-33.481992N	21-04.538292E	ML
	63-33.722995N	21-05.467817E	ML
	63-33.963964N	21-06.397342E	ML
	63-34.204899N	21-07.326868E	ML
	63-34.445800N	21-08.256393E	ML
	63-34.686667N	21-09.185918E	ML
	63-34.927500N	21-10.115443E	ML
	63-35.168299N	21-11.044969E	ML
	63-35.409064N	21-11.974494E	ML
	63-35.649794N	21-12.904019E	ML
	63-35.890491N	21-13.833545E	ML
	63-36.131154N	21-14.763070E	ML
	63-36.371782N	21-15.692595E	ML
	63-36.612377N	21-16.622120E	ML
	63-36.852938N	21-17.551646E	ML
	63-37.093464N	21-18.481171E	ML
	63-37.333957N	21-19.410696E	ML
	63-37.574416N	21-20.340222E	ML
	63-37.814840N	21-21.269747E	ML
	63-38.055231N	21-22.199272E	ML
	63-38.295587N	21-23.128797E	ML
	63-38.535910N	21-24.058323E	ML
	63-38.776199N	21-24.987848E	ML
	63-39.016453N	21-25.917373E	ML
	63-39.256674N	21-26.846899E	ML
	63-39.496860N	21-27.776424E	ML
	63-39.737013N	21-28.705949E	ML
	63-39.977132N	21-29.635474E	ML
85	63-40.012700N	21-29.773173E	KP
	63-40.419937N	21-30.334794E	ML
	63-40.827076N	21-30.896414E	ML
	63-41.234117N	21-31.458035E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	63-41.641061N	21-32.019655E	ML
	63-42.047907N	21-32.581276E	ML
	63-42.454655N	21-33.142897E	ML
	63-42.861306N	21-33.704517E	ML
	63-43.267859N	21-34.266138E	ML
	63-43.674315N	21-34.827759E	ML
	63-44.080673N	21-35.389379E	ML
	63-44.486933N	21-35.951000E	ML
	63-44.893096N	21-36.512620E	ML
	63-45.299161N	21-37.074241E	ML
	63-45.705129N	21-37.635862E	ML
	63-46.110999N	21-38.197482E	ML
	63-46.516772N	21-38.759103E	ML
	63-46.922447N	21-39.320723E	ML
	63-47.328025N	21-39.882344E	ML
	63-47.733506N	21-40.443965E	ML
	63-48.138889N	21-41.005585E	ML
	63-48.544175N	21-41.567206E	ML
	63-48.949363N	21-42.128827E	ML
	63-49.354454N	21-42.690447E	ML
	63-49.759447N	21-43.252068E	ML
	63-50.164344N	21-43.813688E	ML
	63-50.569143N	21-44.375309E	ML
	63-50.973844N	21-44.936930E	ML
	63-51.378449N	21-45.498550E	ML
	63-51.782956N	21-46.060171E	ML
	63-52.187366N	21-46.621792E	ML
	63-52.591679N	21-47.183412E	ML
	63-52.995894N	21-47.745033E	ML
	63-53.400013N	21-48.306653E	ML
	63-53.804034N	21-48.868274E	ML
	63-54.207958N	21-49.429895E	ML
	63-54.611785N	21-49.991515E	ML
	63-55.015515N	21-50.553136E	ML
	63-55.419147N	21-51.114756E	ML
	63-55.822683N	21-51.676377E	ML
	63-56.226122N	21-52.237998E	ML
	63-56.629463N	21-52.799618E	ML
	63-57.032708N	21-53.361239E	ML
	63-57.435856N	21-53.922860E	ML
	63-57.838906N	21-54.484480E	ML
	63-58.241860N	21-55.046101E	ML
	63-58.644717N	21-55.607721E	ML
	63-59.047477N	21-56.169342E	ML
	63-59.450139N	21-56.730963E	ML
	63-59.852705N	21-57.292583E	ML
	64-00.255175N	21-57.854204E	ML
	64-00.657547N	21-58.415825E	ML
	64-01.059822N	21-58.977445E	ML
	64-01.462001N	21-59.539066E	ML
	64-01.864083N	22-00.100686E	ML
	64-02.266068N	22-00.662307E	ML
	64-02.667956N	22-01.223928E	ML
	64-03.069748N	22-01.785548E	ML
	64-03.471443N	22-02.347169E	ML
	64-03.873041N	22-02.908790E	ML
	64-04.274542N	22-03.470410E	ML
	64-04.675947N	22-04.032031E	ML
	64-05.077255N	22-04.593651E	ML
	64-05.478467N	22-05.155272E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-05.879581N	22-05.716893E	ML
	64-06.280600N	22-06.278513E	ML
	64-06.681521N	22-06.840134E	ML
	64-07.082346N	22-07.401754E	ML
	64-07.483075N	22-07.963375E	ML
	64-07.883707N	22-08.524996E	ML
	64-08.284243N	22-09.086616E	ML
	64-08.684682N	22-09.648237E	ML
	64-09.085024N	22-10.209858E	ML
	64-09.485270N	22-10.771478E	ML
	64-09.885420N	22-11.333099E	ML
	64-10.285473N	22-11.894719E	ML
	64-10.685430N	22-12.456340E	ML
	64-11.085290N	22-13.017961E	ML
	64-11.485054N	22-13.579581E	ML
	64-11.884722N	22-14.141202E	ML
	64-12.284294N	22-14.702823E	ML
	64-12.683769N	22-15.264443E	ML
	64-13.083147N	22-15.826064E	ML
	64-13.482430N	22-16.387684E	ML
	64-13.881616N	22-16.949305E	ML
	64-14.280706N	22-17.510926E	ML
	64-14.679700N	22-18.072546E	ML
	64-15.078598N	22-18.634167E	ML
	64-15.477399N	22-19.195787E	ML
	64-15.876104N	22-19.757408E	ML
	64-16.274713N	22-20.319029E	ML
	64-16.673226N	22-20.880649E	ML
	64-17.071643N	22-21.442270E	ML
	64-17.469964N	22-22.003891E	ML
	64-17.868189N	22-22.565511E	ML
	64-18.266317N	22-23.127132E	ML
	64-18.664350N	22-23.688752E	ML
	64-19.062286N	22-24.250373E	ML
	64-19.460127N	22-24.811994E	ML
	64-19.857871N	22-25.373614E	ML
	64-20.255520N	22-25.935235E	ML
	64-20.653073N	22-26.496856E	ML
	64-21.050529N	22-27.058476E	ML
	64-21.447890N	22-27.620097E	ML
	64-21.845155N	22-28.181717E	ML
	64-22.242324N	22-28.743338E	ML
	64-22.639397N	22-29.304959E	ML
	64-23.036374N	22-29.866579E	ML
	64-23.433256N	22-30.428200E	ML
	64-23.830041N	22-30.989821E	ML
	64-24.226731N	22-31.551441E	ML
	64-24.623325N	22-32.113062E	ML
	64-25.019824N	22-32.674682E	ML
	64-25.416226N	22-33.236303E	ML
	64-25.812533N	22-33.797924E	ML
	64-26.208744N	22-34.359544E	ML
	64-26.604860N	22-34.921165E	ML
	64-27.000879N	22-35.482785E	ML
	64-27.396804N	22-36.044406E	ML
	64-27.792632N	22-36.606027E	ML
	64-28.188365N	22-37.167647E	ML
	64-28.584002N	22-37.729268E	ML
	64-28.979544N	22-38.290889E	ML
	64-29.374990N	22-38.852509E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-29.770341N	22-39.414130E	ML
	64-30.165596N	22-39.975750E	ML
	64-30.560756N	22-40.537371E	ML
	64-30.955820N	22-41.098992E	ML
	64-31.350789N	22-41.660612E	ML
	64-31.745662N	22-42.222233E	ML
	64-32.140440N	22-42.783854E	ML
	64-32.535122N	22-43.345474E	ML
	64-32.929709N	22-43.907095E	ML
	64-33.324201N	22-44.468715E	ML
	64-33.718597N	22-45.030336E	ML
	64-34.112898N	22-45.591957E	ML
	64-34.507104N	22-46.153577E	ML
	64-34.901214N	22-46.715198E	ML
	64-35.295229N	22-47.276818E	ML
	64-35.689149N	22-47.838439E	ML
	64-36.082973N	22-48.400060E	ML
	64-36.476702N	22-48.961680E	ML
	64-36.870336N	22-49.523301E	ML
	64-37.263875N	22-50.084922E	ML
	64-37.657319N	22-50.646542E	ML
	64-38.050667N	22-51.208163E	ML
	64-38.443921N	22-51.769783E	ML
	64-38.837079N	22-52.331404E	ML
	64-39.230142N	22-52.893025E	ML
	64-39.623110N	22-53.454645E	ML
	64-40.015983N	22-54.016266E	ML
	64-40.408761N	22-54.577887E	ML
	64-40.801444N	22-55.139507E	ML
	64-41.194032N	22-55.701128E	ML
	64-41.586525N	22-56.262748E	ML
	64-41.978923N	22-56.824369E	ML
	64-42.371226N	22-57.385990E	ML
	64-42.763434N	22-57.947610E	ML
	64-43.155547N	22-58.509231E	ML
	64-43.547565N	22-59.070851E	ML
	64-43.939488N	22-59.632472E	ML
	64-44.331317N	23-00.194093E	ML
	64-44.723050N	23-00.755713E	ML
	64-45.114689N	23-01.317334E	ML
	64-45.506233N	23-01.878955E	ML
	64-45.897682N	23-02.440575E	ML
	64-46.289036N	23-03.002196E	ML
	64-46.680296N	23-03.563816E	ML
	64-47.071460N	23-04.125437E	ML
	64-47.462530N	23-04.687058E	ML
	64-47.853506N	23-05.248678E	ML
	64-48.244386N	23-05.810299E	ML
	64-48.635172N	23-06.371920E	ML
	64-49.025864N	23-06.933540E	ML
	64-49.416461N	23-07.495161E	ML
	64-49.806963N	23-08.056781E	ML
	64-50.197370N	23-08.618402E	ML
	64-50.587683N	23-09.180023E	ML
	64-50.977901N	23-09.741643E	ML
	64-51.368025N	23-10.303264E	ML
	64-51.758054N	23-10.864885E	ML
	64-52.147989N	23-11.426505E	ML
	64-52.537829N	23-11.988126E	ML
	64-52.927575N	23-12.549746E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-53.317226N	23-13.111367E	ML
	64-53.706783N	23-13.672988E	ML
	64-54.096246N	23-14.234608E	ML
	64-54.485614N	23-14.796229E	ML
	64-54.874888N	23-15.357849E	ML
	64-55.264067N	23-15.919470E	ML
	64-55.653152N	23-16.481091E	ML
	64-56.042142N	23-17.042711E	ML
	64-56.431039N	23-17.604332E	ML
	64-56.819841N	23-18.165953E	ML
	64-57.208548N	23-18.727573E	ML
	64-57.597162N	23-19.289194E	ML
	64-57.985681N	23-19.850814E	ML
	64-58.374106N	23-20.412435E	ML
	64-58.762437N	23-20.974056E	ML
	64-59.150674N	23-21.535676E	ML
	64-59.538816N	23-22.097297E	ML
	64-59.926864N	23-22.658918E	ML
	65-00.314819N	23-23.220538E	ML
	65-00.702679N	23-23.782159E	ML
	65-01.090445N	23-24.343779E	ML
	65-01.478117N	23-24.905400E	ML
	65-01.865694N	23-25.467021E	ML
	65-02.253178N	23-26.028641E	ML
	65-02.640568N	23-26.590262E	ML
	65-03.027864N	23-27.151882E	ML
	65-03.415065N	23-27.713503E	ML
	65-03.802173N	23-28.275124E	ML
	65-04.189187N	23-28.836744E	ML
	65-04.576107N	23-29.398365E	ML
	65-04.962933N	23-29.959986E	ML
	65-05.349665N	23-30.521606E	ML
	65-05.736303N	23-31.083227E	ML
	65-06.122848N	23-31.644847E	ML
	65-06.509298N	23-32.206468E	ML
	65-06.895655N	23-32.768089E	ML
	65-07.281918N	23-33.329709E	ML
	65-07.668087N	23-33.891330E	ML
	65-08.054162N	23-34.452951E	ML
	65-08.440144N	23-35.014571E	ML
	65-08.826032N	23-35.576192E	ML
	65-09.211826N	23-36.137812E	ML
	65-09.597526N	23-36.699433E	ML
	65-09.983133N	23-37.261054E	ML
	65-10.368646N	23-37.822674E	ML
	65-10.754065N	23-38.384295E	ML
	65-11.139391N	23-38.945916E	ML
	65-11.524623N	23-39.507536E	ML
	65-11.909762N	23-40.069157E	ML
	65-12.294807N	23-40.630777E	ML
	65-12.679758N	23-41.192398E	ML
	65-13.064616N	23-41.754019E	ML
	65-13.449381N	23-42.315639E	ML
	65-13.834052N	23-42.877260E	ML
	65-14.218629N	23-43.438880E	ML
	65-14.603113N	23-44.000501E	ML
	65-14.987504N	23-44.562122E	ML
	65-15.371801N	23-45.123742E	ML
	65-15.756004N	23-45.685363E	ML
	65-16.140115N	23-46.246984E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	65-16.524132N	23-46.808604E	ML
	65-16.908055N	23-47.370225E	ML
	65-17.291885N	23-47.931845E	ML
	65-17.675622N	23-48.493466E	ML
	65-18.059266N	23-49.055087E	ML
	65-18.442816N	23-49.616707E	ML
	65-18.826273N	23-50.178328E	ML
	65-19.209637N	23-50.739949E	ML
	65-19.592908N	23-51.301569E	ML
	65-19.976085N	23-51.863190E	ML
	65-20.359169N	23-52.424810E	ML
	65-20.742160N	23-52.986431E	ML
	65-21.125058N	23-53.548052E	ML
	65-21.507863N	23-54.109672E	ML
	65-21.890574N	23-54.671293E	ML
	65-22.273193N	23-55.232913E	ML
	65-22.655718N	23-55.794534E	ML
	65-23.038150N	23-56.356155E	ML
	65-23.420490N	23-56.917775E	ML
	65-23.802736N	23-57.479396E	ML
	65-24.184889N	23-58.041017E	ML
	65-24.566949N	23-58.602637E	ML
	65-24.948917N	23-59.164258E	ML
	65-25.330791N	23-59.725878E	ML
	65-25.712572N	24-00.287499E	ML
	65-26.094261N	24-00.849120E	ML
	65-26.475856N	24-01.410740E	ML
	65-26.857359N	24-01.972361E	ML
	65-27.238769N	24-02.533982E	ML
	65-27.620086N	24-03.095602E	ML
	65-28.001310N	24-03.657223E	ML
	65-28.382441N	24-04.218843E	ML
	65-28.763479N	24-04.780464E	ML
	65-29.144425N	24-05.342085E	ML
	65-29.525278N	24-05.903705E	ML
	65-29.906038N	24-06.465326E	ML
	65-30.286706N	24-07.026946E	ML
	65-30.667281N	24-07.588567E	ML
86	65-30.922429N	24-07.965170E	KP
	65-31.366645N	24-08.063805E	ML
	65-31.810734N	24-08.162440E	ML
	65-31.822478N	24-08.165048E	ML
	65-32.208914N	24-08.275588E	ML
	65-33.198549N	24-08.559159E	ML
	65-34.188134N	24-08.842859E	ML
87	65-35.000000N	24-09.096000E	KP

Koordinatlista föreslagna yttre avgränsningslinjer för Sveriges ekonomiska zon

Nedan redovisas koordinatlistan för utredningens förslag till yttre avgränsningslinjer för Sveriges ekonomiska zon. Listan ska ingå som bilaga 5 till den nya lagen om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.

Sveriges ekonomiska zon består av fyra delområden: ett längs Västkusten, ett i Östersjön, ett i Bottenhavet och ett i Bottenviken.

Alla punkter utmed avgränsningslinjen beskrivs med geografiska koordinater i latitud och longitud i SWEREF 99. Koordinaterna är angivna i grader och minuter med sex decimaler på minuten. Följande punkttyper förekommer:

- brytpunkt som avtalats med annan stat (EZ), eller
- segmenterad punkt på en rät geodetisk linje eller en loxodrom mellan två brytpunkter (MP).

För brytpunkterna anges löpnummer i första kolumnen.

Det första avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon, längs Västkusten

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
1	58-45.730378N	10-35.610148E	EZ
2	58-45.657642N	10-35.584811E	EZ
	58-45.234462N	10-34.818775E	ML
	58-44.507627N	10-33.504218E	ML
	58-43.780523N	10-32.190479E	ML
	58-43.053209N	10-30.877756E	ML
	58-42.325737N	10-29.565939E	ML
	58-41.597995N	10-28.254937E	ML
	58-40.869991N	10-26.944956E	ML
	58-40.141827N	10-25.635775E	ML
	58-39.413401N	10-24.327614E	ML
	58-38.684761N	10-23.020257E	ML
	58-37.955914N	10-21.713912E	ML
	58-37.226799N	10-20.408378E	ML
	58-36.497532N	10-19.103845E	ML
	58-35.767999N	10-17.800122E	ML
	58-35.038259N	10-16.497407E	ML
	58-34.308254N	10-15.195499E	ML
	58-33.578098N	10-13.894590E	ML
	58-32.847676N	10-12.594488E	ML
	58-32.117046N	10-11.295287E	ML
	58-31.386212N	10-09.997089E	ML
3	58-30.655102N	10-08.699693E	EZ
	58-30.191312N	10-08.482348E	ML
	58-29.222425N	10-08.028697E	ML
	58-28.253458N	10-07.575347E	ML
	58-27.284473N	10-07.122494E	ML
	58-26.315466N	10-06.670035E	ML
	58-25.346437N	10-06.217969E	ML
	58-24.377389N	10-05.766399E	ML
	58-23.408261N	10-05.315125E	ML
	58-22.439169N	10-04.864337E	ML
	58-21.470001N	10-04.413948E	ML
	58-20.500811N	10-03.963949E	ML
	58-19.531604N	10-03.514441E	ML
	58-18.562370N	10-03.065220E	ML
	58-17.593118N	10-02.616489E	ML
	58-16.623845N	10-02.168145E	ML
4	58-15.654474N	10-01.720153E	EZ
	58-15.230868N	10-03.433861E	ML
	58-14.806847N	10-05.146860E	ML
	58-14.382481N	10-06.859082E	ML
	58-13.957726N	10-08.570739E	ML
	58-13.532520N	10-10.281633E	ML
	58-13.107029N	10-11.991845E	ML
	58-12.681093N	10-13.701395E	ML
	58-12.254763N	10-15.410277E	ML
	58-11.828096N	10-17.118484E	ML
	58-11.401038N	10-18.826021E	ML
	58-10.973585N	10-20.532787E	ML
	58-10.545798N	10-22.238979E	ML
	58-10.117563N	10-23.944406E	ML
	58-09.688992N	10-25.649157E	ML
	58-09.260031N	10-27.353237E	ML
	58-08.830680N	10-29.056647E	ML
	58-08.400941N	10-30.759387E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	58-07.970812N	10-32.461455E	ML
5	58-07.969569N	10-32.466375E	EZ
	58-07.211743N	10-33.692871E	ML
	58-06.453641N	10-34.918472E	ML
	58-05.695433N	10-36.143087E	ML
	58-04.936967N	10-37.366939E	ML
	58-04.178291N	10-38.589921E	ML
	58-03.419465N	10-39.812128E	ML
	58-02.660427N	10-41.033366E	ML
	58-01.901181N	10-42.253736E	ML
	58-01.141727N	10-43.473240E	ML
	58-00.382120N	10-44.691871E	ML
	57-59.622309N	10-45.909738E	ML
	57-58.862235N	10-47.126647E	ML
	57-58.102065N	10-48.342780E	ML
	57-57.341632N	10-49.557956E	ML
	57-56.580996N	10-50.772372E	ML
	57-55.820208N	10-51.985920E	ML
	57-55.059212N	10-53.198507E	ML
	57-54.298014N	10-54.410336E	ML
	57-53.536611N	10-55.621306E	ML
	57-52.775058N	10-56.831413E	ML
	57-52.013300N	10-58.040663E	ML
	57-51.251285N	10-59.249063E	ML
	57-50.489173N	11-00.456596E	ML
	57-49.726805N	11-01.663280E	ML
6	57-48.977584N	11-02.848060E	EZ
	57-48.090820N	11-03.704671E	ML
	57-47.203988N	11-04.560691E	ML
	57-46.316996N	11-05.416005E	ML
	57-45.429947N	11-06.270501E	ML
	57-44.542796N	11-07.124388E	ML
	57-43.655539N	11-07.977567E	ML
	57-42.768179N	11-08.830137E	ML
	57-41.880764N	11-09.681894E	ML
	57-40.993189N	11-10.532951E	ML
	57-40.105566N	11-11.383398E	ML
	57-39.217837N	11-12.233140E	ML
	57-38.329950N	11-13.082184E	ML
	57-37.442065N	11-13.930514E	ML
	57-36.554022N	11-14.778149E	ML
	57-35.665874N	11-15.625083E	ML
	57-34.777621N	11-16.471317E	ML
	57-33.889321N	11-17.316947E	ML
	57-33.000914N	11-18.161779E	ML
	57-32.112406N	11-19.006014E	ML
	57-31.223794N	11-19.849553E	ML
	57-30.335078N	11-20.692397E	ML
	57-29.446259N	11-21.534547E	ML
	57-28.557390N	11-22.375998E	ML
	57-27.668366N	11-23.216862E	ML
7	57-26.967047N	11-23.879572E	EZ
	57-26.054050N	11-24.625909E	ML
	57-25.140959N	11-25.371719E	ML
	57-24.227784N	11-26.116898E	ML
	57-23.314582N	11-26.861441E	ML
	57-22.401243N	11-27.605360E	ML
	57-21.487875N	11-28.348644E	ML
	57-20.574426N	11-29.091301E	ML
	57-19.660898N	11-29.833430E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-18.747285N	11-30.574834E	ML
	57-17.833593N	11-31.315712E	ML
	57-16.919819N	11-32.055965E	ML
	57-16.005962N	11-32.795495E	ML
	57-15.092082N	11-33.534597E	ML
	57-14.178064N	11-34.272982E	ML
	57-13.264020N	11-35.010741E	ML
	57-12.349897N	11-35.747979E	ML
	57-11.435691N	11-36.484499E	ML
	57-10.521406N	11-37.220499E	ML
	57-09.607041N	11-37.955881E	ML
	57-08.692596N	11-38.690647E	ML
	57-07.778124N	11-39.424792E	ML
	57-06.863518N	11-40.158327E	ML
	57-05.948886N	11-40.891243E	ML
	57-05.034177N	11-41.623644E	ML
	57-04.119331N	11-42.355338E	ML
	57-03.204462N	11-43.086515E	ML
	57-02.289513N	11-43.817081E	ML
	57-01.374485N	11-44.547037E	ML
	57-00.459431N	11-45.276378E	ML
	56-59.544245N	11-46.005116E	ML
	56-58.629035N	11-46.733341E	ML
	56-57.713690N	11-47.460865E	ML
	56-56.798323N	11-48.187876E	ML
	56-55.882877N	11-48.914283E	ML
	56-54.967350N	11-49.639987E	ML
	56-54.051746N	11-50.365186E	ML
	56-53.136065N	11-51.089782E	ML
	56-52.220307N	11-51.813875E	ML
	56-51.304469N	11-52.537269E	ML
	56-50.388607N	11-53.260058E	ML
	56-49.472615N	11-53.982350E	ML
	56-48.556600N	11-54.704039E	ML
	56-47.640504N	11-55.425032E	ML
	56-46.724333N	11-56.145527E	ML
	56-45.808085N	11-56.865426E	ML
	56-44.891761N	11-57.584827E	ML
	56-43.975358N	11-58.303536E	ML
	56-43.058878N	11-59.021651E	ML
	56-42.142378N	11-59.739267E	ML
	56-41.225744N	12-00.456197E	ML
	56-40.309089N	12-01.172630E	ML
	56-39.392358N	12-01.888472E	ML
	56-38.475497N	12-02.603729E	ML
	56-37.558613N	12-03.318393E	ML
	56-36.641653N	12-04.032469E	ML
	56-35.724618N	12-04.746055E	ML
	56-34.807560N	12-05.458953E	ML
	56-33.890373N	12-06.171367E	ML
	56-32.973109N	12-06.883098E	ML
	56-32.055825N	12-07.594339E	ML
	56-31.138412N	12-08.305001E	ML
8	56-30.504369N	12-08.795802E	EZ
	56-29.519378N	12-08.505874E	ML
	56-28.534436N	12-08.216271E	ML
	56-27.549427N	12-07.926812E	ML
	56-26.564409N	12-07.637686E	ML
	56-25.579434N	12-07.348791E	ML
	56-24.594394N	12-07.060136E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-23.609344N	12-06.771715E	ML
	56-22.624282N	12-06.483530E	ML
	56-21.639212N	12-06.195675E	ML
	56-20.654128N	12-05.907957E	ML
	56-19.669036N	12-05.620569E	ML
	56-18.683934N	12-05.333414E	ML
9	56-18.200226N	12-05.192452E	EZ
	56-17.707065N	12-06.752910E	ML
	56-17.213564N	12-08.312657E	ML
	56-16.719782N	12-09.871738E	ML
	56-16.225610N	12-11.430062E	ML
	56-15.731159N	12-12.987817E	ML
	56-15.236372N	12-14.544812E	ML
	56-14.741253N	12-16.101240E	ML
	56-14.245798N	12-17.656909E	ML
	56-13.750013N	12-19.212012E	ML
	56-13.253946N	12-20.766351E	ML
10	56-12.946810N	12-21.727850E	EZ
11	56-12.888047N	12-21.911683E	EZ

Det andra avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon, i Östersjön

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
12	55-20.200000N	12-38.448000E	EZ
	55-19.203704N	12-38.342153E	ML
13	55-18.463327N	12-38.263495E	EZ
	55-17.528844N	12-38.878296E	ML
	55-16.594368N	12-39.492665E	ML
	55-15.659778N	12-40.106452E	ML
14	55-14.963194N	12-40.563694E	EZ
	55-14.187074N	12-41.662146E	ML
	55-13.410742N	12-42.759983E	ML
	55-12.634290N	12-43.857007E	ML
	55-11.857666N	12-44.953317E	ML
	55-11.080925N	12-46.049005E	ML
	55-10.303956N	12-47.143888E	ML
15	55-09.963037N	12-47.624076E	EZ
	55-09.402834N	12-49.066941E	ML
	55-08.842350N	12-50.509265E	ML
	55-08.281573N	12-51.950824E	ML
	55-07.720505N	12-53.391714E	ML
	55-07.159146N	12-54.831933E	ML
	55-06.597499N	12-56.271577E	ML
	55-06.035615N	12-57.710454E	ML
	55-05.473387N	12-59.148665E	ML
	55-04.910924N	13-00.586204E	ML
	55-04.348172N	13-02.023074E	ML
16	55-03.861339N	13-03.264857E	EZ
	55-03.134197N	13-04.456088E	ML
	55-02.406837N	13-05.646528E	ML
	55-01.679277N	13-06.836342E	ML
	55-00.951516N	13-08.025437E	ML
17	55-00.549847N	13-08.681274E	EZ
18	55-00.599978N	13-09.273862E	EZ
	55-00.624331N	13-10.506391E	ML
	55-00.658253N	13-12.242256E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-00.691763N	13-13.978179E	ML
	55-00.724859N	13-15.714064E	ML
	55-00.757544N	13-17.450100E	ML
	55-00.789816N	13-19.186191E	ML
	55-00.821674N	13-20.922242E	ML
	55-00.853121N	13-22.658442E	ML
	55-00.884208N	13-24.394599E	ML
	55-00.914830N	13-26.130904E	ML
	55-00.945038N	13-27.867167E	ML
	55-00.974833N	13-29.603481E	ML
	55-01.004215N	13-31.339845E	ML
	55-01.033185N	13-33.076259E	ML
	55-01.061742N	13-34.812721E	ML
	55-01.089886N	13-36.549231E	ML
	55-01.117616N	13-38.285695E	ML
	55-01.144989N	13-40.022298E	ML
	55-01.171894N	13-41.758908E	ML
	55-01.198386N	13-43.495549E	ML
	55-01.224466N	13-45.232288E	ML
19	55-01.250118N	13-46.969006E	EZ
	55-00.920560N	13-48.154014E	ML
	55-00.485362N	13-49.717106E	ML
	54-00.049881N	13-51.279729E	ML
	54-59.614007N	13-52.841699E	ML
	54-59.177797N	13-54.403202E	ML
	54-58.741303N	13-55.964048E	ML
	54-58.304420N	13-57.524429E	ML
20	54-57.867272N	13-59.084181E	EZ
21	54-57.781982N	13-59.599449E	EZ
	54-58.576657N	14-00.649339E	ML
	54-59.371245N	14-01.699974E	ML
	55-00.165628N	14-02.751207E	ML
	55-00.959914N	14-03.803131E	ML
	55-01.753997N	14-04.855841E	ML
	55-02.547927N	14-05.909150E	ML
	55-03.341707N	14-06.963153E	ML
	55-04.135390N	14-08.017943E	ML
	55-04.928866N	14-09.073334E	ML
	55-05.722191N	14-10.129515E	ML
	55-06.515364N	14-11.186299E	ML
	55-07.308384N	14-12.243779E	ML
	55-08.101252N	14-13.302051E	ML
	55-08.893967N	14-14.360926E	ML
	55-09.686476N	14-15.420597E	ML
	55-10.478885N	14-16.480871E	ML
	55-11.271140N	14-17.541940E	ML
	55-12.063242N	14-18.603616E	ML
	55-12.855190N	14-19.666088E	ML
	55-13.646930N	14-20.729169E	ML
	55-14.438570N	14-21.793046E	ML
	55-15.230000N	14-22.857534E	ML
	55-16.021331N	14-23.922820E	ML
	55-16.812505N	14-24.988717E	ML
	55-17.603471N	14-26.055414E	ML
	55-18.394335N	14-27.122724E	ML
22	55-18.697994N	14-27.532876E	EZ
	55-19.452788N	14-28.678036E	ML
	55-20.207463N	14-29.823926E	ML
	55-20.961904N	14-30.970638E	ML
	55-21.716166N	14-32.117982E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-22.470301N	14-33.266052E	ML
	55-23.224203N	14-34.414850E	ML
	55-23.977924N	14-35.564472E	ML
	55-24.731519N	14-36.714727E	ML
	55-25.484879N	14-37.865712E	ML
	55-26.238057N	14-39.017427E	ML
	55-26.991055N	14-40.169969E	ML
	55-27.743871N	14-41.323147E	ML
	55-28.496505N	14-42.477057E	ML
	55-29.249011N	14-43.631794E	ML
	55-30.001281N	14-44.787171E	ML
	55-30.753368N	14-45.943281E	ML
	55-31.505272N	14-47.100127E	ML
	55-32.256993N	14-48.257803E	ML
	55-33.008531N	14-49.416119E	ML
	55-33.759885N	14-50.575173E	ML
	55-34.511055N	14-51.734964E	ML
	55-35.262041N	14-52.895588E	ML
	55-36.012843N	14-54.056856E	ML
	55-36.763460N	14-55.218863E	ML
	55-37.513892N	14-56.381705E	ML
	55-38.264139N	14-57.545192E	ML
	55-39.014200N	14-58.709421E	ML
	55-39.764076N	14-59.874392E	ML
	55-40.513766N	15-01.040200E	ML
	55-41.263270N	15-02.206657E	ML
23	55-41.455817N	15-02.506448E	EZ
	55-41.091097N	15-04.151040E	ML
	55-40.726024N	15-05.795135E	ML
	55-40.360584N	15-07.438624E	ML
	55-39.994777N	15-09.081697E	ML
	55-39.628604N	15-10.724259E	ML
	55-39.262119N	15-12.366309E	ML
	55-38.895213N	15-14.007846E	ML
	55-38.527942N	15-15.648776E	ML
	55-38.160305N	15-17.289288E	ML
	55-37.792303N	15-18.929287E	ML
	55-37.423936N	15-20.568772E	ML
	55-37.055205N	15-22.207743E	ML
	55-36.686108N	15-23.846200E	ML
	55-36.316648N	15-25.484142E	ML
	55-35.946823N	15-27.121569E	ML
	55-35.576635N	15-28.758481E	ML
	55-35.206084N	15-30.394878E	ML
	55-34.835169N	15-32.030759E	ML
	55-34.463891N	15-33.666123E	ML
	55-34.092196N	15-35.300970E	ML
	55-33.720193N	15-36.935301E	ML
	55-33.347828N	15-38.569115E	ML
	55-32.975101N	15-40.202412E	ML
	55-32.602012N	15-41.835190E	ML
	55-32.228562N	15-43.467451E	ML
	55-31.854696N	15-45.099192E	ML
	55-31.480523N	15-46.730510E	ML
	55-31.105990N	15-48.361214E	ML
	55-30.731042N	15-49.991398E	ML
	55-30.355788N	15-51.621063E	ML
	55-29.980174N	15-53.250304E	ML
	55-29.604146N	15-54.878927E	ML
	55-29.227813N	15-56.507032E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-28.851066N	15-58.134709E	ML
	55-28.474015N	15-59.761771E	ML
	55-28.096551N	16-01.388405E	ML
	55-27.718728N	16-03.014422E	ML
	55-27.340601N	16-04.640014E	ML
	55-26.962062N	16-06.265081E	ML
	55-26.583166N	16-07.889531E	ML
	55-26.203966N	16-09.513555E	ML
	55-25.824354N	16-11.137053E	ML
	55-25.444386N	16-12.760028E	ML
	55-25.064061N	16-14.382478E	ML
	55-24.683380N	16-16.004405E	ML
	55-24.302343N	16-17.625712E	ML
	55-23.920950N	16-19.246589E	ML
	55-23.539200N	16-20.867035E	ML
	55-23.157095N	16-22.486862E	ML
	55-22.774635N	16-24.106162E	ML
	55-22.391821N	16-25.724937E	ML
	55-22.008598N	16-27.343183E	ML
	55-21.625073N	16-28.961000E	ML
24	55-21.276052N	16-30.431329E	EZ
25	55-21.641480N	16-32.009233E	EZ
	55-21.649619N	16-32.036157E	ML
	55-22.116395N	16-33.585066E	ML
	55-22.582840N	16-35.134578E	ML
	55-23.049007N	16-36.684695E	ML
	55-23.514788N	16-38.235414E	ML
	55-23.980290N	16-39.786738E	ML
	55-24.445406N	16-41.338662E	ML
	55-24.910243N	16-42.891192E	ML
	55-25.374747N	16-44.444324E	ML
	55-25.838916N	16-45.998154E	ML
	55-26.302752N	16-47.552492E	ML
	55-26.766255N	16-49.107432E	ML
	55-27.229421N	16-50.663070E	ML
	55-27.692254N	16-52.219215E	ML
	55-28.154751N	16-53.776057E	ML
	55-28.616915N	16-55.333407E	ML
	55-29.078795N	16-56.891456E	ML
	55-29.540287N	16-58.450009E	ML
26	55-30.001475N	17-00.009233E	EZ
	55-30.346419N	17-01.491327E	ML
	55-30.724743N	17-03.118784E	ML
	55-31.102699N	17-04.746848E	ML
	55-31.480346N	17-06.375333E	ML
	55-31.857572N	17-08.004422E	ML
	55-32.234432N	17-09.634023E	ML
	55-32.610981N	17-11.264044E	ML
	55-32.987163N	17-12.894672E	ML
	55-33.362923N	17-14.525807E	ML
	55-33.738371N	17-16.157457E	ML
	55-34.113452N	17-17.789617E	ML
	55-34.488165N	17-19.422287E	ML
	55-34.862509N	17-21.055562E	ML
27	55-35.236472N	17-22.689233E	EZ
	55-35.326464N	17-22.971323E	ML
	55-35.816007N	17-24.507210E	ML
	55-36.305223N	17-26.043728E	ML
	55-36.794109N	17-27.580973E	ML
	55-37.282723N	17-29.118757E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-37.770953N	17-30.657265E	ML
	55-38.258911N	17-32.196311E	ML
	55-38.746537N	17-33.736085E	ML
	55-39.233835N	17-35.276489E	ML
	55-39.720805N	17-36.817430E	ML
	55-40.207443N	17-38.359097E	ML
	55-40.693751N	17-39.901395E	ML
	55-41.179783N	17-41.444328E	ML
	55-41.665431N	17-42.987888E	ML
	55-42.150801N	17-44.532083E	ML
	55-42.635840N	17-46.076909E	ML
	55-43.120546N	17-47.622461E	ML
	55-43.604922N	17-49.168549E	ML
	55-44.088966N	17-50.715268E	ML
	55-44.572675N	17-52.262713E	ML
	55-45.056108N	17-53.810697E	ML
	55-45.539152N	17-55.359403E	ML
	55-46.021919N	17-56.908649E	ML
	55-46.504350N	17-58.458621E	ML
28	55-46.986465N	18-00.009233E	EZ
	55-47.459190N	18-01.240953E	ML
	55-48.020738N	18-02.705541E	ML
	55-48.582039N	18-04.170831E	ML
	55-49.142986N	18-05.636814E	ML
	55-49.703684N	18-07.103595E	ML
	55-50.264084N	18-08.570978E	ML
	55-50.824183N	18-10.039060E	ML
	55-51.383980N	18-11.507840E	ML
	55-51.943530N	18-12.977323E	ML
	55-52.502775N	18-14.447600E	ML
	55-53.061666N	18-15.918476E	ML
	55-53.620309N	18-17.390056E	ML
	55-54.178646N	18-18.862431E	ML
	55-54.736737N	18-20.335414E	ML
29	55-55.294459N	18-21.809233E	EZ
	55-55.257642N	18-22.315068E	ML
	55-55.128971N	18-24.077530E	ML
	55-54.999879N	18-25.839876E	ML
	55-54.870372N	18-27.601914E	ML
	55-54.740444N	18-29.363835E	ML
	55-54.610098N	18-31.125541E	ML
	55-54.479335N	18-32.887033E	ML
	55-54.348153N	18-34.648310E	ML
	55-54.216554N	18-36.409371E	ML
	55-54.084535N	18-38.170310E	ML
	55-53.952101N	18-39.930936E	ML
	55-53.819247N	18-41.691440E	ML
	55-53.685975N	18-43.451725E	ML
	55-53.552230N	18-45.211880E	ML
	55-53.418124N	18-46.971724E	ML
	55-53.283599N	18-48.731443E	ML
	55-53.148657N	18-50.490940E	ML
	55-53.013244N	18-52.250208E	ML
30	55-52.877461N	18-54.009233E	EZ
31	55-52.789461N	18-55.554233E	EZ
32	55-53.478509N	18-56.571251E	EZ
	55-53.888999N	18-57.360251E	ML
	55-54.299417N	18-58.149251E	ML
	55-54.709762N	18-58.938251E	ML
	55-55.120034N	18-59.727250E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	55-55.530234N	19-00.516250E	ML
33	55-55.921000N	19-01.268000E	EZ
	55-56.590836N	19-02.586095E	ML
	55-57.260413N	19-03.904985E	ML
34	55-57.300000N	19-03.983000E	EZ
	55-57.910649N	19-04.307869E	ML
35	55-58.867000N	19-04.817000E	EZ
	56-01.442509N	19-05.382277E	ML
	56-00.451937N	19-05.164669E	ML
	55-59.461405N	19-04.947369E	ML
36	56-02.433000N	19-05.600000E	EZ
37	56-14.994088N	19-13.356250E	EZ
	56-15.559526N	19-13.708971E	ML
	56-16.124824N	19-14.061692E	ML
	56-16.689982N	19-14.414412E	ML
	56-17.255000N	19-14.767133E	ML
	56-17.819879N	19-15.119854E	ML
	56-18.384618N	19-15.472575E	ML
	56-18.949217N	19-15.825295E	ML
	56-19.513677N	19-16.178016E	ML
	56-20.077997N	19-16.530737E	ML
	56-20.642177N	19-16.883457E	ML
	56-21.206218N	19-17.236178E	ML
	56-21.770119N	19-17.588899E	ML
	56-22.333881N	19-17.941620E	ML
	56-22.897503N	19-18.294340E	ML
	56-23.460986N	19-18.647061E	ML
	56-24.024329N	19-18.999782E	ML
	56-24.587532N	19-19.352502E	ML
	56-25.150596N	19-19.705223E	ML
	56-25.713521N	19-20.057944E	ML
	56-26.276306N	19-20.410665E	ML
	56-26.838952N	19-20.763385E	ML
38	56-26.992717N	19-20.859795E	EZ
	56-27.566613N	19-21.146246E	ML
	56-28.140364N	19-21.432697E	ML
	56-28.713970N	19-21.719147E	ML
	56-29.287431N	19-22.005598E	ML
	56-29.860747N	19-22.292049E	ML
	56-30.433918N	19-22.578500E	ML
	56-31.006944N	19-22.864951E	ML
	56-31.579825N	19-23.151401E	ML
	56-32.152562N	19-23.437852E	ML
	56-32.725153N	19-23.724303E	ML
	56-33.297599N	19-24.010754E	ML
	56-33.869901N	19-24.297205E	ML
	56-34.442057N	19-24.583655E	ML
39	56-34.991790N	19-24.858948E	EZ
	56-35.548935N	19-25.228644E	ML
	56-36.105942N	19-25.598340E	ML
	56-36.662812N	19-25.968037E	ML
	56-37.219544N	19-26.337733E	ML
	56-37.776139N	19-26.707429E	ML
	56-38.332597N	19-27.077126E	ML
	56-38.888917N	19-27.446822E	ML
	56-39.445101N	19-27.816518E	ML
	56-40.001146N	19-28.186214E	ML
	56-40.557055N	19-28.555911E	ML
	56-41.112826N	19-28.925607E	ML
	56-41.668460N	19-29.295303E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	56-42.223957N	19-29.665000E	ML
	56-42.779317N	19-30.034696E	ML
	56-43.334540N	19-30.404392E	ML
	56-43.889625N	19-30.774088E	ML
	56-44.444573N	19-31.143785E	ML
40	56-44.990653N	19-31.507662E	EZ
	56-45.546376N	19-31.872112E	ML
	56-46.101961N	19-32.236562E	ML
	56-46.657409N	19-32.601011E	ML
	56-47.212719N	19-32.965461E	ML
	56-47.767892N	19-33.329911E	ML
	56-48.322927N	19-33.694360E	ML
	56-48.877825N	19-34.058810E	ML
	56-49.432585N	19-34.423260E	ML
	56-49.987207N	19-34.787709E	ML
	56-50.541693N	19-35.152159E	ML
	56-51.096041N	19-35.516609E	ML
	56-51.650251N	19-35.881058E	ML
	56-52.204324N	19-36.245508E	ML
	56-52.758260N	19-36.609958E	ML
	56-53.312059N	19-36.974407E	ML
	56-53.865720N	19-37.338857E	ML
	56-54.419244N	19-37.703307E	ML
	56-54.972630N	19-38.067756E	ML
	56-55.525880N	19-38.432206E	ML
	56-56.078992N	19-38.796656E	ML
	56-56.631967N	19-39.161105E	ML
	56-57.184804N	19-39.525555E	ML
	56-57.737505N	19-39.890005E	ML
41	56-57.989174N	19-40.055984E	EZ
	56-58.525348N	19-40.494644E	ML
	56-59.061392N	19-40.933304E	ML
	56-59.597307N	19-41.371964E	ML
	57-00.133093N	19-41.810623E	ML
	57-00.668751N	19-42.249283E	ML
	57-01.204279N	19-42.687943E	ML
	57-01.739678N	19-43.126603E	ML
	57-02.274948N	19-43.565262E	ML
	57-02.810089N	19-44.003922E	ML
	57-03.345101N	19-44.442582E	ML
	57-03.879984N	19-44.881242E	ML
	57-04.414738N	19-45.319901E	ML
	57-04.949363N	19-45.758561E	ML
	57-05.483859N	19-46.197221E	ML
	57-06.018227N	19-46.635881E	ML
	57-06.552465N	19-47.074540E	ML
	57-07.086575N	19-47.513200E	ML
	57-07.620555N	19-47.951860E	ML
	57-08.154407N	19-48.390520E	ML
	57-08.688131N	19-48.829179E	ML
	57-09.221725N	19-49.267839E	ML
	57-09.755191N	19-49.706499E	ML
	57-10.288528N	19-50.145159E	ML
	57-10.821736N	19-50.583818E	ML
	57-11.354815N	19-51.022478E	ML
	57-11.887766N	19-51.461138E	ML
	57-12.420588N	19-51.899798E	ML
	57-12.953281N	19-52.338457E	ML
	57-13.485846N	19-52.777117E	ML
	57-14.018282N	19-53.215777E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
42	57-14.179366N	19-53.348510E	EZ
	57-14.725945N	19-53.722535E	ML
	57-15.272389N	19-54.096559E	ML
	57-15.818697N	19-54.470583E	ML
	57-16.364870N	19-54.844608E	ML
	57-16.910907N	19-55.218632E	ML
	57-17.456809N	19-55.592657E	ML
	57-18.002575N	19-55.966681E	ML
	57-18.548206N	19-56.340706E	ML
	57-19.093701N	19-56.714730E	ML
	57-19.639061N	19-57.088754E	ML
	57-20.184285N	19-57.462779E	ML
	57-20.729374N	19-57.836803E	ML
	57-21.274328N	19-58.210828E	ML
	57-21.819146N	19-58.584852E	ML
	57-22.363830N	19-58.958876E	ML
	57-22.908377N	19-59.332901E	ML
	57-23.452790N	19-59.706925E	ML
	57-23.997067N	20-00.080950E	ML
	57-24.541209N	20-00.454974E	ML
	57-25.085216N	20-00.828999E	ML
	57-25.629088N	20-01.203023E	ML
	57-26.172824N	20-01.577047E	ML
43	57-26.702948N	20-01.941798E	EZ
	57-27.277236N	20-02.087900E	ML
	57-27.851374N	20-02.234003E	ML
	57-28.425360N	20-02.380105E	ML
	57-28.999196N	20-02.526208E	ML
	57-29.572880N	20-02.672311E	ML
	57-30.146414N	20-02.818413E	ML
	57-30.719798N	20-02.964516E	ML
	57-31.293030N	20-03.110618E	ML
	57-31.866112N	20-03.256721E	ML
	57-32.439043N	20-03.402823E	ML
	57-33.011824N	20-03.548926E	ML
	57-33.584454N	20-03.695029E	ML
44	57-33.785105N	20-03.746233E	EZ
	57-34.294624N	20-04.253283E	ML
	57-34.804023N	20-04.760333E	ML
	57-35.313304N	20-05.267383E	ML
	57-35.822464N	20-05.774433E	ML
	57-36.331506N	20-06.281483E	ML
	57-36.840429N	20-06.788533E	ML
	57-37.349232N	20-07.295583E	ML
	57-37.857916N	20-07.802633E	ML
	57-38.366481N	20-08.309683E	ML
	57-38.874926N	20-08.816733E	ML
	57-39.383253N	20-09.323783E	ML
	57-39.891460N	20-09.830833E	ML
	57-40.399549N	20-10.337883E	ML
	57-40.907518N	20-10.844934E	ML
	57-41.415368N	20-11.351984E	ML
	57-41.923099N	20-11.859034E	ML
	57-42.430711N	20-12.366084E	ML
	57-42.938204N	20-12.873134E	ML
	57-43.445578N	20-13.380184E	ML
	57-43.952833N	20-13.887234E	ML
45	57-43.983993N	20-13.918385E	EZ
	57-44.490431N	20-14.427843E	ML
	57-44.996750N	20-14.937302E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	57-45.502950N	20-15.446761E	ML
	57-46.009032N	20-15.956220E	ML
	57-46.514996N	20-16.465678E	ML
	57-47.020841N	20-16.975137E	ML
	57-47.526567N	20-17.484596E	ML
	57-48.032175N	20-17.994055E	ML
	57-48.537664N	20-18.503513E	ML
	57-49.043035N	20-19.012972E	ML
	57-49.548287N	20-19.522431E	ML
	57-50.053421N	20-20.031890E	ML
	57-50.558437N	20-20.541348E	ML
	57-51.063334N	20-21.050807E	ML
	57-51.568112N	20-21.560266E	ML
	57-52.072772N	20-22.069725E	ML
	57-52.577314N	20-22.579184E	ML
	57-53.081738N	20-23.088642E	ML
	57-53.586043N	20-23.598101E	ML
	57-54.090229N	20-24.107560E	ML
	57-54.594298N	20-24.617019E	ML
46	57-54.673831N	20-24.697413E	EZ
	57-55.244498N	20-24.618043E	ML
	57-55.815013N	20-24.538674E	ML
	57-56.385377N	20-24.459305E	ML
	57-56.955589N	20-24.379935E	ML
	57-57.525650N	20-24.300566E	ML
	57-58.095559N	20-24.221196E	ML
	57-58.665316N	20-24.141827E	ML
	57-59.234922N	20-24.062457E	ML
	57-59.804377N	20-23.983088E	ML
	58-00.373680N	20-23.903718E	ML
	58-00.942831N	20-23.824349E	ML
47	58-01.440000N	20-23.755000E	EZ
	58-02.434957N	20-23.616354E	ML
	58-03.429920N	20-23.477624E	ML
	58-04.424881N	20-23.338792E	ML
	58-05.419845N	20-23.199756E	ML
	58-06.414802N	20-23.060719E	ML
	58-07.409708N	20-22.921470E	ML
	58-08.404670N	20-22.782025E	ML
	58-09.399572N	20-22.642569E	ML
	58-10.394531N	20-22.502917E	ML
	58-11.389433N	20-22.363153E	ML
48	58-11.981000N	20-22.280000E	EZ
	58-12.970854N	20-22.516132E	ML
	58-13.960676N	20-22.752541E	ML
	58-14.950486N	20-22.989197E	ML
	58-15.940284N	20-23.226099E	ML
	58-16.930074N	20-23.463146E	ML
	58-17.919851N	20-23.700441E	ML
	58-18.909670N	20-23.937992E	ML
	58-19.899427N	20-24.175680E	ML
	58-20.889171N	20-24.413617E	ML
	58-21.878903N	20-24.651803E	ML
	58-22.868623N	20-24.890238E	ML
	58-23.858388N	20-25.128829E	ML
	58-24.848088N	20-25.367661E	ML
	58-25.837744N	20-25.606744E	ML
	58-26.827503N	20-25.846085E	ML
	58-27.817169N	20-26.085568E	ML
	58-28.806823N	20-26.325301E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
49	58-28.979000N	20-26.367000E	EZ
	58-29.974789N	20-26.482274E	ML
	58-30.970540N	20-26.597641E	ML
	58-31.966340N	20-26.713152E	ML
	58-32.962081N	20-26.828792E	ML
	58-33.957822N	20-26.944466E	ML
	58-34.953612N	20-27.060285E	ML
	58-35.949343N	20-27.176233E	ML
	58-36.945127N	20-27.292224E	ML
	58-37.940852N	20-27.408345E	ML
	58-38.936627N	20-27.524611E	ML
	58-39.932342N	20-27.641006E	ML
	58-40.928058N	20-27.757437E	ML
	58-41.923822N	20-27.874015E	ML
	58-42.919527N	20-27.990722E	ML
	58-43.915281N	20-28.107577E	ML
	58-44.910981N	20-28.224459E	ML
	58-45.906676N	20-28.341479E	ML
50	58-46.812000N	20-28.448000E	EZ
	58-47.807839N	20-28.561477E	ML
	58-48.803633N	20-28.674964E	ML
	58-49.799423N	20-28.788588E	ML
51	58-50.670000N	20-28.888000E	EZ
	58-51.628919N	20-28.357510E	ML
52	58-51.776000N	20-28.276000E	EZ
	58-52.125864N	20-28.088275E	ML
	58-53.086911N	20-27.572100E	ML
	58-54.047984N	20-27.055478E	ML
	58-55.008979N	20-26.538288E	ML
	58-55.969941N	20-26.020746E	ML
	58-56.930878N	20-25.502642E	ML
	58-57.891734N	20-24.984071E	ML
	58-58.852614N	20-24.465050E	ML
	58-59.813416N	20-23.945457E	ML
	59-00.774184N	20-23.425507E	ML
	59-01.734928N	20-22.904991E	ML
	59-02.695643N	20-22.384014E	ML
	59-03.656329N	20-21.862574E	ML
	59-04.616936N	20-21.340558E	ML
	59-05.577564N	20-20.818189E	ML
	59-06.538112N	20-20.295243E	ML
	59-07.498632N	20-19.771831E	ML
	59-08.459122N	20-19.247952E	ML
	59-09.419532N	20-18.723493E	ML
	59-10.379963N	20-18.198678E	ML
	59-11.340315N	20-17.673282E	ML
	59-12.300636N	20-17.147415E	ML
	59-13.260928N	20-16.621078E	ML
	59-14.221190N	20-16.094269E	ML
	59-15.181427N	20-15.566883E	ML
	59-16.141580N	20-15.039015E	ML
	59-17.101751N	20-14.510787E	ML
	59-18.061848N	20-13.981866E	ML
	59-19.021910N	20-13.452575E	ML
	59-19.981942N	20-12.922807E	ML
	59-20.941894N	20-12.392449E	ML
	59-21.901869N	20-11.861621E	ML
	59-22.861760N	20-11.330306E	ML
	59-23.821620N	20-10.798512E	ML
	59-24.781454N	20-10.266132E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	59-25.741253N	20-09.733376E	ML
53	59-26.701000N	20-09.200000E	EZ
	59-27.299585N	20-08.356063E	ML
	59-28.109655N	20-07.212744E	ML
	59-28.919569N	20-06.068520E	ML
	59-29.729381N	20-04.923397E	ML
	59-30.538934N	20-03.777244E	ML
	59-31.348379N	20-02.630295E	ML
	59-32.157614N	20-01.482428E	ML
54	59-32.847516N	20-00.503008E	EZ

Det tredje avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon, i Bottenhavet

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
55	60-35.344171N	12-12.475726E	EZ
	60-35.465814N	19-12.507827E	ML
	60-35.990201N	19-12.646220E	ML
	60-36.514446N	19-12.784612E	ML
	60-37.038549N	19-12.923005E	ML
	60-37.562509N	19-13.061397E	ML
	60-38.086327N	19-13.199789E	ML
	60-38.610002N	19-13.338182E	ML
	60-39.133536N	19-13.476574E	ML
	60-39.656927N	19-13.614967E	ML
	60-40.180176N	19-13.753359E	ML
56	60-40.701885N	19-13.891382E	EZ
	60-41.228020N	19-13.964373E	ML
	60-41.754010N	19-14.037364E	ML
	60-42.279857N	19-14.110355E	ML
	60-42.805560N	19-14.183346E	ML
	60-43.331119N	19-14.256337E	ML
	60-43.856534N	19-14.329328E	ML
	60-44.381806N	19-14.402319E	ML
	60-44.906934N	19-14.475310E	ML
	60-45.431918N	19-14.548302E	ML
	60-45.956759N	19-14.621293E	ML
	60-46.481456N	19-14.694284E	ML
	60-47.006010N	19-14.767275E	ML
	60-47.530420N	19-14.840266E	ML
	60-48.054686N	19-14.913257E	ML
	60-48.578809N	19-14.986248E	ML
	60-49.102789N	19-15.059239E	ML
	60-49.626625N	19-15.132230E	ML
	60-50.150318N	19-15.205221E	ML
	60-50.673867N	19-15.278212E	ML
	60-51.197273N	19-15.351203E	ML
	60-51.720536N	19-15.424194E	ML
	60-52.243655N	19-15.497185E	ML
	60-52.766632N	19-15.570176E	ML
	60-53.289465N	19-15.643167E	ML
	60-53.812154N	19-15.716158E	ML
	60-54.334701N	19-15.789149E	ML
	60-54.857104N	19-15.862140E	ML
	60-55.379365N	19-15.935131E	ML
	60-55.901482N	19-16.008123E	ML
	60-56.423456N	19-16.081114E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	60-56.945287N	19-16.154105E	ML
	60-57.466975N	19-16.227096E	ML
	60-57.988520N	19-16.300087E	ML
	60-58.509922N	19-16.373078E	ML
	60-59.031182N	19-16.446069E	ML
	60-59.552298N	19-16.519060E	ML
	61-00.073271N	19-16.592051E	ML
	61-00.594102N	19-16.665042E	ML
	61-01.114790N	19-16.738033E	ML
	61-01.635334N	19-16.811024E	ML
	61-02.155737N	19-16.884015E	ML
	61-02.675996N	19-16.957006E	ML
	61-03.196113N	19-17.029997E	ML
	61-03.716087N	19-17.102988E	ML
	61-04.235918N	19-17.175979E	ML
	61-04.755607N	19-17.248970E	ML
	61-05.275153N	19-17.321961E	ML
	61-05.794557N	19-17.394952E	ML
	61-06.313818N	19-17.467944E	ML
	61-06.832936N	19-17.540935E	ML
	61-07.351912N	19-17.613926E	ML
	61-07.870746N	19-17.686917E	ML
	61-08.389437N	19-17.759908E	ML
	61-08.907986N	19-17.832899E	ML
	61-09.426392N	19-17.905890E	ML
	61-09.944656N	19-17.978881E	ML
	61-10.462778N	19-18.051872E	ML
	61-10.980757N	19-18.124863E	ML
	61-11.498594N	19-18.197854E	ML
	61-12.016289N	19-18.270845E	ML
	61-12.533842N	19-18.343836E	ML
	61-13.051252N	19-18.416827E	ML
	61-13.568520N	19-18.489818E	ML
	61-14.085646N	19-18.562809E	ML
	61-14.602630N	19-18.635800E	ML
	61-15.119472N	19-18.708791E	ML
	61-15.636172N	19-18.781782E	ML
	61-16.152730N	19-18.854774E	ML
	61-16.669146N	19-18.927765E	ML
	61-17.185420N	19-19.000756E	ML
	61-17.701552N	19-19.073747E	ML
	61-18.217542N	19-19.146738E	ML
	61-18.733390N	19-19.219729E	ML
	61-19.249097N	19-19.292720E	ML
	61-19.764661N	19-19.365711E	ML
	61-20.280084N	19-19.438702E	ML
	61-20.795365N	19-19.511693E	ML
	61-21.310504N	19-19.584684E	ML
	61-21.825502N	19-19.657675E	ML
	61-22.340358N	19-19.730666E	ML
	61-22.855072N	19-19.803657E	ML
	61-23.369644N	19-19.876648E	ML
	61-23.884075N	19-19.949639E	ML
	61-24.398364N	19-20.022630E	ML
	61-24.912512N	19-20.095621E	ML
	61-25.426518N	19-20.168612E	ML
	61-25.940383N	19-20.241603E	ML
	61-26.454107N	19-20.314595E	ML
	61-26.967688N	19-20.387586E	ML
	61-27.481129N	19-20.460577E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	61-27.994428N	19-20.533568E	ML
	61-28.507586N	19-20.606559E	ML
	61-29.020602N	19-20.679550E	ML
	61-29.533477N	19-20.752541E	ML
	61-30.046211N	19-20.825532E	ML
	61-30.558804N	19-20.898523E	ML
	61-31.071255N	19-20.971514E	ML
	61-31.583565N	19-21.044505E	ML
	61-32.095734N	19-21.117496E	ML
	61-32.607762N	19-21.190487E	ML
	61-33.119649N	19-21.263478E	ML
	61-33.631394N	19-21.336469E	ML
	61-34.142999N	19-21.409460E	ML
	61-34.654463N	19-21.482451E	ML
	61-35.165785N	19-21.555442E	ML
	61-35.676967N	19-21.628433E	ML
	61-36.188008N	19-21.701424E	ML
	61-36.698908N	19-21.774416E	ML
	61-37.209667N	19-21.847407E	ML
	61-37.720285N	19-21.920398E	ML
	61-38.230762N	19-21.993389E	ML
	61-38.741098N	19-22.066380E	ML
	61-39.251294N	19-22.139371E	ML
	61-39.761349N	19-22.212362E	ML
	61-40.271263N	19-22.285353E	ML
	61-40.781037N	19-22.358344E	ML
	61-41.290670N	19-22.431335E	ML
	61-41.800162N	19-22.504326E	ML
	61-42.309514N	19-22.577317E	ML
	61-42.818725N	19-22.650308E	ML
	61-43.327795N	19-22.723299E	ML
	61-43.836725N	19-22.796290E	ML
	61-44.345515N	19-22.869281E	ML
	61-44.854164N	19-22.942272E	ML
	61-45.362673N	19-23.015263E	ML
	61-45.871041N	19-23.088254E	ML
	61-46.379269N	19-23.161246E	ML
	61-46.887356N	19-23.234237E	ML
	61-47.395303N	19-23.307228E	ML
	61-47.903110N	19-23.380219E	ML
	61-48.410777N	19-23.453210E	ML
	61-48.918303N	19-23.526201E	ML
	61-49.425689N	19-23.599192E	ML
	61-49.932935N	19-23.672183E	ML
	61-50.440041N	19-23.745174E	ML
	61-50.947007N	19-23.818165E	ML
	61-51.453833N	19-23.891156E	ML
	61-51.960518N	19-23.964147E	ML
	61-52.467064N	19-24.037138E	ML
	61-52.973469N	19-24.110129E	ML
	61-53.479735N	19-24.183120E	ML
	61-53.985860N	19-24.256111E	ML
	61-54.491846N	19-24.329102E	ML
	61-54.997691N	19-24.402093E	ML
	61-55.503397N	19-24.475084E	ML
	61-56.008963N	19-24.548075E	ML
	61-56.514389N	19-24.621067E	ML
	61-57.019676N	19-24.694058E	ML
	61-57.524822N	19-24.767049E	ML
	61-58.029829N	19-24.840040E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	61-58.534696N	19-24.913031E	ML
	61-59.039424N	19-24.986022E	ML
	61-59.544012N	19-25.059013E	ML
	62-00.048460N	19-25.132004E	ML
	62-00.552769N	19-25.204995E	ML
	62-01.056938N	19-25.277986E	ML
	62-01.560967N	19-25.350977E	ML
	62-02.064857N	19-25.423968E	ML
	62-02.568608N	19-25.496959E	ML
	62-03.072219N	19-25.569950E	ML
	62-03.575691N	19-25.642941E	ML
	62-04.079023N	19-25.715932E	ML
	62-04.582216N	19-25.788923E	ML
	62-05.085269N	19-25.861914E	ML
	62-05.588183N	19-25.934905E	ML
	62-06.090958N	19-26.007896E	ML
	62-06.593594N	19-26.080888E	ML
	62-07.096091N	19-26.153879E	ML
	62-07.598448N	19-26.226870E	ML
	62-08.100666N	19-26.299861E	ML
	62-08.602745N	19-26.372852E	ML
	62-09.104685N	19-26.445843E	ML
	62-09.606485N	19-26.518834E	ML
	62-10.108147N	19-26.591825E	ML
	62-10.609670N	19-26.664816E	ML
	62-11.111053N	19-26.737807E	ML
	62-11.612298N	19-26.810798E	ML
	62-12.113404N	19-26.883789E	ML
	62-12.614371N	19-26.956780E	ML
	62-13.115199N	19-27.029771E	ML
	62-13.615888N	19-27.102762E	ML
	62-14.116438N	19-27.175753E	ML
	62-14.616849N	19-27.248744E	ML
	62-15.117122N	19-27.321735E	ML
	62-15.617256N	19-27.394726E	ML
	62-16.117251N	19-27.467717E	ML
	62-16.617108N	19-27.540709E	ML
	62-17.116825N	19-27.613700E	ML
	62-17.616405N	19-27.686691E	ML
	62-18.115845N	19-27.759682E	ML
	62-18.615147N	19-27.832673E	ML
	62-19.114311N	19-27.905664E	ML
	62-19.613335N	19-27.978655E	ML
	62-20.112222N	19-28.051646E	ML
	62-20.610970N	19-28.124637E	ML
	62-21.109579N	19-28.197628E	ML
	62-21.608050N	19-28.270619E	ML
	62-22.106383N	19-28.343610E	ML
	62-22.604578N	19-28.416601E	ML
	62-23.102634N	19-28.489592E	ML
	62-23.600511N	19-28.562583E	ML
	62-24.098331N	19-28.635574E	ML
	62-24.595972N	19-28.708565E	ML
	62-25.093475N	19-28.781556E	ML
	62-25.590840N	19-28.854547E	ML
	62-26.088067N	19-28.927539E	ML
	62-26.585155N	19-29.000530E	ML
	62-27.082106N	19-29.073521E	ML
	62-27.578918N	19-29.146512E	ML
	62-28.075592N	19-29.219503E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	62-28.572129N	19-29.292494E	ML
	62-29.068527N	19-29.365485E	ML
	62-29.564787N	19-29.438476E	ML
	62-30.060910N	19-29.511467E	ML
	62-30.556894N	19-29.584458E	ML
	62-31.052741N	19-29.657449E	ML
	62-31.548450N	19-29.730440E	ML
	62-32.044021N	19-29.803431E	ML
	62-32.539454N	19-29.876422E	ML
	62-33.034750N	19-29.949413E	ML
	62-33.529907N	19-30.022404E	ML
	62-34.024927N	19-30.095395E	ML
	62-34.519810N	19-30.168386E	ML
	62-35.014554N	19-30.241377E	ML
	62-35.509161N	19-30.314368E	ML
	62-36.003631N	19-30.387360E	ML
	62-36.497963N	19-30.460351E	ML
	62-36.992157N	19-30.533342E	ML
	62-37.486214N	19-30.606333E	ML
	62-37.980134N	19-30.679324E	ML
	62-38.473916N	19-30.752315E	ML
	62-38.967560N	19-30.825306E	ML
	62-39.461067N	19-30.898297E	ML
	62-39.954437N	19-30.971288E	ML
	62-40.447670N	19-31.044279E	ML
	62-40.940765N	19-31.117270E	ML
	62-41.433723N	19-31.190261E	ML
	62-41.926543N	19-31.263252E	ML
57	62-42.006899N	19-31.275155E	EZ
	62-42.425156N	19-31.846762E	ML
	62-42.843314N	19-32.418369E	ML
	62-43.261373N	19-32.989976E	ML
	62-43.679334N	19-33.561582E	ML
	62-44.097195N	19-34.133189E	ML
	62-44.514958N	19-34.704796E	ML
	62-44.932622N	19-35.276403E	ML
	62-45.350187N	19-35.848009E	ML
	62-45.767654N	19-36.419616E	ML
	62-46.185022N	19-36.991223E	ML
	62-46.602291N	19-37.562829E	ML
	62-47.019461N	19-38.134436E	ML
	62-47.436532N	19-38.706043E	ML
	62-47.853505N	19-39.277650E	ML
	62-48.270380N	19-39.849256E	ML
	62-48.687155N	19-40.420863E	ML
	62-49.103832N	19-40.992470E	ML
	62-49.520411N	19-41.564077E	ML
	62-49.936891N	19-42.135683E	ML
	62-50.353272N	19-42.707290E	ML
	62-50.769555N	19-43.278897E	ML
	62-51.185739N	19-43.850503E	ML
	62-51.601824N	19-44.422110E	ML
	62-52.017812N	19-44.993717E	ML
	62-52.433700N	19-45.565324E	ML
	62-52.849491N	19-46.136930E	ML
	62-53.265182N	19-46.708537E	ML
	62-53.680776N	19-47.280144E	ML
	62-54.096271N	19-47.851751E	ML
	62-54.511667N	19-48.423357E	ML
	62-54.926966N	19-48.994964E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	62-55.342165N	19-49.566571E	ML
	62-55.757267N	19-50.138177E	ML
	62-56.172270N	19-50.709784E	ML
	62-56.587175N	19-51.281391E	ML
	62-57.001982N	19-51.852998E	ML
	62-57.416690N	19-52.424604E	ML
	62-57.831300N	19-52.996211E	ML
	62-58.245812N	19-53.567818E	ML
	62-58.660225N	19-54.139425E	ML
	62-59.074541N	19-54.711031E	ML
	62-59.488758N	19-55.282638E	ML
	62-59.902877N	19-55.854245E	ML
	63-00.316898N	19-56.425851E	ML
	63-00.730821N	19-56.997458E	ML
	63-01.144646N	19-57.569065E	ML
	63-01.558372N	19-58.140672E	ML
	63-01.972001N	19-58.712278E	ML
	63-02.385531N	19-59.283885E	ML
	63-02.798963N	19-59.855492E	ML
	63-03.212298N	20-00.427099E	ML
	63-03.625534N	20-00.998705E	ML
	63-04.038673N	20-01.570312E	ML
	63-04.451713N	20-02.141919E	ML
	63-04.864655N	20-02.713525E	ML
	63-05.277500N	20-03.285132E	ML
	63-05.690247N	20-03.856739E	ML
	63-06.102895N	20-04.428346E	ML
	63-06.515446N	20-04.999952E	ML
	63-06.927899N	20-05.571559E	ML
	63-07.340254N	20-06.143166E	ML
	63-07.752511N	20-06.714773E	ML
	63-08.164671N	20-07.286379E	ML
	63-08.576732N	20-07.857986E	ML
	63-08.988696N	20-08.429593E	ML
	63-09.400562N	20-09.001199E	ML
	63-09.812331N	20-09.572806E	ML
58	63-09.986073N	20-09.814008E	EZ

Det fjärde avsnittet av den yttre avgränsningslinjen för Sveriges ekonomiska zon, i Bottenviken

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
59	63-38.014813N	21-22.042939E	EZ
	63-38.055231N	21-22.199272E	ML
	63-38.295587N	21-23.128797E	ML
	63-38.535910N	21-24.058323E	ML
	63-38.776199N	21-24.987848E	ML
	63-39.016453N	21-25.917373E	ML
	63-39.256674N	21-26.846899E	ML
	63-39.496860N	21-27.776424E	ML
	63-39.737013N	21-28.705949E	ML
	63-39.977132N	21-29.635474E	ML
60	63-40.012700N	21-29.773173E	EZ
	63-40.419937N	21-30.334794E	ML
	63-40.827076N	21-30.896414E	ML
	63-41.234117N	21-31.458035E	ML
	63-41.641061N	21-32.019655E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	63-42.047907N	21-32.581276E	ML
	63-42.454655N	21-33.142897E	ML
	63-42.861306N	21-33.704517E	ML
	63-43.267859N	21-34.266138E	ML
	63-43.674315N	21-34.827759E	ML
	63-44.080673N	21-35.389379E	ML
	63-44.486933N	21-35.951000E	ML
	63-44.893096N	21-36.512620E	ML
	63-45.299161N	21-37.074241E	ML
	63-45.705129N	21-37.635862E	ML
	63-46.110999N	21-38.197482E	ML
	63-46.516772N	21-38.759103E	ML
	63-46.922447N	21-39.320723E	ML
	63-47.328025N	21-39.882344E	ML
	63-47.733506N	21-40.443965E	ML
	63-48.138889N	21-41.005585E	ML
	63-48.544175N	21-41.567206E	ML
	63-48.949363N	21-42.128827E	ML
	63-49.354454N	21-42.690447E	ML
	63-49.759447N	21-43.252068E	ML
	63-50.164344N	21-43.813688E	ML
	63-50.569143N	21-44.375309E	ML
	63-50.973844N	21-44.936930E	ML
	63-51.378449N	21-45.498550E	ML
	63-51.782956N	21-46.060171E	ML
	63-52.187366N	21-46.621792E	ML
	63-52.591679N	21-47.183412E	ML
	63-52.995894N	21-47.745033E	ML
	63-53.400013N	21-48.306653E	ML
	63-53.804034N	21-48.868274E	ML
	63-54.207958N	21-49.429895E	ML
	63-54.611785N	21-49.991515E	ML
	63-55.015515N	21-50.553136E	ML
	63-55.419147N	21-51.114756E	ML
	63-55.822683N	21-51.676377E	ML
	63-56.226122N	21-52.237998E	ML
	63-56.629463N	21-52.799618E	ML
	63-57.032708N	21-53.361239E	ML
	63-57.435856N	21-53.922860E	ML
	63-57.838906N	21-54.484480E	ML
	63-58.241860N	21-55.046101E	ML
	63-58.644717N	21-55.607721E	ML
	63-59.047477N	21-56.169342E	ML
	63-59.450139N	21-56.730963E	ML
	63-59.852705N	21-57.292583E	ML
	64-00.255175N	21-57.854204E	ML
	64-00.657547N	21-58.415825E	ML
	64-01.059822N	21-58.977445E	ML
	64-01.462001N	21-59.539066E	ML
	64-01.864083N	22-00.100686E	ML
	64-02.266068N	22-00.662307E	ML
	64-02.667956N	22-01.223928E	ML
	64-03.069748N	22-01.785548E	ML
	64-03.471443N	22-02.347169E	ML
	64-03.873041N	22-02.908790E	ML
	64-04.274542N	22-03.470410E	ML
	64-04.675947N	22-04.032031E	ML
	64-05.077255N	22-04.593651E	ML
	64-05.478467N	22-05.155272E	ML
	64-05.879581N	22-05.716893E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-06.280600N	22-06.278513E	ML
	64-06.681521N	22-06.840134E	ML
	64-07.082346N	22-07.401754E	ML
	64-07.483075N	22-07.963375E	ML
	64-07.883707N	22-08.524996E	ML
	64-08.284243N	22-09.086616E	ML
	64-08.684682N	22-09.648237E	ML
	64-09.085024N	22-10.209858E	ML
	64-09.485270N	22-10.771478E	ML
	64-09.885420N	22-11.333099E	ML
	64-10.285473N	22-11.894719E	ML
	64-10.685430N	22-12.456340E	ML
	64-11.085290N	22-13.017961E	ML
	64-11.485054N	22-13.579581E	ML
	64-11.884722N	22-14.141202E	ML
	64-12.284294N	22-14.702823E	ML
	64-12.683769N	22-15.264443E	ML
	64-13.083147N	22-15.826064E	ML
	64-13.482430N	22-16.387684E	ML
	64-13.881616N	22-16.949305E	ML
	64-14.280706N	22-17.510926E	ML
	64-14.679700N	22-18.072546E	ML
	64-15.078598N	22-18.634167E	ML
	64-15.477399N	22-19.195787E	ML
	64-15.876104N	22-19.757408E	ML
	64-16.274713N	22-20.319029E	ML
	64-16.673226N	22-20.880649E	ML
	64-17.071643N	22-21.442270E	ML
	64-17.469964N	22-22.003891E	ML
	64-17.868189N	22-22.565511E	ML
	64-18.266317N	22-23.127132E	ML
	64-18.664350N	22-23.688752E	ML
	64-19.062286N	22-24.250373E	ML
	64-19.460127N	22-24.811994E	ML
	64-19.857871N	22-25.373614E	ML
	64-20.255520N	22-25.935235E	ML
	64-20.653073N	22-26.496856E	ML
	64-21.050529N	22-27.058476E	ML
	64-21.447890N	22-27.620097E	ML
	64-21.845155N	22-28.181717E	ML
	64-22.242324N	22-28.743338E	ML
	64-22.639397N	22-29.304959E	ML
	64-23.036374N	22-29.866579E	ML
	64-23.433256N	22-30.428200E	ML
	64-23.830041N	22-30.989821E	ML
	64-24.226731N	22-31.551441E	ML
	64-24.623325N	22-32.113062E	ML
	64-25.019824N	22-32.674682E	ML
	64-25.416226N	22-33.236303E	ML
	64-25.812533N	22-33.797924E	ML
	64-26.208744N	22-34.359544E	ML
	64-26.604860N	22-34.921165E	ML
	64-27.000879N	22-35.482785E	ML
	64-27.396804N	22-36.044406E	ML
	64-27.792632N	22-36.606027E	ML
	64-28.188365N	22-37.167647E	ML
	64-28.584002N	22-37.729268E	ML
	64-28.979544N	22-38.290889E	ML
	64-29.374990N	22-38.852509E	ML
	64-29.770341N	22-39.414130E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-30.165596N	22-39.975750E	ML
	64-30.560756N	22-40.537371E	ML
	64-30.955820N	22-41.098992E	ML
	64-31.350789N	22-41.660612E	ML
	64-31.745662N	22-42.222233E	ML
	64-32.140440N	22-42.783854E	ML
	64-32.535122N	22-43.345474E	ML
	64-32.929709N	22-43.907095E	ML
	64-33.324201N	22-44.468715E	ML
	64-33.718597N	22-45.030336E	ML
	64-34.112898N	22-45.591957E	ML
	64-34.507104N	22-46.153577E	ML
	64-34.901214N	22-46.715198E	ML
	64-35.295229N	22-47.276818E	ML
	64-35.689149N	22-47.838439E	ML
	64-36.082973N	22-48.400060E	ML
	64-36.476702N	22-48.961680E	ML
	64-36.870336N	22-49.523301E	ML
	64-37.263875N	22-50.084922E	ML
	64-37.657319N	22-50.646542E	ML
	64-38.050667N	22-51.208163E	ML
	64-38.443921N	22-51.769783E	ML
	64-38.837079N	22-52.331404E	ML
	64-39.230142N	22-52.893025E	ML
	64-39.623110N	22-53.454645E	ML
	64-40.015983N	22-54.016266E	ML
	64-40.408761N	22-54.577887E	ML
	64-40.801444N	22-55.139507E	ML
	64-41.194032N	22-55.701128E	ML
	64-41.586525N	22-56.262748E	ML
	64-41.978923N	22-56.824369E	ML
	64-42.371226N	22-57.385990E	ML
	64-42.763434N	22-57.947610E	ML
	64-43.155547N	22-58.509231E	ML
	64-43.547565N	22-59.070851E	ML
	64-43.939488N	22-59.632472E	ML
	64-44.331317N	23-00.194093E	ML
	64-44.723050N	23-00.755713E	ML
	64-45.114689N	23-01.317334E	ML
	64-45.506233N	23-01.878955E	ML
	64-45.897682N	23-02.440575E	ML
	64-46.289036N	23-03.002196E	ML
	64-46.680296N	23-03.563816E	ML
	64-47.071460N	23-04.125437E	ML
	64-47.462530N	23-04.687058E	ML
	64-47.853506N	23-05.248678E	ML
	64-48.244386N	23-05.810299E	ML
	64-48.635172N	23-06.371920E	ML
	64-49.025864N	23-06.933540E	ML
	64-49.416461N	23-07.495161E	ML
	64-49.806963N	23-08.056781E	ML
	64-50.197370N	23-08.618402E	ML
	64-50.587683N	23-09.180023E	ML
	64-50.977901N	23-09.741643E	ML
	64-51.368025N	23-10.303264E	ML
	64-51.758054N	23-10.864885E	ML
	64-52.147989N	23-11.426505E	ML
	64-52.537829N	23-11.988126E	ML
	64-52.927575N	23-12.549746E	ML
	64-53.317226N	23-13.111367E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	64-53.706783N	23-13.672988E	ML
	64-54.096246N	23-14.234608E	ML
	64-54.485614N	23-14.796229E	ML
	64-54.874888N	23-15.357849E	ML
	64-55.264067N	23-15.919470E	ML
	64-55.653152N	23-16.481091E	ML
	64-56.042142N	23-17.042711E	ML
	64-56.431039N	23-17.604332E	ML
	64-56.819841N	23-18.165953E	ML
	64-57.208548N	23-18.727573E	ML
	64-57.597162N	23-19.289194E	ML
	64-57.985681N	23-19.850814E	ML
	64-58.374106N	23-20.412435E	ML
	64-58.762437N	23-20.974056E	ML
	64-59.150674N	23-21.535676E	ML
	64-59.538816N	23-22.097297E	ML
	64-59.926864N	23-22.658918E	ML
	65-00.314819N	23-23.220538E	ML
	65-00.702679N	23-23.782159E	ML
	65-01.090445N	23-24.343779E	ML
	65-01.478117N	23-24.905400E	ML
	65-01.865694N	23-25.467021E	ML
	65-02.253178N	23-26.028641E	ML
	65-02.640568N	23-26.590262E	ML
	65-03.027864N	23-27.151882E	ML
	65-03.415065N	23-27.713503E	ML
	65-03.802173N	23-28.275124E	ML
	65-04.189187N	23-28.836744E	ML
	65-04.576107N	23-29.398365E	ML
	65-04.962933N	23-29.959986E	ML
	65-05.349665N	23-30.521606E	ML
	65-05.736303N	23-31.083227E	ML
	65-06.122848N	23-31.644847E	ML
	65-06.509298N	23-32.206468E	ML
	65-06.895655N	23-32.768089E	ML
	65-07.281918N	23-33.329709E	ML
	65-07.668087N	23-33.891330E	ML
	65-08.054162N	23-34.452951E	ML
	65-08.440144N	23-35.014571E	ML
	65-08.826032N	23-35.576192E	ML
	65-09.211826N	23-36.137812E	ML
	65-09.597526N	23-36.699433E	ML
	65-09.983133N	23-37.261054E	ML
	65-10.368646N	23-37.822674E	ML
	65-10.754065N	23-38.384295E	ML
	65-11.139391N	23-38.945916E	ML
	65-11.524623N	23-39.507536E	ML
	65-11.909762N	23-40.069157E	ML
	65-12.294807N	23-40.630777E	ML
	65-12.679758N	23-41.192398E	ML
	65-13.064616N	23-41.754019E	ML
	65-13.449381N	23-42.315639E	ML
	65-13.834052N	23-42.877260E	ML
	65-14.218629N	23-43.438880E	ML
	65-14.603113N	23-44.000501E	ML
	65-14.987504N	23-44.562122E	ML
	65-15.371801N	23-45.123742E	ML
	65-15.756004N	23-45.685363E	ML
	65-16.140115N	23-46.246984E	ML
	65-16.524132N	23-46.808604E	ML

Punktnummer	Latitud	Longitud	Punkttyp
	65-16.908055N	23-47.370225E	ML
	65-17.291885N	23-47.931845E	ML
	65-17.675622N	23-48.493466E	ML
	65-18.059266N	23-49.055087E	ML
	65-18.442816N	23-49.616707E	ML
	65-18.826273N	23-50.178328E	ML
	65-19.209637N	23-50.739949E	ML
	65-19.592908N	23-51.301569E	ML
	65-19.976085N	23-51.863190E	ML
	65-20.359169N	23-52.424810E	ML
	65-20.742160N	23-52.986431E	ML
	65-21.125058N	23-53.548052E	ML
	65-21.507863N	23-54.109672E	ML
	65-21.890574N	23-54.671293E	ML
61	65-21.294865N	23-54.721613E	EZ

Förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten

Kristin Land, Lantmäteriet

Sammanfattning

Enligt Lantmäteriets uppfattning saknas ett direkt förhållande mellan fastighetsgränser och inre vatten. De kan sägas leva sina egna liv. Fastigheters enskilda vattenområden kan visserligen omfatta inre vatten, och vice versa, men detta har ingen betydelse för t.ex. äganderätten till de enskilda vattenområdena.

Av större betydelse är då avgränsningen mellan fastigheter och allmänt vatten. Denna gräns regleras i en särskild lag, vilken dock sällan tillämpas. Fastigheters gränser mot allmänt vatten är därför i hög grad okända till sitt geografiska läge. Denna oklarhet är värd att uppmärksamma, t.ex. i fråga om kontinentalsockelns utbredning och inför framtida havsplanering.

1 Bakgrund och angreppssätt

I kommittédirektivet till havsgränsutredningen sägs att det finns en ”otydlighet ... i gränssnittet mellan havsgränslagstiftningen och fastighetslagstiftningen avseende förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde”¹. En uppgift för utredningen är därför att utreda förhållandet mellan fastighetsgräns och inre vatten².

---

¹ Dir. 2011:41 s. 2.

² Dir. 2011:41 s. 6.

Inre vatten behandlas inte i den nämnda lagen, vare sig uttalat eller underförstått. Lagen behandlar inte någon havsgränsföreteelse.

Lantmäteriet kan heller inte se något direkt eller på annat sätt betydelsefullt förhållande mellan just fastighetsgränser (eller fastigheter) och inre vatten; däremot mellan fastighetsgränser och allmänt vatten. Av dessa skäl har frågan angripits ur en annan, vidare vinkel.

Vår bedömning är att det finns ett behov av att klargöra gränssnittet mellan lagar av betydelse för havsgränser och lagar av betydelse för fastighetsgränser – i allmänhet. Inom respektive rättsområde råder det dessutom vissa oklarheter i fråga om begrepps innebörd, vilket också talar för en bredare ansats. Begreppsproblematiken omfattas visserligen delvis av en annan del av utredningsuppdraget³, men det ter sig ändå logiskt att här reda ut vissa grundläggande begrepp.

I denna del av utredningsuppdraget behandlas därför dels fastighets- respektive havsgränsterminologi, dels de för utredningen viktiga egenskaper som kan knytas till fastigheter, inre vatten och vissa andra företeelser i havet. Om det förekommer beröringspunkter mellan de två rättsområdena, vare sig de är problematiska eller ej, klargörs även detta. Avslutningsvis nämns dessutom några aspekter kring fastigheters utbredning i havet som bör uppmärksammas i det pågående arbetet med att introducera havsplanering⁴.

2 Grundläggande om fastigheter

2.1 Fastighetstyper och allmänt om deras gränser

I inledningen av jordabalken stadgas följande grundsats: ”Fast egendom är jord. Denna är indelad i fastigheter”⁵. Ur ett fastighetsrättsligt perspektiv är alltså en *fastighet* ett geografiskt avgränsat område som innehas med enskild *äganderätt*. Ägaren kan vara en eller flera fysiska eller juridiska personer. Äganderätten är stark men inte absolut, eftersom ägaren i vissa fall måste acceptera intrång av olika slag och omfattning (se nedan).

---

³ Ett av utredningens uppdrag, Översyn av nuvarande gränslagstiftning, rör bl.a. definitioner och begrepp (Dir. 2011:41 s. 6).

⁴ Se havsplaneringsutredningen (M 2009:03).

⁵ 1 kap. 1 § första stycket 1–2 meningen jordabalken.

Det *traditionella* och vanligaste fallet är att fastigheten ses som en ”ruta på marken”, vars kanter utgörs av rättsliga *fastighetsgränser*. Gränsernas tillkomst härleds till fastighetens bildande eller senare ändringar eller avgöranden. Sådana åtgärder sker normalt genom lantmäteriförrättningar. Gränssträckningarna är i många fall synliggjorda med gränsmärken på marken, vilka normalt gäller framför andra bevis i fråga om rätt sträckning. Gränserna är även dokumenterade i förrättningshandlingar, nuförtiden både grafiskt och normalt med koordinater för varje gränspunkt. Vidare speglas de ungefärligt i den digitala registerkarta som ingår i fastighetsregistret.⁶ Förutom själva marken ingår vanligtvis byggnader, träd och vissa andra fasta objekt i fastighetsbegreppet⁷.

För tydlighets skull ska det påpekas att termerna ”jord” och ”mark” ofta används i vid mening inom fastighetsrätten, på så sätt att de avser såväl land som vattentäckta områden.

Bilden av den traditionella fastigheten som ett platt objekt i markplanet är dock en förenkling, främst för att kunna återges på kartor. Fastigheten omfattar vanligtvis även marken under och luft- rummet ovanför ”rutan”⁸. Vissa fastigheter består dessutom inte bara av ett utan av två eller fler områden, ofta kallade skiften. Dessa områden gränsar inte direkt till varandra, men äganderättsligt är de en enhet med en gemensam fastighetsbeteckning⁹.

Förutom den nämnda traditionella fastigheten finns den *tredimensionella fastigheten*, motsvarande en ”box” på, över eller under marken. Den är avgränsad inte bara i planet utan också i höjddled. En sådan fastighet, vilken t.ex. kan bestå av ett underjordiskt garage eller ett våningsplan i en byggnad, urholkar därmed den kringliggande traditionella fastigheten.¹⁰ Gränsredovisningen på förrättningskartan får vanligtvis stor rättslig betydelse, eftersom utmärkning på marken sällan sker i detta fall.

---

⁶ För en utförlig redogörelse för regelverket rörande fastighetsgränser, se Andreasson.

⁷ 2 kap. 1 § jordabalken.

⁸ I lagtexten uttrycks detta som att fastigheten avgränsas horisontellt, se 1 kap. 1 § första stycket 3 meningen jordabalken (första angivna fallet). Den kan dock vara urholkad av en tredimensionell fastighet, se nedan.

⁹ Varje fastighet, oavsett typ, har en i fastighetsregistret unik beteckning som utgör den rättsliga och administrativa identiteten beträffande ägande, in-teckningar, servitutsrättigheter, taxering etc.

¹⁰ Angående avgränsning, se 1 kap. 1 § första stycket 3 meningen jordabalken (andra angivna fallet). Varianter av tredimensionella fastigheter framgår av efterföljande 1 a §.

Utöver vad som nu har sagts förekommer vissa speciella typer av fastigheter. En sådan är den s.k. *fiskefastigheten*. Den omfattar endast äganderätten till själva fisket i ett visst vattenområde – inte äganderätten till det vattenområde som fisket får utövas inom¹¹. Fiskefastigheter saknar därmed både areal och gränser. Det förekommer också s.k. *andelsfastigheter*, vilka inte heller omfattar något geografiskt område. I det fallet består fastigheten endast av en andel i en eller flera samfälligheter.

Samfälligheter – i betydelsen samfällda mark- eller vattenområden – är också fast egendom. En samfällighet tillhör flera fastigheter gemensamt¹², dvs. den har flera delägande fastigheter. Fysiska eller juridiska personer är därmed indirekta ägare i egenskap av fastighetsägare. Samfällda områden har i likhet med fastigheter en land- och/eller vattenareal och omsluts av fastighetsgränser. I det följande gäller i allt väsentligt vad som sägs om fastigheter även samfälligheter.

Hela Sverige består av drygt 3,3 miljoner fastigheter och samfälligheter, vilka tillsammans utgör den s.k. *fastighetsindelningen*. Omvänt uttryckt omfattar detta ”äganderättsliga rutnät” Sveriges alla landområden, alla små och medelstora sjöar och vattendrag, samt de vattenområden som ligger närmast land dels i de fyra stora sjöarna (Vänern, Vättern, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland), dels i havet.

Såsom har nämnts ovan medför inte äganderätt till fast egendom full förfoganderätt. Det finns många olika slag av och nivåer på inskränkningar som en fastighetsägare kan få finna sig i. I vissa fall är den gemensamma nämnaren att allmänna intressen väger tyngre än de enskilda ägarnas, såsom vid upplåtelse av vägrätt eller ledningsrätt. Den mest långtgående åtgärden är expropriation. I andra fall kan det handla om en persons behov att utnyttja sin grannes tomt för t.ex. genomfart (servitut). Som fastighetsägare kan man också behöva finna sig i att allmänheten vistas på eller passerar ens fastighet med stöd av allemansrätten. I fråga om enskilt ägda vattenområden inom territorialhavet kan dessutom viss internationell sjöfart vara tillåten (se avsnitt 3).

---

¹¹ Se 1 kap. 4 § fastighetsbildningslagen. Fiske och dess fastighetsanknytning, liksom rätt att fiska, behandlas inte vidare i denna redogörelse.

¹² 1 kap. 3 § fastighetsbildningslagen.

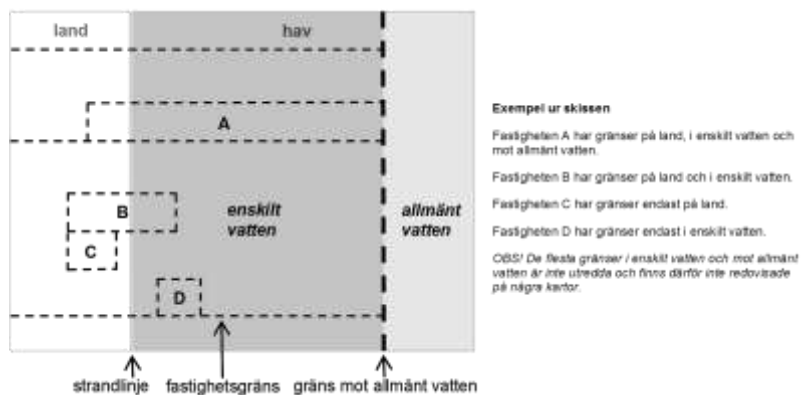
2.2 Kustfastigheter och deras gränser i havet

En fastighet som sträcker sig utanför land omfattar *enskilt vattenområde*. Termen *enskilt* står här i motsatsförhållande till *allmänt* (se nedan). Att vattenområdet är enskilt betyder att det finns enskild äganderätt knutet till sådant vatten.¹³ Undantagsvis förekommer fastigheter som i sin helhet ligger utanför strandlinjen och därmed består helt av enskilt vattenområde¹⁴. Det vanliga är dock att vattnet hör ihop med ett eller flera landområden, ofta det eller de som ligger närmast intill. Detta gäller såväl i sjöar och vattendrag som i havet.

I det följande fokuseras på fastigheter vid kusterna och därmed de fastighetsgränser som finns i havet.

Fastigheters enskilda vatten vid kusten angränsar till annat enskilt vatten och i vissa fall även till allmänt vatten. Avgränsningen mot annat enskilt vattenområde går normalt antingen bara ”i sidled” (se fastighet A i figur 1) eller även ”utåt” mot en omkringliggande fastighet (se fastighet B i figur 1). Där ett enskilt vattenområde sträcker sig så långt ut att det inte finns någon annan fastighet utanför avgränsas det alltså ”utåt” mot allmänt vatten (se fastighet A i figur 1).

Figur 1 Principskiss av fastighetsindelning vid kusten

¹³ ”Enskilt” kan i andra sammanhang utgöra motsatsen till ”samfällt”, men då handlar det om hur själva ägandet är strukturerat (jfr stycket om samfälligheter ovan).

¹⁴ På senare år har sådana fastigheter bildats t.ex. för hus på pålar i Kalmarsund. Det förekommer också äldre fastigheter, t.ex. vid Skånes sydkust, som ursprungligen bildades på land men som p.g.a. erosion nu ligger helt i vatten.

Fastighetsgränser inom enskilt vattenområde respektive mot allmänt vattenområde är av olika karaktär, bl.a. beträffande tillkomst och senare eventuell bestämning av rätt sträckning. Något förenklat kan sägas att en gräns i enskilt vatten är fast medan en gräns mot allmänt vatten är rörlig (se vidare nedan).

En fastighets *gränser i enskilt vatten* ligger *fast* i enlighet med vad som beslutades vid fastighetens bildande eller senare ändringar eller avgöranden. Hur väldefinierade sådana gränser är beror till stor del på det definitionssätt som då valdes. I vissa fall har gränserna lags fast i specifika sträckningar¹⁵, med gränspunkterna angivna med koordinater eller mått från land¹⁶. Redovisningen på förrättningskartorna ger då i regel god ledning. Det är dock vanligt att gränserna har lämnats ospecificerade, med en direkt eller indirekt hänvisning till den s.k. principen om gränsdragning efter närhet till strand¹⁷. För att konkretiseras måste denna princip tolkas för varje fastighet. Därmed krävs i många fall fastighetsbestämning för att i dag kunna säga var gränserna i vattnet faktiskt går. Det är då den strandlinje som förelåg vid fastighetens bildande som ska utgöra grund för tolkningen, vilket kan medföra komplicerade utredningar om t.ex. vattenståndet har ändrats eller stranden har eroderat eller fyllts ut sedan dess.¹⁸ Även landhöjning respektive landsänkning får följer för kustfastigheters vatteninnehav. En fastighet vid norrlandskusten som ursprungligen omfattade ett smalt vattenområde längs stranden (jfr fastighet B i figur 1) kan alltså några decennier senare bestå enbart av landområde¹⁹.

---

¹⁵ I dessa fall gäller bestämmelserna i 1 kap. 3–4 §§ jordabalken.

¹⁶ Undantagsvis förekommer även pålar i vattnet.

¹⁷ Se 1 kap. 5 § jordabalken. Vattenområde med sådana gränser kallas ibland ”1:5-vatten” och gränsdragningsprincipen uttrycks ibland som att ”vattnet är delat med stranden”. I äldre handlingar motsvaras detta av en hänvisning till 12 kap. 4 § äldre jordabalken.

¹⁸ För förklarande figurer om detta och andra fastighetsgränser i vatten, se Julstad avsnitt 2.6.

¹⁹ Gränserna ändras alltså inte, men fastighetsägaren kan i vissa fall ha rätt att nyttja det uppgrundade området på grannfastigheten – den fastighet som det uppgrundade, tidigare vattentäckta området, tillhör – för att fortfarande kunna ha tillgång till vattnet (se 1 kap. 6 § jordabalken).

Allmänt vattenområde längs kusterna, å sin sida, definieras på följande sätt: ”Vattenområde i havet är allmänt (allmänt vatten), där det ej ingår i fastigheterna (enskilt vatten)”²⁰. Det handlar alltså i huvudsak om det vatten som ligger längst ut på svenskt territorium. Staten genom Kammarkollegiet ansvarar sedan länge för förvaltningen av detta vatten. Någon äganderätt till området har dock hittills inte ansetts vara klargjord²¹.

En kustfastighets *gräns mot allmänt vattenområde* skiljer sig från gränser fastigheter emellan. Gränsen mot allmänt vatten definieras först och främst av direkta bestämmelser i lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde, och har därmed aldrig tillkommit genom någon lantmäteriförrättning eller annat myndighetsbeslut. Normalt finns heller ingen kartdokumentation som redovisar sträckningen.

Vidare är gränsen mot allmänt vatten en *rörlig* fastighetsgräns. Detta beror på att lagens definition av gränsen baseras på företeelser vilkas lägen varierar över tiden.

Den första huvudregeln för denna gränssträckning bygger på avståndet 300 m från strandlinjen eller från en ö av minst 100 m längd, alternativt tremeterskurvan för vattendjupet där denna ligger längre ut²², dvs. i långgrunda områden (se figur 2). Utgångspunkten är normalt medelvattenstånd.

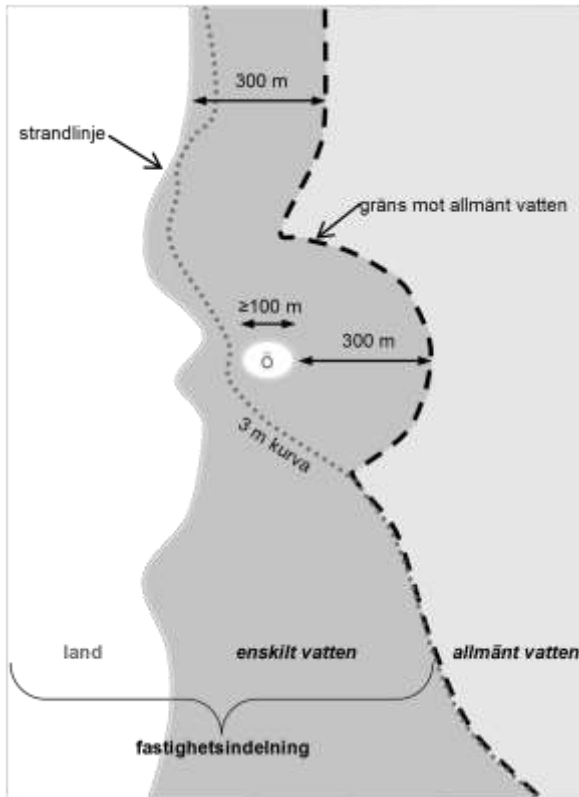
---

²⁰ 1 § lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

²¹ Frågan om äganderätten till allmänt vatten utreds för tillfället inom havsgränsutredningen.

²² 2 § första punkten lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

Figur 2 Principskiss av första huvudregeln för fastigheters gräns mot allmänt vattenområde i havet

Enligt den andra huvudregeln är allt vatten inne i vikar enskilt där förbindelsen med öppna havet, dvs. mynningen, är så smal att den består helt av enskilt vatten²³. Om mynningen är bredare går det allmänna vattnet alltså in en bit i viken, tills det möter enskilt vatten (t.ex. 300 m från vikens innerkanter enligt första huvudregeln).

²³ 2 § andra punkten lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

Specialbestämmelser gäller dock för vissa kuststräckors vikar och fjordar samt för vissa öar. Exempelvis omfattar flera fjordar i Bohuslän allmänt vatten inne i de smala vikarna.²⁴ Det finns också platser vid Norrbottens läns och Kalmar läns kuster där gränsen följer detaljängivna sträckningar²⁵.

I samtliga fall är *normalt medelvattenstånd* normerande för gränsen mot allmänt vatten. Dess rörlighet kommer sig alltså av att t.ex. erosion och uppgrundning ändrar strandlinjens läge. Den påtagliga landhöjningen i nordost spelar också stor roll.

Lagen om gräns mot allmänt vattenområde anses ibland svår att tolka, inte minst för lekmän, bl.a. till följd av att olika avgränsningsregler gäller för olika geografiska områden. Detta i kombination med gränsens rörlighet kan skapa osäkerhet för fastighetsägare och andra intressenter om var en fastighet egentligen slutar i havet och det allmänna vattnet tar vid.

Gränssträckningen *vid en viss tidpunkt* kan dock bestämmas genom en lantmåteriförrättning (fastighetsbestämning), även om detta är en ovanlig åtgärd. Den därigenom klarlagda gränsen mot allmänt vattenområde redovisas då på en förrättningskarta och läggs även in på den digitala registerkartan. Ett sådant avgörande saknar dock den rättskraft för framtiden som andra fastighetsbestämningar har.²⁶ Om t.ex. strandlinjen ändras efter några år tappar avgörandet sin betydelse. Gränssträckningen får då tolkas på nytt utifrån den i lagen relevanta bestämmelsen. Något tillspetsat kan sägas att beslutet alltså endast gäller vid beslutstidpunkten.

Förutom denna koppling till fastighetsindelningen har gränsen mot allmänt vattenområde betydelse även för svensk lagstiftning rörande kontinentalsockeln. I det avseendet räknas *kontinentalsockeln* från där det allmänna vattnet börjar till ett visst läge utåt i havet (vid eller utanför territorialhavsgränsen)²⁷.

I detta sammanhang ska också nämnas ett *specialfall av fastighetsgräns i vatten*, som förekommer i nordöstra kanten av landet. Många fastigheter längs Torne, Muonio och Könkämä älvar sträcker

---

²⁴ Se 3 och 7 §§ lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

²⁵ Se 4 § lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

²⁶ Fastighetsbestämning regleras i 14 kap. fastighetsbildningslagen. Den begränsade rättskraften i detta fall framgår av 14 kap. 4 § andra stycket.

²⁷ Se 1 § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Enligt UNCLOS gäller dock en annan definition.

sig ända ut till den djupfåra som utgör *riksgräns* mot Finland. De angränsar alltså inte till något allmänt vatten utan direkt till grannstatens territorium. Denna riksgräns är rörlig, eftersom djupfåran ändrar läge på grund av meandring och andra naturliga vattenrörelser. I det fallet krävs dock en fastställelse av det nya läget i samband med en formell gränsöversyn länderna emellan för att förändringen ska slå igenom rättsligt. De berörda fastigheternas yttre gränser följer riksgränsen och är därmed ”etappvis” rörliga i och med gränsöversynerna.²⁸

3 Grundläggande om inre vatten

Inre vatten är ett begrepp som förekommer i havsgränssammanhang. I enlighet med FN:s havsrättskonvention är inre vatten benämningen på *vattnet innanför baslinjen*²⁹. Detta framgår också, om än mindre explicit, av lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium, vars 2 § lyder:

Till inre vatten räknas

- (a) insjöar, vattendrag och kanaler;
- (b) vid kusterna belägna hamnar, bukter och vikar samt vattenområden innanför och mellan öar, holmar och skär och intill räta linjer som regeringen bestämmer.

I Öresund mellan Klagshamns fyr och Kullen räknas dock endast hamnar till inre vatten.³⁰

Det speciella med detta vatten är att full suveränitet råder för kuststaten. Utländska fartyg saknar därmed rätt till s.k. oskadlig genomfart, något som de har i zonen direkt utanför (territorialhavet). Det inre vattnet har alltså ett bättre skydd mot intrång än övriga havet.³¹

Inre vatten är en företeelse med direkt koppling till *baslinjen*. Baslinjen har en central roll för havsgränslagstiftningen, genom att den dels är utgångspunkt för territorialhavet, dels är normerande

²⁸ Se t.ex. Gustafsson.

²⁹ Artikel 8 (1) havsrättskonventionen. Att det i denna artikel står att vatten innanför baslinjen ska utgöra ”del av statens inre vatten” (min kursivering) syftar på att havsrättskonventionen inte omfattar den övriga delen, dvs. det inre vatten som utgörs av sjöar och andra inlandsvattendrag.

³⁰ De ”räta linjer” som nämns i (b) avser räta baslinjer, se nedan.

³¹ Grundbestämmelsen om oskadlig genomfart finns i artikel 17 havsrättskonventionen. En undantagsbestämmelse finns dock i artikel 8 (2) för sådana inre vattenområden som tidigare inte betraktades som inre vatten; där gäller fortfarande rätt till oskadlig genomfart.

för yttergränserna av detta hav och för andra områden såsom den ekonomiska zonen och kontinentalsockeln. Baslinjen har betydelse även för föreslagen havsplanering³².

Huvudregeln är att baslinjen följer kustens strandlinje vid lågt vattenstånd³³. I detta fall, som kallas *normal baslinje*, går alltså baslinjen där havet möter land. Längs dessa sträckor finns inget inre vatten i havet. Normal baslinje förekommer på vissa ställen längs södra Sveriges kuster.

Det är dock betydligt vanligare, och mer intressant för denna utredningsdel, att en alternativ princip tillämpas. Där kusten är flikig eller det förekommer öar eller skär ett stycke ut i havet är baslinjen konstruerad på ett förenklat sätt – som *räta baslinjer*³⁴ (se figur 3).

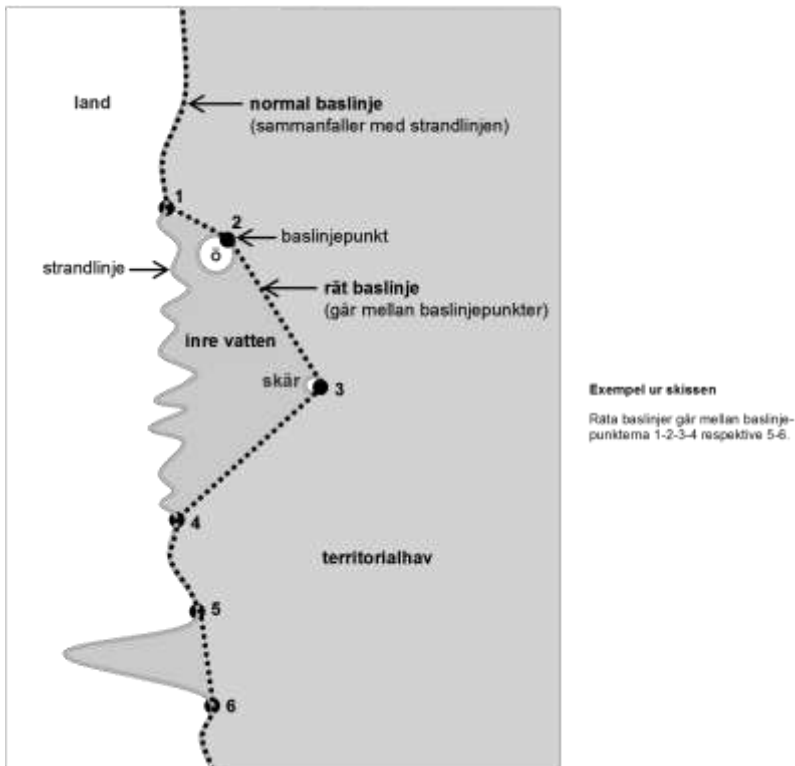
---

³² Se avsnitt 4.2.

³³ 4 § första stycket lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

³⁴ Se 4 § andra stycket lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

Figur 3 Principskiss av normal respektive rät baslinje

Vilka kuststräckor som har normala respektive räta baslinjer stadgas i en förteckning över *baslinjepunkter* som är bifogad förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium. Mellan däri angivna baslinjepunkter, vilka är fixerade numeriskt som latitud/longitud, går räta baslinjer. Detsamma gäller över hamnmynnig vid öppen kust. Längs övriga kusten gäller normal baslinje.

Till stöd främst för sjöfarten åskådliggör Sjöfartsverket baslinjerna på sjökort³⁵ och vissa översiktskartor. Eftersom de nu gällande baslinjepunkterna härstammar ända från 1966 har topografiska förändringar såsom landhöjning och erosion gjort att de räta baslinjerna på vissa ställen inte längre sammanfaller med de öar etc. som de

³⁵ Detta regleras i 3 § förordningen (1966:375) om beräkning av Sveriges sjöterritorium.

ursprungligen knöts till. Detta problem är ett av huvudskälen till den förevarande havsgränsutredningen.³⁶

Räta baslinjer – och därmed det inre vattnet i havet – kan sträcka sig mycket långt ut i havet där skärgården är vidsträckt. Exempelvis i Luleå skärgård ligger den yttersta baslinjepunkten³⁷ på ett avstånd om ca 34 km från fastlandet, med vilket följer kontinuerligt inre vatten ända från land. På andra ställen med långt ut belägna öar kan det finnas territorialhav mellan fastlandets inre vatten och öarnas egna inre vatten. Ett sådant exempel är Gotland.

Såsom har nämnts ovan är oskadlig genomfart inte tillåten i inre vatten. Kuststaten får dock införa t.ex. lotsplikt i sådana områden³⁸. Någon annan betydande rättslig eller praktisk funktion i sig torde det inre vattnet inte ha.

4 Analys och slutsatser

4.1 Inget direkt samband mellan fastighetsgräns och inre vatten

Inre vatten är en företeelse som har relevans enligt havsgränslagstiftningen men som saknar direkt samband med fastigheter och deras gränser. Fastigheters enskilda vattenområden kan visserligen omfatta inre vatten, och vice versa, (se figur 4 nedan), men detta har ingen betydelse för äganderätten till vattenområdena eller rätten att utnyttja dessa. Fastigheter och inre vatten kan sägas leva sina egna liv. Förhållandet mellan fastighetsgränser och inre vatten, vilket var föremål för denna utredningsdel, är alltså obefintligt.

---

³⁶ Ett av utredningens uppdrag är att se över de svenska baslinjerna (Dir. 2011:41 s. 6).

³⁷ Baslinjepunkt 100 på Markallen.

³⁸ Se Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2009:123) om lotsning.

Figur 4 Principskiss av förhållandet mellan fastigheter och inre vatten

Uttryckt i ett *fastighetslagstiftningsperspektiv* kan inre vatten i havet omfatta både enskilt vatten och allmänt vatten innanför de räta baslinjerna.

Omvänt, dvs. uttryckt i ett *havsgränslagstiftningsperspektiv*, kan fastigheters enskilda vatten i havet omfatta både inre vatten innanför de räta baslinjerna och territorialhav där utanför.

Vid normal baslinje, sammanfallande med strandlinjen, sträcker sig alla kustfastigheter med enskilt vattenområde ut i *territorialhav*³⁹. Såsom har nämnts ovan gäller rätten till oskadlig genomfart

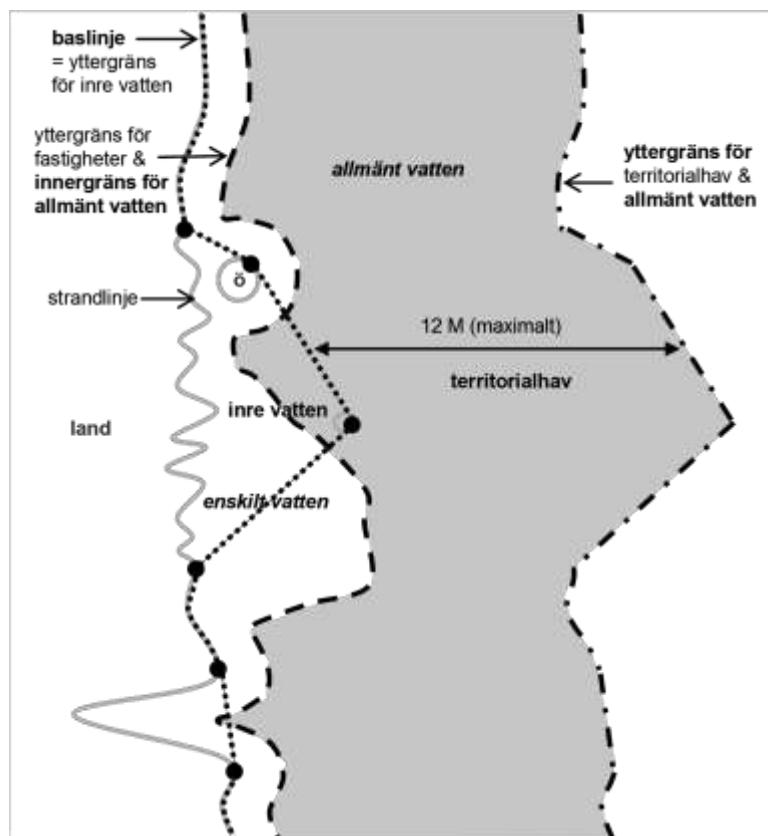
³⁹ Territorialhavet utgörs av kustvattnet från baslinjen till territorialhavsgården.

inom hela denna havszon. I ett svenskt perspektiv öppnar alltså denna rätt för de flesta utländska fartyg att passera genom såväl havets allmänna vatten som allt enskilt vatten utanför baslinjen.⁴⁰

I det här sammanhanget kan även nämnas att *territorialhavsgränsen* är yttre gräns inte bara för territorialhavet utan även för allmänt vattenområde (se figur 5).

Figur 5 Principskiss över utbredningen av allmänt vattenområde

⁴⁰ Rätten till oskadlig genomfart kan i viss mån jämföras med allemansrättens principer rörande enskilt vatten. I båda fallen ska den som vistas på annans vatten visa hänsyn såväl till fastighetsägaren som till dennes egendom, så att störningar minimeras och skador undviks.

Ett annat samband, som är minst lika viktigt att uppmärksamma, är det att *kontinentalsockeln* enligt svensk lag räknas från gränsen mot allmänt vatten. Eftersom denna gräns är rörlig – och sällan ens utredd till sitt läge – föreligger en oklarhet i kontinentalsockelns exakta utbredning.

4.2 Reflexion rörande aktuellt förslag om havsplanering

Havsplaneringsutredningen och havsgränsutredningen rör till stor del helt olika frågor. Det finns dock aspekter som kan tangera varandra, t.ex. fastigheters utsträckning i havet.

Av redogörelsen ovan framgår att fastigheters enskilda vatten kan sträcka sig långt ut från land där det är långgrund. Längs t.ex. Skånes västkust finns fastigheter som når omkring två kilometer ut från land. Detta innebär att det förekommer områden med enskild äganderätt mer än en nautisk mil (1 852 m) från strandlinjen.

För havsgränsutredningen torde inte detta ha någon betydelse i sig. Däremot skulle det kunna orsaka problem för arbetet med havsplanering. Just en nautisk mil har valts som det avstånd från baslinjen där de föreslagna havsplanområdena börjar⁴¹, och där normal baslinje gäller sammanfaller ju denna med strandlinjen.

I havsplaneringsutredningens betänkande sägs att det inte förekommer några enskilda rättigheter knutna till fastighetsinnehav i den del av havet som det uppdraget gäller⁴², dvs. utanför en nautisk mil från baslinjen. De föreslagna havsplanområdena menas därför inte medföra någon risk för intrång i äganderätten⁴³. Det framgår dock inte av betänkandet om förekomsten av eventuella vattenområden som ingår i fastighetsindelningen – enskilda äganderättigheter – faktiskt har undersökts, eller om deras existens har utslutits enbart baserat på antagandet att en nautisk mil från baslinjen är ett tillräckligt stort avstånd.

I denna promemoria konstateras att kustfastigheters gränser mot allmänt vatten, vilka visar äganderättigheters utsträckning i havet, långt ifrån alltid är tydliggjorda. Fastighetsbestämningar av sådana gränser görs sällan såvida det inte finns påtagliga skäl. Det saknas

---

⁴¹ SOU 2010:91 s. 116, med hänvisning till regeringens direktiv för havsplaneringsutredningen.

⁴² SOU 2010:91 s. 120, 174 och 359.

⁴³ SOU 2010:91 s. 120.

därmed i många fall fullständig information om fastigheters utsträckning i havet. Detta innebär att även om det går att tydligt identifiera baslinjen längs hela kusten, och därmed definiera en linje en nautisk mil utanför denna, är det svårt att bedöma eventuell förekomst av fastigheter därutån. Att skapa aktuell data över tremetersdjupkurvan i havet och lägga denna som ett lager på den digitala registerkartan vore ett möjligt tillvägagångssätt, men det skulle kräva stora arbetsinsatser⁴⁴.

Om en undersökning av fastigheters utsträckning i havet inte redan har gjorts inom havsplaneringsutredningen finns alltså viss risk för att det kan förekomma äganderätter till fast egendom inom de föreslagna havsplanområdena.

Referenser

Offentligt tryck

- SOU 2010:91, *Planering på djupet – fysisk planering av havet*, Betänkande av Havsplaneringsutredningen, Stockholm 2010
- Dir. 2011:41, *Översyn av Sveriges havsgränser*, Kommittédirektiv, 5 maj 2011

Litteratur

- Andreasson, K., *På gränsen till framtiden – Möjligheter till koordinatbestämda fastighetsgränser*, Akademisk avhandling, Lunds universitet, Lund 2008
- Julstad, B., *Fastighetsindelning och markanvändning*, Norstedts Juridik, andra upplagan, Stockholm 2000
- Gustafsson, Å., *Riksgränshistoria & gränsöversyner – Från Svinesund till Haparanda*, Lantmäteriet Kartförlaget 1995
- Sjodin E., Ekbäck, P., Kalbro, T. och Norell, L., *Markåtkomst och ersättning – För bebyggelse och infrastruktur*, Norstedts Juridik, tredje upplagan, Stockholm 2011

---

⁴⁴ Den tremetersdjupkurva som Sjöfartsverket har i digital form i dag härstammar till stor del från omkring hundra år tillbaka i tiden. Den skulle därför troligen inte vara tillräckligt korrekt för att läggas till grund för en analys av dagens fastighetsgränser.

Äganderätten till allmänt vattenområde

Johanna Dahlin, Lantmäteriet

1 Sammanfattning

Enligt Lantmäteriets uppfattning är det svårt att hitta stöd för att den svenska staten, eller för den del någon annan, ska anses ha en äganderätt till det allmänna vattenområdet. Varken förarbeten, doktrin eller praxis ger något tydligt stöd för att statens rätt till det allmänna vattenområdet skulle kunna karakteriseras som en privaträttslig äganderätt.

Det mesta talar i stället för att området är en "riksallmänning" och att statens rätt till området är att beteckna som en *offentlig-rättslig höghetsrätt*. Detta innebär att staten har en rätt att förfoga över området *genom lagstiftning*. Bergström sammanfattade år 1957 rättsläget med orden "allmänt vattenområde saknar ägare, därför att det ännu icke i någon lagligt gällande ordning försetts med ägare".¹ Hans slutsats står sig väl än i dag.

Eftersom Lantmäteriet anser att varken staten, eller någon annan, är att betrakta som ägare till det allmänna vattenområdet finns det en del oklarheter beträffande statens rätt att disponera över området. En tydligare lagstiftning kan vara ett sätt att råda bot på oklarheterna oavsett om statens rätt konstrueras som en *äganderätt* eller som tydliga *statliga befogenheter* över området.

---

¹ Se Bergström (1957) s. 7 samt s. 47 ff.

2 Bakgrund och avgränsning

Den fråga som ska besvaras här är huruvida det finns någon äganderätt² till allmänt vattenområde. Allmänt vattenområde ligger inom svenskt sjöterritorium och ingår inte i fastighetsindelningen. Området kan därför inte ägas av *enskild*.³ Däremot skulle kanske *staten*⁴ kunna anses ha en äganderätt till området. Det är framförallt denna frågeställning som kommer att behandlas nedan.

Någon uttrycklig reglering av att någon ska anses ha äganderätten till allmänt vattenområde finns inte. Att staten har en rätt att genom *lagstiftning* styra över användningen av det allmänna vattenområdet verkar de flesta vara överens om men därmed inte sagt att staten också kan anses ha en *privaträttslig äganderätt* till detta. Det allmänna vattenområdet skulle även kunna anses vara en ”riksallmänning” med staten som förvaltare och målsman för allmänhetens intresse.⁵ I vissa sammanhang har man hävdat att det allmänna vattenområdet är ett *res nullius* (herrelöst land) som inte tillhör någon.⁶

Frågan om äganderätten till allmänt vattenområde har på senare tid aktualiserats genom en skrivelse från Kammarkollegiet som har överlämnats till regeringen.⁷ Frågan har även uppmärksamats i Havsplaneringsutredningens betänkande SOU 2010:91 och nu inom ramen för Havsgränsutredningen. I Havsgränsutredningens direktiv står att *frågan om äganderätt till allmänt vatten ska utredas*.⁸ I direktiven hänvisas även till Havsplaneringsutredningens betänkande där det konstateras att rättsläget är oklart vad gäller ”statens rätt att bestämma över dispositionsrätten inom området och att ta ut ersättning för det”.⁹

Kammarkollegiet beskriver i sin skrivelse hur alla tidigare utredningar i frågan synes ha stannat vid generella uttalanden om frågans

---

² Här avses alltså äganderätt i den privaträttsliga betydelsen, se nästa avsnitt om begreppet äganderätt.

³ Se lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Av 1 § följer att det allmänna vattenområdet inte ingår i fastighetsindelningen.

⁴ Staten som privaträttsligt subjekt har tidigare brukat betecknas med termen ”kronan”. Se Strömberg (2003) s. 24.

⁵ Se Bergström (1957) s. 8 f.

⁶ Se regeringsrådets Quensels uttalanden från lagrådets granskning av lagen om gräns mot allmänt vattenområde, NJA II 1951 s. 346–347. Se även Bergström (1957) s. 18 not 7.

⁷ Kammarkollegiets dnr 4.1-5982-10, daterad 2010-10-19.

⁸ Dir 2011:41 s. 6.

⁹ Se Dir 2011:41 s. 2 samt SOU 2010:91 s. 224 f.

komplexitet, behovet av ytterligare utredning samt lagreglering för ökad tydlighet. Kammarkollegiet drar slutsatsen att den rättsliga statusen för allmänt vattenområde respektive myndigheters befogenhet att agera i frågor med koppling till detta område är oklar.¹⁰

2.1 Begreppet äganderätt

Frågan om staten kan anses ha en *äganderätt* till allmänt vattenområde har periodvis behandlats flitigt i litteraturen och meningarna går isär. Vid en genomläsning av litteratur på området blir det tydligt att en del av meningsskiljaktigheterna beror på vilken innebörd man lägger i begreppet statens *äganderätt*.¹¹ Att det rör sig om en modern privaträttslig äganderätt som kan definieras negativt på så vis att äganderätten omfattar alla befogenheter som inte är uttryckligen undantagna¹² är långt ifrån självklart.

Det moderna privaträttsliga ägandebegreppet skulle ge staten befogenhet att disponera över det allmänna vattenområdet som vilken ägare som helst. Som beteckning på denna typ av äganderätt har begreppet *dominium* ofta använts. Från statens *dominium* får skiljas statens *imperium* vilket beskrivs som statens *offentligrättsliga höghetsrätt* över allt sitt territorium, vare sig detta utgörs av fast mark eller vattentäckt område. Bergström exemplifierar skillnaden enligt följande. ”I kraft av *dominium* kan kronan utan särskild lagstiftning med *ensamrätt* exploatera nyttigheter på allmänt vattenområde eller på affärsmässiga grunder upplåta sådan ensamrätt till enskilda. *Imperium* innebär däremot blott, att staten genom lagstiftning kan inskrida för att reglera exploateringen av dessa nyttigheter.”¹³ I många framställningar på området gör man ingen tydlig åtskillnad mellan en statlig privaträttslig äganderätt och statens *imperium* när man behandlar statens rätt till allmänt vattenområde.¹⁴

---

¹⁰ Se Kammarkollegiets dnr 4.1-5982-10.

¹¹ Se Bergström (1957) s. 24 ff.

¹² Se Bergström SvJT 1958 s. 439 ff. Michanek konstaterar att Bergströms syn på markäganderätten som negativt bestämd alltså är hållbar, se Michanek s. 491.

¹³ Se Bergström (1957) s. 7 f.

¹⁴ Se Gihl s. 14 som konstaterar att diskussionen om huruvida strandstatens rätt över territorialvattnet innebär *imperium* eller *dominium* har förlorat sin betydelse såsom utgående från en föråldrad frågeställning. Om man tillerkänner strandstaten suveränitet över territorialvattnet med därav följande lagstiftningsmakt ankommer det på strandstatens interna lagstiftning att reglera äganderättsförhållandena och övriga privaträttsliga förhållanden inom territorialvattnet. Se även Bergström (1957) s. 7.

2.2 Viktig litteratur

Den mest omfattande utredningen avseende äganderätten till allmänt vattenområde har gjorts av Svante Bergström. Hans utredning ”Om allmänt vattenområdes rättsliga ställning” publicerades 1957. Den första delen av Bergströms utredning innehåller en omfattande genomgång äldre stadganden, rättspraxis, uttalanden i förarbeten och i rättsvetenskaplig litteratur. Den andra delen av utredningen innehåller en diskussion kring de slutsatser som Bergström drar av det genomgångna materialet.¹⁵

Bergströms utredning låg senare till grund för Gabriel Michaneks behandling av frågan om allmänt vattenområdes rättsliga ställning i sin avhandling ”Energirätt”. Michanek utgår från Svante Bergströms slutsatser och gör därefter en egen analys av frågan utifrån hur denna har behandlats i vissa författningar som tillkommit efter 1957.¹⁶

2.3 Avgränsning

Inom ramen för det aktuella uppdraget har det inte funnits möjlighet att göra någon omfattande litteraturgenomgång motsvarande Bergströms även om en del av dennes och annat material har gått igenom.¹⁷ Eftersom Bergströms utredning framstår som det mest omfattande och viktigaste verket på området och hans slutsatser som väl underbyggda kommer hans utredning att redovisas och behandlas relativt ingående nedan, se avsnitt 6.

Folkrättens betydelse för frågeställningen kommer inte att behandlas närmare. Eftersom det allmänna vattenområdet ligger inom svenskt sjöterritorium och frågan om äganderätten till området borde vara en inomstatlig angelägenhet kan det ifrågasättas vilken betydelse Sveriges internationella åtaganden skulle kunna anses ha.¹⁸

---

¹⁵ Se Bergström (1957) s. 9.

¹⁶ Se Michanek s. 507 ff.

¹⁷ Det finns en tämligen omfattande litteratur rörande äganderätt ur olika aspekter som skulle ha kunnat behandlas, men då vi vid en översiktlig genomgång av sådan inte funnit något som är specifikt inriktat på allmänt vattenområde eller som direkt motsäger Bergströms slutsatser behandlas den inte i denna utredning.

¹⁸ I ett betänkande från 1965, B 1 nr 566, konstaterar Kammarkollegiet att det inte finns några folkrättsliga inskränkningar i kuststatens rätt att bestämma över territorialhavets civilrättsliga status, se bilaga 2 till betänkandet s. 2:3. Betänkande behandlas i avsnitt 3.2.2 nedan.

Framställningen utgår från allmänt vattenområde i havet. Det allmänna vattenområdet i de större insjöarna, se nästa avsnitt, behandlas inte särskilt. Insjöarna intar i vissa avseenden en särställning i förhållande till det allmänna vattenområdet i havet¹⁹ men i fråga om äganderätten borde insjöarnas särställning inte ha någon avgörande betydelse.

För en genomgång av på vilket sätt det allmänna vattenområdet nyttjas av stat och enskilda hänvisas till ett betänkande av Kammarkollegiet från 1965.²⁰ En uppdatering av genomgången vore värdefull inför en eventuell revidering av lagstiftningen på området men ryms inte inom ramen för denna framställning.

3 Allmänt vattenområde

Det allmänna vattenområdet bestäms geografiskt genom lagen (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde. Av lagen framgår att allmänt vatten är sådant vatten som inte ingår i fastighetsindelningen (se 1 §). Gränsen mot allmänt vattenområde är rörlig och förändras genom landhöjning etc. (se 2 §).²¹ Det allmänna vattnet sträcker sig ut till territorialgränsen och ligger alltså helt inom Sveriges sjöterritorium.²² Förutom i havet finns allmänt vattenområde endast i Vänern, Vättern, Hjälmaren och Storsjön i Jämtland.²³

---

¹⁹ Minerallagen (1991:45) är t.ex. tillämplig i sjöarna men inte i havet, se 1 kap. 2 §. Lag (1966:314) om kontinentalsockeln är tillämplig i havet men inte i sjöarna.

²⁰ B 1 nr 566 s. 28 ff samt s. 47 ff. Betänkanden behandlas nedan i avsnitt 3.2.2. Kammarkollegiet konstaterar att en legal förklaring av kronans äganderätt till området inte borde påverka rätten till fiske och jakt och utvinning av mineral inom området. I den mån det finns begränsade rättigheter för enskilda att nyttja sådana öar som tillhör allmänt vattenområde borde rättigheterna utan särskilt förbehåll bestå även efter ett lagfästade av kronans äganderätt till området. Sammanfattningsvis finner kammarkollegiet att en legal förklaring av statens äganderätt inte påkallar ett särskilt stadgande för att trygga beståndet av särrättigheter till området. Allemansrätten påverkas inte av frågan om äganderätten. Lantmäteriet vill här uppmärksamma att kammarkollegiets betänkande nu har åtskilliga år på nacken och att det kan ha uppstått nya rättigheter som bör beaktas.

²¹ Fastighetsbestämningsbeslut som rör omfattningen av allmänt vattenområde äger inte rättskraft om det avviker från vad som följer enligt lag. Detta slås fast i andra stycket i 14 kap. 4 § fastighetsbildningslagen (1970:988) (FBL). Anledningen till detta är att gränsen enligt lag om gräns mot allmänt vattenområde är rörlig. Se Bonde, Dahlsjö, Julstads kommentar till nämnda paragraf.

²² Av Lag (1966:374) om Sveriges sjöterritorium framgår att Sveriges sjöterritorium begränsas av territorialgränsen.

²³ Inom ramen för ett annat utredningsuppdrag i havsgränsutredningen behandlas gränsen mot allmänt vattenområde mer utförligt, se Dir. 2011:41 s. 6.

I 1 kap. 1 § jordabalken fastslås att fast egendom är jord, varmed förstås både fast mark och vattentäckt område som ingår i det svenska territoriet. Även allmänt vattenområde är fast egendom. Den fasta egendomen är indelad i särskilda fastigheter med undantag för allmänt vattenområde som alltså inte utgör en fastighet i jordabalkens mening och inte ingår i fastighetsindelningen.²⁴ Det allmänna vattenområdet finns inte heller med i fastighetsregistrets fastighetsredovisning. Området är dock kommun- och länsindelad och finns i detta avseende utmärkt på registerkartan.

3.1 Äganderätt till allmänt vatten

I nutida svensk rätt är äganderätten till vattenområden primärt en *ensamrätt* till *grunden* under vattnet (botten). Från denna rätt härleds sedan rätten till andra förfoganden över området, t.ex. rätten att ta sand eller fiska.²⁵ Denna uppfattning verkar dock ha kommit till klart uttryck först vid mitten av 1800-talet. I Hälsingelagen föreskrevs att den som äger land äger vatten. Detta syftade sannolikt på land *invid* vattnet och inte under vattnet (grunden). Rätten till vattnet ansågs alltså tidigare följa äganderätten till stranden.²⁶

Om det skulle finnas en statlig *äganderätt* till allmänt vattenområde så skulle det egentligen vara fråga om en äganderätt till grunden varifrån man kan härleda en rätt att förfoga över vattenområdet. Beträffande själva vattnet är det mest rättvisande att tala om rådighet eftersom man inte brukar använda uttrycket äganderätt om något så flyktigt som vatten.²⁷ För enkelhetens skull används här begreppet äganderätt avseende både grunden och vattnet.

---

²⁴ Se prop. 19720:20 del B1 s. 71 där departementschefen konstaterar att 1 kap. 2 § JB (som hänvisar till särskilda bestämmelser beträffande allmänt vattenområde) innefattar ett undantag från 1 kap. 1 § JB (där det står att den fasta egendomen är indelad i fastigheter) eftersom det inte ingår i fastighetsindelningen. Se även Westerlind (1967) s. 83.

²⁵ Se Rodhe s. 103 f samt Bergström (1957) s. 8 och 11. Beträffande fisket kan tilläggas att i dag omfattar äganderätten till en fastighets vattenområde normalt även äganderätten till fisket inom området. Äganderätten till vatten och fiske får bara skiljas åt i vissa fall (se 3 kap. 8 § FBL). Det är dock inte ovanligt att äganderätten till vattnet och fisket är åtskild på grund av äldre bestämmelser. Det förekommer även att fastigheter består enbart fisket inom ett vattenområde. En sådan fastighet brukar kallas *fiskefastighet*. Se Julstad s. 28.

²⁶ Rodhe s.104 f. I viss mån lever denna uppfattning kvar ännu i dag, se 1 kap. 5 § JB.

²⁷ Se t.ex. 2 kap. 2 § lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Flera författare har behandlat frågan om "äganderätt" till vattnet. Se Holmbäck s. 56, Undén s. 56 ff. samt Bengtsson s. 210 f.

1929 beslöt Kammarkollegiet att införa allmänt vattenområde i jordeboken under beteckningen "lägenheten Kronovattnet nr 1". Därefter genomfördes en gränsbestämning mellan lägenheten och det angränsande enskilda vattenområdet. Förrättningen överklagades och avgjordes slutligen av HD (NJA 1933 s. 490) som upphävde gränsbestämmningsbeslutet. HD påpekade att gränsen mot det allmänna vattenområdet var underkastad förskjutning i samband med den fortgående förändringen av strandlinjen och vattendjupet utanför. Man ansåg därför att gränsen inte kunde bestämmas i den ordning som avsågs i 7 kap. jorddelningslagen.²⁸ Därefter lät Kammarkollegiet avföra "Kronovattnet nr 1" ur jordeboken.²⁹ Det är mot bakgrund härav som ett uttalande i SOU 1947:38 med förslag till ny jordabalk bör läsas. Där konstateras att gränsen mellan enskilt och allmänt vattenområde ska vara rörlig och att strandägarens äganderätt alltså får anses sträcka sig från den verkliga strandlinjen oavsett förskjutningar i form av landhöjning etc. I sammanhanget uppmärksammas att Kammarkollegiet tidigare infört vattenområden som inte är underkastade enskild äganderätt i jordeboken. Man uttalar beträffande Kammarkollegiets förfaringssätt att detta:

måste ytterst grunda sig på antagandet, att en verklig fastighetsgräns finnes utanför strandlinjen och att området utanför denna gräns är en kronan tillhörig fast egendom. En sådan uppfattning torde vara för svensk rättsåskådning främmande³⁰

3.2 Viss relevant lagstiftning

Såsom konstaterades redan i inledningen finns ingen uttrycklig reglering av äganderätten till allmänt vatten. Av Kammarkollegiets instruktion framgår att myndigheten *företräder* allmänt vattenområde när ingen annan myndighet gör det.³¹ Denna skrivning infördes i instruktionen 1972. Även före denna tidpunkt företrädde Kammarkollegiet allmänt vattenområde, dock är det oklart varifrån den behörigheten kom.³² Instruktionen innehåller inga krav på tillstånd

²⁸ Lag 18 juni 1926 om delning av jord å landet.

²⁹ Se Bergström (1957) s. 15 ff.

³⁰ Se SOU 1947:38 s. 47.

³¹ 2 § förordningen (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet.

³² Se Kammarkollegiets skrivelse dnr 4.1-5982-10. Av 7 kap. 8 § Lag 18 juni 1926 om delning av jord å landet följde att vid gränsbestämning mot allmänt vattenområde skulle sammanträde hållas med ombud för det allmänna. Paragrafen infördes under slutet av 40-talet. Till gräns-

eller någon förklaring om rådigheten. Kammarkollegiets uppdrag har av verksamhetsutövare och myndigheter tolkats som att det krävs rådighetsmedgivande från kollegiet för att få disponera allmänt vattenområde. Kollegiet har beslutat om rådighetsmedgivande avseende bl.a. uppförande av vindparker, odling av musslor, nedläggning av kabel och dumpning av muddermassor.³³

3.2.1 Lagen om gräns mot allmänt vattenområde

Syftet med lagen om gräns mot allmänt vattenområde är att fastställa gränsen mellan allmänt och enskilt vattenområde. Lagen reglerar inte äganderätten till det allmänna vattenområdet men frågan diskuterades i förbigående i lagens förarbeten där man närmast verkar ha utgått från att det allmänna vattenområdet var *res nullius*.³⁴

3.2.2 Lag om kontinentalsockeln

Bakgrund till lagstiftningen

År 1951 fick ett privatägt bolag tillstånd av dåvarande vattendomstolen att suga sand på allmänt vattenområde. Med anledning härav skrev Kammarkollegiet till Kungl. Maj:t och framhöll att man ansåg att nyttigheter som denna inte fick tillgodogöras på allmänt vattenområde utan Kungl. Maj:ts tillstånd. Kammarkollegiet argumenterade för att den aktuella sandtäkten närmast var jämförlig med vanlig grustäkt, eller kanske snarare med tillgodogörande av mineral på kronojord.³⁵ Till följd av Kammarkollegiets framställan utarbetades en proposition³⁶ i syfte att reglera statens rätt till ersättning. Efter en redogörelse för behandlingen av frågan om den rättsliga karaktären av allmänt vattenområde i olika sammanhang konstaterar departementschefen att det måste anses *oklart* vilken rättslig ställning man kan tillägga allmänt vattenområde:

---

bestämningar som genomförts enligt nämnda paragraf har Kammarkollegiet kallats för att bevaka de intressen som är knutna till det allmänna vattenområdet. Se även NJA II1951 s. 483.

³³ Se Kammarkollegiets skrivelse dnr 4.1-5982-10.

³⁴ Se NJA II 1951 s. 346–347. Se även Bergström (1957) s. 18 not 7.

³⁵ Se prop. 1953 nr 212 s. 5.

³⁶ Prop. 1953 nr 212.

Det kan anses tillhöra kronan, men man kan måhända också hävda, att det på annat sätt är en det allmännas tillhörighet eller att det icke tillhör någon³⁷

I propositionen uttalar departementschefen även följande:

Avgörande för frågan huruvida kronan enligt gällande rätt äger uttaga avgift för rätten till sandtäkt å allmänt vattenområde torde vara om denna rätt är förbehållen kronan eller om den i princip tillkommer envar. På grund av ofullständigheten i gällande lagstiftning på detta område kan det ifrågasättas huruvida något säkert svar därpå kan lämnas.³⁸

Starka skäl talar emellertid för att rätten till sådan sandtäkt, varom här är fråga, bör tillkomma kronan. Det kan nämligen av flera orsaker ej vara rimligt att naturtillgångar, belägna på områden undandragna enskild äganderätt, skall kunna tillgodogöras av enskilda i betydande omfattning. Det synes därför genom lagstiftning böra fastslås, att rätten till sandtäkt å allmänt vattenområde tillkommer kronan.³⁹

Departementschefen konstaterar därefter att det lämpligaste sättet att säkra kronans rätt till sandtäkt på allmänt vattenområde är att genom lag förklara att allmänt vattenområde tillhör kronan. För att göra detta skulle man dock behöva utreda de begränsade rättigheter till allmänt vattenområde som enligt lag eller annars tillkommer enskilda och som även framledes ska bestå. Någon sådan utredning förelåg inte och departementschefen konstaterade att en legal förklaring av kronans äganderätt till allmänt vattenområde fick anstå i avvaktan på en sådan utredning. I stället nöjde man sig med en mera provisorisk lösning och reglerade bara den aktuella frågan om rätt till sand-, grus- och stentäkt.⁴⁰ I lagrådets yttrande över lagförslaget betonades att förslaget inte innefattade något ställningstagande till frågan hur rättsläget mera generellt borde bedömas.⁴¹

I samband med lagstiftningsarbetet beträffande sand-, grus- och stentäkt uppdrogs åt Kammarkollegiet att utreda och lägga fram förslag till lagstiftning genom vilken kronan skulle förklaras vara ägare till de allmänna vattenområdena. Utredningen ledde fram till

---

³⁷ Se prop. 1953 nr 212 s. 4.

³⁸ Prop. 1953 nr 212 s. 5.

³⁹ Prop. 1953 nr 212 s. 5 f.

⁴⁰ Se prop. 1953 nr 212 s. 6. 1953 års lag om rätt till sand-, grus- och vattentäkt inom allmänt vattenområde ersattes avseende havsområdet av lag (1966:314) om kontinentalsockeln. Beträffande allmänt vattenområde i de större insjöarna ersattes 1953 års lag av kungörelsen (1966:320) om upplåtelse från staten av rätt till sand-, grus- eller stentäkt inom vissa allmänna vattenområden.

⁴¹ Se prop. 1953 nr 212 s. 8.

ett betänkande år 1965.⁴² Vid remissbehandlingen framkom att flera tunga remissinstanser var kritiska till betänkandet. De ansåg att betänkandet inte tillräckligt ingående redogjorde för vilken rättslig status det allmänna vattenområdet kunde anses ha utan explicit reglering. Vidare efterfrågades en mer utförlig utredning av förekomsten av rättighetshavare inom det allmänna vattenområdet. Även vissa frågor om gränsdragningen mellan allmänt och enskilt vatten samt om fastighetsredovisning och fastighetsbildning blev föremål för kritik. Betänkandet ledde aldrig till lagstiftning, utan ärendet skrevs av mot propositionen med förslag till lag om kontinentalsockeln.⁴³

Lag om kontinentalsockeln

Lag (1966:314) om kontinentalsockeln reglerar användningen av kontinentalsockelns naturtillgångar. Med kontinentalsockeln förstås havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde samt det havsområde utanför Sveriges territorialgräns som regeringen bestämmer (se 1 §). I lagens 2 § konstateras att *rätten att utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar tillkommer staten*. Inom allmänt vattenområde äger lagen inte tillämpning på sådana naturtillgångar som omfattas av svensk lagstiftning angående fiske.⁴⁴

I förarbetena till lagen om kontinentalsockeln uttalade departementschefen följande beträffande frågan om äganderätten till allmänt vatten:

I fråga om havsbotten innanför territorialgränsen har utredningen utgått från att äganderätten till allmänt vattenområde i enlighet med det av kammarkollegiet år 1965 framlagda förslaget *skall genom särskild lagstiftning tillerkännas staten* (min kursivering).⁴⁵

Med hänsyn till den kritik som riktats mot Kammarkollegiets förslag konstaterade dock departementschefen att det inte var möjligt att nu lösa de frågor som gett upphov till kritiken. Därför kunde inte frågan om lagstiftning angående statens äganderätt till allmänt vattenområde tas upp inom ramen för det pågående lagstiftningsarbetet. Avsaknaden av lagstiftning angående statens äganderätt till

---

⁴² Kammarkollegiets betänkande B 1 nr 566.

⁴³ Se redogörelse i Kammarkollegiets skrivelse dnr 4.1-5982-10 s. 3 samt NJA II 1966 s. 382.

⁴⁴ Se 1 § in fine.

⁴⁵ Se NJA II 1966 s. 382.

allmänt vattenområde ansågs däremot inte påverka den mera begränsade frågan om rätt till naturtillgångar på havsbotten inom allmänt vattenområde. Denna rätt skulle *tillerkännas* staten och man lagstiftade i enlighet härmed.⁴⁶

Sammanfattningsvis har man, såvitt Lantmäteriet kan utläsa, konsekvent uttryckt en tvekan angående statens rätt till det allmänna vattenområdet i de lagstiftningsärenden där frågan har behandlats.

4 En internationell utblick

Westerlind skriver i en artikel från 1958 att i de flesta länder betraktas statens rättsförhållande till territorialvattnet såsom endast en höghetsrätt, ett uttryck för statens *imperium* över territoriet alltså. Här ges som exempel bl.a. Danmark, Storbritannien och Frankrike. En uppfattning om att havsterritoriet omfattas av statens äganderätt finns dock t.ex. i Nederländerna och vissa delstater i USA. Westerlind betonar att i många länder är övervägandena kring det statliga rättsanspråkets karaktär lika tveksamma som i Sverige.⁴⁷

På grund av den närbesläktade rättsutvecklingen är *Finland* särskilt intressant. Det finska begreppet allmänt vatten ligger nära det svenska begreppet, och argumentationen i frågan om äganderätten till allmänt vatten liknar den som förts i Sverige. I Finland fick dock frågan ett tydligt svar när man år 1966 införde en legal förklaring att det allmänna vattenområdet är statens egendom. Förklaringen infördes i 1 § Lag om rätt till allmänna vattenområden 1.4.1966/204 där det står följande:

Finlands territorialvatten och stora fjärdar i insjöar äro, till den del de äro belägna utanför byarågång, allmänna vattenområden. Allmänna vattenområden jämte botten *äro statens egendom (min kursivering)*.⁴⁸

Angående allmänna vattenområden inom landskapet Åland gäller vad om dem särskilt stadgas.

---

⁴⁶ Se NJA II 1966 s. 382 f.

⁴⁷ Se Westerlind SvJt 1958 s. 439 f., se även B 1 nr 566 s. 38.

⁴⁸ Paragrafen var med i den ursprungliga lagtexten från år 1966.

I 1964 års finska proposition⁴⁹ med förslag till lag om rätt till allmänt vattenområde uppges att frågan om det allmänna vattenområdets rättsliga ställning har visat sig svårlöst. Vattenområdet har visserligen såsom kronans allmänna vatten ansetts tillhöra staten men det har framförts olika åsikter om ifall statens rätt till området endast är av karaktären *imperium* eller om den även innefattar en enskild äganderätt. Den finska Högsta domstolen uttalade i en dom från den 20 oktober 1961 att området i privaträttsligt hänseende borde betraktas som herrelöst område. På grund av den oklarhet som rådde i frågan ansåg regeringen att det var nödvändigt att reglera det allmänna vattenområdets rättsliga ställning och nyttjandet härav. Lösningen blev därför en legal förklaring om kronans äganderätt till allmänt vattenområde.⁵⁰

Som grund för stadgandet om statens äganderätt till området hänvisade man i förarbetena till principen att områden som inte ägs av någon enskild är statens egendom. Principen uttalades redan i 1683 års skogsförordning och har även senare erkänts av finsk lagstiftning i fråga om vissa områden.⁵¹ Vidare uppgavs följande:

Problemet rörande de allmänna vattenområdenas rättsliga ställning har man i stadgandet sökt lösa på ett sätt, som såväl ur historisk synpunkt som med beaktande av det hos oss gällande, på den privata äganderätten grundade vattenrättsliga systemet kan anses ansluta sig till vår rättsordning. Då ingen nu kan anses inneha äganderätt till allmänna vattenområden, innebär stadgandet i 1 § icke någon överföring av äganderätten. Stadgandet innehåller med andra ord en bestämmelse om att ifrågasvarande områden icke skall betraktas såsom herrelösa.⁵²

Westerlinds uppgift att statens rätt till territorialvattnet i *Danmark* är att betrakta som en höghetsrätt verkar alltjämt vara aktuell. I Danmark anses staten inte ha en äganderätt till området utan bara en rätt att t.ex. bestämma över hamnbyggen och liknande dispositioner på motsvarigheten till allmänt vattenområde. Området kan

---

⁴⁹ Till Kammarkollegiets betänkande B 1 nr 566 bifogas en tidigare proposition i frågan från 1959 med liknande resonemang. Det förslaget verkar dock ha förfallit mot bakgrund av några svårlösta frågor som berörde Åland.

⁵⁰ Se [finska] regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om rätt till allmänna vattenområden, 1964 års riksdag N:o 176 s. 2 ff.

⁵¹ Se [finska] regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om rätt till allmänna vattenområden, 1964 års riksdag N:o 176 s 2.

⁵² Se [finska] regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om rätt till allmänna vattenområden, 1964 års riksdag N:o 176 s. 3.

nyttjas av alla landets invånare för att bada, fiska etc. men anses inte kunna vara föremål för äganderätt.⁵³

Även i *Norge* verkar det närmast röra sig om en höghetsrätt och ingen egentlig äganderätt. Havs- och fjordområdena utanför ”eiendomsgränsen” i vattnet är inte statsegendom i privaträttslig mening utan brukar betecknas som ”eierløst” område.⁵⁴

5 Regalrätten

Under framförallt 1600- och 1700-talet men även senare gjorde kungamakten gällande att den ägde en s.k. regalrätt. Regalrätten grundades på kungens överhöghet och kunde ingripa i och begränsa den enskilda äganderätten.⁵⁵ Vad gäller den nu aktuella frågeställningen är det inte fråga om att statens rätt skulle inkräkta på enskilda äganderätt. Det allmänna vattenområdet är inte föremål för några enskilda äganderättsanspråk. Däremot har regalrättens framväxt betydelse för frågeställningen eftersom regalrätten skulle kunna åberopas som grund för en statlig äganderätt till det allmänna vattenområdet. Fiskeregalen är av särskilt intresse i sammanhanget.

Innebörden av begreppet regalrätt är inte helt enkel att inordna under en nutida rättsuppfattning. Gihl hänvisar beträffande begreppet till den sammanblandning av privaträttsliga och offentligrättsliga synpunkter som präglade äldre tiders finansrätt och statsrätt överhuvudtaget.⁵⁶ Även om kungamakten hävdade sin regalrätt så innebär det inte nödvändigtvis att man hävdade en äganderätt utan det kunde röra sig om en svagare rätt, t.ex. att staten anknöt ett ekonomiskt intresse till vissa resurser.⁵⁷

Gustav Vasa var den som först öppet proklamerade kronans äganderätt till all jord som ännu inte var bebyggd eller tagen i besittning av byar och större samfälligheter, häradet eller landskapet. I öppet brev till menige man i Gästrikland, Hälsingland, Medelpad

---

⁵³ Uppgifterna kommer från mailkontakter 2011-12-13 med Knud Villemoes Hansen, specialkonsulent, Matrikel og Jura, Miljøministeriet, Kort & Matrikelstyrelsen i Köpenhamn. Se även kammarkollegiets betänkande B 1 nr 566 s. 38 f samt där gjorda litteraturhänvisningar.

⁵⁴ Uppgifterna kommer från mailkontakter 2012-02-06 med Hans Sevad, norsk professor i eiendomsfag. Se även Kammarkollegiets betänkande B 1 nr 566 s. 39 ff samt där gjorda litteraturhänvisningar.

⁵⁵ Se Wernstedt avsnitt VIII.

⁵⁶ Se Gihl s. 240 n. 4.

⁵⁷ Se Bergström (1957) s. 38.

och Ångermanland den 20 april 1542 förklarar Gustav Vasa att ”sådana ägor som obygd ligge höre Gud, Oss och Sveriges Crone till och ingen annan”. De ägor som avsågs var alltså de marker som inte var någons egendom.⁵⁸

1683 års påbud om skogarna⁵⁹ utgår från Gustav Vasas brev från 1542 som här ges innehållet att ”alle sådane Ägor, som således obygd ligga fierran ifrån Ägoskillnaden och Bygdelagerne, höra Öfwerheten och Sweriges Chrono til och ingen annan”.⁶⁰ I påbudet fanns för första gången klart uttalade bestämmelser om företagande av avvittring, dvs. avskiljande av kronans mark från de enskilda hemmanens och byarnas ägoområden. Påbudet har ansetts innebära att kronan, med formellt stöd av Gustav Vasas brev, framställde privaträttsliga anspråk på sådana avlägset belägna områden som var att anse som skogsmarker. Påbudet byggde på grundsynen att all mark i Sverige hade en ägare – om inte någon annan så i vart fall staten.⁶¹

5.1 Närmare om fiskets betydelse

Redan på landskapslagarnas tid ansågs fisket tillkomma den som ägde vattnet. Fiske var i princip det enda sättet att utnyttja äganderätten till vattnet vid den tiden. Bergström, som har gjort en omfattande granskning av äldre rättskällor, konstaterar att praktiskt taget allt material från äldre tid avseende allmänt vattenområde är att hämta från fiskerätten.⁶²

Rodhe har gjort en analys av hur ett vattenområde betraktats historiskt och beskriver att man under 1700-talet räknade med en rätt till vattenområde som väl liknade äganderätten men knappast

---

⁵⁸ Se förslag till lag om ströängars indragande till kronan, s. 110. I slutet av 1500-talet dök det s.k. Helgeandsholmsbeslutet upp. Det var ett dokument som under en tid kom att få stor betydelse som stöd för regalrättsliga anspråk. Av dokumentet ansågs följa att all ouppodlad jord, de större vattendragen, malmfyndigheterna och skärgårdsöarna med deras fisken tillhörde kronan. Någon kronans äganderätt i privaträttslig mening var det dock sannolikt inte tal om. I mitten av 1800-talet klargjordes att dokumentet var en förfälskning och det är tveksamt om dokumentet fick någon avgörande betydelse för utvecklingen av regalrätten. Så sent som 1900 återopades dock Helgeandsholmsbeslutet och dess tillämpning som stöd för kronans regalrätt, se NJA 1900 s. 126 samt Bergström (1957) s. 11.

⁵⁹ Förordningen och påbudet om de norra skogarna som utkom den 19 december 1683.

⁶⁰ Se förslag till lag om ströängars indragande till kronan, s. 112 f. samt NJA 1981 s. 1 s. 199 f för en utförligare redogörelse.

⁶¹ Se NJA 1981 s. 1 s. 199 f.

⁶² Se Bergström (1957) s. 10 samt Ljungman och Stjernquist s. 121.

betecknades som en sådan. I äldre lagar och författningar använder man beteckningen "fiske" och "fiskevatten" på själva vattenområdet eftersom detta i princip hade sitt egentliga värde just genom fisket. Termerna "fiske" och "fiskevatten" användes alltså som synonyma med "vattenområde". Mot slutet av 1800-talet inträder dock en terminologisk förskjutning och "fiske" och "fiskevatten" reserveras för rätten att fiska och används inte längre för att beteckna vattenområdet som sådant. Samtidigt fäster man uppmärksamheten på grunden under vattnet och börjar härleda dispositionsrätten över vattenområdet ur äganderätten till grunden, se även avsnitt 3.1.⁶³

Den gamla uppfattningen om fisket som det enda sättet att nyttja vattenområdet gör naturligtvis synen på fisket särskilt intressant för frågan om regalrätten kan ha grundlagt en statlig äganderätt till allmänt vattenområde. Svenska staten har sedan medeltiden på olika sätt förfogat över fisket i de vatten som omger Sverige och det finns formuleringar som visar att fisket ansågs tillhöra kronan som hade rätt att ta ut avgift för fisket. Däremot är det inte säkert att man därmed menade att fisket var kronans egendom i privaträttslig mening.⁶⁴

Gustav Vasa åberopande gärna regalrättsliga grunder för att utnyttja naturtillgångar och få in pengar till statskassan. Havsfisket var naturligtvis en viktig inkomstkälla. I ett brev från 1545 säger sig Gustav Vasa ha varit överens med rikets råd om att "alla strömmingsfischen och fiskeläger, som utmed saltsjön⁶⁵ sig sträcka, skola efter denna dag bliva och kallas, som de ock med rätta äro, Konungens rätta allmänningar". Samma brev föreskrev att kungen skulle ha en tredjedel av saltsjöfisket liksom av andra allmänningar och upprepade regeln från Hälsningelagen att den äger vatten som äger land varvid konstaterades att fisket närmast stranden var förbehållet strandägarna. Fisket därutöver skulle dock få nyttjas av envar mot avgift.⁶⁶

Den följande utvecklingen visade att Gustav Vasas politik varit framgångsrik. Kronans regalrätt till fisket i Saltsjön respekterades allmänt under de två följande århundradena. Regalrätten åberopades även för anläggandet av en mängd *enskilda kronofisken* på enskilt

---

⁶³ Se Rodhe s. 111.

⁶⁴ Se Gihl s. 240 f samt Bergström (1957) s. 10 ff.

⁶⁵ Med saltsjön avses Östersjön med alla dess vikar och fjärdar inom Stockholms skärgård.

⁶⁶ Se Bergström (1957) s. 11 samt SOU 1925:19 s. 48 ff.

eller allmänt vatten som efterhand överläts till enskilda mot årlig avgift eller ränta som bestämdes genom skattläggning. De enskilda kronofiskena var inte förenade med någon strandäganderätt för kronan. De *privaträttsliga kronofiskena* däremot tillhörde ofta kronan på grund av strandäganderätten vid kronans jordbruksdomäner. Härutöver fanns även *allmänna kronofisken* som inte var förbehållna kronan utan upplåtna till härads- och sockenbor. Fisket på allmänt vattenområde (framförallt saltsjön) benämndes ofta *kronoallmänningfiske*.⁶⁷

Fiskeristadgan av den 14 november 1766 innebar en väsentlig förändring i lagstiftningen. Fiskeristadgan inleddes med en bestämmelse där fisket i öppna havet förklarades vara fritt för varje svensk undersåte utan avgift till kronan. Syftet var att främja fiskerinäringen. Härmed anses staten ha av sagt sig fiskeregaleat.⁶⁸

Regler om vem som har rätt att fiska inom Sveriges sjöterritorium finns numera i fiskelagen (1993:787). Än i dag anses fisket i enskilda vatten tillhöra fastighetsägaren. Varje svensk medborgare har dock rätt att fiska i sådana vatten i den omfattning och på det sätt som anges i bilagan till fiskelagen (9 §). I allmänt vatten får varje svensk medborgare fiska med vissa restriktioner.

6 Bergströms utredning

6.1 Sammanfattande slutsatser

I sin utredning om allmänt vattenområdes rättsliga ställning från 1957 prövar Bergström huruvida staten enligt fyra hypotetiska grunder kan anses ha äganderätt (*dominium*) över allmänt vattenområde. Bergström avvisar samtliga hypotetiska grunder för en statlig äganderätt. Eftersom statens *dominium* till allmänt vattenområde inte kan styrkas drar Bergström slutsatsen att det allmänna vattenområdet saknar ägare och bör betraktas som en *”riksallmänning”* med kronan som *förvaltare* och som *målsman* för allmänningsintresset. En legal förklaring om kronans äganderätt skulle därför innebära en ändring av gällande rätt. Ett alternativ till en sådan för-

---

⁶⁷ Se Bergström (1957) s. 11 ff. med där gjorda hänvisningar. Se även SOU 1923:58 s. 38 f samt SOU 1925:19 s. 48 ff.

⁶⁸ Se SOU 1925:19 s. 50 samt Bergström (1957) s. 11 f.

klaring är att staten får fortsätta att bestämma över det allmänna vattenområdet genom lagstiftning.⁶⁹

En förklaring till Bergströms påstående att det allmänna vattenområdet saknar ägare är att ”det ännu icke i någon lagligt gällande ordning försetts med ägare”. Bergström beskriver att det länge har varit en främmande tanke att ett vattentäckt område utan anknytning till en strand skulle kunna vara fast egendom och som sådan föremål för äganderätt. Statens äganderättsanspråk har dessutom framdrivits av ett bestämt ekonomiskt behov. Exempelvis var det den norrländska gruvhanteringsens behov av skog som framdrev avvitrningen. Det var först i samband med lagstiftningen om rätt till sand-, grus- och vattentäkt, se ovan under avsnitt 3.2.2, som det framkom ett behov för staten att göra gällande en äganderätt till allmänt vattenområde⁷⁰

6.2 Äganderätt till grunden

Den *första* hypotetiska grunden är att kronan i äldre tider förvärvat äganderätten till botten och därmed även en rätt till vattenområdet. Bergström konstaterar därvid att rätten till botten inte ansågs vara det primära i äganderätten förrän mot slutet av 1800-talet, se avsnitt 3.1 ovan, och att man i äldre tider knappast hade någon tanke på att anknyta en särskild rätt till botten under allmänt vatten. Kronans rätt till fiske på allmänt vattenområde, vilken var härledd från regalrätten, ”synes således inte ha berört havsbotten” och någon äganderätt för staten kan inte härledas från denna första grund.⁷¹

6.3 Omtydning av fiskerätt till äganderätt

Även om regalrätten till fiske eller fiskevatten från början inte omfattade botten skulle man kanske kunna *omtyda* regalrätten till fisket till en äganderätt till botten. Orsaken till att fiskeregalet inte omfattade botten var ju att denna ansågs sakna betydelse. Eftersom man i dag härleder äganderätten till allmänt vattenområde från ägande-

---

⁶⁹ Se Bergström (1957) s. 48 f.

⁷⁰ Se Bergström (1957) s. 47 f.

⁷¹ Se Bergström (1957) s. 36 f.

rätten till botten framstår det som naturligt att tolka fiskeregalet utifrån dagens förhållanden, vilket är Bergströms *andra* hypotetiska grund. Bergström påpekar härvid att det inte finns någon strandägare som konkurrerar om rätten till botten på allmänt vattenområde vilket gör det lättare att omtyda fiskeregalet till en äganderätt till botten. För att en sådan omtydning ska vara motiverad måste det dock föreligga en viss korrespondens mellan regalrättens och den moderna äganderättens styrka. Bergström betonar här framförallt den principiella ensamrätten som följer med äganderätten.⁷²

Regalrätten skulle kunna ha den innebörden att kronan enbart anknöt ett ekonomiskt intresse till den nytthet det var fråga om. Man måste därför i varje enskilt fall undersöka huruvida regalrätten innebar en äganderätt i modern mening eller endast en svagare rätt. Vid denna jämförelse utgår Bergström från de *enskilda kronofiskena* som hade formen av ensamrätt utövad av kronan själv eller upplåten till annan. Fiskena kunde införas i jordeboken som en speciell form av fastigheter. Bergström citerar lantmäteristyrelsen som uttalat att de enskilda kronofiskena ”ha uppkommit genom att kronans allmänna fiskeregal på särskilt givande fiskeställen s. a. s. förtätats till en avgränsad rättighet”. De representerar därför en på regelrättslig väg uppkommen fiskerätt vars styrka ganska väl motsvarar den moderna äganderättens.⁷³

I jämförelse härmed konstaterar Bergström att *kronoallmänningsfisket* verkar sakna äganderättens typiska drag. Inte ens före 1766 års stadga utövade eller upplät kronan någon ensamrätt till fisket. Kronan hade endast en rätt till avgift av den allmänhet som nyttjade fisket. Fisket infördes inte heller i jordeboken. Rätten till de *enskilda kronofiskena* skulle med andra ord kunna betecknas som *dominium* och den betydligt svagare rätten till *kronoallmänningsfiske* som *imperium*. Inom ramen för imperium kan en rätt att ta ut avgift för fisket väl inrymmas.⁷⁴ Bergström anser att det i vart fall är ofrånkomligt att betrakta fiskeregalet som imperium efter tillkomsten av 1766 års stadga då kronans rätt till avgift bortföll. I realiteten uppgavs härigenom kronans, i och för sig ganska svaga, regalrätt till

---

⁷² Med äganderätten följer en rätt att utan särskild lagstiftning med ensamrätt exploatera nyttigheterna på området, se ovan under avsnitt 2.1.

⁷³ Se Bergström (1957) s. 38.

⁷⁴ Se Bergström (1957) s. 38 ff. Dock måste rätten att ta ut avgift regleras i lagstiftning, se Bergström s. 8.

fisket på allmänt vattenområde. Efter denna tid har kronan, enligt Bergström, inte utövat någon sådan rätt till detta fiske som skulle kunna indikera dominium. Även denna *andra grund* för äganderätt, alltså att fiskeregalet kan omtydas till en modern äganderätt, avvisas därför.⁷⁵

6.4 Omtydning av annan regalrätt än fiskerätt till äganderätt

Den *tredje* grunden Bergström prövar är huruvida kronan på annat sätt har hävdat sin äganderätt till allmänt vattenområde så att man på den grunden kan omtyda regalrätten till en äganderätt. Härvid behandlas *jakträtten, rätten till sand-, grus- och stentäkt* samt *rätten till öar på allmänt vattenområde*.

Beträffande *rätten till jakt* konstaterar Bergström att jakten tidigare var fri för varje svensk medborgare⁷⁶ men att denna inskränktes under 1930-talet. I förarbetena till 1938 års jaktlagstiftning utgick man i alla fall från början från att kronan var ägare till det allmänna vattenområdet.⁷⁷

Bergström konstaterar dock att det inte rörde sig om någon regalrätt som kan omtydas till äganderätt. Lagstiftaren hade aldrig tänkt sig att kronan skulle utnyttja någon ensamrätt, t.ex. genom att uppta jaktarrende eller annan ersättning av den som fick tillstånd att jaga på allmänt vattenområde. 1938 års jaktlagstiftning innebar i realiteten ett *hävodande av statens imperium* med syfte att främja det allmänna intresset av jaktvård och kustbefolkningens allemansrätt till jakt på området.⁷⁸

Beträffande *rätten till sand-, grus- och stentäkt* anförde Bergström att det sedan länge funnits regler för verksamheten. En kungörelse den 5 mars 1897 förbjöd stentäkt i Öresund. Gihl har framfört åsikten att kungörelsen byggde på uppfattningen att kronan ägde grunden under allmänt vattenområde och drog slutsatsen att kronan därför skulle anses som ägare till det allmänna vattenområdet.⁷⁹

---

⁷⁵ Se Bergström (1957) s. 39 f.

⁷⁶ Se Bergström (1957) s. 40 f. I sammanhanget kan påpekas det var först år 1789 som jordägarens rätt till jakt erkändes i lagstiftningen. Jakträtten förbehölls dessförinnan adeln, se Wernstedt avsnitt VIII A.

⁷⁷ Se Bergström (1957) s. 40 f samt s. 20–21 med där gjorda hänvisningar.

⁷⁸ Se Bergström (1957) s. 41.

⁷⁹ Se Gihl s. 286.

Bergström delar inte Gihls uppfattning och uppger sig ha svårt att förstå att kungörelsen innebar annat än att staten använde sitt imperium för att förebygga skadliga verkningar av stentäkt.⁸⁰ Som ytterligare stöd för sin ståndpunkt anför Bergström att man i förarbetena till 1953 års lag om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom allmänt vattenområde underströk att den genomförda regleringen *inte* fick anses vara prejudicerande för bedömningen av kronans rätt till allmänt vattenområde i övrigt, se avsnitt 3.2.2 ovan. Inte heller denna punkt ger därför något stöd för en statlig äganderätt till allmänt vattenområde.⁸¹

Den tredje punkten är *rätten till öar på allmänt vattenområde*. I den s.k. kronoholmsutredningen har frågan om statens äganderätt till öar på allmänt vattenområde varit uppe till behandling. Kronoholmarna är en mängd holmar och skär vid Sveriges kuster som tillhör eller anses tillhöra staten.⁸² Ett antal av dessa öar har blivit kronoegendom genom att tas i besittning och brukas för kronans räkning. Kronan har dock ofta gjort anspråk på och tillskrivits äganderätten till alla öar utanför enskild äganderätt även *utan* besittnings- tagande eller dylikt.⁸³

Bergström konstaterar att det är oklart på vilken grund man åberopat kronans generella äganderätt till öarna. Eftersom öarna är fast mark påpekar Bergström att de intar en klar särställning i förhållande till den vattentäckta delen av allmänt vattenområde. En regalerätt till öarna har redan från början haft gynnsammare betingelser att utvecklas eftersom den kunde anknyta till fast mark. Öarna kunde tas i besittning och brukas. De kunde även införas i jordeboken. På grund av dessa påtagliga olikheter anser Bergström att regalerätten till öar inte utgör något starkare stöd för kronans äganderätt till det vattentäckta området. Bergström tillstår dock att regalerätten till öar kan utgöra ett visst bevis för att man kan ha tillämpat en allmän rättsprincip som innebär att all jord som inte är i enskild ägo tillhör kronan, se nedan.⁸⁴

---

⁸⁰ Se Bergström (1957) s. 41.

⁸¹ Se Bergström (1957) s. 42.

⁸² Se t.ex. Ds Fi 1983:12 s. 58.

⁸³ Se Bergström (1957) s. 42.

⁸⁴ Se Bergström (1957) s. 42 f.

Slutsatsen blir att kronan, trots vissa ansatser till regalrätt, inte heller utanför fiskeregalet har hävdats sin äganderätt till allmänt vattenområde på ett sådant sätt att en äganderätt kan anses ha uppstått. Även den tredje grunden för kronans äganderätt avvisas alltså.⁸⁵

6.5 Allmän rättsprincip

Den *fjärde* grunden som Bergström prövar är huruvida det kan anses finnas en allmän rättsprincip som innebär att all jord som inte är i enskild ägo tillhör kronan. Den statliga äganderätten till öarna som beskrivs ovan skulle kunna utgöra ett bevis för att man har tillämpat en sådan princip. Principen bygger på tanken att kronan ursprungligen ägde all jord i landet. Eftersom allmänt vattenområde aldrig har blivit föremål för enskild äganderätt skulle kronan i enlighet härmed anses ha kvar äganderätten till detta.⁸⁶ Bergström avvisar dock en sådan teori som ohistorisk. Jorden har ursprungligen inte tillhört något bestämt subjekt. Det är först genom någon form av okupation som jorden efter hand har underkastats äganderätt.⁸⁷

Bergström påpekar även att det inte har funnits någon riksomfattande lagstiftning som proklamerat principen och principen uppfyller inte kravet på att vara ”allmänt omfattad” i praxis och teori.⁸⁸ Vissa författare har argumenterat för att principen ska anses ”ofrånkommig” eftersom ett område i vår tid inte kan sakna ägare och någon annan ägare än kronan inte är möjlig. Även denna argumentation avvisas av Bergström som mycket väl kan tänka sig att godta det tillstånd som faktiskt råder, nämligen att allmänt vattenområde får brukas av alla, även kronan, utan ensamrätt för någon.⁸⁹ Även denna fjärde, och sista, hypotetiska grund avvisas alltså av Bergström som inte finner någon hållbar grund för kronans äganderätt till allmänt vattenområde.⁹⁰

---

⁸⁵ Se Bergström (1957) s. 45.

⁸⁶ En sådan princip har bl.a. hävdats av Undén. Se Bergström (1957) s. 45 f. samt s. 31 f. där en svåråtkomlig promemoria av Undén delvis refereras samt Michanek s. 511 n 317.

⁸⁷ Se Bergström (1957) s. 45 f.

⁸⁸ Flera författare menar att allmänt vattenområde är en riksallmänning utan äganderätt för någon, se Bergström (1957) s. 46 med där gjorda hänvisningar samt Michanek s. 511 n 320.

⁸⁹ Se Bergström (1957) s. 46 f.

⁹⁰ Se Bergström (1957) s. 48.

7 Utvecklingen efter Bergströms utredning

Kammarkollegiet hänvisar i sitt betänkande från 1965⁹¹ till Bergströms utredning. I betänkandet redogörs för vilket mottagande utredningen har fått och det framgår att detta har varit övervägande positivt. De flesta anser att Bergströms slutsatser förefaller övertygande.⁹² Peter Westerlind recenserar utredningen i en artikel där han varken invänder mot Bergströms problemställning eller mot hans slutsatser. Vidare konstaterar Westerlind att något material av påtaglig relevans inte synes ha förbigåtts av Bergström.⁹³

Frågan blir då om det som inträffat efter Bergströms utredning kan leda till en annan bedömning än den som Bergström gjorde.

Michanek har i sin avhandling från 1990 undersökt hur lagstiftaren har sett på frågan om statlig äganderätt till allmänt vattenområde efter Bergströms utredning och konstaterar att lagstiftaren till både 1953 års sandtäktlag och 1966 års kontinentalsockellag *utgår* från att gällande rätt är *oklar*, se avsnitt 3.2 ovan. Michanek konstaterar att Bergströms utredning inte har ifrågasatts i doktrin eller lagförarbeten efter 1957 och tillägger att någon systematisk undersökning motsvarande Bergströms saknas i den rättsvetenskapliga doktrinen. Bergströms utredning förefaller, enligt Michanek, övertygande i den meningen att det saknas *klart* stöd för en statlig äganderätt till området och även Michanek kommer fram till denna slutsats.⁹⁴

Ett avgörande som kan vara av visst intresse är NJA 1981 s. 1 (Skattefjällsmålet) där statens äganderättsanspråk avseende de s.k. skattefjällen i norra Jämtland behandlas ingående. I domen resonerar HD kring regalrättens betydelse för uppkomsten av en privaträttslig statlig äganderätt. Här följer endast ett referat. Se vidare under nästa rubrik.

---

⁹¹ B1 nr 566.

⁹² Bergströms skrift granskades av de sakkunniga vid tillsättandet av två professorer. De sakkunniga var Sjur Braekhus, Knut Rodhe, Hadar Berglund, Jan Hellner, Åke Malmström och Per Stjernquist. Den senare var mest kritisk och uttalade att Bergströms utredning var inriktad på ett skenproblem. Kammarkollegiet anslöt sig i betänkandet till Stjernquists mening, se B 1 nr 566 s. 24 ff. En förklaring till resonemanget om skenproblem kan vara att man vid denna tidpunkt utgick från att det skulle komma en legal förklaring om statens äganderätt till allmänt vatten. Om denna lagstiftning kunde anses rubba det rådande rättsläget eller inte skulle kunna beskrivas som ett skenproblem. Nu kom det som bekant inte någon sådan lagstiftning.

⁹³ Se Westerlind SvJT 1958 s. 439 ff.

⁹⁴ Se Michanek s. 514.

HD har i målet bl.a. att ta ställning till ifall sameparterna i målet eller staten ska anses som ägare till skattefjällen. I målet är ostridigt att skattefjällen var herrelöst land (*res nullius*) när samerna började nyttja dem.

HD anser det vara tveksamt om Gustav Vasas brev den 20 april 1542⁹⁵ ska anses avse även lappmarkerna och finner inga belägg för att kronan skulle ha framställt några privaträttsliga anspråk på fjälltrakterna under perioden fram till 1640-talet. Beträffande 1683 års påbud om skogarna uttalar HD att författningen får anses innebära att kronan, med formellt stöd av Gustav Vasas brev, framställde privaträttsliga anspråk på sådana avlägset belägna ägarlösa områden som var att anse som skogsmarker. Författningen tar alltså sikte på skogsmarker och något kronans anspråk på fjällvidderna framträder inte. Avgörande blev istället den fortsatta utvecklingen och den tolkning som påbudet fick. Påbudet byggde på grundsynen att all mark i Sverige hade en ägare – om inte någon annan så i vart fall staten. I domen redovisar HD därefter åtskilliga uttalanden som visar att man under en längre tid, i vart fall från 1800-talet och framåt, i olika sammanhang har utgått från att den aktuella marken ägdes av staten och även agerat i enlighet härmed. Myndigheternas behandling av skattefjällen på 1820- och 1830-talen talar för att fjällen då betraktades som kronomark. HD beskriver hur utvecklingen under 1800-talet har kännetecknats av en tilltagande statlig maktutövning beträffande skattefjällen. Även om denna *till en början* skulle kunna uppfattas som uttryck för den allmänna *höghetsrätt* som staten hade över sitt territorium, har det med tiden blivit allt tydligare, att myndigheterna *ansett sig kunna förfoga över områdena som kronomark*. Det får enligt HD antas att denna ståndpunkt byggde på 1683 års påbud eller Gustav Vasas brev. I vart fall torde praxis ha byggts på föreställningen, att *staten i enlighet hade äganderätten till all mark som inte bevisligen ägdes av annan – en uppfattning som med tiden kom att framstå som en allmänt accepterad rättsgrundsats*. Myndigheternas åtgärder visade även tydligt att man inte godtog någon samisk äganderätt till fjällen. Sammantaget finner HD att staten, framför samerna, ska anses som ägare till skattefjällen ytterst på grund av 1683 års påbud. Samernas rätt har inskränkt sig till en stark bruksrätt.

I en dom från 2003 (NJA 2003 c 44) avseende en äganderättsutredning av ett stort antal holmar och skär inom allmänt vattenområde kom frågan om äganderätten till allmänt vattenområde upp. Lantmäterimyndigheten fann att de flesta av de berörda holmarna och skären var enskilt ägda. Någon holme ansågs vara kronholme⁹⁶ tillhörig staten och vissa andra holmar och skär ansågs ingå i allmänt

⁹⁵ För menige man i Gästrikland, Hälsningland, Ångermanland och Medelpad, där ”obygde” ägor förklaras höra ”Gud, oss och Swerigis Crone till, och ingen annen”, se ovan under avsnitt 5.

⁹⁶ Se avsnitt 6.4 ovan.

vattenområde. Den överklagade delen av äganderättsutredningen rörde ett antal holmar och skär som lantmäterimyndigheten ansåg var enskilt ägda. Underinstanserna däremot ansåg att dessa holmar och skär var så små att de fick anses ingå i det allmänna vattenområdet enligt 1950 års lagstiftning⁹⁷ och att staten därigenom erhållit äganderätten. HD skriver följande:

Underinstanserna har bedömt att landbildningarna ägs av staten därför att de ingår i allmänna vattnet. Att landbildningar ingår i allmänna vattnet innebär emellertid inte att de också skall redovisas som ägda av staten i äganderättsförteckningen (se t.ex. NJA 1966 II s. 382 ff).

HD:s resonemang talar för att man inte ser staten som ägare till det allmänna vattenområdet. Den gjorda hänvisningen avser uttalandet i förarbetena till 1966 års kontinentalsockellag där departementschefen resonerar kring en legal förklaring om statens äganderätt till det allmänna vattenområdet, se avsnitt 3.2.2 ovan.

8 Slutsatser

Lantmäteriet instämmer i Bergströms ovan redovisade slutsatser och anser att det är svårt att med någon säkerhet hävda att regalrättens framväxt har medfört en statlig äganderätt till det allmänna vattenområdet. Även om det har funnits regalrättsliga anspråk på området så har dessa snarast varit ett uttryck för statens allmänna höghetsrätt.

I Skattefjällsmålet resonerar HD kring att det *kom att framstå* som en *allmänt accepterad rättsgrundsats* att staten hade äganderätten till all mark som inte bevisligen ägdes av annan.⁹⁸ Eftersom målet handlar om motstående äganderättsanspråk blir det aldrig aktuellt att tillämpa principen om statens äganderätt till mark som inte ägs av annan.⁹⁹ När HD kommer fram till att staten, *framför* sameparterna, ska anses som ägare till skattefjällen är det inte på grund av nämnda princip utan på grund av 1683 års påbud och den tolkning som påbudet fick.

Det är svårt att hävda att 1683 års påbud var tillämpligt på det allmänna vattenområdet eller att påbudet skulle ha givits en sådan

---

⁹⁷ Lag (1950:595) om gräns mot allmänt vattenområde.

⁹⁸ Se NJA 1981 s.1 s. 228.

⁹⁹ Bergström använder sig av termen allmän rättsprincip, se Bergström (1957) s. 45.

tolkning i praxis. Däremot kan man kanske hävda att den rättsprincip som påbudet byggde på är tillämplig även på det allmänna vattenområdet. En viktig skillnad är dock att staten inte har ansett sig kunna förfoga över det allmänna vattenområdet på samma sätt som områden på land, t.ex. skattefjällen och kronoholmarna (se avsnitt 6.4 ovan). I stället har man konsekvent uttryckt en tvekan inför en statlig äganderätt till det allmänna vattenområdet. Detta framgår av de uttalanden i förarbeten, doktrin och praxis som har redovisats ovan. Även om den nämnda principen kom att framstå som en allmänt accepterad rättsgrundsats på land så har den alltså inte tillämpats på ett sådant sätt på det allmänna vattenområdet. Lantmäteriet anser därför inte heller att någon statlig äganderätt till det allmänna vattenområdet kan anses ha uppstått med hänvisning till principen om statens äganderätt till mark som inte ägs av annan. Även HD:s dom i NJA 2003 c 44 talar för en sådan slutsats.

I sammanhanget kan nämnas att principen om statens äganderätt till områden som inte ägs av någon enskild även behandlades i förarbetena till den finska lagstiftningen om en statlig äganderätt till det allmänna vattenområdet, se avsnitt 4 ovan. Som grund för den legala förklaringen om statens äganderätt hänvisade man till denna princip som uppgavs vara ”sedan gammalt gällande” och spårades tillbaka till 1683 års påbud om skogarna.¹⁰⁰ Trots detta framkom tydligt att man ansåg det råda en betydande oklarhet angående de allmänna vattenområdenas rättsliga ställning och en lagstiftning om statens äganderätt ansågs vara nödvändig.¹⁰¹

Sammanfattningsvis anser Lantmäteriet att det är svårt att hitta stöd för att den svenska staten, eller för den del någon annan, ska anses ha en privaträttslig äganderätt till det allmänna vattenområdet. Mycket talar i stället för att området är en ”riksallmänning” och att statens rätt till området är att beteckna som en *offentligrättslig höghetsrätt*. Detta innebär att staten har rätt att förfoga över området genom lagstiftning. Bergström sammanfattade år 1957 rättsläget med orden ”allmänt vattenområde saknar ägare, därför att det ännu icke i någon lagligt gällande ordning försetts med ägare”. Hans slutsats står sig väl än i dag.¹⁰² Om staten inte kan anses som ägare

---

¹⁰⁰ Finland var som bekant en del av Sverige vid denna tid.

¹⁰¹ Den finska regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om rätt till allmänna vattenområden, 1964 års riksdag N:o 176 s. 2 f.

¹⁰² Bergström (1957) s. 47 ff.

till det allmänna vattenområdet finns en del oklarheter beträffande statens rätt att disponera över området. En tydligare lagstiftning kan vara ett sätt att råda bot på oklarheten oavsett om statens rätt konstrueras som en *äganderätt* eller som tydliga *statliga befogenheter* över området.

9 Om ingen äganderätt – vad har staten då för dispositionsrätt till området?

Om staten nu inte skulle anses äga allmänt vattenområde – vad gäller då? I vissa sammanhang har det allmänna vattenområdet betecknats som *res nullius*, dvs. ett område som inte ägs av någon men som genom ockupation kan bli till föremål för äganderätt.¹⁰³ Bergström konstaterar däremot att *res nullius* knappast kan komma ifråga eftersom någon regelrätt ockupation av allmänt vattenområde inte kan ske enligt gällande rätt. Det alternativ till statlig äganderätt som kvarstår är därmed att det allmänna vattenområdet får betraktas som en ”riksallmänning” som kan nyttjas av varje svensk medborgare utan att någon genom besittningstagande (ockupation) kan förvärva äganderätt eller annan ensamrätt till området eller någon del därav.¹⁰⁴

I sin utredning kommer Bergström fram till att staten är ”förvaltare och .... målsman för allmänningsintresset”. Michanek påpekar att det inte är helt klart vad Bergström menar härmed. Michanek tolkar uttalandet som att staten genom användningsregleringen kan styra verksamhet på allmänt vattenområde. Däremot borde staten inte kunna hindra någon eller utkräva avgift på den grunden att staten *äger området*.¹⁰⁵

Eftersom Michanek anser att det saknas klart stöd för statens äganderätt till allmänt vattenområde finns det inte heller något klart stöd för att ett särskilt tillstånd avseende rådigheten skulle behövas t.ex. för att uppföra ett våg- eller vindkraftverk.¹⁰⁶ Inte heller finns stöd för att staten skulle ha rätt att ta ut avgift. I så fall skulle det

---

¹⁰³ Se t.ex. Reg.R. Quensels uttalanden i förarbetena till lagen om gräns mot allmänt vattenområde, NJA II 1951 s. 346–347.

¹⁰⁴ Se Bergström (1957) s. 8.

¹⁰⁵ Se Bergström (1957) s. 49 samt Michanek s. 514.

¹⁰⁶ Utöver de begränsningar som redan finns i lag. T.ex. måste Plan- och bygglagen och regleringen avseende vattenverksamhet beaktas. Miljöbalken är tillämplig på allmänt vattenområde.

krävas ny lagstiftning eller en utredning som vederlägger Bergströms slutsatser.¹⁰⁷

Att Kammarkollegiet har rätt att företräda allmänt vattenområde följer i dag direkt av myndighetens instruktion och Kammarkollegiet har under en längre tid haft denna uppgift. Lantmäteriet anser, i motsats till Michanek, att mycket talar för att Kammarkollegiets behörighet att besluta om rådighetsmedgivanden, bör anses inrymmas i statens roll som *förvaltare* av det allmänna vattenområdet. Någon måste kunna företräda allmänhetens intressen i frågor som rör allmänt vattenområde. Även Bergström verkar öppna för en sådan möjlighet när han skriver att staten som "förvaltare" eller "målsman" kan skydda allemansrätten mot intrång från enskild äganderätt lika väl som om den vore ägare till allmänt vattenområde.¹⁰⁸ Kammarkollegiet skulle i enlighet härmed t.ex. kunna anses ha rätt att vägra ett rådighetsmedgivande om den verksamhet som ansökan avser skulle medföra ett intrång i allemansrätten. Även om så är fallet kan det finnas anledning att i lagstiftning klargöra och utöka statens befogenheter på området.

Lantmäteriet instämmer i Michaneks påstående att det är högst tveksamt om staten i dag kan anses ha en rätt att ta ut *avgift* av enskilda för att nyttja allmänt vattenområde i den mån en sådan rätt inte finns i befintlig lagstiftning. Om staten vill ha en rätt att ta ut avgift för dispositioner på allmänt vattenområde får man lagstifta härom.

Referenser

Offentligt tryck

NJA II 1951 *1950-års vattengräns- och fiskerilagstiftning*

NJA II 1966 s. 382 *Lag om kontinentalsockeln*

Prop. 1953 nr 212 *Förslag till lag om rätt till sand-, grus- och stentäkt inom allmänt vattenområde*

Prop. 19720:20 *Med förslag till jordabalk*

SOU 1923:58 *Förslag rörande tillgodogörande av kronans fiskevatten*

---

¹⁰⁷ Se Michanek s. 514.

¹⁰⁸ Se Bergström (1957) s. 47.

- SOU 1925:19 *Utredning rörande fiskerättsförhållandena vid rikets kuster del 1.*
- SOU 1930:6, se nedan under Gihl
- SOU 1947:38 *Lagberedningens förslag till jordabalk I.*
- SOU 2010:91, *Planering på djupet – fysisk planering av havet*, betänkande av Havsplaneringsutredningen.
- Förslag till lag om ströängars indragande till kronan*, avgivet av Kolonisationskommittén, Stockholm 1920.
- Ds Fi 1983:12 *Kronoholmarnas framtida disposition*, betänkande av kronoholmsutredningen.
- Kammarkollegiets betänkande från 1965 B 1 nr 566
- Kammarkollegiets dnr 4.1-5982-10, *Företrädande av allmänt vattenområde*, daterad 2010-10-19.
- [Finska] regeringens proposition till Riksdagen med *förslag till lag om rätt till allmänna vattenområden*, 1964 års riksdag N:o 176.

Litteratur

- Bengtsson, Bertil, *Speciell fastighetsrätt, miljöbalken*, 10 uppl., Iustus förlag, 2010.
- Bergström, Svante, *Om allmänt vattenområdes rättsliga ställning*, Institutet för offentlig och internationell rätt, Almqvist & Wiksells Boktryckeri AB, Uppsala 1957.
- Bergström, Svante. *Om begreppet äganderätt i fastighetsrätten*, SvJT 1956 s. 145 ff.
- Bonde, Dahljsö, Julstad, *Fastighetsbildningslagen – en kommentar*, Norstedts Gula bibliotek 2011.
- Gihl, Torsten, *Gränsen för Sveriges territorialvatten och det fria havet*, utredning utarbetad på offentligt uppdrag av Torsten Gihl (SOU 1930:6), Stockholm 1930.
- Holmbäck, Åke, *Fastighetsbildning och fastighetsregistrering i städer och stadlikenande samhällen – vattenrätt*, Juridiska föreningen Uppsala 1928.
- Julstad, Barbro, *Fastighetsindelning och markanvändning*, 3 uppl., Norstedts, 2005.

Ljungman, Seve och Stjernquist, Per, *Den rättsliga kontrollen över mark och vatten del II*, P.A Norstedt & söners förlag 1968.

Michanek, Gabriel, *Enerigirätt*, Iustus förlag, 1990.

Rodhe, Knut, *Gränsbestämning och äganderättstvist*, AB Lundequistska bokhandeln, 1944.

Strömberg, Håkan, *Allmän förvaltningsrätt*, 22 uppl, Liber, 2003.

Undén, Östen, *Svensk sakrätt II fast egendom, förra avdelningen*, 6 uppl., Gleerups förlag 1969.

Wernstedt, Monica, *Fastighetsrättens historia*, Juridiska föreningens förlag Stockholm 1972.

Westerlind, Peter, (recension av Svante Bergströms utredning från 1957, se ovan), SvJT 1958 s. 439 ff.

Westerlind, Peter, *Vad som är fast egendom*, Norstedts 1967.

Statens offentliga utredningar 2015

Kronologisk förteckning

---

1. Deltagande med väpnad styrka i utbildning utomlands. En utökad beslutsbefogenhet för regeringen. Fö.
2. Värdepappersmarknaden MiFID II och MiFIR. + Bilagor. Fi.
3. Med fokus på kärnuppgifterna. En angelägen anpassning av Polismyndighetens uppgifter på djurområdet. Ju.
4. Ett svenskt tonnageskattesystem. Fi.
5. En ny svensk tullagstiftning. Fi.
6. Mer gemensamma tobaksregler. Ett genomförande av tobaksprodukt-direktivet. S.
7. Krav på privata aktörer i välfärden. Fi.
8. En översyn av årsredovisningslagarna. Ju.
9. En modern reglering av järnvägstransporter. Ju.
10. Gränser i havet. UD.

Statens offentliga utredningar 2015

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

Värdepappersmarknaden

MiFID II och MiFIR. + Bilagor [2]

Ett svenskt tonnageskattesystem. [4]

En ny svensk tullagstiftning. [5]

Krav på privata aktörer i välfärden. [7]

Försvarsdepartementet

Deltagande med väpnad styrka

i utbildning utomlands. En utökad
beslutsbefogenhet för regeringen. [1]

Justitiedepartementet

Med fokus på kärnuppgifterna. En ange-
lägen anpassning av Polismyndig-
hetens uppgifter på djurområdet. [3]

En översyn av årsredovisningslagarna. [8]

En modern reglering
av järnvägstransporter. [9]

Socialdepartementet

Mer gemensamma tobaksregler.

Ett genomförande av tobaks-
produktdirektivet. [6]

Utrikesdepartementet

Gränser i havet. [10]